

БОРИДРИХ

ГЕРСТЕКЕР

1

ФРИДРИХ ГЕРСТЕКЕР
СЪЧИНЕНИЯ В ЧЕТИРИ
ТОМА
ТОМ ПЪРВИ
РАЗКАЗИ, НОВЕЛИ И РОМАНИ

Превод: Веселин Радков

chitanka.info

ВЕСЕЛИН РАДКОВ

ЕДИН НЕСПОКОЕН ДУХ

Единадесет години от преживените петдесет и шест немският писател Фридрих Герстекер прекарва в пътешествия из четири континента. Оставил е значително литературно наследство: осемдесет книги, много от които представляват няколкотомни пътеписи или романи, около триста и петдесет по-къси новели и разкази, многочислени публикации в различни вестници и списания, както и няколко драми.

Роден е на 10 май 1816 г. в Хамбург в семейството на оперни певци. Ежедневието на родителите било свързано с непрекъснато пътуване, налагано от професията им. Днес едва ли може да се каже със сигурност дали тъкмо този начин на живот предопределя бъдещето на писателя, дали той събужда у него жаждата за пътешествия из далечни страни, или по-съществена роля изиграват книгите на Д. Дефо и Ф. Купър, поглъщани от младия Герстекер с истинска стръв. Но така или иначе дори и молбите на майка му не успяват да го откажат от идеята му да замине за Америка. Тъй като преди да види илюзиите си разбити, Герстекер е мечтал да заживее като фермер в Новия свят, от 1835 до 1837 г. той се запознава с тънкостите на селското стопанство в едно имение край Грима, недалеч от Лайпциг.

На двадесет и една години като пътник от средната палуба на ветрохода „Конституцион“ Герстекер съвсем скоро установява, че има голяма разлика между действителността и щедрите обещания на агента, занимаващ се с проблемите на преселниците. „Малко остана да ме обземе носталгия“ — пише иронично той. Разочарованията в Новия свят следват едно след друго. Безсъвестни земляци с измама го лишават от малкото му имущество и неговите двеста долара. Принуден да си изкарва прехраната ту като готвач, ту като дървар или мияч на съдове, младият пътешественик се прощава с мечтите си за собствена ферма. Все пак далеч по-демократичните отношения между различните обществени слоеве, както и между държавните институции

и населението в Новия свят, сравнени с тогавашните деспотични режими в повечето европейски държави, не могат да не импонират на свободолюбивия Герстекер. Противопоставянето на тези два доста различни свята често намира отражение в неговите романи. Завръщайки се след първото си пътуване до Северна Америка, писателят придобива голяма популярност с романите „Арканзаски регулатори“ (1846) и „Пиратите на Мисисипи“ (1848). Макар да не взема активно участие в революционните събития на 1848 г., след потушаването им той не издържа на мрачния, потискащ, политически климат в Европа и отново тръгва по света. От 1849 до 1851 обикаля Южна Америка, стига до Калифорния, а оттам заминава за Австралия. През 1860/61 и 1867/68 отново посещава Южна Америка. През 1862 година той се оказва предпочитан спътник за регента херцог Ернст II фон Заксен-Кобург-Гота, както и за известния зоолог А. Брем в пътуването им до Луксор и Етиопия. Последното планирано пътешествие до Китай и Япония е неосъществено. На работната му маса остава недовършен и последният му роман „Край Ориноко“, защото писателят внезапно умира на 31 май 1872.

Фр. Герстекер старателно изучава живота и социалнопсихологическата характеристика на чуждите народи, вплита в реалистичните си пътеписи и романи много от лично преживените случки и впечатления, рисува автентични картини на начина на живот, на социалните структури в далечни и екзотични страни. Пътеписите и романите на Герстекер намират огромна читателска аудитория, имат небивал обществен отклик. Особено настоятелни са в допитванията си до него хилядите немски преселници, които или се канят да напуснат Германия, отправяйки се към Новия свят, или вече заселили се в Северна и Южна Америка, не намират онези примамливи условия, обещавани им тъй щедро от псевдопътешественици като Готфрид Дуден, от най-различни посредници и агенти. Масово четеният вестник „Гартенлаубе“ често отпечатва негови материали по тези въпроси. Но има и други хора, които са му по-малко благодарни. Романът му „Мисионерите“ предизвиква негодуванието на църковните власти, които протестират срещу издаването му. Защо? Защото писателят не скрива нищо от онова, което е видял — например как не се свенят богобоязливите мисионери да прилагат жестокия закон на

Линч. Но същия протест, и то на английското мисионерство, би могъл да предизвика и романът „Гаити“ (1853).

Както вече споменахме, с една значителна част от многобройните си романи и пътеписи Фр. Герстекер създава панорамно литературно огледало на социалната история на немските преселници в Америка, опитвайки се с едно истинско богатство от детайли да коригира неправилната представа за Америка било в едната, било в другата крайност. Особено показателен в това отношение е двутомният му роман „Към Америка“ (1854), наричан с право „преселнически епос“. Романът придобива изключително голяма важност в историографско отношение — той документира икономическите и политически мотиви, принудили десетки хиляди немски семейства да напуснат Германия през XIX век.

Имах възможност да се запозная с живота на бедните народни слоеве — пише авторът, — с грижите по изхранването на тези клетници, пред чиито очи гладуваха собствените им деца и измираха от глад. Видях и онова невъобразимо високомерие на аристокрацията към бедняците, които не са в състояние да нахранят дори собствените си деца така, както височайшите особи хранят кучетата си, видях един „узаконен произвол“, който под формата на мнима обществена справедливост с алчни ръце посяга и взема от клетниците и последния им зальк и като че на присмех показва на стъпканите в калта цялото великолепие и лукс, в които тънат височайшите особи, всичко онова, от което беднякът е принуден да се лиши. Това ме изпълни с гняв и отвращение.

Герстекер разобличава и нечистите гешефти, извършвани от безсъвестни агенти и посредници, които си играят лекомислено със съдбата на хиляди хора.

Техните описания на Америка — пише той, — взети от самите тях от различни книги и събрани в малки

брошури, продавани на ниска цена, бяха като бавно действаща отрова, която подхвърляха на не едно и две щастливи семейства, водещи тих спокоен живот.

Писателят изследва богатия социален спектър на преселниците, показва реакциите им в техния нов живот, разказва за техните успехи и неуспехи. Съвсем справедливо е да се каже, че Герстекер прави умела типология на различните социални групи преселници — от бедняците до идеалистите или престъпниците. Прекосяването на океана е описано в няколко глави, като от време на време повествованието придобива и сатирични нотки. Те са предизвикани от чувствителната разлика между реалността и розовата светлина, в която е окъпана представата на повечето преселници за Америка. Постепенно читателят придобива впечатлението, че на кораба са се събрали глупаци, че авторът създава модел на общество, изгубило всяка връзка с действителността, което събужда много силната и близка асоциация с известния „Кораб на глупаците“. От друга страна, Герстекер осмива и точно противоположното поведение на преселниците, стъпили вече на брега на Новия свят, отрезвени, бързо изпаднали в отчаяние, не намирайки работа в Ню Орлиънс. Писателят критикува начина на поведение, той пледира за реалистична преценка на собствените възможности.

Ще се спрем накратко само на един от най-често срещаните мотиви в приключенските романи на писателя, мотив с висока ефективност, използван нашироко в този жанр — „човекът с две лица“ или героят, който води двойствено съществуване, двойствен живот, един мотив, достигнал кулминацията си при немската романтика, добре познат от англосаксонския готически роман, предпочитан от автори като Йожен Сю, Дюма и други известни майстори на загадката, на сензационния роман. Умело изграждайки взаимоотношенията между своите герои с две лица, Герстекер постига висок градус на напрежение, внася скрита динамика дори в такива ситуации, които на пръв поглед не вещаят буря. Трябва да се отдаде заслужено признание на майсторството му, на това, че не създава тези герои по един и същ стереотип, по схема, която не допуска отклонения. Ако сравним методическия проповедник и конекрадец Раусън („Арканзаски

регулатори“) със съдията Дейтън и капитана на пиратите Кели („Пиратите на Мисисипи“), ще установим ред съществени различия. Докато Раусън е самозван свещеник, Дейтън е „редовен“ съдия, а може би най-важната отлика е тази, че още от самото начало читателите се запознават с двойствения начин на живот на Раусън, докато Дейтън запазва тайната си до самия край. Красавецът Сандър („Пиратите...“) също води двойствен живот, но и неговият образ е изграден с различна техника. Същото установяваме за измамника Золдег („Към Америка“).

Несъмнено най-силно влияние върху Фр. Герстекер оказва американецът Джеймс Фенимор Купър, което проличава особено ясно при извайването на самобитни образи като индианеца Асоваум, създадени по чудесния литературен първообраз на Купър — Чингачгук. Това проличава и от романи като „Към Америка“, „Странствания и лов из Съединените североамерикански щати“, където Герстекер споменава за „онези диви и неукротими племена, описани ни от Купър тъй чудесно и ненадминато“. Но в начина на повествование на Герстекер не забелязваме почти нищо от романтика, от меланхоличния и замечтан наблюдател Купър. Докато Сийсфилд обикаля по отъпкани пътища в пощенска карета Индиана, Илинойс и Мисури и знае за нецивилизованите райони онова, което е чул за тях, докато Готфрид Дуден се зальгва в Мисури с идиличните си представи за американската действителност, а по-късно Карл Май само от работния си кабинет завладяващо описва десетки страни, които никога не е виждал, и създава образи на хора, които никога не са съществували или и да са съществували, не ги е познавал, и рисува пейзажи, с право наречени от Арно Шмид „само кулиси“, Фр. Герстекер разрушава легендата на Ленау за Америка и изпитал на собствен гръб живота на ловен и горски скитник из дивите пущинаци на Новия свят (с най-продължителен престой в Арканзас), създава едни от най-хубавите реалистични приключенски романи. Не някой друг, а Чарлз Сийсфилд в книгата си „Североамериканските съединени щати“ свидетелствува за това, че Герстекер е използвал исторически достоверни факти и сюжети за произведенията си:

Минахме покрай острова, спечелил си страшна слава като свърталище на една разбойническа банда от фалшификатори на пари и убийци, които се подвизавали тук преди 12 години и нападали преминаващите по Мисисипи плавателни съдове.

И все пак забавно е да се прочете как именно Карл Май завършва описанието на едно увлекателно и опасно приключение с думите:

... такава е суровата действителност, не е като в романите на Герстекер!

Една значително по-малка част от творчеството на писателя не ни отвежда в далечни екзотични земи, с няколко свои книги Герстекер остава в родината си, опитвайки се с променлив успех да отрази различни страни от действителността в Германия. В някои от тях той създава картите на обществения живот в стила на „Гартенлаубе“. Героите му често произхождат от офицерските среди, което е характерно и за социалните романи на Мьолхаузен, Хаклендер и други представители на този жанр. Според Хайко Постма писателят е подходил дилетантски към т.нар. „Ундиномотив“ в „Потъналия град“, но постига по-голям успех със своите „призрачни“ разкази „Старата къща“ и „Загадъчни и зловещи истории“. Но с две от „чисто немските си произведения“ Герстекер бележи голям успех — със забавната бурлеска „Приключенията на господин Малхубер“ (1857) и чудесната новела приказка „Гермелсхаузен“ (1862), легендата за едно потънало в земята село, което се появява отново на всеки сто години. Теодор Щорм неведнъж е изразявал възхищението си от нея.

За постигнатото от Герстекер, за неговото значение като писател, общественик и пътешественик са изказвани не едно и две мнения, отдалечени помежду си от много десетилетия, но обединени от своята единодушна оценка. В голяма статия, посветена на 100-годишнината от рождението на писателя, брауншвайгският „Ландесцайтунг“ в брой 128/9.5.1916 изразява становището, че „Съвестният историк не би

могъл да напише историята на Германия от 50-те и 60-те години на 19-и век, ако се опита да подмине влиянието на Герстекер и «Гартенлаубе»... Всичко, каквото описва, отговаря на истината. Това придава на романите и разказите му дълготрайна стойност. Вярно, че не е бил учен в истинския смисъл на думата, не се е занимавал основно с геология, ботаника и зоология, но най-задълбочено се е занимавал с онова, което съвременните природоизпитатели бяха съвсем занемарили — с населението, с неговите обичаи и характер. Точно с това той, който иначе бе в крак с времето си, избърза далеч в бъдещето“. Вестникът отбелязва и неговите заслуги за изясняване истинския произход на коренното австралийско население.

Кристиан Херман, съвременен писател и публицист от ГДР, е също на мнение, че „... Романите на Герстекер са еталон за реалистични пътешественически и приключенски разкази“. Реализмът в произведенията на Герстекер не се поставя под съмнение от литературната критика нито преди, нито сега, а за тяхната непосредственост и автентичност съществуват убедителни доказателства.

През февруари 1861 година писателят се среща с президента на Перу Кастиля и го моли да съдейства за построяването на път до земите на новозаселилите се немски колонисти. Литературният образ на Кастиля оживява в страниците на романа „Сеньор Агила“ такъв, какъвто е бил първообразът му в действителност.

От тридесетина години в САЩ се води сериозна изследователска дейност върху творчеството на Фр. Герстекер. Професор Евънс от Арканзас, най-значимият изследовател на живота и творчеството на писателя в САЩ, предприема пътуване по неговите следи и по описанията, дадени от Герстекер в книгата му „Странствания и лов из Съединените щати“, намира дори гроба на англичанина Ерксуин, спътника на Герстекер, убит навремето от мечка. Разбира се, не подобни факти поставят върху едно литературно произведение щемпела на реализма, но те му придават онзи особен чар и колорит, с които се отличават майсторски написаните романи на писателя.

Определено може да се твърди, че подобно на Хаклендер, Герстекер черпи най-хубавите си сюжети от живота на обикновените народни слоеве, чиито представители са и най-положителните му образи — ловците, фермерите, заселниците, островитяните, моряците,

хората, които търсят щастието си в честния труд и водят безкомпромисна борба срещу беззаконието, храбро отстояват своите права, свобода и лично достойнство. На тези хора Герстекер отдава любовта си и посвещава перото си. Съвестното използване на фактите, на историческите събития, вярно доловеният национален колорит и национална характеристика превръщат книгите му едва ли не в художествени документи на една отминала бурна епоха. Честната гражданска позиция, хуманизмът и антирасистките тенденции, застъпени в произведенията му, само отчасти обосновават тяхната непреходност.

Проявите на признание и признателност към неговото дело са разностранни. През 1957 година писателят получава посмъртно и символично почетното гражданство на щата Арканзас. Активна изследователска дейност развиват не само литературоведите в САЩ и Европа, а и в Австралия, където по разбираеми причини се издава поредица от австралийските романи на писателя („Двамата каторжници“, „Из моряшкия живот“, „В австралийските гори“ и др.).

На 10 май 1979 година във Брауншвайг, ФРГ, бе основано „Дружество Фридрих Герстекер“, поставило си за цел да изследва живота и творчеството на именития си съотечественик.

Известният навремето литературен критик Рудолф Готшал писа още в 1860 г.:

Фридрих Герстекер оказва благотворно влияние върху немската литература, като замени предвзетия меланхоличен поглед към света на нашия идеализъм със задълбоченото вникване в човешката душа и живота на различни народи... Екзотичният роман на Сийсфилд е плод на екзалтиран космополитизъм, а екзотичният роман на Герстекер е плод на здравомислещ реализъм.

Едва ли би могло да се добави нещо повече към това съдържателно, лаконично и точно определение.

За съжаление допреди десетина години Фридрих Герстекер бе неизвестен за широката читателска публика у нас. Разбира се, творчеството му е било познато на по-тесен кръг специалисти и

читатели, за които не е съществувала езиковата бариера, и е било високо ценено от тях. Едно интересно свидетелство (сп. „Училищен преглед“, 1903 г., кн. 4) ни е оставено от проф. Иван Д. Шишманов:

Не е чудно, че в запазената част от библиотеката на баща ми открих и драмите на Шилера, и романите на Герстекера, и на Дикенса, както и едно пълно издание на пиесите на Коцебуе.

Благодарение инициативата на издателствата „Г. Бакалов“ — Варна, и „Отечество“ — София, от печат излязоха или предстои да излязат няколко от най-добрите произведения на писателя. Затова нека оставим българския читател сам да допълни представата си за човека, твореца и пътешественика с неспокоен дух Фридрих Герстекер!

ЛОВЦИ НА РОБИ КРАЙ МИСИСИПИ

Палещото септемврийско слънце изпращаше почти отвесно лъчите си върху необятните поля с памук и захарна тръстика, върху ширналите се блата и прерии на Луизиана. Цялата природа си почиваше или по-скоро изглеждаше отпаднала и немощна, съсипана и обезсилена. Пламвалите ѝ пори с копнеж очакваха нощната роса, която щеше да напои чезнещата от жажда земя, да възвърне свежия цвят на дърветата, а на цветята аромата. Жаркото слънце караше плантатора да се оттегли в най-отдалечения ъгъл на прохладното си жилище, където, зад спуснатите жалузи, с кристална чаша, пълна с вино, до себе си, той лежеше замечтан в плетения си люлеещ се стол и се развличаше — с една дълга сребърна лъжичка гонеше из чашата разхладителните ледени парченца.

А навън из нивите, превили голи гърбове под слънчевата жар, се точеха дълги редици от черни роби — мъже, жени и деца с големи кошове, където събираха пухчетата на памука, измъквани от твърдите семенни кутийки. В сянката на един пека^[1] с голям кожен камшик в ръката стоеше облегат на стеблото главният надзирател и прозявайки се, обхождаше с поглед пшкащите берачи. От време на време извърщаше глава и поглеждаше към близката господарска къща, която привличаше окото му с една по-приятна гледка.

Десет стъпала водеха към дългия балкон на господарската къща, потънал в сянката на високи хининови дървета и две цъфнали магнолии. Пълзящи бели рози се виеха нагоре по украсените с дърворезба колони, достигайки дивата лоза, която под ниския сенник провираше сред нежните розови пъпки своите напрацели сини гроздове. Във вътрешността на помещението, наподобяващо беседка, покрай стените бяха поставени редки тропически и северни растения, които смесваха благоуханията си с аромата на избуялите около тях пълзящи рози.

Но не само цветя и плодове украсяваха входа на дома на богатия Боуфорт, известен и уважаван като един от най-заможните плантатори

по течението на цялата Фолс Ривър, не само разкошни цветове се полюляваха от едва забележимия западен вятър, идващ откъм обширната водна площ на Коварната река, а и между колоните, обкичени с цветни пъпки и плодове, ръката на малко негърче неспирно полюляваше пъстър изкусно изплетен хамак, в който лежеше дъщерята на плантатора, пленителна чернокоса креолка.

Около нея бяха пръснати току-що откъснати цветя и големи кадифени магнолиеве листа, върху които с помощта на игла тя бе изобразила и изписала различни фигури и имена. Из хамака и по стоящата наблизомасичка се търкаляха френски списания и модни журналы. Всичко това показваше, че младото момиче бе опитало какво ли не, за да убие скуката си.

Та нима загорелият от слънцето мрачен надзирател на негрите се осмеляваше да вдигне поглед към красивата и богата дъщеря на плантатора? Не, той добре знаеше колко много тя го мразеше, как се отвращаваше от него. Известна му бе пропастта, която зееше между него и момичето във всяко отношение. Не, не Гейбриела Боуфорт, а едно друго същество привличаше погледа му.

До Гейбриела се беше облегнала девойка със своеобразен чар, една индианка. Държеше в ръка ветрило от пъстроцветни паунови пера, с което вееше хлад на плантаторската дъщеря и отпъждаше жужащите наоколо насекоми. Тъмният бронзов цвят на кожата ѝ, та даже цялата ѝ стойка и поведение издаваха дъщерята на дивите гори. Само обичайната за индианците дълга и права гарвановочерна коса беше при нея леко накъдрена и имаше синкав оттенък, който е присъщ на кварталонките. Тя носеше лека рокля, кроена и шита по начина, използван от нейното племе. Колан, извезан с пъстри мъниста, стягаше роклята ѝ над кръста и заедно с два коралови наниза (единият около врата, а другият около слепоочията) представляваше единственото украшение на девойката. Само мокасините ѝ, направени от мека щавена кожа, още издаваха изкусната ръка на Недаунис Аис (Малката дъщеря), или просто Саис, както за по-кратко я наричаше Гейбриела.

Но колкото хубави и очарователни бяха и двете момичета, толкова по-мрачни мисли, изглежда, терзаеха Саис. Дали си мислеше за съдбата на своето племе, на целия свой народ? Прогонен от земята, който някога му принадлежеше, почти изстребен от оръжията и огнената вода на белите, той се бе оттеглил в Далечния запад, а тя

остана да прислужва при един потомък на онази насилническа раса, макар самата тя по право и рождение да бе господарка на тази земя. Сигурно е, че би имала достатъчно основание да бъде тъжна по тази причина. Но не беше това, не я измъчваше и мисълта, че е принудена да служи някому. Саис мислеше за родителите си, от които бе отвлечена чрез коварна хитрост.

Гейбриела забеляза сълзи в очите на Саис.

— Саис, мила моя Саис, какво ти е? — попита съчувствено младата креолка.

Саис стисна дланта на Гейбриела и я погледна в очите, но после погледът ѝ се отмести към малкото чернокожо момиченце, което полюшваше хамака, Гейбриела разбра този знак и каза:

— Пиканини^[2], я слез долу и виж дали по пътя не се задават някакви гости.

Малкото същество се втурна надолу по стълбите, за да изпълни заповедта на своята „мисус“. Гейбриела погледа няколко мига подир него, а после се обърна към Саис:

— Ето, видя ли, детето го няма, кажи ми сега най-искрено какво ти тежи. Сигурно ще мога да ти помогна.

— Ще научиш всичко — прошепна Саис, — може би наистина е по-добре да го знаеш, защото, ако...

Тя внезапно замлъкна и скри лице в ръцете си.

— Но за бога, какво ти става — рече умолително Гейбриела, — никога не съм те виждала такава!

— Изслушай ме — каза индианката с малко по-спокоен глас, — с няколко думи мога да ти доверя всичко. Макар да съм още млада, вече преживях ужасни неща. Аз съм единствената дъщеря на един вожд на рикарите, а малка част от нашето племе (твоите братя избиха почти целия ми народ) се беше заселила близо до земите на осагите — между тях и чероките. Баща ми беше приятел на бледоликите, той разбираше, че те ни превъзхождат. Тъй като дивечът непрекъснато оредяваше и не можехме да живеем повече само от лов, той мислеше, че единственият начин за спасение на жалките останки от неговото племе е да заживеят с нравите и обичаите на победителите си, да обработват ниви и да се спогаждат с белите. Ето защо всеки бял бе добре дошъл в нашата колиба и баща ми се държеше дружелюбно с всички. Само веднъж у него се пробуди старият почти изчезнал воински дух, и то когато един

бледолик, груб и неприветлив човек, когото ние посрещнахме сърдечно, започна да се държи към мен нахално и да ми досажда. На края дори каза, че нямало защо да се правя на толкова студена и недостъпна, защото, както съвсем ясно доказвала и косата ми, съм била само някакъв си малък... нигър^[3].

Стрела да беше улучила баща ми, нямаше да скочи тъй бързо от мястото си. Той бе един от най-знатните воители на племето си, а майка ми — дъщеря на сиукски вожд. Навремето при някакво нападение той я отвлякъл, обикнал я и после се оженил за нея. Затова думите на белия нараниха толкова много гордостта му и подтикван от ярост и гняв, той измъкна томахока от пояса си и го запрати в главата на своя гост.

Бледоликният рухна на земята в безсъзнание. Но още в същия миг баща ми бе пронизан от мъчителната мисъл, че е нарушил закона за гостоприемството. Той се втурна към падналия човек, прегледа раната му и започна да се грижи за него като за свой собствен син чак докато оздравя и вече бе в състояние да напусне нашето селище.

Но онзи човек се оказа цял сатана. Полученият удар изпълни сърцето му с ярост и жажда за отмъщение. Докато все още изчакваше при нас да оздравее, той скришом огледал най-подробно нашия дом и цялата му околност и само след три нощи тайно се завърна със своите съучастници. Тихомълком нападнаха къщата ни, повалиха с удари стария ми баща, който се канеше да се нахвърли срещу тези бандити, мен ме вързаха, затъкнаха ми устата, качиха ме на един кон и в бесен галон ме отвлякоха по посока на Голямата река^[4].

Когато дойдох на себе си, беше дълбока нощ. Усещах, че препускаме по твърд тесен път между ниски дървета и храсталаци, защото тропотът на конските копита ехтеше надалеч из притихналата пустош. Каквито и да бяха помислите на разбойниците спрямо мен, те вероятно се страхуваха от незабавно преследване, понеже, без да си дават отдиш, продължаваха да бързат, докато не достигнаха най-последно място, несъмнено предварително уговорено, където се срещнаха със свои другари.

Кой знае какво е станало после с моя баща, тъй и не го видях повече, но затова пък пред очите ми се бе изправил някакъв непознат мрачен мъж, който в мое присъствие, още докато лежах вързана на земята, се споразумя с моя похитител за цената ми и получи от него

писмен документ за покупка, както го нарече той. После ме отнесе в едно кану и го отблъсна от брега.

Лежах безпомощна на дъното на кануто. Представях си всички заплашващи ме опасности в най-ужасни сцени. Чувствах, че съвсем незащитна, оставена на произвола на този мъж, знаех, че продадена като робиня, нямах надежда да срещна у белите никаква милост и тогава, изгубила каквато и да било вяра, в мен за пръв път се породих мисълта за самоубийство.

— Нещастна Саис — продума Гейбриела.

— Кануто беше една от онези тесни лодки с обло дъно, които се изсичат грубо направо от дънера на някое дърво. Размърдвах ли се, макар и леко, усещах как то се разлюлява и виждах страхливото движение на гребящия мъж, който се мъчеше да запази равновесието му. Само един тласък, някое внезапно блъсване от моя страна, и то би се преобърнало... аз бих се избавила. Едва-що бях взела това решение и при мисълта за близката смърт по гърба ме полазиха студени тръпки. Втренчих ужасения си поглед в белия мъж, но той отдаде боязливия израз на лицето ми на страха ми от него, усмихна се подигравателно и каза: „Не се терзай, сърчице мое. Ако бъдеш много послушна, ще станеш моя малка скуоу^[5]!“ А после се закикоти тъй силно и сатанински, че в онзи миг наистина ми заприлича на някое чудовище, появило се от мрачните бездни на пъкъла. Но това още повече затвърди моето решение — исках да умра. От време на време, когато кануто леко се заклатеше наляво или надясно, можех да различа брега и по едно време видях, че се приближаваме до някакъв дълъг остров. Умея да плувам като риба, но е вързаните си ръце не бях в състояние да направя никакво движение. Не можех да се надявам на някакво друго избавление, освен на избавлението чрез смъртта.

— Нещастна Саис!

— Още веднъж се помолих на Маниту, бога на моя народ, още веднъж се порадвах на ведрата слънчева светлина, още веднъж дълбоко поех свежия въздух на красивия свят — после затворих очи и е всички сили внезапно се хвърлих към едната страна на тесния плавателен съд. „Спри, недей! Ще потънем!“ — изкрещя ужасен разбойникът и накланяйки се на другата страна, се опита да възстанови равновесието на лодката. Обаче аз бързо последвах

неговото движение и в следващия миг усетих как студената вода ме погълна. Кануто се беше обърнало.

Не знаех дали белият умееше да плува. В случай че умееше, нямаше да му е трудно да ме завлече до недалечния бряг, защото ръцете ми все още бяха вързани. Но жива нямаше да ме докосне. Гмурнах се надолу с твърдото намерение да не излизам повече на повърхността. Ала волята на Маниту била друга. Течението отново ме върна към живота. Внезапно усетих как главата ми се удари в някакъв твърд предмет. В първия миг си помислих, че е кануто, но после забелязах, че съм попаднала под надовлечени от реката клони и дървета, и то тъкмо на такова място, където краката ми достигаха дъното, а сплетените над мен дървета образуваха малка пещера и там можех да подам глава и да дишам. Бях временно спасена. Но дали мощното течение, което недалеч от мен се разбиваше в скупчените клони и дървета, нямаше да смачка този слаб бент и сантиметър по сантиметър отново да ме изтласка в дълбоките води на реката и да ме унищожи? Бързата смърт бих гледала смело в очите, но да умра тук мъчително бавно, това бе ужасно!

Саис замлъкна и разтърсена от спомените, отново закри лицето си с ръце.

— Клето същество — промълви Гейбриела. — Защо толкова дълго нищо не си ми разказала? А как се избави от тази страшна опасност?

— Дълги часове — продължи Саис — останах да чакам под дърветата, защото се ужасявах от мисълта, че бих могла да срещна онзи мрачен човек. Когато най-сетне ми стана невъзможно да издържам повече във водата и цялата се разтреперих от студ, аз се заслушах внимателно да разбере от коя посока идваше течението, бързо пресметнах от коя страна на острова се намирах и се опитах да се освободя от ремъците, които все още стягаха ръцете ми. И ето че успях. Ремъците бяха от еленова кожа, водата ги беше размекнала, ръцете ми се изхлузиха от тях и бях... свободна.

Вече не ме беше страх. Онзи човек сигурно беше помислил, че съм се удавила, и бе напуснал това място. Гмурнах се, заработих енергично с крака и след кратки напрегнати секунди отново съзрях великолепната слънчева светлина. Но все пак още дълго не посмях да се покажа от водата. Не знаех дали бледоликият не е наблизо.

Безшумно и предпазливо изпълзях върху ниския огрян от слънцето пясъчен нанос. След това благодарих на Маниту и дълго плаках.

Другото го знаеш. Пет дена по-късно баща ти ме намери в гората. Бях останала без дом. Не биваше да рискувам да се завърна в нашия лагер. Пред очите ми бяха повалили с удар на земята собствения ми баща, а как ли биха могли малцината мъже от моето племе да ме защитят от преследването на бледоликите? Ти ме прие в твоя дом, Гейбриела, и при теб намерих помощ и закрила.

— Но защо днес отново плака? — попита приятелски Гейбриела.
— Та ти си сред приятели. Или имаш и други грижи?

— Ти днес видя ли — попита Саис и се огледа боязливо, — видя ли как предадоха онова нещастно същество на господаря му? Била избягала. Поне той каза така.

— Но тя беше робиня, а той неин господар.

— А откъде знаеш, че той е господарят ѝ? Нима тя не се закле, че никога през живота си не го е виждала?

— Нали той имаше документ за покупка, в който бяха описани всички нейни отличителни белези — отвърна усмихнато Гейбриела. — Защо се измъчваш с толкова тъжни и тревожни мисли? Как може да те безпокои подобно нещо?

— Той имаше документ за покупка, в който бяха описани всичките ѝ отличителни белези, и тукашните хора... велики боже... те му я предадоха в ръцете — извика индианката и скочи от мястото си.

— Господи! Саис! — възкликна Гейбриела загрижено, обезпокоена за разсъдъка на бедното девойче. — Какво ти е? Какво ти става?

— Отведе я завързана — продължи Саис, изпаднала в ужасна възбуда, — завързана! А също и за мен... и за мен е издаден подобен документ за покупка. Моят външен вид... коси... очи... даже белегът на рамото ми, всичко е описано!

Тя се отпусна разплакана на земята.

Гейбриела скочи изплашена от хамака и се наведе над зловещото момиче. Искаше да успокои Саис, но самата тя знаеше много добре каква опасност заплашваше бедното преследвано създание.

— Хайде, успокой се — каза тя на индианката, чийто страх бе преминал от облекчителните сълзи, — успокой се, знам как да ти

помогна. Нали познаваш нашия приятел — продължи тя, — познаваш младия креол Сейнт Клайд, който е настроен приятелски към нас. Той дълго време е живял по югозападната граница на Мисури между чероки и осаги и сигурно ще ни даде някакъв съвет. Или сам ще препусне натам и ще доведе свидетели, или ще възложи тази задача на някой пратеник. Във всеки случай ти самата трябва да дадеш под съд престъпника. Това е единственият начин да пресечеш неговите домогвания.

— Съолест, Съолест — повика Гейбриела малкото чернокожо момиченце, което все още се взираше надолу по пътя, — Съолест, тичай бързо и ми изпрати Ендимион!

Но нямаше нужда да го викат, понеже тъкмо в този момент на прага на вратата изникна едно момче и тихо каза:

— Мисус търси Димион — ей го тук!

— Ендимион — рече припряно Гейбриела, — нали знаеш къде живее мистър Сейнт Клайд?

— Масса^[6] Клайд — йес — кимна чернокожият. — Но, мисус, долу чака непознат джентълмен...

— Добре, добре, изпрати го при баща ми — продължи креолката нетърпеливо, — а ти вземи кон и препускай при мистър Сейнт Клайд, помоли го да дойде при нас колкото може по-бързо, ако е възможно още тази вечер... разбра ли ме, Ендимион? Още тази вечер... аз... ние... ние имаме важен разговор с него.

— Но, мисус, непознатият — прекъсна я малко страхливо Ендимион, — непознатият... масса спи и беден Димион получат много бой, ако него събудят...

— Тогава накарай го да чака долу в салона, там има книги, нека се занимава както намери за добре. А ти, Ендимион, побързай... нахрани преди това моя кон, не е изключено да ни потрябва за някоя важна работа, побързай, Ендимион, и се връщай по-скоро!

Кръглото лице на момчето изчезна под стръмната стълба и само минути по-късно припреният конски тропот показа, че то бе полетяло към Мисисипи по брега на Фолс Ривър.

Междувременно новата надежда, че скоро ще се отърве от всички страхове и грижи, бе успокоила Саис. Тя знаеше, че Сейнт Клайд би направил всичко, което е по силите му, за да я отърве от каквито и да било опасности и тревоги. А ако можеше самата тя да

стане обвинителка, тогава, ако действително се появиеше търговецът на роби, щеше да се види принуден първо да докаже несъстоятелността на тегнешото над него подозрение. А през това време тя щеше да успее да събере доказателства за индианския си произход. Преизпълнена с благодарност Саис стисна ръката на Гейбриела и промълви:

— Ти си добра към мен. Вече не се страхувам. Момичетата се прегърнаха и сърдечният поглед на Гейбриела срещна тъмните очи на Саис.

Облегнат на своето дърво, надзирателят бе забелязал непознатия и бавно се упъти към къщата.

— Какво ли, по дяволите, имат толкоз много да си бърборят днес двете момичета — промърмори си той под носа, — да ме вземат мътните, ако не ми се иска червенокожото момиче да ми принадлежи. Страшно жалко, че червената кожа не се купува тъй лесно като черната. Ами кой ли може пък да е този непознат? Вероятно някой спекулант на памук от Ню Орлиънс... е, време беше вече да дойде... навярно е подушил, че нашият памук все още не е спазарен и натоварен на парахода... а сега ще трябва да вземе и онуй, което сме дообрали.

С тези тихо промърморени забележки той продължи бавно да крачи покрай редиците негърски колиби в посока на господарския дом, после се изкачи по дървените стъпала и в следващия миг се изправи до току-що пристигналия непознат.

— По дяволите! — възкликна той изненадано. — Питуел, мътните го взели, кой вятър те довя тук?

— Дъксън? Кълна се в синьото небе — той е, тук, в Луизиана! — отвърна гостът и подаде дружелюбно ръка на надзирателя. — Ето виждаш ли как стари приятели все пак отново се срещат, макар и след дълги години. Всъщност къде се видяхме за последен път?

— Колкото по-малко говорим за това, толкоз по-добре — засмя се Дъксън. — Поне аз никога не съм се хвалил с тази история.

— Ах, сега си спомних — каза Питуел с усмивка, — да, да, почти бях забравил онова приятно развлечение. Но, глупости, вече има давност, а човекът сигурно отдавна е...

Той внезапно млъкна и скришом хвърли към своя другар бърз и подозрителен поглед, след което смени разговора:

— Ами ти какво правиш сега? Да не би да стоиш тук за собствено удоволствие, както казала мишката в капана?

— Аз съм главен надзирател в тази плантация.

— Доходна работа ли е?

— Ами доста... човек изкарва прехраната си.

— Кой е собственикът?

— Мистър Боуфорт.

— Колко бали^[7]?

— Сто и осемдесет.

— Бре да се не види! — възкликна Питуел учудено. — А не може ли с този човек да се направи някоя сделка? Сигурно е червив с пари...

— Ако имаш негри — да. Трябват ни няколко добри работници и една домашна прислужница, ама да е някое хубавичко момиче, че старият не може да понася грозотиите.

— Негри ли? Хмм... може би няма да е трудно да се набавят. В какъв срок ги искаш?

— Колкото може по-скоро.

— Цените добри ли са?

— Бива ги. Имаш ли негри?

— Хмм... да... впрочем... кои бяха двете дами горе на балкона? Вероятно съпругата и дъщерята, а?

— Двете дами ли? В този дом има само една дама — рече надзирателят презрително. — Другата е индианка, един господ знае само по какъв ли начин се е присламчила тук, а пък на всичко отгоре е страшно горда и непристъпна — глупачката му с глупачка!

— Тъй ли? Ами човек изобщо ли не може поне да види този мистър Боуфорт? Преди да сключи някоя сделка с него, много бих искал да разбера що за птица е той. Тъй пазарлъкът ще бъде по-лесен.

— Ти си оставаш истински янки — засмя се Дъксън. — Ето, чувам го да слиза по стълбите. Между нас казано, ще трябва да го поласкаеш малко за чудесната му плантация... нали ме разбираш.

— Благодаря, благодаря! — каза другият приятелски. — Няма да пестя хвалебствията!

В този момент мистър Боуфорт влезе в стаята и поздрави госта със сърдечно „добре дошъл“ в неговия дом. Скоро непознатият го увлече в интересен разговор и понеже скоро щеше да се свечерява,

плантаторът го покани да пренощува при него, което бе прието с готовност от Питуел.

Боуфорт, човек надхвърлил четиридесетте, и както вече споменахме, най-богатият плантатор край Фолс Ривър, или Фос Ривиер, както я наричаха заселниците от френски произход, се числеше към онези заможни аристократи от Южните щати, които разделяха човешкия род само на три категории хора, а именно: на плантатори, неплантатори и негри. Първата група се разпадаше по-нататък на два подвида — на плантатори, които събираха над петдесет бали памук, и другите, оставащи под тази граница. За общуване си избираше представители само от първата класа. На втората категория — неплантаторите — гледаше като на хора, създадени единствено, за да задоволяват различните нужди на плантаторите, а от третата — негрите — се отвърщаваше като всеки истински креол. За него даже и най-далечните примеси на кръв като метиси и кварталони бяха нещо ужасно и ги търпеше около себе си само доколкото се нуждаеше от тях като прислуга. Презрението му към цветнокожата раса достигаше дотам, че веднъж в Ню Орлиънс хвърлил ножа си по някакъв нещастен метис само защото в тъмнината го бил взел за един свой приятел креол и минал по няколко улици с него под ръка. Но добре наточеното острие се забило в бедрото на изплашения до смърт човек, без да му причини някоя опасна рана. Нека тази случка послужи като характеристика за Боуфорт. Днешният гост се различаваше от плантатора както по своята външност, тъй и по цялото си поведение, и то съвсем не в своя полза. Боуфорт беше доста пълен, със здрав цвят на лицето и ако не се считаше гордостта, чертите му издаваха добродушие. А непознатият изглеждаше бледен, погледът му постоянно скачаше от един предмет на друг и щом срещнеше нечий очи, веднага се отместваше настрана. Но разговорът им бе все пак доста оживен. Мистър Питуел бе видял и преживял много, изглежда, разбираше търговията с памук из основи и както твърдеше, нейде край Алабама самият той притежавал доста значителна по размерите си плантация.

Тъй дойде времето за вечеря. Слънцето все още не беше залязло и заради прохладния ветрец и красивата гледка над нивята и съседните плантации масата бе изнесена горе на балкона. Хамакът висеше събран на един от стълбовете, Гейбриела се бе облегла до него и гледаше

надолу по пътя, водещ към Мисисипи, по който очакваше да се зададе нейният пратеник. Саис беше седнала в нозете ѝ.

В този момент по стъпалата се разнесоха крачките на двамата мъже.

— Позабави се — прошепна Гейбриела.

— Да, много се бави — каза Саис. Тя изведнъж усети, че Гейбриела я гледа, и се притисна към нея.

— Саис, все още ли се безпокоиш? — попита Гейбриела. — Но какво ти е? Цялата се изчерви.

— Добър вечер, лейдис — разнесе се гласът на непознатия.

— За бога, Саис, какво ти става! Та ти изведнъж страшно пребледня! — възкликна изплашено креолката.

— Добър вечер, деца — Мистър Боуфорт се приближи. — Мистър Питуел — дъщеря ми и нейната приятелка, една млада индианка... Е, Гейбриела, ами Саис да не е болна? Какво му е на момичето?

— Наистина не знам, татко, цялата трепери. Саис!

— Какво — прошепна индианката, изправи се и втренчи погледа си за няколко секунди в непознатия. После нададе силен вик и се строполи на земята.

Гейбриела, мигновено прозирайки истината, хвърли кърпата си върху лицето на своята приятелка — но твърде късно.

Питуел, комуто това странно поведение бе направило силно впечатление, се втурна към нея по-скоро инстинктивно, с рязко движение смъкна кърпата и смаяно възкликна:

— Мътните го взели... моята робиня!

— Вашата... какво? — извика Боуфорт. — Ваша робиня? Човече, да не сте се побъркали! Тя е индианка, а те не се продават.

— Не е вярно! — намеси се Гейбриела, силно изплашена, и се опита да изправи изпадналото в несвяст момиче. — Това е безсрамна лъжа! Тя е била отвлечена, било е извършено престъпление! Саис е тъй свободна, както и самата аз, нямате право да посягате на нея!

— Настоявам да ми бъде върната собствеността — каза непознатият с мрачно изражение и бръкна в един джоб на връхната си дреха, откъдето извади връзка документи. — Ето нейния документ за покупка — продължи той, обръщайки се към плантатора, — баща ѝ беше индианец, а майка ѝ мулатка. Погледнете само косата ѝ. А ако не

ви стига сегашната ѝ уплаха като доказателство, че не може и дума да става за грешка, то тогава вижте тук описания белег на лявото ѝ рамо.

Боуфорт прегледа мълчаливо написаното и после пристъпи към Саис.

— Татко, за бога! — извика Гейбриела в панически страх. — Не бива да вярваш на този човек, всичко е измама!

— Гейбриела — каза баща ѝ дружелюбно, но строго, — ти не можеш да се месиш в тази работа. Ако белегът не съществува, в което искам да вярвам, в такъв случай обвинението е несъстоятелно. Обаче ако белегът е налице, тогава тази никаквица няма да остане и пет минути под моя покрив. Знаеш, че държа на думата си. И бездруго, ако това същество има негърска кръв в жилите си и се е осмелило да се храни на една маса заедно с бели хора, заслужава бесило.

— Татко, заклевам те в името на всички светии, този документ е подправен! Саис ми разказа всичко, била е отвлечена, баща ѝ е бил пребит, а тя самата е била хвърлена в едно кану!

— Измишльотини — Питуел поклати глава усмихнато, — госпожице, срещали ли сте досега избягал негър, който да няма скалпена някоя такава правдоподобна историйка?

— Татко... татко! — замоли се Гейбриела и се опита да го задържи. Но той гневно я отблъсна и извика:

— Е, ама скоро търпението ми ще се изчерпи. Нищо няма да сторя на момичето. Ако е индианка, тя е свободна като всички нас, но намеря ли... по дяволите, ето го! Мистър Питуел...

— Чакайте! — извика Гейбриела, чийто поглед често и боязливо се бе извъръщал към наблизо минаващия път. — Чакайте! Ето че идва мистър Сейнт Клайд. Нека само се приближи, той може да попречи, не бива да допуска да се случи подобно нещо...

— Мистър Сейнт Клайд да върви по дяволите! — каза гневно старият плантатор. — Нима може да се намесва в правата на един непознат нему човек? Мистър Питуел, момичето е ваше и нека благодари на дъщеря ми, че няма да отнесе и порядъчна порция бой с камшик. Проклятие! Негритос, който е тъй нахален да отрича цвета на кожата си!

— Можем да я оставим до утре сутринта в някоя от негърските колиби — каза Питуел, приближи се до нея и протегна ръка към момичето, което все още лежеше в безсъзнание, — в ранни зори...

Навън се разнесоха припряни мъжки стъпки.

— Мистър Сейнт Клайд, помогнете ни! — извика силно Гейбриела, изпаднала в отчаяние. А в същия миг, когато младият човек се появи на вратата, Саис отново отвори очи. Един-единствен поглед ѝ подсказа всичко. За няколко секунди тя подпря глава на рамото на своята приятелка, но после се изправи и се огледа наоколо с безумен поглед.

— За бога, какво се е случило тук? — възкликна Сейнт Клайд, втурна се към треперещото момиче и го подкрепи. — Какво е станало, мис Боуфорт?

— Помогнете на Саис! — отвърна Гейбриела. — Спасете я от този негодник!

Непознатият пребледня от гняв.

— Гейбриела — повиши глас баща ѝ, — вече ми дойде до гуша! Мистър Сейнт Клайд, оставете този негритос сам да се оправя. На един бял мъж не подобава...

— Мистър Боуфорт!

— Да, наистина момичето е робиня, избягала от този джентълмен.

— Това е лъжа — обади се внезапно Саис с горд глас. Думата „негритос“ ѝ бе възвърнала силата и присъствието на духа, тя почувствува, че бе настъпил мигът, от който се страхуваше от толкова време. Но сега пък той бе изгубил вече целия си страховит ореол, а нейното душевно равновесие се бе възстановило. Но напусто остана разказът ѝ с кратки и ясни думи за цялата долна постъпка на мерзавеца, който стоеше до нея, повдигаше рамене и се усмихваше, напусто призоваваше бог за неин свидетел — тя се намираше в Луизиана, един бял я беше посочил като негова избягала робиня, къдравата ѝ коса подкрепяше думите му, но още по-неопровержим изглеждаше документът за покупка, където точно бе описана цялата ѝ фигура. Та нима неотдавна в този щат не бе продадено на търг едно бяло момиче с руси коси и сини очи, но дъщеря на метиска? И щом като това почти бяло момиче все пак оставаше робиня, какво ли можеше да очаква една индианка, поставяна от американеца далеч под него заради кафеникавия цвят на кожата ѝ, ценена от него само малко повече от африканската раса?

Когато всички молби останаха безполезни, Гейбриела поиска да откупи приятелката си от непознатия, но срещу това започна да протестира Сейнт Клайд, и то с такова топло чувство, което му правеше чест, ако бе породено само от чиста човечност.

— Не! — извика той. — Това би означавало да се признае, че тя е презряна негърка! Нека остане тук като свободен човек, а аз ще донеса необходимите доказателства. Мистър Питуел, вие не бива да напускате този район, преди да сте доказали, че повдигнатото срещу вас обвинение е несъстоятелно.

— И кой го обвинява? — избухна Боуфорт. — Кой го обвинява, сър? Някакъв си негритос — неговата собствена робиня! Нима сте толкова глупав да вярвате, че съдът изобщо ще обърне внимание на подобно обвинение? Би трябвало по-добре да познавате законите на щата.

— Самият аз обвинявам този човек — каза Сейнт Клайд, — самият аз, а не това момиче, което не бива да му бъде предавано, докато не се изяснят нещата.

— Ще ви бъде трудничко да наложите своето — отвърна му Питуел със саркастичен смях. — За щастие аз съм добре запознат с тукашните обичаи. Можете да ме обвините, обаче нямате никакво право да ми пречите да си взема собствеността.

— Господине, първо трябва да докажете, че Саис е ваша собственост! — извика Сейнт Клайд.

— Това е доказано, мистър Сейнт Клайд — отвърна студено Боуфорт, — а сега много ще ви помоля да не ни пречите повече. Мистър Дъксън — обърна се той после към надзирателя, който в този момент се появи на вратата, — имайте добрината да отведете тази избягала робиня — при тези думи той посочи към Саис — в някоя от негърските колиби. Но вие носите отговорността за нея!

— Саис ли? — възкликна Дъксън смаяно, едва вярвайки на ушите и очите си. — Саис да е негритос? Ай, ами тогава трябва дяволът да...

— Господине! — извика възмутеният Сейнт Клайд.

— За бога — рече умолително Саис, хващайки го за ръката, — недейте да се опълчвате сега срещу толкова много хора, обърнете се към съдилищата, те трябва да ми помогнат. Нали съм под закрилата на Съединените щати. Баща ми отстъпи земите си на правителството, а те

му обещаха подкрепата си. Ще ме задържат само дотогава, докато успея да намеря някой, който да отиде като пратеник до моето племе. Всички ще дойдат тук, за да свидетелствуват, че съм дъщеря на техния вожд. О, ако знаеше само брат ми...

— За тази цел не са необходими индианци — прекъсна я Питуюел и се захили, — и аз самият мога да свидетелствувам за баща ти. Ами коя е била майка ти? Метиска — та нима тук пише нещо друго? Тази метиска бе собственост на мой приятел, от когото те купих. И ако той те остави толкоз години при баща ти, направи го само за да получиш някакво възпитание. Но въпреки това ти си оставаше негова робиня.

— Майка ми беше дъщеря на един сиукски вожд — извика Саис — и онзи, който твърди обратното, лъже!

Юмрукът на стария Боуфорт грубо повали нещастницата на земята.

— Какво? — кресна той. — Нима на всичко отгоре тази негритоска гадина в мое присъствие ще нарича един бял човек лъжец? Не й ли стига, че най-напред излъга самия мен и дълго ме води за носа?

Той едва ли щеше да завърши изречението си тъй безнаказано, понеже с гневен вик върху него се нахвърли Сейнт Клайд, ако Гейбриела не се беше втурнала срещу младия креол и не го закле да пощади баща й. А в този момент между двамата застана и надзирателят, който подвикна на младия човек:

— Мистър Сейнт Клайд, искам най-приятелски да ви предупредя повече да не приказвате излишно. От този миг нататък ми е възложено да бдя над госпожицата и онзи, който се опита да защитава моите роби срещу мен самия, ще получи цяла педя студена стомана в тялото си!

При тези думи той измъкна изпод жилетката си своя масивен леко закривен нож.

Клайд не беше въоръжен, а и знаеше, че ако някое чуждо лице незвано се намесеше в работите на надзирателя или робовладелеца, законите изцяло ги закриляха. Неотдавна по подобна причина в Охайо бе застрелян един аболиционист, без след това убиецът да бе имал никакви по-големи неприятности от един петнайсетминутен разпит. Тъй че засега Сейнт Клайд бе принуден да отстъпи пред грубата сила, но се закле в себе си, че ще спаси Саис.

— Мистър Боуфорт — каза той възбудено, обръщайки се още веднъж към плантатора, — ще отговаряте пред мен за жестокото си поведение към това нещастно момиче, но засега нямам власт да се противопоставя на насилствената ви постъпка. Ще отговаряте за всичко, каквото направите със Саис, а бог ми е свидетел, че отсега нататък ставам неин закрилник — законите на щата трябва да ми окажат помощ и ще ми окажат. Сбогом, госпожице Боуфорт, и не изоставяйте нещастната Саис!

Междувременно надзирателят бе направил знак на двама негри, които тъкмо внасяха различни инструменти в къщата, и щом се приближиха, им подвикна:

— Отнесете момичето в колибата на майка Бети, а ти, Бен, ще останеш там да я пазиш. Отговаряш с черната си кожа за нея, жив ще те одера, ако я оставиш да избяга.

— Не се страхува, масса — каза негрът ухилен, — ама кое момиче? Аз не вижда момиче за взимане. Мисус Саис ли?

Сейнт Клайд се втурна надолу по стъпалата, метна се на коня си и препусна към Мисисипи. Гейбриела превърза кървящото чело на Саис със собствената си кърпа. А двамата негри пулеха очи ту към един, ту към друг от присъстващите и не можеха да проумеят какво се бе случило, докато най-сетне един вик на надзирателя и заплашително размаханият камшик им напомни да изпълнят дадената им заповед. Те вдигнаха индианката от земята и я отведоха в една от ниските негрски къщурки, които, построени в дълги равномерни редици, обграждаха господарския дом и доста наподобяваха на някое подредено село. Гейбриела се оттегли в стаята си, а мъжете, този път бе поканен и надзирателят, насядаха около масата. Изглежда, Боуфорт искаше с помощта на добре изстуденото бледорозово вино да прогони и гнева, и лошото си настроение. Преди да си легне да спи, той благодари на непознатия, че го е освободил от позора да държи под покрива си редом с белите и някакъв „проклет негритос“. Мистър Питуел получи стая за спане, но каза, че въздухът бил приятно хладен, и предпочете още около четвърт час да се разхожда по брега на реката заедно с надзирателя. Двамата закрачиха по една алея, обградена от хининови и декоративни дръвчета, отправяйки се към входа на плантацията, който бе засенчен от гъсто засадени смокинови и портокалови дръвчета.

— Я слушай, Питуел — каза Дъксън, като спря при смокините, — пак ли изигра един от твоите стари номера, а? Има ли момичето негърска кръв, или няма?

— А теб какво те засяга? — промърмори Питуел, оглеждайки се боязливо. — Нали тук никой не може да ни подслуша?

— Жив човек няма. Но ела, трябва да ми разкажеш всичко, проклет да бъда, ако тая работа е чиста. По дяволите, приятелю, не бъди толкоз потаен! Никой от нас двамата няма да предаде другия, нали?

— Е, добре, ще узнаеш всичко, обаче нека се махнем оттук и излезем на открито — прошепна Питуел, — между дърветата не се чувствам в безопасност.

Двамата „достопочтени мъже“ се насочиха към брега на Фолс Ривър и хванати под ръка, започнаха да се разхождат насам-натам покрай реката. Питуел откровено разказа на своя приятел и съучастник цялата история, но същевременно му заяви, че макар и да се чувствувал доста сигурен, все пак не искал да изчаква, докато младият фукльо Сейнт Клайд изпълнил заплахите си, а още на другия ден в ранни зори щял да потегли на път.

— Нещата се нареждат чудесно! — каза надзирателят. — И аз мисля да си оправя сметките с Боуфорт и да напускам и ако останеш още ден-два, може би ще мога да те придружа. Тогава ще е по-лесно и да се пресметне стойността на дообращения памук. Не ми харесва вече тук край тази река, искам да отида в Тексас и да си купя собствена плантация.

— Какво? Нима вече напечели толкоз много? Бързо е станало — отвърна Питуел през смях.

— Ами би трябвало да си голям глупак — рече надзирателят усмихнат, — ако за три години в такава голяма плантация не спестиш някоя хубава сумичка.

— Нямам нищо против да те почакам — каза Питуел, — обаче не мога, трябва да гледам да продам момичето. Първо, тук не се чувствам съвсем в безопасност и второ... имам си и друга работа. Едва ли можеше нещо друго да ми бъде по-добре дошло от туй, че отново я намерих. Дявол знае как това нежно същество се е спасило от удавяне. Със собствените си очи я видях как потъна, пък и ръцете ѝ бяха вързани!

— Индианците могат да плуват и да се гмуркат като риби — обади се Дъксън, — но знаеш ли какво, Питуел, аз ще купя от теб малката!

— Какво? Ти? Ами креолът?

— Да върви по дяволите! Поемам върху себе си цялата отговорност.

— А ще я купиш ли на цената, която мога да ѝ взема? — попита предпазливо Питуел като всеки истински янки. — Готов ли си да понесеш загубата, ако се появят индианците и си я поискат обратно като дъщеря на техния вожд?

— Да, разбира се — възкликна подигравателно надзирателят, — обаче тъкмо заради това би трябвало да я получа по-евтино... давам ти двеста долара.

— Охо, това е твърде малко! Не забравяй, че момичето струва осемстотин.

— Ако те изоставя на произвола на съдбата, няма да струва и петдесет цента — обади се Дъксън злъчно.

— Не, приятелю, бога ми, двеста са твърде малко, в такъв случай предпочитам да изчакам. Броиш ли ми триста, твоя е!

— Дадено! Ела с мен у дома, прехвърли документа за покупка на мое име и си вземи парите.

— А ти мислиш ли, че мога да поостана тук още няколко часа, без да се излагам на опасност?

— Ако щеш и няколко години! Веднъж стане ли момичето мое, тогава и цяла Луизиана няма да може да ми я отнеме. Във всички робовладелчески щати законите са на моя страна. Хайде, Питуел, след десетина минути красивата индианка трябва да е моя собственост, а още утре ще предявя правата си над нея. След това цялото ѝ племе да дойде тук и да започне да се кълне — все ми е тая!

Двамата мъже бързо закрачиха обратно към къщата на надзирателя, разположена сред негърските колиби, и там сключиха сделката. Питуел прибра парите, а Саис бе приписана на надзирателя като негова еднолична законна собственост. На сутринта самият Боуфорт щеше да сложи отдолу името си като свидетел.

Междувременно Сейнт Клайд бе пришпорвал коня си тъй безмилостно, че когато спря пред къщата на съдията в Поант Купе, животното остана няколко секунди на крака, олюлявайки се, а после,

отпаднало и изтощено, рухна на земята. Без даже и да се огледа, младият човек се втурна нагоре по стъпалата, връхлетя в стаята на съдията, с кратки думи му разказа случилото се и го призова да му окаже помощ. Съдията беше доблестен мъж, строго спазваше правните норми и бе човечен в изпълнението на своя дълг. Но щом чу за издадения документ за покупка, той замислено поклати глава. Знаеше силата на подобно писмено доказателство.

— Млади човече — каза той след продължително мълчание, като погледна загрижено креола в очите, — работата е лоша. Все пак ми се струва, че гледате на цялата история доста романтично, но даже всичко да беше точно тъй, както го описвате, пак не виждам по какъв начин биха могли да се променят нещата. А дори да сме твърдо убедени, че с младото момиче са постъпили незаконно и несправедливо, пак не бива ние да действуваме противозаконно.

— Но все пак нали не бихте допуснали да заловят и продадат една свободна индианка? — извика гневно Сейнт Клайд. — Та същото би могло да се случи на всеки бял, стига двама негодници да се съюзят, да напишат документ за покупка с неговите белези и да се закълнат, че майка му била метиска.

— Туй едва ли ще стане — усмихна се съдията. — Преди да бъде продаден някой бял, би трябвало да се намерят доказателства, че той действително има негърска кръв в жилите си. Но и вие не бива да вярвате на всякакви подобни разкази на избягали роби. Всемогъщи боже! Та понякога те лъжат, та се късат!

— Нима е невъзможно да се измъкне индианката от ръцете на този човек, докато бъдат доведени свидетели от нейното племе?

— Скъпи приятелю, племето живее на седемстотин или осемстотин мили отгук. Самият мистър Боуфорт я е прехвърлил на повече от четиристотин мили надолу по реката. Не, в такъв случай всякакви лица, имащи известна прилика с индианците, като мулати и метиси, биха могли да твърдят, че в жилите им тече чиста индианска кръв, а след това да ни помолят да изпратим някого при ескимосите, за да доведе тук свидетели. Не, няма как, не става! Но даже и свидетелите да бяха вече тук, те все пак щяха да са само... индианци. Най-разумното би било вие да купите момичето, щом толкова много държите на нея, а ми се струва, че е така.

— Да я купя ли? — възкликна Сейнт Клайд и втренчи поглед в съдията. — Да я купя? Действително да я направя робиня? Та няма ли някакъв друг начин да спасим Саис от този позор?

— Страхувам се, че няма. Във всеки случай това би било най-сигурният начин поне за момента да я задържим при нас. А може би да склоним непознатия да приеме първо само една част от сумата, а пък после да видим какво още може да се направи. Какво ще кажете?

— Ах, уважаеми господин съдия — отвърна младият креол, — знаете много добре, че съм беден. Единственият ми кон току-що рухна на земята и едва ли ще събера достатъчно пари, за да си купя нов. А откъде тогава да намеря сумата, която ще поиска онзи негодяй за Саис?

— Слушайте, Сейнт Клайд, ще ви направя едно предложение: самият аз ще купя момичето и ще го задържа при мен. Спечелите ли тези пари, тогава ще я предоставя на вас.

— Купуване и все купуване! — процеди през зъби креолът, потискайки гнева си.

— Приемете предложението ми — каза съдията сърдечно, — в моя дом ще се отнасяме към нея като към наша дъщеря.

— Добре тогава! — рече Сейнт Клайд. — Принуден съм да се подчиня, това ще я избави поне за момента. Но после ще намеря свидетели, които да потвърдят, че е родена като свободен човек, пък ако ще да се наложи да ги докарам чак от ледените райони на Севера.

— Няма да ви помогне кой знае колко много. Впрочем, ако действително имате намерение да изпратите човек при онова индианско племе, по една случайност мога да ви посоча къде да си намерите пратеник. Тази сутрин, прехвърляйки се през Мисисипи, тук в Поант Купе дойдоха седем-осем индианци от областта Уест Фелисиана. Продаваха еленово месо, а после накупиха и отнесоха със себе си барут, олово и уиски.

— От кое племе бяха?

— Вероятно от чоктавите, дето все се навъртат тук наоколо. Но най-напред уредете покупката на индианката. Понеже ако наистина е тъй, както вие мислите, и онзи добър човечец има нечиста съвест, той едва ли ще се бави дълго в този край, а ще отведе плячката си на сигурно място... Тъй, дайте това писмо на мистър Боуфорт, нека той извърши сделката от мое име. Сега жена ми и бездруго е съвсем сама,

а вече познава индианката. Не се съмнявам, че двете чудесно ще се разбират.

— Но още нещо, господин съдия, трябва ми друг кои, ще можете ли да ми продадете?

— Колко давате? — попита съдията, тъй като един американец никога не пропуска възможността да направи пазарлък за някой кон.

— Като заделя пари за най-необходимото, остават ми четиридесет долара.

— Добре, ще ви намеря кон, но не е възможно да тръгнете още тази вечер.

— Тръгвам веднага!

— Глупости! Не разваляйте сега всичко с вашата припряност! Всяка вечер в осем часа старият Боуфорт се зарежда с бледорозово вино и си ляга да спи. Направо е невъзможно да го разбудиш, а даже и да ви се удаде, не ми се ще да го срещам в подобно настроение. Преди девет часа сутринта няма как да се разговаря с него. Тръгнете ли оттук в осем часа, ще го заварите тъкмо да закусва. Това е най-подходящото време. Впрочем помолих Боуфорт да позабави плащането с три дни и през това време да задържи Саис у дома си. Може би все пак ще успее да я спася. Утре ще разговарям с Бийти, един от нашите най-добри адвокати. Има ли някаква възможност да се докаже самоличността на дъщерята на вожда, той непременно ще я открие и използва.

Изпълнен с нови надежди, Сейнт Клайд най-сетне склони да приеме предложенията на съдията и да пренощува при него. А когато на сутринта вече препускаше по широкия път с писмото, което щеше да избави Саис от ноктите на търговеца, едва тогава и на самия него му стана ясно колко много обичаше младата индианка. Вярно, че беше беден и нямаше нищо друго, освен собствената си сила и издръжливост, но дъщерята на дивите гори, свикнала на лишения още от дете, едва ли би тъгувала по удобния живот в плантацията, ако той действително не ѝ беше безразличен, както си мислеше и се надяваше. Само че най-напред тя отново трябваше да бъде свободна, свободна като елена в прерията.

Той пришпори коня си и най-сетне достигна поселището край Фолс Ривър. Профуча през малкото градче с отпуснати юзди, а после покрай него се занизаха плантация подир плантация... и там... ето там сред зеленината му се мярна високият блестящ на слънцето покрив.

Добра се до портокаловите дръвчета, скочи от коня, закачи юздите му на едно полуизсъхнало дърво и изкачвайки се бързо по стъпалата, той се втурна в помещението, където мистър Боуфорт винаги закусваше.

— Здравейте, Сейнт Клайд! — сърдечно го поздрави плантаторът. — Хубаво правите, че пак ме посещавате, вчера вечерта бях малко в лошо настроение, но проклетият негритос толкова ме ядоса! Е, елате де, ей там има още един стол. Сципионе, негоднико, не можеш ли да не дремеш, когато един джентълмен се нуждае от стол? — прекъсна сам мисълта си, за да отправи това „приятелско“ напомняне към негърчето, което му прислужваше по време на закуска.

Сейнт Клайд се огледа неспокойно из помещението, където обикновено по това време стояха Гейбриела и Саис.

— Дъщеря ми ли търсите? — попита Боуфорт. — Тази сутрин нещо не ѝ е добре и помоли да бъде извинена.

— Ами... ами Саис?

— Слушайте, Сейнт Клайд — каза старият Боуфорт и остави ножа си на масата. — Ако искате да бъдем добри приятели, не ми разваляйте закуската и не ме занимавайте с тази стара история. Работата е вече уредена!

— Уредена ли? Но за бога, как? Саис замина ли?

— Още не е, но сега ми направете удоволствието да седнете. Виното е отлично, а бифтекът превъзходен.

— Мистър Боуфорт, трябва да ви предам това писмо от съдията. Моли ви най-настойтелно да изпълните желанието му.

— Хубаво — каза Боуфорт и без да го погледне, тикна писмото под чинията си, — после ще го прегледаме.

— Но, мистър Боуфорт, бързо е, щастието на един човешки живот зависи от него — замоли се Сейнт Клайд.

— Ама вече започва да ми идва до гуша — възкликна Боуфорт, къде засмян, къде ядосан. — Да не би да си мислите, че на този свят има нещо, заради което бих оставил бифтека си да изстине, а розето да се стопли? Хич не се залавям с онова, което може да почака, докато закуся. Такъв ми е девизът, а сега седнете, иначе сериозно ще се разсърдя!

Сейнт Клайд добре разбра, че в случая никакви други възражения не биха могли да помогнат, и седна до плантатора, но му беше невъзможно да преглътне дори и залък. Изпи няколко чаши вино

и после започна неспокойно да се разхожда насам-натам по дългия балкон, където въздухът бе наситен с аромата на цветовете. Междувременно мистър Боуфорт най-спокойно довърши закуската си, бавничко допи остатъка от виното, после си изтри устата с кърпа, отпусна се за кратко време назад в стола и като пое дълбоко въздух, каза:

— Тъй... а сега да поизлезем и да видим как...

— Ами писмото...?

— Ах, тъй, да... замалко да го забравя. Е, та какво пише съдията?... Драги приятелю... интересувам се... тъй като спешно ми трябва... жената сама... моля ви сърдечно... Саис... за бога, пак този проклет негритос!... да я откупя... Глупости, закъснял е... важни причини... да отложите предаването ѝ. Глупости, казах вече, че е закъснял... голяма услуга... с уважение и приятелство... да, ама съжалявам... закъснял е...

— Но нали само преди броени минути казахте, че Саис все още не е заминала? Защо да е късно?

— Моят надзирател я купи — отвърна му Боуфорт. — Обърнете се към него и ми спестете тази работа — до гуша ми дойде непрекъснато да ме измъчват с тази твар.

— Но мистър Боуфорт, какво, за бога, ви направи толкова коравосърдечен към Саис? Та досега се отнасяхте към нея повече като баща, отколкото като чужд човек.

— Тъкмо там е работата, господине! — извика старият плантатор възмутено. — Тъкмо там е работата! Че трябваше да преживея този позор пред очите на всички мои негри. Или си мислите, че тези мерзавци не са изпадали от смях само защото господарят им е седял толкоз дълго време на една маса заедно с едно момиче от тяхната раса?

— Но ако Саис наистина е индианка и вие, без да знаете, сте подпомогнали извършването на едно престъпление? — попита Сейнт Клайд, гледайки възрастния човек право в очите. — Ами ако онзи непознат заедно със своите съмишленици и с помощта на някой съдия е фалшифицирал документа за покупка и чрез вас обрече на мизерия и нещастие едно момиче, което досега ви считаше за свой втори баща?

Боуфорт гледа втренчено младия човек няколко секунди, но после поклати ядно глава и избухна:

— Глупости... щуротии... излизате ми с цяла кошница „ако“ и „но“, а... по дяволите! Оставете ме сега на мира с вашите вайканици! Момичето е продадено, аз самият подписах документа и — баста! Щом толкова държите на нея, вървете при надзирателя, с петдесет долара печалба сигурно ще ви я отстъпи... или... я по-добре отидете до нивята с памук и го изпратете при мен. Искам да поговоря с него.

Старият човек влезе в най-близката стая и гневно затръшва вратата зад гърба си. Но той не беше ядосан толкова на младия креол, колкото на самия себе си. В този момент у него за пръв път се породиха мисълта, че може би все пак бе действувал прибързано и се бе оставил да бъде подведен от гнева си. Станалото — станало, но сега той искаше да опита дали не беше възможно поне да поправи нещо. Науми си да купи Саис, а после да разучи произхода ѝ. А дотогава тя можеше да се нанесе в някоя малка къщица и нямаше да общува нито с него, нито с дъщеря му.

Един час по-късно Дъксън и Питуел отново се намираха на брега на реката.

— Питуел — каза надзирателят, — все пак ми се струва, че ще е по-добре, ако тръгнем на път още утре сутринта. Старият Боуфорт, изглежда, е започнал да изпитва някакви угризения... става опасен.

— Надушил ли е нещо? — попита страхливо Питуел.

— Не би било кой знае колко чудно — процеди през зъби Дъксън. — Оня фукльо пак беше тук и сигурно му е проглушил ушите с молбите си. Представи си само, искаше да откупи от мен момичето.

— Кой? Мистър Боуфорт ли?

— Ами да... и двамата... първо оня младок, а после, когато отидох при господаря, и самият Боуфорт. Докато разговарях с него, той въртеше в ръката си някакво писмо и нека ме обесят, ако не беше от съдията. Тъй като тук имам да уреждам само някои дреболии, направо не виждам защо е необходимо да се бавим повече. А щом отказах да му продам индианката, както обикновено той позеленя от гняв и каза да съм отидел при него след един час, та да си оправим сметките. Ще използвам този случай. Изобщо едно толкова бързо заплащане спестява някои неприятности. Всичките си останали работи мога да уредя до сутринта. Гледай и ти да бъдеш готов дотогава! След четири дни трябва да сме в Тексас!

— Добре — каза Питуел замислено. — Но после, Дъксън, няма да продължим сами... ааа... имам неколцина приятели, които ще ме чакат малко по-надолу от пристана на Фишер. Ти... ти няма да имаш нищо против едно по-бързичко пътуване, нали?

Дъксън му хвърли остър поглед отстрани и след кратко мълчание попита:

— Но тогава поне ще ми разрешиш да те попитам защо.

— А ще ми дадеш ли честната си дума, че ще мълчиш? — прошепна Питуел.

— Та нима за това ти е необходима честната ми дума? — отвърна надзирателят на въпроса с въпрос и се усмихна.

— Е, виждам, че ме разбираш, Дъксън — продължи тихо Питуел. — Пак съм подел една малка сделка, също като онези, дето ги нравехме навремето. Едни богат плантатор от отвъдния бряг на Мисисипи много иска да прехвърли робите си в Тексас, тъй като за някои хора в Луизиана те имат твърде висока стойност. Дава ми по сто долара на глава. Вчера сутринта прекосихме реката под Уотърлу, а с помощта на двама мои другари откарах всички негри, сто и петнайсет души, в блатистата местност, разположена между пристана на Фишер и мястото, където по-нататък реката сама пресича собствения си завой. Не видя ли онези тримата, дето минаха тази сутрин оттук? Бяха последните. Всичките имат фалшиви паспорти^[8]. Вече знаеш всичко и ако си умен, няма да се присъединиш към нас сам, ами ще си вземеш още неколцина... придружители. Та нима Боуфорт няма негри, на които животът в Луизиана да не им харесва повече? Можеш да им кажеш, че ще отидат на по-хубав климат.

— Става — промърмори Дъксън, загледан втренчено пред себе си, — но, Питуел, цялата работа има един друг доста неприятен недостатък. Нито за миг не се съмнявам, че ще успеем да се измъкнем. За оръжия сигурно сами сте се погрижили вече. Обаче ако, както навсякъде се говори, Тексас се присъедини към Съединените щати^[9], тогава какво ще правим? Тогава тамошното правителство ще ни върне обратно по съдебен път.

— Боже мили! — Питуел се засмя. — Ако правителството се залови да връща обратно всеки, който е извършил някакво престъпление, ами че тогава кой ще остане после да обработва земята, да отглежда добитък или да се бие срещу мексиканците и команчите?

Не, Дъксън, съвсем излишно е да се тревожиш, нищо подобно не ни застрашава. Това го знаят и онези юначаги в Тексас, та нали иначе и самите те никога не биха гласували за присъединяване към Щатите.

— Мисля, че имаш прано — каза Дъксън. — А и в никакъв случай не би ни било трудно да продължим още по на запад, там, където нито Тексас, нито пък Чичо Сам могат да ни сторят някакво зло. Стигне ли се дотам, сигурно ще се намерят хора, които да ни помогнат.

— Седем осми от Тексас — отговори Питуел.

— Е, ами добре, щом е тъй, тогава по-добре да тръгнем още утре в ранни зори, така че около десет или единайсет часа всички да се съберем. Няма защо да се боим, че ще ни преследва някой от тази плантация, понеже Боуфорт не става толкова рано, а и аз ще се погрижа, щото той да си мисли, че липсващите негри са нейде другаде на работа. Ами Саис ще тръгне ли доброволно с нас?

— И този въпрос ми го задава един надзирател! А ти камшик нямаш ли?

Дъксън се усмихна и каза саркастично:

— Ти, изглежда, не разбираш как човек трябва да се отнася към дамите. Но... аз имам едно друго средство. Ще взема нашата малка двуколка и ще пътувам с нея. Като извинение могат после да кажат на господаря, разбира се, не преди да ги е питал, че съм откарал багажа си до пристана на Фишер, където винаги спират лодки и параходи. Но, мътните го взели! Та нали днес исках да остана при моята малка... женичка, а ето на, че сега ще трябва до зори да тичам насам-натам, докато ми се завие свят. Е, по дяволите, в Тексас ще мога да си го наваксам. Сигурно тя няма да ми се разсърди.

— Едва ли — каза Питуел сухо. — И тъй, сега на работа! Имаш ли оръжия?

— Две карабини, ловджийски нож и три чифта пистолети. Нали знаеш, надзирателят трябва винаги да е готов да превърне жилището си в малка крепост.

— Добре, а вземеш ли двуколката, ще можеш всичко да натовариш на нея... винаги има полза от такива неща. Но я виж ей там по алеята се задава онзи млад фукльо, дето толкоз много търчи подир индианката. И младата господарка е с него. Как се казва тя?

— Гейбриела, прекрасна девойка! Жалко, че и за нея не можеш да изфабрикуваш някой документ за покупка, бих взел и нея!

Питуел му хвърли предупредителен поглед и за да не го виждат повече заедно с надзирателя, тръгна покрай реката, а Дъксън нареди да оседлаят коня му и след като го яхна, се отправи към нивята, избра неколцина негри и им заповяда да си вземат брадвите, за да секат дърва в една по-отдалечена част от гората, която, както им каза, щял да им покаже. Скоро след това той изчезна заедно с тях из блатистата местност, граничеща с плантацията.

Сейнт Клайд и Гейбриела крачеха един до друг в посока към реката.

— За бога, сър — каза девойката, когато се приближиха до външната ограда, — какво ви е? Никога досега не съм ви виждала толкова възбуден.

— Трябва да замина — прошепна младият човек, — трябва да замина, за да доведе помощ. Едва след тази ужасна случайност чувствам колко много...

Той замлъкна и извърна глава.

— Колко много обичате Саис — довърши мисълта му Гейбриела.

— Да, мис Боуфорт... да... защо да се боя да го призная пред вас! Вие бяхте нейна приятелка, а и към мен, пришълеца, безотечественика, сте били винаги добра и отзивчива. На вас ще се доверя и вие ще ми помогнете, доколкото това е по силите ви.

— Разбира се... разбира се — отвърна Гейбриела едва чуто, — но какво мислите да правите? Как ще спасите Саис, щом като както сам казахте, онзи мерзавец я е продал на Дъксън! Какво ли можете да постигнете срещу тези негодници, на чиято страна на всичко отгоре стоят и законите?

— Повече няма да се съобразявам със законите — каза Сейнт Клайд с приглушен глас. — Без тях! Вчера съдията ми каза, че край Мисисипи се била разположила на лагер група ловци от племето чоктави. Те трябва да ми помогнат. И ако не ги трогне това, че една дъщеря на тяхната собствена раса е продадена в робство, то те са вече толкова пропаднали, че няма да устоят на едно друго по-мощно средство, което имам на разположение — уискито! Неведнъж и не един от живеещите в пограничните райони индианци са били

подтиквани с уиски към злодеяния, защо сега пък да не се покажат готови за някое добро дело! Това е последното средство.

— Ами опасността, на която се излагате?

— Опасност ли? Никаква опасност не ме плаши!

Не, мис Боуфорт, ако бях убеден, че Саис е щастлива, може би щях да мога да живея без нея, но след като знам, че е в ръцете на тези престъпници като робиня... не, не! Би било безумие да мисля за някаква опасност! Но времето минава... Дъксън се скара с баща ви и иска да замине оттук. Цялото поселище говори за това, как е лъгал мистър Боуфорт и че за малкото години, прекарани тук, е успял по нечестен път да натрупа цяло състояние. Ето защо той ще побърза да го отнесе на безопасно място. А вземе ли някой параход, да речем за Ню Орлиънс, тогава ще е невъзможно да бъде открит в онзи огромен град. Но ето и молбата ми: ще се грижите ли за Саис?

— Та как бих могла? — отвърна боязливо Гейбриела. — Тя е собственост на Дъксън.

— Знам, но вие имате голямо влияние над вашия баща, та дори и над този надзирател. Настоявайте да не му предават Саис още днес, а не успеете ли да го предотвратите, то нека тя прекара нощта при вас или поне под закрилата на старата негърка.

— Искате да я отвлечете? — попита смаяно Гейбриела.

— Не — мрачно каза Сейнт Клайд, — документът за покупка би останал в ръцете на този подлец и Саис никога не би имала душевно спокойствие. Не, документът трябва да премине в мои ръце. Обещавате ли ми дотогава да закриляте Саис?

— Да — прошепна Гейбриела и му подаде ръка, без да го погледне в очите, — а вие какво ще правите?

— Ще избавя Саис или... ще умра — отвърна непоколебимо младият креол.

— Ами после... след като... след като освободите Саис?

— Ще потърся някоя страна, където не продават хората като животни, нито ги изтезават. Роден съм във Франция... там ще се върна.

— Със Саис ли?

— Да.

— Тогава сбогом, Сейнт Клайд, сбогом!

С бързи крачки тя тръгна обратно към господарската къща, а Сейнт Клайд се метна на седлото и препусна в галоп надолу по пътя

към реката. Когато достигна брега, той не се бави там по-дълго, отколкото бе необходимо, за да бъде спусната във водата обикновената тежка плоскодънна лодка, която щеше да го прехвърли на отвъдния бряг заедно с неговия кон. Карана от четири яки ръце, скоро тя заплава по необятната водна шир към източния бряг на огромната река.

— Не прехвърлиха ли вчера реката с тази лодка неколцина индианци? — попита той след известно време по-възрастния от двамата лодкари, който, изглежда, беше собственикът на плавателния съд. Той го погледна и се засмя.

— Не — отвърна му. — А вие чували ли сте някога някой индианец да поиска да го прехвърлят през реката с лодка? Аз не съм. Парите могат да им послужат за нещо по-добро. Например за уиски. А може ли червенокожият да спести за тази цел някой цент, той предпочита с дни да се измъчва с най-трудната работа, само и само да не плаща.

— Значи не са се прехвърляли оттук? — попита Сейнт Клайд изплашен.

— Прехвърлиха се, прехвърлиха — отвърна му по-младият, — само че не с тази лодка. Всичките се бяха настанили в две малки канута, с които бяха дошли на този бряг. Водени за юздите, конете им плуваха подир лодките.

— Мислите ли, че ще успея да ги намеря?

— Струва ми се, че няма да е трудно. Бен, който се спускаше надолу по реката, ми каза, че имали много бутилки с уиски, та сигурно днес не са ходили повече на лов. Слязоха на брега малко по-нагоре и ако си направите труда да отидете ей до онази къщица, дето се мярка между върбите, тамошните хора навярно ще могат да ви насочат накъде да ги търсите.

Лодката спря до брега. Сейнт Клайд изведе коня си, който предпазливо затърси с копито здрава почва, после пъхна таксата за прехвърлянето в ръката на по-младия лодкар, скочил също на брега, за да задържа лодката с дебелото въже, после се метна на седлото и подкара животното в бърз тръс към схлупената постройка, заобиколена от висока и гъста гора, от чиито дървета новият заселник навярно се канеше да изкарва в бъдеще средствата за своята прехрана, като сечеше дърва за параходите.

Бакудсменът^[10] стоеше на прага на вратата.

— Добър ден, сър! — подвикна му Сейнт Клайд. — Не сте ли виждали, някой от индианците, които вчера са се прехвърлили през реката недалеч оттук?

Без да отвърне на въпроса му, човекът се заслуша в посоката към гората, оставайки в това положение може би минута-две. А Сейнт Клайд, който си помисли, че изобщо не е чул думите му, повтори въпроса си и помоли за отговор. Обаче американецът остана да стои като издялан от гранит, докато най-сетне младежът не можа да сдържи едно нетърпеливо: „Но, сър, моля ви!“

— Можете ли да намерите някой човек, който седи в гората и крещи колкото му сили държат? — запита сега заселникът вместо отговор.

— Защо не, ако съм достатъчно близо, за да го чуя! — възкликна креолът негодуващо. — Но аз ви попитах дали сте виждали индианците...

— Ей ги къде крещят в гората — каза сухо американецът и посочи с лулата си към тясна пътечка, отгпкана от едрия добитък, която навлизаше право в гъсталака.

— Индианците ли? — попита учудено Сейнт Клайд.

— Аха! — кимна заселникът, без да обръща повече никакво внимание на непознатия. А на креола, заслушал се внимателно за няколко секунди към гората, също се стори, че долавя неясни диви крясъци. Той подвикна кратки думи на благодарност към заселника и с най-голямата бързина, каквато му позволяваха гъсталаците, препусна в посока на врявата от буйното веселие, която се дочуваше все по-силно и по-ясно. След кратка езда той стигна до горска поляна, в чийто край имаше малко блатясало езеро, останало от последното наводнение на Мисисипи, с което слънчевите лъчи все още не бяха успели да се справят. И тук пред очите му се разкри странна гледка.

Заобиколени от няколко разположени в полукръг тлеещи и димящи огънове, чийто пушек имаше за цел да прогонва безбройните рояци от москити, по земята, покрита с пищна трева, бяха налягали седем индиански ловци, някои от които носеха ловните си ризи, други пък ги бяха съблекли, но всички с по едно полупразно шише уиски в ръка. Те по-скоро ревяха и крещяха, отколкото пееха някакви стари бойни песни с новонаучени френски и английски мелодии. Един от тях, който, изглежда, бе предводител на групата и най-трезвен от

всички, използваше вместо диригентска палка острия си нож за скалпиране и на равномерни интервали го забиваше в зелената морава, върху която лежеше по гръб, докато останалите, почти всички заели неговото положение, го съпровождаха не само с гласовете си, но и с удари на пети и юмруци.

Изглежда, предводителят пръв забеляза непознатия. Но без да се помръдва повече, отколкото бе необходимо, за да го измери с бегъл поглед от глава до пети, той протегна към него бутилката и изпелтечи:

— Вземи... чужденецо... вземи... пий... пийни си!

— Велики боже! — простена потресеният Сейнт Клайд. — Нима това са хората, от които чакам помощ? Сега вече всичко е... загубено!

Той остана на седлото съвършено обезкуражен.

— Пий... damn... it^[11] — подвикна му предводителят отново, — да не се мислиш за много изискан, че да не пиеш от една бутилка с индиън, с беден индиън, а? Но беден индиън син на велик вожд... go to hell^[12]! — Той отново се отпусна назад и пак поде своята песен.

Креолът скочи от коня и със скръстени ръце и вперен в земята поглед закрачи насам-натам край пияните ловци, а в това време предводителят гледаше тъпо нагоре в короните на дърветата и пееше някаква бойна или победна индианска песен:

*Убих на мускоките вожда,
взех му и коня и ножа.
Ху-ху-ху, на мускока виж,
ва-ва-ва, скалпът му как ми подхожда!*

Щом чу за мускоките, Сейнт Клайд се спря внимателно заслушан. Знаеше, че съвсем неотдавна рикарите бяха водили кървави битки с това племе. Но чоктавите и мускоките също воюваха помежду си. Сигурно бойната песен беше на чоктавите. Все пак той се обърна към младия вожд и го попита:

— Ти от кое племе си, да не си чоктав?

Без да обърне никакво внимание на въпроса, индианецът изкара рефрена още веднъж:

*Ху-ху-ху, на мускока виж,
ва-ва-ва, скалпът му как ми подхожда!*

— Ти чоктав ли си, индианецо? — попита креолът по-настоятелно, като се надвеси над него и сложи ръка на рамото му. — Кажи, чоктав ли си?

Червенокожият промърмори някакво само отчасти разбираемо проклятие и продължи:

*Жилите еленски ми трябва за лъка,
тръгна ли смело да гоня врага,
треперят от рикарите страхливите мускоки,
като разтърсвани от бурята тръстици!
Ху-ху-ху, на мускока...*

— Какво ти става, по дяволите! — внезапно се прекъсна той сам, когато при споменаването на племето рикари Сейнт Клайд възкликна в радостна изненада:

— Рикар! Ти рикар ли си? — А после след кратко мълчание отново повтори: — Ти рикар ли си?

— Добре де... какво от това? — гласеше краткият отговор на индианеца, който се мъчеше отново да налучка мелодията, изплъзнала му се при прекъсването на песента.

— Но тогава трябва да дойдете с мен, за да спасим едно момиче от вашето племе, изпаднало в голяма опасност.

— Племето ми е в Мисури — промърмори индианецът и отново тихо затананика под носа си:

*Жилите еленски ми трябва за лъка,
тръгна ли смело да гоня врага...*

— Но тя е отвлечена! — извика Сейнт Клайд отчаяно. — Човече, нима това мизерно уиски е притъпило всичките ти сетива дотам, та вече нямаш никакво състрадание и каквито и да било чувства?

— Та нямаш вече никакво уиски? — повтори с натежал език ловецът. — Не, само съвсем мъничко, дай още уиски!

— Добре — рече креолът, пронизан от щастлива мисъл, — ще имаш уиски, едно голямо буре, пълно догоре, но първо ела с мен и ми помогни!

— Буре, пълно с уиски! — изломоти индианецът, като се полуизправи. — Цяло пълно буре? — Тази мисъл бе прекалено прекрасна за него и той не можеше изведнъж да я възприеме. Хорът на неговите другари отново поде бойните крясъци с такива ревящи гласове, придружавайки ги с неистово размахване на ръце из въздуха, че един алигатор, който се припичаше на слънце върху дънер, плаващ във водата на стотина крачки от тях, изплашено надигна глава и после безшумно се плъзна обратно във водата, предлагаща му по-голямо спокойствие.

— Буре, пълно с уиски! — повтори индианецът след продължително мълчание. — Туй много уиски... ела!

Но опитът му да се изправи на крака остана напразен. Обаче креолът започна да го подкрепя и с доста голяма мъка успя да го накара да стане. Но каква ли полза от това? Какво ли можеше да предприеме с този напълно пиян човек? Нима можеше да разчита, че ще му помогне да освободят Саис? Той го остави и младият вожд отпусна брадичка и залитна към най-близкото дърво.

— Нещастна Саис! — въздъхна Сейнт Клайд.

— Аис? — изломоти индианецът с натежал език. — Аис? Кой говори за Недаунис Аис? Тя е мъртва... искам уиски... уиски?

— Уиски! — зарева възторжено цялата банда, доловила последната дума, изречена на по-висок глас. — Уиски, юпии!

— Недаунис Аис? Ти я познаваш? — извика креолът и се хвърли към залитания човек.

— Остави ме на мира, иначе ще те наръгам с ножа — изръмжа индианецът, — damn you^[13]!

— Недаунис Аис е жива! — изкрещя в лицето му Сейнт Клайд, без да обръща внимание на заплахата му. — Жива е и ти трябва да ми помогнеш да я спася!...

— Жива ли? Да я спася? Къде е? — възкликна пияният, полагайки вече очевидни усилия да схване смисъла на думите, като втренчи поглед в непознатия.

С кратки думи Сейнт Клайд разказа на внимателно заслушания индианец историята на Саис. В това време младият вожд стоеше пред

него, притиснал здраво слепоочията си с длани и, изглежда, попиваше всяка сричка, излязла от устата му. А най-накрая, когато започна да разбира за какво ставаше въпрос, когато съдбата на девойката изплува пред очите му в ясни картини, той гневно грабна лежащата до него бутилка, една трета от която все още бе пълна, и я разби в най-близкото дърво.

— Отрова... отрова! — извика той. — Сестрата продадена, а аз пиян... отрова... отрова, огнената вода на белите... отрова... уиски!

— Уиски! Юпиии! — закрещяха другарите му, които все още бяха дотолкова на себе си, че успяха да разберат последните му думи.

— Но чакай... чакай! — извика внезапно младият индианец и отметна с ръка от челото си дългата черна коса. — Все още не е късно... все още имаме време!

Той съблече ловната си риза, свали легинсите и с един скок се хвърли във водата от брега, висок на това място към два метра. Гмурна се няколко пъти, а после доплува обратно до сушата. След това, без да си прави труда първо да се облича, той се затича навътре в гората, откъдето скоро се върна, яхнал едно пръхтящо пони. Грабна дрехите и оръжията си и креолът едва бе успял да възседне своя кон, когато индианецът му направи знак с ръка да го последва.

— Ами твоите другари — каза в този момент Сейнт Клайд, — какво можем да направим ние двамата сами?

— Ела — каза индианецът, — ела! Да не би да искаш да останеш тук до утре, за да ги слушаш как ломотят „още уиски!“, „още уиски“? Те са чоктави... трябва да тръгвам... ще дойдеш с мен... двамата сме достатъчни!

Изобщо не дочака какъвто и да било отговор от своя придружител, а с отпуснати юзди препусна към Мисисипи, там отново се хвърли във водата, за да се отърси от въздействието на Огнената вода, а после облече малкото си дрехи и измъкна от крайбрежния гъсталак едно скрито там кану. Сейнт Клайд седна в средата на леката лодка, държейки във всяка ръка юздите на един кон, за да води плуващите от двете страни животни, докато индианецът бързо и ловко насочваше лодката през широката буйна река.

Отначало индианците, а после и прехвърлянето през реката отнеха на Сейнт Клайд толкова много време, че когато се добраха до западния бряг, слънцето вече залязваше. Оттук нататък креолът

трябваше да поеме водачеството и той заведе тъй случайно намерения брат на Саис при съдията. Пътюм Ветако, така се казваше рикарът, му разказа, че навремето тръгнал по следите на отвлечената си сестра, догонил разбойника и го убил. Но напразни останали неговите дълги скитания, за да открие похитената девойка, продадена от престъпника преди срещата му с Ветако. Отчаян, младият вожд най-сетне се присъединил към отряд чоктави, които ловували в горите на Луизиана и продавали убития дивеч в най-близките малки градчета. Мъката и трудният живот, който му бил вече дотегнал, го направили безразличен към всичко свято и скъпо за него и той се отдал на пиянство, следвайки по този начин примера на една част от своя нещастен народ.

Двойната баня и силната възбуда от донейде радостната и донейде лошата новина за сестра му го бяха отрезвили напълно. У него отново се пробуди самоувереният и разсъдлив индианец. Той бързо разбра на какви опасности е изложена сестра му. Наистина не беше запознат със законите на белите, обаче знаеше, че за индианеца е много трудно, ако не и невъзможно, да получи обратно нещо, на което те веднъж бяха сложили ръка.

Когато най-сетне се добраха до дома на съдията, се бе спуснала непрогледна нощ. Но, изглежда, че за малкото изминали часове бяха настъпили важни промени. Откъм границите на северните мисисипски щати бяха пристигнали полицаи, които преследваха някакъв плантатор и неговия съучастник. До Уотърлу бегълците се движили заедно, но, изглежда, след този град се разделили и двама от преследвачите препуснали надолу по брега на реката, за да им отрежат пътя за бягство в тази посока. Останалите полицаи тръгнали по една дия нагоре по реката, та доколкото е възможно да попречат на бегълците да навлязат във вътрешността на щата и да се доберат до тексаската граница.

А съдията, който също бе получил съобщение за случилото се, заподозря най-напред непознатия, посетил плантацията на Боуфорт, и още през късния следобед изпрати човек към Фолс Ривър, за да го арестува, и то не заради индианката, а по подозрение, че е съучастник на търсените крадци на роби. А същевременно съдията се надяваше по този начин да разкрие истината за Саис — дали е била робиня, или е била отвлечена от племето си...

Сейнт Клайд започна да настоява да бъде отложено предаването на Саис, с което съдията този път с удоволствие се съгласи, само че се налагаше да изчакаят завръщането на помощник-шерифа, тъй като самият шериф имал работа нагоре по реката, а двамата полицаи надолу по течението ѝ. И тъй за свое най-голямо неудоволствие креолът се видя принуден да чака връщането му. Той предложи сам да вземе и да отнесе писмото, но съдията каза, че не било законно, и го утеши — няколкото часа сигурно нямало да имат никакво значение, тъй като и бездруго самият той още в ранни зори трябвало да бъде край Фолс Ривър и можел да предпази момичето от отвлечане в робство. Обаче помощник-шерифът не идваше и не идваше. Час след час те чакаха, изпълнени с нетърпение, и най-сетне съдията извика ядосано:

— Чумата да го тръшне този обесник! Ще трябва внесе предложение, щото шерифът да вземе да уволни тоя немарливец Фриц Хейд! Вече направо за нищо не става! Нарязва се до козирката, разрешава на мулатките край Фолс Ривър да го правят на маймуна и не си гледа задълженията!

— Да тръгна да го пресрещна — замоли се Сейнт Клайд, — може би се бави нейде по пътя...

— Няма да имате кой знае каква полза — обади се съдията, — той държи в тайна местата, където се развлича. Но не дойде ли до зазоряване, аз самият тръгвам с вас и тогава на място веднага ще уредим работата.

Прекараха нощта неспокойни и възбудени. Рикарът не можеше да проумее защо всъщност се бавеха, и все искаше да тръгне на път, за да освободи сестра си и да отмъсти за нея.

Навярно вече минаваше два часът и замлъкването на жабите показваше, че утрото не беше далеч, когато изведнъж... някой силно заблъска по външната врата. Един от робите отвори и нагоре по стъпалата се втурна не помощник-шерифът, а един полицаи. С кратки думи той съобщи, че Питуел бил отвлякъл онези негри от плантацията и вече не можело да бъде намерен край Фолс Ривър. А надзирателят на Боуфорт сигурно също бил негов съучастник, понеже и той, вероятно предупреден, бил потеглил на път посред нощ заедно с току-що купената индианка, която обаче съвсем не го била последвала доброволно, та надзирателят я бил отвел с една от обикновените негърски вериги.

— Уа! — възкликна Ветако и скочи на крака. — Да тръгваме... да тръгваме, трябва да тръгваме!

Сейнт Клайд взе шапката си и се накани да го последва. Съдията обаче се изпречи на пътя им и ги помоли малко да почакаат. После им обясни, че със сила едва ли биха постигнали нещо, докато не се съберат достатъчно плантатори, към които двамата да се присъединят. Но, разбира се, че събирането им щяло да продължи поне до обед, и ето защо той искал да помоли двамата да обединят силите си с неговите полицаи и да уведомят за случилото се всички плантации колкото може по-скоро. И ако спасяването на Саис по този начин се забавяло с няколко часа, от друга страна, щяло да бъде по-сигурно. Ала нито креолът, нито индианецът искаха да чуят нещо за подобен план. Те бързо се завтекоха към конете си и в пълен галоп полетяха по пътя, водещ към мястото, откъдето надзирателят бе потеглил, за да поемат оттам по следите му.

Първите слънчеви лъчи бяха покрили вече с пурпур върховете на кипарисите, когато ездачите пристигнаха в плантацията на Боуфорт. Но тук цареше трескаво оживление. От почти всички съседни поселища се бяха стекли плантаторите, въоръжени с двуцевки, ножове и харпуни. Както научи Сейнт Клайд, един отряд бил вече препуснал напред, за да се опита поне да забави бегълците. Двамата мъже останаха тук само колкото да узнаят най-важното. Набързо се осведомиха накъде се беше насочила двуколката на надзирателя и като вихрушка се втурнаха с конете си подир нея.

А именно тази двуколка бе станала причина в плантацията да възникнат подозрения по-бързо, отколкото бе очаквал Дъксън. Неколцина негри, към които той винаги се бе отнасял жестоко и нечовешки, съобщиха на господаря си своите предположения, както и че известен брой от робите, повечето от които шпиони на надзирателя, също били изчезнали и по всяка вероятност били избягали.

Освен това още през деня Дъксън бил принуден да остави новозакупената си робиня под надзора на старата негърка, понеже Гейбриела твърдо настоявала за това, а той пък се опасявал да не би с упорития си отказ да събуди някакви подозрения. Всичко това позабавило нощното му бягство, което той, предупреден от един пратеник на Питуел, много искал да ускори. Та ето по какъв начин се стигна дотам, че още на доста мили от сборното място надзирателят

долови зад гърба си тропота на бързо галопиращите превъзходни коне на своите преследвачи. Но щом долови ехтящия шум от конски копита по твърдо отъпкания път, той незабавно отби в коритото на един пресъхнал поток. Неговите негри бяха препуснали вече далеч напред към посочената им местност, възседнали коне, откраднати или от техния господар, или от съседите му, и Дъксън се бе надявал бързо да ги догони. За момента неговата военна хитрост има пълен успех, защото плантаторите, слабо запознати с разчитането и преследването на дири, забелязаха отклоняването на двуколката твърде късно и продължиха да следват посоката, нададена им от самите негри, понеже не искаха да се връщат и излишно да губят време. Та нали по-късно на сборното място без съмнение щяха да заловят всички.

Дъксън, запознат с всяка педя земя из тези блата и гори, знаеше, че ако продължи пътя си покрай един неголям гъсталак, щеше да се натъкне на доста рядка горичка, където бе необходимо да се пребори само с корените на кипарисите. А само на четвърт миля оттам блатистата местност се пресичаше от друг път, който също водеше нагоре към мястото, където един ръкав на реката пресичаше голям неин завой. Добереше ли се веднъж до онзи път, беше сигурен, че всички негови преследвачи щяха да изгубят следите му.

Ала той се натъкна на една неочаквана съпротива — съпротивата на Саис. Докато все още пътуваха по пътя, клетата девойка не губеше надеждата, че ще бъде застигната от своя любим. Но щом се видя в усамотеността на гората, изцяло във властта на един човек, който я отвращаваше и плашеше, тя сметна вече участта си за решена и с отчаяни усилия се опита да измъкне ръцете си от веригите и да се освободи.

— Стой мирна, по дяволите! — изръмжа надзирателят, който и бездруго не беше в блестящо настроение. — Иначе ще те халосам с дръжката на бича по кратуната, та да мирясаш! Чу ли?

Изтощена, Саис се укроти за няколко мига, но после отново напрегна всички сили и успя да разкъса ако не веригата, то поне въжетото, което стягаше китките на ръцете ѝ. След това незабавно измъкна парцала от устата си, нададе отчаян вик за помощ, който проехтя толкова силно и неочаквано в ушите на впрегнатото в двуколката пони, че то направи скок встрани и се втурна навътре в гората. Резкият завой изтръгна юздите от ръцете на Дъксън, който

също се изплаши от вика на Саис, а още в следващия миг едното колело на леката двуколка се блъсна в един кипарисов корен и тя се преобърна. Дъксън и индианката отхвъркнаха в гъсталаците.

Побеснял от гняв, негодникът скочи на крака, но на първо време цялото му внимание се насочи към понито. Двуколката носеше цялото му имущество и всичките му пари и ако конят му избягаше, той бе загубен. Ето защо той бързо грабна юздите на животното, което се изправяше на задните си крака, и толкова силно го дръпна назад, че бялата пяна от муцуната му се смеси с кръвта от изранената му уста. А после, докато изплашеното конче стоеше треперещо на едно място, той напрегна сили и отново изправи двуколката.

Но ето че вече целият му гняв се насочи към причината за тази злополука — Саис, която, зашеметена при падането, в този момент отново се бе съвзела и изправила на крака и пак нададе силни и пронизителни викове за помощ.

— Хиляди проклетия! — изкрещя Дъксън, нахвърли се върху отстъпващата назад Саис, замахна с дръжката на бича, пълна с олово, и така замахна към главата ѝ, че сигурно щеше да я убие, ако я беше улучил. Но Саис посрещна удара с веригата на ръцете си.

Дъксън се накани да повтори удара, обаче тъкмо в този миг съвсем ясно и отчетливо, макар и още отдалеч, през гората долетя някакъв пронизителен див крясък и ръката на негодника се отпусна, а той внимателно се послуша. В този момент Саис изглеждаше като издялана от мрамор — тъй вцепенена и неподвижна гледаше тя в посоката, откъдето се бе разнесъл викът.

— Идват неколцина ездачи, ама те препускат по пътя — промърмори надзирателят под носа си. — Чумата да ги тръшне, тази работа става опасна, ела, гълъбчето ми, и вече бъди разумна. Ха си викнала, ха съм те убил!

С тези думи той се наведе, улови все още заслушаната девойка и понечи да я отнесе на ръце до двуколката. Но щом я докосна, Саис сякаш почувствува нов прилив на смелост. С всичката сила, на която бе способна, тя вдигна високо веригата, оковала ръцете ѝ, и я стовари върху главата на своя похитител така, че зашеметен, той пусна момичето и залитна назад. И отново проехтя викът за помощ на нещастната девойка, още по-силно и по-настоятелно. А Дъксън, обезумял от болки и гняв, щом дочу идващите в отговор непрекъснато

приближаващи се викове, светкавично измъкна широкия си нож от капията, нахвърли се върху ужасеното потръпващо момиче и заби острата стомана в гърдите му.

Смъртно ранена, Саис политна и падна в пожълтялата шума. А Дъксън с панически скокове хукна към двуколката, трескаво измъкна дебел портфейл, тикна го под жилетката си и после преряза страничните ремъци на впряга. След това праметна през рамо една двуцевка, възседна коня и след миг изчезна в гъсталака.

Едва се измъкна от него, когато откъм другата страна двама конници изхвъркнаха от храстите, но като ударени от гръм дръпнаха поводите на животните си. Няколко секунди останаха неподвижни, после един от тях с безумен вик скочи от седлото и се хвърли на земята до кървящото тяло на девойката. А индианецът изпъна тяло на гърба на коня си, проточи врат и с немигащи очи се заслуша внимателно към гората. Изведнъж слухът му сигурно долови някакъв далечен шум, понеже, без да погледне повече към смъртно ранената девойка, той смуши с пети хълбоците на жребеца си, който отстъпваше назад пред миризмата на кръвта, и се понесе след избягалия убиец.

Нито дума не пророни, а погледът му не се откъсваше от следите, оставени в меката почва. С юздите на коня в едната ръка и с карабината в другата, той препускаше през гъстата гора. Бе яздил не повече от петстотин метра, когато забеляза своя враг, който тъкмо режеше един от заплелите се в храсталака ремъци за впрягане. А това забави за кратко време бягството му.

Дъксън се огледа и в много бързо приближаващия се ездач различи някакъв индианец, но в първия миг се поколеба дали би трябвало в негово лице да вижда враг, понеже той самият бе общувал с потомци на диви племена и знаеше, че те рядко се съгласяват да се месят в спорове и свади между бледолики. В следващия миг обаче му хрумна, че убитото момиче също принадлежеше към нещастния народ на индианците. Видя как младият индианец внезапно дръпна поводите на коня си и вдигна карабината. Червеникаво пламъче проблесна в зловещия сумрак на девствената гора.

Надзирателят почувствува, че е ранен, но не му остана никакво време да се погрижи за раната си. Той вдигна своята двуцевка, за да простреля връхлитащия индианец, ала томахокът на червенокожия улучи левия му лакът и изстрелът отиде на вятъра. Само няколко едри

сачми одраскаха рамото на Ветако и преди още убиецът, обременен от съзнанието за вината си, да успее да запъне и второто петле на своята двуцевка, куршумът на сина на вожда сложи край на живота му.

В това време младият креол бе коленичил до тялото на девойката, чиято кръв изтичаше. Вярно, че той бързо и предпазливо превърза раната ѝ, ала вече бе твърде късно. Той долови тропота на прелитащите покрай него преследвачи, стичащи се от всички страни на околността, за да предотвратят отвличането на негрите. Но болката, причинена му от смъртта на девойката, го правеше съвсем глух и безразличен към всичко, което го заобикаляше.

Когато се посъвзе, рикарът беше вече край него. Той загърна трупа на сестра си в своето одеяло и го положи пред седлото напреко на коня.

— Ветако, какво ще правиш? — извика креолът изплашен и се изправи. — Накъде отиваш?

— Ще отнеса на племето на рикарите тленните останки на дъщерята на неговия вожд — каза младият индианец с мрачна усмивка. — Ще им кажа, че това са мирните дарове, които им изпращат белите. Заграбиха ни земята, а ето и кръвта, с която искат да я наторят... сбогом!

— Ами бандитът? — попита Сейнт Клайд, който все още не се беше съвзел напълно.

Но без да продума повече ни дума, рикарът се метна на седлото зад мъртвата, заби пети в хълбоците на пръхтящото животно и в следващия миг изчезна от погледа на белия.

Междувременно втурналите се в това преследване плантатори настигнаха Питуел и с обичайната бързина, с която се наказваха всички подобни престъпници, го обесиха на първото срещнато дърво. Впрочем в портфейла му се намериха достатъчно доказателства, че десетократно е заслужил смъртта си, а и произходът на индианката бе поставен извън всяко съмнение благодарение на едно писмо, намерено в съучастниците му.

Когато по-късно проследиха дирите на двуколката, за да заловят и надзирателя, хората откриха следите на борбата, както и малката двуколка. А недалеч от това място, полуоблегнат на ствола на едно младо дърво, лежеше трупът на креола с пистолет в десницата.

[1] *Пекан* — дърво от рода на орехите, разпространено в Южните американски щати и Мексико. — Б.пр. ↑

[2] *Пиканини* — африкански израз, употребяван обикновено за всичко, което е малко и мило. — Б.нем.изд. ↑

[3] *Нигър* — презрително прозвище на негрите в САЩ. — Б.пр. ↑

[4] *Голямата река* — Мисисипи. — Б.нем.изд. ↑

[5] *Скуоу* (инд.) — жена, съпруга. — Б.нем.изд. ↑

[6] *Масса* — обръщение на робите негри в Америка към белите. — Б.пр. ↑

[7] Обичаен въпрос в Луизиана, който винаги се отнася до количеството на памука, според което оценявали богатството на собственика на плантацията. — Б.а. ↑

[8] Когато черните роби напуснали по някакъв повод работното си място, получавали „паспорт“. Всеки бял имал право да задържа негъра, тръгнал на път без такъв паспорт. — Б.нем.изд. ↑

[9] През 1845 г. Тексас се присъединил към САЩ. До 1821 г. бил испански, после от 1836 г. мексикански, след което известно време бил независим. — Б.нем.изд. ↑

[10] *Бакудсмен* (англ.) — американски пионер, заселник в нецивилизовани райони. — Б.пр. ↑

[11] *Damn it* (англ.) — проклетие, мътните го взели. — Б.пр. ↑

[12] *Go to hell!* (англ.) — Върви по дяволите! — Б.пр. ↑

[13] *Damn you* (англ.) — Върви по дяволите! — Б.пр. ↑

НОЩТА ВЪРХУ ГЪРБА НА КАШАЛОТА

Английският китоловен кораб „Крал Харолд“ кръстосваше близо до островната група Кингмилс, доста под екватора, търсейки спермацетови китове, известни още и като кашалоти. Той имаше намерение да прекара тук зимните месеци, а със започването на пролетта отново да се отправи на север на лов за истински китове. Но от дълги месеци напразно плаваха насам-натам из иначе най-хубавите райони за този вид китове, преброждайки големи пространства. Моряците по марсовете, където по цял ден имаше хора, сменяни на по няколко часа, за да наблюдават дали някъде няма да се появят китове, оставаха безмълвни, а дори и действително да се разнесеше някой вик, вече никой не му вярваше. Досега подобни сигнали се оказваха почти винаги или съобщения за някой ивичест кит, който не ставаше за нищо, или пък за стадо по-дребни делфини, с които никой не искаше да се занимава. Слънцето безмилостно сипеше жар върху незащитената палуба, а корабът, тъй кротък и чист, предоставен на лекия бриз, с намалените си ветрила изглеждаше тъй, като че обикаля наоколо за собствено удоволствие в този приятен, но все пак малко скучен неделен следобед, сякаш си няма друга работа, нито някаква определена цел.

А хората, разбира се, си имат както винаги своите занимания: трябва да се поправят ветрилата, да се проверява подвижният и неподвижният такелаж, харпуните и копията за улова на китовете не бива да се оставят да ръждясат и кормчиите имат специалното задължение да ги поддържат лъскави и в пълен ред. Бъчварят също си има работа на борда — буретата трябва веднага да са готови при евентуален улов, а дърводелецът се занимава с лодките, като търси ту тук, ту там прогнили места и ги подменя с нови дъски. Но в цялата работа на хората няма живот, няма истинска кипяща дейност. Просто си личи, че китоловците, които вече месеци наред се мотаеха все по един и същ начин, работеха ей тъй, само колкото да не стоят със скръстени ръце, но през това време изпълнените им с копнеж погледи

постоянно се отплесваха към леко набръчканата морска повърхност с напразната надежда да зърнат от палубата нейде сред проблясващите вълни изригналия фонтан на някой кит. Но ако наистина наоколо се мернеше нещо подобно, моряците от върховете на мачтите незабавно щяха да се обадят. И ето че изведнъж се чу вик:

— There she blows! (Ей там изхвърля фонтан!)

Като по дадена команда спря всяка работа: бъчварят захвърли чука, дърводелецът рендето, а капитанът, който бе лежал долу на канапето в каютата си и бе чел или спал, за да убие ужасно скучното време на подобно безцелно луташе на кораба, се втурна нагоре по стъпалата, за да погледне за посоката на вятъра и към човека високо горе на марса и да може да се запознае с подробностите за появилите се китове.

— There she blows! — извика отново човекът отгоре, добавяйки после бавно и повлечено — blow... blow... blow... — като с тези думи отбелязваше всеки един от рязко изскочилите нагоре фонтани.

— Накъде? — чу се вик от палубата и изпънатата десница на наблюдателя указа посоката. Обаче ръката му сочеше срещу вятъра и с трескава бързина кормчиите свикаха екипажите на лодките си. Винаги е въпрос на чест да бъдеш пръв в лодката си, готова за тръгване. Малката бъчонка се напълва с вода, от поставките на стената до самите лодки, където стоят, за да не повредят с тежестта си дъната им, се свалят и поставят в лодките ведрата с навитите в тях дебели въжета за харпуните, а самите лодки се спускат от висилките във водата. После следват хората, които се спущат като котки по външната стена на кораба, поставят греблата на мястото им и след като харпунистът, или boatsheadek^[1], заеме мястото си отзад при кормилото, те отблъсват лодката и носът на стройния лек малък плавателен съд се насочва в определената посока, порейки и пенейки водите от двете си страни.

Ако китовете се появят поветрено, то корабът с попътен вятър би могъл да ги последва с издути ветрила до едно определено разстояние, без да ги подплаши, а незабавно спуснатите във водата лодки се приближават към плячката безшумно и незабелязано, плъзгайки се по водата с помощта на ветрилата си. В подобен случай ловът винаги е по-бърз и сигурен, както и далеч по-лесен. Но корабът трябва да плава срещу вятъра, за да не бъде забелязан тъй лесно от китовете, тогава би се изгубило много време и несъмнено плячката ще бъде догонвана

само в редки случаи. Ето защо в подобно положение гребането с лодките е най-бързият и сигурен начин за достигане на целта, пък макар и най-трудният. Тогава корабът с останалия екипаж следва колкото му е възможно по-бързо своите лодки, за да ги прибере след лова и да прикрепи надлъжно покрай борда си евентуално някой кит.

Така четирите лодки на „Крал Харолд“ гребяха право срещу вятъра с всичката бързина, която го бе възможно да изтръгнат от огъващите се гребла, и след около половинчасова усърдна работа се появиха вече първите фонтани, изпускани от китовете, които вероятно си играеха, като ту се гмуркаха, ту излизаха на повърхността. До този момент от борда на кораба бяха давали указания за посоката на движение на китовете, служейки си с кръгъл черно боядисан кош, завързан за една върлина. Един оставен на пост моряк имаше задачата да държи високо вдигнат коша, който се вижда много отдалеч, а според неговите движения лодките променяха или поддържаха своя курс.

При подобно плаване винаги се поражда съревнование — кой пръв ще се „скачи“ с някой кит, и то съревнованието е не само между кормчиите и харпунистите, а и между хората от целия екипаж. Въпрос на чест е чия лодка първа ще забие успешно и резултатно някой харпун. А при такъв лов всички се домогват до своя дял, от капитана до юнгата, и няма съмнение, че всеки от тях върши всичко, на каквото е способен, за да не изостане от другите.

И този ден трите най-бързи лодки пак имаха най-добрите изгледи скоро да се доближат на разстояние, удобно за хвърляне на харпун, докато четвъртата, ръководена от млад и буен ирландец, не беше в състояние да ги следва, въпреки че екипажът му полагаше действително отчаяни усилия. Когато в първите лодки кормчиите вече се готвеха за хвърлянето на харпуните, ирландецът бе изостанал около кабелт зад тях.

Тъкмо в този момент вдясно от тях, но, разбира се, все още на доста голямо разстояние, се издигна един самотен фонтан и макар че обикновено лодките не обичат да се отдалечават една от друга, за да могат да си помагат в случай на беда, щом стоящият до кормилото си млад ирландец съзря самотния фонтан, който и в тази посока му обещаваще плячка, в следващата секунда светкавично извъртя носа на лодката си и се отдели от другите лодки, подгонвайки новопоявилния се кит.

В този миг останалите лодки бяха заети твърде много със себе си, за да му обърнат внимание. Но гребящите моряци, които седяха с лице към кърмата на лодката, забелязаха промяната в курса на своите другари и лесно можеха да се досетят, че там също са се появили китове, и нямаха абсолютно нищо против да имат един конкурент помалко в тази разгорещена гонитба. Освен това те се намираха до китовете по-близо, отколкото си бяха мислили отначало, понеже когато животните внезапно се потопиха и останаха известно време под водата, докато лодките продължиха колкото бе възможно по-бързо, без да променят курса си, после изведнъж отново изскочиха на не повече от трийсетина крачки от тях, а един от китовете изплува даже на съвсем удобно разстояние пред първия харпунист, който незабавно заби в него дългото желязо. Преди да изминат десетина минути, и другите две лодки успяха да забият харпуните си в два кита. Ала едното животно изтръгна харпуна от тялото си и се гмурна дълбоко, тъй че втората лодка, изостанала вече далеч от другите животни, последва третата, опитвайки се да ѝ помогне в осигуряването на пляката, което ѝ се удаде след известни усилия. Но двете ранени животни се понесоха с пълна скорост право на север, повличайки след себе си лодките така, че разпенените вълни плискаха високо над носовете им. Това продължи, докато най-послед третият харпунист успя да забие копието си зад тръбната перка на един от китовете и смъртно го рани. Първият харпунист бе влачен още около една английска миля, но после също уби своя кит и остана, за да изчака кораба. В никакъв случай нямаше да му е възможно да гребе, взел огромното животно на буксир. Впрочем те се бяха отдалечили толкова много от своя кораб, че корпусът му вече не се виждаше над водата и той трябваше с доста голяма мъка да лавира към тях срещу слабия бриз и да навакса милите, изгубени заради североизточния вятър.

Напразно трите лодки се оглеждаха сега за изгубилата се от погледите им четвърта, като се опитваха да зърнат нейде наоколо светлото ѝ ветрило, вдигнато може би от нейния екипаж. Но тя просто бе изчезнала и те се утешиха с надеждата, че другарите им са я наблюдавали от борда и от мачтите и ще знаят точната посока, в която се е отдалечила.

„Крал Харолд“ съвсем не беше някой бърз ветроход, или поне не беше бърз, когато плаваше на бейдевинд, и докато се добере до двата

кита и ги привърже от двете си страни, следобедът измина. Вторият харпунист се беше върнал на борда по-рано, за да помогне с хората си на останалия екипаж да управляват кораба по-бързо. Отново изпратиха един човек с далекоглед горе на марса, за да види къде се намира четвъртата лодка, защото, в случай че тя също бе убила някой кит, беше за предпочитане да ѝ изпратят на помощ останалите лодки, та заедно да вземат плячката на буксир.

— Ей, ти, горе, я кажи в каква посока я виждаш? — попита капитанът от палубата, след като се увери, че плячката е прибрана, и вече можеше да обърне внимание на последната си лодка. — Далеч ли е?

— Никъде не мога да я открия, сър? — гласеше отговорът и наблюдателят отново започна да обхожда с далекогледа целия хоризонт.

— Ах, глупости, няма какво да гледаш в посока срещу вятъра, не е отишла натам! — подвижна капитанът нагоре. — Я се обърни и потърси по-внимателно на юг — сигурно е в тази посока.

Човекът се подчини на указанията му, но толкова дълго и безрезултатно се визира през далекогледа, че най-сетне капитанът изгуби търпение, скочи върху фалшборда и се изкатери нагоре по вантите, за да се огледа сам за лодката. Нейното изчезване започваше да го безпокои.

— Ей там насреща вече няколко пъти ми се стори, сър — каза наблюдателят, като свали далекогледа от очите си и посочи с ръка на юг-югозапад, — сякаш различавам върху водата някакво по-тъмно петно. Но при по-внимателно виране то винаги изчезва.

— Къде?

— Ей право там, горе-долу в посоката, където е онова малко бяло облаче... може би само малко по на запад.

Капитанът насочи далекогледа в указаната посока, визира се известно време, но после поклати глава и продължи да търси другаде. Той напразно остана на наблюдателницата, докато слънцето потъна зад хоризонта, момент, в който всички предмети, дори и най-дребните, изпъкнаха най-отчетливо, придобивайки съвсем ясни очертания. Не успя да забележи абсолютно никаква следа от лодката, която несъмнено по това време би трябвало да е вдигнала ветрилото си, тъй като хората знаеха, че щяха да ги търсят с далекогледа, а платното с

неговата белота се забелязва далеч над водната шир. И първият харпунист се беше изкачил вече горе — нямаше съмнение, че на лодката се бе случило някакво нещастие, ето защо хората започнаха да стават неспокойни. Но и той не успя да забележи с помощта на подадения му далекоглед каквото и да било, което да прилича на лодка или на ветрило, а и вече бързо настъпващото смрачаване, следвано в онези географски ширини непосредствено от нощта, направи съвсем скоро всяко наблюдение невъзможно. Но в този случай капитанът на „Крал Харолд“ не се поколеба как да постъпи, нямаше друг избор. Нямаше възможност да кръстосва насам-натам поради китовите, прикрепени от двете страни на кораба. А да знаеше поне в каква посока би трябвало да плава, той може би щеше даже да зареже уловената вече плячка, за да намери своите изчезнали хора. Но при това положение той все още имаше надежда да ги открие нейде откъм подветрената страна, а в този момент корабът бавно се плъзгаше в тази посока със свити платна, носен от пасата и екваториалното течение. Ако до настъпването на утрото все още не бяха открили и следа от лодката, той можеше да забие по едно флагче върху останките от китовите след разрязването им на ивици през нощта, да ги остави и да започне да кръстосва, търсейки изгубената лодка. Боже мили, та нали търсенето на изгубени лодки винаги си остава един безнадежден опит. Океанът е толкова отчайващо голям, а ако китоловците бяха вече без лодка и плуваха във водата, тогава как да ги намерят? Та капитанът би постъпил така само за да няма повод сам да се укорява, че лекомислено е изоставил на произвола на съдбата част от екипажа си.

Най-вероятна оставаше възможността някой кашалот да е разбил лодката и китоловците да не са били в състояние да се задържат на повърхността дълго време с плуване. Вярно, че морето бе доста спокойно, но страшните акули бързо надушват кръвта от ранените китове и тъй както в момента около кораба плуваха шест-седем от тези кръвожадни чудовища и нетърпеливо очакваха разрязването на пляката, подръпвайки я оттук-оттам, без все пак да успеят да забият острите си зъби в огромната жилава маса, можеше със сигурност да се очаква, че те са се появили и около изчезналата лодка, и тежко и горко на нещастниците, които, останали без закрилата на своя плавателен съд, са подхвърлени на произвола на ненаситната им лакомия.

Наистина все още съществуваше и възможността, щото по време на лова останалата невредима лодка да е била отвлечена твърде надалеч към подветрената страна и да ѝ е необходимо време, докато се завърне с гребане. Но в необятния океан лодката изглежда като мъничка точка и е възможно да не бъде забелязана и с най-силния далекоглед.

Но пък, от друга страна, екипажът ѝ знаеше много добре в каква посока би трябвало да се върне и за да ги улеснят през нощта и да изключат възможността лодката да премине в тъмнината покрай кораба, без да го забележи, на върховете на предната и главната мачта бяха поставени два фенера. Освен това след смрачаване, около полунощ и преди утринната вахта капитанът нареди да стрелят с малкото оръдие на палубата, та и изстрелите да могат да покажат на лодката вярната посока. Но всичко бе напразно. Нощта измина, а от изчезналите моряци нямаше никаква следа.

Междувременно разрязването на китовете вървеше доста бързо. Сланината се отделяше и с помощта на специално пригоден скрипец се издигаше на палубата. Изваряването и топенето на маста започваше веднага, и то не само за да не се губи време, а и за да се разчистят животинските останки, които толкова близо под екватора започваха бързо да се разлагат. От борда над водата бяха надвесени огромни факли, представляващи нещо като кафези или мрежести съдове, направени от стоманени ленти, в които гореше поддържан с късове сланина огън и хвърляше кървавочервената си трептяща светлина над цялата пъстра необикновена сцена на трескаво оживление. Преди полунощ един от огромните китове бе вече нарязан, а след като още във водата бе отделена от гръбнака, великанската глава, закачена на огромна и здрава кука, бе повдигната цяла на борда. Когато я поставиха в края на палубата, корабът се наклони леко под могъщия товар.

На зазоряване, когато целият екипаж трескаво се занимаваше с другия кит, неколцина от харпунистите отново се качиха по мачтите с далекоглед в ръка, но напразно оглеждаха хоризонта по всички посоки чак до изгрев-слънце, когато погледът на първия харпунист се спря върху някаква тъмна точка сред проблясващите светлеещи вече води. Но дори и за силния далекоглед разстоянието бе твърде голямо, за да може да се различат някакви подробности. Въпреки това

капитанът бе уведомен незабавно и тогава той също се изкачи горе. Каквото и да беше, във всеки случай на въпросното място нещо плаваше, но се намираще в посока срещу вятъра. Сигурно бяха преминали покрай него през нощта. За да разберат какво е то, на втория харпунист бе наредено да отиде дотам с лодката си. Даже и да не беше изчезналият плавателен съд, понеже не приличаше много на лодка, бе възможно да е някой мъртъв кит и си заслужаваше труда да се провери не само заради маста; той можеше да ги наведе на някаква следа от изчезналите китоловци, защото, ако е бил убит от тях, все някъде по него щеше да стърчи забит харпун или копие.

Капитанът подвикна заповедта си надолу към палубата и няколко минути по-късно лодката, отблъсната от борда и карана от четирима здравеняци, се понесе като стрела в посоката, указвана им непрекъснато от главната мачта с помощта на черния кош. Капитанът остана горе на голямата брамстенга, за да не изпусне повече из очи веднъж фиксираната точка и да наблюдава действията на лодката.

Измина може би около половин час, откакто моряците бяха започнали да гребат, насочвани от борда на кораба, без самите те да могат да забележат каквото и да било, когато най-сетне на застаналия отпред на носа на лодката харпунист му се стори, че точно пред него и ниско над водната повърхност различава някакъв тъмен предмет. Прибраният кош на борда също означаваше, че не са сбъркали върната посока. Не измина много време и внезапно, полуизвърнат към хората си, сочейки с ръка напред харпунистът извика:

— Гребете, момчета, гребете... за бога, това е човек в лодка или на сал, или кой знае на какво... гребете, защото, както ми се струва, идваме тъкмо навреме!

А после с едно силно „Ехей!“ той се опита да получи някакъв отговор, обаче отсреща никой не се обади. Моряците тъй наблегнаха греблата, че те едва не се счупиха, а лекият плавателен съд запени водата с острия си нос, носейки се бързо към своята чудновата цел.

— Човек! Човек! — развикаха се вече и гребците в лодката, като любопитно заобръщаха глави към него.

— Damn my eyes, if that isn't, Patrick^[2]! — изръмжа кормчията, изправил се в лодката с кормилното гребло в ръка.

— Patrick, by God^[3] — възкликна и харпунистът, — ами къде ли са останалите?

Но всички други въпроси останаха недоизречени от новите възклицания на учудване, когато те се приближиха още повече и не само че действително разпознаха в корабокрушенеца младия ирландец Патрик, а и видяха, че той съвсем не беше коленичил върху някакъв сал или преобърнатата лодка, а върху мъртъв кашалот, потънал с товара си на една-две педи под водната повърхност. Около лявата му ръка бе навито късото въже на харпун, забит все още в сланината на кашалота. Единствено това го бе задържало върху хлъзгавата кожа на животното. С десницата си бе хванал дръжката на харпуна, чието въже е било прерязано, и я стискаше конвулсивно толкова здраво, че даже когато лодката долетя до него и всички ръце се протегнаха, за да му помогнат да слезе, той не искаше да я пусне.

Нещастникът изглеждаше смъртноблед и не издаваше нито звук. Даже погледът му се плъзгаше по лицата на другарите му с безумно и тъпо изражение, сякаш вече не ги познаваше. Той се изправи сам някак механично, за да се качи в лодката, обаче щом почувствува под краката си сигурните дъски, се строполи в безсъзнание. Беше преживял ужасна нощ и тук ще трябва да се върнем към онзи момент, когато неговата лодка се отдалечи от останалите, за да започне да преследва самотния кит, отделил се от стадото си.

Те гребяха зад кита на разстояние от около петстотин крачки и докато той неколккратно се гмурка, а после отново изплуваше на повърхността, без да заподозре, че зад гърба му го дебне някакъв враг, те непрекъснато скъсяваха преднината му. Но той все повече и повече се отклоняваше от досегашната посока може би защото се канеше да опише широка дъга и да се върне на предишното място, където бяха лудували и другите животни. Обаче той промени и тази посока и ето че докато корабът се отдалечаваше в противоположен на техния курс, което лесно можеше да се забележи от лодката, китът се понесе с вятъра и течението право на запад. Патрик, който, както вече споменахме, беше харпунист, или водач, на четвъртата лодка, нареди да вдигнат ветрилото, тъй като вече имаха попътен вятър и можеха да преследват кита по-бързо и безшумно. Но дали по собствен каприз, или защото въпреки цялата предпазливост на китоловците животното бе надушило преследвачите си, в този момент то усили скоростта си и се понесе по водата толкова бързо, че даже леката лодка с помощта на попътния бриз едва-едва успяваше да скъсява разстоянието. И ето че

изведнъж, тъкмо когато след тежка и упорна работа те почти се бяха приближили на разстояние, удобно за хвърляне на харпуна, и кормчията вече стоеше готов със своето „желязо“ в ръка, китът се гмурна и в следващия миг лодката прелетя над мястото, където водите все още неспокойно се люшкаха и въртяха след потъналото чудовище.

— Свали ветрилото! — проехтя незабавната и настоятелна заповед на харпуниста. В следващия миг малката рея се смъкна, лодката бавно продължи пътя си по инерция, изминавайки още известно разстояние, а кормчията, по знак, даден от ирландеца, остана на носа на лодката безмълвен и неподвижен, с вдигнат харпун, готов за хвърляне, в случай че китът отново се покаже. Обаче той самият се съмняваше дали животното ще изплува пак на това място, и поглеждайки въпросително харпуниста, посочи с ръка напред. Но макар и още млад, ирландецът бе вече опитен китоловец. Струваше му се, че начинът, по който китът бе изчезнал във водата, оправдаваше предположението му, че при това внезапно спиране на животното то едва ли щеше да се отдалечи много, преди отново да изскочи на повърхността. Докато отпуснатото ветрило се дигаше от вятъра на мачтата, а харпунистът държеше шкота увит около ръката си, за да не изгубят нито миг, ако се наложеше отново да подновят преследването, греблата отново бяха поставени на местата им и приготвени за всеки случай, а хората внимателно се взираха в бистрата вода с малко несигурната надежда, че може би нейде долу ще зърнат плуващия кит и ще могат да определят посоката, в която се движи.

— Ей там нещо плува! — извика един от хората с полуприглушен изплашен глас. — От долу на горе право към нас!

— Шшшт! — предупреди го ирландецът. — Тихо... тихо! Ще го подплашите! Къде е?

— Ето го! Ето го! — изкрещяха едновременно три-четири гласа и хората грабнаха греблата почти инстинктивно.

— Назад, гребете назад... спасявайте се! — изкрещя в този миг и харпунистът, който, наведен над борда, видя светкавично издигащата се от дълбините светлозеленикава великанска маса. Той твърде добре познаваше опасността, на която бяха изложени, ако при изплуването си колосът закачеше, макар и съвсем леко лодката им. Почти в същата секунда греблата се потопиха във водата и лодката, отхвърлена назад от силния им тласък, едва-що се бе отдалечила от мястото си на една

собствена дължина, когато на повърхността с полуотворена грамадна паст изплува великанската сякаш отсечена отпред глава на могъщ кашалот. Едва подал глава, той веднага направи мощен скок встрани и вдигайки високо огромни водни маси от двете си страни, се втурна напред, за да избяга от непознатия предмет, лодката, която несъмнено бе забелязал.

Вдигнал високо харпуна, кормчията бе застанал на носа на лодката съвсем близо пред „планината от сланина“, която всъщност изплува от водата сякаш изпод краката му. Обаче в такава непосредствена близост до страшния противник, който с един удар можеше да ги смаже, ръката на кормчията се разтрепери и той не посмя да хвърли харпуна си по бягачия колос. Ала без да обръща каквото и да било внимание на опасността, мислейки в момента само за лова, за... плячката, намираща се почти в ръцете им, Патрик изкрещя:

— Хвърляй, хвърляй в името на сатаната!... Оставяш го да ти се измъкне изпод носа!

И грабвайки собственото си копие, той с необуздано настървение зачака онзи миг, когато щеше да му се предложи възможността да забие остро желязо зад перката на кашалота. Кормчията продължаваше да се колебае, но за размисъл му оставаха само няколко секунди, защото изпуснеше ли изгодния момент, ставаше много съмнително дали вече подплашеният кашалот някога щеше да се върне. Но ето че ветрилото, вдигнато от ръката на харпуниста, се изду от вятъра, а притиснал здраво кормилното гребло към хълбока си, той бързо изви носа на лодката и пенейки водата, тя полетя след бягачия кашалот. В този миг харпунът изсвистя, запратен от яката ръка на младия англичанин, потъна дълбоко в гърба на животното и здраво се заби в жилавата му сланина. Ветрилото бе свалено светкавично, а греблата хвърлени в лодката, след което кормчията с един-два скока се намери при кърмата и зае поста си при кормилното гребло, правейки място на харпуниста да хвърли копието си и да довърши този Левиатан на морските дълбини. Именно харпунистът е първият офицер в китоловната лодка, а кормчията — вторият. Но в началото на лова двамата бяха разменили местата си или по-скоро все още не ги бяха заели, защото при приближаването на лодката към кита управлението ѝ се предоставя на харпуниста, тъй като то изисква много сигурна и

ловка ръка, а кормчията застава отпред с харпун в ръката, за да хвърли пръв „желязото“ по кита и да го „скачи“ с лодката. Забие ли се здраво харпунът в кита, тогава самият харпунист заема място на носа на лодката с истинско копие в ръка (без кука накрая), за да убие животното. Той трябва точно да улучи едно място зад перката, което е малко вдлъбнато и има по-тъмен цвят. Единствено там огромното животно може да бъде смъртно ранено. А междувременно въжето на харпуна, свистейки и димейки, се изнизваше светкавично през открития клюз, направен за тази цел в носа на лодката, която летеше като стрела подир конвулсивно потръпващия кашалот, сменяш, непрекъснато посоката си. На носа на лодката бе застанал вече Патрик с копие в ръка, а хората, започнаха с все сили да навиват въжето, за да притеглят малкия плавателен съд отново на такова разстояние до раненото животно, което да е удобно за смъртоносен удар. Ето че най-сетне се доближиха, Патрик се изви назад и докато опашката на великана шибаше водата съвсем близо до тях и той напрегна сили, за да избегне явната опасност, смъртоносната стомана се заби дълбоко в меката област зад перката му. С победоносен блясък в очите харпунистът светкавично изтръгна копието, за да повтори удара си, но в същия миг, подтиквано от болка и безумна ярост, животното се извърна към тях тъй чевръсто и неочаквано, че кипналите и разпенени води бясно зашибаха страните му.

— Изхвърля кръв, изхвърля кръв! — заликуваха хората, а харпунистът изкрещя:

— Назад!

Но когато кормчията се хвърли с цялата си тежест върху кормилното гребло така, че се надвеси далеч извън лодката, само и само бързо да обърне носа ѝ, и преди още китоловците да успеят да поставят греблата в ключовете им, раздразненият кашалот, който сега виждаше неприятеля тъй близо пред себе си, ги връхлетя с широко отворена паст, изхвърляйки, се от водата с удар на опашката, и без да затваря огромната си паст, той прихвана лодката тъкмо по средата, докато тя извърташе носа си, за да му избяга, стисна я с челюстите си и смачка тънките дъски, сякаш бяха от хартия.

Патрик видя опасността и още в първия миг знаеше какво ги очаква. Въпреки всичко със спокойна, уверена ръка той запрати отново вдигнатото копие право в окото на чудовището и успя да го пронизе,

но това не спаси лодката. Може би в предсмъртната си агония побеснялото животно изобщо не почувствува новата рана. Изхвърляйки гъста тъмна кръв, с единствения стремеж за отмъщение, то яростно смачка лодката и в следващия миг из запенените кървави вълни се завъртяха бясно купчина хаотично подмятани дървени отломки и плуващи хора, които подтиквани от инстинкта си за самосъхранение, се опитваха да докопат някоя дъска. Самият Патрик още докато падаше, почти несъзнателно, по-скоро инстинктивно бе сграбчил въжето на харпуна. Само минута след като то се уви около ръката му, той усети, че го повлече през кървавите вълни към чисти води, а после и надолу под морската повърхност. Ако кашалотът бе останал жив още броени секунди, ирландецът щеше да загине. Обаче първото хвърляне на копието го бе улучило много точно и след като отново излезе над водата, той направи още един-два кръга, шибна няколко пъти разлюлените вълни около себе си с грамадната си опашка и перки, а после се отпусна безжизнен и бавно се понесе сред окървавената вода.

Патрик, всъщност съвсем неволно взет от чудовището на буксир, а после изплувал отново заедно с него, започна да се притегля по въжето към бавно носения от вълните мъртъв колос и като се хвана за забития харпун, в следващия миг се изкатери на гърба му. В същия момент близо зад него проехтя безумен вик. Изплашен, той се обърна в тази посока. Викът за помощ прозвуча така ужасно, че му се изправиха косите. Но му се стори, сякаш той самият получи удар с нож в сърцето, когато съвсем наблизко различи тъмните перки на две акули, плуващи чевръсто и стръвно насам-натам, докато клокоченето на водата близо зад гърба му, както и плясъкът на морските вълни му издадоха мястото, където един от неговите другари се гърчеше в предсмъртна агония в безмилостните остри зъби на друг, трети звяр.

Както лешоядите и гарваните се събират около умиращото добиче, тъй и акулите изникват от дълбините внезапно и неочаквано, носейки гибел на плувеца. Акулата, докопа ли веднъж нещо, никой не може да ѝ го отнеме. Държи го здраво и се върти като бясна около себе си, сграбчила го със стоманените си зъби.

В този момент тук-там из вълните все още се носеха някои от злощастните китоловци, паднали от разбитата лодка. Едни от тях се бяха вкопчили в нейните отломки, други пък бяха уловили някое

гребло, за да се задържат над водата. Но от яките жизнерадостни мъже, които само преди броени минути смело и дръзко застанаха очи в очи с опасността, бяха останали само трима, а хиените на морските дълбини вилнееха вече и сред тях. Какво ли можеше да помогне срещу тях безсилният удар с ръка, пронизителният вик, изпълнен с отчаяние? Той бе музика за слуха на безмилостните страшни хищници с котешки очи и великанска сила и кървавата пяна, плувнала само след секунди по морската повърхност, бе мъртвешкият саван на нещастниците и показваше мястото на техния гроб.

— Ужасно! — простена Патрик, който едва имаше сили да се държи върху тялото на кашалота, което засега му предлагаше закрила. — Ужасно, да свършиш по такъв начин! И никаква помощ! — Погледът му отчаяно затърси спасителния кораб, който кръстосваше подир другите лодки далеч, далеч на хоризонта. А и какво ли щеше да му помогне, когато забележеха, че е изчезнал, и след като не откриеха с далекогледа лодката му, започнеха да го търсят, кръстосвайки с дни насам-натам? Оставаха му да живее само часове, може би минути, а неговите палачи се преобръщаха и гонеха въз водата около него, изскачаха и потъваха, обзети от дива радост и неизменната си ненаситна лакомия. Потръпвайки от ужас, той покри очите си с длан, почти забравил собственото си опасно положение, само и само да не гледа предсмъртната борба на своите другари. Та нали тук можеше като в огледало да види онова, което очакваше и самия него. Но кипенето и плясъкът на водата наоколо най-сетне го принудиха с инстинкта за самосъхранение, с чиято помощ човек до последната си секунда се вкопчва дори и в сламка, да помисли за собственото си спасение или доколкото бе възможно, поне да позабави ужасната си участ, та по този начин да даде някакво време и възможност за каквато и да било помощ.

За да придаде по-голяма устойчивост на харпуна в гърба на кашалота, той го заби още по-дълбоко в сланината му и вече имаше здрава опора, която му позволяваше да се задържи върху това хлъзгаво гладко туловище. Макар и неколнократно да му бе хрумвало да измъкне харпуна с помощта на ножа си и да го използва като оръжие срещу свирепите акули, той всеки път се виждаше принуден да се откаже от подобна мисъл. Паднеше ли веднъж в морето, даже и острието на харпуна нямаше да го спаси от бързата акула, която,

стрелвайки се от едната или другата страна на жертвата си, в крайна сметка щеше да успее да забие зъбите си в нея и да я повлече към морските дълбини.

Но едно нещо можеше да направи. Дръжката на харпуна, представляваща късо здраво дъбово парче дърво с диаметър от около пет сантиметра, бе все още яко забито в желязото. Той го огъна насамнатам, измъкна го, освободи го от въжето с помощта на късия си нож, който като всички други моряци носеше в пояса си, а после намери време и отново да завърже въжето за харпуна. Като нави въжето на харпуна около лявата си ръка, за да получи по-добра опора, десницата му сграбчи с ведра увереност в собствените сили здравото парче дърво и със стиснати зъби и възвърнала се смелост той зачака първото нападение на неприятеля, което между другото не последва веднага. Засега акулите бяха наситили глада си и повече си играеха наоколо из окървавената вода, отколкото да търсеха нова плячка. Самата кръв пречеше на обонянието им и само от време на време, макар и напразно, се опитваха да забият зъби в огромното хлъзгаво тяло на кашалота или пък доволно и лениво плуваха подир носещите се по вълните дъски и гребла от лодката, като ту захващаха някоя от тях и я държаха известно време в устата си, ту побутваха пред себе си друга с овалната лопатоподобна горна челюст.

За щастие времето бе тихо и спокойно, само източният пасат леко къдреше морската повърхност и образуваните вълни едва-едва полюляваха тялото на кашалота. Но нито една от акулите не се беше приближавала досега дотолкова, че да забележи човека, а и да го бе забелязала, просто не му обръщаше внимание. Той започна вече да се надява, че може би няма да бъде нападат и ще успее да остане на мястото си, докато корабът дойде да го спаси или поне изпрати лодките си. Но къде беше корабът?... Боже мили, та в близките часове нямаше абсолютно никакви изгледи за избавление, защото даже и от това разстояние окото на моряка можеше да забележи, че „Крал Харолд“ все още плаваше в противоположна посока, право срещу вятъра. Следователно другите лодки също имаха улов, а вземеше ли от двете си страни китове, корабът нямаше да има каквато и да било възможност да го търси.

В това време слънцето сипеше палеца жар върху главата му, а езикът залепна за небцето му. Вода! Прохладните вълни мокреха от

време на време краката му — та нима сред морската шир щеше да умре от жажда? Той приклекна ниско и наплиска с вода челото, слепоочията, очите и устните си, за да се поразхлади от жегата, а после, тъй като при гибелта на лодката бе изгубил и шапката си, върза носната си кърпа върху главата, за да се предпази поне малко от палещите слънчеви лъчи.

Но навярно с тези движения той привлече вниманието на една от акулите върху себе си или може би, макар да беше сита и пресита, все пак тя не можеше да обуздае алчността си за нова плячка, но тъй или иначе, когато вдигна глава, той забеляза, че една от най-големите тъмни гръбни перки, стърчащи високо над водата, които обикаляха наоколо, с голяма бързина се насочи право към него. И действително, той едва намери време да се изправи и да замахне с оръжието си за удар, когато един едър звяр, дълъг около пет метра, се приближи като стрела и се накани с помощта на тъкмо прииждащата вълна да се превърти през гърба на кашалота и да свали в морето онова нещо, което се намираше горе. Но заедно с появилата се опасност в сърцето на моряка се възвърна цялата му предишна безумна смелост и с тежката дръжка на харпуна в десницата, хванал с лявата си ръка дебелото въже, за да запази стабилното си положение, той нанесе на току-що подалата се от водата глава на чудовището такъв силен, добре насочен удар, че полузашеметената акула се плъзна от кашалота обратно във водата и потъна, без да може да повтори нападението си. Обаче шумът, плясъкът и развълнуваната вода подмамиха други акули и ако те не предприеха веднага нападение срещу дръзкото човешко същество, което имаше смелостта да им оказва съпротива в тяхната родна стихия, то те заплуваха във все по-тесни кръгове около него, а няколко пъти се приближиха толкова много, че с дебелия край на дръжката Патрик успя да им нанесе достатъчно голям брой удари по хрилете, за да им внуши в бъдеще повече респект към себе си. Но акулата е лаком и упорит звяр и надуши ли веднъж плячка, непрекъснато налита на нея даже и ако е тежко ранена, докато чувства в себе си сила да плува. Така беше и в този случай. Отново и отново тежкото парче дърво трябваше да ги поучава, че тук все още нямаше нищо за тях, нямаше поне дотогава, докато младият ирландец се чувствуваше достатъчно силен да се бори срещу глада и жаждата,

срещу палещите слънчеви лъчи и постоянното ужасно нервно напрежение, поддържано от страшната заобикаляща го опасност.

Ами корабът? От него не идваше никакво спасение! Слънцето се спускаше все по-ниско и по-ниско, а корабът със своите белеещи се ветрила се намираще все още далеч в посока срещу вятъра. А обикалящите около Патрик зверове ставаха все по-настървени и по-настървени. Напразно се опитваха да забият зъби в жилавата кожа на кашалота и когато звездите започнаха да припламват на изток и постепенно заблещукаха по цялото небе, ирландецът виждаше на светлината им, заиграла по фосфоресциращата водна повърхност, как акулите плуваха насам-натам и все повече стесняваха кръговете си. С настъпването на нощта застрашаващата го опасност нарастваше.

Той добре различаваше фенерите на кораба, запалени заради него, а когато се стъмни напълно, забеляза както силните отблясъци на големите факли от китова сланина, така и светлината от огницата, над които се топеше маста, отразяваща се в събраните ветрила. Но каква ли полза от това? Нима можеше да се надява, че в тъмнината на нощта ще бъде забелязан от кораба и избавен от това ужасно положение? И бяха ли в състояние човешките сили да издържат подобно напрежение до настъпването на утрото? Той едва успяваше все още да се държи на крака и се опитваше поне малко да си почине, като коленичеше на своя чудноват сал за минута-две или колкото му позволяваха непрекъснато завръщащите се акули. Веднъж, о, само един-единствен път той направи опит дори да полегне, макар че водата заливаше част от тялото му. Напразни надежди! Неговите мъчители не го оставиха да си почине, а и опасността да го изненадат, докопат и повлекат към жестока гибел бе извънредно голяма. Най-стръвното от тези чудовища, една млада акула, едва достигнала три метра дължина, веднъж ухапа даже самия харпун, зад който той бе отстъпил, и го държа в зъбите си дотогава, докато отдръпващата се вълна я остави върху спермацетовия кит почти на сухо. Но в този миг дръжката от харпуна на Патрик се стовари с такава сила върху коварната ѝ застрашителна глава, че зашеметената акула се изпързала по хлъзгавия кашалот обратно във водата, обърна бялото на корема си и изчезна. Но други заеха мястото ѝ и само блестящите ивици, оставяни от тях в тъмната вода, издаваха приближаването им и всеки път предупреждаваха нещастния китоловец да бъде готов да посрещне новото им нападение.

Тъй минаваше час след час, а Патрик продължаваше ужасната борба за своя живот. Но ето че у него се породи нова надежда — корабът започна да се приближава и непрекъснатите оръдейни изстрели, ехтяха все по-ясно и отчетливо. Той вече можеше да различи палубата, та дори и човешките фигури по нея, които се движеха насам-натам в неясната светлина.

— Ехей! Оо... ехей! — проехтя неговият див отчаян вик към другарите му, които, без да го забележат, се канеха бавно да преминат покрай него. — Ехей!

Но отново трябваше да защитава живота си, понеже акулите, подмамани от човешкия глас, се втурнаха към него от всички страни и на много места тъмните им гърбове изплуваха и запориха морската повърхност. Ту тук, ту там неговият удар попадеше на място. Краят на жилавото и здраво дърво се беше вече нацепил от отчаяните удари — удари, които биха повалили в безсъзнание някой бик, ала при акулите съвсем рядко имаха някакво друго въздействие, освен да ги прогонят за кратко време.

А корабът? Ей го къде се носеше бавно по водата почти на такова разстояние, от което биха могли да го чуят. Отново изтрещя оръдеен изстрел и Патрик пак използва последвалата тишина, за да нададе пронизителен вик за помощ в посоката, където се намираше спасителният кораб — тъй близък, а тъй недостижим. Ала вятърът духаше срещу него и колкото по-ясно се чуваше грохотът на оръдието (дори от време на време му се струваше, че долавя и отделни гласове откъм палубата), толкова по-малка бе вероятността неговите викове да достигнат до другарите му. По този начин той само все повече и повече възбуждаше и караше да освирепеят наобиколилите го зверове, чиито нападения зачестиха. И когато видя, че корабът го отминава, тогава у него се стопиха и силата, и дързостта му, поддържали досега напразната надежда за спасение, стопиха се, защото не му остана вече никакво средство да привлече вниманието на китоловците върху себе си. Само подсъзнателният нагон, инстинктът за самосъхранение го караше да защитава живота си от нападенията на лакомите зверове със сетни сили, до сетния си дъх.

Тъй измина нощта. Бавно-бавно Южният кръст се извъртя по небето на запад, а ей там отвъд, далеч откъм изток, започна да светлее денят. Патрик можа да види всичко това, забеляза и как слънцето

изскочи от морето, отново различи контурите на своя кораб, стройните мачти и свитите ветрила. Понечи да използва последното средство, за да даде някакъв знак на другарите си, и направи опит да свали ризата си и да я размаха, та дано го забележат от наблюдателницата на мачтата — ала не успя. Крайниците му се бяха схванали и вдървили, даже и гласът отказа да му служи, а премина и заглъхна в тихо хриптене. Очите му горяха, главата му се въртеше и внезапно, също като някоя тайнствена блуждаеща светлина в открито море, в мозъка му проблясна една нова безумна идея, която, завладявайки цялото му същество, изглежда, измести всичко друго, всяка мисъл за помощ или избавление, както и всяка надежда.

Измежду все още неуморно обикалящите около него акули той започна да си избира онази, върху която искаше да се нахвърли и убие с острия си къс нож и да загине заедно с нея. Най-кръвожадната акула от цялата кръвожадна гсан непрекъснато го беше нападала, без да му даде възможност ни да си откъхне, ни да се съвземе. Отново и отново тя се бе връщала, макар винаги да я бе посрещал и отблъсвал с тежкото дърво — ето защо искаше да си отмъсти тъкмо на нея.

Обаче силите му го напуснаха, страшното напрежение, на което бяха подложени духът и тялото му, заплашваше съвсем да го сломи. Откак се беше разсъмнало, макар и да не се отделяха от убития кашалот, акулите вече не нападаха човека открито — та нали и бездруго той сигурно скоро щеше да стане тяхна плячка. А откакто го бяха оставили на мира, той бе паднал на колене и почти изгубил съзнание, само следеше с поглед тъмните застрашителни перки. Напълно беше забравил кораба.

Силните викове „ехей!“ от спасителната лодка на първо време само го изтръгнаха от неговия унес. Той видя лодката, но едва ли схвана какво искаше тя от него и къде ли всъщност се намираще самият той. Но все пак отново се изправи, почувствува се подкрепен от нечий ръце, чу за поздрав приятелски, сърдечни ободряващи думи и... изпадна в безсъзнание.

В случай че когато достигне тъмната точка, забелязана от борда, тя се окаже мъртъв кит, харпунистът на лодката бе получил нареждане да вдигне бял флаг и да остане там на място, докато другите лодки му се притекат на помощ, за да вземат на буксир мъртвото животно. Но те не бяха очаквали, че там ще намерят полумъртъв един от своите

другари. Ето защо харпунистът даде уговорения знак, като заби донесения флаг в тялото на кашалота, та останалите лодки да могат по-лесно да намерят мястото, но после лодката незабавно се понесе обратно заедно със спасения китоловец, развивайки най-голямата възможна бързина.

Три от акулите, които никак не искаха да се разделят с плячката, считана вече за толкова сигурна, последваха лодката, но една по една бяха улучени и убити от копието на харпуниста, който много добре можеше да си представи мъките и страха, преживени от другаря им по тяхна вина.

---

[1] *Boatsheadek* (англ.) — Лодководач. — Б.пр. ↑

[2] *Damn my eyes, if that isn't, Patrick!* (англ.) — Проклет да бъда, ако това не е Патрик! — Б.пр. ↑

[3] *Patrick, by God* (англ.) — Бога ми, Патрик е! — Б.пр. ↑

КОРАБНИЯТ ДЪРВОДЕЛЕЦ

Леко развълнуваният океан игриво запокитваше прозрачните си вълни, украсени със сребристи корони от пяна, върху кораловите рифове на Тубуаи, главния остров на малката островна група в Тихия океан, с палми, разрошвани от нежния вятър, и небе, изпънало се чисто и слънчево чак до най-високия връх на гористите планини.

Когато сенките се удължиха и жаркото слънце се спусна ниско над хоризонта, по покрития с коралов пясък бряг започнаха да играят весел орляк дечица с меднокафеникав бронзов цвят на кожата. Те се гонеха или люлееха насам-натам на дълги въжета, изплетени от кокосови влакна и завързани нейде горе в короните на палмите. Ту излитаха далеч напред над синьо-зелените води на лагуната, над която великанските дървета свеждаха короните си, ту връхлитаха назад сред гъстата портокалова горичка, като дръзко отбягваха с крака всяка опасност от сблъскване с някой от околните стволоче.

Мъжете се бяха излегли удобно в сянката на малка горичка от портокалови и бананови дървета, като гледаха или към играещите деца, или, и то с твърде голямо безразличие, към изплувалото в далечината корабно ветрило, което се приближаваше бавно с лекия бриз.

Но за разлика от тях жените бяха по-дейни. На едно или друго място в прозрачната вода те търкаха о плоски камъни черупки от кокосови орехи, превръщайки ги в чаши, или пък от бялото и нежно лико на марантата^[1] изплитаха венчета и други украшения за косите си.

По-рано в сенчестия сумрак на дърветата тук ехтеше веселият шум от чукалата за тапа. По онова време жените и девойките сами приготвяха своите платове, наречени тапа. За тази цел използваша ферментирали кори от хлебни и бананови дървета, а после от тапата си правеха поли и онези широки кърпи, които премятат през рамо. И докато със смях и песни превръщаха работата си в игра, около тях се събираха младежите, помагаша им да замесят тестото и да го разстелят,

а от твърдата дървесина на желязното дърво издялкваха техните чукалки.

Разбира се, това време вече е отминало. Най-напред мисионерите, а после и други бели, преди всичко китоловците, донесоха пъстрите басми и други евтини платове, които им се харесваха повече, отколкото саморъчно направената тапа. И тъй те зарязаха единствената истинска работа, която познаваха дотогава, и скоро пред всичко друго започнаха да предпочитат благородната леност, към която природата подтиква хората тук така, както никъде другаде по земното кълбо. Естествено, че това оказва върху тях известно отрицателно влияние. Но не можа да им отнеме добродушието, скромността и сърдечността. Весели и радостни, те живееха своя слънчев живот ден за ден.

При това много рядко влизаха в допир с белите, заселили се вече на съседните островни групи, та дори и насила завладели една част от тях. Вярно, че двама мисионери живееха в северната част от острова и скоро успяха да спечелят сърцата на добродушните местни жители за своята вяра. Но в действително сърдечни отношения с тях живееше само един-единствен бял, един млад синеок жизнерадостен шотландец, избягал преди пет-шест години от някакъв китоловен кораб, на който беше дърводелец, и така се озова на този остров. Но към това място го привърза сърцето му. Влюби се в едно от миловидните лица на младите момичета на Тубуаи, а понеже му хареса и спокойният безгрижен живот на този прелестен, макар и откъснат от света остров, а и родителите на момичето не направиха абсолютно никакви спънки, само дето поискаха да има правно валидна венчавка пред мисионера, шотландецът се отказа от своя скитнически живот, първо стана съпруг, а после и баща и остана на Тубуаи. Той самият бе израснал само с онова училищно образование, което обикновено получаваха в родината му момчетата от неговата черга, ала бе изучил занаята си много добре и нямаше кой знае какви претенции за по-светски живот, отколкото можеше да му предложи островът. Под синьото небе и разрошените от вятъра палми на този малък рай и сред добрите скромни хорица той нямаше никакви други желання, защото бе намерил търсеното семейно щастие. Освен това с изоставения от него свят не го свързваха никакви роднински връзки. Родителите му не бяха живи, а братя и сестри

нямаше. Тъй че Интаха, неговата мила жена, родила му вече две деца, бе за него всичко.

Твърде скоро всички островитяни се настроиха приятелски към него, понеже имаше открит и прям характер и далеч не беше толкова груб, нито пък отдаден на пиянство, каквито са много често английските моряци. Освен това чрез познанията, сръчността и някои извънредно ценни умения той скоро се превърна в един колкото полезен, толкова и винаги желан другар.

Томо, както туземците не след дълго прекръстиха своя Том Бъртън, и този ден лежеше заедно с тях на брега и полузамечтано-полузамислено гледаше към далечното ветрило, което, тласкано от лекия бриз, се приближаваше бавно и тромаво.

Навярно пред вътрешния му взор отново се нижеха картини от миналото, преживени от самия него навремето на борда на онзи кораб: тежката ужасна работа, вечните разправии с капитана... после успешното му бягство, когато бе прекарал пет дена в планините на Хавай, хранейки се само с диви банани... след това неговите по-късни плавания нагоре-надолу сред красивите острови и най-сетне сегашният му мирен и спокоен живот на малкото късче земя сред Тихия океан.

„Ами ако сега би могъл ей с онзи кораб да се завърнеш в родината си — продължаваха мислите му своя път, — би ли искал да си тръгнеш? Би ли искал да изоставиш Интаха и малките, за да започнеш отвъд океана отново предишния живот сред студентите безсърдечни хора? Не, бога ми, не! Там няма нищо, което би могло да ме привлече, и понякога действително имам чувството, че всъщност някак по погрешка съм бил роден в старата Европа, до такава степен ми се струва, че мястото ми е тук, където съвсем навреме ме доведе моето щастие. Нека в това време онези хора оттатък търчат и се блъскат за пари, да се мъчат да спечелят все повече и повече пари, а после по най-разюздани гуляи да прахосват припечеленото, както порано понякога и аз съм правил. Но сега искам тук да се наслаждавам на живота и да се радвам на щастиято си. Светът ли? Ха! Толкова много безполезен шум за нищо работа!“

Междувременно слънцето бе потънало в морето и жена му, едно цъфтящо, младо, усмихнато същество, закичено с цветя, дойде да го вземе с малкото си детенце, яхнало левия ѝ хълбок (както тамошните

жени носят дечицата си), и водейки за ръка по-голямото — дребно, живо тригодишно хлапънце. Вечерната роса бе започнала да пада и да мокри всичко наоколо.

Корабът се виждаше още доста време на светлата ивица, проточила се по северозападния хоризонт. Дори реите и ветрилата ясно се очертаваха. Все пак скоро контурите му се изгубиха в оловната сивота на спускащата се вечер и когато на изток луната изплува иззад планините, той изчезна напълно.

Но туземците се интересуваха само от онези кораби, които спираха при тях, а това ставаше съвсем рядко. В такива случаи с тях можеха да разменят плодове, зеленчуци, които се научиха да отглеждат от своя бял приятел, а понякога също и нацепени дърва срещу секири, тютюн, басма, украшения, гвоздеи, огледала и други дребни неща. А Томо внимаваше също и да не бъдат прекомерно много лъгани и оказвайки им в подобни случаи ценни услуги като преводач, той и в това отношение си оставаше за тях безкрайно полезен.

Но доста труд му бе струвало да накара островитяните да се заловят с една наистина тежка работа, каквато е сеченето и цепенето на дърва в онзи климат, и твърде малка бе ползата от неговия добър личен пример. Те седяха около него, гледаха как работи и си умираха от смях, когато потта започнеше да се стича по лицето му на едри капки. Но винаги, щом подадеше брадвата на някой от тях, те ставаха много сериозни и скоро я захвърляха на земята. Едва по-късно, когато видяха как в ръцете на най-прилежните потече богатата печалба, започнаха да отстъпват на увещанията му и сами се залавяха на работа. Ала все още бяха необходими и уговорки.

Но въпреки всичко цепенето на дърва си оставаше празник за тези безгрижни деца от света на палмите, защото те винаги най-лесно и най-бързо откриваха приятната страна на всяка работа. Момичетата и жените се събираха около работещите, беряха цветя и виеха венци, с които награждаваха най-сръчните и работливите, или пък се смееха над несръчността на тогова или оногова. Но това ставаше по толкова добродушен и сърдечен начин, че никога никой не можеше да се разсърди, а всеки се чувствуваше подтикван от един особен вид честолюбие да свърши по-добре работата си, та и той да спечели някое венче.

Едва-що на изток бе започнало да се зазорява, когато неколцина от младежите бяха вече на крака, за да отплават с лодките си на риболов. Но виковете им скоро разбудиха и други техни другари, които, щом учудено надникнаха от колибите си, видяха съвсем ясно и вече доста наблизко кораба, забелязан още предишната вечер. Ако нямаше намерение да спира на техния бряг, той сигурно би избегнал близостта на кораловите рифове, които се образуват около всички тамошни острови и често ги преграждат към океана на много, много мили околоръст. Моряците все още не разполагат с точни карти на онези места, а и подводните рифове се „местят“ наистина твърде често, за да е възможно със сигурност да се посочат всички опасни места. Ето защо, когато корабите решат да спрат на брега на някой такъв остров, след като се приближат до него, те или кръстосват през нощта на сигурно разстояние, или пък хвърлят котва, при условие че достигнат дъно, на което може да се разчита. В действителност хвърлянето на котва по тези места е рядкост, тъй като почти винаги коралите се издигат към повърхността стръмно и някак изведнъж. И докато на едно място вълните се пенят над рифовете, достигнали чак до водната повърхност, на друго, и то съвсем наблизко, лотът често не може да намери дъно дори на петстотин или шестстотин стъпки дълбочина. Разбира се, че в такъв случай не е възможно и да се мисли за хвърляне на котва.

Вече нямаше никакво съмнение, че непознатият кораб възнамерява да влезе във връзка с острова, и скоро сред обитателите на брега, допреди малко все още полузаспали, се възцари голямо радостно оживление. Преди всичко те разбудиха Томо, за да му известят щастливото събитие, а после едни трескаво се заловиха с бране на кокосови орехи и банани, портокали, гуави и какви ли не други плодове, други пък започнаха да събират хлебни плодове, да носят сладки картофи от нивите и дини от бостаните. Жените също се заловиха усърдно на работа: с бързо накъсаните листа от кокосови палми те започнаха сръчно да плетат кошници, и то по безкрайно опростен начин. В тях можеха далеч по-удобно да отнесат плодовете на борда, а така имаха и някаква мярка за количеството на стоката и нейната стойност.

Интаха, най-сръчната и работлива жена измежду островитянките, беше изработила предварително много кокетни малки

кошнички и чанти от нацепени бамбукови пръчки и красиво оцветено лико от маранта, та при първия удобен случай да ги размени със слизащите на брега бели моряци срещу някои неща, които правят живота по-удобен и приятен. Самият Томо бе приготвил шест клафтера^[2] дърва и се надяваше, че този път заедно със своите зеленчуци, плодове, кокошки и прасета ще може да припечели значителна парична сума.

Междувременно корабът се приближаваше все повече и когато стигна съвсем близо до рифовете, във водата бе спусната лодка. Карана от четирима здравеняци, които бяха забелязали вече входа между рифовете, тя скоро навлезе в спокойните вътрешни води между рифовете и сушата и бързо се насочи към брега. А докато гребяха, с какъв копнеж само извъръщаха моряците глави ту наляво, ту надясно — нали толкова дълго бяха дъвкали на борда в открито море само осолено месо и твърд сухар и не бяха виждали нищо друго, освен вода, вода и пак вода! И сега толкова им се искаше отново да се порадват на свежата зеленина на дърветата, отново да погледат жени и деца и да чуят шумоленето и шепота на вятъра в листата! Някакво особено очарование излъчва един такъв остров. А щом морякът умее да види и оцени приятните страни дори и на най-негостоприемния и див бряг, тогава как ли се чувствава, когато кракът му стъпи в този истински рай, където природата с пълни шепи е изсипала от най-хубавото, което изобщо може да предложи, и то на едно толкова малко пространство. А че после при вида на разлюлените от вятъра палми, сладките плодове и милите дружелюбни лица моряците понякога се опитваха да избягат от кораба, е действително несправедливо, защото те нарушават един вече сключен договор, обаче погледнато от чисто човешката страна, могат да бъдат разбрани.

Всичко това е известно на капитаните и макар че всеки беглец е заплашен от тежки наказания и се вижда принуден да зарече възнаградението си, съхранявано от капитана, спечелено с мъка често в продължение на години, само и само да не го накарат отново да се впусне в плаване из пустия океан, все пак капитаните нямат никакво доверие на екипажите си. Когато хвърлят котва пред бреговете на подобен остров, те от предпазливост взимат всички възможни мерки и право да стъпят на сушата получават само гребците в лодката.

По този начин нещастните моряци обикновено кажи-речи не виждат нищо от чудно красивата земя, където са се надявали да стъпят след едно тъй дълго плаване. Пред очите им шумолят палмите и под натежалите от плод сенчести дървета ромоли поточето — ала всичко това не е за тях. Каква ли полза, че могат да изброят имената на чужди страни, чиито брегове са видели само от разстояние? Както затворникът от прозорчето на килията си гледа зелените нивя и работещите на тях свободни хора, без да има право да отиде при тях, така и морякът се подпира на своя борд и с копнеж поглежда към прекрасната гледка на брега, разкрила се пред очите му. Може би той ще премери с отчаян поглед разстоянието между кораба и сушата, за да прецени дали би било възможно да се преодолее с плуване, макар и да му е известно, че няма да успее да се добере до брега, понеже ще бъде догонен и върнат обратно от изпратената подир него лодка. Ето защо той се извъръща с въздишка, за да продължи постарому работата си, безспорно поета доброволно от него, но която сега безнадеждно го свързва с кораба.

Гребците имат само мъничко по-голяма свобода. Наистина те стъпват на сушата и ако имат желание, могат сами да си откъснат от зреещите на брега плодове, да пият от изворите, да общуват с туземците, да им стиснат ръка и да отвърнат на сърдечния поздрав. Ала всъщност преди още да могат да се опомнят, краткото време на престоя е вече изтекло, дадена е заповед за качване на кораба и отново за дълги месеци, а може би и за години у тях остава само красивата мечта за плодове, земя и дървета, както и за дружелюбните мили лица на добрите безобидни хорица. Оттук нататък морето пак става техен дом и родина, а работата им е да топят мръсната воняща китова мас и да се борят с природните стихии за живота си, за своето съществуване.

Но в този момент те не мислеха за подобни неща. Щом острият кил на бързата лодка докосна едрия твърд коралов пясък, моряците захвърлиха греблата и изскочиха през борда на всички страни, за да изтеглят лодката по-навътре на брега. Любопитната и смееща се тълпа на туземците ги наобиколи, обзета от радостно оживление. Те знаеха много добре, че няма защо да се страхуват от тези спиращи на техния бряг лодки, а и моряците се чувствуваха сред тях в пълна безопасност.

Харпунистът, който в този момент също излезе от лодката, само че по-бавно, най-напред внимателно и изпитателно огледа наобиколилите го непознати хора, за да открие евентуално някой, който да се ползва сред тях с някакъв авторитет, та да може с негова помощ да сключи желаната сделка. Ето че погледът му падна върху фигурата на белия, който, облечен в своите европейски дрехи от лека материя, току-що се показва изпод прохладната сянка на дърветата, обградили крайбрежната ивица, и бавно започна да се спуска към лодката.

Морякът се отправи към него, зарадван, че вече си е намерил съвсем сигурен преводач, подаде му ръка и каза на английски:

— Да не сме съотечественици? Страшно ще се радвам да открия някой земляк сред тези хора, дето дърдорят такъв ужасен и неразбираем език.

— Поне половин земляци сме. Аз съм шотландец! — засмя се Том. — Как сте? Радвам се, че мога да ви поздравя тук, на Тубуаи.

Морякът с все сила стисна подадената му ръка и приятелски заговори:

— Чудесно, е, сега ще можем веднага и доста бързо да сключим нашите сделки, понеже и бездруго капитанът гори от нетърпение отново да излезе в открито море. Както лесно можете да си представите, ние искаме от всичко по малко, а ви носим пак от същите неща — ще имате възможност да си изберете каквото ви харесва най-много. Навярно нямате никакви насечени дърва, а?

— Колко ви трябват?

— Ах, много, изгорили сме вече почти всичко, а Стария не иска да остава тук, докато могат да бъдат насечени достатъчно дърва.

— Ей там зад онова желязно дърво са струпани около шест клафтера — каза Том. — Как се казва вашият кораб?

— Шест клафтера, превъзходно, значи сигурно скоро ще се спазарим... А корабът се казва „Луси Евънс“.

— Не ми изглежда особено бърз — обади се Том, който по-рано достатъчно много се бе занимавал с корабоплаване, та да не се интересува от корабите, с които влизаше във връзка, — вчера доста дълго се приближавахте до острова.

— Е, не е някой бързоходен кораб — засмя се харпунистът, — ама и никак не е чудно, понеже от три години се скитаме из моретата и

вече цялата медна обковка на корпуса е разпокъсана... Апропо — прекъсна той сам мисълта си, — самият вие сте бил моряк и знаете, че нося отговорност за моите хора. Нали тук няма опасност някой от тях да офейка?

— Ако познавах брега, не би било невъзможно — каза Том със същия тих глас, с който му бе зададен и въпросът, — но така не, понеже ей тук отзад се врязва една лагуна, която няма да успеят да пресекат. А дори и някой да изчезне, лесно може да бъде заловен. Не се бойте!

— Толкоз по-добре. И бездруго няма да ги изпусна из очи. Но все пак проклета история е, когато драснат някои от тези негодници. Откакто сме започнали плаването, са ни офейкали тринайсет души!

— Тринайсет! Много са, тогава сигурно не ви достига екипажът.

— Дяволски много не ни достига, макар че го попълнихме с неколцина моряци от Сандвичевите острови. Ами тук какво е положението? Дали неколцина от островитяните не биха се съгласили веднъж да предприемат кръстоносен поход на лов за китове?

Том се засмя, поклати глава и рече:

— Боже мили, ама сигурно доста странно би се сторило на тези весели безгрижни хорица, навикнали на слънчевото небе, ако изведнъж попаднат между студените айсберги и там бъдат принудени ден и нощ да топят китова мас. Тях кажи-речи ги мързи тук на топлото да пекаат собствените си хлебни плодове.

— О, все ще ги приучим! — отвърна морякът.

— Да, вярвам ви — кимна сериозно Том. — Но — добави той приятелски — недейте съжالياва, от тях не биха излезли добри моряци. Ако отгук се отправите към Таити, почти съм сигурен, че там бихте могли да попълните екипажа си. Преди време ми казаха, че французите доста често държали известен брой такива заловени нещастници, затворени в тесни дъсчени складови помещения.

— Мисля, че Стария не би имал нищо против — каза харпунистът. — Сега обаче ми покажете най-напред вашите дърва, а после бъдете тъй добър и накарайте хората да отнесат близо до лодката хлебни плодове, портокали и зеленчуци, с една дума всичко, каквото имат да предложат за продан. След това пък аз ще изложа донесените от нас стоки за размяна. По такъв начин най-бързо ще постигнем някакъв резултат.

След тези думи той се обърна към своя щурман, предупреди го тихо и незабелязано много да внимава за техните хора, а после заедно с Том, който също даде на хората си необходимите нареждания на техния език, се отправи към струпаните дърва, намиращи се недалеч от тях. Макар че нацепените дърва много се харесаха на харпуниста, той все пак не можа да склучи някаква окончателна сделка със собственика им, понеже не беше получил от капитана никакво определено поръчение.

— Знаете ли какво, приятелю — обърна се той към шотландеца, — елате с моята лодка на борда. Неколцина туземци могат да ни придружат с едно кану, та ако не се споразумеем, да могат да ви върнат обратно. Но ни най-малко не се съмнявам, че Стария ще приеме дървата с най-голямо удоволствие. Между нас казано, той ще трябва да си ги набави или тук, или в най-скоро време да спре при някой друг остров, където едва ли ще бъде тъй улеснен да ги намери готови нацепени и толкоз близо до брега.

— Чии са — ваши ли?

— Само една част. Останалото е на туземците.

— Добре, ще склучите сделката и от тяхно име, а сега елате да се върнем на брега, та моите хора да са ми пред очите.

— Не искате ли първо за малко да влезете в моята колиба и да пийнете нещо освежително? — попита Том. — Тя е на не повече от двеста крачки оттук.

— Благодаря ви, благодаря — отвърна морякът, — с удоволствие бих понадникнал в нея, ама няма как.

Не виждам ли екипажа си, земята започва да ми пари под краката. И изобщо трябва да ми обещаете, че ако вземем дървата, ще ги отнесете до открития бряг, където туземците могат просто да ги нахвърлят на земята. Но не бива да пускам хората си да навлязат в тази гора, защото изкушението ще бъде за тях твърде голямо и гръм да ме порази, ако не ми избягат.

— Изглежда, им нямате хич никакво доверие — засмя се Том. — Нима вашият капитан е такъв сатана или пък животът на борда е толкоз тежък?

— Е, ами навярно Стария има в себе си нещо, както вие го нарекохте, сатанинско. Но храната на борда е чудесна, а и хората не се преуморяват чак толкова. Всеки ден в пет часа работата приключва.

Естествено, има и изключения, ако например за кораба е привързан убит кит или на борда е натрупана сланина.

— Е, това се разбира от само себе си — каза Том, — но ето че отново сме на брега, а ей ги и вашите хора, значи можете да сте спокоен.

— Слава богу — промърмори тихо морякът под носа си.

Ето че вече започна търговията, водена от моряците чрез различни жестове и показване на парчета тютюн за дъвки, ножове, ризи и други предмети, от които мислеха, че могат да се лишат. Те и бездруго получаваха на кораба някои пресни зеленчуци, а понякога и малко лимонов сок, за да се предпазят от скорбут, но сами трябваше да си набавят портокали, ананаси и други сочни плодове, ако искаха да ги имат по време на плаването си.

Междувременно Том се беше споразумял с вожда на тази област, получил предварително от харпуниста по негов съвет няколко малки подаръка, за доставката и размяната на известно количество пресни кокосови орехи, хлебни плодове и зеленчуци. Туземците усърдно отнасяха стоката на брега, където моряците незабавно я приемаха и товареха в лодката.

Интаха също бе дошла на брега, за да донесе на съпруга си за продан изработените от нея кошнички и чанти, и кормчията, един млад американец, веднага на място откупи една малка част от тези неща. Том нареди да натоварят останалите в лодката, за да ги предложи на капитана, както и на другите офицери.

— Искам да отида с татко — каза малкото му момче, когато той го вдигна и целуна, а после подаде ръка на жена си, — и аз искам да видя голямото кану.

— Не може, миличкото ми — започна да го уговаря баща му, — там ти само ще ни пречиш, а в това време майка ти ще се безпокои за теб.

— Остави го тук — помоли го жена му, — а ми се искаше и ти да не отиваш там, Томо. Когато те виждам да отплаваш с непознати мъже в такава лодка, все ми се струва, сякаш никога няма да се върнеш и че си отиваш в твоята истинска родина. А какво би правила тогава Интаха сама с децата си!

— Не се страхувай! — утеши я мъжът. — Та колко много кораби съм посещавал досега, а и онзи живот ми е познат твърде добре, за да

бъда подмамен с някакви лъжливи илюзии. Знам какво могат да ми предложат тези хора и какво имам тук. Няма да бъда такъв глупак, та да те изоставя заедно с малките хлапенца. Впрочем брат ти Алои ще дойде с нас. Надявам се, че този път ще донесе достатъчно пари, за да откупя от вожда цялата градина с кокосови дървета зад нашия парцел.

— Хайде на борда! — подвикна харпунистът, който бе заел вече мястото си в лодката. Том също скочи в нея, Алои и един друг островитянин се качиха в тяхното кану и скоро двата малки плавателни съда запениха водата в посока към прохода между кораловите рифове.

Двамата мъже в кануто правеха всичко възможно, за да не изостават от европейската лодка, и скоро по лицата им потекоха едри капки пот. Обаче дългите здрави весла на моряците вършеха повече работа от леките гребла на туземците, държани свободно само на ръка, и още преди да достигнат рифовете, китоловната лодка имаше вече поне триста стъпки преднина. Щом двамината разбраха, че не могат да поддържат същата бързина като бледоликите, те просто най-спокойно оставиха греблата, свиха си по една цигара от току-що спазарения тютюн и за да ги запалят, взеха да трият две сухи парчета дървесина от гуава. Товарът от китоловната лодка бе вече прехвърлен на борда, а в момента и самата тя се издигаше нагоре с помощта на крановете, когато двамата туземци отново хванаха греблата и бавно я последваха.

Когато китоловната лодка достигна „Луси Евънс“, Том бързо се покатери на борда подир харпуниста. Те чуха как малката камбана отброява дванайсет часа и щом скочиха на палубата, видяха, че капитанът тъкмо слиза в каютата след току-що направените измервания, за да ги сравни с наблюденията, направени сутринта, и по този начин да провери дали бордовият часовник е верен.

„Луси Евънс“ беше превъзходно оборудван кораб, но от продължителното пътуване и скорошния улов, следи от който все още се забелязваха по палубата, той изглеждаше в доста лошо състояние. Също и хората от екипажа, които се притекоха, за да приберат тъй желаните плодове и пресни зеленчуци, имаха съвсем разпуснат и занемарен външен вид.

Китоловците, които с години се занимават с мръсна китова сланина и мас, имат голяма склонност да не обръщат внимание на външния си вид, а той точно в такива случаи се нуждае от двойно по-големи грижи. Та и капитанът на този кораб си беше имал толкова

ядове със своя екипаж, че най-сетне се отказа от намерението си добре да ги възпита и да направи от тях онова, което си бе мечтал от самото начало — а именно свестни моряци. Само когато някой от тях в съвсем неподходящо време „опънесе ветрила срещу вятъра“, той здравата го скастрияше и след псувните и проклятията за кратко време му олекваше на сърцето.

— Изглежда, на вас екипажът наистина хич не ви достига — каза най-сетне Том на харпуниста, след като мълчаливо бе наблюдавал известно време палубата, — ако това са всичките ви хора, дете се виждат по палубата.

— Имате право — отвърна навъсено харпунистът, — туй е цялата банда. Едва ли на борда на някой порядъчен морски кораб се е срещала някога по-презряна смесица от шивачи, обуцари и скитащи калфи. С голяма мъка успяхме в последните две години да ги научим поне да гребат. Измина една цяла година, докато започнат едновременно да потапят и да дърпат греблата. Направо скандална история! А когато бяхме на север в Беринговия проток и се намирахме близо до някой друг кораб, просто ни беше срам да изпратим до него наша лодка, а заради тяхната непохватност изпуснахме и няколко кита. Що се отнася до такелажа, тези негодници и досега едва ли могат да ти направят един рифов възел.

— Но за топене на мас ги бива — засмя се Том. — Стига само офицерите да разбират от работата си.

— Офицерите ли? Да, имаме достатъчно харпунисти, и щурмани, с изключение на един от щурманите, който лежи долу болен, обаче нямаме ни един-единствен дърводелец и никакъв ковач, а първият бъчвар ни офейка също на Хавай. Над това старо корито наистина тегне някакво проклятие и ако ни се повредят по-сериозно още една-две от лодките, действително ще се видим принудени да спрем нейде по американското крайбрежие. Но ето че пристигна и вашето кану... тези юнаци хич не бързат. Ама че мързеливци!

— Боже мили, та кой ли може да им се сърди? — засмя се Том. — Природата с пълни шепи им дава всичко, от каквото се нуждаят, и то без да е необходимо и пръста си да помръднат. Впрочем ако нещо действително ги интересува, тогава са достатъчно пъргави и дейни, а ми се струва, че когато е необходимо, те са способни на по-силни

страсти и по-голяма енергичност... Ами ей там не се ли задава вашият капитан? Как се казва?

— Роджърс... Навярно няма да имате нужда от вашето кану, понеже съм убеден, че той незабавно отново ще отпрати лодките към брега, за да донесат дървата.

— Роджърс ли? — възкликна Том. — Струва ми се, че е мой стар познат. Кой е бил предишният му кораб? — добави той припряно, без да сваля погледа си от капитана, който в момента излизаше на палубата.

— „Бони Скочмън“, ако не се лъжа — гласеше отговорът.

— По дяволите! — промърмори тихо Том под носа си и погледът му неволно потърси току-що пристигналото кану.

В това време харпунистът пристъпи към капитана, за да му докладва относно сключената сделка за плодове и зеленчуци, а също и да го уведоми за дървата, струпани на брега изсъхнали и готови нацепени, които трябвало само да бъдат качени на борда.

— Чудесно, мистър Хоубарт — каза бързо капитанът, — нищо по-добро не бихме и могли да си пожелаем... ами каква е цената?

— Умерена. Сред тъмнокожите живее един бял, който, изглежда, ръководи цялата работа, и заради това направо го доведох с нас, та вие самият да можете да сключите сделката с него. Ей къде е този човек.

— Толкоз по-добре, толкоз по-добре. Говори ли английски?

— Той е шотландец.

— О, великолепно!... Аа, добър ден, мистър... Мътните го взели... това лице ми се струва дяволски познато!

— Как сте, капитан Роджърс? — попита Том, който, възвърнал бързо самообладанието си, но все пак леко изчервен и малко смутено усмихнат, пристъпи към него. Подаде му ръка, която капитанът бавно пое, взирайки се все по-внимателно в лицето му. — Навярно няма да можете да ме познаете, нали? През дългите години, прекарани под жарките лъчи на тукашното слънце, съвсем почернях.

— Не бяхте ли на „Бони Скочмън“?

— Разбира се.

— Дърводелец?

Том кимна.

— И ми избягахте на Хавай?

Лицето на Том пламна като божур, но докато отговаряше, по чертите му пробягна добродушна и все пак полудяволита усмивка:

— А вие за малко да ме спипате, понеже туземците, изпратени по петите ми, на няколко пъти бяха съвсем близо зад мен. Цели петнайсет часа прекарах в короната на една палма под страшно проливен дъжд.

— А аз пък заради вас останах тогава четири дни на котва при оня проклет остров и междувреме не само че пропуснах богат улов, ами после, през останалата част от плаването ни, бях принуден да се оправям с оня глупак, втория дърводелец.

— Може би навремето да не постъпих съвсем правилно, капитан Роджърс — призна си Том чистосърдечно, — но брегът ми се усмихваше твърде примамливо, а и самият вие знаете какъв груб и несправедлив човек беше тогавашният първи харпунист. Почти всички ни бе довел до отчаяние и повечето хора той ги прогони от кораба — бягаха при най-малката възможност.

— Това не е никакво извинение, мистър... а как ви беше името?

— Том Бъртън.

— Ах, да... мистър Бъртън, туй не е никакво извинение. Вие бяхте поели известни задължения спрямо мен и собственика на кораба за цялото време на плаването ни и бяхте длъжен да останете не само заради нас двамата, а и заради вашите другари. Много добре знаете, че на китоловния кораб целият екипаж участва в лова на китове, но че този лов изобщо не може да бъде осъществен, ако липсват най-важните майстори в подобен случай — дърводелецът и бъчварят. Тъй като всички ние на борда напразно бихме плавали насам-натам, ако лодките не са годни за спускане във водата и за преследване на китовете, то доброто поддържане именно на тези лодки е едно от най-важните неща на борда на всеки китоловен кораб и тъкмо затова се наемат и назначават дърводелците. А нарушат ли договора си, те застрашават улова на целия кораб и нанасят огромни загуби не само на собственика, съоръжил и подготвил кораба за плаване, но лишават от възможността за печалба също и целия останал екипаж, от капитана, та чак до юнгата. А бога ми, ние наистина не се скитаме само за собствено удоволствие по три-четири години ту сред ледените планини на север, ту под това палецо слънце, оставяйки жените и децата си сами у дома.

— Имате пълно право, капитане — каза Том, който беше станал вече съвсем сериозен и бе леко пребледнял. — Понявга несъмнено вината отчасти трябва да се търси и у офицерите, които прекаляват със злоупотребата на властта си. Но аз знам, че на борда на един такъв плавателен съд трябва да има безпрекословно подчинение, също като на военен кораб, ако не искаме и екипажът, и корабът да загинат. Обаче самозабравилите се офицери като вашия предишен първи харпунист, капитан Роджърс, понякога си мислят, че могат да правят със своите подчинени каквото си искат, да вършат всякакъв произвол, та нали никой не бива да им се противопоставя! А в такъв случай те злоупотребяват с дадената им власт също тъй във вреда на кораба, както му вреди и подчиненият, решил с бягство да се отърве от тиранията им, дето му е станала досадна, неприятна или пък непоносима.

— Мистър Уилямс беше един от най-способните офицери, каквито изобщо може да има, и отличен китоловец.

— Капитан Роджърс, не искам да го обвинявам, за да защитя себе си — отвърна благо Том. — Както знаете много добре, младите хора често са лекомислени, а по онова време аз бях все още съвсем млад и неопитен момък. Сега съм по-разумен и по този въпрос мисля иначе, по-разумно.

— Приятно ми е да го чуя — отвърна капитанът, — още повече че и сега все още не е съвсем късно да се поправи стореното.

— Най-малкото с дървата — каза усмихнат Том, — за да ви облекча топенето на маста. Изглежда, вече сте натоварили доста голямо количество на борда.

— Бива си го — каза капитанът все още сдържано, а после се върна на предишната тема. — Същото се случи и този път с хората и макар че на борда има великолепни и спокойни офицери, голяма част от екипажа тайно и противозаконно напусна кораба, като ни постави в извънредно мъчително и трудно положение. Сред тези хора бяха дори двамата дърводелци и първият бъчвар.

— Хмм, наистина неприятно.

— Ето защо се радвам толкоз повече — продължи спокойно капитанът, — че случайността отново ни събра в най-подходящото време. Просто не бихте могли да изберете по-удобен за нас момент за завръщането си на борда.

— Само с тази разлика — каза Том, който почувствува как сърцето му замира, понеже започна да подозира накъде биеше капитанът с думите си, — че съм дошъл на борда не за да плавам отново, а само да ви продам дървата си.

— Почти ми е все едно с каква цел сте дошли — отвърна капитанът с лека усмивка, която не вещаеше нищо добро. — Впрочем аз ще забравя случилото се и от бъдещия ни улов няма да ви приспадам изгубените работни дни отпреди. Те се покриват отчасти от вашия тогавашен дял.

— От бъдещия ни улов ли, капитане? — обади се Том, който полагаше големи усилия да остане спокоен. — Не ми се вярва някога отново да се заловя с лов на китове. Оттогава натрупах доста години и освен това взех за жена една дъщеря на този остров. Ей там под онези палми е моята родина, там живее семейството ми и дори да исках, нямам право да го изоставям.

— Семейство ли? Ха! — рече капитанът. — Да не би аз да нямам у дома си семейство? Но съдбата на моряка му налага да не вижда семейството си с години. Но после пък, когато отново се прибере у дома си, му харесва толкоз повече.

— Може и така да е, но схващанията ни по този въпрос са различни — прекъсна набързо Том разговора, който започна да му става много неприятен. — А сега, капитане, искам да ви помоля да наредите какви и колко дърва ще вземете, а ето тук — добави той, усмихвайки се — и аз донесох: някои дреболии, изработени от жена ми — офицерите ще вземат може би по нещичко за семействата си. А ето тази кошничка, капитан Роджърс, ви моля да приемете като спомен от мен.

Капитанът се поколеба дали да я вземе, но все пак след малко я постави до себе си на руда нас и каза:

— По-късно ще пресметнем всичко общо... А колко дърва имате?

— Шест клафтера.

— Ами цената?

— Имам поръчение да ги разменя срещу други стоки.

— Добре. Мистър Хоубарт — обърна се сега капитанът към офицера, който се приближи, — ако тези дърва бяха на борда ми, щяха наистина да са ни добре дошли, обаче нямаме толкова време да ги

пренесем всичките. Вземете вашата лодка и лодката на втория харпунист и идете на брега. Нека лодките натоварят толкова дърва, колкото могат да носят. После ще определим количеството и ще заплатим цената, която пожелае мистър Бъртън.

— В такъв случай предпочитам да се върна с лодките — заговори спокойно Том, — щом взимате толкоз малко дърва, искам да ви избира най-сухите.

— И мистър Хоубарт може да свърши тази работа!

Лодките мигновено бяха спуснати във водата, определените екипажи наскочаха в тях и само първият харпунист все още се колебаеше. Той пристъпи близо до капитана и тихо каза:

— Бих предпочел шотландецът да дойде с мен... не разбирам езика на тези хора.

— Вижте там как сам ще се оправите! — отвърна му капитанът също тъй тихо. — Шотландецът остава на борда. Съобщете това на третия харпунист, мистър Елджърс.

Харпунистът нищо не отговори, но изненаданият му поглед неволно се плъзна към шотландеца, а Том веднага го забеляза и разбра. Мисълта за опасността, на която се беше изложил сам, и то тъй неочаквано, като с нож прониза нещастника. Но капитанът не биваше да рискува да използва сила срещу него след толкова години. Ами ако все пак го стореше? Та кой ли щеше да му попречи тук, в открито море, имаше ли кой да се застъпи за един беззащитен човек?

Погледът му подозрително обходи палубата, но той внимаваше много да не покаже ни най-малък страх. Не можа да му убегне от вниманието, че преди да слезе в лодката, първият харпунист набързо размени няколко думи с третия харпунист. Сега вече Том разбра, че е пленник, но какво можеше да направи? Бягство с канута бе немислимо. Преди малко бе видял колко по-бързи бяха моряците с тежко натоварената с плодове китоловна лодка. А леката празна лодка би ги догонила, преди да се отдалечат и на две корабни дължини. Да го освободят със сила? От тази страна на острова имаше само още три канута, а какво ли биха могли да направят невъоръжените островитяни срещу екипажа на един китоловен кораб даже и ако проявяха желание да се бият заради него? Оставаше една-единствена възможност — да накара туземците да задържат като заложници екипажите на двете лодки или поне офицерите и да ги пуснат едва след неговото

освобождаване. Но в такъв случай кануто незабавно трябваше да се върне на брега.

Капитанът също бе разговарял с третия харпунист край кормилото и в този момент се отпрати надолу към каютата си, оставяйки някогашния беглец привидно да върши каквото си иска. Ала Том знаеше твърде добре каква строга дисциплина цари на един китоловен кораб и особено с каква светкавична бързина се изпълняват гръмогласните заповеди, дадени на лодките. Наистина, че като единствена възможност за спасение оставаше да се пленят офицерите на брега и той реши да изпълни този план колкото може по-бързо.

Пушейки цигара, без ни най-малко да подозира каква опасност заплашваше съпруга на сестра му, Алои стоеше облеган на фалшборда и с особено внимание оглеждаше изкусно преплетения във всички посоки такелаж на кораба, който несъмнено най-силно привличаше интереса му. Том се приближи до него и с приглушен и сподавен от страх глас му каза:

— Алои, белите мъже искат да задържат Томо на борда.

— Ати! — възкликна смаяният Алои.

— Тихо! Никой не бива да разбере за какво разговаряме. Щом ти наредя, веднага тръгваш с кануто си към брега с най-голямата възможна бързина. Там незабавно ще плените онзи мъж, който тази сутрин доведе моряците. Ще го откарате вън вътрешността на острова и няма да го пуснете, докато не стъпя на брега и не бъда между вас.

— Матио! — каза младежът, чиито очи заблестяха при това тъй примамливо поръчение. — Сега ли да тръгна?

Том хвърли един поглед към задната палуба. Третият харпунист се беше надвесил над борда и изглежда, изобщо не му обръщаше внимание. Дали подозренията му бяха неоснователни? Обаче Том не се залъгва дълго с тази надежда, добре познаваше хората си. Отново се обърна към Алои:

— Ще отида ей при онзи човек и ще го заговоря. Когато той не гледа вече насам, ще отблъснете кануто и бавничко ще започнете да гребете към брега. Но едва когато достигнете входа между рифовете, ще напрегнете всички сили и ще полетите напред, защото тогава ще имате такава преднина, че няма да могат да ви догонят.

— Ами не е ли по-добре веднага да тръгнеш с нас? Никой не те задържа — каза учудено островитянинът.

— В момента никой не ме задържа, но вече е дадена заповед да не напускам кораба. Единствената възможност да се спася е ти да успееш да се добереш до брега.

Островитянинът не продума повече, а Том бавно му обърна гръб и се отправи към задната палуба, където харпунистът все още споеше облегнат на фалшборда.

— Сър, имахте ли късмет по време на последното си плаване? — завърза Том разговор с него. — Сигурно корабът крие в трюма си доста хубав товар, понеже газите твърде дълбоко.

— Горедолу можем да сме доволни — отвърна му харпунистът, извърщайки се към него. — На борда имаме вече над три хиляди бурета мас и няколко тона китови зъби. Ако поне донейде продължава така, през следващия сезон ще можем да напълним всичко. И крайно време е — добави той навъсено, — почти три години се скитаме из океана.

— Твърде продължително — каза Том, кимвайки с глава, — сигурно някои от хората ви изпитват вече носталгия. И аз не знам... ама когато си бил вече известно време на сушата...

— Я кажете на хората в кануто да не отблъсват — прекъсна го в този миг харпунистът, извърнал отново глава назад. — Капитанът заповядва да чакат тук, докато се върнат лодките с дървата.

— Кануто ли? Доколкото знам, капитанът не може нищо да му заповядва — отвърна Том, у когото започна да се надига гняв.

— Приятелю, на борда капитанът заповядва на всички и за всичко — отвърна спокойно харпунистът. — Моля, повикайте хората си обратно. Много добре знаете, че нашата лодка ще ги догони за няколко минути. Каква работа имат на брега?

— Доколкото знам, искат да донесат още плодове.

— Няма нужда, нашите лодки ще донесат всичко, каквото ни е необходимо. Приятелю, бъдете разумен и ги извикайте да се върнат... Трети екипаж, застани при лодката! — проехтя същевременно заповедта му над палубата и за броени минути начело с кормчията моряците застанаха край фалите, на които висеше лодката. Само една дума или знак бяха достатъчни, за да бъде спусната във водата.

Том разбра, че този път му е отрязан, а все още не искаше да стига до крайности.

— Алои! — извика той със странно пронизителен глас към кануто, отдалечило се едва на стотина крачки. Мъжете, които гребяха в него, извърнаха глави. — Върнете се обратно! — Островитяните оставиха греблата във водата, но все още се колебаеха да изпълнят заповедта му.

— Върнете се! — отново извика Том. — Обаче не спирайте до самия борд, а стойте само близо до кораба!

Той беше съставил нов план, колкото и отчаян да му изглеждаше и на него самия. Островитяните се подчиниха, а харпунистът изпрати екипажа на лодката пак да си гледа своята работа и както преди се облегна небрежно на фалшборда.

— Сър, сигурно няма да се учудите — каза най-сетне шотландецът, решен да разбере какво е истинското му положение на кораба, — че не проумявам съвсем защо пречите на кануто да отиде, където си поиска.

— Та нима не искате да се върнете на брега с кануто? — усмихна се морякът.

— Разбира се, че искам.

— Е, тогава не бива да го оставяме да си замине. Да не си мислите, че капитанът ще ви разреши да отидете до сушата с някоя от неговите лодки?

— Не се измъквайте по този начин, сър! Каква заповед ви дадоха относно мен?

— Каква заповед ли? Никаква друга, освен тази да не ви пускам да си отидете заедно с двамината в кануто, преди да сте си получили парите за дървата.

Том почувствува подигравката в думите му, знаеше, че това са само лъжи, и осъзнавайки ясно опасността, в която се намираше, по челото му изби студена пот. Той прехапа долната си устна и скръстил здраво ръце, обърна гръб на харпуниста, за да не забележи обзелото го вълнение. Оставаше му само една надежда, само една възможност за бягство. Ако успееше да пробие единствената висяща под крановете лодка, за да не може да го преследват, тогава имаше надежда да се измъкне с кануто. Другите две лодки бяха вече достигнали брега и за кратко време щяха да бъдат напълнени с дърва. Тогава щяха да станат твърде тромави, за да предприемат такава гонитба, а освен това той

знаеше и друг вход между рифовете, който не можеше да бъде достигнат откъм залива, където бяха спрели лодките.

Сега вече трябваше да се рискува да се прибегне до крайни средства, но неприятелят не биваше да заподозре каквото и да било, иначе планът му щеше да бъде предварително осуетен. Ето защо той отново бавно се отправи към предната част на кораба, откъдето можеше да подвикне най-важните указания на своя шурей и да го осведоми за намеренията си. Входът между рифовете, през който бяха дошли, се намираще приблизително по средата на пътя между сушата и кораба, а той бе принуден да премине доста близо покрай него. Обаче ако лодките натовареха дърва, хората в тях нямаше да имат голяма свобода на движение. Минеха ли веднъж покрай входа, едва ли щеше да има повече някакво основание да се страхува, че ще го настигнат. Освен това в кануто се намираще и трето гребло и ако се наложеше, тримата можеха да накарат малкия плавателен съд да полети напред по-бързо отпреди.

Сърцето му заби тъй силно, сякаш искаше да пръсне гърдите му, но той здраво стисна зъби и като се върна обратно на задната палуба, започна бавно да се разхожда насам-натам, като че ли вече бе решил спокойно да изчака връщането на лодките.

Междувременно харпунистът също бе напуснал досегашното си място, отправяйки се към левия борд на кораба, където лодката висеше под крановете. Там той закрачи нагоре-надолу, един поглед, хвърлен зад борда, го убеди, че островитяните спокойно си седят в кануто, отнасяно съвсем бавно назад от течението. Големите ветрила на кораба бяха вдигнати, но бризът беше толкова слаб, че те успяваха само да противостоят на течението, образувано от прилива, и корабът оставаше приблизително на едно и също място.

По едно време вятърът съвсем мъничко се позасили и стана необходимо брасите от дясната страна леко да се позатегнат. Ето защо харпунистът се отправи натам и извика екипажа. Това бе решителният миг! Том бе застанал близо до китоловната лодка — с един скок се озова върху фалшборда, грабна секирата, закрепена в предната част на всяка висяща на талиите лодка, и след един-единствен удар по силно опънатото въже, поддържащо лодката от тази страна, тя политна с носовата част надолу, но се удари в борда на кораба, понеже отзад я държеше другото въже.

— Всички насам!... Помощ! Насам! — закрещя харпунистът и грабнал една канджа, сам се втурна към дръзкия шотландец, но закъсна. С един-два скока покрай фалшборда Том се намери при задната талия, един удар на острата като бръснач секира попадна в тънките дъски на лодката, и без това доста зле пострада от удара в корабната стена, а металическото острие се заби толкова надълбоко, че даже и след като напрегна всичката си сила, той не успя да измъкне обратно секирата. Но той никак не държеше на нея. Не търсеше спасението си в отбрана с оръжие в ръка, а само в бягството. Ето защо от фалшборда направи дълъг скок и в следващия миг потъна в сините вълни, които го скриха от погледите на всички, на не повече от двадесетина крачки от кануто, което в същия момент светкавично се насочи към него.

От борда го сподиреха гневни ругатни и проклетия. В същото време, когато капитанът изскочи на палубата, а екипажът се завтече към разбитата лодка, за да я изтегли на борда и колкото можеше по-бързо да я поправи, третият харпунист, който добре разбра колко умно беглецът бе преценил положението си и изчислил своите изгледи за спасение, отново издигна смъкнатия под гафела флаг. По този начин той даде сигнал на първия харпунист, който знаеше какво означава този флаг.

Междувременно Том се добра до носа на кануто и с помощта на Алои се прехвърли в него. Най-напред погледна назад към кораба, на чийто гафел току-що бе издигнат английският флаг, а първата му работа бе да грабне лежащото до него гребло. Тримата мъже знаеха, че успешното им бягство зависеше единствено от силата на техните мишци.

— Стой там! — изкрещя капитанът, щом видя как му се изплъзва жертвата, която мислеше за съвсем сигурна. — Стоп или ще ви застрелям като кучета!

Но заплахата му бе безсилна. Той даже нямаше пушка в ръката и с бясна ярост запрати подир лодката само един харпун, ала тя се бе отдалечила вече поне на стотина крачки и харпунът не можа да прелети дори и половината от това разстояние.

А пред носа на кануто бистрата вода се пенеше и стройният лек плавателен съд, каран от яките мъже, би трябвало да лети по морето като стрела, ако на бързината не пречеше тъй нареченият балансър.

Кануто на туземците се изсича от ствола на някое дърво и ето защо в открито море би се обръщал от най-малката вълна, която го посрещне странично. За да се избегне тази опасност, от едната страна на лодката се привързва към много лека дървесина, дълъг около четири стъпки, който плава редом с кануто на разстояние от около десетина стъпки. Това парче придава на кануто толкова голяма стабилност, че то може да противостои дори на големи вълни, но, естествено, намалява бързината му.

Впрочем дръзкото нападение на Том над неговия най-опасен неприятел на борда — лодката — има такъв пълен успех, че той ни най-малко нямаше защо да се бои от кораба. На първо време лодката бе съвършено неизползваема, защото от удара ѝ в корабната стена една от дъските ѝ се беше откъртила. Обаче този флаг! Той знаеше много добре, че на сушата моряците винаги внимателно държат под око своя кораб и ако сега двете лодки веднага последваха дадения им сигнал... Но дано бяха вече побързали с товаренето на дървата, нали сигурно не им се искаше да се върнат съвсем празни. В никакъв случай не можеха да знаят какво бе станало тук и вдигнатият флаг най-много да означаваше за тях сигнал за незабавно завръщане. Вярно, че от кануто не бе възможно да се огледа вътрешността на залива, преди да бяха минали покрай входа, тъй като вълните от прибойя пред рифовете образуваха пред тях висока стена. Достигнеха ли веднъж прохода, сегашното насрещно течение щеше да стане благоприятно за тях.

Тримата мъже не разменяха нито дума и даже иначе ленивите островитяни гребяха с всички сили. Ето че вече се озоваха срещу входа между рифовете... още една лодка разстояние и те сигурно щяха да могат да видят пристана пред техните колиби. Ако китоловните лодки все още се намираха там, те бяха спасени!

— Ето ги, връщат се! — извика Алои.

— Напред! — гласеше заповедта на шотландеца, процедена през стиснатите му зъби, и още в същия миг следващата вълна на прибойя отново скри от погледите им входа между рифовете.

По време на последните описани събития двете китоловни лодки бяха достигнали брега и харпунистът, уведомен с няколко думи от капитана за неговото намерение да задържи на борда своя някогашен

избягал дърводелец, бе получил нареждане да натовари в лодките поне малко от тъй необходимите им дърва и да се върне колкото е възможно по-скоро. Разбира се, че туземците не биваше да научат какви намерения имаха моряците, защото, макар иначе доста охотно да предаваха избягали моряци, сега едва ли биха преглътнали спокойно отвличането на белия, на когото гледаха напълно като на свой.

Капитанът си бе въобразил, че ще успее да задържи шотландеца на борда без никакви затруднения. Разбира се, доколкото бе възможно с добро, а не вървеше ли така, тогава с насилие. Знаеше, че няма никакво законно право да го задържа, понеже дърводелецът никога не бе сключвал договор с този кораб. А даже и през ум не му беше минало, че Том би се опитал да избяга по такъв начин.

В това време мистър Хоубарт стоеше на брега и подтикваше туземците по-чевръсто да пренасят дървата. Но работата не вървеше тъй бързо, защото, първо, той не владееше езика им и второ, тези хора действително нямат никаква представа за стойността на времето и не знаят какво е това да бързаш. Каквото не довършат днес, остава просто за утре. Впрочем от по-рано им беше известно, че чуждоземните мъже не мислят като тях. Те винаги се стремяха да си тръгнат колкото може по-бързо. Затова, а и защото Томо все още се намираще на борда на кораба и щеше да уреди всичко останало, те най-сетне се съгласиха да пренесат дървата от сенчестата гора до песъчливия бряг. Докато тридесетина мъже, придружавани от всички жени и момичета, със смях и приказки се заловиха на работа, харпунистът образува две човешки вериги от своите хора и една друга част от островитяните, които започнаха да си прехвърлят цепениците от ръка на ръка чак до самите лодки. Кормчиите редяха дървата в лодките така, че по-късно да не пречат на гребците.

По този начин цепениците следваха една подир друга доста бързо. Обаче двете лодки не бяха напълнени и наполовина, когато вторият харпунист забеляза разветия флаг на борда и го показа на първия харпунист.

— Дявол да го вземе! — извика той. — Нещо се е случило! Хора, в лодките... бързо... първо трябва да разберем какво става... в лодките, казах!

— Ами дървата? — попита вторият харпунист.

— Нека междуременно тези мързеливци ги отнесат на брега — каза първият. — Ще бъде много здравословно за тях, ако малко се пораздвижат.

Докато моряците се втурнаха към местата си, подчинявайки се на заповедта, островитяните останаха страшно учудени от тъй внезапно прекъснатата работа. Никакво впечатление не им направиха знаците на харпуниста спокойно да продължат пренасянето на дървата до неговото завръщане. Но според тях дотогава имаше сума време и ето защо те се насъбраха на брега да зяпат подир бързо отплаващите лодки. Впрочем, общо взето, те нямаха нищо против. Та нали засега не бе необходимо да мъкнат повече дърва.

— Мътните го взели! — каза харпунистът, изправил се на предната скамейка на лодката си, като се опитваше да огледа кораба по-добре. — Искане ми се да разбере какво ли го е прихванало Стария. Ако ни беше оставил още четвърт час на брега, щяхме да си свършим цялата работа. А тъй ще трябва отново да се мъчим с това проклето спиране още на най-близкия остров. Уж все иска да пестим време, а всъщност само го пилеем.

— Да не би в крайна сметка да се е случило нещо с новия моряк — предположи щурманът.

— Е, струва ми се, че дванайсетимата или тринайсет души, които останаха на борда, лесно ще се справят с белия и двамата тъмнокожи младежи — измърмори морякът. — Изобщо тая работа ми понамирисва на гнило и ми се искаше... ама какво ли ме засяга! Нека сам отговаря за онова, което върши.

Междуременно лодките не се бяха придвижвали особено бързо, понеже дърветата пречеха на гребците. Само отливът ги улесняваше и вече тъкмо когато се приближаваха до прохода между рифовете, старият харпунист съзря бегълците, които току-що преминаха покрай него, гребейки с трескава бързина.

— Гръм да ме порази! — извика той. — Ей го къде бяга кануто! Натиснете греблата, момчета, да ги догоним! Защо, за бога, не ги преследват с лодката?

— Може би са по петите им... само че оттук не можем да ги забележим — подхвърли щурманът.

— Дяволите да ги вземат тези проклети дърва — изруга отново харпунистът. — Хората не могат да се движат свободно. Изхвърлете го

тоя боклук зад борда! Или не... нека първо се измъкнем извън рифовете, та да се огледаме наоколо.

Лесно беше да се каже, но не беше така лесно да се извърши, защото, ако искаха да изхвърлят дървата зад борда, в това време трябваше, да оставят греблата да бездействуват. Загребаха още по-здраво и не след дълго достигнаха откритото море зад рифовете, където в същия момент забелязаха как отклонилото се кану бягаше покрай кораловия пръстен. Харпунистът, който носеше у себе си своя малък далекоглед, разпозна с негова помощ шотландеца и макар че все още не проумяваше как се беше случило всичко това, разбра какво иска капитанът от него и се залови да изпълни своя дълг.

Той изпъна ръка в посока на кануто и кормчията незабавно последва дадения му знак. Носът на лодката светкавично се изви и докато гребците правеха всичко възможно да увеличат скоростта, харпунистът с един скок се озова в средата на лодката и сам започна да изхвърля зад борда всички цепеници, които, макар и малко, пречеха на гребците. Един поглед към кораба го увери, че бе отгатнал намеренията на капитана, понеже флагът отново бе спуснат и „Луси Евънс“ даже изви нос и постави горните ветрила, за да бъде колкото може по-близо до мястото на гонитбата.

Колкото повече дърва изхвърляше харпунистът, толкова по-лека ставаше лодката, толкова по-бързо летеше напред и вече беше очевидно, че догонваха преследваното кану. Друг вход между рифовете, към който то несъмнено се стремеше, все още не се виждаше или пък оставаше скрит от прибоя. За свой ужас Том скоро разбра, че опасността от повторното му залавяне нарастваше с всяка изминала минута. Обаче входът вече никак не беше далеч и бе толкова тесен, че лодката едва ли щеше да рискува да го последва в него. Задачата им бе само да се доберат до входа преди лодката, а това изглеждаше възможно само ако махнеха балансьора, който им пречеше.

След като бързо размени няколко думи с Алои, Том получи съгласието му, светкавично измъкна ножа, който носеше в пояса си, за да пререже ликото, придържащо напречните дървени носачи на балансьора. Това стана за миг — поне на мястото, където седеше той. А балансьорът бе завързан отпред и отзад. Обаче тъй както държеше носача и се извърна да подаде назад ножа си на Алои, хлъзгавото

дърво се изплъзна от ръката му под напора на вълните. Кануто, карано напред от другите двама гребци почти с досегашната бързина, извъртя носа си, повлияно от натиска на водата върху изместилия се носач, и като промени курса си, се насочи право към разбиващите се вълни на прибоа.

Вярно, че Алои само с две енергични движения на ножа отстрани пречещия носач, но тесният плавателен съд се разклати силно и островитяните и особено Том, несвикнали с балансирането на тъй нестабилното кану, изгубиха няколко минути, докато възстановят равновесието му, извъртят носа в предишната посока и обърнат гръб на опасните вълни на прибоа.

В това време преследващата ги лодка се бе приближила на не повече от двеста крачки и равномерното скърцане на греблата в техните ключове се чуваше вече толкова наблизо, че обзет от страх, Том започна постоянно да извъръща назад глава. Когато кануто се изви тъй неочаквано, харпунистът за миг си помисли, че преследваната лодка се е добрала до някакъв вход между рифовете и се кани да го използва, но скоро разбра истинската причина и по лицето му заигра победоносна усмивка. На самия него му беше жал за този нещастник, когото той отново трябваше да залови като някакъв престъпник и може би на мястото на капитана би постъпил по друг начин, но в момента се чувствуваше тъй силно увлечен от ловната треска, че с радост би пожертвувал собствения си живот, само и само да сложи ръка на беглеца.

Та нали би било срам и позор, ако едно кану, карано от три гребла, успееше да се изплъзне от неговата лодка, най-бързата на борда, в която четирима здравеняци с все сила въртяха греблата. Той направо би се срамувал да се върне на борда. Междувременно, зает с тези мисли, той продължаваше да изхвърля цепеница след цепеница във водата, а по лицето му започнаха да се стичат едри капки пот.

— Кануто се освободи от балансъора, за да увеличи скоростта си! — извика тържествуващо кормчията, който също бе забелязал действията на Том. — Вижте само как се клати. С всеки удар на греблата ги догонваме!

— Ура, момчета! — изкрещя харпунистът. — Тази вечер имате двоен грог, ако настигнете тези типове. Само след десетина минути са в ръцете ни!...

В същото време, обхванат от смъртен страх, Алои подвикна на белия:

— Томо, изобщо не напредваме! А раздвигим ли се по-енергично, кануто ще се обърне!

— Тогава насочи носа право към прибоя! — отвърна му отчаян Том. — Там няма да посмеят да ни последват... по-добре мъртъв, отколкото пленен.

— Не тук! — извика Алои изплашен. — За бога, не тук! Тук рифовете са остри и образуват широк пояс, тъй че костите ни ще бъдат изпочупени, а телата разкъсани, преди да достигнат водите на залива.

— Тогава сме загубени — глухо промърмори Том под носа си и направи непредпазливо движение, което отново разлюля кануто. Тримата мъже се видяха принудени да престанат да гребат и в същия миг зърнаха съвсем наблизко връхлитацията ги нос на китоловната лодка.

— Прехвърли се при нас, момчето ми, и не ни създавай повече излишни главоболия — каза харпунистът по-скоро дружелюбно, отколкото грубо. — Виждаш, че не можеш да се измъкнеш. Скачай в нашата лодка и остави, за бога, двамата тъмнокожи младежи да се върнат с кануто си на брега!

— С какво право ме нападате тук в открито море? — извика възмутено шотландецът. — Да не сте пирати, които винаги взимат насила онова, от което се нуждаят?

— Ще се разбереш по този въпрос със Стария — отговори спокойно харпунистът, — аз имам само поръчението да те заловя и откарам обратно.

В това време моряците бяха хванали кануто и харпунистът протегна ръка към нещастника.

— Бога ми, и аз самият те съжалявам — добави той с тих глас, — но, по дяволите, кой те накара да се пъхаш в устата на лъва?! А сега волю-неволю ще трябва да дойдеш с нас. В най-лошия случай те очаква раздяла с острова ти за десет-единайсет месеца. Дотогава ще напълним трюмовете на нашия кораб и от само себе си се разбира, че капитанът ще те освободи.

Том Бъртън остана няколко мига разколебан в люлеещото се кану. Все още имаше възможност да се изтръгне и да потърси смърт или спасение във вълните на прибоя... но все пак у него надделя жаждата за живот. Може би изведнъж попаднал на борда на кораба,

щеше да има възможност за избавление... докато вълните на приборя биха му донесли сигурна гибел.

— Сбогом, Алои! — продума той, подавайки ръка на своя шурей, — поздрави сестра си от мен и ѝ разкажи какво си видял. Когато плодовете на хлебното дърво узреят за втори път, аз се надявам да се завърна при вас... а може би и по-рано — добави той със здраво стиснати зъби.

— Алои няма да се върне на Тубуаи — каза спокойно мъжът, захвърли греблото си в кануто и се изправи. — Нека Анахона откара кануто на брега. Аз оставам при теб.

— Искаш да дойдеш с мен?

Алои само кимна.

— Какво казва? — подвикна харпунистът.

— Не иска да се раздели с мен! Може ли да ни придружи?

— Разбира се, момчето ми — кимна морякът зарадван, понеже щеше да отведе един човек повече на борда, — ние ще се погрижим да направим от него свестен китоловец. А сега да побързаме, на това място течението ни влече към приборя... прехвърли се, Том. Остави на мен грижата Стария да не те посрещне зле.

Алои замени само няколко думи със своя сънародник и после пръв се прехвърли в китоловната лодка. Том бавно го последва. Греблата отново бяха поставени на местата им и докато кануто се отправи към стария вход между рифовете, за да отнесе на островитяните тъжната новина, белите започнаха да гребат към „Луси Евънс“ в добро настроение.

Може би тези хора изпитваха състрадание към нещастния пленник и някои от тях виждаха в залавянето му своята собствена съдба, тъй като все някога щяха да опитат тъй често премисляното бягство, но, общо взето, бяха доволни. Щом се намираха на борда на китоловен кораб, не можеше в скоро време да не почувствуват липсата на дърводелец, а в крайна сметка тя неизбежно щеше да доведе до намаляване на улова. Това щеше да повлече след себе си загуба на част от възнаграждението им, а както е известно, на този свят царува човешката корист.

Том се качи на палубата, изпълнен с ужасно неприятно чувство, и бе посрещнат недотам дружелюбно от ругатните и проклятията на надхитрения от него трети харпунист. За разлика от него капитанът се

държеше съвсем спокойно. Въпреки всичко той не искаше да се нахвърля с грубости върху този човек, нито пък да го наказва заради справедливия му опит за бягство.

Но пък самият Том нямаше намерение да се примирява най-покорно и търпеливо със суровата си и както той мислеше, несправедлива участ. Поне по-късно капитанът никога не биваше да има възможността да се извини, че не е знаел какво върши, откъсвайки го от семейството му и от сегашната му родина. Ето защо, без да изчаква някаква заповед от негова страна и без да обръща каквото и да било внимание на ядните думи на разлютения трети харпунист, щом прехвърли фалшборда, той се отпрати към капитана. Последният стоеше до кормчията и вперил поглед във ветрилата, подвикваше на екипажа заповеди за обръщането им.

— Капитан Роджърс!

— Аа, мистър Бъртън, значи пак си на борда! Преди всичко ще трябва да се заловиш с поправянето на лодката, която преди малко разби в бързината си да се добереш до сушата. Тя ни е много необходима.

— Капитан Роджърс — повтори Том, който трябваше да положи големи усилия, за да остане спокоен, — вие знаете, че вършите нещо незаконно... нечовешко, като насилствено ме отвличате от острова.

— Незаконно ли? А ти да не извърши нещо законно, когато избяга от „Бони Скочмън“?

— Да, но това беше „Бони Скочмън“ — рече Том спокойно — и ако ме бяхте заловили тогава, щяхте да имате пълно право да ми наложите такова наказание, каквото щеше да ви се струва заслужено. Но с този кораб не съм имал никакви договорни отношения.

— Вярно, че с този кораб не си имал, но си имал с мен — отвърна капитанът също тъй спокойно. — Възгледите ни по въпроса може да са различни и ако си мислиш, че си прав, е, добре, тогава можеш да ме дадеш под съд в най-близкото английско пристанище, където ще хвърлим котва. Но сега-засега те моля спокойно и както подобава да изпълняваш дълга си, за да ми спестиш неприятната необходимост да те... но защо да си говорим грубости? Известни са ти порядките на борда на всеки китоловен кораб и бъди достатъчно разумен да вземеш най-доброто решение. Освен това се надявам пътуването ни да не продължи кой знае колко дълго.

Той обърна гръб на Том, но щом видя островитянина, каза усмихнат:

— Да не си наел още един моряк за мен?

— Той е братът на жена ми, който не иска да ме изостави — отговори мрачно Том.

— Аа, твоят шурей, толкоз по-добре! Надявам се, че при нас ще му хареса... а сега бъди тъй добър да се заловиш с работата си.

Той се отдалечи и съдбата на Том бе решена.

Шотландецът знаеше, че нищо не може да постигне с молби и закани, а заплахите щяха дори да влошат положението му, затова се показва достатъчно разумен да се подчини. Залови се с работата си необезпокояван от никого, тъй като третият харпунист бе получил строга заповед да не отправя повече никакви упреци към дърводелеца заради опита му за бягство. И макар че когато корабът пое своя курс в открито море и Тубуаи постепенно изчезна на хоризонта, Том почувствува как сърцето му щеше да се пръсне, той все пак потисна мъката си. Никой не биваше да подозира какви чувства го вълнуваха — може би въпреки всичко неговото време щеше да дойде.

Но Алои не прие тъй спокойно раздялата със своя хубав остров. Вярно, че отначало с доста голямо безразличие бе взел решението да свърже съдбата си със съдбата на своя зет. Може би за това бе допринесъл и известен страх от сълзите и жалбите на сестра му. Но сега, когато обкиченият с палми бряг и зелените върхове на родните планини започнаха да стават все по-ниски и по-ниски, а накрая се потопиха в морето и безкрайната водна пустиня се ширна пред него страшна и смазваща, той все пак бе завладян от силна мъка и страх. Безмълвен и тъжен се сви в едно ъгълче на палубата, сведе глава и скри лице в своята тебута^[3].

Никой не го обезпокои през този ден. Моряците отдавна знаеха, че ако някога вземат на борда си туземци за каквато и да било работа, трябва да им дадат време да преодолеят носталгията си. След това те по-лесно свикваха с новия начин на живот.

Том бе твърдо решен да използва всяка възможност за ново бягство. С помощта на Алои се надяваше на успех, защото заради него туземците на който и да е друг остров по-скоро биха го подпомогнали, отколкото да го предадат. Но колкото по-снизходителен беше към него капитанът в открито море, толкова по-строго го охраняваха, щом само

се покажеше някой от многобройните острови. А когато след време хвърлиха котва в Хило на Хавай, нещастникът напускаше средната палуба само под стража. В такъв случай не можеше и да се мисли за бягство. А на Алои позволяваха да се разхожда съвсем свободно. Капитан Роджърс знаеше много добре, че докато шотландецът е в ръцете му, островитянинът няма да му избяга.

Единственият враг, който имаше Том на борда, беше третият харпунист, мистър Елджърс. Той не можеше да му прости бягството, а отношенията им станаха още по-мъчителни, когато шотландецът и Алои бяха зачислени тъкмо към екипажа на неговата лодка. На борда на „Луси Евънс“ се чувствуваше толкова голяма нужда от хора, че ако присъствието му на кораба не беше крайно наложително поради някоя спешна работа, то при лова на китове не можеха да си позволят да се лишат дори и от дърводелеца.

Алои прекарваше особено тежко на борда, защото не беше свикнал на ледовития климат и въпреки топлите дрехи, които получи, все не можеше да се стопли. Студът, гребането през деня и топенето на китова мас през нощта го съсипаха почти напълно. Но от устата му не се отрони ни дума на протест, ни стон. Само понякога, когато беше дежурен на върха на мачтата, до палубата достигаха тихите жаловни звуци на една къса родна песенчица, твърде позната на Том, която издаваше голямата сърдечна мъка на клетия островитянин.

Ловът на китове протичаше доста успешно. Убиха толкова много животни, че капитанът реши да не изчакват още един сезон в далечните морета, а да се връщат у дома, макар че трюмовете на кораба му не бяха съвсем пълни. Може би докато плаваха към родината, щяха да успеят да попълнят все още липсващото количество.

На Оау корабът отново се запаси с пресни провизии и вода, а вторият харпунист и двама кормчии, които пожелаха да останат на Сандвичевите острови, получиха възнаграждението си. Това се случва доста често, когато корабът се връща вече в родината, а оставащите на борда винаги само печелят от цялата работа, защото, от една страна, напускащите моряци няма да бъдат хранени на кораба, а от друга, тук са принудени да приемат по-ниско заплащане за своя дял от китовата мас, отколкото биха получили в Англия.

За по-нататъшното плаване на кораба бяха необходими само дърводелецът и бьчварят и въпреки че първият харпунист се застъпи

за Том Бъртън с молба да го оставят нейде близо до неговия остров, когато достигнат онези райони, капитанът заяви, че е принуден на всяка цена да го задържи, докато стигнат английския бряг, тъй като нямал право да излага кораба на опасността, тъй тежко натоварен, да получи повреда при някоя силна буря по пътя, а на борда да няма дърводелец. Какво би правил тогава?... Харпунистът си замълча. Капитанът беше прав и не беше. А той самият не искаше повече да има нищо общо с тази работа.

Веднага щом отново прекосиха екватора, Том също помоли капитана да спре на Тубуаи и да ги върне двамата с Алои на техните семейства. Обаче капитанът съвсем откровено му даде същия отговор като на своя харпунист, а Том твърде добре си разбираше от занаята на дърводелец и моряк, за да не види сам, че от своя гледна точка капитанът имаше пълно право. Но почти изпадна в отчаяние, като си помисли, че в този момент плава може би на един ден път от малкия остров, станал негова родина, където се намираха всички хора, които му бяха мили и скъпи, и че може би трябваше да изминат години, преди отново да успее да стъпи на онзи бряг. И въпреки всичко не виждаше никаква възможност за бягство.

А корабът продължаваше да следва своя път все по-надалеч и по-надалеч. Във всеки случай сигурно бяха отминали вече географската ширина на Тубуаи и неизвестността още по-силно свиваше сърцето му. А капитанът винаги отбягваше да дава на когото и да било обяснения за техните координати. Даже хората изобщо не биваше да го питат за това и харпунистите хич не се и интересуваха. Тази работа не ги засягаше. Тяхна задача бе само ловът на китове. Да се откара корабът до желаното пристанище бе работа на капитана.

На хоризонта многократно се появяваха отделни островни групи и всеки път Алои ги оглеждаше с най-напрегнато внимание. Капитанът му беше разрешил да си избере: или да напусне кораба, или да остане на борда. Ала верният младеж не искаше да изостави Томо. Каза им, че ще отиде там, където отиде и той. Ако белите се покажели толкова лоши отново да отвлекат Томо със себе си, тогава трябвало да вземат и него.

Тъй стояха нещата, когато една сутрин Том Бъртън се бе заловил да поправя помпата на носа. Но днес работата не му спореше. Там насреща, откъм подветрената страна на кораба, отново се беше

показала земя, издигаха се върховете на два, както изглеждаше, доста високи острова и той не можеше да отвърне поглед от тази скъпа нему суша. Може би там растяха последните палми, които щяха да видят, преди да започнат тежкото плаване при ниски температури около нос Хорн. Разбира се, той не бе в състояние да отгатне кои бяха тези острови. Беше питал първия харпунист, който винаги се държеше към него най-приятелски от всички, обаче той или не знаеше, или пък не искаше да му каже.

— Томо — разнесе се внезапно тих и плах глас близо до него, — знаеш ли коя е ей онази земя?

Том се извърна светкавично.

— Тубуаи? — възкликна той със сподавен от страх и все пак страстно избликнал глас. — Но не... не — додаде после той тихо, поклащайки глава, — това не са родните ни планини, в техните подножия не живеят...

— Запази спокойствие — прошепна Алои, — другите не бива да разберат, че говорим за сушата.

— И каква ни е ползата? Нима имаме лодка, та да се доберем до нея?

— Там не е Тубуаи — заговори Алои предпазливо, — това е Таити, големият остров, където живеят фераните^[4]. Другият отляво е Мореа.

— Но ти откъде познаваш островите?

— Веднъж още като момче отидох на Таити с ветрохода на мисионерите. Не съм забравил онзи остър връх.

— Ами Тубуаи? В каква посока се намира?

— Право натам, където вечерта се виждат звездите, дето им викате Южен кръст... само мъничко по към подветрената страна — прошепна островитянинът, без да обръща глава към указаната посока. — Още не сме подминали съвсем Тубуаи. Ако можехме да спуснем във водата някоя лодка... лесно бих намерил пътя.

— Не става... не става — дълбоко въздъхна Том. — Лодките висят твърде близо до кормилото, а дори и аз самият да съм застанал там на вахта... някой от харпунистите винаги е на палубата.

— Ами между дежурствата, през нощта... когато пишат долу в книгата?

Том тъжно поклати глава.

— Непременно биха чули още първото триене на въжетата в скрипците и ще се издадем, преди още лодката да е достигнала водата. Не, бедни Алои, вече не ни остава никакъв друг изход, освен търпеливо да понесем оставащите тежки дни — още много дълги, дълги месеци.

Но Алои не се отказваше от своя план. Появилата се суша, която неочаквано му беше показала посоката към неговата родина, събуди у него копнежа по нея по-силно от всякога. Ала, изглежда, дори и природните стихии бяха срещу него, понеже вятърът почти напълно изчезна и всичко наоколо така притихна, че всяко бягство с лодка беше невъзможно дори и да успееш да напуснат кораба. Можеха да се надяват да избягат с помощта на ветрилото на лодката при силен бриз. Нощта настъпи, а на следващото утро, когато слънцето отново изскочи над източния хоризонт и огря огледалното море, островите бяха изчезнали. Но скоро след изгрев-слънце вятърът отново излезе и „Луси Евънс“ заплава, достигайки скорост от четири възла. През последните четири дни не бяха уловили нищо и палубата блестеше почистена. Работа също имаше малко и кажи-речи бъчварят бе единственият човек, който непрекъснато се трудеше, понеже буретата, напълнени с гореща мас, изискваха внимателно да бъдат наблюдавани, а обръчите им неколkokратно трябваше да бъдат набивани, за да не изтича маста. Но дежурствата на наблюдателниците на мачтите продължаваха редовно, понеже все още се намираха в районите, които са най-богати на кашалоти, и около дузина от тези тлъсти животни щеше да им бъде добре дошла, за да напълнят кораба чак до палубата.

Цели четири дни, като през нощта напредваха съвсем малко, те плаваха на бейдевинд, за да се придържат колкото можеше, по на изток. Вече нямаше и съмнение, че бяха отминали Тубуаи, и безбрежният пуст океан се ширеше пред тях като някаква тъжна и съвсем неопределена цел. Следобед на четвъртия ден Том бе изпратен на наблюдателницата на фока и не можеше да отвърне погледа си от посоката, в която знаеше, че се намира неговият остров. Той гледа толкова дълго на запад към залязващото слънце, че очите го заболяха, и най-сетне, измъчен и обзет от яд, той се извърна, за да не позволи да бъде изцяло обладан от мислите си.

Известно време пред очите му всичко трептеше, понеже бе заслепен от слънчевите лъчи, но все пак му се стори, че ей там

насреща различава някаква тъмна точка. Дали беше някой кит? Но той би бил последният човек на кораба, който би известил сега, че вижда плячка, защото след като неговият остров остана зад гърба им, единствената му надежда се криеше в бързото плаване към старата му родина, за да вземе после оттам първия попаднал му кораб и да тръгне по обратния път. Разрязването на някой кит само би забавило пътуването му... Но не, това не беше кит. Някакъв тъмен и доста висок предмет плаваше във водата на едно съвсем не толкова голямо разстояние. Не можеше да различи какво беше това, но извика надолу към палубата и съобщи, че е забелязал нещо. В самия него се бе събудило любопитство.

Един от харпунистите бързо се изкачи горе с бинокъл в ръката и скоро разбра, че тъмният предмет е някакъв малък ветроход, останал без мачти, който, както изглеждаше, се носеше по водата напълно изоставен. В този случай имаше изгледи за печалба — ветроходът можеше да е натоварен със седефени черупки или кокосово масло, а по някаква причина е бил изоставен от екипажа си. Във всеки случай си заслужаваше усилията да се изгуби някой и друг час, за да бъде претърсен, а слънцето все още бе достатъчно високо, за да отидат дотам поне преди залез-слънце.

— Мистър Хоубарт! — извика капитанът. — Вземете вашата лодка, а същевременно... или нека по-добре отиде мистър Елджърс — прекъсна се той сам, — в неговата лодка е дърводелецът. Нека Том вземе своите инструменти, длето, трион, чук и брадва. Не се знае какво ще има там за разбиване. Ако си заслужава, останете там, докато успеем да се приближим срещу вятъра. Вземете и фенер, в случай че стане много тъмно.

Заповедта бе бързо изпълнена, а Том извикан да слезе от мачтата. Едва му остана време да грабне необходимите инструменти и да скочи в лодката. Междувременно тя бе съоръжена с всичко необходимо от останалия екипаж и моряците веднага я отблъснаха от борда, за да претърсят останките от малкия ветроход. Но щом се озоваха долу в лодката на вода, те не можеха вече да виждат плавателния съд и докато се приближат достатъчно, за да успеят да го различат върху блестящата водна повърхност, в която им се губеше хоризонтът, на главната рея бе изпратен един моряк да им показва правилната посока.

— Натиснете здраво греблата, момчета — подкани харпунистът хората си, — иначе ще се стъмни, преди да сме достигнали целта си. Слънцето вече залязва. Поразмърдайте малко ленивите си мускули, кой знае дали в онзи сандък няма нещо по-ценно от цели два кита.

Последните му думи бяха най-доброто възможно поощрение за неговите хора. Заработиха с греблата с всички сили и стройната превъзходна лодка се понесе с такава лекота по синята повърхност на притихналия океан, набръчквана едва-едва от лекия бриз, че скоро се добраха до тъй желаната цел.

Действително това се оказа малък ветроход местно производство, от онези, които белите строят тук-там за островитяните. Вероятно някоя буря бе застигнала малкия плавателен съд и екипажът му се бе опитал да се спаси с лодката. На палубата имаше само няколко кокосови ореха, който Алои, без да изчаква никаква заповед, нахвърля в китоловната лодка. Освен това някои части от такелажа също можеха да се използват, а даже и само котвата си имаше своята стойност. Харпунистът нареди да запалят фенера, за да огледат вътрешността на ветрохода, която само отчасти изглеждаше напълнена с вода, и да потърсят някакви документи или пък каквито и да било други ценни неща. Междувременно целият екипаж наскоча на палубата на малкия ветроход, за да прибере поне колкото може повече въжета, в случай че товарът се окажеше без никаква стойност.

— Дърводелецът тук! Донеси брадва, вземи и едно длето! — извика към палубата харпунистът, който заедно с кормчията беше слязъл долу.

Том се спусна в лодката, привързана откъм подветрената страна на ветрохода, за да вземе малкото си сандъче с инструментите, когато внезапно някой скочи до него в лодката и енергично я отблъсна от ветрохода. Изненадан, той се изправи и видя Алои, с озарена от дръзка усмивка тъмно лице и нож в ръката, с който току-що бе прерязал дебелото въже. Островитянинът постоя в предната част на лодката секунда-две, гордо изправен, но действително само секунда-две, понеже още в следващия миг той захвърли ножа си и грабна едно от греблата.

— Ехей, лодката се е отвързала! — извика един от останалите на палубата моряци. — Ей, канак, трябва да потапяш греблото от другата страна... така отдалечаваш лодката още повече.

— Какво правиш, Алои? — възкликна Том изплашено.

— Какво правя ли, Томо? Искам да отплавам за Тубуаи... а сега да вдигнем ветрилото и да изчезваме, защото все още има поне четвърт час, докато се стъмни напълно. Скоро другите лодки ще бъдат по петите ни.

— Но, Алои! — извика Том. — Как с тази лодка ще изменим...

— Даже да беше и кану — изсмя се буйно Алои, — по-добре ще е да загина тук, отколкото да продължавам да се мъча при онези бели дяволи. Алои няма да остане повече при тях.

— Е, добре тогава, с бога напред! — възкликна Том ликуващо и с бързи движения постави малката мачта. — Все ще се натъкнем нейде на суша, а сега давай в открито море!

— О, Том... о, канак! — завикаха изплашено един през друг в това време оставените на палубата двама моряци. — Хей, мистър Елджърс, лодката отплава!

— По дяволите! — изкрещя харпунистът, бързо изскочи на палубата и щом видя, че двамата бегълци не се подчиняват на виковете му, а със силно издуто ветрило продължаваха бягството си с попътен вятър, той започна да изригва най-богохулни проклетия и клетви. Изпълнен от ярост, той с трескава бързина заразмахва фенера, защото това бе единственият възможен начин да даде знак на кораба, че се нуждае от помощ.

Междувременно от борда на кораба бяха забелязали ако не отблъсването на лодката от останките на ветрохода, понеже за това бе станало вече твърде тъмно, поне вдигнатото й платно. Морякът, застанал на наблюдателницата, със силен глас съобщи на хората на палубата какво бе видял и започна да си блъска главата защо ли лодката не се насочваше право към кораба и защо ли някой не преставаше да размахва фенера от изоставения ветроход. Впрочем на мистър Хоубарт не му бе необходимо много време, за да прозре истинската причина.

— Спуснете лодката ми във водата! — изкрещя той.

— Какво се е случило, мистър Хоубарт? — подвижна капитанът, застанал до кормилото. — Да не е станала злополука с лодката?

— Горедолу — харпунистът се засмя и изтърси груба ругатня, — поне за нас е злополука. Тя плава с издуто ветрило в посока на подветрената страна и би трябвало много да се лъжа, ако в нея не седят

Том и онзи канак, за да предприемат пътешествие за собствено удоволствие.

— Проклятие! — изкрещя капитанът и тропна с крак по палубата.

— Трябваше да го пуснете да си отиде още когато му беше времето — каза харпунистът, като взе дебелия си връхна дреха, приготвена вече върху рудана за нощната вахта, и я облече. — А сега тези юнаци пак ще ни принудят да започнем дяволска гонитба. Но даже не мога да им се разсърдя — на тяхно място бих постъпил по същия начин.

С тези думи той прехвърли релинга и по въжето се плъзна в спуснатата върху водата лодка.

— Мистър Хоубарт, внимавайте да не изгубите из очи кораба — предупреди го капитанът. — Ще наредя да поставят фенери по върховете на мачтите.

— Ау, ау, Sir!^[5] — подвижна харпунистът през рамо, а под носа ми промърмори: — Да не съм луд в тази тъмна доба да изпусна кораба из очи... не бой се, старче. А сега давайте, гребете, момчета! — каза той на хората си. Четирите гребла едновременно се потопиха във водата и лодката бързо полетя напред.

Ала двамата бегълци нямаше защо да се страхуват кой знае колко много от него, защото се бе стъмнило толкова, че морякът от наблюдателницата можеше да укаже на преследващата лодка само приблизителната посока на бегълците.

Междувременно капитан Роджърс изпрати и втората си лодка при останките от ветрохода, за да прибере намиращите се все още там хора.

„Луси Евънс“ вдигна всички ветрила, обърна ги по вятъра и измина известно разстояние подир преследващите се лодки. Но когато светлината от фенера на борда на пострадалия ветроход започна да става все по-малка и по-малка, а накрая съвсем изчезна, на кораба не му остана нищо друго, освен да легне в дрейф и да изчака двете си лодки. На всичко отгоре на запад се надигаха тъмни облаци и капитанът не биваше да излага екипажите на двете лодки на опасността да се изгубят, още повече че те нямаха никакви хранителни припаси.

След около два часа се завърна лодката с хората от пострадалия ветроход, а половин час по-късно дойде и мистър Хоубарт, който не бе намерил никаква следа от бегълците. На следващото утро никъде по силно развълнуваната повърхност на океана не можаха да забележат избягалата лодка. Бяха принудени да преустановят преследването, отново да обърнат ветрилата и китоловният кораб пак изви носа си в посока към родината.

А двамата бегълци прекараха една нощ, изпълнени от смъртен страх, понеже знаеха, че корабът ще тръгне подир тях и случайно би могъл да запази курс точно в тяхната посока. Ако на зазоряване все още се намираха в полезрението на наблюдателниците му и ги откриеха, нямаше съмнение, че бяха загубени.

Въпреки всичко те запазиха курса си цял час, за да се изплъзнат най-напред от погледите на преследвачите си. После, по съвет на Том, тръгнаха право срещу вятъра, колкото и бавно да напредваха. По такъв начин бе много вероятно корабът да ги подмине в тъмнината, след което вече нямаше да бъде никак лесна работа да ги открият. Взимайки всички мерки, изисквани от предпазливостта, на развиделяване те свалиха бялото ветрило, за да не би да ги издаде, и грижливо претърсиха целия хоризонт. Никакъв кораб не се виждаше. Тогава, изпълнени с нова надежда, те отново вдигнаха ветрилото на свежия бриз и бързо се понесоха на запад право към родното си огнище.

Те в никакъв случай не се намираха вече извън всякаква опасност, защото макар и да нямаше защо да се боят от кораба, все пак седяха в малка, съвсем крехка лодка, без хранителни припаси, само с едно малко буренце, пълно с вода, каквото има във всички такива лодки. Освен това бяха сред безбрежния океан, а трябваше да се доберат до целта си без измервателни уреди, почти разчитайки само на щастливата случайност. Но те не се обезсърчиха, а тъй както весело се плъзгаха по танцуващите вълни, носени от силния бриз, започнаха гръмогласно и възторжено да дават израз на радостта и безграничното си щастие, поздравявайки ликуващо прекрасния свободен свят, който отново си бяха възвърнали.

Все пак те не бяха съвсем с голи ръце. Тъй като на китоловните лодки често се случва по време на преследването на някое от тези животни да бъдат отвлечени надалеч, то на всяка от тях има нещо като долапче, където почти винаги има поставени малък джобен компас,

огниво, въдица и въжета, малко моряшки сухар, а нерядко и няколко книги.

Докато Алои управляваше лодката, Том разби долапчето със секирата си и намери по-богато съдържание, отколкото бе очаквал. Особено голяма стойност за него имаше компасът. Ала най-важното, което намери в долапчето, редом с моряшкия сухар, беше една малка книжка за островите на Южните морета. А вътре в нея имаше и карта, макар и с много недостатъци. Въпреки че на нея бе указано само разположението на отделните островни групи, той все пак успя да разбере, че би трябвало да се намират западно от техните острови. И мнението на Алои потвърждаваше този извод.

Три дни и три нощи продължаваше вече тяхното дълго и самотно пътешествие, по време на което те поминаваха от кокосовите орехи, хвърлени от Алои в лодката от борда на ветрохода, от малкото сухар и няколкото риби, уловени от тях пътьом. И ето че най-сетне в душата на Том започнаха да се надигат съмнения дали в крайна сметка не се бяха насочили твърде много на юг под всички островни групи и дали нямаше да е по-добре, ако променяха курса си малко по-на север. Обаче Алои не искаше и да чуе подобно нещо, поне не още в този ден. Тъй настъпи вечерта и когато слънцето потъна на западния хоризонт и го изпълни с призрачна светлина, остро зрение на островитянина откри някаква точка на югозапад от тях, която можеше да бъде някакво ветрило или пък нос на суша. Понеже този предмет бе погълнат твърде скоро от тъмнината, те продължиха още няколко часа в същата посока, а после свалиха ветрилото, за да оставят лодката да бъде носена от вълните до настъпването на утрото. Ако на зазоряване тъмната точка я нямаше вече, значи е била платно и тогава те щяха да бъдат принудени да се отправят по-на север. Но щом слънцето изпрати първите си лъчи над източния хоризонт, Том изкрещя като полудял от радост:

— Земя, Алои, земя! Ей там има земя! — И по загорелите от слънцето страни на този иначе толкова силен и кален мъж потекоха сълзи на радост. Вярно, че все още не можеше да се различи нищо друго, освен един стърчащ от водата пресечен планински конус. Но когато с помощта на свежия бриз се насочиха право към него, той бързо започна да изплува все по-нависоко и по-нависоко и ето че Алои изведнъж пусна кормилото, скочи на крака и извика:

— Вавилу! Вавилу!

Беше съседният остров на Тубуаи и се намираше само на около двайсетина морски мили от тях.

Още през същата утрин те се добраха до брега — за тях земя на свободата, но дори и една нощ не можаха да издържат под палмите. За тях почивка щеше да има едва на техния остров. Веднага щом слънцето залезе и въздухът стана по-прохладен, те отново се качиха в лодката, богато запасена с всичко необходимо, и на зазоряване вече можеха да забележат в далечината високите върхове на ширналия се Тубуаи. Достигнаха го през същия следобед.

То бе едно ликуване, то бе един възторг на малкия остров, когато вече смятаните за безвъзвратно изчезнали мъже навлязоха в прохода между рифовете с издуто ветрило на лодката и още отдалеч размахаха кърпи! Щом лодката докосна пясъка, Интаха се намери ликуваща в прегръдките на своя съпруг, а малчуганите (и то не само неговите, а и почти целият дребосък на острова) се втурнаха към него, запрегръщаха коленете му, опитвайки се да го придърпат по-ниско към себе си.

Том Бъртън отново си беше в родината и му се струваше, сякаш никога през живота му шумоленето на палмите не бе събуждало у него такова топло чувство, сякаш никога дотогава цветята не са ухаели тъй сладко, а небето не е било тъй синьо и опияняващо както през този ден. И той си остана там завинаги, а кракът му не стъпи повече на нито един европейски кораб.

Понякога някой кораб хвърляше котва пред острова, веднъж дори на борда на един от тях беше и неговият стар познат мистър Хоубарт, който навремето го беше преследвал и заловил. Двамата мъже си разтърсиха ръцете и се смяха на старите си спомени, обаче колкото и приятелски да го канеше на кораба си мистър Хоубарт, междувременно сам станал капитан, каквито и най-тържествени обещания да му даваше, че и през ум не му минавало да го задържи, Том все пак не се качи на борда.

— Всичко е направо чудесно — каза Том — и докато вършим сделките си тук на сигурната майка земя, вие, моряците, сте съвсем други хора. Но във водата, на вашия собствен кораб... само дяволът може да ви има доверие! А що се отнася до мен, онази морска разходка навремето ми бе напълно достатъчна...

---

[1] *Маранта* — субтропическо и тропическо растение, от чиито корени се добива нишесте, използвано за храна (Marantaceae) — Б.пр. ↑

[2] *Клафтер* (нем.) — стара мярка за количество насечени дърва — равна на около 3 кубически метра. — Б.пр. ↑

[3] *Тебута* — препаска, преминаваща през едното рамо. — Б.пр. ↑

[4] *Ферани* — французи. — Б.нем.изд. ↑

[5] *Ау, ау* (англ.) — тъй вярно, слушам (мор.) — Б.пр. ↑

ВЪВ ВОДИТЕ НА РЕД РИВЪР

Рио Рохо или Ред Ривър е един от онези големи притоци на Мисисипи, който, идвайки от Скалистите планини, носи водите си през необятните прерии чак до низината на Мисисипи. На известно разстояние образува границата между щатите Луизиана и Тексас и на територията на Луизиана се влива в Мисисипи, бащата на реките. След като Ред Ривър достигне гористите райони, тя тече още стотици мили между ниски, доста често блатисти брегове, през земи, които все още в по-голямата си част представляват дива пустош, където мечките и ягуарите оставят следи и където могат да бъдат обработвани само онези крайбрежни ивици, които са разположени по-нависоко и не са изложени толкова много на наводненията.

Но човекът е упорито същество, а пък американецът е най-упоритото и издръжливото от всички, особено когато става въпрос за печелене на пари. При това той не признава трудностите, създавани му от терена, не се спира нито пред негостоприемните блата с техните изпарения, носещи опасност от треска, нито пред буйната река, оставила белези по крайбрежните дървета докъде и колко често е наводнявала околната низина, нито пред пущинаците, през които няма даже и една пътечка, която да води до някое човешко жилище. Всичко това не може да го изплаши, нито да му попречи самият той да си построи жилище на някое такова място, за да извоюва от гората средства за своето съществуване.

Докато по Ред Ривър все още не пътуваха параходи, онези диви и девствени райони бяха оставени на спокойствие. Наистина по високите места възникваха плантации и малки градчета, които товареха на лодки своите селскостопански произведения и ги изпращаха на Юга. Обаче блатата все още бяха предоставени на дивите животни, на алигаторите и на москитите.

Но появяването на първия параход бързо промени нещата. Параходите се нуждаят от дърва за поддържане на огъня в своите котли и предпочитат да заплатят за тях твърде висока цена, отколкото

да спират на брега и с огромна загуба на време тепърва екипажът им да започва да сече и цепи дърва. На мнозина американски пионери не им бе възможно дълго да устоят на подобни примамливи условия. Те заприиждаха с лодките си навсякъде по ниските речни брегове, с брадва в ръка си извоюваха сред тръстиката и гъстите трънаци достъп до старите горски великани, отсичаха ги, а после ги нацепваха и струпваха добре подредените цепеници на брега.

Построяваха жилищата си много бързо. Ниският блокхаус ставаше готов за няколко дни. А що се отнася до реката, то лодката на дърваря лежеше пред вратата му и ако някой път реката придойдеше твърде много, което може би после дълги години не се повтаряше, той просто сядаше в лодката си и се отправяше надолу по реката към най-близката по-висока част на брега.

Но по този начин се заселваха в пустошта не само самотни хора, някои от тези жилави натури, привикнали на подобен начин на живот, се показваха дотам лекомислени, че взимаха със себе си даже и семействата си. Нещастни бледи жени и слабички дечица с изпити лица биваха принуждавани да живеят на такива места, където действително много често съжителствуваха само с алигаторите, водните змии и безбройните рояци насекоми. Но какво от това, че през три четвърти от годината те лежаха тежко болни от треска, и то в онези девствени и диви райони, където изобщо не можеше да се мисли за някаква лекарска помощ, щом мъжът печелеше пари, много пари, често по пет-шест долара на ден! И когато спестяваха малък капитал, те се преселваха на по-здравословна и хубава земя, където оставаха завинаги. В тази мисъл търсеха утеха, а онези, които междуременно умираха, биваха заравяни в блатистата земя, за да изчакат там настъпването на мечтания по-добър живот.

Точно в такава дървена къща живееше един фермер, преселил се тук от Кентъки, за да „забогате по-бързо“. Впрочем с погледа на познавач той си бе избрал от брега песъчлива земя, разположена малко по-нависочко, която сигурно е била нанесена тук от прииждащата река, и върху нея бе построил къщата си. Затова пък низините наоколо бяха толкоз по-дълбоки, а дървета растяха в изобилие, тъй, че този работлив човек, заселил се тук, бе спестил за две години вече доста суха пара, добре скътана в неговото сандъче. След още една година той щеше да

може да напусне блатата и да се пресели на север в планинската част на Арканзас.

Семейството му се състоеше от жена и четири деца, най-голямото от които бе момче на четиринайсет години и вече можеше здравата да му помага, както и млад негър на шестнайсет години, купен миналата година от един капитан на параход. Изобщо той бе принуден изцяло да разчита на параходите — не само що се отнасяше до пласмента на дървата, а и за всичко, каквото му бе необходимо, за да преживява, и това беше тъй, понеже там, където живееше, все още не бе разработил нито педя земя. Можеше да оползотворява времето си по-добре, а изминеше ли още една година, повече нямаше да пипне брадва. Тогава щеше да разпродаде всичките дърва и веднага щеше да се качи на същия параход, който щеше да натовари останалите му цепеници.

През последните години Ред Ривър редовно бе прииждала през юни и от време на време бе наводнявала и неговия бряг, обаче никога досега не бе достигала до къщата му и не бе отнасяла нито един клафтер дърва. Защо му трябваше тогава да се тревожи за бъдещето?

Впрочем за да се подсигури за всеки случай, близо пред къщата му бе вързана за дебела лоза една здрава хубава лодка, която с лекота можеше да побере всички, и преди още да бе настъпило времето, когато обикновено се покачват водите на реката, той се показва достатъчно предпазлив да не цепи повече дърва, отколкото бяха абсолютно необходими, за да се задоволят нуждите на първите няколко парахода. Въпреки това той не остана без работа, защото се залови да сече дърва в гората, като ги подсичаше само наполовина. Ако нивото на реката този път наистина се качеше по-високо от обикновено, те нямаше да могат да бъдат отнесени, а когато водата отново спаднеше, щеше да му бъде много лесно пак да натрупа солидни запаси дърва.

Работата беше там, че тази година беше високосна, а хората по Мисисипи и по другите реки на Запада твърдяха, че всяка високосна година водите се спускат много по-буйни и реките прииждат много по-силно, отколкото през другите години. Не ми се вярва, че това става във всяка високосна година, обаче е факт, че най-големите наводнения, причинявани от Мисисипи, се падат все през някоя високосна година.

Ето че юни наближи и дните се заизнизваха, без реката да повиши особено нивото си. Може би за това бе виновна късната

пролет, задържала снега горе в Скалистите планини толкова до късно. Но затова пък през май стана необичайно топло и когато надолу по бреговете на реката се разнесе вестта за изключително силни и продължителни дъждове, паднали в районите по горното ѝ течение, не един от самотните пръснати тук-там дървари все пак зачакаха прииждането на реката през тази година със свити от страх сърца. Въпреки това почти целият юни измина, без нивото на водата в Ред Ривър да се покачи с повече от една-две педи. Стръмните глинести брегове на широката река все още се издигаха на двайсетина стъпки над водната повърхност.

На 29 юни се появиха първите червени води^[1] и реката започна бързо да се покачва. Същевременно заваляха силни дъждове и рано сутринта на 1 юли тя изпълни цялото си корито и преля навън. Тогава обаче водата се разля и разпредели из безбройните заливи и канали на блатата и за момента, изглежда, настъпи затишие. Въпреки това течението ѝ беше толкова силно, че малките параходи, плаващи по Ред Ривър, не можеха вече да се борят срещу него. Преди известно време само два парахода бяха минали отгук, поели нагоре по реката, и на връщане може би щяха да успеят да спрат тук на брега — в случай че се нуждаеха от дърва.

Хендерсън, тъй се казваше дърварят, гледаше съвсем спокойно талазите на бясно клокочещата река. Първо, той никак не вярваше, че водата би се покачила чак дотам, та да го застраши, и второ, нали неговата лодка му предлагаше пълна безопасност. Но затова пък жена му толкоз по-страхливо отправяше поглед към разбеснялата се стихия и щом си помислеше за самотността на мястото, където се намираще заедно с децата си, я обземаше особен страх, който трудно можеше да се потисне.

През нощта на 1-ви срещу 2-ри юли валя като из ведро и водата отново започна да се покачва, макар че вече бе изпълнила блатата на много, много мили. Привечер почти достигна прага на къщата, а имаше опасност десетината клафтера дърва, струпани зад блокхауса, да бъдат подети и отнесени от стихията.

Хендерсън се залови на работа заедно със сина си и негъра и нахвърля едната половина върху другата. По този начин намиращите се вече във водата цепеници бяха затиснати и засега не можеха да бъдат отвлечени. Привечер те привършиха работата си и бяха

принудени да газят до кръста въз вода, за да се доберат до къщата. Изтеглиха лодката съвсем близо до вратата, завързаха я за прага ѝ, вечеряха и спокойно си легнаха да спят.

Въпреки че изморените от работа мъже скоро заспаха, жената дълго не можа да мигне. Изпод грубо одяланите дъски, представляващи пода на малкото жилище, тя непрекъснато дочуваше пляска на водата и едва призори той малко поутихна. Умората я унесе, обаче не мина много време и силен удар разтърси къщата.

Жената се стресна изплашена, надигна се от кревата, но когато понечи да стъпи на пода, извика силно, понеже усети леденостудената вода, заляла вече и помещението. Само за миг мъжете скочиха на крака и Хендерсън, който вече разбра, че не им остава много време, се втурна към лодката, за да се увери дали е на мястото си, но... тя беше изчезнала!

Обхванат от смразяващ ужас, той заопипва трескаво покрай прага в дрезгавата утринна светлина, където предната вечер я бе завързал със собствените си ръце. Треперещите му пръсти напипаха само откъснатия край на лозата, на която бе вързана лодката, и за пръв път той проумя в каква страшна опасност се намираше заедно със семейството си.

Викът му бързо призова негърчето, защото той все още се надяваше, че лодката би могла да е отнесена и заседнала нейде по-надолу... но напразно. Грабнати от клокочещата побесняла водна стихия, покрай блокхауса плаваха насечените цепеници, цели дънери и огромни дървета, изтръгнати нейде по-нагоре от страшно придошлата река, и заплашваха с гибел малката къща. От време на време, когато някой от горските великани я удареше с един от дългите си клони и завъртян от течението, прелетеше покрай нея, тя потреперваше цялата. Ако реката се покачеше само с още една стъпка, къщата нямаше да устои.

А водата продължаваше да се надига, надигате се бавно, но ужасяващо сигурно. Застанал на прага на къщата, вперил поглед в бучащите, стремително носещи се покрай него керемиденочервени води, мъжът стоеше неподвижно и напразно си блъскаше главата как да спаси своето семейство. Та нали той самият даже не умееше да плува. Все пак би могъл да се задържи над водата с помощта на някое от преминаващите наоколо дървета и нейде по-надолу може би щеше

да намери начин да се спаси. Но какво щеше да стане със семейството му... с неговата жена и деца?

— Масса, ако можехме само да изсечем някое кану — прошепна до него негърчето.

Американецът бързо се извърна към него. Тази идея даваше изгледи за спасение. Но дали им оставаше толкова време? Даже ако бяха на суха земя, на тях тримата щеше да им е необходим цял ден, за да направят с брадвите си толкова голямо кану, което да носи всички, а ето че сега водата навлизаше вече в къщата им, намираща се на най-високото място, заливаше прасците им наполовина и продължаваше да се покачва с всяка изминала минута. Въпреки това нещастният човек се вкопчи в мисълта да построят ако не кану, то поне някой сал, на който можеха всички да се спасят. Дървен материал водата влачеше наоколо в изобилие. Изпратиха навън негъра, който плуваше като риба, да отреже зелени лозови вейки, с които да вържат отделните дървета. И със спокойна увереност американецът започна работата си.

Жената предложи да използват гредите от покрива на къщата, но не биваше да поемат този риск. Щом сваляха покрива, чиято тежест придържаше все още и долните стволи, водата щеше да повдигне и отнесе и тях, а тогава всички щяха да се изложат на сигурна гибел, понеже течението се бе насочило вече точно към малкия блокхаус и с бясна ярост премяташе нататък буйните си вълни право в гората. А силата и бързината на втурналата се напред водна стихия бяха толкова неудържими (около една немска миля в час^[2]), че негърът изобщо не биваше да рискува да се отдалечава от къщата, иначе никога не би могъл да се върне. Обаче в близост до блокхауса вече бяха отсечени всички дървета, а лози почти не се намираха.

Използваха всичко, което можеше да послужи като свързващ материал за дънерите, и към обяд бяха вече навързали едно за друго известен брой дървета, но пък и реката се беше покачила с около една педя и водата заля и леглата в къщата.

Децата седяха сред стаята върху грубо скованата от дъски маса и плачеха. Пребледнялата жена разтреперана се бе облегла до тях, за да закриля любимите си същества.

Ето че салът бе наполовина готов. Но течението, заело вече едва ли не цялото речно корито, изменило посоката си от един завой и насочило се с голяма сила насам, влачеше най-големите дървета и със

страшна мощ ги носеше право срещу сала, завързан за дънера на отсечено дърво недалеч от къщата. Вярно, че Джон, най-голямото момче на Хендерсън, бе застанало там на пост с върлина в ръцете, за да отблъсва настрани долния край на стволите, да променя посоката им и така да намалява мощта на техните удари. Но един от тях се оказа твърде тежък и момчето не можа да устои на силата, с която се спускаше. Наистина то се опита да го отблъсне с върлината си, ала краката му се подхлъзнаха по гладката повърхност на отсечения дънер и когато старото дърво удари сала, разкъса го наполовина и отнесе една част със себе си, момчето едва намери време да се спаси върху неговите останки.

С нямо отчаяние Хендерсън видя как рухва последната им надежда за спасение и макар че със силата на отчаянието всички отново се заловиха с възстановяването на сала, самата река нямаше вече никакво намерение да им го позволи. Все повече и повече дървета се спускаха надолу. От дълги години реката не бе достигала толкова високо ниво и всички повалени или отсечели дървета, намирали се над досегашния ѝ обсег, бяха повдигнати от водите ѝ с дива злоба и понесени надолу из нейното корито. Едва-що салът бе станал по-голям, когато нови спускащи се дървета пак се блъснаха в него и вече го разкъсаха напълно.

А реката все още прииждаше. През последните часове мъжете стояха до под мишниците във вода. Тя заля и масата във вътрешността на къщата и се наложи жената и децата да бъдат качени върху покрива. Когато отделни тежки дървета се блъсваха в къщата, тя се разтърсваше вече цялата. Колко ли дълго можеше все още и тя самата да устоява на страшния напор на водата? И какво ли щеше да стане с тях през нощта, през ужасно дългата нощ?

Слънцето вече клонеше към залез, а нещастниците отчаяно се взираха надлъж и шир по разбеснялата се река, която може би щеше да стане техен гроб още в следващите часове! От всички страни ги заобикаляше необятна пустош от разлюляна вода. На няколко дни път наоколо нямаше никакво селище, откъдето можеха да очакват помощ, а по обед надолу по реката се бе спуснало само едно-единствено кану. Но то се придържаше към отсрещния бряг, не обърна никакво внимание на виковете им за помощ и тъй бе натоварено с хора, че ръбовете му едва-едва се подаваха над водата.

Когато отмина, всичко остана безмълвно и тихо. Водни птици прелитаха, свистейки с крила, или на големи ята се носеха по вълните, като си играеха и се гмуркаха във водата. Това бяха единствените живи същества, които видяха, и гибелта им изглеждаше вече неизбежна.

— Слушайте! — извика внезапно жената, като се полуизправи на несигурното си място. — Какво беше това?

— Параход! — изкрепя мъжът, който няколко мига с болезнено напрегнато внимание се вслушва в разнеслия се шум. — Параход, който се спуска отгоре! Хвала на бога, вечна слава и хвала на бога, той ще ни спаси!

От очите на силния и кален мъж потекоха сълзи.

Все по-близо и по-близо се чуваше шумът на изпусканата с пухтене пара. Действително беше един от двата парахода, който се приближаваше бързо, носен от течението, и ето... ето че в този миг той излетя иззад завоя на реката. Обаче се насочи към отсрещната страна, за да избегне, доколкото бе възможно понесените от течението дървета. Нещастните хорица, които до един бяха потърсили вече спасение на покрива, със страхлива припряност заразмахваха кърпи или кой каквото можа набързо да смъкне от тялото си, докато пък Хендерсън изкърти намиращите се над вратата шини от покрива и измъкна все още сухата си пушка, намираща се на две трупчета точно над входа.

Изстрелът силно проехтя над кипналата река и застрашените от гибел хора заликуваха:

— Хвала на бога! Видяха ни! — понеже когато параходът се намираще точно срещу къщата, носът му се изви към тях. Камбаната заби, давайки сигнал, че се канят да спрат, и нещастниците най-сетне видяха да идва помощ в ужасната им беда.

Параходът се казваше „Черния ястреб“. Негърът го бе разпознал още по шума. Сега той се опитваше да пресече течението по най-краткия път, обаче многобройните дървета, влачени от реката, бяха силно повредили колелото на левия му борд, а освен това и машината не бе достатъчно мощна, за да се пребори с течението. Докато параходът, насочвайки се към левия бряг, се извъртя напреко на реката, течението го отнесе на доста голямо разстояние, тъй че по-надолу той се видя принуден да извие нос срещу реката, за да се върне.

В същото време нещастните хора с мъчително напрежение наблюдаваха придвижването на парахода, който бързаше да им се притече на помощ и в този момент бе достигнал техния бряг, доколкото му позволяваха носените от водата дървета. Обаче щом се опита да навлезе между тях, колелата се озоваха в такава опасност, че машината отново трябваше да преустанови работата си и течението започна да го отнася все по-надалеч и по-надалеч.

Но ето че капитанът се опита да се изкачи по реката, като мине от външната страна на носените от водата дънери, които образуваха истински огромен пояс, широк около петдесет крачки, и насочвайки носа на парахода право срещу течението, капитанът изкрещя на клетниците нещо от горната палуба... ала те не можаха да го разберат. И отново един стар дънер с все сила се удари в блокхауса и макар че той и сега издържа, по бавните люлеещи движения бедните хорица разбраха, че водата започва да повдига долните помещения.

Междувременно малкият славен параход, използвайки всичката мощ и сила на котлите си, неуморно се бореше срещу течението. Успееше ли да го преодолее, тогава бе необходимо да се изкачи само малко над застрашената къща, а после лесно можеше да се добере до хората.

Колелата продължаваха шумно да бият водата. Хората на борда мъкнеха дърва, та дори и мазнина, за да постигнат най-високата възможна температура, и очевидно се вършеше всичко за преодоляване на течението. Обаче „Черния ястреб“ не успяваше да напредне даже и педя. Параходът се държа около час на едно място, в един момент дори успя да спечели няколко стъпки, за да ги изгуби още в следващата минута заради някакво парче дърво, попаднало под колелото му.

Хендерсън, който с трескав страх наблюдаваше борбата на парахода, най-накрая не можеше повече да се заблуждава относно очакващата ги участ. С ледено спокойствие той извика най-голямото си момче, даде му парите си, които беше напъхал във водонепропусклив рог за барут, окачи го на врата му и му нареди да се опита с плуване да се добере до борда на парахода, за да обърне внимание на капитана върху ужасната опасност, в която се намираха всички. Момчето можеше да плува, а негърът, който във водата се чувствуваше не по-зле, отколкото на сушата, щеше да го придружава.

Жената не искаше да се раздели с детето си, но момчето само се помоли да го пусне, защото се надяваше да ускори помощта за своите родители. И тъй след кратко сбогуване двете момчета се впуснаха по опасния си път. Отначало започнаха да скачат от дърво на дърво, докъдето това бе възможно по нагъсто повлечените от водата дънери. Джон пръв се подхлъзна и изчезна под един гладък ствол, обаче Джим, негърът, веднага се озова при него и двамата изплуваха далеч извън масата на влачените от водата дървета.

От борда наблюдаваха дръзкото рисковано начинание на двамата и отпред на носа бяха застанали хора с въжета в ръка, за да ги подхвърлят на плувците. Десетина минути по-късно двете момчета бяха на борда... спасени! Но параходът бе направил вече всичко, на каквото бе способен. Запасите от дървен материал на борда бяха силно намалели, нощта приближаваше, а първото сигурно място за приставане се намираще все още твърде далеч. Момчето плачеше и горещо се молеше да не изоставят родителите му, защото така ги очакваше сигурна гибел. Даже в очите на загрубелите хора на борда се появиха сълзи, но не бяха в състояние да се борят срещу невъзможното.

По-надолу в средата на реката параходът пак се спря и камбаната му отново заби — погребален звън за нещастниците, които насреща в безумно отчаяние размахваха кърпи върху покрива на къщата, наполовина повдигната от водната стихия. Капитанът се извърна, но вече беше дал знак на лоцмана за тръгване. Носът на парахода бавно се изви надолу, насочвайки се по течението на реката, и няколко минути по-късно той изчезна с пухтене зад първия завой, потъвайки в настъпващата нощ.

Още през нощта се добраха до малкото градче Начиточес, където завариха друг, по-могъщ параход, „Ревящата река“, спрял на пристана, за да поизчака отминаването на първоначалния най-могъщ напор на водната стихия. Капитанът на „Черния ястреб“ не намери покой, докато не склони другия капитан да направи нещо за спасяването на нещастните хора, тъй като неговите опити бяха останали напразни.

„Ревящата река“ незабавно започна да загрява котлите си, натовари дърва, свика хората си на борда и напусна сигурното си място на пристана още преди зазоряване. Окрилен от нова надежда, на борда беше и Джон Хендерсън, за да покаже точното място на къщата. Обаче храбрият кораб можеше твърде бавно да се движи срещу страховитото

течение и почти се свечери, докато пак се добраха до онзи завой на реката, който се намираше непосредствено под блокхауса и бе толкова добре познат на Джон. Ей там отсреща трябваше да се издига къщата... но всъщност те би трябвало вече да я видят от мястото, където беше параходът. А той продължаваше смело да се бори и да напредва все по-нагоре срещу течението... ето сега ясно можеха да различат оголеното от дървета място, където живееха Хендерсънови. То бе известно и на лоцмана.

Джон съзря даже и стария полуизсъхнал сикомор, от който навремето бе свалил с изстрел един див пуяк. Къщата трябваше да се намира най-много на двајсетина крачки по-нагоре от дървото. Момчето се взираше и взираше, докато очите му се напълниха със сълзи и започна да му се вие свят... На мястото, където се бе издигала неговата къща, кипяха и беснееха червените води на реката, пробивайки си със сила път сред страхливо огъващите се тръстики.

Капитанът бе застанал до момчето, а то, като сочеше с изпъната ръка към онова място, бавно се свлече на колене и заплака с глас. Параходът полека изви нос и пое обратно към Начиточес.

---

[1] Оттук и името на реката — Ред Ривър — Червена река. — Б.пр. ↑

[2] Немска (пруска) миля = 7532 м. — Б.пр. ↑

ЗАСЕДНАЛИЯТ КОРАБ

През септември 184... година един английски бриг, идващ от Сидни на път за Сингапур, плаваше край австралийското крайбрежие срещу лекия северен вятър, за да навлезе в пролива Торес, намиращ се северно от австралийския континент, и по този начин да си спести заобиколния път около Нова Холандия^[1].

В това годишно време протокът можеше да се премине най-лесно, но все пак капитаните винаги трябва да бъдат много предпазливи, понеже тъй наречените „Barrier reefs“^[2] представляват една верига от твърди като скала рифове, достигащи до морската повърхност, между които рядко се срещат достатъчно дълбоки проходи. Ето защо плавателният съд, изненадан от буря, идваща от изток, едва ли може да се надява на спасение, ако рифовете се намират откъм подветрената му страна.

Много кораби са се разбивали в тези остри подводни скали, където няма поставен никакъв ориентиран знак, нито пък фар, който да предупреждава моряците за застрашаващата ги опасност, обаче минавайки през протока, ветроходите печелят доста време и затова всяка година мнозина капитани предприемат този рискован опит.

Преминеш ли веднъж отвъд рифовете, всъщност преодоляваш най-голямата опасност, понеже ако тогава наистина се извие някоя буря, веригата от подводни скали, която е застрашавала намиращите се извън нея кораби, сега ги закриля срещу надигналите се огромни вълни, а и осеяното с корали дъно почти навсякъде предлага добри условия за сигурно закотвяне, като се има предвид, че там дълбочината е между пет и десет сажена.

Освен това протокът Торес е разположен на границата на района, където често бушуват бури, тъй като между десет градуса северна или южна ширина, или с други думи, до десетия градус от екватора, ветровете извънредно рядко преминават в истински бури. Ето защо

онези места се наричат и зона на безветрие. Тук много по-често цари безветрие, отколкото да духат силни ветрове.

Та именно по тази причина и за да ускори, доколкото бе възможно придвижването си, „Бетси Ан“ от Ливърпул, както вече казахме, плаваше на север, срещу вятъра, вдигнал всичките си брамсели, а откакто към обед вятърът показва застрашителни признаци напълно да спре, капитанът крачеше насам-натам по горната палуба с ръце на гърба и тихо си подсвиркуваше.

Моряците винаги си подсвиркуват при безветрие с надеждата, че така ще предизвикат появяването на вятъра.

Но в дванадесет часа лекият бриз съвсем замря и когато капитанът и кормчията извършваха своите определяния, блесналата морска повърхност се бе ширнала около тях като огромно огледало.

Безветрие — на света няма нищо по-ужасно и по-монотонно за един ветроход от безветрието. Е да, за парахода то е най-хубавото време, защото машините работят много по-ефективно и няма насрещни вълни, които да пречат на движението на кораба. Обаче плавателният съд, разчитащ единствено на ветрилата си и на вятъра, се поклаща и полюлява, потънал в дрямка, върху блесналата като разтопен метал морска повърхност.

„Въжарите се бият с платнарите“, казват моряците, когато отпуснатите въжета започнат да се удрят във ветрилата, а те пък от своя страна трмаво се заблъскат в мачтите. Корабът се клатушка насам-натам и ако падне слаб дъжд или през нощта силна роса, ветрилата тъй плющят и се гърчат, че понякога могат да се видят наоколо да летят бели фъндъци от тях. Всъщност при дни безветрие съсипват ветрилата повече, отколкото две седмици плаване при силен вятър. А няма как и да ги свиеш, нито да ги завържеш, защото всеки миг може да се появи слаб бриз, който би отминал неизползван, а без него корабът не би помръднал от мястото си.

Не помогна никакво подсвиркуване. Безветрието си остана и то бе толкова пълно, че човекът на кормилото, който въпреки всичко не биваше да напуска поста си, задряма. Само от време на време се стряскаше, когато някоя безшумна широка вълна тласнеше кормилото и една от ръкохватките му го удареше.

Нощта настъпи, но в какво великолепие заискри морето, което не само отразяваше хилядите звезди, а с милионите си фосфоресциращи

светлинки излъчваше и свой собствен блясък. А какво тайнствено раздвижване настъпваше в мрачните му глъбини, колко светкавично бързо в тях се стрелваха насам-натам единични огнени линии, когато някоя по-едра риба прорязваше морските талази, оставяйки след себе си в разбунената вода разжарена дияря... А каква чудна зеленикава светлина излъчваша меките отвратителни медузи, които също като дишащи мехури ту изплуваха на повърхността, ту отново бавно потъваха в дълбините.

А там, в далечината, където животът във водата бе скрит за окото, морето оставаше тъмно, но тук-там нагоре внезапно лумваше сякаш огнено сияние, когато от морските глъбини устремно изплуваше някой кит или кашалот и при падането си обратно във водата вдигаше нависоко светли пръски, наподобяващи искрящите снопове на фойерверките.

Почти целият екипаж се бе облегал на фалшборда и наблюдаваше това великолепно зрелище, защото макар че моряците често бяха виждали нощните светлини и това сияние на морето, все пак то е доста рядко явление и са необходими особено благоприятни условия, за да се разкрие пред човешкото око в цялото си великолепие.

Но най-накрая хората се измориха, онези, които не бяха на вахта, се сгушиха в койките си, а вахтените задрямаха тук-там по палубата. И защо ли трябваше да бодърствуват, щом като действително нямаше от какво да се боят!

Тъй измина нощта и на изток небето започна да придобива светлопепеляв цвят. Само десетина минути по-късно контурите на стелещите се ивици мъгла порозовяха, а преди още да се беше развиделило напълно, горният край на слънчевия диск изскочи над линията на хоризонта и заля всичко наоколо с ослепителната си светлина, вливайки нов живот в божия свят.

Но въпреки това въздухът остана напълно неподвижен. Едва сега пролича пълната неподвижност на кораба през нощта.

Предишната вечер след падане на здрача стюардът бе отворил дървена каса с бутилки вино и беше изхвърлил в морето първо сламата, а после и касата. И ей там, най-много на някакви си двеста крачки от кораба, сламата и касата все още се носеха по гладката като огледало морска повърхност, докато няколко чайки лениво обикаляха

около тях и после се спускаха върху водата, за да проверят дали в плаващите наоколо купчинки слама няма нещо за ядене.

Дори и чайките чувствуваха потискащата монотонност на такова време. Иначе със силни и бързи удари на крилата си те устояват и на най-бесните бури, докато по време на безветрие са толкова отпуснати и мързеливи, че често спят по половин ден във водата.

А колко чудновато изглеждаше морето около кораба! Ей къде плаваше дървената каса със сламата край нея, сякаш стюардът бе разопаковал бутилките с вино точно там във водата. На друга страна пък по водната повърхност се носеха листа от зеле и зеленчуци, изхвърлени от готвача, а недалеч от тях се виждаха вълма кълчища и късове хартия, та даже и стара сламена шапка с оръфана периферия, изслужила вече службата си и предоставена на произвола на вълните.

— Акула! — обади се човекът на кормилото, който, както изглежда, току-що случайно се бе събудил, и щом хвърли поглед наоколо, забеляза острата тъмна гръбна перка на едно от тези коварни морски чудовища, изплувало на повърхността, за да изследва хвърлените за него великолепни неща. Акулата заплува недоверчиво около касата, посегна няколко пъти към сламата, после се отправи към шапката, обърна се лениво на една страна, за да може да я захапее, но веднага я пусна, след което нагълта зеленчуковите листа и всякакви други кухненски отпадъци, намерени от нея. Една акула може да използва всичко.

Появяването ѝ оживи екипажа, понеже то бе единственото развлечение, което им се предлагаше отвън. Вторият кормчия бързо слезе в каютата, за да донесе кука, междувременно стюардът великодушно осигури къс сланина, вързана за доста дебело въже. Щом я спускаха в бистрата морска вода, около нея се образува кръг с цветовете на дъгата, а куката, поддържана на повърхността от леката сланина, заплава зад кърмата на кораба.

По триъгълната гръбна перка можеха ясно да видят къде се намираще акулата, как се плъзгаше ту насам, ту натам, но все бавно и мързеливо, понеже онова, което беше във водата, и бездруго не можеше да ѝ избяга. Тези неща се носеха наоколо из морето тъй лениво като самата нея.

Ето че сега тя се насочи към кораба, обърнал тъкмо в този момент носа си към нея, и хората на борда ясно можеха да различат

две риби-лоцмани, малки ивичести красиви животинки, които се щураха пред нея ту наляво, ту надясно, проучвайки внимателно всички носещи се по водата предмети. На няколко пъти те ѝ пресякоха пътя досами страшната ѝ паст, но тя не направи опит да налапа някоя от тях, колкото и да е кръвожадна и ненаситна иначе. Дали знаеше, че са по-бързи от нея? Но и тя самата има толкова бързи движения, че ако поиска, може да догони даже делфина... А дали тези рибки наистина не ѝ правят услугата да ѝ показват къде има плячка? Кой знае. Това е още една от неразгаданите тайни на морските дълбини, за които човек има твърде малка представа, та да се осмели да изкаже някакво сигурно мнение.

Но както и да е, рибите-лоцмани съществуват. Те придружават акулата навсякъде, често по шест-седем наведнъж. Наблюдавали са ги как се връщат при нея, щом открият някакъв предмет, който е твърде голям за тях. Но навярно винаги ще си остане загадка каква полза имат самите те, когато акулата погълне намерената плячка.

Известно време акулата се задържа около носа на кораба и горе от бака хората ясно можеха да наблюдават в зеленикавите кристални води как чудовището с малките коварно блестящи очи доволно се движеше в родната си стихия, плувайки лениво ту надясно, ту наляво.

Междувременно малките рибки-лоцмани бяха изчезнали, но сигурно докато се гмуркаха насам-натам, някоя бе намерила спуснатата от кормилото стръв, понеже скоро след това една от тях отново се озова при своя лаком придружител, и ето че акулата бавно заплува покрай левия борд към задната част на кораба, където сребристобялата сланина не можеше да ѝ убегне от вниманието. Обаче и в този случай тя не се разбърза. Да не би въжето да я плашеше? Тя го помириса, после се извърна и се отдалечи. Но все пак парчето сланина бе твърде голям деликатес, за да се откаже от него току-така. Акулата се върна и тъй като сега се намираще от другата страна, където въжето не ѝ пречеше, тя скоро се обърна на една страна, отвори лениво широката си уста и... сланината изчезна.

— Haul on board!^[3] — извика капитанът, който с особен интерес бе следил мързеливите движения на рибата. В същото време кормчията държеше в ръка въжето, чийто край обаче бе здраво завързан, а стоящите наоколо моряци внимаваха добре да не би при някой

внезапен опит за бягство на акулата въжето да се заплете в нечий крака, защото подобно нещо бе водило вече неведнъж до нещастия.

Придърпаха въжето и рибата почувствува куката. Но в родната си стихия, където все още не му е отнета възможността свободно да се движи, чудовището има такава сила, че изтръгна въжето от ръцете на държащите го деветима моряци, сякаш бе дръпнато от локомотив, и те едва успяха да отскочат, когато въжето се изпъна така, че звънна като струна... Обаче издържа, а куката се бе забила здраво и всяко друго живо същество би изгубило съзнание от подобно страшно и внезапно дръпване... само не и акулата. Тя почувствува, че не може да избяга, и след като понесеният от хрилете ѝ удар, изглежда, не ѝ донесе никакви лоши последици, тя се понесе бясно ту в една, ту в друга посока, доколкото ѝ позволяваше въжето, и зашиба водата с опашката си, превръщайки я в пяна.

Но за нея вече нямаше отървяване. Ликуващите моряци я оставиха още малко да се помята насам-натам, докато силите ѝ намаляха, после постепенно и бавно започнаха да придърпват въжето, но като го намотаваха предпазливо около дръжките на кормилото, докато най-сетне завързаха за един от фордуните^[4] макар на скрипец, прекараха през нея и вързаха свободния край на въжето, бързо го навъртяха и със силен вик „Oh jolly men, hoу!“^[5] изтръгнаха акулата от родната ѝ стихия и тя се залюля, увиснала на въжето. Вече бе изгубила своята сила, тежестта ѝ не им причини никакви затруднения и няколко минути по-късно чудовището лежеше на палубата със забита канджа в устата, а готвачът го посрещна с набързо донесената секира и му отсече опашката.

Моряците все още бяха заети с отделянето на гръбнака на убитата акула, от който се изработват бастунчета, както и с изрязването на челюстите ѝ с няколко редици зъби и одирането на парчета от здравата ѝ груба кожа, най-хубавата кожа за обувки, когато викът на капитана ги накара да изоставят работата си.

На юг, където дотогава се бяха стелили тъмни ивици мъгла, по една широка част от хоризонта се бяха образували мрачни облаци, които бързо се надигаха, покривайки все по-голяма част от небето. Оттам се появи бриз, и то точно в посоката, в която им вършеше най-добра работа, и ето защо трябваше да се направят необходимите приготовления.

Наистина рейте бяха вече обърната под прав ъгъл с киловата линия и корабът се намираще горе-долу по своя курс, тъй че можеха да уловят бриза. Но никой не знаеше с каква сила щеше да се появи и ето защо леките ветрила трябваше да бъдат прибрани. Надигащите се облаци изглеждаха достатъчно мрачни, за да бъде взета тази мярка, а ето че в този момент в тях затрепкаха и светкавици.

Бързи и припрени, заповедите следваха една след друга и се изпълняваха по същия начин. Брамселите бяха свалени, шкотите на голямото ветрило, които висяха вързани, останаха засега в същото положение. Марсовите реи бяха спуснати, а марселите рифовани. Кливерът отдавна бе прибран, а по палубата, около и върху мъртвата акула в пълен безпорядък се търкаляха нахвърляните фали.

И ето че облаци покриха небето — там, където вятърът за пръв път докоснеше водата и я надиплеше на малки, едва забележими вълни, тя придобиваше тъмносин, почти черен цвят. А бурята идваше все по-близо, все по-бързо — ветрилата се издуха, морската повърхност под носа закипя и за пръв път от толкова време корабът отново се подчини на кормилото.

Първият порив на вятъра наистина бе доста силен и стройният бриг се наклони под напора му на една страна. Не след дълго последваха светкавици и гръмотевици и дъждът заваля като из ведро. Но щом отмина бурята, бризът продължи да духа от юг, без да отслабва и почти без да променя посоката си, а небето отново показва синевата си.

И привечер „Бетси Ан“ все още се носеше по своя път с вдигнати ветрила, развивайки с помощта на попътния вятър скорост от единайсет възла.

С бърз ход лекокрилият кораб продължаваше да следва своя път, а зад него тъмносините вълни със сребристи корони от пяна танцуваха и се гонеха в надпревара. Отдавна палубата бе почистена и измита, а мъртвата акула хвърлена обратно в морето, където никой повече нямаше да изпитва ужас от нея. Тялото ѝ потъна тромаво в дълбините, за да послужи за храна на други екземпляри от нейния вид, тъй както преди това вече хиляди други бяха станали нейни жертви.

А бризът продължаваше да духа. Обикновено появилият се заедно с гръмотевична буря вятър изчезва с отминаването ѝ и това се наблюдава особено често близо до екватора. Обаче в този случай бризът се задържа и когато на следващия ден по обед при напълно ясно небе капитанът отново направи своите определяния, разбра, че без да забележат, вече бяха отминали Оспри Риф и следователно, ако вятърът продължеше да духа, на следващия ден можеше без усилия да достигнат прохода между рифовете Бариър.

Ноцта измина без каквито и да било произшествия, корабът държеше своя курс на север-северозапад, а призори бризът по-скоро се беше усилил, отколкото да отслабне. Между четири и осем часа сутринта „Бетси Ан“ вдигна скорост до дванайсет и половина възла. Но причината за това бе може би, че вятърът се беше малко обърнал и духаше вече почти от изток. Ето защо всички ветрила го ловяха така много по-добре и макар че подветрените бяха станали ненужни, кливерите „теглеха“ още по-силно.

Още в десет часа капитанът нареди да променят курса с един румб на запад, а един моряк трябваше да се изкачи горе на наблюдателницата на предната мачта и да държи под око подветрената страна, за да забележи навреме появата на „брейкърс“ (вълни, разбиващи се в подводни скали или рифове), на какъв да е брегови навигационен знак или пък на самите стърчащи скали.

Но „Бетси Ан“ все още се намираще твърде далеч от каквато и да било суша и в дванайсет часа, след като измери положението на слънцето, капитанът ненадейно нареди да обърнат ветрилата под прав ъгъл с киловата линия и с попътен вятър се насочи право към рифовете Бариър. Според географската ширина би трябвало да се намират точно на меридиана на Рейнс пасидж и ето защо не биваше да отиват твърде много на север.

Но по едно време вятърът чувствително отслабна и колкото по-скоро достигнеха морския път между рифовете, толкова по-добре, защото едва ли можеше да се случи на някой кораб нещо по-неприятно от това да попадне в безветрие, когато се намира в непосредствена близост до рифовете. По това годишно време течението влече винаги право към скалите и вече не един кораб е бил подхващан от него и разбиван в рифовете.

Ето че сега самият капитан взе далекогледа си и започна да се катери към наблюдателницата на предната мачта, защото бе обезпокоен, че рифовете все още не се виждаха. Ако скоро не се покажеха, той не биваше да рискува да се приближава повече към тях, защото не след дълго щеше да се свечери.

— Ей там един кит вдига фонтан! — каза морякът, който седеше горе, когато капитанът се изкачи при него по вантите. — Ето още веднъж... и още веднъж!

— Глупак! — промърмори старият моряк, след като хвърли само един поглед натам, — толкова ли не можеш да различиш „брейкър“ от фонтан на кит? Това са рифовете. От колко време ги наблюдаваш?

— От около десетина минути, сър — каза човекът малко смутено, — а аз го мислех за кит и се чудех, че стои все на едно и също място.

Капитанът изобщо не му отговори. Увил ръката си около една от брамвантите, той бе вдигнал бинокъла си пред очите и внимателно се взираше към мястото, където прибоят на рифовете се различаваше вече и с невъоръжено око.

— Down with your helm a little!^[6] — извика той в този момент към моряка, застанал при кормилото.

— Down with the helm, Sir — гласеше монотонният отговор на моряка, докато изпълняваше заповедта.

— Steady^[7]! — прозвуча нова команда.

— Steady it is — дойде в отговор.

— Дръж курса! — заповяда отново капитанът, чевръсто слезе на палубата и побърза най-напред да отиде в каютата си, та заедно с щурмана да направят сравнение по картата. Вахтеният получи строга заповед незабавно да съобщи за всяко ново нещо, което успее да забележи.

Междувременно морякът на наблюдателницата бе открил някакъв тъмен предмет, който се открояваше все по-ясно и по-ясно, тъй като корабът държеше курс точно в тази посока. Всъщност това бе същата точка, забелязана още отпреди от капитана с помощта на далекогледа, която той бе взел за малка дървена кула, издигната като брегови навигационен знак от английски мореплаватели северно от Рейнс пасидж. Тя бе отбелязана и върху неговата карта.

Впрочем морякът имаше отлично зрение и въпреки че преди малко бе взел пръските на разбиващите се вълчи за фонтан на кит, твърде скоро разбра какво представляваше тъмният предмет, открояващ се все по-ясно и по-ясно на светлия фон.

— Виждат се останки от кораб! — извика той от върха на мачтата и щурманът се отправи към палубния люк, отворен поради хубавото време, и с висок глас съобщи на капитана:

— Останки от кораб, сър!

— Къде? — чу се в отговор.

— Къде са, Боб? — попита щурманът вахтения.

— Право пред нас... половин румб към подветрената страна!

— Право пред нас, сър, половин румб към подветрената страна!

— Мътните го взели! — възкликна капитанът, грабна далекогледа си, излезе на палубата и отново се закатери нагоре. Човекът имаше право. Онова, което самият той още доста отдалеч беше взел за малка дървена кула, се оказа всъщност някакъв заседнал кораб... прибоят, погрешно взет от дежурния за китов фонтан, се намираще сега отляво и, изглежда, се образуваше от някаква самотна скала или малко островче и едва оттам, където се намираще заседналият кораб, чиито мачти бяха все още здрави, започваха рифовете Бариър, върху които едва в този момент с помощта на далекогледа си капитанът успя да различи кулата, издигаща се малко по-нататък в южна посока.

Отново промениха курса — с около половин румб на юг, за да преминат с десния борд покрай заседналия кораб. Вярно, че вятърът продължаваше все повече да отслабва, но пък и морето се бе съвсем укротило и при тези благоприятни обстоятелства капитанът много се надяваше, че ще успеят спокойно да стигнат до входа между рифовете един или два часа преди настъпването на нощта. После можеха в пълна безопасност да хвърлят котва зад рифовете и през нощта нямаше от какво да се страхуват. Дори и безветрието не бе опасно за тях.

Самият капитан не беше минавал досега през протока Торес, затова пък неговият щурман бе плавал вече два пъти по този морски път... е, вярно, че тогава той беше помощник-щурман и не бе имал много вземане-даване с навигацията, обаче познаваше добре поне вътрешността на протока, а и вече не бе възможно да объркат входа му, защото сега се виждаше навигационният знак.

С помощта на слабия източен вятър „Бетси Ан“ следваше своя път бавно, но сигурно и тъй като на първо време нямаше какво друго да правят, освен да стоят на разположение, готови бързо да изпълнят някоя заповед, наложена от непосредствената близост на рифовете, моряците насочиха вниманието си почти изцяло към открития от тях кораб, който все по-ясно се очертаваше.

Изглежда, щурманът се интересуваше особено много от него, защото вече се бе изкатерил с далекогледа си на наблюдателницата на главната мачта, за да го разгледа още по-добре.

— Мистър Браун, как мислите, каква е неговата националност? — попита, вдигнал глава, капитанът, който също внимателно наблюдаваше от палубата изоставения кораб.

— Не мога точно да кажа, сър — извика в отговор щурманът, — легнал е под твърде остър ъгъл към нас и още не мога да прочета името му. Но доста ми прилича на холандец.

— И аз бих казал, че е холандски — кимна капитанът. — Вижда ли се някакво същество на борда?

— Няма жив човек, сър. Но сигурно хората са слезли на скалите... ей там има построена колиба.

— Ветрилата са все още здраво завързани.

— Всички са вързани... жалко за хубавите ветрила... тъй ще си изгният там на вятъра и дъжда.

Прекъснаха разговора си за известно време, защото цялото внимание на моряците се насочи изключително към веригата от рифове, която изпъкваше все по-ясно и по-ясно.

И действително рифовете Бариър са извънредно интересно място за моряците и при това съвсем подходящо наречени, защото стръмно издигащите се от океанското дъно корали образуват тъкмо тук истинска бариера от скали, които с изключение на малобройните тесни входи херметически преграждат морския път между Австралия и разположения на север голям остров Папуа или Нова Гвинея. На много мили те образуват същинска преградна стена, непосредствено пред която лотът, достигащ дълбочина от сто сажена, никъде не намира дъно, а над тази преграда (тъй като коралите растат само до морската повърхност) разбиващите се в нея вълни високо хвърлят бялата си пяна и с неспирен грохот се премятат отвъд.

Самият вход между рифовете представлява тясна ивица спокойна и тъмна вода, която, макар обградена и отляво, и отдясно с кипящи вълни, предлага съвсем сигурен и достатъчно дълбок морски път — нещо като канал, — преминаващ между скалите, който се разширява навътре между рифовете. А там вече пак лесно може да се намери дъно за закотвяне, даже на много места каналът не е по-дълбок от пет сажена, т.е. около трийсет стъпки. Казват, че само северният канал бил по-дълбок, но пък той бил по-труден за намиране.

Обаче старите морски капитани имат такова чувство за откриване на подобни места, което почти би могло да се нарече инстинкт. И само с достатъчно силен бриз, за да могат да управляват корабите си, те често безстрашно навлизат и в онези канали, които са най-трудни за преминаване.

Въпреки че капитан Уилки от „Бетси Ан“ никак не познаваше целия този опасен район, той спокойно насочи своя малък пъргав бриг право към веригата от рифове, представляваща досега за окото само един непрекъснат пояс от пяна. Той бе застанал отпред на бака с картата до себе си и далекогледа в десницата и наблюдаваше бухналите планини от пяна.

— Виждам входа, капитане! — извика в този момент щурманът отгоре.

— Къде, мистър Браун?

— Право пред нас. Плаваме точно срещу него. По обветреното сурово лице на стария моряк пробягна усмивка на задоволство от тази сполука, защото той знаеше много добре какво благоприятно впечатление прави подобна сигурност на екипажа. Тогава хората разбират, че могат да имат пълно доверие в начина, по който техният капитан води кораба. А сега той отново се изкатери при своя щурман, за да направлява отгоре кораба по-добре, и само след петнайсетина минути устието на канала се открие пред тях толкова ясно, че едва ли бе необходимо да правят нещо друго, освен да поддържат курса.

Но ето че сега щурманът отново насочи вниманието си към заседналия кораб, който междувременно се беше приближил и през силния бинокъл се виждаше да лежи на един хвърлей пред тях. Това беше тримачтов ветроход, запазил всичките си ветрила, здраво вързани за реите. Никъде на борда не се виждаше живо същество. Корабът бе здравата заклещен между рифовете, където несъмнено е бил запокитен

от вълните на прибоя, и никога вече човешка сила не бе в състояние да го измъкне оттам. Впрочем екипажът сигурно е имал достатъчно време да се спаси, защото на едно от близките малки островчета сега се показаха около дузина набързо издигнати колиби, които доказваха, че корабкрушенците бяха прекарвали тук поне една нощ. При това отзад на кърмата все още висеше малката йола, но всички останали лодки липсваха и беше много вероятно хората да са тръгнали с тях сред рифовете, тъй като в спокойните води твърде лесно можеха да се доберат до Нова Гвинея или даже до най-близките острови от Източноиндийския архипелаг. Освен това възможно бе да са имали намерение в Индийския океан да срещнат някой кораб.

Но нещастieto можеше да е сполетяло този плавателен съд както преди няколко дена, тъй и преди седмици или месеци. Оттук в никакъв случай не бе възможно да се прецени това и ако някой път като по изключение за тази географска ширина не се разразеше силна буря, съвсем не беше изключено заклещеният кораб да си остане с години тъй притиснат между рифовете.

— Знаете ли, капитане — наруши най-сетне мълчанието щурманът, — че ще е страшно жалко, ако само ей така на преминаем покрай онзи заседнал кораб? Сигурно на борда му има още куп неща, от които човек би могъл да има полза.

— В заседналия кораб ли, мистър Браун? — попита капитанът, без обаче и да погледне натам, понеже тъкмо сега старателно претърсваше с далекогледа водите на открилия се вход. — Възможно е, но не можем да се бавим с подобна работа.

— Ами ако изпратим някоя от лодките?

— Мистър Браун, ще благодаря на бога, ако достигна вътрешните води на рифовете заедно с лодките си. Това място хич не ми харесва, има достатъчно неприятен вид и ако вятърът стихне съвсем, а той и без това едва-едва духа, тогава няма да е необходимо да спускаме във водата лодка, за да посещаваме някакви други корабни останки.

— Ами вятърът ще се задържи — каза щурманът, след като хвърли поглед на изток, — да, даже ми се струва, че привечер бризът пак ще се засили, защото като гледам онези разтеглени облаци на хоризонта, ми мирише на хубав вятър.

— Възможно, обаче никой не може предварително да каже със сигурност.

— Моите мазоли пак ме болят, а това винаги означава вятър.

— Fall off a little^[8] — извика своята заповед надолу капитанът, прекъсвайки офицера.

— Of it is, Sir — долетя в отговор.

— Steady!

— Steady it is.

Бригът леко наклони носа си и сега погледите им можеха да проникнат надалеч в канала.

— Ще ви кажа нещо, капитане — поде отново щурманът, който не се отказваше от желанието си. — Озовем ли се веднъж вътре в канала, тази вечер няма да можем да направим нищо повече, а ще трябва веднага да хвърлим котва.

— Изобщо нямам такова намерение, сър — отговори му капитанът. — Смятам да изминем още значително разстояние навътре.

— Но няма как, сър.

— Няма как ли?

— Не, сър. Слънцето е слязло вече толкова ниско, че щом навлезем в канала, компасът няма да ни помага повече. Ще трябва да управляваме кораба само според това, което виждат очите ни, а тъй като курсът ни е право на запад, лъчите на ниско спусналото се слънце ще падат върху водната повърхност така, че няма да можем да различим подводните рифове или плитчините. Всички кораби, преминаващи отгук за Индия през пролива Торес, при безоблачно небе трябва най-късно в четири часа следобед да хвърлят котва, както и онези, които плават оттам насам, не са в състояние да продължат пътя си преди десет часа сутринта.

— Но това ужасно много ще ни забави!

— Нищо не може да се направи, освен ако решите да рискувате кораба си. След четири часа следобед морската повърхност блести силно и никъде не се вижда и педя зелена вода. Какво ще кажете, капитане, ако след като хвърлим котва по това време, ме пуснете с неколцина от хората да отидем до заседналия кораб? Той няма да се намира на повече от две английски мили и ние ще се доберем до него за по-малко от час. Проклет да бъда, ако не е страшно жалко да оставим онази хубава стока да изгние, когато можем толкоз лесно да я

приберем, а и самите моряци ще участват с голямо желание, щом има изгледи за специално възнаграждение^[9].

— Ще видим, мистър Браун... ще видим — отговори капитанът, който в момента не мислеше за нищо друго освен за своя кораб, — преди всичко трябва да се озовем вътре в канала и когато видя кораба сигурно закотвен и ни остане време и ако няма какво друго да се върши, тогава... няма да имам нищо против... хей, вие долу... steady... steady!

— Steady it is, Sir.

Обаче в този момент дори щурманът забрави заседналия кораб, понеже се намираха вече непосредствено пред входа, който все пак се оказа доста по-широк, отколкото изглеждаше по-отдалече. На ширина каналът имаше поне двеста крачки, следователно бе достатъчно просторен, за да може дори и в най-лошия случай корабът да навлезе в него, кръстосвайки, тъй като бе възможно безнаказано да се приближи почти до самите стръмно издигащи се стени на кораловите рифове. А разбира се, че с попътен вятър бе много по-лесно да се държи средата на фарватера, но все пак морякът изпитва неприятно чувство, когато отляво, отдясно и отпред вижда прибой и застрашителни скали и при това знае, че се намира във фарватер, за който не само че не съществуват съвсем точни карти, а и изобщо не е възможно да съществуват, защото коралите почти ежегодно променят морското дъно, като нарастват ту на едно, ту на друго място, образувайки нови рифове.

Е да, навън, в открито море, с достатъчно пространство откъм подветрената страна, даже и буря да се извие, какво го е грижа моряка, свикнал на подобни неща! Стъпил на палубата на някой добър кораб, той се чувства сигурен даже и в най-страшната буря, нали най-сетне стихията все ще отмине, както са отминавали вече толкова много други бури. Само близостта на земя, за която обитателите на сушата толкова често си мислят, че несъмнено предлага по-голяма сигурност, може да накара сърцето му да потръпне, защото колкото и славно да се държи някой добър кораб навън в открито море, той все пак е обречен на гибел веднага щом килът му се докосне до морското дъно. Ако не се разбие от удара, страшните вълни срещат в него съпротива и с огромната си мощ смазват всичко, изпречило се на пътя им.

Дори самата близост на сушата изпълва моряка с тягостно, ако не и с някакво още по-неприятно чувство, когато при непрестанно духащия натам вятър зърне пред себе си онези места, където се образуват белите пенести гребени на вълните. Тогава всеки човек от екипажа стои на поста си очаквателно и с повишено внимание, защото знае много добре, че и най-малкият пропуск, дори само някоя бавно изпълнена заповед може да доведе до гибелта на кораба, а с това и до неговата собствена гибел.

Но капитан Уилки знаеше много добре какво прави и макар че отначало у него се породиха съмнения, дали този наглед толкова широк и хубав вход действително е търсеният от тях, или не е, да речем, както нередко се случва сред коралите, само някой залив без изход, в който биха били безвъзвратно загубени, все пак сега той можеше да проследи с поглед широкия канал далеч навътре между рифовете чак до един лек завой и корабът бодро навлезе сред коралите.

Капитанът дори не нареди да свалят някои ветрила, понеже и бездруго бризът бе доста слаб, а и той не вярваше особено в разказаното от щурмана за заслепяващия блясък на морската повърхност привечер. Вероятно неговият офицер си беше наумил да отиде с лодка до заседналия кораб и може би просто се опитваше да спечели време за целта си. Но капитанът бе твърдо решен без никакво бавене да се измъкне час по-скоро от осеяния със скали фарватер и докато можеше да плава, щеше да плава. Заседнал кораб — незаседнал кораб, такава беше непоколебимото му решение!

Ето че „Бетси Ан“ навлезе вече в самия канал, а лекият ветрец все още си оставаше попътен. Но и течението, появило се между рифовете, бе благоприятно за кораба, тъй че стройният плавателен съд бързо и безшумно започна да се плъзга по огледалната водна повърхност навътре в канала. И от двете му страни кипеше прибойт, но дори и пяната му не достигаше до брига. Десетина минути по-късно той се добра до онзи завой, забелязан още от входа, зад който не можеше да проникне нито мъртвото вълнение, нито даже приливът на океана.

Но тук вече капитанът разбра, че неговият щурман бе имал право, когато го беше уверявал, че привечер ще бъде принуден да

хвърли котва. Слънцето, спуснало се вече доста ниско над хоризонта, действително заливаше повърхността на океана с толкова ослепителна светлина, че беше невъзможно да се забележи каквато и да било опасност, дебнеща отдолу. Нищо друго не се виждаше, освен заслепяващия блясък на водата и съвсем скоро капитан Уилки се видя принуден да даде заповед за закотвяне.

Спуснатият лот показва дълбочина само единайсет сажена, а капитанът не искаше лекомислено да изложи кораба си на опасност и тъкмо когато бе преминал най-трудното място, да заседне на някоя плитчина или подводен риф само и само за да измине вечерта още няколко мили, след като и бездруго с настъпването на нощта щеше да бъде принуден да хвърли котва.

Заповедта бе дадена. Още от мига, когато се появиха рифовете, котвата бе приготвена за хвърляне всеки моряк беше застанал на поста си и щом корабът достигна едно място, където капитанът беше сигурен, че ще могат да прекарат нощта спокойно и извън всяка опасност, котвата бе спусната с дрънчене в дълбините, веригата ѝ бе здраво затегната около шпила и само след около половин минута, докато отвързаха ветрилата и те се спуснаха с леко плющение, корабът се изви и замря неподвижно върху гладката повърхност.

Оттук нататък за хората последва още четвърт час усилена работа, първо да завържат здраво всички ветрила, което не биваше да бъде пропуснато от предпазливост, а после не остана нищо друго, освен да навият разхвърляните въжета и да измият палубата.

Докато се свърши тази работа, стана вече към пет без четвърт, през което време сам щурманът взе най-дейно участие във всичко, за да приключат колкото бе възможно по-бързо. Той тайно даде на хората си да разберат, че ако си плюят здравата на ръцете, вероятно още същата вечер ще имат възможност да спечелят специално възнаграждение. Това помогна.

Няма нищо друго на света, което да се посреща от моряците с по-голям интерес от един подобен случай, когато им се предлага възможност да се качат на някой изоставен кораб, в който, макар и убедени, че собственият му екипаж сигурно е отнесъл вече най-хубавото и най-скъпоценното, все пак винаги се надяват да намерят забравени някои примамливи неща, във всеки случай поне вино или

други деликатеси. Без съмнение няма друга работа, за която биха се заловили по-охотно, отколкото за тази.

И хората наистина посрещнаха това предложение с голям възторг и всички с удоволствие бяха готови да тръгнат, когато щурманът най-сетне отново се приближи до капитана и каза:

— Е, сър, какво е положението? Ще ме изпратите ли за малко до заседналия кораб?

— Нямам голямо желание, мистър Браун — отговори капитан Уилки, като хвърли поглед към все още ясно очертаващия се плавателен съд. — Екипажът ни не е кой знае колко многочислен и един господ знае какво може да се случи междуременно.

— Е, времето няма да се промени през нощта, капитане — обади се щурманът, — а толкова надалеч няма защо да се страхуваме от австралийските туземци. Та брегът изобщо не се вижда оттук.

— Ей там пред нас има суша.

— Да, няколко малки пусти островчета, покрити само с храсталаци, но без капка прясна вода. Там няма да се задържи нито един туземец и ние можем да стоим тук на котва цяла година, без чернокожите изобщо да научат за присъствието ни. Ако тези обесници се намираха нейде наблизо, можете да бъдете сигурен, че отдавна щяха да са открили и ограбили заседналия кораб, защото тези голи негодници са в състояние да използват всичко.

— Е добре тогава, мистър Браун — усмихна се капитанът, за когото стана съвсем ясно, че неговият офицер гори от нетърпение да претърси изоставения кораб, — нека бъде така, вземете няколко души и йолата и идете дотам.

— Йолата ли, капитане? Но в нея няма да успеем да поберем нищо.

— Можете да вземете един фенер и ако намереното си заслужава труда, да ни дадете светлинен сигнал. Тогава ще ви изпратим голямата лодка. Но не ми се вярва освен ветрилата да намерите нещо особено ценно, ще видите.

— Ами ако решим да вземем веригите, капитане?

— О, това много ще ви забави. Няма да остана тук цял ден, за да товаря някаква си стара котвена верига, заради която може би ще ни се наложи няколко пъти да отиваме и да се връщаме с йолата, тъй като не

ми се вярва, че ще намерите достатъчно дълбока вода за голямата лодка.

— Така изглежда от вътрешността на канала.

— Та няма искате да минете от външната страна? Това е твърде опасно.

— При толкова спокойно море? — засмя се щурманът. — Откъм канала няма да се доберем дотам. Разгледах всичко наоколо много подробно с далекогледа още от върха на мачтата. Навсякъде по пътя ни са се препречили коралови вериги, които ще ни забавят с часове, докато се промъкнем през тях или между тях.

— Е, тогава правете каквото искате — каза капитанът, като се извърна, — ако желаете да последвате съвета ми, в такъв случай опитайте най-напред с йолата. Освен това не мога да се лиша от толкова много хора на борда.

С тези думи той слезе долу в каютата си, предоставяйки на своя офицер пълна свобода на действие на палубата.

— Хмм — измърмори щурманът тихо под носа си, когато капитанът го остави сам, — „ако желаете да последвате съвета ми“, все старата песен. Взема ли йолата, с нея няма да донеса нищо и ще ми четат конско евангелие... а взема ли голямата лодка и не намеря ли нещо свястно, пак ще има конско. Тогава по-добре направо да взема голямата лодка и четирима души. Седмината, които остават на борда, заедно с втория щурман са напълно достатъчни, за да проспят заедно нощта, и без това няма да имат какво друго да правят. И тъй, на работа, кой знае какво ли има още в онзи стар сандък, а струват си труда даже и само ветрилата, дето са все още вързани по реите... но с двама души нищо няма да свърша там, само ще си пропиляя цялата нощ.

И без да се бави повече, морякът се залови да спуска голямата лодка в морето, което с помощта на целия екипаж отне броени минути. Междувременно нареди на стюарда да му напълни буренце с вода, понеже никой моряк не напуска току-така кораба си, без да се запаси с вода и провизии, тъй като не се знае какво може да се случи. На борда бе изнесена и кошница със сухар, както и всички налични запаси от студена риба, за да могат напускащите борда моряци да вечерят по пътя. Щурманът взе и един джобен компас и заедно с четирима отлични моряци, избрани от него, отблъсна от борда неповратливия

плавателен съд, чието ветрило сега не можеше да бъде използвало срещу вятъра, и громаво загреба срещу течението на канала.

Веднага след това на борда се появи капитанът и клатейки глава, се загледа подир своята лодка. Обаче не каза нито дума, а само хвърли един поглед на изток към образуващите се в тази посока ивици мъгла, после погледна нагоре към такелажа, а след това отново слезе в каютата си, предоставяйки за момента поддържането на корабния ред на втория щурман.

Междувременно бе станало по-късно, отколкото си бе мислил щурманът, защото все пак една толкова голяма лодка не може да се съоръжи тъй бързо с всичко необходимо, а и стюардът се бе размотавал безобразно дълго, докато намери малко буренце и го напълни с вода! Слънцето нямаше да се задържи над хоризонта даже и час и половина, защото само с незначителни разлики в годишните времена близо до екватора слънцето редовно изгрява сутрин в шест часа и вечер залязва също в шест, а тази нощ нямаше да има луна. Но какво от това! В най-лошия случай и ако си заслужаваше труда, щяха да останат да пренощуват на борда на заседналия кораб или още по-добре — на малкия остров до него, където бяха спали и корабокрушенците. А после можеха да потеглят обратно още на зазоряване и за един час спокойно да се доберат до собствения си кораб.

Междувременно четиримата моряци гребяха с всички сили срещу течението, което съвсем не беше незначително, и кой знае дали при други обстоятелства биха се съгласили толкова охотно да вършат тази наистина тежка работа. Но тук ставаше въпрос за собствените им интереси и с цялата сила на мускулите си те наблягаха греблата, за да излязат първо от канала. А за после знаеха, че далеч нямаше да им бъде толкова трудно.

Най-сетне достигнаха входа и скоро след това лодката им се залюля върху спокойно редуващите се една подир друга вълни, където вече, след като се поотдалечиха от прибоя, можеха да опънат ветрилото. Вятърът бе извънредно слаб, но все пак малко им помагаше.

Заседналият кораб се намираще вече точно пред тях и те се носеха към него доста бързо, докато щурманът с далекоглед в ръка се опитваше да открие името на плавателния съд. Изглежда, че не се беше излъгал в първоначалното си предположение. Действително

ветроходът беше холандски или (поне носеше холандско име), „Мейше ван Утрехт“, и по всяка вероятност беше съвсем нов — доколкото можеше да се различи от това разстояние.

— Момчета, момчета — каза щурманът, като остави до себе си далекогледа и позатегна шкота на ветрилото, за да лови по-добре вятъра, — наистина е холандец. Един господ знае как е дошъл до тази ширина — по пътя си за Индия холандците обикновено минават около нос Добра надежда. А ако ние имаме късмет, можем да направим ей там насреща дяволски хубав улов. Хайде, побързайте да се доберем до него, за да можем да го претърсим на дневна светлина.

Не беше необходимо да ги подканва повторно — греблата здравата се огъваха под яките мишци на моряците, които само от време на време обръщаха глава назад да видят как напредват и колко бързо се приближават до очакваната плячка.

— Мистър Браун — каза един от хората, боцманът, който гребеше най-отпред, — да ме вземат мътните, ако не ми се струва, че от корабната кухня излиза дим!

Щурманът, който тъкмо в този момент също внимателно се взираше натам, отново бързо грабна своя бинокъл и погледна през него, ала само за миг.

— Bless my soul^[10] — промърмори той под носа си, — дали току-що и на мен не ми се стори... бога ми, това е дим!

— Нали, мистър Браун?

— Кълна се във всичко най-свято, така е... но преди това не забелязахме никакво човешко същество, а ако все пак има някой на борда, би трябвало досега да са видели лодката ни и да ни дадат сигнал.

— Сър, може би накрая, преди да напуснат кораба, хората са искали да го подпалят — забеляза един от моряците, — но огънят не е потръгнал както трябва и сега все още тлее.

Щурманът поклати глава. Както боцманът съвсем вярно бе забелязал, димът се издигаше точно от мястото, където се намираще корабната кухня, а ако действително хората са имали намерение да изгорят кораба, те сигурно щяха да подпалят най-напред каютите. Но засега нямаше какво друго да се направи — с всеки удар на греблата те се приближаваха до кораба все повече и следващите минути трябваше да им донесат разрешението на загадката.

Докато гребяха, моряците непрекъснато се оглеждаха с любопитство, за да видят дали нейде над фалшборда нямаше да им се мерне човешка глава, обаче нищо подобно не се случи — ето защо самите те трябваше да се изкачат на борда, за да се убедят как стоят нещата.

Но когато достигнаха въпросното място, разбраха, че няма да могат да се доберат до самия кораб тъй лесно, както изглеждаше отдалече, защото той бе заседнал буквално между самите рифове и сигурно някоя огромна вълна го бе натикала в дупка сред коралите, където стоеше заклещен здраво и непоклатимо. А приборът се блъскаше толкова наблизко в рифовете, че всеки опит да се навлезе между тях би бил напразен, ако не бяха открили съвсем малко по-надолу неголям тесен канал, чиято вода издаваше, че е по-дълбок.

Даже и тук навлизането между рифовете си оставаше рисковано, защото и от двете страни разбиващите се вълни хвърляха вода в лодката им. Обаче моряците и за миг не се поколебаха да преминат през прохода, никой не каза и дума. Офицерът бе застанал на кормилото, а моряците, които и сами знаеха какво трябваше да вършат, натиснаха греблата с всички сили и след броени минути голямата лодка се насочи към претърпелия крушение кораб, нагазил достатъчно дълбоко във водата, за да се достигне от лодката удобно с ръка неговата резервна котва. Ето защо изкачването на борда не представляваше никаква трудност. Преди всичко моряците здраво завързаха с въжета собствения си плавателен съд, а после като котки се покатериха нагоре по резервната котва. Изглежда, всеки от тях искаше да стъпи пръв на борда на изоставения и все пак, както си личеше, обитаван кораб.

И въпреки това всички без изключение се изкачваха към палубата на чуждия кораб, обзети от някакво зловещо чувство. Знаеха, че стъпват на чужда собственост, и то на едно такова място, което може би съвсем наскоро е било сцена на най-ужасна трагедия. Та кой ли можеше да ги увери, че и в момента горе все още не властваха смърт и гибел, нима не се бе случвало вече често на борда на някой кораб да избухне чума или холера и останал без здрави и силни хора, умеещи да си служат с кормилото, плавателният съд да бъде изхвърлен

нейде на брега, а първите хора, стъпили на него, да бъдат заразени от такава пагубна болест и да умрат клетки и злощастни? Ами ако и в този случай се окажеше нещо подобно? И кажи-речи неволно всеки, който подадеше глава над фалшборда, неспокойно и боязливо оглеждаше палубата да види дали по нея не лежат трупове.

Но нищо подобно не се виждаше. Дори бе съвсем странно, че палубата никак не приличаше на палуба на плавателен съд, напуснат от екипажа си в паническо бягство, където обикновено остават да лежат пръснати в безпорядък всички неща, които не са могли да бъдат спасени. Палубата не би могла да има по-чист вид даже и ако корабът се намираще под заповедите на най-строгия капитан и беше хвърлил котва в някое безопасно пристанище. Всички фали и браси висяха в пълен порядък по куките или пък, както си му е редът, лежаха навити по палубата — и нещо повече, палубата изглеждаше пометена и измита през същия този ден. Даже месинговите части на шпила, кормилото и палубния люк изглеждаха току-що излъскани, а от комина на корабната кухня — наистина не се бяха излъгали — се виеше тънка синкава струйка дим. Сигурно имаше човек на борда, но странното бе, че навярно все още не бе забелязал пристигането им и не се показваше на палубата. Дали не беше болен?

— Дявол да го вземе, боцмане — каза щурманът полугласно, яхнал фалшборда с един крак от вътрешната, а с другия от външната страна, като все още не скачаше на палубата, — трябваше да вземем някакви оръжия. Тази история ми се струва доста злокобна и имам чувството, че тук със сигурност е залегнал в засада някой, който може внезапно да се нахвърли върху нас.

— Тогава би било зле само за този „някой“ — забеляза сухо боцманът, — защото ей там на мачтата с наблюдателницата са облеgnати достатъчно много канджи, за да му направим кратуната на каша. Искане ми се само да знам дали водата за чая скоро ще заври.

Щурманът хвърли един поглед към споменатите пръти, които действително стояха подредени до мачтата в образцов ред, и тази гледка му придаде чувство на сигурност, защото подобен дървен прът в ръката на някой як мъж се превръща в доста действено и солидно оръжие.

— Е, тогава да става каквото ще, боцмане — каза той, — времето минава и на слънцето дяволски много му се иска да се скрие. Трябва да

видим как стоят нещата!

С тези думи, без да се бави, той скочи на палубата, втурна се към мачтата, грабна една от канджите и като видя, че неговите хора бързо го последваха, потропа с нея по палубата. Този шум трябваше да бъде чул от всеки, който се намираще на борда, обаче... отговор не последва. Наоколо си остана мъртвешки тихо и моряците се спогледаха, поклащайки глава.

— Я някой да надникне в кухнята — каза щурманът — и да види дали огънят е бил подсилван наскоро.

Един от хората му се втурна напред, и след малко се върна със съобщението, че върху огнището било сложено котле с вода, а несъмнено преди не повече от десетина минути в огъня били хвърлени дървени въглища, тъй като част от тях още не се били разгорели както трябва.

— Е, тогава проклет да бъде — каза щурманът, поклащайки глава, след като напразно се помъчи да хвърли поглед в каютата през затворения палубен люк, — ако това не е странно! Момчета, я хванете тук по-здраво да се опитаме да отворим люка, та най-напред да можем да видим какво има долу.

Двама-трима моряци побързаха да изпълнят заповедта му, но нищо не стана. Сигурно капакът на люка бе затворен отвътре с кука, както се прави понякога.

— Е, тогава елате — каза щурманът решително, — в такъв случай не ни остава нищо друго. Обаче едно знам със сигурност: че няма да напусна борда, докато не разбера кой се подвизава тук... вземете си по една канджа и ме последвайте!

С тези думи той решително заслиза по тясната стълбичка, водеща от задната палуба към главната, после блъсна вратата на каютата, която беше само притворена и откриваше достъпа на вътрешното помещение.

Хората му го бяха последвали устремно, но се стъписаха на прага, щом на малкото канапе, здраво закрепено до задната преграда на каютата, забелязаха изтегнат самотен мъж, който, както изглежда, спеше дълбоко.

Несъмнено този индивид беше моряк не само защото носеше обичайното облекло — къса куртка с излъскани копчета, каквато моряците обикновено обличат в неделя или когато слизат на брега, а

защото целият му външен вид го издаваше. Но иначе човекът не правеше никакво по-особено впечатление.

Той имаше къдрава черна коса и също такава брада, небръсната може би от три седмици, по лицето му бе изписан грозният израз на гняв и кисело настроение, а силно смръщените му вежди дори и насън бяха набраздили челото му с дълбоки ядни бръчки.

Но той се беше устроил в каютата твърде удобно. Не остана в тайна и средството, което го беше приспало — на масата пред него стоеше една от големите четвъртити бутилки с арак, изпразнена вече почти наполовина, огромна захарница, чаша, гарафа с вода и съвсем наскоро отворено сандъче с пури, една от които, наполовина изпушена, все още се виждаше между пръстите на спящия човек.

Един поглед, хвърлен из каютата наоколо, убеди щурмана, че навярно пред тях се намираще единственият обитател на кораба. За всеки случай той надникна и в няколко от близките койки, но там нямаше никого и най-накрая не му остана нищо друго, освен да разбуди спокойно спящия човек, за да научи от него подробности за кораба и неговия товар.

Но тази работа не се оказа толкова лесна, както си мислеше той. Щурманът се приближи до мъжа, сложи ръка на рамото му и каза:

— Хей, приятелю! Брадясалият не помръдна.

— Хей, приятелю! — извика щурманът по-силно и го разтърси, за да го накара да се събуди, но единственият отговор, който получи от полупияния човек, бе силно сумтене. Те обаче нямаха много време за губене, понеже слънчевите лъчи падаха вече съвсем косо над палубния люк и като хвърли един поглед към наредените върху масата примамливи неща, щурманът каза през смях:

— Човек направо да не повярва, този тип си живее тук като някой принц! Но ние не можем да го оставим по-дълго да спи! Ей, симпатяга, ало, приятелче, ехей!

Той изкрещя тези думи в ушите му така, сякаш викаше към някой кораб, на един кабелт разстояние.

— Four bells? Hell!^[11] — изръмжа човекът, разтърсвайки глава все още сънен, но щом почувства, че някой го побутва, изведнъж рязко се надигна, видя нахлуващата слънчева светлина през стъклата и непознатите мъже, изпълнили кабината, и вторачи в тях толкова див и объркан поглед, сякаш бе видял пред себе си призраци.

— Как си, друже? — попита го щурманът, след като му остави няколко мига да се съвземе. — Наспа ли се?

— Bless my soul — смотолеви човекът, — where the devil, do you hail from?

— Откъде се взехме ли? — засмя се щурманът. — Най-напред ми се иска на теб да ти задам този въпрос, приятелче, защото ми се струва, че си се наставил тъй удобно и трайно, сякаш смяташ тук да ти е зимната квартира, като че ли се намираш на сушата, а не в дървен сандък, който всеки миг може да потъне под краката ти.

— Даже и така да е, кого засяга това, щом тъй ми е добре! — изръмжа типът, който в момента все още не беше дошъл съвсем на себе си от изпитата ракия.

— Е, хайде, хайде — засмя се щурманът, — не се тревожи, може би за самия теб хич няма да е жалко, ама и ние не сме дошли заради теб, а искахме само да се осведомим за кораба и за неговия товар. А сега я се поизправи и ни отговори на въпросите, защото нямаме много време за губене! Откъде идва корабът?

Изглежда, чудатият отшелник на борда нямаше особено голямо желание да отговори на зададените му въпроси, но петте яки фигури в кабината нямаха вид на хора, с които би могъл да се шегува, а и вече се бе опомнил достатъчно, за да може да схване, че тези мъже сигурно са от екипажа на някой кораб, преминаващ през протока Торес. Ето защо след известно колебание той отговори кратко:

— От Сан Франциско.

— Тъй ли? А накъде отиваше?

— Е, та нали виждаш, че сме на местопредназначението — промърмори човекът, — би трябвало да дойде някой страхотен бриз, та да ни издуха пак навън, такъв, какъвто ни заклещи тук.

— Но какъде беше тръгнал корабът?

— За Ню Йорк — отвърна мрачно непознатият.

— За Ню Йорк ли? Ами какво, по дяволите, търсите тогава в пролива Торес?... Но какво ли ме засяга това. Какъв е товарът?

— Баласт.

— Баласт, а корабът е затънал почти до шпигата. Как така?

— Ако ние имахме в телата си толкова вода, колкото погълна корабът през последните три дена, щяхме да се намираме нейде още по-надълбоко — отговори той навъсено.

— Има ли пробойна?

— Мисля, че да... и има основателна причина...

— Ами ти какво търсиш все още на борда, драги? — попита щурманът. — Защо поне не отидеш на сушата и междувременно не се опиташ да спасиш колкото е възможно повече неща от кораба?

— А вас какво ви засяга къде ще се настаня? — измърмори недоволно особнякът, на когото, изглежда, разпитът започна да досажда.

— Охо, я по-спокойно, мой човек — каза студено морякът, — можеш ли да ни обясниш защо си останал тук съвсем сам, а екипажът се е спасил с лодките?

— Защото не мога да плувам до Индия — отвърна кратко мъжът, — а сега вече знаете каквото искахте да знаете и ме оставете на мира.

— И ти искаш да останеш тук, на борда? — възкликна щурманът учудено.

— Разбира се, че искам — гласеше отговорът, — имам си всичко, от каквото се нуждая, и ако ми доскучае, винаги мога да седна в йолата и да отплавам.

— Къде са документите на кораба?

— Питай капитана!

— Ще ти кажа нещо, момчето ми — додаде щурманът, който много добре разбра, че от тази опърничава личност нищо не можеше да се изкопчи, а в същото време розовата светлина, проникваща през палубния люк, му издаде, че тъкмо в този момент слънцето залязваше, — ако не се вразумиш с добро, само ще си изпатиш... Боцмане, я донеси фенера от лодката и го запали, преди да се е стъмнило. После потърси и събери всички свещи и фенери, каквито намериш... ти, Боб, ще вземеш лота и ще видиш колко е дълбока водата около кораба... можеш да провериш и докъде е достигнало нивото ѝ в трюма, а ти, Джек, заедно с Нед отиваш в трюма и оглеждате товара. Нека Джон остане при мен, за да претърсим каютата. Апропо, приятелю, нямаш ли повече от този сорт на борда? — попита той после странния отшелник, като си взе от сандъчето една пура и я запали с оставеното на масата огниво.

— А какво право имате да идвате тук, на борда, и да се държите тъй господарски? — избухна в този момент непознатият.

— Ти да не би да си собственикът? — попита подигравателно щурманът.

— Засега да — опъна се човекът, — корабът е предоставен на мен и всичко, което се намира в него, е мое.

— Бре да се не види — засмя се морякът, — и на всичко отгоре дяволски негостоприемен собственик, който не предлага на гостите си даже и чаша грог. Не се ли срамуваш, приятелче? Хей, хора, я първо си пийнете, а после си плюйте на ръцете!

Моряците не чакаха да ги поканят втори път, отдавна вече хвърляха жадни погледи към бутилката с арак. Но след това те бързо излязоха от каютата, за да изпълнят получените заповеди.

Но междуременно, изглежда, някакво особено безпокойство облада досегашния обитател на каютата и то бе толкова очевидно, че нямаше как да убегне даже и на щурмана, чието внимание дотогава бе насочено повече към самата каюта, отколкото към нейния пасажер.

Всъщност, изглежда, едва сега този мрачен тип изтрезня напълно или пък схвана какво собствено бе намерението на непознатите. Това не беше някакво бегло посещение на минаващ оттук кораб, а ставаше въпрос за претърсване, може би и грабеж на неговия плавателен съд и той реши да се противопостави.

— А теб какво те засяга — рече той със смръщени вежди, — докъде е потънал корабът във водата и какъв е товарът му, а? Не ти ли казах, че сме взели само баласт?

— Ти за това не си блъскай много главата, момчето ми — засмя се щурманът, който не изглеждаше настроен да обръща внимание на каквито и да било възражения от страна на този човек, — ами я преди всичко ми кажи къде са вашите корабни документи... или капитанът ги е взел със себе си?

— Проклет да е капитанът! — изскърца със зъби непознатият и като се опря с юмрук на масата, се надигна от мястото си. — Да не сте пирати, дето превземат чуждите кораби на абордаж и после се разпореждат на тях, като че са техни собственици?

— И това не сме — отговори щурманът, — ние сме честни моряци, но ще ти кажа нещо, приятелю, тази история ми се струва подозрителна. Как така целият екипаж се е спасил в лодките, а теб са те оставили тук съвсем сам като собственик на кораба? Защо не вземеш просто да си признаеш истината, а на всичко отгоре се

преструваш, сякаш изобщо не си чакал тук някой друг кораб, който да те качи на борда си и да те отведе сред хора?

— А кой ти каза, че пак искам да съм сред хора? — отвърна чудакаът и изпълненият му със злоба и омраза поглед прониза моряка.

— Е, бога ми, и тая не е малка — засмя се щурманът гръмко, — но хайде, Джон, не бива да се бавим повече с този тип. Вече се стъмва, нека видим преди всичко дали докато е още светло, няма да намерим поне дневника на кораба.

— Мистър Браун — каза боцманът, чиято глава отново се показва на вратата, — на този борд са ставали съмнителни неща! По палубата има много следи от кръв, вярно, че са малко поизчистени, но не са заличени напълно.

— Аха, момчето ми... значи ненапразно ми мина подобна мисъл през главата! Ами какво е положението с водата, боцмане?

— В трюма има вода, но корабът е заседнал върху корали и не може да потъне.

— Е добре, тогава я ми помогни да претърсим каютите — и е тези думи, отлично запознат с разположението на помещенията в подобни кораби, той се намери да се отправи към вратата, която би трябвало да води към капитанската каюта, когато досегашният обитател на кораба скочи на крака, изрева от гняв, хвърли се между него и вратата и в същия миг светкавично измъкна от пояса си или кой знае откъде един от обикновените корабни пистолети и го насочи към щурмана. Но това беше само за миг. Още при първото бързо движение на този зловец особняк боцманът беше грабнал един от облегатите до вратата дървени пръти и понеже ниската каюта не му позволяваше да замахне с него за удар, той го хвана с две ръце и мигновено го хвърли като харпун с такава сила към негодника, че той залитна назад. Наистина, докато падаше, той все пак успя да натисне спусъка на пистолета, обаче куршумът се заби в гредата на тавана. В същия миг Джон го притисна с коляно в гърдите и изтръгна оръжието от ръката му.

Последва кратко боричкане. Но въпреки че съмнителният субект показва почти великанска сила и като бесен се опитваше и със зъби да се докопа до нападателите си, все пак не можеше да се мери с тримата яки мъже, а когато и другите двама моряци от „Бетси Ан“ се втурнаха

в каютата, привлечени от изстрела, той бе вече безпомощен и обезвреден в ръцете на противниците си.

Джобовете на моряците винаги са пълни с къси въженца и върви, тъй че само след две-три минути те здраво вързаха загадъчния тип, чието поведение никой от тях все още не можеше да си обясни, и поне за момента го обезвредиха. Изобщо нямаха намерение да му причиняват каквото и да било зло, той просто не биваше да им пречи.

В каютата бе настъпил пълен безпорядък. Докато се боричкаха, от здраво завинтената за пода маса бяха съборили на земята бутилки и чаши, а столовете лежаха прекатурени наоколо. Междувременно почти се беше стъмнило и тъй като слънцето бе потънало зад хоризонта, през палубния люк се процеждаше все още само слаба сумрачна светлина. Запалиха намерените вече корабни фенери и след като щурманът остави един от хората си да пази пленника, самият той реши да се залови с претърсването на капитанската каюта, за да може да получи от дневниците сведения ако не за сегашното състояние на кораба, то със сигурност поне за някои други подробности, свързани с неговата участ.

Вратата ѝ беше заключена, обаче те нямаха кой знае колко време да търсят ключа, който пленникът в никакъв случай не би им дал доброволно. Ето защо и в този случай дървеният прът трябваше да са притече на помощ и след няколко удара иначе добре и здраво изработената месингова брава отстъпи.

Щурманът взе фенера и като го държеше високо с лявата си ръка, прекрачи прага на помещението.

— По дяволите! — извика той в същия миг изплашено, защото състоянието, в което беше каютата, издаваше, че тук бе извършено престъпление.

Моряците бързо се скупчиха около него и у никого не остана съмнение, че тук е било извършено злодеяние. Леглото на капитана беше покрито с големи кървави петна, по одеялото, захвърлено на пода, също имаше зловещи червеникави следи. Писалището в малкото помещение беше разбито, съдържанието му разпиляно наоколо и ясно личеше, че след престъплението нахълталите в каютата хора я бяха обрали.

В една кървава локва на пода все още се валяше бордовият дневник на капитана — един белег, че не е възможно да е напуснал

кораба жив, иначе несъмнено е щял да вземе поне този предмет.

В каютата на щурмана, която отвориша по-късно, те намериха също и водения от него дневник. Значи и той бе паднал в схватката или може би, докато е стоял на вахта на палубата, е бил нападен подло из засада от метежниците и изхвърлен зад борда.

В момента, разбира се, нямаха време да разгледат подробно дневника, обаче един бегъл поглед, хвърлен от щурмана в него, им даде да разберат, че „Мейше ван Утрехт“ не бе тръгнал на път от Сан Франциско, а от Сидни и крайната му цел е било пристанището на Манила. Значи сведенията на пленника бяха лъжливи. Но какво ли, за бога, е могло да го накара да остане сам на кораба и да гледа спокойно как другарите му си тръгват? Това все още си оставаше неразрешена загадка. А не беше ли възможно той да е невинен за това кръвопролитие и другите да са го изоставили само защото не е искал да се присъедини към престъпниците? Но в такъв случай не би ли трябвало да посрещне с радост всеки спасителен кораб, който би го отвел от тези отдалечени пуси места и отново би го събрал с хора... а не е ли даже негов дълг незабавно да съобщи за извършеното престъпление, за да получат убийците своето наказание?

Щурманът пак влезе в каютата, където беше той, за да го разпита отново, но това се оказа напълно безполезно, тъй като пленникът лежеше на земята, забил тъпо поглед пред себе си, и отказа да даде какъвто и да било отговор, та дори се и престори, че не чува зададените му въпроси.

Морякът нямаше друг избор, освен да предостави навъсения тип сам на себе си и на неговия пазач и после да види на светлината на фенерите какви други сведения биха могли да съберат за съдбата на този нещастен плавателен съд. Това място се струваше на щурмана толкова пусто и зловещо, че той без съмнение би предпочел да остане тук до настъпването на утрото и да предприеме претърсването на дневна светлина, обаче знаеше много добре, че капитан Уилки нямаше да признае никакво извинение, ако той и корабът му бъдеха задържани в този опасен проток по-дълго, отколкото го принуждаваха природните стихии. Щурманът лесно можеше да събере най-необходимите доказателства за извършеното престъпление и на светлината на фенерите и не се поколеба да изпълни своя дълг.

Скоро откриха, че пленникът бе казал истината поне в едно отношение. Корабът действително носеше само баласт, вероятно бе продал товара си в Сидни, за който беше взел или суха пара, или менителници, но освен това на борда имаше истинско изобилие от хранителни стоки, вина и други спиртни напитки, определени за търговски сделки. Намериха цели сандъци, пълни с консерви, различни храни, херметически затворени в ламаринени кутии, много вино и щурманът веднага нареди на двама от своите хора да изкачат една част от тези запаси на палубата, за да ги натоварят после на сутринта в лодката. В една от каютите откриха и голямо количество ново платно, което също бе обявено за законна плячка.

Непосредствено под каютата се намираще главният склад за хранителни припаси, а вътре в самия него бе преградено с дъски малко помещение, където обикновено държаха стоките, взети за нуждите на екипажа, и в него се слизаше направо през отвор в пода на каютата, покрит с капак.

Щурманът се намираще долу на средната палуба заедно с останалите моряци, държеше фенера и разглеждаше доста дебелия дъсчена стена, за да види дали евентуално няма да е възможно, като откъртят някоя от дъските, да си открият оттук удобен достъп до „килера“.

— Ах, оставете, мистър Браун — каза боцманът, който бе застанал до него, — та тук са забити седем-осемсантиметрови пирони и ще има цял час да се трепем. Много по-удобно ще надникнем вътре отгоре, ако изобщо си заслужава труда. Тук наоколо има предостатъчно за ядене и пиене и ми се струва, че ако сега вземем да свалим ветрилата и да приберем новата верига, ще имаме достатъчно голям товар, пък и по-голяма печалба.

— Шшшт — рече Боб, който бе осветил с фенер стената зад едно буре, за да види дали отзад няма да се покаже някоя врата, която да води към преградното помещение. — Там вътре нещо стене!

— Това е онзи тип в каютата — каза щурманът — навярно въжетата малко са се врязали в месата му, ама тъй му се пада на този твърдоглав негодник!

— Не, мистър Браун — отвърна морякът, — чува се оттук, отвътре... проклет да бъда, ако вътре няма човек!

При тези думи той припряно слезе обратно от бурето, сякаш се страхуваше, че вътре броди духът на някой от убитите или пък че пред него можеше да се появи някакво друго ужасно видение.

Щурманът вдигна предупредително ръка и се заслуша внимателно... в момента цареше мъртвешка тишина. Но ето че отвътре изведнъж се разнесе тихо, но отчетливо стенание.

— Бога ми, имаш право, Боб — възкликна щурманът, — вътре има някакво живо същество и ние трябва да го измъкнем, каквото и да е то — било човек, било куче. Донесете секира... ей там видях една на земята.

Бързо намериха искания от него инструмент и с няколко удара боцманът разби една от дъските. Сега вече можеха да пхнат секирата зад другите дъски и след няколко минути те изкъртиха от задната стена на преграденото помещение толкова широка част, че спокойно можеха да влязат в тясната стаичка.

Всички те бяха силни, смели мъже, започнали спасителната си работа на този чужд кораб, но въпреки това сърцата им лудо заблъскаха в гърдите, когато, осветявайки пътя си с фенерите, те влязоха в мрачното зловещо помещение, което сигурно щеше да им открие някаква неизвестна страшна картина. Никой не пророни нито дума — безмълвно се прехвърлиха през най-близките изпречили се на пътя им сандъци. Притиснато от палубата, на това място помещението беше толкова ниско, че бяха принудени да пълзят на колене. А онези стонове, станали сега ако не по-силни, то поне по-ясни, им доказаха, че не са се излъгали.

Щурманът пропълзя вътре пръв и държейки високо фенера, на слабата му несигурна светлина различи някакво човешко тяло, което, изглежда, лежеше на пода, овързано с въжета! Но всемогъщи боже, какъв вид имаше само нещастникът! Той лежеше тъй, сякаш е бил захвърлен направо между сандъците, с изпокъсани дрехи, целият окървавен, с ръце вързани отзад на гърба, без да има възможност да изпъне поне краката си. В тялото му мъждукаше само някаква искрица живот. Той имаше може би някакво неопределено чувство за своето нещастие и страдание — но това беше всичко!

Клетникът едва ли беше в съзнание, иначе би извикал нещо на своите спасители, би ги помолил за помощ, но когато четиримата занемели от ужас мъже се струпаха около него, той изобщо не се

помръдна, само когато щурманът се надвеси над него, за да повдигне малко главата му, размърда устни и с тих едва доловим глас прошепна:

— Вода!

Щурманът хвърли поглед наоколо. Близо до него зееше отворен сандък с бутилки.

— Какво има в тези шишета? — попита той.

Боб незабавно измъкна една бутилка, приближи я до светлината и прочете:

— Шери.

Без да чака друга заповед, Боб счупи гърлото на бутилката с удар в най-близкия сандък, грабна шапката от главата си, изля вътре виното и го поднесе до устните на умиращия човек. Междувременно боцманът извади ножа си и преряза въжетата, вързани около кървящите и гноясали стави на клетника, и след като щурманът изправи горната част на тялото, двамата успяха да налят в устата му малко от живителното вино.

Долу обаче въздухът беше толкова спарен и застоял, че даже току-що влезлите отвън мъже едва можеха да го понесат. Възможно беше и да се чувствуваха потиснати от ужасната гледка, но тъй или иначе ги обхвана копнеж по чистия въздух и желанието да се измъкнат от тясното злокобно помещение.

Близо до мястото, където лежеше нещастникът, малки дървени стъпала водеха към някакъв капак на палубата и както скоро се оказа, това бе подът на каютата. В този миг капакът се отвори и Джон, останал на стража при пленника, извика надолу:

— Какво намерихте, по дяволите... какво има?

— Джон, я ни хвърли един чаршаф от някоя койка — подвижна му щурманът в отговор. — Тук лежи някакъв полумъртъв човек, трябва да го изкачим горе.

— Човек ли?

— Бързо... бързо... кой знае дали ще живее достатъчно дълго, за да ни даде някои сведения.

Главата на Джон изчезна от отвора, но само след секунда долу полетя един чаршаф и колкото може по-внимателно и грижливо моряците положиха върху него покрития с рани човек, за да могат по-лесно да го пренесат през люка в каютата.

Това не беше никак лесно, но все пак с помощта на стълбата им се удаде, а щом изкачиха тялото дотолкова, че Джон да хване горния край на чаршафа, скоро нещастникът, междувременно отново изгубил съзнание, се озова в каютата.

И там не биваше да го оставят, защото въздухът беше също застоял и спарен, и без изобщо да го полагат на пода, те го изнесоха навън на чист въздух, за да го сложат да легне на палубата. В това време Джон се втурна в капитанската каюта, грабна окървавения дюшек, при което под него се показва някакъв портфейл, който той пхна в джоба си. После замъкна дюшека до горе и там настана нещастника върху него. Докато един от моряците вадеше кофа с вода от морето, за да измие слепоочията и челото му, щурманът отново се опита да налее в устата му няколко капки вино.

Възбудени от новото си откритие, те нито погледнаха пленника си, нито някой се сети за него. Та нали лежеше здраво вързан в каютата и следователно нямаше как да им избяга. Но той внимателно бе следил всичко и колкото безучастен и равнодушен да се беше показвал досега, то, изглежда, в този момент го завладяха толкова по-необуздани страсти.

Беше потрепнал още при първия шум, когато моряците започнаха долу да разбиват дебелите дъски на преграденото помещение, и макар да не беше позволил на пазача си да забележи какви чувства го вълнуват, той гневно стисна и заскърца със зъби, опитвайки се напразно да освободи ръцете си от стягащите ги примки.

Джон изобщо не му обърна внимание — той чу, че долу ставаше нещо необикновено, и напрегна слух, докато долови гласовете на другарите си под люка, и тогава го отвори. А сега се намираше горе на палубата заедно с останалите и се опитваше да възвърне съзнанието на изпадналия в несвяст човек. А колко необходимо бе присъствието му в каютата именно в този момент!

Там лежеше пленникът и дърпаше въжетата си, но вече не така отчаяно и в сляпа ярост, която да изцежда силите му, а предпазливо и ловко. Беше усетил, че едната примка се бе поразхлабила, и въртейки непрекъснато лявата си длан, полека-лека изхлузваше въжето над палеца си. При това движение кожата му се разрани, но той не чувствуваше болка. От напрежение по челото му изби пот, обаче не усещаше никакво изтощение и ето че в този миг лявата му ръка се

освободи. Само за секунда изхлузи разхлабеното въже и през дясната си ръка и грабвайки от масата огнилото, той бързо изчезна в същия люк, през който току-що моряците от „Бетси Ан“ бяха изнесли навън нещастния пленник.

Междувременно моряците изпитаха голямо удовлетворение от това да видят как възвръщат живота на клетото съсипано от изтезания човешко същество, за което вероятно допринесе колкото свежият чудотворен нощен въздух, толкова и налятото в устата му освежаващо питие. На челото му започнаха да слагат мокри кърпи и направо бе трогателно да се гледа как суровите моряци с почти женска нежност и загриженост полагаха усилия да направят постелята му по-удобна или да допринесат с нещичко за облекчаване на болките му.

Но въпреки всичко взаимовръзката между нещата в цялата история все още си оставаше загадъчна — откъде се бе взел този пиян груб и див тип съвсем сам в каютата, как бе попаднал пленникът долу в тясното помещение, макар че в главата на щурмана започна да се поражда едно неясно подозрение. Във всеки случай при дадените обстоятелства той реши да не изчаква настъпването на деня, а предпочете незабавно да се върне на борда с онова, което бяха изкачили вече на палубата, и заедно с пленника и ранения нещастник, който там можеше да бъде по-добре гледан, отколкото тук. А успеяха ли да подобрят здравословното състояние на горкия човечец дотам, че да може да им каже поне нещичко за случилото се, тогава може би капитан Уилки щеше да вземе решение да се забави един ден, за да изпрати голямата лодка още веднъж до заседналия кораб... винаги си заслужаваше труда... Обаче пленникът...

— По дяволите! — възкликна внезапно щурманът, когато се сети за него. — Джон, какво търсиш ти тук на палубата? Нали долу в каютата...

Той не успя да довърши изречението си, понеже в същия миг страхотен удар разтърси целия кораб и едновременно с него изригна огнен стълб, разхвърляйки наоколо дървени парчета и други отломки, някои от които паднаха чак в блъскащия се в рифовете прибой.

Изплашените моряци светкавично наскачаха и за миг останаха неподвижни като окаменели — сякаш очакваха втори удар, който несъмнено щеше да разкъса кораба окончателно. Обаче от страната на кораба, обърната към морето, бълваха само кълба черен, зловещ дим,

носещ миризма на барут, а ето че в този миг той започна да излиза и от все още отворената врата, водеща от главната палуба към каютите.

Изглежда, трясъкът на експлозията изтръгна даже ранения от неговия унес. За пръв път той отвори очи и се огледа объркано.

— Каютата гори! — извика в този миг боцманът.

Раненият понечи да каже нещо, но през отворената му уста не излезе нито звук. Той повдигна леко ръка, а после отново се отпусна неподвижно било от изтощение или защото пак изгуби съзнание.

Но в този момент нещо друго прикова вниманието на хората. Нейде от долните помещения проехтя безумен разкъсващ нервите рев на ужас.

— Това е онзи мерзавец, който е запалил барута! — извика щурманът и се втурна със скокове към горната палуба и с първия попаднал в ръцете му предмет разби дебелото стъкло на палубния люк, за да открие път поне за дима от каютите. Това наистина помогна. През отвора, който барутът сам бе пробил в кораба, през горния люк и вратата димът устремно заизлиза на открито, но това не беше вече само барутен дим, защото вероятно долу се беше подпалила и разхвърляната наоколо слама от сандъците с вино и след белезникавия барутен дим последва гъст черен пушек.

Все по-пронизителни ставаха крясъците на сполетения от ужасната си участ човек и щурманът, след като разбра, че отгоре няма да успее да влезе в помещенията, и най-малкото, че нищо не можеше да се различи от това, което става вътре, а и основателно се опасяваше, че при тази тъмнина самият той ще падне някъде, изведнъж се сети за изкъртените от тях дъски на средната палуба и извика на двама от своите хора да го последват.

Тук димът не беше толкова непоносим, тъй като въздушното течение го носеше повече нагоре, и насочвани от безумните крясъци на затворения във вътрешността на кораба човек, те се запромъкнаха навътре с фенери в ръка. Но не стигнаха далеч, само успяха да различат, че там долу експлозията беше разхвърляла сандъците един през друг и няколко греди от тавана бяха паднали... в този миг лумнаха ярки силни пламъци... последва още един неистов крясък, а после в злокобното помещение се възцари мъртвешка тишина. Долавяше се само пропукването на горящата слама и дърво.

На моряците едва им остана време самите те да се върнат, за да не бъдат задушени от горещината и дима, а и вече беше крайно време да напуснат кораба.

Междувременно боцманът беше вече проверил дали някое от падащите наоколо дървени парчета не бе разбило или зле повредило тяхната лодка, тъй че да не могат да рискуват да излязат с нея в морето. Но за щастие тя се намираше до левия борд на кораба, докато експлозията бе станала откъм десния му борд, беше разкъсала само онази страна, а в същата посока бяха летели и отломките.

Веднага щом се озоваха на палубата, всички заедно се заловиха да пренесат ранения в лодката, а после да спасят каквото могат от стоките, които за щастие бяха вече изнесли горе. За тази цел двамина от хората преместиха лодката напред към носа на кораба, където огънят все още нямаше да им пречи, и товаренето потръгна бързо и безпрепятствено.

И действително, изглежда, огънят отначало не напредваше тъй бързо, понеже все още го задушаваше димът, причиняван от големите количества слама в трюма, а също така нямаше защо да се страхуват, че заседналият върху коралите кораб можеше да потъне под краката им. Със самия кораб нямате какво повече да се церемонят, тъй като вече нямаше възможност да бъде спасен. Ето защо там, където стоеше лодката им, само за секунди изпотрошиха и махнаха горната част на фалшборда, така наречения *monkeyrailing*^[12], и избиха една от опорите на релинга, та по този начин почти да изравнят вече откритата палуба на дълбоко затъналия кораб с борда на тяхната лодка, тъй че бе необходимо само да избутат в нея сандъците и другите предмети след което хората нахвърляха вътре и каквото можаха набързо да докопат и да спасят от брасите в другите части на такелажа.

Но огнената стихия, завладяла вече кораба, не им остави много време за тази работа. Пламъците, които подпомагаха действията им със светлината си, бяха обхванали насмоления такелаж и мигновено се пренесоха от бизана на главната мачта и щом катранът разтече, те светкавично се втурнаха нагоре по вантите и фордуните, пропълзяха напред чак до фокмачтата. След това първите прегорени фордуни започнаха да падат отгоре и когато се удареха в палубата, пръскаха искри далеч наоколо. Не само над бака започнаха да тлеят навитите на

руло възжета, ами дим забълва и от форпика, тъй като и огънят от средната палуба се беше разпространил бързо.

Крайно време беше моряците от „Бетси Ан“ да напуснат горящия кораб, ако не искаха да се изложат на опасността даже палубата, на която стояха, да се овъгли отдолу и да се продъни заедно с тях. Вече и трите мачти буйно горяха и рухнеше ли някоя от тях върху лодката им, тогава щеше да бъде отрязан пътят за отстъпление.

Самият щурман даде знак за отплаване, като скочи в лодката и взе кормилното гребло. Все още липсваше Боб, но ето че се появи запъхтян и той, носейки едно предварително отделено настрана сандъче с пури, единият ъгъл на което вече бе започнал да тлее.

Опряха греблата в корабната стена, отблъснаха лодката и тя бързо заплава покрай горящите корабни останки, навлизайки отново в тесния канал, който щеше да я изведе извън коралите в открито море. Но едва се бяха отдалечили на стотина крачки от корпуса на кораба, когато и предната му част бе обхваната от пламъците, тъй че сега огънят го погълна от всички страни. Наистина бяха използвали последния момент, за да се скрият. Горящият кораб осветяваше морето наоколо, като че беше ден, а пенестите корони на вълните от прибоя пламтяха с някаква особена зловеща червена светлина. Но морето беше спокойно и те можеха да се надяват даже в непрогледна нощ пак да намерят канала, в който бе навлязъл и „Бетси Ан“, като вдигнеха ветрилата и се придържаха покрай белите гребени на прибоя, докато стигнеха до неговия край, а с това и до устието на канала.

Когато забелязаха, че заседналият кораб е обгърнат от пламъци, хората на борда на „Бетси Ан“ бяха обзети от безпокойство за своите другари, а капитан Уилки нареди да окачат на двете мачти големи цветни фенери, за да покажат на своята лодка поне мястото, където се намираще корабът.

Поразителна и величествена гледка представляваше горящият кораб с всичките си мачти, обхванат от пламъци, лумнали високо нагоре към звездното небе, и погледите на гребящите моряци не можеха да се откъснат от тази сцена. А когато бизанмачтата най-напред се наклони встрани и после, повличайки с тежестта си и другите две вече полупрегорели мачти, рухна заедно с тях в морето, тогава даже и щурманът забрави да управлява лодката, хората му се подпряха на веслата и всички мълчаливо втренчиха погледи в

пръскация искри огромен пожар, но не за дълго — там, сред тях, се простираше каналът, там, отсреща, можеха вече ясно да различат сигналните светлини по върховете на мачтите на техния собствен бриг и с помощта на бриза, на това място съвсем попътен, те бързо започнаха да се приближават към „Бетси Ан“.

Вече беше минало единайсет, когато се добраха до брига, а там бяха посрещнати от другарите си с гръмко „ура“. Всички се бяха разтревожили за съдбата им, понеже грохотът на експлозията бе достигнал дотук, и капитан Уилки бе имал силното желание сам да отиде с другата лодка дотам, стига да можеше да поеме риска да изостави своя кораб на произвола на съдбата.

Междувременно за ранения незабавно бе приготвена една свободна в момента койка, а капитанът, който сам разбираше малко от медицина и хирургия, прегледа раните му, но не ги намери за смъртоносни и с право приписа изтощеното състояние на нещастника по-скоро на нечовешкото отношение към него, на изтърпения глад и жажда. Всичко, каквото можеше да бъде направено, за да му се помогне, действително бе направено и след това спокойствието и почивката останаха единственото, което можеше да окаже благотворно въздействие върху него.

Сега вече щурманът трябваше да докладва какво бяха открили на борда на онзи кораб и по време на целия разказ, изпълнен с авантюристични, преживелици, капитанът не престана да поклаща глава. Но единственият човек, който можеше да им даде сигурни сведения за случилото се, все още лежеше в безсъзнание в койката си, а и бездруго поне в този ден не биваше да бъде измъчван с въпроси.

Но още на следващото утро той видимо се посъвзе. Лежеше буден в леглото си и лекичко стисна ръката на капитан Уилки, когато той дойде при него, за да види как се чувства. Но раненият все още не бе в състояние да говори, а и капитан Уилки имаше през този ден твърде много работа, за да мисли за нещо друго освен за своя кораб.

Чуждият плавателен съд бе изгорял до водната повърхност още през нощта и сега не се виждаше даже и дим, който да покаже мястото, където се намираще той.

Вдигнаха котва, завъртяха реите и „Бетси Ан“ бавно потегли, за да продължи пътя си из чудноватите извивки между скали и острови, които описва протокът Торес. Но бризът здравата се бе усилил и макар

че бяха вдигнали само двата марсела, за да не се движат твърде бързо и да се натъкнат на някой подводен риф, те все пак изминаха толкова значително разстояние, че когато следобед в четири часа отново бяха принудени да хвърлят котва, на хоризонта вече се виждаше Кап Йорк, северният нос на Австралия.

Болният, който впрочем, изглежда, имаше железен организъм, иначе навярно никога не би издържал изстраданията от него изтезания, се съвзе поне дотолкова, че вече можеше да се храни нормално. Освен това раните му се оказаха леки, с изключение на раната в главата — тя беше от удар с някакъв остър предмет, който вероятно го е зашеметил, но без да застраши живота му. Но той все още бе твърде отпаднал, за да могат да го разпитат, и капитан Уилки се показва достатъчно деликатен да му спести прибързаното възкресяване на мъчителните за него спомени.

Тази вечер „Бетси Ан“ хвърли котва в непосредствена близост до малко островче, обрасло с храсталак. От лявата им страна ясно можеше да се види австралийското крайбрежие. Сушата бе покрита с гъста растителност, но я обитаваха само туземци.

На сутринта бяха изминали вече около една морска миля, когато далеч напред във фарватера на кораба откриха тъмна точка, приличаща доста на скала.

Свалиха марселите, тъй че корабът напредваше едва-едва, и по този начин започнаха да се приближават бавно към опасното място. Но оказа се, че петното не е скала, препречила или само застрашила преминаването им, а останки от разбита корабна лодка, която плаваше върху водата преобърната и с раздробен кил.

Капитан Уилки спусна своята йола, за да прочетат поне името на лодката, тъй като обикновено то е същото като на нейния кораб. Щурманът също се бе качил в йолата и щом достигна малкия разбит плавателен съд, извика подир своя кораб, преминаващ в този момент покрай тях:

— Капитане, „Мейше ван Утрехт“!

Сигурно това бе лодката, в която се беше спасил екипажът на заседналия кораб, намерила после на това място в пролива своя край, сполетяна кой знае от каква беда. Не беше изключено чернокожите туземци да са нападнали лодката със своите канута — по това годишно време те обичат да се скитат с лодките си из пролива Торес поради

извънредно изобилния риболов в този район. Не беше изключено корабната лодка да се е блъснала в някоя от коварните скали, които на много места стърчат от морските дълбини като единични конуси. Но каквато и да е била причината, хората несъмнено бяха загинали, защото по това крайбрежие за тях не можеше да има никакво спасение.

Впрочем останките от разбитата лодка не им вършеха никаква работа и след като капитанът изчака йолата с обърнати към бака реи и взе моряците на борда, „Бетси Ан“ продължи прекъснатото си плаване.

Така изминаха три дена. Бригът беше оставил зад себе си опасностите на пролива Торес и весело се носеше по спокойните води на Индийския океан, когато най-сетне болният се съвзе дотолкова, че можеше да даде сведения за себе си и за своя загинал кораб.

Както щурманът отдавна вече предполагаше, той бил капитан на онзи нещастен кораб и на борда му се разиграла една от онези ужасни драми, които толкова често са превръщали хората в открито море в хиени и са обагрjali чистия океан с кръв.

„Мейше ван Утрехт“ започнал плаването си от Сидни със своя обичаен екипаж, състоящ се обаче в по-голямата си част от хора, наети именно от онзи край, и без знанието на капитана между тях имало трима избягали каторжници, които несъмнено с помощта на неколцина от новоприетите на работа моряци останали скрити на борда, докато сушата се изгубила от погледа им. След това, изглежда, бил съставен план за превземането на плавателния съд, за да се отправят към някой от чудно красивите острови на Южните морета и да останат там. Метежниците спечелили на своя страна отделни хора от екипажа и през една нощ, когато щурманът бил дежурен на палубата, те го убили вероятно из засада, изхвърлили го през борда и после нападнали капитана в каютата му, а същевременно избии и останалите от екипажа, които не успели да подмамят да участвуват в пъкления им план.

Но на капитана не било съдено да умре от бърза смърт. Един от негодниците, собственият му боцман, бил заловен в кражба в пристанището на Сидни и капитанът наредил да го бичуват. Сега той решил да си отмъсти по страшен начин и хвърлил вързания нещастник в малкия склад под каютата, за да го остави там бавно да умре от глад и жажда. Но през същата нощ се извила буря, запокитила кораба върху рифовете и метежниците го напуснали с лодката, вероятно за да

потърсят спасение в посока на Нова Гвинея или Източноиндийския архипелаг. Но ако се съдеше по намерената лодка, тяхната зла участ ги бе сполетяла още в пролива Торес. На кораба останал само боцманът. Дали не се е разбирал с другите, или пък е искал по-дълго да се наслаждава на мъките на своята жертва — кой ли би могъл да каже? Храна, деликатеси и най-различни напитки имало достатъчно на борда. Възможно е и те да са го задържали, тъй като и бездруго винаги е могъл да отплава с капитанската йола, в случай че този живот му омръзнал. Но всеки ден слизал долу при злощастния си пленник, който напразно го молел за глътка вода. А само и само да бъде избавен от ужасните си страдания, той го молел и да го убие, което му било отказвано с оскърбителни подигравки.

Според дневниците, спасени от щурмана, клетникът е лежал полумъртъв вече четвърти ден в душния си и мрачен затвор, когато бог изпратил за неговото спасение чуждия кораб. А престъпникът бил сполетян от заслужената си участ, намирайки окаяна смърт там, където бе извършил своето злодеяние.

Капитанът на „Мейше ван Утрехт“, чиито най-важни документи бяха спасени впрочем от боцмана в намерения от него портфейл, уведоми по-късно властите в Сингапур за извършения пиратски акт и един малък английски военен кораб, намиращ се в момента там на котва, премина през пролива, за да залови някои евентуално оцелели пирати, които да си получат заслуженото наказание. Ала от тях нямаше и следа — рибите в морето или австралийските туземци с дървените си копия бяха поели вече ролята на отмъстителите.

---

[1] *Нова Холандия* — Индонезия. — Б.пр. ↑

[2] *Barrier riffs* (англ.) — преграждащи рифове. — Б.пр. ↑

[3] *Haul on board!* (англ.) — Вдигни на борда! — Б.пр. ↑

[4] *Фордуни* (мор.) — въжета, служещи за поддържане на мачти отзад. — Б.пр. ↑

[5] *Oh jolly men, hoy!* (англ.) — Хайде, весели момчета! — Б.пр. ↑

[6] *Down with your helm a little!* (англ.) — Спусни малко по вятъра! — Б.пр. ↑

[7] *Steady* (англ.) — Тъй дръж! — Б.пр. ↑

[8] *Fall off a little* (англ.) — Отклони малко курса! (Обикновено с обръщане задната страна на вятъра.) — Б.пр. ↑

[9] Става въпрос за т.нар. възнаграждение за стокоспасяване след авария, корабкрушение. — Б.пр. ↑

[10] *Bless my soul!* (англ.) — Бога ми, за бога! — Б.пр. ↑

[11] *Four bells? Hell!* (англ.) — Десет часът ли е? По дяволите! — Б.нем.изд. ↑

[12] *Monkeyrailing* (англ.) — буквално „маймунски релинг“. — Б.пр. ↑

ПЛАНТАТОРЪТ

Беше през октомври 1840 година. Слънцето изплува от тъмните сенки на низините по източния бряг на Мисисипи. Присмехулникът се люлееше по клоните на магнолиите в градините, а ята от весело пърхащи копринарки пируваха с примамливите зърнести плодове на хининовите дървета. Големи снежнобели рибари с бавни удари на крилата плавно се носеха ниско над повърхността на реката или пък в сериозно съзерцание стояха върху някой лежащ във водата дънер, очаквайки да се появи някоя дребна рибка. Природата празнуваше неделния ден. Но не и човекът.

По пътя, който се проточваше край Мисисипи между високия защитен насип и плантациите, откъм поселищата на Ачалафайя се спускаше керван от черни роби — мъже, жени, деца. Вървяха в двойна редица, следвани от една волска каруца, където беше натоварен багажът им. Вярно, че не бяха вързани, не бяха вързани даже и с въжета един за друг, но от всяка страна на кервана яздеха по двама надзиратели, въоръжени със заредени двуцевки, а и водачът на кервана имаше не само карабина и нож, но бе затъкнал в пояса си също и два огромни кавалерийски пистолета. Ала, изглежда, негрите обръщаха малко внимание на това свое обкръжение, с което нямаше шега. Те крачеха един до друг, като се смееха и пееха или се развличаха с приказки и закачки.

Дали това беше безразличие към очакващата ги участ, с която бяха вече свикнали, или пък се дължеше на свойствения за тази раса весел нрав, който ги караше да усещат и преживяват истински само онези радостни мигове, когато не работеха? Какво ли ги интересуваше бъдещето... те бяха роби. Нямаха никаква полза от планове, предначертани от самите тях, нито пък от цели, към които биха могли да се стремят самите те, но даденият миг беше техен, не биваше да го оставят да отmine ей така, без да го използват, без да му се порадват... той никога нямаше да се върне, а може би още утре пак щяха да се гърчат под камшика на безсърдечния пазач.

А в това време колкото по-нависоко се издигаше слънцето, толкова по-оживен ставаше коларският път и често негрите биваха изпреварвани от креоли и яхналите своите мустанги американски заселници, които разменяха по някоя дума с предводителя на кервана, оглеждаха за някоя и друга минута робите, като ги оставяха да преминат покрай тях, а после, следвайки течението на реката, препускаха с отпуснати юзди към сградата на съда в Поант Купе. Междувременно там се бе насъбрала по-голямата част от плантаторите на цялата околия, за да присъствуват на търга за разпродажбата на „движимото и недвижимо“ имущество на един наскоро умрял французин от „great bend“^[1]. Скоро след това при спазването на обичайните формалности търгът започна с продажбата на плантацията, постройките, както и на „необработената земя“ на починалия. В това време пристигнаха и робите, трийсет и един на брой, и къде поединично, къде на цели семейства бяха подредени от надзирателите за оглед.

Безгрижната веселост на негрите беше изчезнала. Изглежда, в съзнанието им се бе натрапило сериозното значение на следващия час, който трябваше да реши съдбата им в бъдеще, и само от време на време се чуваше тих шепот между тези нещастни хора. Боязливите им погледи със страх отскачаха от един на друг от внимателно оглеждащите ги купувачи, за да прочетат предварително от израженията на лицата им очакващата ги участ, в случай че ги купеше този или онзи.

Най-сетне шерифът даде знак за започване на търга и най-напред беше представен един як негър с широко добродушно лице и наистина херкулесовски ръце. Следваше го млада жена с болнав вид, с дълбоко хлътнали очи и изпити страни, която водеше за ръката малко дете, а с другата ръка притискаше до гърдите си пеленаче.

— Нерон — зачете съдията от списъка на търга, — Нерон, мъжки роб на трийсет и пет години с яко телосложение и много добро здраве, по занятие ковач, но умее да работи отлично и с брадвата. Мария, негова жена, на осемнайсет години, може да се използва предимно за работа на памучните нивя. Сципион, на три години, дете на двамата. Кърмаче от женски пол.

— Не продавате ли мъжа отделно? — подвикна един плантатор от Фелисиана. — Жената изглежда дяволски мършава!

Нещастната негърка притисна детенцето си още по-силно до гърдите и хвърли наоколо страхлив поглед, а мъжът посегна и я улови за ръката, сякаш се боеше да не го разделят насила от нея.

— Не — отвърна съдията. — Семействата не се делят.

С дълбока въздишка, идваща от дъното на душата им, тези клетници дадоха израз на голямото си облекчение.

— Шестстотин долара! — обади се един креол от Фолс Ривър.

— Шестстотин и петдесет!

— Седемстотин!

— Осемстотин!

— Хиляда! — извика нисък закръглен човек с добродушно изражение на лицето, влязъл току-що с коня си във вътрешния двор на съда, като дори все още не беше слязъл от седлото — той познаваше продаваните на търга негри.

— Хиляда долара! — повтори шерифът, когато настъпи кратко мълчание. — Хиляда долара, джентълмени... само мъжът струва хиляда и двеста!

— Хиляда и петдесет! — наддаде един дълъг като върлина мъж, облечен във фрак и памучни панталони.

Негърът хвърли умолителен поглед към niskия дебеланко, който, изглежда, го разбра, понеже кимна на шерифа и извика:

— И още петдесет!

— Мастър Търнбул — тихо каза Дългуча, приближавайки се до него, — престанете да наддавате, а после все ще се споразумеем за мъжа.

— Тъй ли мислиш? — попита Търнбул, като му хвърли кос поглед. — Искаш да разделиш хората, а?... Навярно си търговец на роби, а?

— Такава ми е работата — отвърна Дългуча. — И тъй, оставете ме сега да наддам и щом ми ги продадат, както вече казах, все ще се разберем за ковача.

— И още дващсет! — извика той, като повиши глас и се отдръпна от Търнбул.

— Давам още сто! — извика Търнбул и очите на двамата роби заблестяха от радост.

— Върви по дяволите! — промърмори търговецът на роби и се отпрати към другата страна, за да огледа следващите негри.

— Хиляда двеста и дваайсет! — извика шерифът. — Хиляда двеста и дваайсет долара един път, втори път и... трети път! — повтори той и при последната дума удари с бастуна си по парапета. — Мистър Търнбул, ваши са!

Със страх и напрежение двамата чернокожи бяха изчаквали този удар, означаващ, че са продадени, и ето ги, че радостно и припряно се втурнаха към новия си господар, защото из цялата околия хората не познаваха по-добросърдечен човек от него. Те му хванаха ръцете, започнаха да ги целуват и стискат и се държаха също като деца, които бяха получили нова играчка.

— Вече се страхувах, че маса не иска да дойде — каза Нерон, като отново улови ръката на новия си господар и замилва неговия дребен буен мустанг.

— Махайте се, махайте се! — завика Търнбул, като се преструваше на разгневен. — Изчезвайте! Дяволите да ви вземат! Можете да изпокъсате дрехите на човека! Но слушай, Нероне, я върви с жена си до близката гостилница и поискай там да ви дадат да ядете. Ще кажеш само — „За сметка на Търнбул“.

С тези думи той пак насочи вниманието си към търга, където междуременно наддаването отново бе започнало, а робите, щастливи, че са намерили толкова добър „мастър“, побързаха да изпълнят заповедта му.

Разпродажбата продължи спокойно. Търнбул купи още едно момче на дванадесет и едно момиче на шестнадесет години, чиито родители наскоро бяха умрели. Момчето взе за четиристотин, а момичето за шестстотин долара. А един търговец на роби пък купи две цели семейства, които, както каза самият той, щял да откара в Кентъки. Сред тях се намираще едно шестнадесетгодишно почти бяло девойче, дъщеря на мулатка, за което неколцина плантатори му предложиха солидна сума. Но той все твърдеше, че на Север можел да получи за тази красива южнячка далеч по-добра цена, и след като предаде съкрушените роби на своите надзиратели, се отправи към току-що отново пристигналия сал, за да се прехвърли с него до Бейо Сара, а оттам с парахода да потегли нагоре по Мисисипи.

— Търнбул, защо Хоторн стои тъй навъсен настрана? — попита го сега един млад плантатор от близката околност. — Той изобщо не взе участие в наддаването и няколко пъти го чух да въздиша дълбоко.

— Още първия понеделник от ноември неговата собственост също ще бъде продадена на търг — отвърна състрадателно Търнбул, — а в такъв случай навярно сърцето му се свива при мисълта, че само след месец същото му предстои и на него. Беше се впуснал в твърде големи спекулации, а сега не може да си плати дълговете. Жал ми е за него, жал ми е и за чудесните роби, които има... сигурно са повече от петдесет. Ще бъдат продадени поединично и разпръснати.

— Не е това, което му тежи на сърцето — прекъсна го един креол, който се беше приближил до тях. — Току-що ми довери, че в плантацията му е избухнала холера, и както казва, от завчера по обед до тази сутрин, когато тръгвал от дома си за насам, са измрели вече седемнайсет роби.

— По дяволите! — възкликнаха изплашено мъжете.

— Да, да, няма шега — увери ги креолът. — Всъщност той изобщо не бива да се разхожда между другите хора. Дяволът си няма работа и в крайна сметка самият той може да е заразен.

— Е, ама при тези лоши времена само това ни липсваше — рече Търнбул, поклащайки глава. — Малко холера сред негрите ни, та на бърза ръка да се отървем от собствеността си. После можем да поемем заедно с доброволците за Тексас... по една карабина и един кон навярно все ще ни останат. Но ето че Хоторн идва насам, нека чуем дали намира положението за опасно.

Човекът, за когото говореха, беше строен, почти слаб, с доста силно изпъкнали скули и сиви подвижни очи, които не се спираха на едно място даже и за пет секунди, а непрекъснато шареха наоколо по насъбралите се хора. Но, изглежда, тежка грижа притискаше сърцето му, а лицето му бе бледо, косите невчесани и дрехите му раздърпани и изпомачкани. С бегъл поздрав той се нареди да отмине мъжете, но Търнбул, който беше слязъл от седлото и водеше коня си за юздите, му препречи пътя.

— Хей, Хоторн, какво е станало с теб, откак се видяхме за последен път? Изглеждаш ми съвсем променен! Bless my soul! Човече! Не трябва да взимаш всеки насрещен вятър веднага толкоз присърце! Кой знае дали още на следващия ден няма да задуха от някоя друга по-благоприятна посока!

— Търнбул — отговори плантаторът, като стисна ръката на своя дружелюбно настроен утешител, — един мъж може да понесе много

нещастия и даже най-ужасното от тях, което ни връхлети с цялата си страховитост, не би успяло тъй лесно да повали на земята силния. Сполетява ли ни обаче час по час, наранявайки винаги все едно и също място, тогава то не превива просто духа, а унищожаваша цялата енергия на душата и сломява обезсиленото сърце.

— Смелост, Хоторн, смелост! — извика Търнбул. — Живеем в такава страна, където бързите щастливи поврати не са рядкост. Една-единствена успешна спекулативна сделка може отново да те направи богат както по-рано, ако не и още по-богат.

— Свършено е с мен! — каза американецът, като поклати глава. — Още от пет години ме преследват нещастия. Навремето се започна най-напред с лошата реколта на памука. Е, хубаво, на всички вас не провървя тогава кой знае колко много. Но през следващата година, вероятно подпалена от някой негър, изгоря моята Cotton gin^[2], а заедно с нея и почти половината от набрания памук. През 1837 мор по добитъка унищожил по-голямата част от стадата ми. През следващата година опитах онази спекулативна сделка с Тексас, закупих там триста мулета, но както вече знаете, бях нападнат от команчите, ограбен и като по чудо спасих скалпа си. Миналата година се оставих да ме подведат да вложат парите си в Консолидейтид Банк, която веднага след това прекрати всякакви плащания. Несломен от всичко това, останах с надеждата поне да съумея да удовлетвори кредиторите си чрез продажбата на моите роби и да продължа да живея като почтен човек. Но ето че сред тях сега избухна тази епидемия... моят син, лекарят, се опасява дори, че е холера... и един господ знае дали след седмица няма да съм вече... просяк.

Той замълча, а Търнбул го погледна състрадателно в очите.

— Ами ако отведеш здравите си роби в някоя друга околия, та да не ги хване епидемията!?

— Нима някой ще ми разреши? — отвърна му Хоторн. — Те, както и всичката ми останала собственост, са обявени за продан и самият ти знаеш, че сега нямам право да се разпореждам с тях.

— Ще взема да прескоча за малко до твоята плантация — рече Търнбул след известно мъчително мълчание. — Искам сам да видя как стоят нещата.

— Каква полза? — възрази Хоторн. — Не можеш да ми помогнеш, а... само ще се изложиш на опасността да се заразиш.

— Въпреки това ще дойда с теб, макар и само за да се убедя със собствените си очи дали съседните поселища са застрашени или не... Ами кой ли е тоя, дето го водят насам? Изглежда, търгът все още не е приключил.

Въпросът му се отнасяше до един чернокож, целият опасан с вериги, който току-що бе доведен тук от помощник-шерифа. Беше някакъв заловен мулат, чийто господар не бяха успели да издирят. Самият той твърдеше, че бил свободен, но не можа да го докаже по никакъв начин и ето защо сега щеше да бъде продаден от името на държавата на оногова, който платеше най-много за него. Бяха го оковали във вериги, защото въпреки всички предпазни мерки вече три пъти беше бягал от различни затвори, а последния път за малко не убил пазача. Всеки се страхуваше да го купи и шерифът дълго и напразно го предлагаше за малката сума от двеста долара. Най-сетне един плантатор от околността на Ню Орлиънс, който случайно присъствуваше на търга, се реши да го вземе, за да го използва в плантацията си със захарна тръстика. Дадоха му го за двеста и един долара.

— При мен не може да офейка — каза той през смях, — би трябвало да преплува езерото, а там стоят на стража моите алигатори. Великолепни животни в това отношение! Вярно, че със зъбите си вече ми съсипаха трима от робите — отърваха се едва-едва, единият без крак, а другите двама изгубиха по една ръка, обаче това послужи на останалите като предупреждение. Сега никой от тях не би се приближил до водата, ако ще би и животът на баща му да е в опасност... Но как ще го откарам този обесник до Уотърлу?

— Ей там веднага ви се предлага удобен случай — каза някой. — Идва дребничкият французин, който ще върне обратно колата за хляб. Можете да го натоварите на нея.

— Добра идея! — възкликна плантаторът от Ню Орлиънс и като улови единия край на веригата, поведе роба към каруцата, която, запретната само с едно мършаво пони, тъкмо преминаваше с трополене покрай тях.

— Хей!... Вие в каруцата...

— Какво има, мосю?

— Ще можете ли да вземете моя роб до Уотърлу и там да го предадете на Ж. Пльовие?

— Impossible^[3]! — извика коларят. — Колата е пълна догоре и няма място дори за куче, а още по-малко пък за такъв едър чернокож, и то с петдесет-шейсет килограма вериги!

— Ами какво ще кажете, ако го вържем отзад? — обади се плантаторът. — Не е необходимо да се вози на каруцата. Ще го предадете на посочения човек, нали?

— Certainement^[4]! — засмя се креолът. — Закрепете му отзад здраво веригите — тъкмо ще помага, като бута. Но ако е свикнал да ходи бавничко, съжалявам, че няма да мога особено да се съобразявам с неговото удобство. Бързам и ще трябва да потича.

— Колко е разстоянието дотам? — попита плантаторът.

— Само шест мили. Изминавам ги за час и половина.

— О, щом не е по-далеч — рече другият, — тъкмо ще си пораздвижи краката.

И без повече церемонии те откараха нещастника до колата и с помощта на два големи катинара здраво го приковаха към задната част на леката каруца, над която бе опънато синьо ленено платнище. После креолът потегли надолу по брега на реката заедно с поверения му нещастен роб в лек тръс и ако не искаше да бъде влачен, окованият мулат трябваше да тича подир колата, облекчен само от това, че поне по-голямата част от веригите му бяха натоварени на нея.

В това време Търнбул и Хоторн се прехвърлиха със сала на другия бряг на реката и като минаха с конете си през Бейо Сара и Сейнт Франсисвил, две малки цъфтящи градчета, се насочиха към плантацията на Хоторн, отстояща още на около шест мили.

А там всичко бе тъжно и запуснато. Работата беше прекратена, оградата на места съборена, прозорците на жилищната сграда отворени, сякаш обитателите ѝ се бяха изнесли. Конете пасяха в градината, газеха цветята и пощипваха листа и филизи от овощните дръвчета. Иначе толкова приветливата плантация приличаше по-скоро на някое нападнато и плячкосано от разбойници имение, отколкото мирно поселище на селски стопанин от Луизиана. Тук-там негрите стояха на групички и разговаряха помежду си. Изглежда, не обърнаха внимание дори на пристигането на своя господар. Само един-единствен човек се отдели от останалите, приближи се до двамата ездачи и се спря пред коня на Хоторн.

— Е, Анибал — попита го плантаторът, — какво е положението? По-добре ли са болните?

— През последните три часа умряха четирима, а Уилям и Съолест берат душа — отвърна старият роб монотонно и с дълбока болка в гласа. — И аз самият не съм добре — продължи той след кратко мълчание. — Навярно и редът на Анибал ще дойде скоро!

— Ужасно! — възкликна Търнбул. Хоторн не каза нищо, а втренчи сухите си пламнали очи в земята с мрачен и отчаян израз.

Ето че се отвори вратата на малка жилищна постройка в средата на негърските къщурки и по ниските стъпала, водещи към входната ѝ врата, се спуснаха дванайсет негри, които носеха два широки ковчега. Към шествието се присъединиха и стоящите наоколо негри и скоро всички, с изключение на Анибал, който остана до своя господар, изчезнаха в малък гъсталак от магнолии, растящ от едната страна по границата на плантацията.

— И защо ковчезите са само два? — попита Хоторн след известно мълчание, по време на което Търнбул, настръхнал от ужас, гледаше втренчено подир погребалното шествие.

— Времето не стига, масса, за да сковаем за всеки отделен ковчег. Измират твърде бързо. Нашите седмина дърводелци, с които все още разполагаме, защото двама са погребани вече ей под онази купчина пръст, трябваше на всичко отгоре през последните дни здравата да си плюят на ръцете. Но всичко върви много бързо, те просто не успяват да насмогнат.

— Добре, добре! — викна му Хоторн и махна нетърпеливо с ръка. — Постъпвайте както искате, все ми е едно... да бях умрял и аз! Не искаш ли да дойдеш да ми видиш болницата? — обърна се той после към Търнбул. — Струва си труда да хвърлиш един поглед. Ако ме бяха оставили да се грижа за всичките болни на цял град, пак не можеше да изглежда по-зле. За тази цел опразних къщата на моя надзирател, а него го прибрах при мен у дома.

— Благодаря, благодаря! — каза Търнбул, като отстъпи боязливо крачка назад. — Човек не бива излишно да се излага на опасност. Болестта е заразна и никак не ми се иска да я занеса вкъщи. Ами кой идва насам?

— Това е един от моите негри — отвърна Хоторн, — надзирателят ми трябваше да го изпрати тази сутрин до съседните

плантации за продукти. Виждам, че се връща с кошовете.

Робът насочи коня към господаря си и хвърли празните кошове на земята.

— Какво означава това, Сципионе? — попита го той учудено. —
Защо не носиш каквото ти поръчах?

— Не искали да пуснат нигър в нито една плантация! — рече чернокожият гневно. — Бил навсякъде, при Лобкинсови, Уортънови, у Хекман, Сейър и както им е името там на всички и все казват, че нигър трябвало да върви по дяволите, защото им носел чума!

— Тъй си и мислех! — въздъхна Хоторн. — Ще тръгна пак с теб обратно, Търнбул — обърна се той бързо към шишкото, — трябва да се поразсея. Остана ли един ден сред моите хора, сигурно ще се побъркам!

— Тогава ела! — каза Търнбул, който бързаше да се отдалечи от опасната близост на болните. — Може би все още има някакъв начин и средства да ти се помогне. Никой свестен човек не бива да се отчайва, докато има кон, на който да язди, и глава, с която да мисли. Ела с мен при моето семейство и си почини някой и друг ден. Може би през това време болестта ще се навърлува тук, във всеки случай поне ти самият няма да си изложен повече на опасност.

Мъжете мълчаливо обърнаха конете и поеха обратно по пътя, оставяйки това място на неговата злокобна усамотеност и запустялост. Но преди да преминат през откритата поляна и да навлязат в гората, до слуха им долетяха жалобните нестройни погребални песнопения на негрите, които спускаха в гроба своите приятели и роднини.

Особено чувство обзема дори и най-смелия, най-неустрашимия човек, когато наближи някоя местност, където върлува заразна болест, а смъртта коварно дебне из засада и връхлита жертвите си, преди да успеят да заподозрат нещо за страшната опасност. Някои хора със смели сърца и несломим дух се хвърлят срещу цяла редица застрашително насочени щикове, обаче забавят крачка, когато трябва да влязат в район, където вилнее чумата, тръгнала на ужасна жътва. С открито лице и нов прилив на смелост те биха се втурнали срещу неприятеля... но в този случай, когато могат да очакват смъртта скрита във всяко приятелско ръкостискане, в дъха на всеки човек, те обръщат гръб и избягват от мястото, над което е надвиснало такова проклятие... Същото се случува и с жителите на околия Уест Фелисиана. Никой не

стъпи повече в плантацията на нещастния Хоторн, а когато съобщенията за измиращите хора започнаха да стават все по-ужасни, когато най-накрая дойде и новината, че трупове оставали да лежат в леглата си непогребани, около нея поставиха кордон, за да я изолират от околния свят.

Четири седмици по-късно, в края на месец октомври, на пристана на Бейо Сара тъкмо се бяха насъбрали доста мъже да чакат пристигането на пощенския параход от Ню Орлиънс, когато един млад плантатор от околността се появи в галоп и хвърли юздите на коня си в ръцете на стоящия наблизо негър да ги държи. Беше най-близкият съсед на Хоторн и всички го отрупаха с въпроси за съдбата на човека, подложен на толкова тежко изпитание.

— Той почина! — каза им плантаторът, като се огледа наоколо с тъжни очи.

— Какво? Умря ли? — извикаха всички на един глас.

— Умря! — повтори младият човек. — Тъкмо идвам от мястото, където всяка сутрин една от здравите робини идва да взема оставената храна... и чух страшната вест. Завчера е умрял неговият последен роб, верният Анибал, който все се грижел за болните и невероятно дълго се държал на крака. Хоторн, чийто син дотогава също успял да избегне заразата, не могъл да понесе загубата на любимия си слуга и както ми каза момичето, тази сутрин си теглил куршума.

— Ужасно! — възкликнаха всички.

— А синът му, ми каза негърката, бил близо до пълно отчаяние и най-горчиво се упреждал, че не бил повикал и друг лекар.

— Този хлапак заслужава да бъде обесен! — извика Търнбул, който току-що се беше присъединил към мъжете — Отдавна казвах на баща му, че този обесник нищо не разбира. Ама не, той трябваше да знахарствува сред негрите, докато успешно ги изпрати всичките под земята. Ако аз съм му кредитор, нямаше да го оставя да се измъкне от заслужената си участ. Ами какво мислят да правят тези хора сега? Какво ще стане с разпродажбата през идния месец?

— Господ знае! — отвърна му един търговец от Бейо Сара. — Откак върлува тази епидемия, никой не е и помислял за продажбата. И аз съм от кредиторите, но от около две седмици се отказахме да пазим наоколо. Отначало държахме плантацията под око, защото не без основание предполагахме, че Хоторн ще поиска да се измъкне заедно с

негрите си към Тексас или някое друго място, където ще бъде в безопасност. Но сега вече, разбира се, няма защо да се опасяваме от подобно нещо и макар че самият аз губя много пари, все пак ми е жал за този клетник.

— Ами къде е синът му, докторът? — попита Търнбул.

— Разправят, че след самоубийството на баща си яхнал своя кон и препуснал, ама никой не знае накъде — отговори плантаторът.

— Във всеки случай утре трябва да отидем дотам! — отсече Търнбул след кратко замисляне. — Не върви повече така... не можем да поемем отговорността нито пред бога, нито пред хората да оставим малцината оживели без никаква помощ и подкрепа. Болестта сигурно се е навърлувала вече.

— Аз няма да дойда — увери ги плантаторът. — Тази сутрин, когато вятърът духаше тъкмо от онази посока, надуших вонята от трупове... побиват ме тръпки от ужас само като си помисля!

— И аз не отивам — заяви търговецът, — от цялата тази работа изгубих достатъчно много, не ми се иска сега да рискувам и живота си.

Всички си намериха някакъв предлог или направо казаха, че се страхуват от заразяване, и Търнбул се видя принуден да се откаже от човеколюбивото си намерение, тъй като сам нямаше да може да свърши нищо...

А какво беше в това време положението в плантацията, която, отбягвана от всички, изглеждаше напълно попаднала във властта на нечестивия? Там цареше мъртвешка тишина, лешоядите описваха тесни кръгове над една от ниските негърски къщурки, а после отлитаха по съседните дървета, за да оглеждат оттам с алчни очи цялото място, където, ако не бяха закованите дъски пред вратите на жилищата, щеше да ги очаква великолепно угощение... Ето че слънцето потъна зад върхарите на магнолиите, отивайки си да спи в своето зелено ложе, и над запустялата плантация започна да става все по-мрачно и по-злоещо. Тук-там заблещукаха със слабата си светлина по някоя и друга звезда от тъмносиния небесен свод... когато бързо, но предпазливо от различни посоки на откритото място пред сградите се появиха петима негри, загърнати в тъмни одеяла, след което се приближиха до дома на Хоторн. Щом достигнаха задната врата, един от тях удари с ножа си по някаква стара тенекиена кана за кафе, захвърлена там наблизко уж небрежно, като повтори този сигнал пет

пъти, преди да се отвори вратата, откъдето, облечен съвсем като американските заселници от западните райони, с кожена ловна риза, легинси, мокасина, въоръжен с карабина и нож, се появи Хоторн и спирайки за миг на прага, изпитателно се огледа наоколо.

— Всичко наред ли е, Анибал? — попита той после, като се обърна към един от току-що дошлите негри.

— Да, масса — отвърна верният роб, — вече сме извън опасност, през нощта никой няма да се осмели да дойде на това място, спечелило си такава зловеща слава. Но хайде, време е за тръгване!

— А осигури ли лодки? Свободен ли е пътят през теснината на магнолиите? Взе ли предпазни мерки, в случай че някой ни срещне?

— За всичко съм се погрижил, масса! — отвърна Анибал твърде самодоволно. — Младият господар заедно с Уилям, Сципион и още шестима други е на пост при лодките, а ние останалите сме достатъчни, за да пренесем целия багаж, понеже не е кой знае колко много. Онова, което миналата нощ скрихме в блатистата местност съвсем близо до брега на Мисисипи, е на сигурно място и можем да го натоварим, когато минем с лодките оттам.

— Тогава да побързаме, момчето ми! — каза Хоторн усмихнат и дружелюбно потупа по рамото стария роб. — Няма да съжаляваш, Анибал, че ми служиш тъй вярно и усърдно... никой от вас няма да съжалява! А сега да тръгваме! Всяка минута е скъпа, чака ни още дълъг път.

По негов знак Анибал се завтече обратно към изоставената къща, отвори вратата и подвижна нещо. Веднага след това уж запустелите й стаи оживяха, отвътре се разнесоха един през друг многобройни гласове и цяла тълпа от ликуващи негри, мъже, жени и деца, се заблъскаха навън през вратата.

— Чакайте! — подвижна им Хоторн през смях, като вдигна ръка с възпиращ жест. — Мъртъвците не бива да вдигат такава олелия, за да не безпокоят живите. Мирувайте, деца, докато стигнем в Тексас! Там ще се радвате, ликувате и скачате, а сега пазете тишина! Анибал и Нелсън ще ви покажат нещата, които трябва да се занесат до лодките, и хубавичко внимавайте да вървите само по твърдо отъпканата пътека, за да не останат да личат следи от страни!

Чевръсто и усърдно чернокожите се заловиха на работа и за кратко време всеки натовари своя багаж на плещите си. Беше даден

сигнал за тръгване и колоната потегли.

В непосредствена близост до западната граница на плантацията на Хоторн започваше гъсталак от вечнозелен самодивски чемшир и великолепни магнолии, който се простираше на около три мили по двете страни на доста дълбока теснина, пресечена от малка рекичка, понесла водите си през низината в посока на Мисисипи. През тази теснина и низината, обрасла нагъсто с тръстика, тясна пътека водеше към малък, отдавна изоставен блокхаус, в който преди години бе извършено убийство и оттогава никой повече не искаше да живее в него. Та в този блокхаус предвидливият Анибал заедно с неколцина други беше отнесъл предишната нощ вещите, които трябваше да бъдат натоварени от брега в лодките. Сега, безшумно и бързо последван от носачите с останалия багаж, той се промъкваше по пътя като сянка. Беше великолепна нощ за подобно начинание. Непрогледна влажна мъгла се бе спуснала като гъст воал и само нарядко плахата светлина от някоя звезда успяваше да си пробие път сред влажните изпарения, а далечен боботец тътен известяваше приближаването на надигаща се буря.

Отначало Хоторн с карабина на рамо следваше най-отзад веригата от хора, но сега през хрусталака бе започнал да изпреварва бавно крачещите напред негри, за да достигне застаналия начело Анибал и да му даде още някои разпореждания, когато старият роб изведнъж се спря и с протегнатата ръка посочи към нещо, което се белееше в гъсталака.

— Там! — прошепна той с едва доловим глас. — Стреляй, масса, стреляй по онова бяло петно. Мястото му не е тук в гората!

— Кой е там? — извика плантаторът, като свали карабината си от рамото, запъна спусъка ѝ и направи крачка напред. — Кой е там? Отговаряй или ще стрелям!

Миг-два, изглежда, съществуването се поколеба как да постъпи, но опасността бе твърде близка и реална, за да се колебае дълго, и с твърди крачки към Хоторн се приближи човешка фигура и се спря точно срещу него.

— Рали! — възкликна той изненадано. — Какво те води насам?

— Подозрението, че не всичко в твоята история отговаря на слуховете! — отговори му младият човек. — Хоторн, Хоторн, ти игра позорна игра и бог ме изпрати тук за твое наказание!

— Дявол го взел! — извика Хоторн, скърцайки със зъби. — Твоят съюзник, гадният Морис, ли скрои плана да бъда издебнат тук? Колко ще ти платят?

— Вярно, че доскоро бях на служба при Морис с такава цел — отвърна Рали, като изпъна снага, — но сега той нищо не знае за моите действия. Дойдох тук по собствена инициатива. Подозирах безсрамната ти постъпка. Не си мисли само, че ще избегнеш справедливото наказание! Ще пожънеш проклятието, което си посял!

— А ти вярваш ли — рече Хоторн с едва сдържан гняв, когато другият му обърна гръб, — ти действително ли вярваш, че съм толкова глупав да те оставя ей тъй да си вървиш, за да разнесеш вестта по целия свят? Мътните го взели! Сигурно ме мислиш за страшен глупак!

— Посмей само да се приближиш до мен! — извика младият човек и светкавично измъкна от пояса си пистолет. Но в същия миг Анибал с желязна хватка улови ръката му отзад и въпреки отчаяната съпротива и виковете за помощ надхитреният Рали след минута-две беше вързан на земята с парцал в устата.

— Благодарни на собствената си глупост и дързост — каза Хоторн, извърцайки се от него, за да застане отново начело на колоната. — Сега във всички случаи ще ни придружиш в пътуването ни до тексаската граница, след което може би ще поумнееш!

— Много се съмнявам — рече Анибал, хвърляйки коварен поглед към младия креол.

— В какво? — попита го Хоторн, като рязко се обърна към него.

— Ами в това... че... че ще поумнее — отвърна чернокожият колебливо. После предаде вързания човек в ръцете на двама от своите верни хора и побърза да догони Хоторн.

Ето че достигнаха низината. С изключение на някои по-дълбоки места, заприличали на малки езерца, свързани помежду си от тесни водни канали, знойното лято беше пресушило блатото и без особени затруднения те продължиха пътя си, докато се добраха до върбите на речния бряг, надвесили клони над водата. Там бяха посрещнати от плътните ниски тонове на екливия вик на кукумявка. Анибал им отговори с изкусно наподобените звуци, издавани от „whippoog-will“^[5], и веднага след това от гъсталака изскочи младият доктор Хоторн и радостно поздрави пристигналите хора.

— Всичко наред ли е? — попита го бащата, като се огледа за лодките.

— Всичко — отвърна му докторът. — Мина великолепно, никой не ни забеляза и никой не подозира, че все още бродим по земята.

— Все пак един знае — каза баща му. — Само, че него го водим с нас, вързан!

— Познаваш ли го? — възкликна докторът.

— Разбира се, Рали, младият креол.

— По дяволите! Онзи шпионин, на чиято проклета бдителност единствено се дължи, че не можахме да напуснем страната още преди две седмици... машата на Морис! И какво мислиш да го правиш?

— Ще го вземем с нас до границата на Тексас — каза възрастният Хоторн.

— Или поне донякъде — промърмори Анибал под носа си. — Ще ми поверите ли охраната на този подлец? — попита той вече с повисок глас.

— Направи каквото намериш за добре — отвърна Хоторн, слизайки надолу към лодките. — Само гледай да не ни издаде!

— Слушам! — засмя се негърът и по негов знак неколцина от чернокожите отнесоха съпротивляващия се с всички сили пленник в най-малката от лодките.

— Завържете му краката, тъй! — каза Анибал. — А сега на борда! Преди зазоряване трябва да сме отсреща до другия бряг в безопасност, значи налага се да гребем нагоре по реката поне още петнадесет мили. Затова бързо, ту boys, бързо!

Чернокожите, четирима млади мъже, чевръсто и усърдно се хванаха за греблата и скоро след това се озоваха в сянката на няколко могъщи памукови дървета точно под малкия, всяващ страх блокхаус. По даден знак надзирателят на Хоторн, който бе стоял на пост тук при струпаните най-различни стоки, се спусна до самия бряг и след като размениха няколко думи с него, започна товаренето на лодките. После, за да използват благоприятния южен вятър, те поставиха ветрилата и лодките започнаха да се плъзгат нагоре по Мисисипи възможно най-близо до брега, за да избягнат силното течение.

Заедно с избраните от него четирима негри Анибал беше взел най-малката лодка и в нея бе сложил пленника, който, все още здраво вързан и със затъкната уста, не можеше да се помръдне. Благодарение

бързината на своята лодка старият негър несъмнено имаше възможност да застане начело, но той нарочно поотпусна широкото късо ветрило, изостана зад другите лодки с около дължината на едно въже и насочи плавателния съд малко по към средата на реката. Засиленият плясък и шум, идващ откъм носа, скоро издаде, че малката лодка вече е започнала да се бори срещу напора на могъщите водни маси на централното течение, и след като отново изпъна ветрилото тъй, че да лови всеки полъх на вятъра, идващ откъм Мексиканския залив, Анибал докосна с ръка рамото на своя пленник, който, изпаднал в привидна безучастност, лежеше на дъното на малкия плавателен съд.

— Масса Рали! — поде робът и по тъмното му лице пробягна сатанинска усмивка. — Масса Рали, спомняш ли си още как през последната пролет в Бейо Сара заповяда да вържат и бият Анибал, защото той не искаше да стои на пост да пази, докато ти правеше компания на жената на твоя приятел? Вярно, че тогава ти представи нещата иначе: „damned nigger“^[6] се бил държал безсрамно, дори те бил заплашвал, а това изисквало наказание. Моят господар не беше там, а ти знаеше, че законите са на твоя страна.

Белият гневно стисна зъби и отправи мрачен и въпросителен поглед към надвесилата се над него тъмна човешка фигура... за един-два мига изглеждаше, сякаш искаше да каже нещо, но после отново се отпусна в предишното си положение, а негърът, който го бе наблюдавал дебнешком, продължи:

— Спомняш ли си и нещо друго — как месец по-късно стреля по брат ми със сачми за диви патици, защото, макар че в Бейо Сара го познава всяко дете, бил тръгнал без документ за самоличност, а като побягнал обратно към плантацията на своя господар, искал само да си спести двайсет и четири часов арест? И тогава законите бяха на твоя страна. Какво ли те засягаше, че нещастникът с месеци трябваше да остане на легло и да изтърпи страшни болки? Спомняш ли си всичко това?

Пленникът не отделяше изплашения си и отчаян поглед от тъмната човешка фигура, която все по-застрашително се навеждаше над него, ала не смееше да помръдне.

— Добре — продължи Анибал с приглушен глас, — сигурно не си го забравил. Да бъде благословен денят, в който ми се удава възможност да отмъстя за клетия си брат... Помоли се на бога за

спасението на душата си, защото не ти остава да живееш и четвърт час.

Със сърце, което от страх все по-учестено биеше, вързаният човек бе слушал думите на негъра, вещаещи неговата гибел, но все пак беше вярвал, че Анибал използва за кратко време дадената му власт, за да излее върху него, белия, своя гняв и своята омраза. Сега обаче, когато пред ужасените му очи започна ясно да се очертава страшна картина, когато в съзнанието му се запромъква страхотно предчувствие, той се опита с всички сили, придадени му от отчаянието, да скъса въжетата и да се освободи, ала Анибал бе предвидил това, въжетата бяха неимоверно здрави и след няколко минути безплодни усилия нещастникът се отпусна в предишното си положение, обзет от смъртен страх, с чело, оросено от студена пот.

— Всичко е напразно! — засмя се Анибал и пъкна в устата си ново парче тютюн за дъвкане. — На работа, момчета, махнете го оттук! Трябва да се върнем в по-спокойни води, иначе ще изгубим другите лодки. Вече не мога да различа ветрилата им. Помогнете му да се прехвърли през борда!

Негрите изпълниха дадената заповед бързо и както си личеше, с радостно усърдие. Въпреки съпротивата му нещастникът бе вдигнат, после за секунда-две увисна във въздуха в техните яки ръце и в следващия миг, придружен от едно високо „ехейй!“ на предводителя, полетя във водата, която плисна високо и го скри от очите им.

Междувременно Анибал развърза платното, тъй че то остана да се вее на вятъра, лодката, която престана да бъде тласкана срещу течението, спря своя бяг и негрите внимателно започнаха да наблюдават как давящият се човек отново изплува на повърхността, после потъна, а сетне пак се появи. Но когато мътните води и този път го погълнаха, без да каже нито дума, Анибал хвана кормилото и с издуто платно, гонен от доста силен южен вятър, лекият плавателен съд полетя към брега, а после бързо и безшумно пое покрай него нагоре по реката.

Вече се развиделяваше, когато бегълците спряха край устието на малка рекичка, която се вливаше в Мисисипи малко под Туника.

— Ей го мястото — рече Анибал, който сега пак се беше приближил до лодката на своя господар. — Ако останем тук през деня, в тези гъсталаци никой няма да открие скривалището ни. През нощта

ще можем да се доберем до Ачафалайя, да разтоварим лодките и да продължим по суша, преди страхливите креоли да се осмелят да влязат в „бърлогата на чумата“, както кръстиха в последно време нашата плантация. Как ли ще се опулят, като намерят в къщата труповете на кравите!

— Добре — каза Хоторн, — ще последваме съвета ти, но да не забравяме да оставим постове. Пленникът на сигурно място ли е?

— Съвсем на сигурно! — отвърна Анибал и малката му лодка първа леко навлезе в устието на реката.

Пет седмици след тези събития Търнбул получи следното писмо от Тексас:

Тексас, 4 декември 1840

My dear Sir!^[7] Тъй като ти си единственият човек в Луизиана, чието мнение не ми е безразлично, чувствавам се задължен да ти дам кратко обяснение за привидно незаконната си постъпка, което донякъде да ме оправдае в твоите очи или поне да смекчи присъдата, която си ми издал вече в сърцето си.

Знаеш в какво отчаяно положение се намирах, знаеш, че предстоеше публична разпродажба на цялото ми имущество, което ми беше абсолютно необходимо, за да съществувам и някога да преуспея в живота. Виждах се вече на ръба на пропастта, а само моята собствена енергия никога нямаше да ми стигне, за да не падна в нея. Трябваше да запазя средствата си за производство и трудова дейност, които бях на път да изгубя по вина на алчността на моите кредитори и особено на онзи Морис. Заобиколен от шпиони, не ми остана никакъв друг изход, освен да измисля някакъв начин да изплаша и приятели, и неприятели и да ги накарам да стоят далеч от плантацията ми. А това можеше да стане само с някоя болест, която уж да сее страшна смърт сред моите роби. В същото време страхът на местните лекари от епидемията щеше да ни улесни в нашия план лекуването на мнимата чума или холера да бъде предоставено на собствения ми син.

Лесно склоних моите верни негри да ми помогнат в това начинание, защото успееше ли планът ми, всички те можеха да останат моя собственост. Винаги съм бил към тях добър и справедлив, отнасял съм се с тях дори бащински, а при една публична разпродажба съдбата им щеше да бъде съвсем несигурна и във всички случаи щеше да ги раздели един от друг, а по-голямата част са свързани помежду си с роднински връзки. Анибал ми беше особено полезен. Той е умна глава и се нае с ръководството на цялата тайна акция. Пригответни бяха празни ковчези и щом външен човек се появеше в плантацията, започвахме погребенията — отначало тържествено-парадни, а после с мрачно и зловещо мълчание, като само жените надаваха своите вопли или пееха погребални песни. Скоро постигнахме целта си. Съседите образуваха около нас кордон, за да се предпазят от заразяване, и оттогава заживяхме в относително спокойствие. А за да разсеем всички подозрения, ние убихме няколко крави, но не позволихме на лешоядите да се доближат до тях, тъй че всеки, който се появи в околностите на плантацията, непременно да надуши вонята на мърша и да повярва, че тя идва от непогребаните трупове на тъй бързо измиращите негри.

Планът ни успя. Качихме се в лодките, започнахме да плаваме нагоре по Мисисипи, през първия ден спряхме в едно обрасло с тръстика заливче, което скриваше и нас, и лодките ни, през втората нощ достигнахме Ачафалайя и без да се боим повече, че някой ще ни разкрие, се спуснахме надолу по нея. Недалеч от Мексиканския залив трябваше да заварим мулета, с чиято помощ мислехме да продължим пътуването си по суша. Но напразно упорито чакахме един цял безкраен ден да се появят обещаните ни товарни животни. Те не дойдоха, затова пък пристигна един параход, който по-лесно и по-бързо ни откара до брега на тъй желаната от нас страна.

Пристигнахме в Хюстън, после продължихме далеч във вътрешността на Тексас и в този момент от всички

страни ехтят ударите от брадвите на моите негри, чува се прашенето на падащите отсечени дървета... Тексас е още млада, жизнена страна и със средствата, които са ми останали на разположение, тая крепката надежда в кратко време отново да стана заможен човек и постепенно да успея да изплатя дълговете си, без самият аз да стигна до просяшка тояга. Драги сър, спомни си своите собствени думи: „Никой свестен човек не бива да се отчайва, докато има кон, на който да язди, и глава, с която да мисли“ Все още няма да ти кажа къде се намирам, макар и да не ме тревожи мисълта, че някой от кредиторите ми ще ме намери. Искам най-напред да постигна нещо по-значимо, а после все ще чуеш нещо за стария си съсед Хоторн и се надявам след време, било то в Тексас или пък в Луизиана, да пийнем заедно някоя и друга чаша бренди, както и да разменим по някоя и друга приятелска дума.

Твой
починал и възкръснал
Уилям Хоторн

-
- [1] *Great bend!* (англ.) — големият завой (на реката). — Б.пр. ↑
[2] *Cotton gin* (англ.) — памукочистачна машина. — Б.а. ↑
[3] *Impossible!* (фр.) — Невъзможно! — Б.пр. ↑
[4] *Certainement!* (фр.) — Сигурно, разбира се! — Б.пр. ↑
[5] *Whippoor-will* — Американски козодой. — Б.пр. ↑
[6] *Damned nigger* (англ.) — проклет нигър. — Б.пр. ↑
[7] *My dear Sir!* (англ.) — Драги господине! — Б.пр. ↑

БОРБА С БИКОВЕ В МИСИЯТА „ДОЛОРЕС“

В мисията имаше празненство. Тръгвайки от Сан Франциско, стотици хора газеха жълтия пясък по „мисионерския път“ към отдалечената на около три английски мили „Долорес“. Запъхтени, те преодоляваха трудния и изморителен маршрут, като се изкачваха и слизаха по хълмовете и обикновено си отпочиваха едва на последния склон, покрит с лаврови дръвчета и дъбове джуджета, откъдето се откриваше чудесна гледка към ширналата се пред погледите им малка долина.

Това беше една изпълнена с живот картина, чийто своеобразен чар не можеше да се намали дори и от издигащите се в далечината голи планини.

Недалеч от лявата страна се простираше обточеният тук-там от нисък върбалак „залив на мисията“, част от огромния залив на Сан Франциско, чиято просветваща водна повърхност блестеше свежо сред посърналата зеленина на околните склонове. Надясно тясна необработваема долина се извиваше нагоре сред хълмовете, в чието западно подножие се блъскаше и пенеше прибойт на Тихия океан, а в средата се намираха няколко къщи, които дължаха името си на старата посивяла от дъжд, слънце и вятър постройка, образуваща най-западното крило на поселището.

Мисията „Долорес“, основана в стари времена от йезуитите, привлече най-напред съседните индиански племена, които бяха накарани ме само да построят сградите за нуждите на монасите, а покъсно да започнат да обработват и техните ниви, както и да пасат добитъка им... в замяна на това те бяха цивилизовани. После постепенно там се заселиха калифорнийци от разположените по на юг градове или пък от Сан Франциско, възникнаха и пътища, а над ниските къщи продължаваше да гледа извисоко и мрачно сивият покрив на сградата на мисията.

Но ето че дойде златната треска, а с нея като с вълшебна пръчица се промени и цялата страна — поне една част от сградата на мисията

бе превърната в кръчми. Предвождани от отделни калифорнийци, индианците зарязаха и християнство, и мисия и потеглиха към планините, а в старата порутена и отчасти изоставена сграда се заселиха по-енергични обитатели — немци, американци и французи. Вярно, че свещеникът остана в жилището си и служеше в църквата, обаче самата мисия продължи да съществува само формално. И когато сутрин малките камбани започваха да бият, зовейки благочестивите богомолци на молитва, онези, които откликваха на този зов, бяха малко, много малко. Даже индианците не обръщаха вече внимание на тържествения звън, призоваващ ги да се помолят на техния нов бог. Едни от тях копаеха земята в далечните планини, за да търсят злато, а онези, които по една или друга причина бяха останали, се мотаеха край кръчмите на европейците, за да робуват на алкохола и да тровят кръвта си със замъгляващите съзнанието им спиртни напитки.

Но от време на време на многобройните пивници в мисията им беше необходима някаква извънредна инициатива, която да донесе на собствениците им на бърза ръка толкова много злато, колкото те си мислеха, че може да се промива в златоносните залежи... защото ако това не станеше, тези собственици изобщо нямаше да проумеят по какви причини самите те не са предпочели да отидат в планините, за да съберат повечко от скъпоценното злато, а са останали тук край океана да продават лош коняк. Но за тази цел в никакъв случай не им вършеха работа индианците, които изобщо не притежаваха суха пара, а самите обитатели на мисията бяха крайно недостатъчни, малобройни бяха и отделните посетители от Сан Франциско. За да привлекат многобройна клиентела, им беше необходимо някакво далеч по-притегателно средство от коняка или дори от красивата приветлива околност и ето защо се организираха конни надбягвания и танцови забави, различни състезания и борби и един бог знае още какви увеселения и празненства, само и само да се даде повод на зяпачите и пиячите да донесат дотук през пясъците и прахоляка своето злато и да го разменят срещу някакво дивашко, често отвратително зрелище, както и срещу цяла нощ, прекарана в разюздано веселие и пиянство.

Този път такъв повод даваше организираната борба с бикове. Арената беше в средата на поселището, а мястото бе заобиколено с яка ограда, около която бяха сковани още по-нависоко пейки, та с това удобство донякъде да обезщетят платилите входния си билет хора за

крайно посредственото зрелище. Впрочем кръчмарите от мисията, изглежда, доста добре познаваха жителите от околността, които действително само чакаха удобен случай, независимо какъв ще е той, за да си хвърлят парите на вятъра, понеже широките улици на малкото поселище бяха изпълнени от човешки тълпи, които се блъскаха около преградните стени на арената, караха се за местата, докато други пък разиграваха конете си пред мисионерската сграда, на чиято веранда, изглежда, се бе събрал цветът на красивия пол, и откъдето не една черноока прелестна девойка отправяше пламенни погледи към смелите ездачи.

Междувременно буйната и шумна публика, американци и мексиканци, индианци и други бели в пъстроцветна смесица бе заела местата, до които всеки бе успял да се докопа както може: една част, насядала по издигнатите дървени седалки, друга — по съвсем наблизко намиращия се нисък хълм, тези хора бяха обсадили арената и с дюдюкане и резове, тропане с крака и крясъци се мъчеха да предизвикат появянето на тъй дългоочакваните бикове и бикоборци.

Докато това очакване продължаваше, на арената се бяха появили неколцина младоци с пъстро облекло, доста нахални на вид, но, изглежда, и твърде непохватни в действията си, които, ако се съдеше по външността им, бяха мексиканци, а с тях имаше и някакъв метис с обезобразено лице от дълбоките белези на едра шарка. Те танцуваха и пееха и с шегите си се опитваха да накарат публиката да запази спокойствие поне още известно време. Но ако това им се удаваше с испанскиговорещата част от хората, които често избухваха в силен и груб смях при още по-грубите шегии остроумия, то успехът им сред англичаните и американците, които не разбираха и дума испански, бе равен на нула.

В крайна сметка тази част от публиката даже се ядоса, че другите се забавляваха, докато самите те също си бяха дали парите, а никак не можеха да разберат защо „папачта“ се смееше.

Шумът ставаше все по-невъобразим и неколцина полупияни американски моряци, на които тези шегии започваха да доскучават, скочиха долу на арената, за да вземат дейно участие в танците и песните на намиращите се под тях мексиканци. Тъкмо в този момент обаче тясната врата в оградата рязко се отвори и съвсем неочаквано сред, естествено, немалко изненаданите моряци се втурна кафяв,

сравнително дребен, но пъргав и наперен бик, тъй че в първия миг хората замръзнаха безпомощно на местата си и ако животното действително кроеше нещо лошо или замисляше веднага да нападне, те щяха лесно да станат негова жертва и никой нямаше да е в състояние да ги спаси.

Ликуването на зрителите при това малко интермецо изобщо не може да се опише. То избухна едновременно от всички страни, но пък беше и единственият начин за спасение на слисаните хора, станали по неволя бикоборци, защото, озовал се пред страшния шум, който кипеше около него, пуснатият на арената наперен бик остана в първите мигове стъписан на мястото си, като само в израз на недоволство виреше рога и ровеше земята с острите си копита.

Първоначалната моментна уплаха премина и с напълно охладено желание за борба, под смеховете, дюдюканията и виковете на зрителите, моряците избягаха обратно през оградата колкото им бе възможно по-бързо. А отстъплението им бе улеснено същевременно и от това, че хукнаха в различни посоки, и бикът, който ги забеляза и се нареди да догони кой да е от тях, не можа веднага да си избере някоя от тъй примамливо обърнатите към него във всички посоки задни части... и така остана на сухо.

Но ето че в този миг от специалната дъсчена преграда на арената изскочиха истинските бикоборци и започнаха да измъчват и бездруго раздраженото вече животно със своите методи и начини, описвани хилядократно — с бомбички, фишеци и къси копия. Но те никога не се изправяха срещу побеснялото животно и накрая публиката даде израз на недоволството си с истинска буря от най-ужасни звуци и шумове.

Междувременно от загубата на кръв и лудешкото тичане насамнатам бикът дотам се изтощи, че не реагираше вече на никакво дразнене. Той разбра, че страхливата тълпа от нападатели никога няма да се изправи срещу него в честен бой, и като ревеше и земята, животното се спря сред арената, търпеливо понасяйки истинска градушка от малки стрели, къси копия, бомбички и фишеци, които валяха върху него от всички страни.

Шумът и беснеенето на недоволната публика достигна вече такава степен, че един от хората на арената хвърли ласо върху рогата на бика и под освиркването и виковете на зрителите го изведе през отново отворения вход.

Сред публиката особено се отличаваше един индианец, строен, висок, добре сложен млад човек, който носеше живописното мексиканско или калифорнийско облекло — къс жакет и цепнати отстрани панталони, а на главата — широкопола шапка, облечена в мушамена материя. В лявата си ръка той държеше пълна бутилка и тъкмо в този момент беше скочил върху една от пейките и по всевъзможен начин се подиграваше на страхливите „матадори“.

— По дяволите, компаниеро! — извика му най-сетне предизвикателно един от бикоборците, дошли от Сан Франциско. — Справи се по-добре, ако можеш, само престани да ревеш така, сякаш агуардиентето^[1] съвсем ти е изсушило мозъка. Всеки може да крещи! — И като се извърна настрани, той промърмори под носа си: — Проклет звяр, много ми се иска да вземе да скочи долу за следващия бик!

— Валентин, я им покажи как става тая работа! — започнаха да се обръщат към него някои от жителите на мисията, които познаваха безумната смелост на индианеца, спечелил си славата на най-добрия ездач и хвърляч на ласо даже и сред калифорнийците.

— Аз ли да им показвам? — обади се индианецът с презрителна усмивка на доста чист и правилен испански език. — Аз ли да им показвам? Че защо? Мексиканците имат унции... много унции^[2]. А Валентин няма нищо, ще си изпокъса дрехите, ще си счупи бутилката... ами, за какво? Заради белите хора, за да се смеят на Валентин... нека се бият матадорите!

— Ама те не могат! — отвърнаха му гласове от пет-шест различни места.

— Ами те са бикоборци и за тази работа вземат злато — изсмя се индианецът, — белите се стичат на цели тълпи и им го хвърлят в шапките... бикоборци, ха-ха-ха! Carajo!^[3] Та те нямат смелост да се изправят даже и срещу едно теле!... Къде ще могат да се мерят с Валентин!

Индианецът отхвърли презрително глава назад и благородната му фигура се изпъна, изпълнена със самочувствие за собствената му сила и сръчност. Но ето че погледът му падна върху бутилката, която все още стискаше в ръката си, но разгневен от непохватните бикоборци, кажи-речи беше забравил, и като поднесе към устните си

гърлото ѝ с дрезгав триумфиращ смях, с жадни глътки започна да се налива със силното питие.

Но ликуващите крясъци на тълпата го прекъснаха и той отново насочи вниманието си към арената, където сега бе изведен и предаден на мъчителите си един буен полудив бик е гарвановочерен цвят.

Новият бик беше изключително едро и яко животно с мрачен и предизвикателен вид, което особено много се подчертаваше от гъстите и тъмни кичури козина, спускащи се над очите му. А се оказа, че тази външност в никакъв случай не лъжеше. Като взе да хвърля пясък върху себе си, той скоро се обви в гъст облак прахоляк, започна да рови и да блъска земята с муцуна, рога и предни копита и ревейки, затърси някакъв противник, за да си излее гнева на него.

Той не чака дълго да бъде нападнат, понеже двама от калифорнийските бикоборци, облечени в своите къси пъстри жакети и панталони, се втурнаха към него, опитвайки се да го объркат, като ту единият, ту другият привличаха гнева му върху себе си. Макар отначало, изглежда, да се поколеба около половин минута с кого да се заеме най-напред, все пак тази нерешителност не трая дълго — веднага след това с бясна ярост той се втурна към по-близкостоящия човек и под подигравателните викове на зрителите го принуди отново да се прехвърли през оградата, докато другият, който навярно се опасяваше, че целият гняв на животното ще се насочи единствено срещу него, бавно започна да се оттегля към изхода, за да изчезне зад оградата.

Причината за това бавно отстъпление се криеше в нещо като чувство за чест, което навярно не позволяваше на матадора току-така да обърне гръб на призования на бой противник. Но въпреки всичко съвсем скоро това чувство отстъпи пред едно друго — чувството, че трябваше да си спасява кожата, понеже, обръщайки глава, щом съзря бавно отдалечаващата се човешка фигура, раздраженото животно сведе ниско рога, започна да рови пясъка и с кратък рев и войнствено вирната опашка се втурна подир беглеца така бясно и неудържимо, че той даже не намери време да се прекатери през оградата, а само успя чевръсто да отскочи настрана, за да не бъде достигнат от рогата на побеснялото животно, а после разкъсан и смачкан.

Обаче силата и тежестта, вложени от бика в това нападение, бяха толкова огромни, че дебелиите напречни греди на оградата не успяха да

им устоят. Строшиха се като прогнили дъски и само след броени секунди развихрилото се свободно животно се втурна сред тълпа от безделни ужасени зяпачи, които, съвсем смаяни от толкова неочакваното нападение, се пръснаха като пилци на всички страни, и пак благодарение на това светкавично разбягване в различни посоки разбеснелият се бик не успя да догони някого от тях и да го вдигне на рогата си.

Силният смях и подигравателните викове на тълпата, която се намираще по високите пейки и се чувстваше в безопасност, заглуши в първите мигове на това бягство всякакъв друг шум. Може би само един-единствен човек от цялото множество удари в необуздания си гняв няколко пъти крак в дъските и изкрещя своето презрително „сагајо“ надолу към замръзналите от ужас по местата си бикоборци, които в своите пъстри чудновато украсени дрехи и без бик наистина представляваха в този момент твърде тъжна гледка. Този единствен човек беше индианецът!

Първата му реакция, изглежда, бе да скочи от пейката долу и някак си да вземе участие в развиващите се под него събития и подтикван от това свое намерение, той вече се нагани да захвърли бутилката настрана, когато някакъв инстинкт възпря ръката му. Обзет от нерешителност, той вдигна бутилката срещу светлината, после се огледа за няколко секунди около себе си, сякаш търсеше някой, на когото би могъл да я повери. Не откри такъв човек или защото част от лицата му бяха чужди, или може би тъкмо защото познаваше пък другите твърде добре.

Но ето че погледът му падна върху бягащото животно, което тъкмо в този момент профучаваше покрай старата сграда на мисията, насочвайки се към далечните планини, и още в следващия миг той прилепи бутилката до устните си и започна да излива парливото питие в гърлото си, докато в очите му се разгоря див огън. После захвърли празната бутилка надалеч и с един скок се озова от скованото дървено скеле на земята. Повали двама-трима от застаналите там хора, но нито забеляза това, нито пък чу ругатните зад гърба си. Пламналият му поглед търсеше само неговия кон. Ей къде го беше вързал, там, на ъгъла, стоеше си кротко като агне в целия този шум и хаос, които го заобикаляха. Веднага щом ръката на господаря му се вкопчи в гривата, умното красиво животно наостри уши.

— Vamos, chiquito!^[4] — извика индианецът през смях, когато с лявата си ръка просто свали юздите от главата на коня си, понеже му се струваше твърде голям труд да вземе тепърва да развързва поводите от оградата. — Vamos, mi bonito!^[5] — и жребецът полетя като стрела, управляван само с натиска на бедрата на разпаления ездач. С цвилене и пръхтене той вдигна голям прахоляк зад себе си, а отделните групи бягащи хора, току-що отдръпнали се от пътя на бика, едва смогваха да се спасят от връхлитащите ги гърмящи конски копита. Ала само за миг той прелетя покрай тях.

Острият поглед на индианеца откри бягащия бик тъкмо когато той достигна зелената морава, простираща се между мисията и крайбрежните хълмове, и като откачи с десницата си ласото от своето седло, той зацъка с език, за да подтикне разгорещилия се жребец към още по-бясна бързина.

Пет-шест ездачи, намирали се тъкмо в този момент наблизко, се бяха опитали вече да отрежат пътя за бягство на бика. Но мочурливата земя, по която той бягаше, ги принуди да изостанат и ето че сега те пресякоха току пред коня на индианеца, за да преминат в галоп покрай мисията и далеч по-нагоре да застигнат беглеца.

Индианецът нададе див тържествуващ вик и препусна право към зида, ограждащ гробището.

— Насам, компаниеро! — подвикна му един от калифорнийците. — Не можеш да минеш оттам!

Валентин отговори с дрезгав смях и с един скок враният жребец прелетя над зида и изчезна с дръзкия си ездач във вътрешността на гробището.

— Damn' my soul!^[6] — изруга калифорниецът под носа си, смуши коня си с шпори и го зашиба с камшик, за да избиколи зида час по-скоро.

Но Валентин се намираще вече пак на открито и щом храбрият му жребец забеляза пред себе си бягащия бик, със силно издути ноздри и пръхтене усили галопата си, приготвяйки се за тъй добре познатия му лов.

Само след броени секунди конят се озова съвсем близо, по петите на бика. Ездачът размаха в широка дъга два-три пъти ласото над главата си, наведе се напред и примката излетя от ръката му. Но в същия миг и само при едно леко стисване с бедрата на индианеца

конят рязко се обърна и с цялата тежест на тялото си, приведен в обратната посока, запъна в земята и четирите си крака в очакване на твърде добре познатото му мощно дръпване от страна на пленника. Усетил страшното ласо, с пълно напрежение на силите бикът направи още два скока напред, но после, стигнал края на това ужасно въже, той го изпъна и миг след това уловеното животно глухо измуча, рухна на земята със счупен врат и силно извита назад глава.

Ето че сега се приближиха и другите ездачи и един от калифорнийците също вдигна ръка, за да омотае ласото си около рогата на пленника, та да могат после двамата ездачи по-сигурно да поведат животно помежду си.

Но разпаленият от агуардиентето Валентин, изпаднал от успешния лов в още по-силна възбуда, вдигна бързо ръка и направи знак на другия ездач да не закача бика. Като потупваше врата на своя пръхтящ и треперещ жребец, с победоносна усмивка той зачака следващото движение на пленения, но в никакъв случай не и укротен противник.

В този миг бикът скочи на крака, съвзел се от първоначалното зашеметяване при падането си. Щом забеляза тъй близо пред себе си своя неприятел, осмелил се да му се противопостави, той сведе ниско рога и яростно се втурна срещу него.

Ала индианецът точно това чакаше и леко управлявайки коня си с лявата ръка, с която се бе вкопчил в гривата му, той препусна пред бика и като използваше цялата дължина на ласото и поддържаше еднаква скорост с все по-неудържимо беснеещото животно, той отново се насочи към арената.

Щом разбра, че не е в състояние да догони бързоногия ездач, на два пъти бикът се опита да побегне встрани, но всеки път ласото отново го връщаше в къде доброволно, къде принудително избраната посока и всяко такова дръпване само още повече засилваше яростта на пленника и го караше да продължи преследването на жертвата си, която ту му се струваше, че сигурно догонва, ту че пак му се изплъзва.

Тъй тази странна двойка наближи арената. Посрещнат с ликуващи викове от тълпящите се наоколо зрители, смелият индианец се насочи към входа ѝ, отворен вече от мексиканците.

Валентин направи нетърпеливо движение с ръка да му сторят място, а дръзкият му поглед изпитателно и неспокойно обходи

вътрешността на арената, където искаше да подмами страшния си противник, обзет вече от безпределна ярост. Но гредите и талпите на онази част от оградата, намираща се срещу входа, бяха здрави и спирайки коня си съвсем близо пред отворената порта, зад която стояха скрити на пост двама души, за да я затворят незабавно, щом бикът пак влезеше вътре, той спокойно зачака противника си, който с ниско наведени рога вече го връхлиташе и следващият му скок едва ли би могъл да има за него някакъв друг, освен смъртоносен изход. А в тези секунди, макар че храбрият му жребец трепереше под него и боязливо отхвърляше назад красивата си глава и въпреки че нямаше юзди, той не помръдна от мястото си, не направи опит да се изплъзне от кажи-речи неизбежната опасност.

Безумен вик на страх и ужас се изтръгна от гърдите почти на всички, когато побеснелият бик сведе рога, за да ги забие още в следващата секунда в слабините на треперещия вран жребец, но тъкмо тогава, направляван от ръката на ездача, конят светкавично се извъртя и с няколко бързи скока премина през арената. Бикът го следваше по петите и тъкмо в мига, когато конят високо подскочи, кажи-речи, над рогата на разлютеното диво животно, за да прелети над оградата, индианецът се отблъсна с коляно от седлото и като изхвърлено от пружина, стройното му тяло полетя в обратна посока право върху бика, който с цялата си мощ и тежест връхлетя срещу най-долните напречни греди и полузашеметен от страхотния удар, политна крачка-две назад.

Когато индианецът скочи на земята с безредно разпиляна дълга коса, изпод която се виждаха да проблясва само тъмните му очи, пламтящи с буен триумфален огън, той държеше в десницата си лъскав къс нож, а в лявата си ръка прерязаното ласо и с ликуващ смях го вдигна да го покаже на зрителите, които едва можеха да повярват на очите си.

Шумът и ликуващите крясъци, които се надигнаха, едва ли могат да бъдат описани. Със затаен дъх ужасената публика бе проследила мнимото падане на безумно смелия индианец и бе взела за гибелен нещастен случай онова, което всъщност представляваше един дръзко изпълнен номер от страна на този ненадминат ездач. Оваците и одобрителните викове просто нямаха край.

В подобни случаи калифорнийската публика не само ръкопляска, а дава и по-практични доказателства за задоволството си на онзи,

който е съумял да спечели сърцето ѝ. По време на такива борби, както дори и при танци, съществува обичай да се хвърлят пари на бикоборците или танцьорките. Често в залата започват да ваят сребърни долари, а и златни монети, ако, докато е танцувала фанданго, някоя красавица е успяла да запали огън в сърцата на зрителите, а после след танца тази сеньорита сама трябва да вдигне от пода сребърната и златна „похвала“ за играта си, което е израз на нейната благодарност към дарителите.

Тъй и сега ликува нето на опиянената от възторг публика си намери отдушник и от всички страни към арената заваля направо градушка от сребърни долари. Хвърляха ги даже и по главата на бика, който в този момент отново се беше съвзел и пак обърна чело към своя враг, удържал досега пълна победа над него.

— Gracias, muchas gracias, caballeros!^[7] — извика индианецът, когато видя тази богата „жетва“ да се изсипва върху него. И вдигайки шапката си от земята, паднала наблизко по време на скока му, той хладнокръвно започна да събира доларите, когато бикът реши отново да го нападне и яростно се втурна към него.

— Пази се, Валентин, пази се! — проехтяха викове от всички страни. Но този дързък храбрец изобщо не сметна за необходимо да поизвърне глава, за да наблюдава движенията на нападащото го животно, ала съвсем близо пред него той просто като змия се изплъзна изпод рогата му и беше насъбрал в шапката си вече двайсетина долара, когато бикът за втори път, и то пак безрезултатно, се втурна срещу него.

Възторгът на публиката растеше с всяко движение на индианеца, който, възбуден от изпитата ракия, все повече се въодушевяваше от всеки свой успех. Очите му блестяха и искряха, цялата му фигура се изпъна и стана някак по-висока и с дръзката си усмивка, изглежда, отново и отново предизвикваше опасността, която всяваше повече страх у зрителите, отколкото у него.

Ето че сега дори и самият бик се стъписа от спокойствието на своя неприятел, изправен срещу него с такава дръзка усмивка, и обзет от страшна, но безсилна ярост, започна с предните копита и с рогата си да рови пясъка.

— Mira aquí, compañero!^[8] — засмя се индианецът и закрачи към учудения бик, който леко отстъпи, но само за да подемем ново

нападение, — погледни тези прекрасни долари! — и като извади пълна шепа монети от шапката си, той започна да ги брои върху пясъка пред побеснялото животно.

— Един, два, три, четири... ей, чакай, амиго, я по-кратко, че ще взема да сбъркам... пет, шест, седем, осем... ама че великодушни дарители... девет, десет, единайсет, дванайсет, тринайсет... о, сатана такъв!

И със силен смях той бе принуден да захвърли шапката, стъпкала веднага от копитата на разярения бик, понеже острите рога на противника му с точно насочен удар заплашваха да го погубят.

С безумна смелост и хладнокръвие Валентин ги избягна на косъм и като вдигна шапката си, той отново се върна към предишното си занимание още докато раздразненият бик с шумно сумтене тичаше през арената, за да го открие.

И все тъй започваше своето броеие, като винаги съвсем близо пред рогата на пощръклялото животно отскачаше ту на една, ту на друга страна според това, накъде го принуждаваше да отстъпи нападението на неговия противник, и все избягваше опасността само с едно привидно съвсем незначително движение на тялото, на което на всичко отгоре придаваше израза на танц, тъй че въздухът непрекъснато потреперваше от нови и нови ликуващи възгласи, а към него полетяха още доста монети. По тези начин той най-сетне така изтощи своя противник, че с глух рев бикът се спря на едно място и равнодушно остави слабото човешко същество да се подиграва с него. А индианецът пееше и танцуваше и броеше доларите си на пясъка, като се смееше, крещеше и вършеше какви ли не номера и смехории, прекъсвани за секунди само от време на време от някое ново нападение на бика.

Междувременно мексиканските професионални бикоборци със завист и безсилна злоба бяха станали свидетели на триумфа на червенокожия и ето че в този момент един от тях също скочи на арената, подвикна на индианеца да си събере парите и сам се изправи пред бика, за да започне отново борбата.

Публиката обаче не го посрещна особено окуражаващо, защото още щом стъпи на пясъка, той бе поздравен с освиркване и неодобрителни възгласи. А бикът, след като забеляза новия обект, на

който можеше да си излее гнева, обърна гръб на стария си неприятел и яростно се втурна срещу новопоявилия се противник.

А той, може би най-добрият от всички местни бикоборци, спокойно го посрещна и като се отблъсна леко с крак от челото му, прескочи бика, прелитайки над главата му. По този начин той отново си спечели доверието на лесно въодушевяващата се тълпа, а разнеслите се тук-там овации, особено от страна на неговите сънародници, го окуражиха към нови подобни опити.

— Вуено сонранего!^[9] — извика Валентин, отмятайки дългите коси на челото си, който бе станал свидетел на тази смела постъпка, но, изглежда, в никакъв случай нямаше намерение тъй лесно да позволи да му бъдат отнети лаврите на деня. — Вуено! Но това беше само шега работа... я гледай сега!

С тези думи той отново застана спокойно срещу връхлитащото животно и щом то наведе рога, с един скок, като при това така изви тялото си във въздуха, че се обърна с лице към главата му, той възседна гръба на бясно галопиращия бик, където под бурните овации на публиката успя да се задържи повече от минута въпреки отчаяните усилия на животното да се освободи от него.

От гняв мексиканецът пребледня като платно.

— Това нищо не е! — извика той и гръмко се изсмя, а когато бикът, който не успя да се отърси от ездача си, докато самият той не скочи от гръба му, в следващия момент се втурна срещу него, мексиканецът се опита със същия скок да повтори безумно смелия рискован номер на индианеца. Но може би ядът и гневът му отнеха хладнокръвието, необходимо за подобно действие. Той зле разчете скока си, озова се твърде назад и щом бикът усети как неговият неприятел се плъзна по задницата му на земята, той веднага се обърна и преди падналият човек да успее да се изправи на крака, го подхвана с рогата си и го запокити във въздуха, сякаш бе малко дете.

— Карамба! — извика индианецът, когато докараното до бяс животно подхвана с рогата си падащото тяло и започна да го тъпче с копита на земята. — Май че играта загрубя! — И докато другите трима бикоборци изскочиха иззад преградата, за да помогнат на своя другар, преди още някой от тях да беше успял да достигне до бика, Валентин отново се хвърли срещу него, и този път право между рогата му, сякаш си търсеше смъртта.

Но все пак дивият и горд син на тези планини знаеше какво прави и докато виковете на страх, нададени от зрителите, разтърсиха въздуха, с късия нож в десницата си той скочи от бика, които рухна мъртъв на земята с прерязани вратни жили след безпогрешните му удари течно между плешките. И под бурните овации и дъжда от монети на тълпата червенокожият затанцува около трупа на бика буйно фанданго...

---

[1] *Aguardiente* — вид ракия. — Б.пр. ↑

[2] *Унция* — стара златна испанска монета. — Б.пр. ↑

[3] *Carajo* (исп.) — Проклятие, по дяволите! — Б.пр. ↑

[4] *Vamos, chiquito* (исп.) — Хайде, малкия! — Б.пр. ↑

[5] *Vamos, mi bonito!* (исп.) — Давай, хубавецо! — Б.пр. ↑

[6] *Damn 'my soul!* (англ.) — Дявол го взел, гръм да ме поразил! — Б.пр. ↑

[7] *Gracias, muchas gracias, caballeros!* (исп.) — Благодаря, много благодаря, господа! — Б.пр. ↑

[8] *Mira aquí, companero* (исп.) — Я погледни, приятелю! — Б.пр. ↑

[9] *Bueno companero!* (исп.) — Добре, приятелю! — Б.пр. ↑

ЗЛАТНИТЕ КЮЛЧЕТА

Доста години изминаха вече, откакто корабът „Изеграм“ с издути ветрила плаваше от Кантон за Батавия. Времето беше чудесно, вятърът благоприятен и корабът, сякаш танцувайки, продължаваше своя път.

Недалеч от брега морето беше осеяно с голям брой по-малки и по-големи джонки, които със своите странни по формата си ветрила следваха различни посоки, като ту плаваха с попътен вятър, ту на бейдевинд. Ала по-навътре в Китайско море те ставаха все по-редки и по-редки, докато накрая само тук-там по хоризонта все още се мяркаше някое тяхно ветрило.

Пламтящото слънце се издигаше нагоре по безоблачното небе. Хората, които миеха палубата, току-що отново бяха забелязали право напред кораб, но не успяха да установят точно какъв бе всъщност той, а и не му обърнаха кой знае какво внимание. Но затова пък толкоз по-внимателно го наблюдаваше щурманът, който стоеше изправен на палубата с далекоглед в ръка, като само от време на време го сваляше от окото си и поклащаше глава. Най-сетне той прибра отделните му части една в друга, слезе по стъпалата и почука на вратата на капитанската каюта.

— Хей, капитане... капитане!

— Какво има, щурман?

— Право пред нас се вижда кораб, останал без мачти... прилича ми на джонка. Да продължаваме ли към него?

— Претърпял крушение кораб! — обади се капитанът, като скочи от койката си едновременно с двата крака. — Хмм, щурман, ами все пак трябва да видим какво има на него. Съвсем наблизо ли е?

— Да.

— Добре... тогава давай право натам... какъв е вятърът?

— Слаб.

— Толкоз по-добре. Веднага се качвам горе!

И действително само за броени минути капитанът облече дрехите си, оставени пред койката, и се озова на палубата, където най-

напред се огледа да разбере от каква посока идваше вятърът, а после хвърли поглед на ветрилата и компаса. След това се приближи до щурмана, който му подаде далекогледа и с ръка посочи натам, където пострадалият кораб се полюшваше върху водата. От палубата вече и с невъоръжено око можеше твърде добре да се различи изоставената китайска джонка. Морякът на кормилото бе получил вече заповед да държи курс право към нея и с помощта на попътния, но слаб бриз „Изеграм“ бавно се приближаваше към малкия плавателен съд.

Впрочем за каквито и да било останки от кораб се интересува целият екипаж, защото обикновено целият екипаж получава определена част от намерения товар, стига той да е ценен. Ето защо моряците приключиха миенето на палубата възможно най-бързо, а после, без да губят време, седнаха да закусят, защото знаеха много добре, че по-късно нямаше да имат и минутка свободна. Междувременно „Изеграм“ постепенно бавно се приближаваше до пострадалия кораб. С помощта на далекогледа щурманът се опитваше да разбере дали на борда му все още имаше хора, а моряците стояха готови с въжета в ръце, та веднага, щом корабът им се доближеше до другия, да скочат на него и здраво да завържат двата плавателни съда един за друг.

В това време някои от ветрилата бяха свалени. Приближавайки се до самата джонка, моряците хвърлиха въжетата на палубата ѝ, а после самите ги последваха с котешка пъргавина. Броени минути по-късно джонката беше вързана плътно за големия кораб и при това почти напълно спокойно море хората можеха съвсем удобно да се катерят между двата кораба. Даже и капитанът слезе заедно с тях в джонката и накара кормчията преди всичко да отвори каютата, за да видят дали вътре не лежах мъртъвци и да не би някаква епидемия да е покосила екипажа или да го е принудила да напусне кораба. Но вътре не намериха нищо подобно. Изглежда, на борда нямаше никакво човешко същество, нито живо, нито мъртво, и само изпочупените мачти показваха, че навярно джонката бе връхлетяна от буря, след което екипажът в паническо бягство бе потърсил спасение в малката лодка. Разхвърляните из каютата хранителни продукти правеха това предположение още по-вероятно. Изглежда, хората не бяха взели със себе си нищо, тъй като дори и в капитанския шкаф всичко стоеше непокътнато.

Докато капитанът претърсваше каютата, щурманът отиде да разгледа товара. Капитанът намери цели купчини китайски дрехи и други дреболии, а накрая даже и едно доста тежко чувалче с испански долари, от които побърза да натъпче в джобовете си колкото можеше повече. Така натоварен, макар че срещна някои затруднения, той се върна обратно на борда на своя кораб, за да изпразни джобовете си и възможно най-бързо да повтори посещенията си в чуждата каюта. Но когато се качи на борда на джонката за втори път, там бе посрещнат от щурмана с пребледняло като платно лице.

— Какво има, щурман? — възкликна капитанът, силно изплашен. — Приличаш на мъртвец! Случило ли ти се е нещо?

— Капитане — отвърна възбудено щурманът, като треперещите му устни едва изричаха думите, — джонката... джонката... е натоварила злато!

— Злато ли?... Не може да бъде! — възкликна капитанът. — Да не бълуваш, щурман?

— Ето, вижте сам — каза щурманът, треперейки с цялото си тяло, докато подаваше на капитана няколко малки златистожълти кюлчета от тежък метал, — какво е това?

Капитанът посегна припряно, взе едно от кюлчетата, претегли го на ръка, а после направи с очи знак на щурмана да го последва в каютата на джонката.

— Щурман — каза му той с тих глас, когато се озоваха там, — колко... колко такива кюлчета има на борда?

— Злато ли е? — отговори на въпроса с въпрос морякът.

— Колко такива кюлчета има на борда? — повтори капитанът, без да му отговори.

— Най-малко петстотин — рече щурманът също тъй тайнствено и тихо като капитана.

— И къде се намират?

— В малкия трюм под самата каюта. Първо трябваше да изкъртя вратата му.

Капитанът замълча и едва след известно време тихо каза:

— Знаят ли... хората нещо за тях?

— Не — отвърна щурманът, — но... ами ако...

— Щурман — продума капитанът с тържествен глас, — това злато ни го изпраща самият бог. Ние и двамата си имаме у дома жена и

деца, а за нашите корабоприетатели сме вършили винаги всичко, каквото са поискали от нас. В Калифорния, когато избяга целият ни екипаж, ние двамата останахме сами на борда и така корабоприетателите не изгубиха кораба си. А каква благодарност поживнахме в замяна? Нима увеличиха възнаграждението ни? Получаваме такава заплата, за която не би работил нито един юнга в Калифорния. А когато се върнахме, господата от управата не казаха даже едно: „Благодарим, капитане, благодарим, щурман.“

— О — обади се щурманът, — даже за малко да ни припишат на всичко отгоре и вината за това, че хората не бяха останали на борда, и бяхме принудени да платим сума пари за нов екипаж.

— Ами да, щурман — продължи капитанът, — тогава може би излязохме глупави. Но... просто така ни повеляваше дългът и аз до края на живота си няма да съжалявам, че съм го изпълнил. Гордея се с това. Но ако и сега пак решим да мислим само за нашите корабоприетатели, тогава нашите жени и деца ще имат право да ни сметнат за луди. А и аз не знам защо каквото сме намерили тук в открито море, трябва да стане собственост само на корабоприетателите. Струва ми се, че могат да бъдат напълно доволни, ако им дадем тяхната част от товара на джонката, а малкото намерено злато задържим за себе си.

— Да, капитане — каза щурманът, който също бе на мнение, че така биха постъпили правилно, — обаче ако екипажът надуши нещо за тази работа? Хората не могат да си държат устата затворена, а после...

— После всеки от нас ще си купи кораб — рече капитанът — и ще оставим хората да си приказват каквото си искат. Ако плаваме из Източноиндийския архипелаг, може да ни е все едно какво ще мислят онези в управлението. А разумните хора няма да казват пак както навремето: „Капитанът постъпи глупаво!“, ами ще казват: „Този път той се оказа по-умен отпреди!“ Впрочем екипажът няма защо да знае нещо повече от онова, което ще му кажем самите ние. Какъв е другият товар на джонката?

— Доколкото успех да видя досега — чай — каза щурманът, — може да има и няколко сандъка с опиум.

— Е, ами тогава всичко е наред — засмя се капитанът. — Колкото повече се издига слънцето, толкова по-слаб става бризът и можем най-удобно да приближим джонката отстрани на нашия кораб.

И докато прехвърлят товара на нашия борд, ние ще отнесем кюлчетата на сигурно място само за нас двамата, а ако някой научи нещо за тях, вината ще е единствено наша.

— Ами всичките ли кюлчета ще задържим за нас, капитане? — попита щурманът, който все още просто не можеше да повярва в подобно богатство.

— Корабопритежателите ще спечелят достатъчно от останалия товар — рече сухо капитанът.

— Няма ли никакви корабни документи?

— Долу се намират няколко дневника — отвърна капитанът, — ама са изпълнени със същия шрифт, какъвто има и по сандъците с чай. И дяволът не може да го разчете.

— Ами колко ли ще струва едно такова кюлче?

— Хмм — обади се капитанът и претегли златното кюлче на дланта си, — като нищо има килограм и половина и ако пресметнем на килограм поне четиристотин долара, тогава на всеки от нас ще се паднат по около петдесет хиляди долара. Кой знае колко дълги години ще трябва да плаваме, за да спечелим толкова пари.

— Петдесет хиляди долара! — възкликна удивено щурманът. — Но това прави значително повече от шестдесет хиляди талера, а за тях не само че можеш да си купиш кораб, ами и можеш да го избереш по свой вкус.

— И аз мисля така — каза капитанът, — а корабопритежателите ще се пръснат от смях, ако сами им натъпчем златото в джобовете. Хайде сега да вземем джонката отстрани и хората да започват бързо да прехвърлят товара й. Впрочем той ще ни донесе повече печалба, отколкото товарът, който взехме в Кантон.

На щурмана му се разтрепериха коленете. Шестдесет хиляди талера! Никога досега не си беше представял толкова много пари накуп и всички те щяха да бъдат негови! Щеше да разполага с тях, можеше да отиде където си поиска!... Като в някакъв сън той даде необходимите заповеди и след като „Изеграм“ застана редом до джонката, моряците веднага с радост се заловиха да свършат тази работа, която обещавахе и на тях допълнителна печалба. Един след друг сандъците бързо биваха качвани на техния борд, а помощник-щурманът, който контролираше пренасянето им, записваше техния брой и нареждаше в коя част от трюма да бъдат подредени.

Междувременно кормчията се грижеше кюлчетата да отидат на сигурно място, което ще рече, че той ги изнасяше от трюма на джонката и ги подаваше на капитана, който после ги отнасяше в своята каюта. При едно по-малко количество действията им можеха да останат незабелязани, обаче кюлчетата бяха твърде много и в крайна сметка вниманието на моряците бе привлечено от поведението на двамата. Странен им се стори още самият факт да видят капитана си да работи така, че пот да се стича по лицето му. А за това трябваше да има някоя съвсем особена причина. И тъй, какво ли бяха намерили двамата, което не искаха да им покажат, и не губеха ли така самите те своя дял от този тайнствен товар?

Помощник-щурманът на корабите, който в повечето случаи държи за екипажа и е в добри отношения с него, защото участва на равна нога в по-голямата част от работите му, та даже и рано сутрин е принуден заедно с моряците да мие палубата, бе веднага известен за странното поведение на двамата. Тъкмо в този момент той се намираще в трюма на собствения им кораб, за да посочва на моряците къде е най-добре да подреждат сандъците с чай. За него самия никак не беше трудно да си намери повод, за да отиде на борда на джонката, и като остави един моряк долу да го замества, докато се върне, той бавно се изкачи на палубата.

Скоро видя, че моряците имаха право и че тук се вършеше нещо необикновено, и преди всичко реши да разбере какво бе то. И тъй, той скочи на палубата на джонката и веднага след това изчезна в трюма й. Там той най-напред провери дали намиращите се все още наоколо сандъци с чай не са пострадали от морската вода, а после, без да се бави, се покатери пак горе и се отправи към задната част на китайската джонка, където беше каютата.

Щурманът, който там тъкмо в този момент пак беше изнесъл известен брой кюлчета, чу стъпките му и бързо хвърли върху тях един стар чувал от кафе.

— Хей, Майер, какво става? — заговори той помощник-щурмана. — Ще свършите ли скоро?

— Ей сега, щурман, исках само да видя какво още има тук и дали бихме могли нещо да използваме.

— Не остана кой знае какво — отвърна щурманът със свършено спокоен глас. — Вече дадох на капитана дневниците и инструментите,

които впрочем не струват и пет пари. Освен това тук има няколко дузини дъски за шах заедно с фигурите, както и различни други игри от дърво. Но аз ще занеса всичко това на нашия кораб и след като продължим плаването си, ще можем да подредим тези неща и да им направим опис.

— А иначе какво още ще вземем?

— Котвите, а, накарай да прехвърлят и малко дървен материал. Можем чудесно да го използваме за горене. Но побързай, Майер, и бездруго с тази джонка изгубихме повече време, отколкото е разумно, а онези облаци на хоризонта скоро ще ни докарат по-силен бриз.

— Хмм — рече само помощник-щурманът и сякаш унесен в мислите си, се опита да вдигне хвърления върху кюлчетата чувал. Но кормчията, който наблюдаваше всяко негово движение, му попречи и спокойно каза:

— Остави го, Майер, ще ми потрябва да сложа в него дребните неща, искаме да вземем всичко, което се намира в тази каюта. У дома ще можем после да разпродадем тези предмети като различни китайски рядкости или пък да ги подарим на своите близки. Върви си върши работата, та да приключваме.

Майер трябваше да се подчини на заповедта, обаче щурманът не успя да му попречи да поотмести чувала и острият поглед на моряка веднага забеляза лъскавото ъгълче на едно от кюлчетата. Той здравата се изплаши, не можа веднага да реши как да постъпи и затова бавно се вмъкна обратно в трюма да поразмисли първо там какво да направи. Все пак той взе решение на първо време да не казва на екипажа нищо, защото вече нито за миг не се съмняваше, че онова, което видя, беше злато. Обаче на щурмана не бе убягнал погледът, хвърлен от Майер върху полуоткрилите си изпод чувала кюлчета, и той го бе доста обезпокоил. Но все пак, мислеше си той, помощник-щурманът може би не е забелязал нищо. Ето защо той се разбърза още повече да отнесе на сигурно място последните останали кюлчета. Извърши го възможно най-разумно, като всеки път увиваше по няколко от тях в една кърпа и заедно с този вързоп подаваше на капитана съвсем открито и по няколко други предмета. След някой и друг час всичкото намерено злато бе скрито в каютата на капитана.

След това им бе необходим може би още около час, за да претърсят изцяло изоставения кораб. Най-сетне капитанът даде

заповед да развържат въжетата и отново да вдигнат ветрилата. Броени минути по-късно „Изеграм“ започна да се отдалечава от джонката.

„Изеграм“ продължи своя път към Батавия, а екипажът през целия ден си имаше достатъчно много работа, докато прибере и подреди товара от изоставената джонка. Напразни останаха опитите на моряците да разберат от помощник-щурмана какво бе видял всъщност в каютата на джонката и какво е правил там щурманът. Междувременно помощник-щурманът бе обмислил добре въпроса и бе стигнал до заключението, че за самия него би било много по-изгодно, ако даде на щурмана да разбере, че е забелязал нещичко и че, ако поиска, може да го каже на моряците. По този начин щеше да ги принуди двамата с капитана да разделят намереното злато и с него. Ако нещата се развиеха както обикновено и в подялбата вземеше участие целият екипаж, то всеки един нямаше да получи кой знае колко много злато. А изкопчеше ли една трета за себе си, това щеше да е къде-къде повече. Ето защо още същата вечер той доста ясно каза на щурмана, че знае съвсем точно какво друго е имало на борда на джонката... освен шаховете и сандъците с чай. Но щурманът се престори, че не разбира нито дума. А когато най-сетне помощник-щурманът, ядосан от поведението му, упорито взе да твърди, че под чувала от кафе бил видял едно златно кюлче, той му се изсмя в лицето и каза, че много съжалявал, загдето бил попречил на помощника си да вдигне стария чувал, тъй като в такъв случай щели може би да намерят нещо страшно скъпоценно, което сега се носело по морето на борда на джонката.

Помощник-щурманът разбра, че от този тип не можеше нищо да се изкопчи. Но той бе твърдо решен да не губи своя дял от златото и още същата вечер щурманът добре видя, че Майер разговаря с един моряк. И тъй в крайна сметка цялата работа все пак можеше да се провали. Ако в открито море моряците не биваше да предприемат нищо, което би могло да се сметне за бунт и за което още в първото пристанище щяха да бъдат тежко наказани, бе необходимо само да направят донесение в най-близкото пристанище и всичко щеше да излезе на бял свят. Още същата вечер щурманът има продължителен разговор с капитана за предотвратяването на тази опасност. И планът,

който скроиха двамата мъже, имаше за цел да ги отведе заедно със златото им на безопасно място, без да се налага да го бранят срещу когото и да било.

Междувременно всичко на борда следваше своя нормален и спокоен ход. Капитанът заедно с щурмана определяше курса на кораба и както обикновено нанасяше върху картата изминатото разстояние. В действителност обаче капитанът насочи курса повече на югозапад, за да се озоват в близост до свободното пристанище на Сингапур. Той бе нанесъл на картата на помощник-щурмана далеч по-голямо разстояние от онова, което всъщност бяха преплавали дотогава. Знаеше много добре, че по този начин най-лесно можеше да го заблуди.

И тъй според картата те се намираха вече съвсем близо до остров Банка, който, както каза Майер, щели да достигнат още преди обед на следващия ден. В действителност обаче се приближаваха все повече до южния нос на Малака, а там с помощта на щурмана капитанът се надяваше да отнесе на сигурно място златните кюлчета.

Вече се бе свечерило, когато той нареди на помощник-щурмана да строи малко поучудения екипаж и каза на моряците, че междувременно бил изчислил стойността на товара, взет от изоставената джонка, но имал право да го разпредели между тях едва когато се върнели в родината си. Но скоро щели да пристигнат в пристанището на Батавия, където смятал да даде няколко свободни дни на екипажа си, а тъй като през цялото време моряците били работили усърдно и се държали прилично, на него сега много му се искало да им брой на ръка известна предплата, която по-късно щяла да се приспадне от техния дял, а пък тази вечер им разрешавал безплатно пиене. Времето било спокойно, нямало защо да се страхуват от някаква опасност и затова нека поне веднъж прекарали една весела вечер.

Рядко морякът в открито море може да получи по-добра новина от тази. А когато капитанът нареди на щурмана да изплати на всеки от тях по двадесет испански долара от намереното на джонката чувалче, като помощник-щурманът получи четиридесет, и щом после даде на готвача заповед да изнесе на палубата ром и захар, радостта на екипажа не знаеше граници. Изобщо моряците живеят ден за ден и ето защо екипажът на „Изеграм“ в момента не мислеше повече за това, което може би капитанът искаше да задържи за себе си. За тази работа имаше време и по-късно, а сега съществуваха всички изгледи да

прекарат весело няколко дни в пристанището с пълен джоб с пари. А пък тази нощ ги очакваше греян ром — можеха ли да желаят нещо повече?

Даже на помощник-щурмана не му минаваше през ума мисълта за нещо лошо, той вярваше, че капитанът му дава тази щедра предплата само за да не споменава повече за златото, като влязат в пристанището. Впрочем той бе твърдо решен да не се задоволява само с тези четиридесет долара.

Корабът бавно следваше своя път. Бризът достатъчно силно издуваше ветрилата, а носът пореше тъмносинята леко развълнувана морска шир. Но пък толкоз по-голямо оживление цареше днес на борда, където готвачът скоро приготви хубавия ром за вечно жадните моряшки гърла. И колкото повече намаляваше силното, много подсладено питие, толкова по-шумни и весели ставаха хората, а след като един от тях донесе стара цигулка и започна да свири на нея, моряците се хванаха двама по двама и затанцуваха на воля. Даже и щурманът, който този път лично приготви рома със захар, но без вода, се присъедини към тях. Помоли ги само да не пият много, но не престана да им сипва от питието, което не бе приготвено току-така толкова сладко... Не изминаха и два часа и вече кажи-речи никой от моряците не беше в състояние да си стои на краката. Капитанът отдавна сам беше поел кормилото и без някой да забележи, промени курса значително на запад. От прекалено подсладеното питие, което този път не бе разрежено с вода, се бе замаяла и главата на помощник-щурмана. А иначе можеше да понесе доста пиене. Той се зарадва на съвета, даден му от щурмана, че ще е по-добре да си легне в койката, та да успее да се събуди навреме. По-скоро се строполи, отколкото да слезе надолу по стъпалата към каютите, и заедно с дрехите се тръшна върху тясното си легло.

С голямо нетърпение капитанът и щурманът от доста време бяха очаквали тъкмо този момент, понеже утрото наближаваше, а не биваше да се бавят.

Вече всички моряци, потънали в дълбок сън, лежаха по цялата палуба. Едва-що и последният от тях, помощник-щурманът, се намери на сигурно място в койката си, когато капитанът, без да се бави, заряза кормилото и с помощта на щурмана бързо и колкото се може по-безшумно спусна във водата спасителната лодка.

Компасът, храна и вода бяха приготвени още през деня и сега оставаше само да се занесат в лодката. Вместо баласт ги последваха скъпоценните кюлчета, които капитанът започна да подава на щурмана. През деня щурманът ги бе зашил по десет в парчета корабно платно и доста голямата лодка удобно и лесно можеше да носи двамата мъже заедно с техния товар. Когато всичко бе готово, капитанът, проявявайки предпазливост, повреди хронометъра. После те вдигнаха малкото ветрило и скоро оставиха далеч зад себе си кораба, който все още спокойно следваше своя път.

Помощник-щурманът, който все пак беше пил най-малко от всички, се събуди пръв. Бризът се бе усилил, вълните бяха станали малко по-големи и двете спуснати въжета, на които обикновено висеше лодката, при люлеенето на кораба равномерно се удряха в неговия борд. Морякът седна в койката си и внимателно се заслуша в този необичаен шум. Главата го болеше от многото изпит ром, а изглежда, че и стомахът му не се чувствуваше добре. Все още сънен, той посегна да извади часовника си от джоба и щом видя колко късно беше станало, изплашен скочи от койката си на пода и изхвъркна на палубата.

Там властвуваше мъртвешка тишина. Той се спря и потърка очи, понеже помисли, че все още сънува, ала се сети за бурната вечер и леко поклати глава.

— Ама че работа! — каза той сам на себе си. — Както изглежда, ти си единственият буден човек на борда с изключение може би на моряка на кормилото, който... — Тук той от смайване прекъсна монолога си и се спря пред кормилото, край което нямаше жив човек. После бързо хвърли поглед към междувременно обърнатите от вятъра ветрила и изненадан, огледа палубата. Ето че сега въжетата отново се удариха в борда на кораба и той се отправи към кърмата, облегна се с ръце на релинга и се надвеси навън да погледне.

В това положение остана може би четвърт час. Видя висящите въжета, видя, че лодката липсва, и във все още замаяната му глава започна да се върти мисълта, какво ли е могло да се случи? Най-сетне той бе пронизан от ужасяващо подозрение, макар все още да не му се вярваше, че капитанът и щурманът са могли да зарежат собствения си

кораб в открито море. Ала все пак слезе долу да види дали капитанът си е в койката. След като я намери празна, макар че всичко останало си беше както обикновено, и след като никъде не успя да открие и щурмана, едва тогава започна да проумява истината.

Тогава изведнъж напълно дойде на себе си и се опита да направи почти невъзможното — да разбуди останалия екипаж. Това наистина никак не беше лесна работа. Най-сетне му се удаде да събуди един моряк и той му съобщи своето странно откритие. Отначало човекът изобщо не искаше да му повярва, но в крайна сметка и у него не остана място за съмнение. Липсващата лодка им показваше твърде ясно, че двете главни действащи лица на кораба бяха изчезнали с нея. Тогава направиха кратко съвещание, за да решат как да постъпят: дали да преследват бегълците, или да продължат плаването си без капитан и щурман. Но явно, че с малката бърза лодка двамата бяха вече далеч... в случай че наистина бяха избягали. А нямаше как да определят и посоката, в която те бяха поели. И тъй не им оставаше нищо друго, освен да продължат своя път и в най-близкото пристанище просто да съобщят за бягството на капитана и на щурмана. Според направените от капитана определения върху картата помощник-щурманът също повярва, че се намират съвсем близо до Батавия, и се нае сам да се добере дотам или изобщо до Ява.

В това време двамата бегълци добре използваша попътния бриз и леката им лодка бързо се носеше по морската шир, и то точно към южния нос на Малака. Достигнаха го привечер, после го заобиколиха, а на следващото утро щастливо се добраха до Сингапур, в чието пристанище, разбира се, някаква си лодка, която можеше да е от кой да е от корабите нямаше никаква опасност да направи някому впечатление.

Капитанът искаше да продаде тук златото и докато щурманът остана да пази кюлчетата в лодката под едно опънато платнище, което играеше ролята на слънчобран, капитанът, загърнал само едно-единствено кюлче в носната си кърпа, бавно се отпрати с него нагоре из града, за да намери някой златар, на когото може би щеше да успее да продаде малка част от техните кюлчета. А после, научеше ли веднъж точната цена, която имаше златото тук, може би щеше да

склучи изгодна сделка с някоя от по-големите английски търговски къщи за цялото количество. Даже и да изгубеха няколко процента, това нямаше кой знае какво значение. Колкото по-бързо превърнеха кюлчетата в пари, толкова по-сигурни можеха да бъдат, че нямаше да ги разкрият.

Сингапур е много оживен град. Улиците му гъмжаха от китайци, а накъдето и да тръгнеш, магазините се редуваха един подир друг. Изглежда, само златарите бяха съвсем малко и морякът напразно обикаля нагоре-надолу из тесните улички под палещите лъчи на слънцето в продължение може би на час, докато най-сетне в едно малко магазинче откри стар китаец, който тъкмо в момента изработваше някакъв пръстен.

Отначало капитанът се спря за някоя и друга минута в нерешителност пред тази малка работилничка. Все пак му се щеше да вярва, че човекът в нея е златар. Ако самият той не беше толкова богат, че да закупува злато, то поне би могъл да му каже къде да отиде, за да направи нов опит за сключване на сделка.

Друга трудност представляваше езикът, понеже обикновено китайците разбират само родния си език. Но за щастие този старец правеше много радващо изключение. Макар и да не можеше да се каже, че говореше английски, все пак, изглежда, го разбираше. След кратки въвеждащи думи, след някой и друг въпрос за цената на един или друг от изложените предмети капитанът най-сетне попита стареца дали закупува злато. Когато китаецът усмихнато му кимна, той извади от кърпата си грижливо увитото кюлче и го подаде на стария китаец с въпроса, на колко оценява този къс.

— Това ли? — попита китаецът, като погледна кюлчето само за секунда-две и после, без да го подлага на каквато и да било друга проба, го сложи на намиращите се до него везни. Тежи малко повече от килограм и половина... немного... и струва около долар килограмът... значи всичко прави долар и половина.

— Глупости и половина! — рече тихо капитанът на себе си, макар и обладан от някакво твърде неприятно чувство. — Долар и половина за килограм и половина злато... вярвам ти, старче, че би направил страшна сделка!

— Килограм и половина злато ли? — засмя се старият китаец. — Да, хубаво злато! Ако това беше злато, скоро щях да стана богат

човек... ама е метал!

— Това го знам и аз, глупако — каза морякът, — но какъв метал? Злато, и ако ти не дадеш полагаемата се цена, можеш да бъдеш сигурен, че няма да се окажа толкова глупав да го продам на теб.

Китаецът го погледна с голямо учудване, ала не му отговори нищо, а отново се залови с прекъснатата си работа.

Морякът остана при него още някоя и друга минута, но тъй като китаецът не прояви никакво намерение да заговори за предложената му сделка, той отново уви кюлчето в кърпата си, обърна му гръб и подсвирквайки си с уста, напусна магазинчето на стареца.

„Метал!“ Все пак тази дума не му излизаше от главата. Ами ако въпреки всички се окажеше, че в крайна сметка старият има право, ако това не беше злато и излезеше, че само заради някакви си неколкостотин долара беше изгубил своя кораб, капитанската си служба, а с това изобщо и хляба си? Но не, не беше възможно, сигурно беше злато, а старият китаец искаше да го излъже и да му измъкне кюлчетата. Още преди да свие зад ъгъла, той несъмнено щеше да го извика да се върне. На ъгъла капитанът се спря и се обърна да погледне към китаеца. Но той спокойно си седеше наведен над своята работа и даже не вдигна поглед към него.

На улицата капитанът срещна някакъв англичанин, който, изглежда, правеше различни покупки из малките магазинчета. Попита го за някой порядъчен златар. Такъв, и то французин, живеел недалеч в една от малките улици. Сам англичанинът го заведе дотам. Морякът отново се осведоми за цената на своето кюлче, обаче отговорът не се различаваше от онова, което му бе казал вече китаецът. Както му обясни французинът, тази сплав се наричала в местната търговия просто „метал“ и представлявала един от обичайните китайски търговски артикули. Според неговото мнение тъкмо сега цената била доста висока и ако той имал по-голямо количество, можел да го продаде по долар за килограм или може би по долар и четири-пет цента.

Морякът слушаше думите му като насън. Всичките планове, които бе кроил сутринта, всичките му надежди рухнаха. Сега кажи-речи се страхуваше да се върне при лодката си и да съобщи на щурмана тази тъжна новина. Но все още не беше изгубил надежда да намери някой човек, който да му каже, че онова, което носеше, беше

злато. Но където и да отидеше, резултатът си оставаше все същият. В отговор все чуваше тази страшна дума „метал“. Най-накрая не му остана нищо друго, освен да повярва в думите на хората.

В напълно безутешно настроение той се върна при лодката си и едва намери смелост да сподели с щурмана тази лоша вест.

— Ами да — рече щурманът, след като капитанът най-сетне с натежало от мъка сърце му каза истината, — знаех си аз. Злато, от къде на къде златото ще дойде тъкмо при мен?

— А сега какво да правим? — попита тъжно капитанът.

— Какво да правим ли? — възкликна учудено щурманът. — Мисля, че е съвсем просто: ще продадем този боклук на първия човек, който ни даде пари за него, а после колкото е възможно по-бързо ще се върнем обратно на нашия „Изегрим“.

— На кораба?

— Естествено! Да не би да отидем да работим на някой друг кораб като обикновени моряци, а на всичко отгоре и чрез всички вестници да започнат да ни търсят като дезертъори?

— И с лодката ли ще плаваме до Батавия?

— Разбира се, че не — отвърна щурманът. — Докато бяхте на сушата, капитане, оттук мина лодката ей на онзи американски кораб отсреща. Той се кани днес следобед да тръгне право за Батавия и ние ще пътуваме с него. За този „метал“ все ще получим толкова, че да можем да си платим пътуването и пренасянето на лодката.

— Ами ако помощник-щурманът ни даде под съд?

— Навярно защото е пил твърде много и е проспал своята вахта ли? — засмя се щурманът. — Не, капитане, ако се страхувате, можете да постъпите както пожелаете, но аз знам само едно — че няма да изгубя своя дял от намерения чай. Ако тук някой излезе толкова глупав да ни плати на килограм от този боклук по един долар, то мога със сигурност да кажа кой още следобед ще бъде отново на път за Батавия.

Капитанът изказа още някои възражения срещу този план, но най-накрая щурманът го убеди и без да се бавят, двамата се заловиха да продадат „метала“ на предложената им цена.

Междувременно помощник-щурманът на „Изегрим“ смело продължи пътя си на юг и следобед, когато изчисли истинската

географска ширина, на която се намираше корабът, изпадна в най-голямо затруднение, тъй като тя изобщо не отговаряше на картата. А понеже и хронометърът не измерваше вече вярно, съвсем му беше невъзможно да се ориентира по островите, които срещаше по пътя си. Той спираше почти на всеки един от тях, защото си мислеше, че най-сетне е достигнал Ява. Но за негов късмет той бе догонен от английски кораб, който идваше от Малакския проток и беше на път за Сидни.

С негова помощ той поправи хронометъра си и най-сетне след доста голямо забавяне щастливо достигна Батавия. Всъщност той бе твърде доволен, че беше водил кораба съвсем сам и го беше докарал в пристанището. Това постижение сигурно щеше да му бъде признато от корабоприитежателите, а за останалата част от пътуването имаше пълно право да се смята за капитан на „Изеграм“. Може би корабоприитежателите даже завинаги щяха да оставят кораба под заповедите му. За онази пиянска вечер изобщо не бе необходимо да им споменава, а доклада за бягството на капитана и кормчията щеше да направи както си знаеше.

Щом „Изеграм“ влезе в пристанището на Батавия, той веднага слезе в капитанската каюта, където вече се бе настанил, за да се издокара по-изискано. А когато пак се качи бавно на палубата, за да отиде на сушата и да предаде своя доклад и документите на търговеца, за когото бе предназначен товарът им, забеляза как между корабите към тях се провираше някаква лодка, в която под изпънатото платнище, предпазващо ги от палещите слънчеви лъчи, седяха двама европейци.

— Опазил ме бог, Майер — каза един от моряците, застанал до него, — онази черупка съвсем прилича на нашата лодка... и идва право към нас.

Помощник-щурманът не каза нито дума, но и той самият намираше приликата твърде голяма и с голямо напрежение започна да наблюдава лодката, която идваше все по-близо и по-близо. Заради сенника все още не можеше да различи кой седи в нея... Ето че в този момент двамата европейци се показаха целите и когато единият от тях вдигна глава, помощник-щурманът, здравата изплашен, извика:

— Наистина капитанът!

— Добър ден, Майер — каза му той съвсем спокойно. — Страшно много се забавихте, тъй че ние двамата имаме време да си

направим с малката лодка хубава разходка и все пак успяхме да ви изпреварим.

— Да не би да искате да кажете, че сте пристигнали в Батавия с тази лодка? — възкликна помощник-щурманът и от смайване забрави да си затвори устата. Без да му отговори, последван от своя щурман, капитанът бързо се качи на палубата и там започна да дава заповедите си тъй спокойно, сякаш нито за миг не беше напуснал кораба.

— Това ли са всички книжа, Майер? — попита го той след малко.

— Да, капитане — отговори Майер все още съвсем объркан, — но... но... за бога... няма вие всъщност...

— Ще ти кажа нещо, Майер — обади се капитанът с дружелюбен тон, като го хвана за едно от копчетата му и го отведе малко настрана. — Няма да споменавам никому нищо за онази вечер на борда. Но следващия път, когато пак наредя да ти дадат ром, като офицер на този кораб недей забравя, че не бива да пиеш пред другите толкова много. Не е шега работа двама души да водят такъв кораб и наистина няма нищо чудно в това, че паднах зад борда. За щастие лодката бе окачена така, че щурманът успя сам да я спусне във водата. Иначе бях загубен, с тези дрехи се плува много трудно. Останал без човек на кормилото, корабът просто ни се изплъзна. За щастие един американец ни намери и взе на борда си, а тъй като всичко е преминало добре и ти си докарал кораба невредим до пристанището, както вече споменах, няма да правя доклад за случилото се.

— Но, капитане...

— Добре, добре, остави сега. Искам само да се преоблека и веднага отивам на брега — и с тези думи той се отправи към каютата си.

— Добър ден, Майер — каза щурманът, който също беше вече на палубата, — чу ли какво ти каза капитанът?

— Да... ама... — обади се Майер, който все още не знаеше какво да мисли и как да постъпи.

— Е, ами тогава всичко е наред. Но... я да видя — прекъсна се изведнъж щурманът, като застана пред Майер и внимателно го огледа, — струва ми се, че си облякъл една от моите ризи, а?

— Да, щурман, аз... аз мислех, че...

— Е, слез долу и я съблечи, защото, когато се заловиш на работа, може да я изцапаш. — И без да обръща повече каквото и да било

внимание на съвсем объркания човек, той последва капитана в неговата каюта.

Майер наистина остана да стои на мястото си като ударен с мокър парцал. Но изобщо не му остана време да се съвземе както трябва. Веднага след това капитанът тръгна към сушата, за да уреди работите си, сякаш не се бе случвало абсолютно нищо. Междувременно щурманът записа в корабния дневник, че на 27-и миналия месец капитанът на „Изеграм“ паднал зад борда, но бил спасен с малката лодка от него, щурмана, с риск за собствения си живот. През нощта изгубили „Изеграм“ и най-сетне за щастие били взети на борда на един американски кораб, който ги откарал до Сингапур. Оттам с друг кораб стигнали до Батавия, където след един ден, воден от щурмана, пристигнал и „Изеграм“.

Той спокойно остави да си стои в същия дневник историята, вписана вече от щурмана, според която те двамата по загадъчен начин били напуснали кораба с лодката. Та нали неговият доклад я обясняваше.

А капитанът свали на брега своя товар, освен това разпродаде и стоките от джонката, след което изплати на екипажа полагаемата му се част, а накрая взе и нов товар за родината.

Помощник-щурманът спомена още веднъж за предполагаемото злато, обаче щурманът просто го нарече глупак и му каза сам да го потърсел и с това въпросът се приключи.

Когато се завърнаха в родината, капитанът получи от корабоприжателите много хубав подарък заради онзи дял, който им бе донесъл от товара на джонката. Щурманът пък стана капитан на един малък кораб, а на неговото място на борда на „Изеграм“ дойде някакъв роднина на корабоприжателя, един младеж, който бе служил като юнга на друг кораб, а после бе изучил тънкостите в професията на щурмана. А Майер си остана... какъвто си беше и дотогава — помощник-щурман.

ЛОДКАРЯТ ОТ ИЛИНОЙС

НА БРЕГА

През месец юни на 185... година широката и могъща река Мисисипи бе оживена от изключително голям брой лодки, които пренасяха селскостопански продукти от Севера за разположените на юг градове, като например столицата на Луизиана — Ню Орлиънс.

Лятото напредваше все повече и повече и тромавите флатботи, широки четириъгълни корита, изцяло зависими от течението, бързаха, доколкото им бе възможно, да се спуснат по реката, за да успеят да достигнат южните райони и да ги напуснат преди настъпването на нездравословното годишно време. Тук-там лодките се задаваха поединично, а хората им лежаха лениво по леко заоблените палуби, прекарвайки часове на безгрижна отмора сами със своите мисли. Но от време на време се виждаха и цели флотилии, наподобяващи отдалече множество кутийки, чиято съдба е предоставена на водата от ръката на някое палаво хлапе. И все пак тези плавателни съдове, направени доста несръчно от нерендосани талпи, често крият твърде скъпоценни товари, лекомислено поверени от техните собственици на коварната река.

Никоя от тях не беше застрахована. Пристигнаха ли щастливо до своето местопредназначение, носеха големи печалби. Но ако нейде по пътя се случеше нещастие, е, в такъв случай никой не можеше да го промени, техният собственик се завръщаше в родното си място и отново се залавяше на работа — докато при същите обстоятелства съумееше да натовари друга лодка.

Някои от собствениците на такива лодки са търговци от Севера, които първо закупуват стоките от фермери или други посредници и после поемат на стотици мили надолу по реката с една или няколко подобни лодки; други пък са фермери, които не успяват да получат в околността достатъчно висока цена за житото или за каквато и да е друга стока.

Обикновено те товарят само онова, което сами са ожънали и произвели в своите ферми: царевица, тютюн, картофи, ябълки, осолено

месо, царевично уиски, сушени плодове, лук и много други, често даже добитък като говеда, свини и овце.

Негрите обаче не притежават суха пара освен в редки случаи и за да получат някои стоки, домъкват за размяна от онова, което имат: прасенца, кокошки, пуйки, яйца и какво ли не още, а пък каквото им липсва, го открадват на часа. Рядко се виждат затруднени при намирането на някакъв изход.

Една подобна търговска лодка, различаваща се от останалите по малкото червено-зелено знаменце на носа си, се появи привечер в близост до една от по-големите ферми по Мисисипи и викът на кормчията разбуди дремещите на палубата хора. Този вид плавателни съдове спокойно следват течението, не срещат по пътя си никакви особени затруднения и хората на борда имат съвсем малко работа. Само от време на време им се налага да заобикалят някой вдаден в реката нос от сушата или пък остров, понякога полагат усилия да се измъкнат от фарватера на преминаващ параход или пък да избягнат повлечени и опасни дънери. Иначе корабоплаването по долното течение на Мисисипи не им създава много трудности и само вечер, когато поискат да спрат на брега, трябва да поработят, за да откарат с греблата тромавата лодка с широк нос до някое безопасно защитено място.

Тъкмо това се разигра и този път. На десния бряг се показва голяма плантация, ширнала се покрай реката, уютната бяла господарска къща и няколко малки негърски колиби се гушеха в сянката на отрупаните с плодове орехи и портокалови дръвчета. Скоро североамериканецът си избра едно място за спиране, което му изглеждаше подходящо за неговите цели.

Тези непохватни лодки са снабдени с дълги тежки гребла, направени просто — един прът със закована на него дъска. Греблата са прикрепени за борда. Именно с тях си послужиха лодкарите, залавяйки се доста охотно на работа, понеже знаеха много добре, че два-три дена нямаше да напуснат това място и щяха да имат възможност да си отпочинат на сушата от монотонното плаване.

— По дяволите, Бил — каза един дълъг като върлина млад мъж от Илинойс, с яко телосложение, руса коса и добродушни сини очи, — отсреща на сушата изглежда доста приятно. Погледни само портокалите — цяла гора. Устата ми вече се напълни със слюнка.

— Ами — промърмори приятелят му Бил, заловил се заедно с него за едно и също гребло, — пет пари не давам за тези кисело-сладки плодове. Чаша уиски и една хубава ябълка от Охайо са за предпочитане пред портокалите на цяла Луизиана. Изобщо някак си не се чувствавам особено добре сред тукашните къдрокоси глави и ми се иска вече да се намираме на път за дома. Дяволите да го вземат това плаване, ако и те имат нужното желание!

— Ей, по-живо, по-живо, вие двамата, Бил и Джек, поразмърдайте се! — подвижна в същия миг собственикът на лодката, който обичаше да се обръщат към него на борда с „капитане“. — Като нищо ще подминем мястото за спиране на брега и ако след туй ви се наложи да теглите лодката срещу течението, нали знаете какво значи това!

Поулридж, собственикът на лодката, беше загорял от слънцето човек със сурови черти на лицето и малки стоманеносиви, но не и неприветливи очи. Янки по рождение, той се бе скитал почти петдесет години из различните щати и най-сетне се бе установил временно в Охайо, вярвайки, че е намерил страната, където би могъл да остане завинаги — поне както хората от неговия сой разбират смисъла на тази дума, а колко различен е американският характер от немския в това отношение! Засели ли се веднъж нейде немецът, направи ли си къща, разоре ли земята, той решава да остане там за цял живот. Тори и копае, урежда живота си все по-добре с всяка изминала година, строи хамбари и обори и най-сетне тъй обиква мястото си, че не иска и да чуе за някакво преселване. Американецът пък купува винаги само за да продаде. Той търгува с всичко. Предлага за продан коня и кучето си, карабината и палтото си. Даже сваля на часа и ризата от гърба си, стига някой да му предложи приемлива цена. Не му е позната и привързаността към земята, независимо дали живее на нея от една или десет години. За него тя е стока като всичко друго и ако днес някой му предложи добра цена, още утре ще си събере останалата покъщнина и просто ще потърси някое друго място.

По този начин и старият Поулридж се бе скитал доста из щатите. Отначало с вързоп на гърба, продавайки стоката си като амбулантен търговец, после, когато успечели малко пари, с количка, която теглеше сам, а накрая с каруца с два коня, но винаги мислейки за собствената си изгода. Още на двайсет и четири години натрупа цяло

състояние, обаче на следващата година трябваше отново да започне с амбулантна търговия, защото бе рискувал твърде много в една-единствена спекулативна сделка и наведнаж изгуби всичко — но какво от това! Просто започна отначало, отново спечели пари, пак ги загуби и започна за трети път, за да заложи пак всичко на една тромава лодка, предоставена на коварната река. Завършеше ли плаването щастливо, в такъв случай щеше да удвои състоянието си, а може би щеше и да го утрои. А завършеше ли нещастно, е, Америка бе голяма и за една предприемчива глава съществуваха хиляди възможности и пътища по всички посоки на света!

Безброй много такива люде живеят отвъд океана в онази загадъчна страна, станала предмет на копнежите и надеждите на хиляди в нашата родина. Всички те са жилави натури, които навярно могат да бъдат прегънати, но не и пречупени и са също като хикорията на техните гори — навеждат се под силната буря и я оставят да мине над главите им, за да се изправят в следващия миг пак тъй непоклатими и сигурни както преди.

Старият Поулридж познаваше добре околността, в която бе докарал сега лодката си. Колко често бе идвал тук и бе търгувал с всичко, което можеше да се купи и продаде — от негри, та чак до плодове и яйца. Плантациите му бяха познати с малки изключения и макар да не влизаше в допир със самите плантатори, той се разбираше добре с надзирателите и с... негрите. Много добре знаеше на каква опасност се излага, но именно защото го знаеше, не се боеше от нея и гледаше на тукашната законна и незаконна търговия с такова спокойствие, сякаш ставаше въпрос да продаде у дома във фермата си един товар царевица на съседа.

Вярно, че от дълги години не бе посещавал плантацията, към която в този момент бавно се приближаваше лодката му, обаче опитният му поглед избра най-подходящото място за спиране на брега още когато се намираха посред реката и макар че то не изглеждаше на хората му кой знае колко удобно, все пак той самият много добре знаеше какво върши и... какво иска.

Бил, един истински речен лодкар, който плаваше по Мисисипи вече цели петнайсет години, макар всеки път да се кълнеше, че пътувал за последен път, не можеше да се откаже от този начин на живот и сам притежаваше превъзходен поглед за откриване на

безопасни места за акостиране, от известно време само клатеше глава, понеже според него техният „старец“ насочвал лодката твърде прибързано към брега. По-надолу имало безспорно по-подходящо място за спиране. Обаче той не пожела да се обади чак докато кормилото, направлявано от ръката на „капитана“, не извъртя носа на лодката почти срещу течението и не ги изложи на опасността да бъдат отнесени към няколко дънера, стърчащи от водата малко по-надолу.

— По дяволите, капитане! — извика той в този момент. — Я по-добре отклони малко лодката и заобиколи по-отдалеч онези проклетни дънери! Мътните го взели, ей там в насрещното течение ще се чувствуваме по-добре, отколкото тук, под високия терасовиден бряг!

— Може и да си прав, момчето ми — каза Стария с упорство в гласа и тихичко се засмя, — само че искам да спрем тъкмо там — малко по-нагоре. Дайте, момчета, дайте — натиснете греблата! Иначе наистина ще заседнем и после ще трябва да работите половината нощ, за да измъкнете лодката!

И действително нямаше излишно време за губене в приказки — тъй както бе насочен носът на лодката, трябваше да напрегнат всичките си сили, за да избягнат опасното място. Самият Бил разбираше положението най-добре от всички, та се залови за греблото с похвална готовност. Впрочем това не му попречи да продължи да бълва най-богохулни ругатни и да проклина всички несръчни хора от праотеца Адам, та чак до Джонатан Пулридж.

Стария на кормилото добре чуваше всичко, но то хич не го засягаше. Докато хората на лодката му си изпълняваха задължението, можеха да говорят каквото си искат, а той знаеше как да ги накара да вършат работата си. След много мъки наистина им се удаде да достигнат мястото, определено от Стария за спиране на брега. Но въпреки всичко само с греблата едва ли щяха да успеят — тъкмо там течението ставаше доста силно, ако в решителния миг Бил, дързък и безумно смел, каквито са винаги тези хора, не бе скочил с навитото на руло и завързано за носа въже върху едно рухнало в реката дърво. Вярно, че не успя да запази равновесие и падна във водата зад дънера, обаче, гмуркайки се под него, той можа да обвие въжето около дървото. И ето че лодката бе здраво „закотвена“ и с помощта на друго, прехвърлено на сушата въже не им беше вече трудно да завлекат без рискове тромавото корито там, където желаше Стария.

Поулридж бе наблюдавал безумно смелия скок на своя Бил, без да обели нито дума или пък по лицето му да трепне някое мускулче. Той го подпомагаше с кормилото, доколкото бе възможно, и с висок глас даваше необходимите заповеди. Прибраха греблата на борда, а Бил, от когото се оцеждаше вода и тиня, се изкатери обратно на палубата.

— Нека през целия си живот смуча само вода като някоя крава, ако това не е най-неподходящото място за спиране по брега на цялата Мисисипи! — възкликна той.

Стария се подсмихна под мустак и после рече:

— Бил, може би имаш право посвоему. В крайна сметка работата можеше да свърши и зле, ако не беше скочил навреме зад борда като истински лодкар, какъвто си всъщност. Самият аз не вярвах, че течението влече тук толкова силно. Навярно по-късно ще разбереш, че въпреки всичко съм спрял на съвсем подходящо място. А сега, понеже знам, че не пиеш вода с особено удоволствие, облечи си най-напред сухи дрехи и после слез долу при дамаджаната и се „обслужи“. Захарта е до нея, а ти сигурно ще съумееш сам да си приготвиш смеската. Щом свършиш, качи дамаджаната тук, защото и на останалите някоя и друга глътка няма да им навреди.

— И аз тъй мисля — промърмори Бил, който беше вече в малко по-добро настроение. После, докато се отправяше заедно с Джек към предната част на лодката, където под палубата се намираха койките им, ток каза:

— Понякога този твърдоглав старец има моменти на просветление и иначе доста сносно умее да управлява лодката. Но сега съм любопитен да разбера защо ли ни натика сред тия дървета, където ще видим дявол по пладне, докато пак се измъкнем здрави и читави. Е, все ми е едно, но той може да бъде сигурен, че втори път няма да скоча зад борда и щом изпразним старото корито, аз се настанявам в някой параход и си отивам у дома. Мисисипи да върви по дяволите!

— Я остави Стария на мира — засмя се Джек, отрязва си ново парченце тютюн за дъвкане и го пхна в устата си, — обикновено знае дяволски добре какво върши и не прави подобни номера напразно. Вярно, че това е едва второто пътуване, което предприемам заедно с него, а при първото не стигнахме по-далеч от Рандоф, обаче ми е станало ясно поне едно — той не обича да спира лодката на някое

открито място от брега и стига само да му се предложи съответната възможност... Виждаш ли гъстата портокалова горичка, дето се простира от самия бряг, та чак до пътя? Хич не се учудвам, че той насочи лодката умишлено насам, а и тук се намираме по-близо до негърските колиби, отколкото до господарската къща, която оттук дори не се вижда.

— Хмм... може и да си прав, приятелю — отвърна Бил и кимна като че на себе си, — ама все пак главата му е дяволски дебела и ако аз... е-хей... ето че вече имаме гости — прекъсна той внезапно мисълта си, когато се показаха няколко черни къдрокоси глави с блестящи зъби и неспокойно въртящи се очи. — Ей, как надувшат тия обесници, щом към носовете им се приближи някое буре с уиски!

Обаче негрите, които действително се бяха появили горе на сушата, още в следващия миг изчезнаха зад насипа, издигнат по целия бряг на Мисисипи, а след десетина минути по хубавия широк крайбрежен път се зададе бавно на кон един бял и щом съзря спрялата лодка, слезе от седлото. Не измина много време и ето че се появи горе на насипа. Там се спря и мълчаливо заоглежда плавателния съд.

Беше надзирателят на плантацията, мъжага на около трийсет и четири, трийсет и пет години, но грозните, остро „издялани“ черти на лицето му и дълбоките бръчки го състаряваха почти с десетина години. Погледът на малките му безцветни очи бе блуждаещ и не се задържаше на едно място продължително време, а на всичко отгоре лявото от тях оправдаваше израза „тебе гледа, мене вижда“.

Той носеше обичайните дрехи за хора като него: широки панталони и лека връхна дреха от светъл кариран плат, само левият му ботуш беше с шпора, имаше жилетка и пъстра памучна риза, пристегнатата леко на врата със синя копринена кърпа. На главата си бе сложил широкопола сламена шапка без кордела, а от китката на десницата му висеше тежкият, така наречен „негърски камшик“, усукан от здрава говежда кожа. Дълга бронзова верижка за часовник, няколко големи пръстена по ръцете и неизбежната пура завършваха външността на този мъж, която в никакъв случай не представляваше препоръка за него, макар да не бе изключено да притежава и някои много добри качества.

Междувременно старият Поулридж бе довършил долу своя „брегови тоалет“, както се изразяваше той, а това ще рече, че бе

облякъл чиста риза и бе обул чорапи и обувки, тъй като почти винаги мъжете ходеха боси на борда. Пъхнал ръце в джобовете, той се изкачи на палубата тъкмо когато надзирателят оглеждаше лодката му на дигата. Преструвайки се, че изцяло е зает със своя плавателен съд, той не обърна никакво внимание на човека на сушата, но въпреки всичко го бе забелязал още от мига, когато се появи на палубата.

Ето че се показва и един друг пътник на лодката, и то не кой да е, а самата мисис Поулридж, жената на капитана. С доста зачервено лице и леко тикнато назад боне тя хвърли поглед нагоре към брега. Но отдолу, където бе застанала, не можеше да се види от сушата нищо друго освен високия тревясал насип. Останала не особено доволна от гледката, тя се обърна, повдигна на по-високата част от палубата малък дакел, който скимтеше до нея и не можеше самичък да се покатери горе, и веднага след това незабавно изчезна във вътрешното помещение.

Стария дори не се обърна към нея. Той провери дали въжетата са достатъчно здраво завързани, а после се загледа надвесен над борда към водата.

— Хей, лодката! — подвижна човекът от брега на Стария. — Не можате ли да намерите по-лошо място за спиране на сушата? Кой ще се спусне от тук до вас?

— Ха — каза Стария, обръщайки се бавно, — кой ви е казал, че някой трябва да се спуска при нас?

— Хмм — измърмори човекът от насипа, поучуден от грубия отговор, — нима лодката не е търговска?

— Търговска си е — каза североамериканецът и изплю далеч зад борда тъмнокафява тютюнева слюнка, — но измежду нещата за продан има малко, които ще са ви от полза, а пък и вие едва ли ще ни предложите за купуване кой знае какво, а?

— Имате ли на борда уиски? — попита надзирателят.

— Уиски ли? Не — каза търговецът спокойно, — може ли нейде наблизко да се намери от това питие? Моето се свърши и с удоволствие бих купил малко за моите хора.

За пръв път надзирателят го изгледа остро с дясното си око, докато лявото сякаш правеше оглед на останалия екипаж. Навярно не можеше току-така да повярва на лаконичното уверение на капитана.

Обаче Поулридж остана толкова спокоен и равнодушен, че оня отхвърли подозренията си. Все щеше да си изясни тази работа.

— Ще слизате ли на сушата? — попита най-сетне надзирателят след по-продължително мълчание.

— Сигурно ще ни се наложи — отвърна търговецът. — Свършиха ни се дървата в кухнята. Има ли горе на брега сух дървен материал?

— Тук наоколо е твърде малко — гласеше отговорът, — но ще намерите повече, ако се върнете малко назад към блатото. Ама лодката ви направо е заобиколена от дървета. Насечете си от тях!

— Изглеждат толкова мокри — обади се Поулридж, оглеждайки лежащите по-надолу в реката дървета. — Не може ли, като свърши работният ден, някой от вашите негри да припечели при нас няколко цента?

— Хмм... може би ще се уреди нещо... а колко време мислите да останете на това място?

— Ако не се намери тук нещо интересно за мен, само до утре сутринта. Но ще се кача за малко на брега. Вероятно ще могат да се закупят няколко килограма портокали.

— Ще наредя на един от моите хора да ви набере — каза надзирателят, а в същото време Поулридж се хвана за един стърчащ от насипа корен и с негова помощ се прехвърли на сушата.

— Имате ли на борда хубав тютюн? — попита надзирателят, когато търговецът застана до него и с особена грижливост отново пъхна ръце в джобовете си.

— Струва ми се да — промърмори Поулридж, — истински мек и ароматичен кентъкийски тютюн, ама не е много. От него имах само няколко сандъка, които пласирах във Виксбърг. Хората направо се биеха за него, а онова, което ми остана, исках всъщност да запазя за лична употреба...

— ... освен ако някой не ви предложи добра цена, нали?

— Това „освен ако“ е винаги в сила — каза спокойно търговецът. — Аз живея от покупко-продажбите и търгувам с онзи, от когото мога нещо да припечеля.

— А купувате ли и срещу суха пара в брой? — попита надзирателят, улови юздите на коня си и заедно със Стария бавно закрачи нагоре по насипа. Този насип се простира покрай Мисисипи на

стотици мили и особено в Луизиана минава съвсем близо до брега. Обикновено широк удобен коларски път го отделя от оградените поля, засети с памук и захарна тръстика.

Търговецът знаеше много добре какво се крие зад този въпрос. Той познаваше надзирателя от по-рано, макар че последният вече изобщо не бе в състояние да си припомни, че някога е виждал лицето му. Североамериканецът съвсем не се стремеше да приключи тук всичките си сделки набързо. Преди всичко му бе необходимо да спечели време, за да може да остане на това място три или четири дена, и ето защо имаше намерение да позалъже надзирателя. Главната част от плана му предвиждаше тайна търговия с негрите с уиски, а тази търговия можеше да бъде успешна за него само тогава, когато чернокожите получеха на разположение повече време. Самите те много рядко имат пари, но затова пък са готови да откраднат всичко, каквото се намира наблизо. Разбира се, че доколкото е възможно, те щадят съседната плантация, а и тази, в която работят — също както постъпва лисицата или белката по време на своите разбойнически походи. А инак на негрите никое място не им се вижда твърде отдалечено, стига там да могат да намерят кокошки, прасенца или нещо друго, което може да се откъдне. Неуморно и търпеливо те обикалят по цяла нощ, а на следващата утрин отново се явяват на работа както винаги — бодри и навреме. Щом наградата е тъй строго забраненото уиски, никакви усилия не им се струват прекомерни и никой път — прекалено дълъг.

Следователно за два-три дена не бе възможно да направят с тях никакви прилични сделки. Те се нуждаеха от по-дълъг срок, та да пребродят цялата околност. Североамериканецът можеше да се надява, че времето му ще бъде добре заплатено само ако останеше тук четири или пет дена. Но после беше най-уместно да развърже лодката и да се озове в откритата река, понеже ако някоя от кражбите излезеше наяве, това можеше да доведе до неприятни разпити и разследвания. А той щеше да се измъкне от тях, щом се намереше пак в реката. Та кой ли би съумял да различи лодката му от останалите!

— За пари в брой ли? — повтори той поради тази причина въпроса, сякаш трябваше първо да пообмислят цялата работа. — Не предпочитам особено много парите... освен ако има изгледи за съответна печалба. Най-обичам разменната търговия, защото стоките

или продуктите, които мога да оползотворя добре в Севера, са всъщност за предпочитане пред парите в брой.

— Попитах ви дали вие заплащате продукти с пари? — каза надзирателят. — Разбирате английски, нали?

— Хмм да, малко... да, тъй, в такъв случай... о, разбира се, щом мога да склуча изгодна сделка!

— А купувате ли и памук?

— Не много охотно. Ние не можем да се конкурираме с параходите, а рядко получаваме памука тъй евтино, та да ни се покрие и търговският риск.

— Ами ако сега го получите тъй евтино?

— Това, разбира се, би било нещо друго — търговецът се усмихна лукаво. — Имате ли памук? Е, добре, ще ви кажа нещо — пресече той сам отговора му, щом видя, че надзирателят се колебае, — ако смятате, че е възможна някоя сделка, ще остана и утре тук на котва. Освен това ми се иска да „натоваря малко дърва“, както казват на параходите, тоест да взема от сушата пресни плодове, и бих бил доволен, ако мога да ги получа тук. Вашите негри не отглеждат ли дини, смокини и други подобни неща?

— Повече, отколкото са им нужни — измърмори надзирателят. — Вместо след свършване на работа да лягат и да си отпочиват за следващия ден, те още пълзят и се ровят и копаят из малките си градинки чак докато ги погна към леглата им с камшика. Та те имат най-различни неща... но никакво уиски за тях, приятелю. Вероятно знаете какво наказание би ви очаквало, нали?

— Уиски ли? Глупости! — засмя се търговецът. — Бих искал аз самият да имам от това питие. Единствената алкохолна напитка, каквато имам на борда, е ябълково вино. Ако го харесвате, мога да ви услужа...

— Не, благодаря — каза надзирателят, поклащайки глава. — Обаче искам да ви кажа още нещо, в случай че останете тук и утре. Не се впускайте в дълги разговори с черните муцуни, които ще срещнете. На господаря това не му харесва, а и... на мен също. Тези мерзавци са станали вече тъй дръзки, че трябва здравата да им се стягат юздите.

— Имате ли си ядове с вашите негри? — попита Поулридж, който се интересуваше от този въпрос доста отдавна.

— Ядове ли? — изсмя се надзирателят с мрачен поглед, като бавно и сякаш неволно повдигна бича. — Ядове? Ако някой си има ядове, имат ги те. Умеем да ги държим в покорство, никой няма право да ми каже гък, иначе господ да му е на помощ. Но от известно време тук из Юга се скита някаква тъй наречена „благочестива“ паплач и пълни кратуните на черните с разни идеи, които ние с големи усилия успяваме да им избием с помощта на камшика. Веднъж даже разправяха, че сред тях се създавало някакво съзаклатие и че сред блатата били скрили оръжия. Ама всичко туй е празна работа, а след като спипахме неколцина от дебелоглавите, бичувахме ги и като добър пример за останалите ги обесихме, тъй че те се вразумиха достатъчно, за да проумеят собствената си глупост.

— Хмм — обади се Поулридж и поглади с дясната си ръка своята гладко избръсната брадичка. Не му беше особено приятно да чуе тези думи, понеже там, където ставаха подобни неща, обикновено негрите бяха надзиравани строго. Вярно, че колкото е по-силна принудата, толкова по-силна става и съпротивата, пък и Поулридж изобщо не бе от хората, които могат да бъдат накарани да се откажат от някакъв предначертан вече план.

— Но какво всъщност имате за продан? — попита отново надзирателят, свикнал да вижда в спиращите от време на време лодки едно приятно прекъсване на монотонността в живота на плантацията. — Сигурно човек ще може да поогледа нещата, а?

— О, разбира се... само че за тази вечер е вече твърде късно — каза търговецът, — елате рано сутринта на борда и в крайна сметка все ще намерим нещо, с което да направим сделки. Имам по малко почти от всичко, каквото обикновено взимат янките на борда си.

— Само никакво уиски, нали?

— Това е въпрос на принцип — отвърна спокойно Поулридж. — Лично аз съм член на въздържателско дружество и смятам за грях разпространяването на тази отрова. Но това не ми дава повод да го забранявам на хората си, още повече че когато имат в стомаха си някоя глътка от презряната напитка, работят далеч по-добре и с по-голямо желание. Нека самите те си носят отговорността за подобни действия. Това мен не ме засяга.

— Много християнски мисли — засмя се надзирателят. — Значи и на някой кон може да се даде уиски, за да тича по-добре.

— А защо не? — промърмори търговецът. — Ако нямате нищо против, изпратете ми после от вашите плодове. Колко тютюн ще вземете?

— Утре рано ще дойда на борда, за да го видя — гласеше отговорът на надзирателя, който бързо се метна на седлото и подкара коня си встрани. Откъм господарската къща, разположена малко по-надолу, се приближаваха в галоп по пътя четирима ездачи, двама мъже и две жени. Бързоногите понита едва докосваха с копита земята, носеха се като ураган. На надзирателя остана време само колкото да отведе коня си настрани, като същевременно почтително свали шапка. Търговецът остана да стои на дигата с ръце в джобовете. Дамите и господата едва-едва кимнаха на надзирателя, а към непознатия изобщо не извърнаха глава.

— Господарят ли беше? — каза североамериканецът, леко кимвайки с глава към тях, когато отминаха и изчезнаха в облака от прах, който се вдигна подир конете им.

— Да, онзи отпред, мистър Бийчамс с двете си дъщери и някакъв гост от Ню Орлиънс.

— Аха! Страшно е надут, но...

— И не без основание. Де да имахме ние двамата за цяла година онова, което той прахосва само за един месец!

— Фюййй! — свирна между зъби Стария, обърна му гръб и бавно закрачи нагоре по брега, за да поогледа околността, а също и за удобен случай за своите цели.

След половин час дойде стар негър и донесе пълна кошница с портокали и смокини. Старият Поулридж сам пое плодовете и му пусна в ръката една монета, обаче не разговаря с него. Отсреща на насипа отново се бе появил надзирателят, завърнал се от нивята, и гледаше надолу към лодката.

Малко по-късно дойде един малчуган и донесе наръч дърва, които нахвърля в лодката отгоре, без да се качва на борда. А когато Стария се намери да му даде нещичко за тях, той изчезна зад насипа, защото в плантацията биеше камбаната, известяваща на чернокожите роби края на работния ден. Тъкмо в този момент слънцето залезе зад ивицата от ниска гора, оградил най-близките нивя, която бележеше и началото на блатото. Здравчането в Америка е краткотрайно, скоро след това, свистейки с крила над покритата с лека мъгла повърхност на

реката, прелетя на дълга върволица ято от диви патици. Далеч навътре в ширналата се водна площ, по бързо пробягващите клокочеши водни талази, гмурецът крякаше монотонната си песен, а над върхарите на съседната гъста портокалова горичка присмехульникът, американският славей, тихо подсвиркваше своите прекрасни жаловни напеви.

НОЩНО ПОСЕЩЕНИЕ

Настъпи непрогледна нощ. На черното небе блещукаха само звездите, ала те дори не можеха да се огледат в мътната река, над която след залез-слънце мъглата се бе сгъстила още повече. Нашата лодка се намираще толкова близо до брега, издигащ се над нея на около шест стъпки, че едва ли бе възможно да бъде различена откъм насипа, а той пък я скриваше напълно от погледите на онези, които минаваха по пътя.

Хората от лодката престояха на брега около час, набраха си портокали, смокини и нарове, без да ги е грижа дали е забранено или не, и се завърнаха на борда едва с настъпването на тъмнината. Но след като приключи кратката си разходка, Стария не бе напускал повече лодката.

Времето минаваше. От време на време откъм негърското село до тях долиташе меланхоличната мелодия на някоя кратка песен, с която се смесваха отделни гласове, изпълняващи църковен химн. Междувременно лодкарите се бяха оттеглили вече в своите койки, скрити под москитовите мрежи. След смрачаване и при почти пълното безветрие насекомите така хапеха хората на палубата, че почти бе невъзможно да се издържи горе. Но въпреки всичко старият Поулридж безстрашно седеше на носа на лодката заедно с дакела, изпускаше гъсти кълба дим от късата си лула, изваждайки я само за малко от устата си, за да се заслуша в долитащите откъм брега шумове. Изглеждаше, сякаш очаква някого, и тъкмо когато тъпчеше за четвърти път късата си глинена лула с фино нарязания силен тютюн, от издигащия се над него речен бряг се отърколиха бучици пръст. Дакелът тихо изръмжа.

Търговецът бързо извърна глава, но иначе остана да седи неподвижен на мястото си на носа на лодката чак докато долови, че някакво доста тежко тяло се пързулна надолу по брега и стъпи на дебелата дъска, спусната от лодката към сушата.

— Ей — подвикна тогава Стария, — кой идва?

— Пссст! — прекъсна го предупредително приближаващият се човек, който и да беше той, и търговецът се усмихна сам на себе си.

— Кой си ти? — попита Поулридж с приглушен глас, щом късният посетител се добра щастливо до палубата. Същевременно той успокояваше кучето си, което ръмжеше все по-силно, и напразно се опитваше да различи в тъмнината чернокожото лице.

Обаче негърът не се впусна в обяснения горе на палубата. Дори и през нощта той не считаше, че се намира в безопасност на открито и толкова близо до брега. Зад насипа, висок около девет стъпки, много лесно, напълно безшумно и незабелязано можеше да се промъкне наблизко някой подслушвач, а вероятно този хитрец не искаше да се излага на подобна опасност.

— Слез долу — прошепна той и после, без да се бави, очевидно запознат с конструкцията на такива лодки, се плъзна надолу по няколкото стъпала, водещи към малката каюта.

Търговецът остана още известно време на палубата. Едва след като видя, че по брега всичко остана спокойно, той бавно се изправи, огледа се още веднъж и после каза на малкото седящо до него куче, което го следеше внимателно: „Внимавай, мое малко юначе, добре внимавай!“ — след туй последва негъра във вътрешността на лодката. Но щом се озова долу, той не обърна веднага внимание на своя късен гост, а извади от едно малко чекмедже кибрит, запали лампата на масата и едва тогава се огледа за негъра, който се бе облегнал до вратата, стиснал сламената шапка с двата си огромни юмука. Все още не можеше да разпознае лицето му, докато не засенчи с длан доста ярката светлина, та да не го заслепява. Сега тя падаше изцяло върху чернокожия.

— Аха, Соломон — каза той, поздравявайки роба, — идваш в такъв късен час, момчето ми? Е, как живя през изминалото време?

— Благодаря, масса, благодаря — каза човекът. — Твърде зле, ама кво да се прави... не можал дойде по-рано. Масса Хуф се промъквал навсякъде между колиби.

— Масса Хуф ли? А кой е масса Хуф?

— Надзирателят... цял сатана. Кога тук спре лодка, винаги толкоз внимава, че нещастен негър да не може никога има някакво удоволствие. Масса Поулридж, по широк свят живее много лоши букра^[1].

— Хмм, да, момчето ми... може и да си прав — каза Стария, — и вашият мистър Хуф, както го нарече ти, не ми изглежда да е от по-добрите. Но я ми кажи какво носиш?

— Тази вечер нищо — прошепна предпазливо негърът, — а дали не може дойде някой от брега?

— Не бой се — каза търговецът, — моето малко куче е легнало горе на палубата и само да се мерне нещо непознато, веднага ще вдигне шум.

— Добре... тази вечер не нося нищо — повтори чернокожият, вече напълно успокоен, — обаче призори дойдат моите две момчета заедно с три или четири още и донесат провизии. Маса Поулридж донесъл обещано уиски, нали?

— Повече, отколкото можете да изпие, Соломоне — засмя се търговецът. — Ей там вътре има трийсетина бурета истинско мононгаелауиски. Ще ви стигне ли?

Чернокожият показва два реда зъби, по-бели от полирана слонова кост.

— Много добре, маса. — Той кимна доволно сам на себе си. — Съвсем много добре, Соломон и Самбо донесат стомни и буренца.

— Буренца ли? Хей, съкровище мое, да не би да си мислиш, че ще ви наточа толкова уиски ей така? На север то поскъпна поне с по петдесет цента на галон и ако вие не можете да ми предложите нещо прилично, ще предпочета да си го задържа тук на борда.

— Нещо прилично? — повтори учудено Соломон. — Маса знае, ние носим кокошки, яйца, плодове на хикория, сладки картофи.

— Да, знам, знам, обаче особено много искам прасенца — каза търговецът. — За тях имам достатъчно храна на борда и мога да ги продам изгодно по-надолу по реката.

— Но прасенца тъй квичат — рече Соломон страхливо.

— Квичат ли? По дяволите! — засмя се търговецът. — Ще съумеете да се справите с тях тъй, че да не вдигат излишна врява.

— Да, лесно се каже — да се справи с тях — измърмори Соломон, — но прасе страшно независимо животно и квичи кога си иска, все едно дали него хване за уши или за опашка, а маса Хуф дочуе ли квичат прасета, веднага довтаса, също като опашатия.

— Ами къде спи маса Хуф?

— Има доста път отгук, точно пред негърски колиби, в малка къщица с веранда — отвърна Соломон с лукава усмивка.

— Е, виждаш ли, момчето ми — каза търговецът. — Горедолу тъй си го представях и затова спрях на брега толкова нагоре, та да можете да минавате през гъстата портокалова горичка с всичко, което вземете. И тъй, не забравяй прасенцата! Още преди разсъмване ще бъда на крак и ще ви дам каквото пожелаете. Имате ли пари?

— Пари? Да, масса, но малко. Сип има пари и Луси... Луси много... хитро момиче тази Луси, ама зло... много зло... кога умре, няма отиде на небе.

— Това ни е безразлично, момчето ми — каза търговецът, — но я да ми изпратиш утре по обед жените, които имат пари, и да им кажеш, че съм донесъл чудесни кърпи и панделки, а и много други хубави неща. Може би ще успеят да дойдат утре и след работа, а?

— След работа не става — каза Соломон, поклащайки замислено глава. — След работа масса Хуф не пуска никого навън, особено пък момичета. По-добре на обед, но трябва всичко прави бързо. Време за почивка само един час. А сега трябва вече си върви... хмм... ами уискито този път много ли хубаво, а, масса?

— Ще го опиташ, стари приятелю — засмя се търговецът, — и после ще се погрижиш за другото както трябва, нали?

— Разбира се, масса, разбира се — възкликна негърът доволно ухилен, а североамериканецът взе шишето, което стоеше до него, и една металическа чаша от полицата и я напълни до половина с жълтеникавата течност.

Предвкусвайки очакваната и тъй дълго липсвала наслада, негърът направи малко несръчен, но затова пък толкова по-сърдечен поклон, после взе металическата чаша, която търговецът побутна към него, и тъкмо се накланя да отпие от нея, когато горе кучето залая. Изплашен, той отново я остави и погледът му се впери в белия, който също се заслуша внимателно в идващите отгоре звуци. Ето че в този момент кучето замлъкна и Поулридж каза:

— Я си изпий най-напред уискито, а после ще видим какво му става на моя дакел.

— Ако това масса Хуф — прошепна слисано негърът, — той убие нещастен негър, ако завари през нощта тук на чужда лодка.

Той отново наостри слух, но после взе чашата, опита нейното съдържание и след това наведнъж я изпразни в зажаднялото си гърло.

За търговеца бе също от голямо значение да не открият още отсега негър на борда му. Приключеше ли сделките си с тези хора, получеше ли от тях онова, което желаше да получи, е, тогава му бе все едно дали надзирателят ще разбере, че им е продавал от забраненото уиски. Ако не го заловяха на място, че върши тази търговия, никой нищо не можеше да му стори, а преди да се залови някой съд с цялата работа, той щеше просто да развърже въжето и отново да плава надолу по реката. Ето защо Поулридж с няколко думи предупреди Соломон да остане долу кротко и спокойно, докато той самият се огледа горе. После мина малко напред в лодката до едно място, където, изправеше ли се, половината му тяло се подаваше над палубата и можеше да я огледа. Не му се щеше изцяло да се изкатери горе, понеже долу Соломон седеше до шишето с уиски, а на Поулридж хич не му се искаше да го оставя сам с шишето.

Междувременно кучето съвсем не се бе успокоило и макар че не лаеше, все още ръмжеше тихо и ядовито. Без съмнение на брега не всичко беше наред. След като каза на кучето си няколко окуражителни думи и се завърна в каютата, Поулридж посъветва негъра да поизчака малко, преди отново да стъпи на сушата. Обаче Соломон настояваше, че трябва да се върне, за да пристигнели нещата на борда още преди зазоряване, защото по това време масса Хуф сигурно нямало да им попречи.

— Даже и сега да се крие нейде отвън — засмя се самодоволно негърът, — не вреди. Соломон също тъй умен като букра. Нека стои горе, докато хване негър!

— Соломоне, какво мислиш да правиш? — попита учудено търговецът, когато негърът без повече приказки се приближи до масата и духна лампата. — По дяволите, какво става сега?

— Отива на суша, масса — изкиска се негърът, — гуд бай! Соломон отново тук преди зазоряване.

С тези думи той се измъкна от каютата като змия, надвеси се предпазливо над ниския борд на лодката, без тялото му да се показва над горната палуба, и в следващия миг бе вече във водата. Той изчезна толкова безшумно в нея, че дори застаналият до него янки не успя да долови никакъв плясък и колкото да се навеждаше и взираше подир

него, от чернокожия не се видя и следа. Той заплува надолу по реката под водата. Впрочем, ако тази вечер действително бе имало някакъв човек на брега, то той изобщо не се появи и Поулридж се отправи към постелята си, за да бъде сутринта навреме на крак.

Този вид търговия му беше вече известен и затова бе спрял с лодката си на такова място, че да не е много далеч от негърското село, а съседките гъсталаци да дават най-добрата възможност на чернокожите незабелязано да се доберат до неговата лодка. Тази възможност бе използвана от тях, и то как! Призори надомъкнаха всевъзможни неща, които или са били заделяни за някой подобен случай, или пък съвсем бързо са били откраднати от околността. Ако не ги заловяха на местопрестъплението, нямаше защо да се страхуват от разкриване, понеже белият щеше да отнесе с лодката си всичко, което можеше да свидетелствува срещу тях.

Най-подходящото време за целта им бе около три часа сутринта. В четири часа първата камбана вече будеше негрите и макар че надзирателят не започваше веднага да се занимава с тях, винаги съществуваше опасност да ги разкрие и издаде някой от тъй наречените „гончий“ или помощник-надзиратели, които бяха почти винаги също негри. Не можеха да се надяват на снизходителност от тяхна страна. Колкото и безмилостен да беше „маса Хуф“, неговите помощници го превъзхождаха в безсърдечната си жестокост.

Впрочем Поулридж вършеше покупко-продажбите заедно с жена си — несъмнено и нейните очи бяха необходими, за да наблюдават иначе тъй несръчните ръце на негрите. Мисис Бетси Поулридж бе тъкмо подходящата личност за подобна работа и не бихме посъветвали никого от чернокожите да посегне с нечисти мисли към кой да е от намиращите се наоколо предмети. А освен това тя несъмнено имаше истинско котешко зрение, понеже ако самата тя пълнеше някакъв съд в полумрака, царящ в ниското помещение, то никога не разливаше навън даже и капчица, като същевременно очите ѝ гледаха към съвсем друго място. И никой не биваше да ѝ носи кльоцави кокошки или патки, ако не искаше да му се смъкне цената наполовина, но каквото и да станеше, тя никога не повишаваше тон. От начало до край сделката се провеждаше почти шепнешком и хората, спящи в другите части на лодката, долавяха гласовете, обаче не можеха да разберат за какво става въпрос. Впрочем това хич не ги и интересуваше. Знаеха, че

Стария върти тайно търговия с негрите и че прави чудесни сделки. Докато лодката оставаше на котва край някоя плантация, те самите имаха свободно време и което беше най-хубаво, Стария не се скъпеше с уискито. Ами тогава защо им трябваше да се бъркат в неща, които не ги засягаха?

Този път негрите се предпазиха от неприятна изненада не чрез постове около лодката, а като поставиха свои хора направо пред жилището на надзирателя. Щом там се размърдаше нещо, уговореният сигнал щеше да ги предупреди и тогава те винаги щяха да успеят да се доберат до гъстата портокалова горичка, преди някой от нощните пазачи да успее да се появи на брега, дори да е с най-бързия кон.

Но колкото и основателни да бяха подозренията на надзирателя, че въпреки уверенията на капитана в лодката имаше уиски, той толкова повече разчиташе на страха на робите от самия него. Под заплаха от най-тежки наказания предната вечер отново им бе забранено да се качват на борда ѝ, освен ако не бъдеха изпратени, и надзирателят смяташе, че никой от тези обесници няма да се осмели да се опълчи срещу заповедта му. Освен това сутрин те спяха като порове.

Все пак той се лъжеше, ако негрите искаха да станат, можеха да го сторят съвсем спокойно. Още повече че ставаше въпрос да се запасят с уиски и тютюн за по-дълго време — не се случваше често лодки да спират на брега заради тях и да се излагат на опасността от някое наказание. Те надомъкнаха всевъзможни съдове: стомни и буренца, кратунки, тенекиени кутии и просто всичко, каквото бяха успели да докопат в бързината. Също като пчели към кошера си те прелитаха до лодката и обратно, докато най-сетне Соломон, един от най-дейните измежду тях, даде сигнала за оттегляне. Тъкмо в този момент отсреща над гората изплува зорницата и на тях им остана време колкото да се доберат до колибите си и да скътат на безопасно място спазарената стока, преди да е станал някой от гончиите и да е забила омразната утринна камбана. След един час всички трябваше да отиват на работа.

Междувременно мистър Поулридж и жена му също бяха потънали до гуша в работа — подреждаха и настаняваха получения жив товар така, че да не пречи. Потеглеха ли отново по реката, североамериканецът щеше да изнесе птиците на палубата, обаче отсега не биваше да го прави, за да не привлече съвсем ненужно вниманието

на надзирателя. Ето защо се налагаше за животните да се отдели и подреди някакво място в долното помещение, където и без това имаше вече достатъчно бурета, чували и сандъци. А когато на сутринта хората станаха от сън, всичко бе вече в пълен порядък, та дори им беше сложена и закуската. Стария им бе казал, че след нея ще имат свободно време да скитат на воля по брега, тъй като искал да остане на същото място на котва.

Не бе необходимо да им се повтаря два пъти едно и също и отначало хората тръгнаха да се разхождат бавно покрай брега, а после поеха нагоре по един напречен път, водещ към разположената по-назад гора и блато. Там мислеха да изгърмят по няколко куршума по алигаторите. Та нали подобни хора почти винаги имат пушки на борда, пък и повечето от тях са ловци.

Само Джек, лодкарят от Илинойс, остана в лодката, за да си пооправи дрехите. Беше си избрал местенце в надстройката на носа, за да не бъде изложен твърде много на слънчевите лъчи, станали вече доста горещи. Вярно, че това място беше уж запазено всъщност за търговеца или по-скоро за неговата жена. Но Джек, един добър, честен и услужлив момък, бе станал неин любимец и имаше правото на някои неща, които тя не би разрешила на другите. Той й правеше подпалки за огъня, поправяше огнището, когато бе необходимо, и освен това най-често имаше щастие в лова. Когато спираха на брега и той навлезеше в гората, рядко се завръщаше, без да донесе див пуяк или дори елен или най-малкото тлъст опосум. На всичко отгоре никога не противоречеше — нито на нея, нито пък на нейния мъж, а това беше качество, което тя особено много ценеше.

Ето защо Джек си седеше удобно долу в лодката, а горе на палубата търговецът се разхождаше насам-натам със своя „гост“. Беше дошъл надзирателят на плантацията, за да обсъди със собственика на лодката една „работа“ и да склучи сделка за бали памук, за която нямаше нужда да научава никой друг освен тях двамата. В хода на разговора се разбра, че достопочтеният надзирател бе натрупал доста хубав запас от „лична продукция“, както се изрази сам, в някаква малка къща на около две мили по-надолу по реката. Всъщност това не бе нищо друго освен крадена стока от неговия господар, за която сега той се опитваше да измъкне от търговеца най-добрата възможна цена.

Наистина и двамата не знаеха, че Джек се намира на борда, но едва ли биха се стеснявали от него. Лодкарите никога не се интересуват от онова, което върши техният капитан на сушата, нито пък от сделките, сключвани на самата лодка. Ако търговията върви добре, толкова по-хубаво и за тях, защото после техният „старец“ ще бъде по-щедър с „материала“, както обикновено наричаха уискито. Освен това пътуването им се заплаща на месеци. Свободните дни, през които те се скитат безделни по сушата и могат да се позабавляват, се заплащат също както и останалите. Те са чиста печалба за тях.

Джек се занимаваше усърдно с работата си и не се интересуваше много-много от водения над него разговор. Обаче нямаше как да не чува по-голямата част от него, та само от време на време безмълвно поклащаше глава — по света се скиташе толкова многобройна измамническа папlach.

— И аз бих искал да бъда плантатор тук — промърмори той под носа си. — Негрите крадат трохите, надзирателят краде на едро, а каквото остане, го прахосва господарят. Дяволите да ги вземат тези крадливи мошеници и тяхната търговия с хора! Хвала на Северните щати, на нашата действително свободна, щастлива страна! Тук, в кървавия Юг, трябва да си или куче, или търговец на роби, а аз нямам особено желание да бъда нито едното, нито другото.

— За какво нямаш желание, Джек? — попита мисис Поулридж, която бе чула последните му думи, и се приближи до него.

— Да си кърпя отново жакета, ако още веднъж ми се скъса — отвърна безизразно Джек, изправи се и поразтърси дрехата, за да ѝ придаде по-приличен вид. Никак не бе необходимо жената да узнае какво мислеше той за търговията и че изобщо бе дочул разговора.

— Джек, а няма ли да слезеш на сушата?

— Ами, разбира се, мадам — засмя се младежът, — само че не искам хората да ме виждат в този изпокъсан такелаж. Наистина, би трябвало да се срамувам от негрите, на които поне дрехите на гърба им са здрави. Нали винаги когато ги бият с камшик, ги принуждават първо да си събличат ризите?

— Псст, Джек — рече жената и вдигна предупредително пръст. — На сушата бъди предпазлив с подобни забележки, понеже тук, в робовладелческите щати, ха си е отворил някой северняк устата по този въпрос, ха са се нахвърлили веднага върху него. Веднъж в Ню

Орлиънс присъствувах на такова нещо и бих предпочела да ме преследва глутница гладни вълци, отколкото бели от Луизиана, тръгнали на лов за някой аболиционист.

— Хмм, мога да си го представя! Но нали все пак се намираме в Америка и един бял, при това поданик на Съединените щати, се надявам, че има правото да говори открито, без да се бои.

— За всичко, каквото пожелаеш — отвърна бързо жената, — но за бога, само не и за нещо, което засяга робството. През последните години тук озлоблението срещу Севера непрекъснато нараства и в крайна сметка хората от Юга не без основание се опасяват, че многото приказки биха могли да насъскат чернокожите против тях. Казват, че тук-там даже били разкрити съзаклятия сред негрите, а когато бяхме миналата година пак тук на юг, един следобед обесиха на отвъдния бряг... седем броя. Заловиха и един бял, който в някаква кръчма бил казал ей тъй между другото, че това било ужасна жестокост и че чернокожите също били хора като нас. Боже справедливи, как го подредиха този нещастник! Първо го измъкнаха навън и го биха, докато му се затвориха и двете очи, после го съблякоха съвсем гол, намазаха го от глава до пети с катран, след туй го овъргаляха в перушина. И в такова състояние нещастният човек се видя принуден да избяга в гората, защото накрая се канеха и да го обесят.

— Но той не е бил американец! — каза Джек, на когото кръвта бе нахлула вече в главата от гняв и възмущение.

— Не е бил американец ли? — рече жената. — Разбира се, че беше! Роден на територията на Чичо Сам също като теб и мен. А на всичко отгоре, ако не се лъжа, беше и от същия щат, от който си и ти — от Илинойс. Да, да, Джек, ти още не познаваш южняците, доколкото знам, за пръв път слизаш надолу към Южна Америка^[2]. В такъв случай внимавай особено много в това отношение. Хич не обръщай внимание на онова, което виждаш, та нали не можеш да го промениш, а особено пък не разговаряй с никой негър за робството. Мисля ти доброто, повярвай ми — даже и някакъв безразличен въпрос на тази тема може да те забърка в най-страшни разправии, ако стигне до ушите на някой бял.

— Чудна страна! — промърмори Джек навъсено. — Обаче в едно съм сигурен: не бих искал да живея в нея и ще бъда щастлив едва когато отново се намеря на север. Но ако чернокожите тук спокойно

търпят побоищата, а са седем на един спрямо белите, тогава така им се пада и не заслужават нищо по-добро. Струва ми се обаче, че е времето ще поумнеят и тогава къде-къде бих предпочел да се появя тук в черна кожа, нежели в бяла.

С тези думи той пъхна ръце в разтворената си връхна дреха, нахлупи ниско старата си, силно пострадала сламена шапка, препаса патронташа, нарами карабината си и бавно се отправи към сушата, за да прекара днешния ден в пълно спокойствие и леност. Дакелът, който се бе привързал към Джек особено силно, заситни, клатушкайки се, подир него.

---

[1] *Букра* — така негрите наричали белите господари. — Б.пр. ↑

[2] Лодкарите от Севера много често наричат Южните щати и особено Луизиана „Южна Америка“. — Б.а. ↑

АЛИГАТОРИТЕ

Беше приказно утро. Вярно, че слънчевите лъчи бяха доста горещи, но портокаловата горичка, простираща се до коларския път, предполагаше освежителна сянка, а чудният аромат на цветовете ѝ изпълваше въздуха. Редом с тях сред тъмнозелената лъскава шума грееха зрелите плодове и просто подканяха да си хапнеш. Джек си откъсна половин дузина портокали, излегна се под едно от дърветата и с огромно удоволствие започна да изсмуква сока им. Наистина, на север, в градовете на Охайо, той бе изял вече стотици такива плодове, но му се струваше, че нито един от тях не е бил толкова вкусен като тези, които сам набра от великолепните дървета наоколо. Но скоро това занимание му втръсна и той закопня да се запознае с горите на тази местност.

За истинския ловец нищо друго няма такова вълшебно очарование, както навлизането за пръв път в някоя непозната гора, където може да се очакват срещи с някакъв нов дивеч. Вярно, по на север по реката Джек беше чул, че на юг елените били твърде малко и не си заслужавало труда да ходиш на лов за тях сред блатата. Но затова пък там имало достатъчно алигатори, а и някои други животни и той щеше да се радва, ако ги видеше. Във всеки случай искаше му се да поразгледа блатото отблизо. Време имаше достатъчно.

С малкото кученце до себе си той бавно закрачи по тесен коларски път, обточен от двете страни с дървени огради, който водеше към блатото. Мисис Поулридж имаше пълно право: Джек действително идваше за пръв път в „Южна Америка“ и всъщност тук всичко бе за него един нов свят. Вярно, че още далеч по-нагоре по реката беше виждал чудноватите дълги гирлянди от мъх, провиснали от дърветата, така наречената „испанска брада“, а също и странно оформените стройни кипариси. Обаче обширните полета с памук без нито едно сенчесто дърво, където тук-там работеха малки групи негри, със своята необятност бяха за него нови, а огромните ниви, разчистени

от всякакви коренища и великолепно обработени, привлякоха силно вниманието му.

— Всеки знае така — промърмори той на себе си, оглеждайки се наляво и надясно, — ако и ние накараме няколкостотин чернокожи нещастници да ни работят така, без да им плащаме дори и цент, също можем да имаме подобни царевични ниви. Но много ми се иска да видя как би изглеждала тази земя, ако се наложеше белите мързеливци сами да я обработват. Нека бъда проклет, ако повярвам, че биха отнесли на пазара дори и една-единствена бала памук! А каква почва имат само тук — прекрасна земя, през която плугът минава като през масло... а при това я торят с пот и кръв... как няма да ражда! Но не мога да си представя, че човек би се радвал да гледа как такива ниви покълват и узряват. Поне аз не бих желал да си цапам ръцете по такъв начин.

Слънцето жарко печеше над пътеката, по която нямаше ни едно дърво, и младежът закричи по-бързо, за да достигне по-скоро спасителната сянка на гората. Но макар че на око разстоянието му се струваше малко, целта му се оказа съвсем не толкова наблизко, така че измина повече от половин час, докато достигна края на оградата.

Пред него се намирал само още някаква не особено широка равна поляна с пръснати по нея ниски храсти. Вдясно тя граничеше с водната площ на блатото, а в дъното ѝ се издигаше мрачната гъста гора.

Той бързо се отправи към най-близкия край на гората, чиито първи дървета се издигаха досами водата, за да си отпочине и поразхлади. Под палещите лъчи на слънцето и цевта на карабината му се бе нажежила толкова, че едва можеше да я пипне с ръка.

Дакелът също изглеждала страшно изморен и измъчен от жажда. Това малко кученце с къси крачета бе привикнало на по-спокоен живот в лодката и може би вече съжаляваше, че бе предприело с дългокракия си приятел тази ужасно дълга разходка.

Джек се изтегна под короната на огромен кипарис, а съвсем близо до него дакелът започна да си прави баня, която, изглежда, му доставяше извънредно голямо удоволствие. Същевременно обаче той непрекъснато душеше въздуха, носен от ветреца откъм блатото, и след като отново стъпи на сушата, продължи да тича нагоре-надолу по брега, душейки по посока на водата, откъдето несъмнено до него

долиташе миризмата на някакъв дивеч. Кучето беше превъзходно обучено за лов и поведението му сигурно имаше своето основание. Джек внимателно погледна натам, опитвайки се да забележи някакво живо същество, но нищо не се виждаше, нямаше дори и алигатори, за които казват, че ги имало много из такива блата. Само на около двестатриста крачки, на няколко места въз водата, той забеляза високи конусоподобни предмети, почти розово-червени на цвят, за които не знаеше какво да мисли. Дали не бяха листа на някакво водно растение, изправили се нагоре тъй чудновато широки? Отново се огледа за алигатори, но не забеляза нито един-единствен и ето че в този миг откъм водата внезапно се разнесе силен плясък. Джек бързо се извърна, а дакелът, отправил поглед тъкмо към онова място, залая силно. Почти в същия момент младият лодкар скочи на крака, понеже като с магическа пръчка цялото блато загъмжа от алигатори. Розово-червените конуси, които той смяташе за листа, шумно пляснаха върху водата, а стотиците тъмни тесни ивици, подобни на стърчаща земна маса или пък прогнили, обгорени пънове, изведнъж се оживиха, раздвижиха и безшумно, но бързо започнаха да се плъзгат към него.

Щом дакелът видя оживлението въз водата, още по-силно залая в тази посока и Джек забеляза как на часа кафеникавите дълги чудовища се насочиха още по-бързо натам, откъдето се носеше джавкането на кучето.

— Идвате ми като по поръчка, хубавци такива — промърмори си тихо той с усмивка, предпазливо взе карабината и запъна спусъка ѝ, — каква компания само! Накъдето и да погледнеш, отвсякъде налитат тия чудовища. Е, почакайте, ще ви посрещна тъй, че да ви стане горещо!

На това място блатото се простираше покрай нивите. Но изглежда, че по-навътре в гората водната площ бе още по-обширна и за пряка връзка със сушата отвъд, през блатото, бе издигнат нисък и доста тесен насип. Ето че сега до него доплуваха три-четири особено стари и едри звяра, но се спряха, понеже не чуваха вече лая на кучето, а после бавно загребаха с крака към няколко доста отдалечени един от друг кипариса. Други кръстосваха насам-натам, а един от тях се покатери на насипа и остана да се пече на слънце, докато дългата му, назъбена отгоре опашка бе все още във водата.

Няколко гъсти храста, растящи върху насипа, позволиха на Джек да се промъкне до алигатора на разстояние, удобно за стрелба. На

север бе слушал толкова често за бронята на тези животни, която не можел да пробие куршум, че реши да се прокрадне колкото може по-близо, за да се опита да улучи някой от тези зверове право в окото. Беше уверен, че от трийсет-четирийсет крачки няма да пропусне тази цел. Ето защо той направи безмълвно знак на кучето да се придържа зад гърба му (дакелът много добре знаеше какво означава този знак) и запълзя към въпросното място чевръсто и предпазливо.

Алигаторът, доколкото можеше да се различи иззад храсталаците, остана да лежи напълно спокоен и, изглежда, или не подозираше нищо за грозящата го опасност, или пък не й обръщаше никакво внимание. Недалеч от насипа бяха легнали и други животни, които, щом видяха човека, се отдалечиха, плувайки. Няколко от тях го допуснаха на двайсетина крачки от себе си и той би могъл твърде удобно да стреля в главите им. Но понеже се опасяваше, че куршумите щяха да рикошират в бронята, той ги остави спокойно да се отдалечат. Искаше да опита късмета си с лежащото на насипа влечуго, а и вече се бе озовал на твърде удобно за изстрел разстояние.

Междувременно цялото му внимание бе привлечено от очакваната плячка толкова силно, че той оставаше сляп и глух за всичко друго около себе си. Но когато вдигна карабината си, над цевта й забеляза да се движи нещо светло и в същия миг различи младо момиче в бяла рокля, което вървеше по тесния насип право срещу алигатора. Беше може би на около четирийсет крачки от него и, изглежда, изобщо не го бе забелязало — та нали когато тези зверове лежат на слънце кротки и неподвижни, наистина приличат на стари изсъхнали дънери. Джек искаше вече да стреля, но се боеше, че куршумът би могъл да отскочи от бронираната кожа и да улучи момичето. Облада го някакво своеобразно чувство на страх, като гледаше как, приближавайки се доверчиво, то върви с бързи крачки право към такава ужасна опасност. Изпаднал в нерешителност, той за миг се поколеба, ала нямаше никакво време за губене.

В едната си ръка младото момиче носеше малко кафяво кученце с дълга козина и нежно го галеше с другата си длан, при което не гледаше по-надалеч, отколкото бе необходимо, за да не падне от дигата. Сега от звяра го делиха не повече от десет крачки. Ако в този момент лодкарят скочеше на крака и му извикаше, то навярно щеше да побегне и най-вероятно коварно дебнещият алигатор щеше да се

впусне да го преследва. Но в такъв случай нямаше да е възможно да му се притече на помощ, ето защо, осланяйки се на добрата си карабина, той вдигна цевта ѝ, прицели се, като се стараеше да вкара куршума в мозъка отзад под ухото, и натисна спусъка.

При изстрела огромното животно се хвърли през дигата във водата, а младото момиче, откривайки едва в този миг чудовището, лежащо тъй близо пред краката му, изпусна изплашено малкото кученце и отскочи инстинктивно назад, за да избегне удара от опашката на звяра. Само още една крачка напред и щеше да пострада. Обаче нещастното кученце бе пометено от опашката във водата. То силно изпищя, смъртно раненият алигатор се извърна към него, сграбчи го с огромните си челюсти и изчезна под кипналата водна повърхност. Джек, когото хич не го беше грижа за кучето, нададе радостен вик и се втурна към непознатата, спряла се на дигата, трепереща с цялото си тяло, неспособна да направи каквото и да било движение.

Тя беше много младо момиче, красиво като картина, имаше най-много седемнайсет години. Косите ѝ бяха буйни и тъмни, очите ѝ сини, цветът на лицето ѝ почти мраморно бяло. Макар че облеклото ѝ бе съвсем обикновено, цялата ѝ фигурка изглеждаше извънредно нежна и изящна. Тя само леко потрепери, когато ръката на младежа я обгърна и подкрепи.

— Не се страхувайте повече, мис! — възкликна Джек и цялото му добродушно и честно лице силно поруменя. — Мисля, че му беше достатъчно на звяра и апетитът му сигурно е намалял. Вижте само кървавите ивици по водата. Вие несъмнено не бяхте забелязали, че чудовището лежи тъй близо пред вас. Тези проклети твари наистина страшно приличат на стари дънери!

— Бла... благодаря ви — прошепна момичето, а лицето и вратът ѝ, побелели като тебешир, потъмняха от бързото нахлуване на кръвта, — наистина не бях видяла... но, боже милостиви, моят Джоли, моят нещастен Джоли, свършено е с него. Ох, горката аз, какво ли ме чака сега!

— Вярно, че сатаната изхвърли зад борда малкото нещастно създание — каза лодкарят малко смутено — видя му се странно, че младата жена може тъй да се вайка за загубата на някакво си куче, когато тя самата едва се бе изплъзнала от смъртта, — но това не може

да се промени и аз благодаря на бога, че все пак всичко приключи така. Изплашихте се много, нали?

— Оо, боже мой, ами да, иначе нямаше да изпусна кучето — въздъхна момичето и полекичка се освободи от ръката на младия човек, който все още я подкрепяше. — А дали... дали все пак не е възможно да се спаси нещастното животинче?

— Да се спаси? Едва ли — каза Джек, комуто не допадна особено изключителната ѝ загриженост за мъртвото куче. — Ако онзи с карирания гръб не е успял да го нагълта като последна хапка, то сигурно не му е останала здрава кост по тялото и сега лежи нейде на дъното като закуска за някой от роднините на алигатора.

За кратко време младата непозната закри лицето си с ръце, а когато отново изправи глава, Джек видя, че по бузите ѝ се стичат бистри сълзи.

— Боже господи — възкликна добродушно младежът, — изобщо не помислих, че ще вземете толкова присърце загубата на малкото животинче! Ако дакелът беше мой, с удоволствие щях да ви го подаря само за да видя отново радостна усмивка на лицето ви. Обаче е собственост на шефа, а той не би го дал дори и за куп пари.

— Свършено е... свършено е! — простена тихичко младата непозната, сведе глава и се наклони бавно да продължи по насипа, минавайки покрай Джек.

— Ще ми разрешите ли да ви придружа? — попита той. — Наоколо плуват все още много от онези зверове и не знам...

— Благодаря ви — каза момичето, като направи отрицателно движение, — сърдечно ви благодаря. Също и... също и за добрината, която ми оказахте, но трябва сама да си вървя. Наистина не бива — добави тя бързо и умолително, щом Джек направи едно движение, сякаш се канеше да повтори молбата си. — Сбогом! — И с бързи стъпки тя се затича по тясната дига, като да се боеше, че въпреки всичко непознатият ще я последва, пробягна през малката равна поляна и скоро изчезна от погледа на Джек зад пръснатите тук-там храсти.

Лодкарят не свали очи от стройната фигура, докато все още можеше да забележи светлата рокля през хрусталаците. Но после поклати глава, удари в земята с приклада на дългата си карабина и промърмори: „Странно същество! Вайка се за малкото кротко псе,

сякаш във водата е паднало детето ѝ, а, изглежда, не обърна чак толкова внимание на опасността, дете грозеше самата нея. Или тук навсякъде могат да ти се изпречат тези неприятни алигатори и непрекъснато нападат хората, или... кучетата са дяволски скъпи. Е, както и да е, нямам нищо против... момичето беше хубаво като картина. През целия си живот не съм виждал толкова дълбоки тъмосини очи, а е стройна като ей тези кипариси. Но коя ли е тя? Дъщеря на плантатора? Но дали тогава би скитала из блатата сама и пешком? И при това не беше облечена много изискано. А тукашните госпожици се контят тъй, че на някой обикновен човечец може косите да му се изправят. Хмм, възможно е да е нещо като компаньонка от Ню Орлиънс, малко тъй предъвкваше английския, сякаш не го ползва всеки ден, вървеше ѝ трудничко... е, какво ли съм се размислил, а сега... ами да, ето че заради туй дяволско създание направо забравих да заредя отново карабината си... хмм, хмм, хмм... ама въпреки всичко беше най-хубавото момиче, което съм виждал през целия си живот и дори Бетси на Росли от Грийнтаун не би могла да се мери с нея.“

Той измъкна шомпола от пушката си. След изстрела останалите алигатори се бяха оттеглили на по-голямо разстояние, тъй като са страхливи и сами никога не се решават да нападат. Но доста наблизко можеше да се различи тъмното тяло на едно от тези животни, което се гърчеше на повърхността. Точно на това място три обрасли в мъх кипариса образуваха великолепна група, а по-голямата част от дънера на четвърто прекършено дърво стърчеше косо от водата.

— Аха, стари обеснико — каза младежът самодоволно, — май здравата те пернах, а? Главоболие ли имаш? Или малкото кученце не е понесло на стомаха ти? Е, почакай, надявам се да те излекувам! Освен това ми се ще да те поразгледам по-отблизо.

Той затърси по-удобно място за изстрел по алигатора, който междувременно бе заврял главата си под рухналото дърво. Докато раненото животно полагаше най-големи усилия да се измъкне от доста неудобното си положение, Джек остана прав с вдигната карабина, за да изчака благоприятен миг за втори изстрел. Изглежда, на това място водата не беше много дълбока, но все пак той се страхуваше да нагази там, където допреди малко бе видял да плуват и се гмуркат под водата толкова много от тези коварни зверове. Надяваше се неговата плячка сама да застане пред дулото му в още по-удобно положение.

Възцарилата се наоколо тишина отново бе успокоила останалите алигатори и тук-там Джек забеляза пак да се показват розово-червените конуси, в които той сега за свое най-голямо смайване разпозна огромните горни челюсти на непохватните чудовища. А какви бяха само зъбите в широко разтворената им паст! Раненият алигатор лежеше съвсем кротко и неподвижно, покатерил се с част от тялото си върху дънера. Нима биваше да го зарязва току-така? Никога! В такъв случай той просто не би бил никакъв ловец!

От насипа, където бе застанал, той можеше твърде добре да види дъното през бистрата вода. Тя беше дълбока около метър, а дори и да срещнеш навътре по-дълбоки места, до кипарисите имаше най-много стотина крачки, а там земята отново се издигаше, образувайки малко островче. Като взе бързо решение, той отсече с широкия си ловджийски нож една върлина, дълга около метър и половина-два, на чийто долен край остави част от клон да служи като кука, и навлезе в топлата вода на блатото със заредена карабина на дясното рамо и пръта в лявата си ръка.

Вярно, че отначало крачеше извънредно предпазливо и недоверчиво се оглеждаше ту наляво, ту надясно, да не би да зърне близо до себе си някой от тези ленивци. Но понеже водата не ставаше по-дълбока, скоро страхът му премина. Така бе изминал вече половината от разстоянието между насипа и дървото, когато изведнъж дочу нещо да пляска във водата зад гърба му. Изплашен, той се извърна, но веднага забеляза, че не е някой друг, а дакелът, който не бе пожелал да остане сам на сушата и плуваше подир него.

— Е, ама само ти ми липсваше — процеди Джек през зъби. — Ако и тебе те излапа някой алигатор, изобщо не бива да се мяркаш повече на борда пред очите на Стария. Назад, малкият! Веднага се връщай на сушата и ако си умен, няма да издаваш нито звук!

При тези думи той посочи към сушата с ръката, която държеше върлината. Дали дакелът си помисли, че Джек иска да го удари с нея, или пък нямаше никакво желание да остане самичък на насипа, но накратко, той заплува около младия лодкар, описвайки дъга, без да се приближава до него. Джек се опита да го примами, за да го вземе поне на ръце, обаче и това не се хареса на дакела или може би се страхуваше, че ще бъде върнат на сушата, а когато лодкарят се опита

да го докопа с куката, кучето даже му обърна гръб и заплува навътре в блатото.

— Ама че обесник! — промърмори Джек заедно с една цветиста ругатня. — Както и да е, щом ти прави удоволствие, нямам нищо против. Но веднага ще ти кажа едно: няма да заплача, ако ти се случи нещо лошо, можеш да бъдеш сигурен!

С тези думи той му обърна гръб и продължи да бърза към трите кипариса колкото му държаха краката. Дакелът това и чакаше. Щом видя, че човекът не му обръща повече никакво внимание, той направи завой и спокойно заплува подир него, докато Джек отново достигна поплитка вода и веднага след това стъпи на сушата под трите дървета.

Но понеже дакелът все още не искаше да се приближи съвсем до него, първо заплува към косо стърчащия от водата дънер и се опита да се покатери на него. Там обаче му препречваше пътя раненият алигатор и щом кучето го докосна, той веднага отново заудря с огромната си опашка и се плъзна няколко крачки напред.

Естествено, това ужасно изплаши дакела, той силно изпищя, но успя щастливо да се добере до дънера, откъдето се бе подхлъзнал, изтича по него колкото можеше по-нависоко и оттам залая с всичка сила към намиращия се под него алигатор, който се гърчеше в последни предсмъртни издихания.

Джек се разсмя с глас, като видя какви чудновати подскоци правеше кучето. Но едва-що звънкият му лай бе проехтял над блатото и от всички страни отново бързо заприиждаха чудовищата и тъй като въпреки това дакелът продължи със своето нахално предизвикателство, не изминаха и пет минути и той се видя заобиколен най-малко от двайсетина алигатора, които алчно премигнаха с малките си коварни очи, гледаха нагоре към него и плуваха около дънера, без да знаят още как да постъпят.

— Ха така — каза Джек, който се почувствува все пак доста тягостно при вида на такъв голям брой от тези могъщи животни. Вече започна да оглежда кипарисите, за да види на кое от гладките стебла би могъл да се покатери в случай на нужда. — Ето че дакелът си покани и гости и вероятно ще нагости господата със собственото си мършаво телце. А аз си стърча, обсаден върху този къс земя, дълъг три-четири метра, и в крайна сметка бих могъл да кисна тук цяла нощ, преди проклетите зверове да се сетят да си вървят. Явно днес на кучетата им

върви, няма що, мисля си, че дакелът горе на дървото започва да проумява каква глупост е извършил.

И наистина изглеждаше така. Дали дакелът забеляза или не, че колкото повече лаеше, толкова повече алигатори доплуваха, с които той все пак вероятно не желаше да се запознава по-отблизо, но във всеки случай изведнъж замлъкна, огледа се предпазливо наляво и надясно и най-сетне легна съвсем спокойно на дънера по корем, притиснал здраво глава към дървото, за да заема колкото се може по-малко място. Тази предпазливост обаче бе твърде закъсняла, защото гостите под дървото вече знаеха, че дакелът е горе, и имаха желанието да го смъкнат долу. И тъй като скоро разбраха, че само с плуване наоколо няма да се докопат до него, хрумна им друг план, който обещавахе да им донесе успех.

Един от най-едрите алигатори, дълъг около четири метра, се вдигна на дънера с предните си крака, снабдени с остри нокти, и подпирайки опашката си в дъното на блатото, започна да примъква дългото си люспесто тяло все по-нагоре и по-нагоре. Той се приближи застрашително до кучето, което ръмжеше страхливо и се зъбеше. В този миг обаче на дакела се притече на помощ един от другите алигатори. Обхванат от завист, че другарят му ще му отмъкне изпод носа закуската, той го събори от дънера, само че тази помощ за малко не стана гибелна за нещастния дакел. Внезапно освободен от товара, дънерът се разклати и дакелът се видя принуден да разчекне и четирите си крачета, за да остане на несигурното си място върху кръглото гладко дърво. Въпреки всичко той се задържа и имаше възможност да види как алигаторът, притекъл му се току-що на помощ, бе наказан от другия.

Големият алигатор страшно се вбеси от нападението на съперника си и се нахвърли върху него с дива ярост. Другият пък не искаше да отстъпи и в следващия миг двете могъщи животни така зашибаха водата с опашки и затракаха кръвожадно челюсти, че разпенената вода плисна нависоко и достигна чак до мястото, където Джек все още стоеше в нерешителност.

Междувременно един по-слабичък алигатор се опита хитро да използва случая, докато по-силните му другари се биеха за пляката, и също като първия се метна върху дънера. Но беше принуден също тъй бързо да се оттегли, без да постигне делта си, понеже старият юначага

не се показва толкова лекомислен да изпусне плячката из очи по време на схватката. Оставяйки след себе си пяна, той връхлетя отново дънера като буреносен облак, изправи се за втори път и твърде предизвикателно се огледа назад, за да види дали някой друг няма да се осмели да му оспори онова, което бе запазил за себе си.

В същото време Джек продължаваше да стои едва на двайсетина метра между трите дървета и все още не знаеше много добре какво да стори: дали да се притече на помощ на кучето, или да го предостави на съдбата му? Във втория случай той можеше да се надява, че чудовищата щяха да се оттеглят, щом ликвидираха дакела, а всъщност само той беше виновен за цялата глупава история. Но му стана жал за нещастното малко създание. Освен това този стар обесник алигаторът страшно примамливо предлагаше плешката си. Още с първия си изстрел Джек бе разбрал, че куршумите не отиваха на вятъра, и без да му мисли много, се прицели точно зад рамото, в лопатката на изправения алигатор, и натисна спусъка. Ако след това те се нахвърлеха върху него, все щеше да съумее да се защити.

След изстрела алигаторът все още остана неподвижен, обаче Джек успя да различи дупката от куршума си точно на желаното място, откъдето заблика светла кръв. Изведнъж раненото животно отпусна левия си крак, сведе глава встрани и тежко падна във водата.

Дакелът отново трябваше да се мъчи да запази равновесие и има съмнителното удоволствие почти веднага след това да види как по дънера започна да се катери друг алигатор, който съвсем малко или пък никак не се бе стреснал от изстрела. Но Джек с трескава бързина зареди отново карабината си и преди новият враг да успее да се докопа до нещастното кученце, сигурното оръжие пак изгърмя и обезвреди алигатора.

За останалите този шум в такава непосредствена близост бе вече малко множко. Те изоставиха своите мъртъвци на бойното поле и се оттеглиха на по-голямо разстояние, но останаха все още в обсега на карабината.

В този момент дакелът би имал прекрасната възможност да слезе от опасния дънер и да избяга при господаря си, обаче той все още нямаше пълно доверие в настъпилия мир. Макар и смъртно ранени, алигаторите още се гърчеха наблизко във водата и я багреха с кръвта си.

Джек няколко пъти се опита да го подмами, но кучето не отиде при него. Тогава младежът извика през смях:

— Ами да, отначало горе отвисоко отвори такава уста и вдигна такъв шум, сякаш искаше да ги излапаш всичките, а сега изведнъж сякаш онемя. Пху, засрами се! Но, струва ми се, трябва най-напред да прогоним останалите приятелчета малко по-навътре в блатото, а после ще видя дали сам не мога да те сваля оттам, момчето ми.

С тези думи той отново зареди пушката си и изстреля още няколко куршума по главите на животните, които сега едва се подаваха над повърхността. Но водата го заслепяваше, той не можеше да се прицели както трябва и всичките му куршуми минаха над целта. Въпреки това той постигна каквото искаше, защото алигаторите започнаха да се оттеглят все по-надалеч и по-надалеч и Джек се нарани вече сам да напусне не съвсем безопасното си място. Ако кучето ги подмамеше още веднъж, можеше съвсем лесно да им хрумне да нападнат и него самия, а дърветата бяха твърде гладки и дебели, за да успее да се изкатери по тях. След като отново зареди пушката си, той я нарами и най-напред се опита да накара дакела да слезе от дънера. Този път той не чака да го молят дълго и щом младежът се приближи до ствола, нещастното изплашено животинче допълзя до него, скимтейки. Доброволно и търпеливо му разреши да го вземе на ръце.

— Аха! — засмя се Джек. — Значи забелязахме нещо, а? Е, момчето ми, струва ми се, че в бъдеще ще си траеш, когато не се намираш сред себеподобните си. А сега ние двамата ще се потрудим да се измъкнем от това проклето блато, за което ще си взема само ей онзи спомен.

С тези думи той взе дакела на лявата си ръка, с която държеше карабината, обви едно късо въже около най-близкия от убитите алигатори и наполовина подпомаган от водата, затегли след себе си тежкото тяло. Но по насрещния насип се поизмъчи доста, докато успее да завлече едрия звяр под сянката на най-близките дървета.

НАКАЗАНИЕТО

Джек беше чувал още на борда, че алигаторите можело да се ядат. Старият Поулридж го бе уверявал, че на света няма по-голям деликатес. Но докато гледаше пред себе си едрия звяр, издаващ силна мускусна миризма, апетитът му се изпари и той реши да вземе на борда само едно парче кожа от гърба, която щеше да му послужи да си покрие седлото. По изчистената кожа, от която, разбира се, трябва да се изкъртят роговите плочки, остават като белези техните шарки, така че седлата изглеждат много красиви. Преди да се залови с тази работа, той съблече, изцеди дрехите си и ги простря да съхнат на слънце. Щом свърши, ги облече, сви парчето кожа на руло, с помощта на късо въженце го завърза и го преметна през врата си, нарами карабината и заедно с дакела пое по обратния, път.

Отначало, изглежда, се поколеба накъде да се отправи, но желанието да срещне отново, макар и случайно, младото момиче и възможността да научи коя е тя в крайна сметка го накараха да тръгне в посоката, избрана от нея. Така и стори, но натам не успя да различи никакъв проправен и отъпкан път и продължавайки покрай оградата, скоро достигна тясна блатиста ивица, през която момичето не би могло да премине. А и в меката земя наоколо никъде не се забелязваха следи от стъпките ѝ.

— По дяволите, сигурно се е прехвърлила през оградата — промърмори той тихо на себе си и поклати глава, поглеждайки към доста високата дървена преграда, опасала обширните поля с памук. Това можеше скоро да се изясни, а Джек бе достатъчно добър ловец, за да проследи една диря. И така, той отново се върна до мястото, където тя бе тръгнала от насипа косо през поляната, и скоро откри там в тревата малките грациозни отпечатъци. И наистина, следвайки ги бавно и предпазливо, достигна до оградата, а отвъд в меката почва на нивата следите на момичето личаха съвсем ясно.

— Бре да се не види — засмя се тихо Джек, — щом младите дами в Луизиана са такива превъзходни пешеходци, много ми се иска

да ги видя и на седлото... Ха! — възкликна той внезапно и се спря. — В крайна сметка тя сигурно е била някоя от ездачките от вчера вечерта! Но наистина ми се ще да разбере какво ли е търсила сама тук, из блатото. Е, поне това трябва да изясня и ако продължа по малките изящни стъпки, може би ще я открия някъде отсреща.

С дакела на ръце той бързо се прехвърли отвъд оградата и без мъка закричи по ясно различимите следи, докато те пресякоха някакъв път, минаващ напреко през нивята. Тук той трябваше отново да прехвърля оградата, после видя, че един друг път щеше да го изведе право при плантацията, чиито крайни постройки достигна след около четвърт час.

Най-напред му се изпречи голяма машина, с която почистваха памука от семената. Наоколо стърчаха огромни купища от семена, които свидетелстваха за богата реколта. После се появиха няколко ниски колиби, пръснати в доста голям безпорядък наоколо, чието предназначение не му беше известно, и най-сетне, след като мина покрай няколко обора, с пет-шест негърски колиби край тях, той се добра до самото негърско село от свършено еднаквите номерирани къщици, които се редяха една до друга по равномерно прокараните улици. Малките чисти белосани жилища изглеждаха уютни и спретнати, а освен това няколкото градинки, отделени една от друга, показваха, че тук негрите имаха право да поработват и за самите себе си. Пред доста от къщиците седяха стари или болни мъже и жени, а около тях на слънцето играеха дребни голи дечица, гонеха се и надаваха тържествуващи викове.

— Хмм — промърмори тихо Джек, който обичаше да разговаря сам със себе си, — всъщност тук не изглежда съвсем лошо и... макар че не ми се ще да съм на тяхно място... съм си представял негърските села къде-къде по-зле.

— Добър ден, старче! — кимна той дружелюбно на един от старите хора със снежнобяла коса, седнал не в сянката на къщата, а под палещите лъчи на слънцето, който, вероятно, имаше задачата да наглежда един шумен орляк от дребни дечица. — Как си? Ама топло място си си избрал!

Старецът го погледна малко учудено, обаче не отвърна нито дума, само направи смирен поклон с горната част на тялото си и отново се загледа безмълвно пред себе си, докато малчуганите,

изплашени от внезапната поява на непознатия бял човек, се разпръснаха наоколо и се изпокриха в различни къщи.

— Е-хей — засмя се лодкарят, гледайки смаяно подир малчуганите, — нямаше да ви изям. Само как си плюха обесниците на петите! А стария го мързи да си отвори устата, седи и се пържи на слънцето, сякаш иска да стопи и последния грам мазнинка от мършавото си тяло.

Той се спря още няколко пъти тук-там, където забеляза такива отделни групи хора. Но навсякъде появяването му имаше все същият резултат. Най-сетне той се отказа да ги заприказва и без да се интересува повече от орляците дребни черни фигури, бавно закрачи измежду тях. Приблужи се към господарския дом, който все повече привличаше вниманието му. Неволно очите му отново затърсиха стройната фигура на младото момиче, облечено в бяла рокля, надявайки се да го зърне на верандата. Беше твърдо решен да не напуска това място, без да я види още веднъж. Все някога тя трябваше да се мерне наоколо!

В близост до къщата неколцина негри пробягаха покрай него припряно и боязливо, но той не им обърна особено внимание. Видя, че други се бяха събрали на едно място зад някаква ограда, която, изглежда, заграждаше градината на плантатора, и там несъмнено ставаше нещо необикновено, понеже той долови няколко ядосани гласа и умолителните вопли на някаква жена. Джек не познаваше нравите на Юга. Не знаеше, че плантаторите не обичат непознати да се скитат из оградените им имения и че дори е строго забранено да се общува с негрите. В Севера всеки може да отиде, където си поиска. Ето защо и Джек се отпрати бавно натам, откъдето се чуваха силните гласове, без много-много да го е грижа дали това ще се хареса някому или не.

Вече бе наближил до самата главна сграда на плантацията, до господарския дом, който със своята открита веранда изглеждаше безкрайно прелестен сред тъмнозеления листак на портокаловите дръвчета. Бързият и изпитателен поглед на Джек тутакси разпозна горе на верандата две женски фигури в светли дрехи. Едната бе на съвсем младо, цъфтящо момиче на не повече от шестнайсет години, а другата, очевидно нейна сестра, може би с около шест години по-голяма от

нея... обаче младото момиче от блатото не беше сред тях. Той не можа да я открие и на нито един от прозорците.

— О, не ме бийте! — замоли се в този миг тих плачевен глас, идващ съвсем отблизо, откъм групата, събрала се в градината, на която досега той не бе обърнал внимание. Едно изплашено „По дяволите!“ се изплъзна от устата му, щом забеляза там красивото момиче от блатото с насълзени очи и вързани ръце, сграбчено от грубите лапи на неколцина негри. Застаналите наблизко чернокожи се извърнаха боязливо и учудено го погледнаха, обаче в този миг той не чуваше и не виждаше нищо друго освен треперещата фигура на момичето и кръвта нахлу от сърцето в главата му с такава сила, че пред очите му притъмня, а десницата му конвулсивно стисна карабината на рамото му.

— Не ме бийте, аз съм невинна! — помоли се момичето отново. — Алигаторът се намираше близо пред мен... не го бях забелязала и когато замахна да ме удари, улучен от куршума на един непознат човек, от уплаха изпуснах нещастното малко кученце.

— Тогава ще те науча за в бъдеще да си отваряш очите! — извика откъм верандата по-голямата от двете дами. — Мистър Хуф, моля ви, свършвайте с тази работа! Слънцето започва да ме измъчва.

— О, мис Юджиния, застъпете се за мен! — простена умолително нещастницата, повдигайки вързаните си ръце към младото момиче.

— Няма, грозна Сали! — извика обаче то с почти детинска упоритост. — Няма, защото не си внимавала за моя беден малък Джоли и заслужаваш наказание. Просто ще си изплача очите, че го е изял някой от онези гнусни алигатори... нещастното, нещастното животинче!

Както забеляза Джек едва сега, а всичко му се струваше все още като някакъв страшен чудовищен сън, съвсем близо до момичето стоеше мистър Хуф, надзирателят, и държеше в десницата си камшика. В този миг той хвана с лявата си ръка рамото на нещастницата и замахна, готов за удар.

— Стой! — изкрещя младият лодкар и подтикнат от страх и ярост, с един скок се прехвърли през оградата, отделяща го от градината. — Стой! Да не искате да бичувате едно бяло момиче заради някакво си проклето куче?

— Какво търси този непознат човек в градината ни? — извика гневно по-голямата сестра от верандата. — Мистър Хуф, помолете го незабавно да напусне плантацията!

— И това ще стане, мис — подвижна й дръзко лодкарят, — но едва след като разбере кой ви дава тук, в Луизиана, правото да биете с камшик едно бяло момиче. Проклет да бъда, ако не...

— Бъди така добър и си спести приказките, момчето ми — прекъсна го надзирателят с презрителен поглед. — Тук никой няма намерение да бичува бяло момиче. Тази никаквица има негърска кръв в жилите си, а сега бъди тъй добър да си вървиш, защото за твое добро се надявам, че не си привърженик на аболиционистите.

— Негърска кръв ли? — възкликна Джек, в момента действително полузашеметен от това известие. — Та кожата й е бяла като сняг?

— Да желаете още нещо? — извика отгоре по-възрастната от двете дами, докато младото нещастно момиче със смъртно бледо лице трепереше под грубата ръка на надзирателя.

— И тъй да е — по дяволите! — извика младежът, щом забеляза изпълнения със страх умолителен поглед на нещастницата, втренчен в него. — Наистина искам още нещо. Проклетата кривогледа маймуно, ако не бяха тези дами, щях да ти докажа с юмрука си, че си подъл, крадлив негодник. Сега обаче нямам време за това, но мога да свидетелствувам, че нещастното момиче е невинно.

— Не се нуждаем от доказателствата ви, сър — каза надменно красавицата от верандата, — бъдете така добър да напуснете градината и не се бъркайте в неща, които не ви засягат. Нали тя загуби кучето?

— Да — каза лодкарят, — но аз видях как стана. Алигаторът лежеше на пътя й, за малко щеше да го настъпи и куршумът ми го улучи изотзад в главата. Но когато той нанесе назад удар с опашката си, едва не я отнесе със себе си във водата... сигурно леко я е закачил. Съвсем естествено е да изпусне малкото псе. Ако вие бяхте там с дете на ръце, щяхте да изпуснете и него.

— Какъв грубиян! — възкликна възмутено младата жена. — Махай се оттук, иначе хората ми ще те научат как да се държиш в Луизиана. Мистър Хуф, ако този не си тръгне доброволно, незабавно изпратете да доведат шерифа.

Джек стоеше като ударен по главата. Момичето имаше негърска кръв и сега се намираще в ръцете на палачите си, и то дори не за някакво престъпление, а заради нещастен случай, за който може би самият той носеше вината. Пръстите му стискаха цевта на карабината като железни скоби. Но какво можеше да стори той в случая не само срещу тълпата, на която може би щеше да противостои, а и срещу закона? Господарят имаше пълно право да разполага с робините си, както пожелае. А милосърдие? Можеше ли да се очаква от палачите милосърдие? В този момент по знак, даден от надзирателя, се притекоха и неговите помощници, придружени от неколцина роби, и ето че Джек си припомни предупреждението на мисис Поулридж, в името на бога да не се намесва в нищо, което засяга законите и обичаите на робовладелците. Той беше достатъчно умен, за да разбере, че тук нищо не може да се постигне нито със сила, нито с думи, ето защо хвърли презрителен поглед на всички и бавно се прехвърли отново през оградата, от външната страна на която преминаваше тесен път. Но там се спря, твърдо решен да изчака края на тази дивашка сцена.

— Сър, моля, тук нямаш повече работа — подвикна му обаче надзирателят, — напусни плантацията или ще те накараме да се размърдаш!

— Ти ли, ти ли жълтокож подлецо! — процеди през стиснатите си зъби младежът. — Тук съм стъпил на коларски път извън твоята ограда. Излез навън, ела при мен и посмей само да ми кажеш в лицето, че трябва да се махна оттук. Ако ви е срам да бичувате момичето пред очите на един бял, добре, тогава вървете нейде другаде, може би в някоя тъмна стая или изчакайте нощта, но аз няма да помръдна от това място.

Надзирателят му хвърли поглед, изпълнен със злоба и коварство, а младата жена от верандата извика раздразнено:

— Остави го този хузиър^[1] да стои там, щом му прави удоволствие, и се залавяй за работа! За четвърти път ли да ти заповядвам?

Джек вдигна поглед към нея. Иначе действително красивото ѝ лице с правилни черти бе обезобразено от злоба и на него му се стори, че тя прилича по-скоро на сатана, отколкото на жена.

В този момент на верандата се появи младежът, който вчера бе излязъл с двете дами на езда — досега бе стоял до отворената врата. Той се наведе към двете сестри и, изглежда, настоятелно им зашепна нещо, обаче и двете направиха движения, означаващи отказ. По-голямата махна повелително с ръка. Надзирателят отново бе сграбчил жертвата си и Джек видя как прошепна нещо в ухото на нещастното момиче, но то се отвърна и с отвращение извика:

— Върши си мръсната работа!

— Добре, гълъбчето ми — изсмя се негодникът, — ще си го получиш! — В следващия миг бичът му изплющя върху треперещата нежна фигура на момичето и веднага върху бялата тънка материя се появи кървавата ивица — следата от тежкия камшик.

Джек почувствува как кръвта му се смразява и пръстите го засърбяха да грабне карабината и да застреля палача също като алигатора. Той разбра, че пред него се намира по-жесток звяр. Обаче в такъв случай щеше да попадне под ударите на закона на щата, в който се намиреше, и не само това, но нямаше да може да помогне с нищо на момичето. Някой друг щеше да заеме мястото на надзирателя... та нали сега биеха само някакъв си негърски потомък. Джек отвърна поглед от страшната сцена и видя как двете млади дами на верандата, разхлаждани с паунови пера от малко чернокожо момиченце, гледаха с усмивка наказанието на „провинената“, облеgnати на парапета. Погледът на по-голямата попадна случайно върху лодкаря, но щом срещна очите му, изпълнени с омраза и презрение, тя гордо извърна глава към госта си от Ню Орлиънс и отправи няколко думи към него. Той обаче, изглежда, се бе замислил за нещо. Не й отговори, а когато тя се обърна към него учудена и обидена, той направи пред дамите безмълвен и учтив поклон и напусна верандата.

Момичето прехапа нежната си долна устна с бисерните си зъби, а долу върху гърба на нещастницата продължаваха да се сипят удар след удар. И ето че внезапно, следвайки някакво бързо решение, господарката вдигна ръка и извика:

— Достатъчно, развържете я, мистър Хуф! Надявам се, ще запомни този урок и в бъдеще ще внимава повече.

Без да погледне надолу, тя също се оттегли в къщата, последвана от сестра си.

Момичето понесе ударите геройски. Тялото ѝ трепереше, ала никаква гримаса по мъртвешки бледото ѝ лице не издаваше силната болка, която я пронизваше цялата. Едва когато надзирателят свали ръка от рамото ѝ и по заповед на господарката отпусна бича, тя се олюля, направи няколко крачки напред и рухна в безсъзнание на земята.

Мистър Хуф направи знак на няколко жени, работещи в градината, да я отнесат до леглото ѝ, смъкна шепа листа от най-близкия храст, с които почисти камшика си, и после се отправи към малкото си жилище с такова равнодушие, сякаш бе свършил някоя съвсем обикновена работа.

На Джек така му се виеше свят, че бе принуден да се хване за оградата. Никой не му обърна повече внимание и като насън той се заклатушка надолу по тесния път, мина покрай къщата и се отправи към реката. Зад гърба му заби обедната камбана, призовавайки работещите по полята на кратка почивка, но звуците ѝ му се сториха като гробовен звън и той се посъвзе едва когато го облъхна прохладният ветрец, носещ се над Мисисипи. Механично продължи да крачи по речния бряг, докато стигна до лодката. Мълком, без да обели дума, той постави карабината си на старото ѝ място, върху два дървени клина, забити над постелята му, окачи до нея патронташа, хвърли ножа на леглото (беше забравил кожата на алигатора върху оградата на градината), безшумно се излегна на палубата и втренчи поглед в реката.

Целият екипаж беше на сушата, само Стария седеше в предната част на лодката — бе разглобил пушката си, за да я почисти основно. Той така се беше задълбочил в работата си, че не обърна никакво внимание на Джек. Но мълчаливостта на иначе толкова жизнерадостния младеж направи впечатление на мисис Поулридж. Най-напред тя показа глава над палубата и щом го видя да лежи тъй смълчан и дълбоко замислен, се качи горе и се приближи до него. Той не я чу и не се помръдна.

Джек! — каза най-сетне жената, застанала до него. — Джек! Какво се е случило?

Джек повдигна бавно глава и я погледна, а тя възкликна изплашено:

— Боже мили, какво ти е? Пребледнял си като смъртник! Болен ли си, или си видял самия сатана?

— Да — отвърна тихо Джек, — наистина го видях, ако не и нещо още по-лошо.

— Какво ти е? Какво е станало? — попита жената сериозно разтревожена.

— Нищо... абсолютно нищо — каза тихо Джек и отново се отпусна в предишното си положение. — Само бях на сушата и разгледах едно кътче от нашата свободна красива Америка... нищо друго... давам честната си дума.

— Но сигурно ти се е случило нещо съвсем необичайно — каза жената, която не се оставяше да бъде тъй лесно отпратена. — Толкова си странен... не знам... не бива ли да го науча?

— Какво ще помогне това? — каза младежът. — Ние двамата с нищо не можем да променим съществуващото положение.

— Значи все пак нещо се е случило, нали? Веднага разбрах по изражението ти.

— Вероятно нищо необичайно за Луизиана — каза Джек. — Само гледах как бият с камшик бяло момиче така, че кръвта потече по нежния ѝ гръб, и то защото алигатор изял кученцето, което носела.

— Бяло момиче? — възкликна жената невярващо и изплашено.

— Поне кожата ѝ беше бяла като вашата или като кожата на всяка жена от Илинойс. Но хората казват, че в жилите ѝ имало негърска кръв.

— Сигурно ще е била някоя кварталонка — кимна жената, — понякога те наистина изглеждат съвсем бели, но все пак ги причисляват към негрите. Боже мили, но ти не бива да го взимаш присърце! Радвам се, че не си се заплел в тази история. Те никак не търпят такива неща, пък и обикновено човек само влошава работата.

— Влошава ли я? — каза Джек безизразно и отново се загледа безмълвно в бързо течащите води. Жената бавно поклати глава. Тя имаше желанието да научи нещо повече от Джек. Но той, изглежда, нямаше особено настроение да се впуска в продължителен разговор и понеже в момента откъм плантацията се зададоха няколко негри, за да започнат позволената по това време търговия на борда, жената трябваше пак да слезе долу в лодката, за да помага на мъжа си при продажбата и да прибира парите. През деня продаваха почти само срещу пари или такива неща, които негрите сами бяха отгледали в малките си градинки.

Джек чу, че идват, но не се помръдна, докато смехът и бърборенето им долу в лодката не го изтръгнаха от дълбоките му размисли. Нима това бяха същите онези негри, които преди минута видяха как една жена бе опитала на гърба си бича на надзирателя? Това ли бяха робите, чийто врат бе превит и изранен от робския хомот? Джек не бе чувал дотогава такъв смях, такива песни, викове и ликуване. Подпрян на лакти, поклащайки глава, той се заслуша известно време в буйната и весела шумотевица.

Все още поединично пристигаха негри, докато други се връщаха обратно на палубата с вече закупени стоки и скачаха наоколо, обхванати от неудържима радост. На една страна младо хубавичко чернокожо момиче пробваше нова кърпа, на друга страна пък млада жена си закачаше чифт пъстроцветни обици без никаква стойност, а млад негрър държеше пред лицето ѝ малко огледало, облепено от страни с червена и позлатена хартия. Един от чернокожите си бе купил тютюн за дъвчене и позволи на един от приятелите си да отхапе малко, за да го опита, но нададе силен вик, когато великолепните зъби на другия захапах твърде голямо парче и въпреки дърпането и съпротивата на собственика не показваха никакво намерение да го изпуснат. Появи се и пъстра, яркочервена и жълта басма, копринени панделки, дори благоуханни помади и сапуни — неща, които даваха възможност да тънеш в тези непознати блаженства поне през неделния ден. Чернокожите младежи също не се отказваха от украшения, за да могат през празничните дни чрез някоя джунджурия да изместят от сърцето на любимата своя съперник. Хитрият янки познаваше превъзходно вкуса им и никога не забравяше да вземе със себе си пъстри жилетки и ризи, бронзови верижки за часовник, както и пръстени от най-обикновен метал.

Старият Соломон също се намираше сред тълпата, обаче внимаваше много да не размени с търговеца нито дума, която да засяга сегашните покупки. Всичко се наблюдаваше от един помощник на надзирателя и за нищо на света не биваше да се събужда подозрението му. Ето защо Соломон си купи парче тютюн за дъвкане, малко джобно ножче и бавно се върна на брега.

Един от младежите също си бе купил ножче, но то имаше и тирбушон. Горещо на палубата приятелите му започнаха да го разглеждат.

Помощник-надзирателят, дебел мулат с такива зъби, на които би могла да завиди всяка акула, стоеше недалеч от тях и забеляза ножчето.

— Я ми покажи ножчето си, момчето ми — каза той и се приближи до групата.

— Ето го, масса — отвърна купувачът и му го подаде. Не им бе забранено да носят джобни ножчета.

— Хмм, много е хубаво! Но защо ти е този тирбушон на него, за какво ти е нужен, гълъбчето ми?

— Да ми е нужен! — засмя се малко смутено младежът. — О, изобщо не ми трябва... просто си беше на него и не мога да го махна.

— Тъй ли? Не можеш да го махнеш? Е, може би аз ще успея — каза помощник-надзирателят, отвори тирбушона, опря го на палубата, настъпи го с крак тъй, че той се счупи, и после върна ножчето на смаяния негрър.

— Така, гълъбче — каза той, — направих ти го малко по-удобно. Няма вече толкова да ти тежи.

Останалите гръмко се разсмяха, а нещастникът, позасрамен, тикна обезобразеното ножче в джоба си.

— А сега стига толкова! — извика надзирателят, като обърна поглед към огромен сребърен джобен часовник с такава верига, с която човек би могъл да задържи и алигатор. — Времето изтече! Хайде на брега, ей вие долу — на брега! Заудря ли камбаната отсреща и спипам ли тогава някой от вас все още на борда, да му мисли. Чухте ли?

— Да, масса, да — закрепяха негрите и с пъргави крачки забързаха да изпълнят заповедта му. Знаеха, че негодникът не се шегува, направо започваше да го сърби ръката, ако дълго време бе носил тежкия си бич, без да го употреби. Така сделките бяха набързо прекратени и мисис Поулридж положи немалко усилия да попречи на неколцина от най-големите забраванковци да напуснат лодката, без да платят. Един нещастник се забави по-дълго от останалите, понеже си беше купил червена копринена кърпа за врата, но не си получи веднага рестото от Стария. Той стоеше пред него разтреперан и нерешителен, с протегната ръка. Обаче Джонатан Поулридж, ядосан преди това от продължителния и шумен пазарлък на момъка, бе намислил да му даде малък урок и продължи да търси дребни пари дотогава, докато камбаната наистина отново заби за работа.

— О, голи, голи! — завика нещастникът и в мъчително нетърпение заподскача от крак на крак. — На нещастен негър се случи лошо, лошо се случи. О, масса Поулридж, бързо, масса Поулридж, бързо!

— Ха, ти изведнъж нещо много се разбърза — каза търговецът невъзмутимо. — А преди малко беше най-устат от всички. На, вземи си парите, Снежанке, а сега върви на брега и... добър път!

— О, голи, голи! — завика негърът, с един скок се намери на палубата и се затича, не, прелетя покрай застаналия до дъската, водеща към брега, помощник-надзирател. Последният обаче бе надушил вече добре жертвата си и щом нещастникът профуча покрай него, той с всичка сила го шибна през хълбоците. Удареният негър се хвана с две ръце за пострадалите части, но изобщо не се огледа, а под гръмкия смях на другарите си продължи да бяга към плантацията. Този ден помощник-надзирателят беше в добро настроение и ударът, макар да остави след себе си дебела подутина, представляваше по-скоро нещо като приятелска шега — в противен случай негодникът едва ли би оставил негъра да се отърве само с него.

Междувременно на сушата всичко пак утихна. Негрите използваха краткото време, оставащо им до втората камбана, за да похапнат набързо, а белите не обичаха да излизат на открито под лъчите на обедното слънце. В това време мистър Поулридж се зае да подреди долу в лодката си разхвърляните в безпорядък предмети, а Джек продължаваше да лежи на старото си място, без да обръща внимание дори на палеците слънчеви лъчи, които го горяха.

Отдолу по пътя край насипа бавно се приближи самотен ездач. Щом достигна портокаловата горичка, той спря коня си, слезе на земята, закачи юздите на един клон, стърчащ пред оградата, и след като прехвърли насипа, се качи на лодката. Когато Джек долови трополящите по дъските стъпки, само извърна глава, но щом разпозна мистър Хуф, надзирателя, веднага скочи на крака, сякаш змия го ухапа.

— Тук ли е капитанът? — попита надзирателят, без да обръща внимание на смайването на лодкаря. Джек обаче не му отговори, само пламналият му поглед, изпълнен с дълбока омраза, се втренчи безмълвно в него. Мъчителят на негри се почувствува неудобно и каза усмихнат:

— Ха, нашият стар познат от сушата! Драги приятелю, изглежда, идваш тук за пръв път и не познаваш добре нашите нрави и закони. Ако искаш да приемеш съвет от човек, който ти мисли доброто, тогава не се меси повторно в подобни разправии с негрите. В такива случаи чужденецът може да има само неприятности, а ти не разбираш, не си и в състояние да разбереш как човек би трябвало да се отнася към тукашната негърска паплач, та да не ни се качи на главите и да застраши безопасността на всички ни.

— Ти наистина ли имаш безсрамието — каза Джек, който все още не можеше да се съвземе от смайването си — да гледаш право в очите един почтен бял човек и да му говориш за нрави и закони?

— Безсрамие ли? Драги приятелю, не позволявам...

— Приятел? Дяволът ти е приятел на тебе! — изкрещя му Джек, у когото надделя гневът. — Ако някога са ме сърбели пестниците да просна на земята някой долен и презрян мерзавец, то е точно в този миг.

— Ще те посъветвам да обуздаеш малко дързостта си — каза надзирателят, който пребледня като мъртвец, но въпреки това запази пълно спокойствие. Само дясната му ръка, където висеше бичът, се пъкна бавно под жилетката, несъмнено за да хване дръжката на скрития там пистолет. Негодникът нямаше никакво намерение да се впуска в ръкопашна схватка с якия лодкар.

— Вероятно защото носиш в джоба си някакво пищовче, а? — отвърна му с презрителна усмивка Джек, разбрал добре какво означава това движение. — Мислиш ли, че тази играчка ще ме изплаши? Но понеже тъй бързо раздаваш съвети, не искам да ти откажа и моя, а той гласи: дръж се на разстояние от мене, защото, кълна се във вечния бог, иначе не отговарям за себе си и преди да напусна тази местност, ще си изцапам ръцете с гадната ти и подла кръв.

— Е-хей! — подвикна Поулридж, който в този момент подаде глава от каютата си, а след като се изправи, показа и половината от дългото си тяло над палубата. — Какво става, кой е умрял?

— Сър, вие сте ми свидетел — извика надзирателят, който едва сдържаше гнева си, укротяван досега само от страха пред неговия противник, — свидетел сте ми, че един от вашите хора се отнася към мен по най-позорен начин. Служебното ми положение не ми разрешава да му отвърна другояче, затуй нека съдът реши дали един жител на

Луизиана може да понесе такъв позор от някакъв си аболиционист, и то тук, в нашия собствен щат.

— Джек, ти какво, да не си полудял? — възкликна учуденият Поулридж.

— Съдът ли? — извика лодкарят с язвителен смях, без да обръща никакво внимание на намесата на собственика.

— И ти, негоднико, се осмеляваш да ме заплашваш със съд? Крадлив мерзавец, който обира господаря си на едро... пълзиш и махаш опашка пред онези горе, а после изливаш над нещастните чернокожи зверската си ярост! Махай се, подлецо, но после ще претърсим и твоя блокхаус и ще видим дали са официално записани всички бали памук, които си скрил там. А ако сега не напуснеш незабавно тази палуба, давам ти клетва, че повече не отговарям за себе си!

Със свити юмруци и искрящи очи той пристъпи няколко крачки към отстъпващия назад човек. Но в този момент Поулридж сметна, че е крайно време да се намеси, понеже никак не беше заинтересован от това, властите да обърнат специално внимание на лодката му или пък да се започнат неприятни разправи с хората от плантацията.

— Джек — извика той заплашително, — остави човека на мира!... По дяволите, иска ми се да разбере какво му е станало на този обесник... Не можеш ли да кротуваш?

Но и надзирателят от своя страна се помъчи да се отдалечи от разлютения младеж колкото можеше по-бързо. Никак не му беше приятно, че той бе научил за сделката му със собственика на лодката и това го безпокоеше повече от всичко останало. Използвайки момента, когато Поулридж застана между него и връхлитащия лодкар, той побърза да напусне плавателния съд и се спря чак на насипа, оттам сякаш искаше да подвикне нещо. Но и от това се отказа, доближи се до своя кон, метна се на седлото и в следващия миг вече галопираше надолу по пътя към плантацията.

— Ето ти на, сега я оплескахме — каза Поулридж, като гледаше подир препускащия конник и клатеше глава. — Отива си. А ти собствено защо се бъркаш в нашите сделки, а? — обърна се той внезапно пак към своя лодкар. — Какво те засяга теб, щом мога да завъртя някоя изгодна търговийка с подобни господа? Да не си мислиш, че ще успее да ви платя високите надници от спечеленото при

продажбата на царевица и уиски в Ню Орлиънс? Сега ще трябва да се скъсам от работа, за да възстановя всичко, което тази буйна глава развали с невъздържаното си плещене. Каква разправия си имаш всъщност с този тип?

— Аз ли? — попита мрачно Джек. — Никаква. Но ако още веднъж ми се изпречи на пътя, нека бъде проклет, ако не му строша коварната катуна и не му извадя дясната ръка от ставата.

— Сториш ли първото, можеш да си спестиш второто — каза сухо Стария. — Впрочем ако имаш толкова голямо желание да се запознаеш с тукашния шериф, ще се радвам много, ако изчакаш, докато напуснеш лодката ми. Нали знаеш, след това вече можеш да вършиш всичко, което ти радва душата.

Джек мълчеше и гледаше мрачно пред себе си. Стария тикна ръце в джобовите и свиркайки си тихо под носа, се зарахожда насам-натам по палубата. Само от време на време хвърляше по някой бегъл, сякаш нерешителен поглед към плантацията. После изведнъж рязко се завъртя на пети и напусна лодката, тръгвайки в посока на плантацията. Тъй измина денят. Мисис Поулридж се опита няколко пъти да поведе разговор с Джек, но колкото дружелюбен и услужлив да беше иначе младежът, толкова мрачен и мълчалив изглеждаше сега и някак съвсем сломен и отпаднал. Жената разбра, че го гризе нещо отвътре, и страшно много ѝ се искаше да узнае какво е то, ала нищо не можеше да се изкопчи от него.

Привечер Стария се завърна, но изглеждаше в лошо настроение. По-голямата част от останалите хора също бяха вече на борда. Те се смееха и разказваха какво бяха видели и преживели през деня. Под предлог, че го боли глава, Джек слезе долу и легна в постелята си. След вечеря една част от екипажа пропълзя под защитните мрежи срещу москити, а друга част започна да се разхожда насам-натам по брега в близост до лодката. Стария също бе легнал в койката си и спеше, за да бъде бодър по-късно, когато неговите нощни клиенти дойдеха на борда. Ето че изведнъж някой го хвана за рамото и го разтърси, а щом той учудено отвори очи, видя, че пред него бе застанал Соломон. Чернокожият се бе появил на борда тъй безшумно и потайно, че нито го бяха забелязали стоящите по брега хора, нито пък го бе надушило малкото куче, което впрочем бе твърде изморено от разходката през деня.

— Хей, Соломоне — каза търговецът, надигайки се бързо от леглото, — нима стана вече толкова късно? Сигурно съм спал страшно дълго.

— Не, масса — прошепна негърът страхливо, — още не късно. Обаче днес не можем дойде... и утре също не!

— Ха! — възкликна Поулридж, едва сега разсънил се напълно. — Какво се е случило пак? Надушиха ли нещо?

— Да, масса. — Чернокожият тъжно кимна с глава. — Маса Хуф навсякъде търсил и намерил големи съдове с уиски. В плантация настъпил голям нещастие и черен човек получи много удари и никакво уиски.

— Хмм... проклетие — промърмори Стария между стиснатите си зъби и по стоманените черти на лицето му се изписа заплашителен израз, — никой друг не е виновен за това освен онази луда глава Джек! Какво ли може да го е прихванало днес този обесник?

— И на борда дойдат — каза Соломон.

— На борда ли? — възкликна търговецът и бързо се извърна. — Кой ще идва на борда?

— Полицаят — каза негърът, хвърляйки през рамо боязлив поглед. — Само дете не успяха намерят него веднага. Казаха, той бил отишъл на кон към Ачафалайя^[2], но всеки момент трябвало да се върне и тогава... тогава аз изтичал насам колкото можал по-бързо, да предупреди масса Поулридж. Ако открият прасета и гъски на борда...

— Би могло да си имате неприятности, а? — каза търговецът и нещо като усмивка пробяга по суровото му лице.

— Маса Хуф познава дамгите на всички свини от цялата област — каза стеснително чернокожият.

— Прав си, момчето ми — извика тогава търговецът, като скочи едновременно с двата крака от койката си. — По-добре ще е да не изчакаме много. Бетси... ей, Бетси... спиш ли?

— Не, какво има? — попита жена му.

— Я напълни на този юнак една бутилка с уиски... или я виж, край бурето сигурно има още няколко пълни... а после ти, Соломоне, бързай да изчезнеш на сушата, понеже мисля, че след четвърт час ще отплаваме. След това твоят полицай и масса Хуф могат колкото си щат да зяпат мястото, където сме били на котва.

— Това най-хубаво — каза доволно старият негър, комуто сякаш камък падна от сърцето, защото много добре знаеше какво ги очаква, ако претърсеха лодката и намереха някои неща, които можеха да попаднат на нея само чрез ръцете на негрите.

А старият Поулридж не губи повече време в празни приказки. С няколко крачки се озова на палубата, пъхна в уста двата си показалеца и веднага се разнесе остро и пронизително изсвирване, което проехтя надалеч. В същото време Соломон бързо и безшумно се върна на сушата.

---

[1] *Хузиър* (амер.) — подигравателно прозвище за жителите на Северните щати. От своя страна северняците го използват за хората от щата Индиана. — Б.пр. ↑

[2] *Ачафалайя* — ръкав от делтата на Мисисипи. — Б.нем.изд. ↑

ОТПЛАВАНЕТО

— Охо! — подвикна Бил, който седеше горе на дигата заедно с един приятел, отдалечени от лодката на около стотина крачки. — Какво е това? Не прозвуча ли като сигнала на Стария?

— Да не го е прихванало нещо, та да иска още днес да пусне старото корито надолу по реката? — обади се друг.

— Всичко можеш да очакваш от него — каза Бил, — но тогава... действително, ето и второ изсвирване! — прекъсна се той сам и бързо скочи на крака. — Момчета, сигурно се е случило нещо, нека се качим на борда!

Лодкарите не се колебаха дълго и едва бяха стъпили на палубата, когато Стария ги попита с обичайното си спокойствие:

— Всички ли сте тук?

— Струва ми се, да — обади се Бил.

— Къде е Джек?

— Тук, сър.

— Добре. Прибирай дъската!

— Ще тръгваме ли?

— Да, душичке.

— Но вече се мръква — обади се един от хората, — а в тази тъмна доба вероятно ще налетим на онези дънери долу.

— Бил, можеш ли да завържеш това въже на дървото, заседнало ей там по-навътре в реката — попита Стария. — Вземи кануто. Тук сигурно ще се справиш с течението. Но ще ми направиш голяма услуга, ако малко побързаш.

— Мога, разбира се, че мога! — отвърна Бил, комуто се стори достатъчно зловещ фактът, че Стария изобщо го моли за нещо. Само за миг сграбчи въжето, хвърли го в кануто, което Стария отвърза, и в следващата секунда загреба към посоченото му дърво, здраво заседнало в тинята малко по-нагоре и по-навътре в реката. Ала бяха необходими доста усилия, за да се придвижи срещу течението нестабилното кану. Но Бил беше здравеняк и сръчен гребец и след

кратко време се добра до един от клоните, по който не беше трудно да се покатери.

Щом се озова върху дънера, той обви около него донесеното въже и след като завърза другия му край за своето кану, с няколко удара на греблото отново се върна на борда. Целият екипаж се залови за въжето и затегли отвързаната от дървото на брега лодка нагоре срещу течението, докато изчезна всякаква опасност да налети на стърчащите по-долу дънери. После хората отново застанаха по местата си, а Бил се изтегли бързо с кануто по въжето до мястото, където бе завързано, развърза го и освободи лодката.

— Сега всички заедно!

Вдигнатите гребла едновременно се спуснаха във водата, кормилото заскърца, като принуди широкия нос енергично да се извие, и щом Бил се върна с прибраното въже и бързо се изкатери на борда, течението поде тежката лодка, отнесе я в открити води и тя се понесе пъргаво, незастрашена от никаква опасност.

В същото време Стария, който оглеждаше брега, забеляза как някакъв ездач препускаше по пътя покрай насипа в посока към плантацията. Не беше надзирателят, навярно полицаят. Подсвирквайки с уста и с подигравателна усмивка на тесните си устни, Стария бавно се извърна пак към реката.

Нощта вече се спусна наистина и от жилището на плантатора заблещукаха светлинки. Луната ги заливаше с лъчите си и ако не се приближаваха до брега и не паднеше мъгла, можеха да не спират през цялата нощ. Впрочем все още не биваше да оставят в бездействие дългите тежки гребла, тъй като течението сменяше посоката си точно към току-що напуснатия десен бряг, а на неколкостотин метра по-надолу от плантацията в реката се връзваше остър и нисък нос от брега. Минеха ли веднъж край него, нямаше вече от какво да се опасяват — очакваше ги открит и широк път по средата на могъщата Мисисипи.

Това беше много добре известно на хората, тъй като всички бяха плавали достатъчно дълго по реката и я познаваха почти навсякъде една и съща. Ето защо те с най-голяма готовност се заловиха за тежките гребла, докато кормчията се принуди да обърне носа на лодката почти към средата на реката.

Разбира се, Джек също като другите бързо последва заповедите на палубата и охотно изпълняваше задълженията си. Но докато другарите му оживено разговаряха по време на работата си, той не обелваше нито дума, а мълчаливо и тъжно гледаше към постройките, покрай които в тези минути се плъзгаше лодката им. Там той успя да различи градината, а тъмната група дървета бележеше мястото, където днес бяха били нещастницата с камшик. В този момент в някоя от онези малки схлупени къщици отсреща, които дори и сега се белееха в мрака със своите светли зидове, лежеше тя със сломено от позор и мъка сърце, една робиня, предоставена на произвола на тираните... Но робините могат да се купят от техните господари. Ами ако той самият продаваше малкото си имущество, щом се върнеше у дома си, ако превърнеше в пари всичко, което му принадлежеше, и после я освободеше? Тази внезапно породила се мисъл прониза сърцето му като с кинжал и тъй ненадейно изплувалата надежда го накара да потръпне силно. Ех, ако можеше да се появи пред нея и да я отведе като своя собственост... или не, да я изведе свободна в широкия свят и това нещастно дете за пръв път в живота си да има правото да бъде щастливо...

— Внимавай, Джек, внимавай! — извика му предупредително Стария откъм кормилото и го изтръгна от сладките му мечти. — Човече, съвсем забрави греблото. Едва когато отминем ей онзи нос, ще можете да си отпочинете на воля.

Джек здравата се изплаши и отново натисна греблото с всички сили така, че еластичното дърво се огъна под напора му. Стария обаче не гледаше вече към него, погледът му се взираше в някакъв светъл предмет, отделил се от тъмния бряг.

— Някакво кану или лодка се приближава към нас — каза Бил, показвайки на Стария с греблото напред, — ей там зад самия нос, капитане.

— Забелязах го вече, Бил — отвърна Поулридж. — Само ми се ще да знам какви ли са им намеренията. Да не би да идват насам?

В този момент откъм брега право към тях бързо се отправи малко тясно кану и Бил каза полугласно:

— Да бъда проклет, ако вътре не седи някаква самотна женска!

Вниманието на останалите също бе привлечено от малката лодка, но те не биваше да спират да гребат, понеже се намираха близо до

носа... още един хвърлей и щяха да го отминат. Междувременно кануто им бе пресякло пътя пред самия нос на лодката, но напразно се оглеждаха от другата страна да го зърнат. То не се появи там, а Стария не биваше да напуска кормилото, обърнато надясно, за да види какво е станало с кануто.

Ето че в следващия миг щастливо минаха покрай носа, като между него и десния им борд не останаха повече от петдесетина крачки. Там бе спрял някакъв ездач — на фона на по-светлото небе те можаха ясно да различат върху високия насип фигурите на коня и човека. Той им помаха с ръка и нещо извика, но не разбраха думите му.

— Какво каза тоя? — попита Бил и едва сега за пръв път остави греблото, като се извърна към Стария и избърса потта от челото и врата си.

— Не зная — изръмжа Поулридж, поклащайки глава, — пък и няма значение. Ако е искал да ни каже нещо, могъл е да го стори порано, докато все още бяхме на брега. Сега е твърде късно, след четвърт час ще сме по-близо до отвъдния бряг на реката, а това ще рече в щата Мисисипи. Ей там насреща е Мисисипи, нали, Бил?

— Разбира се — каза лодкарят, — и то поне още на трийсет-четирийсет мили далеч оттук. Но, по дяволите, какво стана с онова кану?

Стария почти бе забравил кануто, но в момента изви кормилото на другата страна, приближи се повече към лявата страна на лодката си и надзърна през борда.

— Мътните го взели! — промърмори той. — Ей го къде е — успоредно до самата лодка под първото гребло. Какъв ли вятър го носи насам и кой ли седи в него?

Той действително имаше право. Кануто бе спряло съвсем близо до тежката лодка, а в него се бе свила някаква светла фигура и не помръдваше, само се държеше здраво с ръка за извивката на носа на лодката.

— Хмм — обади се Бил, който също погледна натам, — в крайна сметка... е някой човек, който иска да се прехвърли на другия бряг или пък да се спусне надолу по реката и смята тъй да пътува по-удобно. Но да ме обесят, ако не прилича на жена.

Останалите също се приближиха до борда на лодката и Джек, застанал точно над кануто, се сепна като ударен от гръм. Фигурата в

малката лодка действително беше женска, но по светлия ѝ гръб, обърнат към него, имаше тъмни петна... боже мой! Ако онова момиче... Почти изгубил контрол над себе си, той скочи на носа на тежката лодка, откъдето можеше да достигне с ръка предната част на кануто, улови намиращото се в него късо въже и го завърза здраво за борда. Сега, когато нямаше вече опасност кануто да се отдалечи, той попита на висок глас:

— Кой е вътре? Искате ли да се качите при нас на борда?

Ето че момичето вдигна нагоре бледото си лице, осветено от лунните лъчи, и с умолителен, разтреперан глас прошепна:

— О, не ме издавайте. Избавете ме, избавете ме в името на Спасителя!

— Какво става тук? — каза в този миг Стария, който, оставил кормилото в ръцете на Бил, се бе приближил. Мисис Поулридж също бе чула жалния глас на момичето и се появи с тикнато назад боне и готварска лъжица в ръката, за да види с кого разговаряха.

— Господи! — промълви младежът, без да може да откъсне очи от бледото лице, вдигнато към него.

— Едно бяло момиче — възкликна смаяно мисис Поулридж, — и то съвсем само в кануто, в тази тъмна доба... Но, Джек, помогни ѝ да се качи на лодката! Седи си човекът, сякаш е изгубил способността си да се движи и не може да си каже името.

Джек погледна жената на капитана. Бяло момиче?... Та нима не беше бяла?... Нима и самият той не я бе взел за бяла?... А може би тъкмо тъй нещастницата можеше да бъде спасена. Удадеше ли ѝ се да събуди съчувствието на възрастната жена, може би все още нещата можеха да се оправят. Той бързо подаде ръка на момичето, то се хвана треперещо за нея, после той повдигна бедното създание да се изправи в кануто, а след това ѝ помогна да се прехвърли в голямата лодка.

— За бога, дете, я ми кажете какво ви е накарало посред нощ да се впуснете сама по реката? — попита достопочтената жена, като хвана непознатата под ръка и я поведе към вътрешното помещение. — Но, дете мое, та вие сте съвсем мокра от влажния нощен въздух — възкликна тя смаяно, изтривайки в престилката си ръката, с която бе уловила момичето — и можете да си навлечете някоя смъртоносна простуда... с тази нежна фигурка. Е да, ако някой от нас се скита нощем по водата, не е кой знае какво, но едно такова дете като вас!

Ама и аз бърборя ли, бърборя, а вие стоите на открито и треперите с цялото си тяло. Моля, поседнете и почакайте, първо ще ви сваря чашка горещ чай. Действува чудесно и скоро ще ви сгрее.

Младото момиче стоеше пред достопочтената възрастна жена и трепереше. Чувствуваше, че тук я смятат за нещо, което всъщност не е, и тръпнеше пред онзи миг, когато нейният истински произход неизбежно щеше да бъде разкрит, ала не смееше да обели нито дума за него, не беше в състояние да го стори. От страх езикът ѝ се бе слепил с небцето и тя се отпусна на подадения ѝ стол почти в безсъзнание. Отначало старият Поулридж се бе накарал да си влезе в своята малка каюта, обаче и неговото любопитство се бе разбудило и първо искаше да чуе какъв е случаят с младото момиче. Но понеже видя, че жена му се зае с него, и то не как да е, той направи кръгом на самия вход и отново се изкачи горе, за да провери дали застаналият на кормилото Бил държи правилния курс.

Междувременно екипажът се бе събрал на палубата и хората разговаряха за загадъчното появяване на младото момиче. Всички бяха забелязали, че дойде с кануто откъм брега. Но какво за бога е могло да го принуди да предприема това пътуване? Дали беше избягало от родителите си? И изобщо откъде ли идваше? Когато зададоха на Стария тези въпроси, той само поклати глава, но добави, че жена му щяла да оправи всичко и че те все още трябвало да останат известно време край греблата си, в случай че още веднъж се окажат необходими. Джек, който единствен в случая можеше да даде някакви сведения, седеше тих и неподвижен, подпрял глава на двете си длани, точно над входа на каютата. Какво трябваше да стори? Дали да разкрие всичко на мисис Поулридж, или да предостави това разкритие на съдбата? Дали Стария щеше да остави нещастницата на борда, ако разбереше, че е робиня? А не беше ли го предупредила днес жената в никакъв случай да не се забърква в такива неща, които биха могли да имат най-неприятни последици... и би ли се изложила сега тя самата на подобна опасност само заради някакво си момиче с негърска кръв в жилите?

Той се заслуша в шумовете под себе си — всичко беше спокойно. Можеше да долови как жената местеше съдовете, как звънтяха чашките и чинийките, но не се издумваше нито дума. Тази тишина и несигурност му се струваха по-мъчителни и от най-ужасната действителност и най-сетне той скочи на крака, за да изложи

пламналото си чело на студения нощен вятър. Изведнъж изплашено наостри слух. Над притихналата река ясно можеха да се доловят равномерните удари на гребла от някаква лодка, която ги следваше. Нима бяха преследвачи? Облада го смъртен страх, сякаш самият той бе извършил някакво престъпление, и веднага се втурна към задната част на плавателния съд, та оттам по-добре да наблюдава в каква посока се движи неизвестната лодка и по какъв курс ще продължи.

— Е, Джек — каза Бил, който все още се намираше до кормилото, — видя ли нашата гостенка? Коя е всъщност тя?

— Не знам — отвърна възбудено младият човек. — Накъде отиде лодката, която беше зад нас?

— Сигурно искат да пресекат реката. Поне така изглеждаше по шума на греблата. Но сега пък не се чува нищо, трябва да са престанали да гребат. Ха, ето ги пак!

До тях отново ясно долетя равномерното скърцане на греблата, които се триеха в дървените си ключове.

— Никак не бих се учудил — обади се Стария, — ако тези хора са по петите на госпожицата, дето е долу. Във всеки случай най-напред би трябвало да разберем как стоят нещата, за да знаем какво да им кажем, ако дойдат тук.

Стария се отправи към предната част на лодката, а Бил промърмори:

— Да знае какво да им каже ли? Сигурно е, че няма да има много за казване. Те веднага ще забележат отпред кануто и ще разберат, че имаме гости.

— Прав си, Бил — извика Джек, който изобщо не бе помислил за това. — Ще го потуля. За бога, не издавайте момичето. Тя е едно нещастно създание и трябва да я скрием.

— Охо! — засмя се Бил, когато Джек се втурна напред, за да изпълни плана си. — През целия ден Джек мълча като риба, а сега изведнъж целият е огън и плам. Е, аз няма да я издам. Тази работа не ме засяга — нека я решават онези долу!

Междувременно Джек се озова при завързаното за носа кану, взе неговото малко и леко гребло на борда, а после стъпи само върху едната страна на нестабилния плавателен съд. Водата веднага нахлу в него и кануто потъна до ръба си. По такъв начин то можеше да бъде

различно в сянката на голямата лодка само ако човек се намереше съвсем близо до него и знаеше къде да го търси.

В същото време Поулридж бе слязъл в своята малка каюта. Но макар и отначало да бе имал намерение да поразгледа по-отблизо гостенката си, скоро разбра, че това е невъзможно. Мисис Поулридж шеташе твърде усърдно около малката готварска печка, за да приготви на непознатата обещания чай, а тя пък седеше на малкото столче зад нея със сведена глава и ръце, скръстени в скута. Малката лампа, висяща в тясното помещение, осветяваше добре бледите, чудно миловидни черти на непознатата и този янки, който иначе нямаше особено нежен характер, все пак се почувствува твърде особено развълнуван от нейното страдалчески ангелско лице.

— Чуйте какво ще ви кажа, мис — каза той най-сетне и доста се изплаши, когато тя го погледна рязко и въпросително с големите си очи, — хич не ми се искаше да ви смуцавам, ама по реката шари някаква лодка и като я гледам как се движи, струва ми се, че май вашето кану търси. Възможно е тези хора да се качат на борда, да, дори е твърде вероятно. И на мен ми се иска да ви попитам направо дали ще имате нещо против, ако те научат, че се намирате тук. Ако сте съгласна, може би ще е възможно и да ги извикаме.

Момичето вдигна умолително ръце към него и с нежния си жаловит глас каза тихо само следните думи:

— Издадете ли ме, загубена съм.

— Хмм — изръмжа търговецът, поклащайки глава, — значи тъй стоят нещата... но как, за бога...

— Е, ама остави нещастното дете на мира де — каза жената, — нали и без това през нощта не би позволил на никаква чужда лодка да се доближи до борда, кой знае какви негодници се намират в нея, а, струва ми се, достатъчно си слушал, че все още тук-там по Мисисипи върлуват разбойнически банди... Ако искат да се качат, нека дойдат посред бял ден, а дотогава ние ще сме слезли доста по-надолу по реката. Нали виждаш как се страхува и измъчва това нещастно създание.

— Добре де — отвърна мъжът успокояващо, — не ми е в занаята да помагам в отвличането на млади момичета в среднощните часове, но щом това е твоето непоколебимо желание, нямам нищо против. Ще се погрижа тези типове да не стъпят на борда ни, любопитен съм само

да чуя каква ли измислица ще ни разкажат. Впрочем те се приближават, ако не се лъжа. Е, не се страхувайте толкоз — каза той на момичето далеч по-дружелюбно, отколкото преди, щом видя как непознатата изплашено потрепери. — Едно е сигурно, онзи, когото старият Поулридж не желае доброволно да предаде, не ще могат да го измъкнат дори и с помощта на лодка, цялата пълна с негри.

С тези думи той пхна решително ръце в джобовете си и бавно се изкачи на палубата. Но едва щом напусна каютата, а тежките му стъпки все още трополяха по извитите палубни дъски над главите на жените, за голямо учудване на мисис Поулридж в помещението изникна Джек и застана пред нея някак нерешително. По това време никой от хората на екипажа не влизаше тук при тях, освен ако отиваха към койките си и трябваше да минат оттук или пък ако при силен дъжд искаха да се подслонят в предната част на лодката. Изненадана, жената се обърна към младежа и попита:

— Е, Джек, какво те носи насам? Онази лодка пристигна ли?

— Мисис Поулридж — рече Джек, който е големи усилия произнасяше всяка дума, трябва да ви кажа нещо важно. Изслушайте ме спокойно.

— Господи, боже мили, какво ти е, Джек? — попита жената, оглеждайки го смаяно над очилата си. — Какво е станало? Изглеждаш...

Тя се извърна към лампата, за да вдигне малко по-нагоре фитила ѝ, но щом приближи дясната си длан до светлината, забеляза с учудване, че цялата е в кръв.

— Ха! — прекъсна се тя самата смаяно, — ами това пък какво е? Аз ли кървя или... за бога, мило дете, да не би?...

Джек не я остави да довърши. Пристъпвайки крачка напред, той улови ръката ѝ и прошепна умоляващо:

— Изслушайте ме, мила жено, и помогнете на една нещастница, която е загубена без вас.

— Но, Джек... не те разбирам! — възкликна добрата жена, слисана до немай-къде. — Мъжът ми ѝ обеща вече своята закрила и бедното момиче...

— ... е робиня — каза Джек и мисис Поулридж за малко не извика. При тези думи погледът ѝ бързо се отпрати към нещастното момиче, но когато се спря на бледия ѝ лик, тя припряно каза:

— Глупости говориш, човече, та тя е бяла като теб и мен...

— И въпреки това е робиня — простена Джек. — Но изслушайте първо всичко, а после съдете сама!

И с припрени, ала ясни и прости думи той разказа на жената, сключила изплашено и изумено ръце, всички събития от днешния ден, на които бе станал свидетел и които вероятно бяха подтикнали момичето към това отчаяно бягство.

ПРЕСЛЕДВАЧИТЕ

Междувременно чуждата лодка бе описала широка дъга по водата около тежкия плавателен съд, очевидно претърсвайки реката. В този момент тя се връщаше и държеше курс право към тях. От борда можеха вече ясно да се различат блестящите на лунната светлина гребла, когато ги изваждаха от водата, скоро малката стройна лодка се озова толкова близо до тях, че бяха в състояние да преброят седящите в нея хора. Вътре имаше четирима души на греблата и един на кормилото. Първите бяха чернокожи, а кормчията бял.

— Хей, лодката! — подвикна груб глас към екипажа на търговската лодка.

— Хей, лодката! — повтори почти механично старият Поулридж, застанал до Бил край кормилото.

— Видяхте ли едно кану, което мина покрай вас ей горе при онзи нос?

— Този глас ми се струва познат — измърмори Стария под носа си, а после извика високо: — Какво кану?

— Какво кану ли? — повтори ядосано гласът от лодката. — По дяволите, ами кану с едно момиче в него!

— Аха, не сме го виждали — рече Стария спокойно.

— Не сте ли? Сигурно сте го видели — извика отново гласът. — Не може да е преминало на повече от двайсетина крачки от вас.

— Възможно — отвърна Стария, — обаче си имаме по-важна работа от тая да гледаме какво плава из реката около нас.

— Проклет да бъда — изръмжа Бил, — ако не е онзи кривоок мерзавец от горката плантация, който тази вечер пораздвижи допълнително негрите си.

— Точно той е, негодникът. — Стария кимна кисело като на себе си. — Но тъкмо той ми е добре дошъл. Първо ни провали търговията на сушата, а пък сега иска да командува и тук по реката! Ама пък каква ли работа може да си има той с бялото момиче?

Междувременно лодката съвсем се приближи до кърмата на тежкия плавателен съд, предоставен само на течението.

— Мистър Поулридж — каза в този момент белият, който седеше до кормилото, — трябва да поговоря с вас. Я ни хвърлете едно въже, че да се кача на борда!

— Съжалявам — каза търговецът невъзмутимо, — за тази вечер не приемам повече посетители. Ако искате нещо от мен, бъдете тъй добър и елате отново през деня.

— Глупости — извика другият ядосано, — до това време ще изминете двайсет мили надолу по реката.

— С божия помощ, да — отвърна търговецът, — обаче посред нощ никой не обича да пуска на борда си непознати хора.

— Но аз не съм непознат — извика отново човекът. — Казвам се Хуф, аз съм надзирателят на плантацията, при която до тази вечер стоеше завързана и вашата лодка.

— Тъй ли? — рече сухо североамериканецът. — Тогава ми е много приятно все пак, че мога да ви кажа сбогом, понеже за мой срам тази вечер пропуснах да го сторя.

Надзирателят прехапа гневно устни. Неговите хора бяха прибрали греблата и лодката им бавно се носеше по течението зад съда на търговеца.

— Мистър Поулридж — продума надзирателят със сериозен глас, — страхувам се, че играете опасна игра. На борда ви има избягала робиня и искате да я укриете. Знаете ли, че според нашите закони това се наказва със строг тъмничен затвор?

— Избягала робиня? — повтори търговецът малко смутен. — Човече, говориш глупости... върви си у дома, легни си в кревата и не ми излизай с подобни дрънканици. Нямам чужди хора на борда си и не съм длъжен да ти давам повече никакви обяснения.

— Ще видим! — подвикна надзирателят, у когото надделя гневът. — Длъжен сте да ме пуснете на борда, за да се убедя със собствените си очи. Нямате право да ми отказвате.

— Нямам право ли? Оо! — изсмя се североамериканецът. — В такъв случай екипажът на всяка появила се посред нощ лодка би могъл да иска да се качи на борда ми, за да търси избягали негри. По Мисисипи не е чак толкоз безопасно, за да рискува човек подобно нещо, а за това, че съм бил „длъжен“, и дума не може да става.

Надзирателят замълча. Внезапно той подвижна на хората си отново да вземат греблата. С няколко удара лодката му се озова отстрани на търговската лодка и надзирателят се изправи, за да се улови с ръка за борда ѝ.

— Том, я ми подай отдолу карабината — извика в този момент Стария с гръмовен глас. — Първият, който без моето разрешение покаже главата си на борда ми, може да бъде сигурен, че ще ѝ направя дупка, тъй че лунната светлина свободно да минава през нея. По дяволите, иска ми се да разбера кой е господарят на старата „Сузи“, ти или аз!

След няколко секунди един от хората му притича с карабината и мистър Хуф не посмя да се възпротиви на забраната. Иначе Стария щеше да изпълни заплахата си и никакъв съд по целия свят не би го обявил за виновен. С едно богохулно проклятие надзирателят отблъсна лодката си и хората му заработиха с греблата. Обаче един от негрите закачи полупотопеното кану, а това веднага привлече вниманието на надзирателя.

— В името на сатаната, тя е на борда! — изкрещя той и нададе тържествуващ вик. — Сега ще видим дали имате право да спирате тук с вашите североамерикански аболиционистически лодки и да крадете негри от плантацияте. Все още ли отказваш да ни предадеш робинята?

— Кой краде негри бе, лъжлив мерзавецо! — извика сега Стария, който почувствува вече, че ръцете започват да го сърбят. — Мога да те посъветвам само едно — гледай по-скоро да изчезнеш или ще направя нещо, за което в крайна сметка бих могъл и да съжалявам.

Старият Поулридж заплашително вдигна карабината и надзирателят, по природа страхлив, щом срещнеше нейде съпротива или пък ако численото превъзходство не беше на негова страна, извъртя бързо носа на лодката. Греблата отново заработиха и скоро малкият плавателен съд се озова извън обсега на огнестрелното оръжие от борда на тежката търговска лодка или ковчега, както нерядко наричаха тези съдове. Но думата „робиня“ не излизаше от главата на Стария. Дали това беше само някаква хитрост от страна на надзирателя, за да си намери предлог да се качи на борда и да претърси всичко за избягалото бяло момиче, или... действително имаше роби, които бяха почти тъй бели, а често и по-бели от самите си господари,

но в жилите им течеше негърска кръв. Тези съмнения му бяха неприятни и той трябваше час по-скоро да им сложи край.

— Бил — каза той, обръщайки се към кормчията, — не изпускаяк из очи лодката и ме извикай, ако се приближи отново. Онзи негодник в никакъв случай не бива да се качва посред нощ на борда ми, па ако ще би да имам тук и десет негри, собственост на неговия робовладелец. Ако иска нещо от нас, нека дойде утре или пък... да ни пише.

С тези думи той напусна палубата, взимайки със себе си своята карабина.

— Хей, Джек! — каза той учудено, щом влезе в каютата си и видя там младия лодкар да стои до непознатата и да държи ръката ѝ. — Знаеш ли какво каза онзи негодяй, мистър Хуф, който беше отвън близо до нас в лодката си?

— Истината ти е казал, мъжо — прошепна жена му.

— Мътните го взели! — възкликна Стария изплашено, а момичето, потръпвайки, скри лице в дланите си. Но Джек не беше стоял бездеен и уповавайки се на добросърдечността на възрастната жена, бе спечелил поне нея на своя страна. Какво го интересуваха законите на робовладелците — тук пред очите му седеше едно нещастно, пребито същество, една от онези хиляди жертви, които ежегодно загиват под бича на палачите си. Тази нещастница се бе доверила на неговата закрила и той самият бе твърдо решен да жертвува и живота си за нея. Но от страна на търговеца цялата тази работа бе посрещната много по-безразлично, защото бе идвал вече доста често в Луизиана и изобщо в робовладелческите щати и знаеше твърде добре на каква опасност се излага. На него и през ум не му минаваше да рискува собствеността и свободата си, за да подпомогне някаква избягала робиня в бягството ѝ. Ето защо той спокойно остави карабината си на мястото ѝ, хвърли дълъг и изпитателен поглед към сгушилото се отчаяно момиче и като се канеше да излезе от каютата, каза:

— Е, в такъв случай не се нуждая повече от карабината... трябваше да знам всичко това отпреди.

— Какво ще правиш, човече? — извика жена му, хващайки го бързо за ръката.

— Какво ще правя ли? — повтори североамериканецът, поглеждайки я учудено. — Ами ще извикам лодката и ще предам

момичето на онези хора. Да не мислиш, че много ми се иска още в първия град стоките ми да бъдат продадени на търг от шерифа, а аз самият да се запозная със затворите на Луизиана? Да не съм луд?

— Но, човече, я само погледни момичето — замоли се жена му, чието сърце потръпна от болка при мисълта, че бедното момиче отново ще попадне в ръцете на мъчителите си. — Погледни — каза тя и отстрани ръцете на нещастницата от нейното бледо, измокрено от сълзи лице, — виж това дете, бяло като цветовете на черешата, миловидното ѝ личице. Приличат си със сестра ми Луси като две капки вода. А виж и тук — продължи тя и със силните си ръце изправи момичето на крака така, че мъжът ѝ да може да забележи гърба ѝ, нашарен с кървави ивици, — виж и това: ето тъй са измъчвали и били с камшик нещастното дете заради някакво си жалко куче, изядено от алигатор. Нима това са хора?

— Хмм — измънка търговецът, — наистина лошо... много лошо и съм напълно убеден, че подобно нещо е могъл да извърши само онзи мерзавец, дето обикаля навън с оная лодка, обаче законите са на негова страна и това е, а срещу ръжен се не рита. Ако момичето беше в моята ферма в Индиана, можеше да се обсъди въпросът и вероятно щяхме да намерим начини и средства да я прехвърлим на север, в Канада. Обаче тук, където се намирам въз властта на техните закони почти с цялото си имущество, не съм в състояние да направя абсолютно нищо, дори и да имам такова желание. Онзи тип трябва само да плава с лодката си подир мен до утре, щом се зазори, да спре още при първото градче и да направи донесение в полицията срещу нас. След това шерифът и полицаят на часа ще довтасат на борда ни, а ти ме познаваш достатъчно добре, за да знаеш, че няма да се изложи на подобна опасност.

— И наистина ли ще им предадеш това дете? — попита жената.

— Ако още отначало знаех как стоят нещата, изобщо нямаше да я пусна да се качи на борда. Но все още не е късно. Надзирателят ще се зарадва, ако получи обратно собствеността си, а ние спокойно ще продължим плаването си. И бездруго не мога да освободя всички роби, а хич не ми се ще да се залавям с това момиче и да залагам на карта имуществото и живота си. Не говори повече, нали знаеш, че е безсмислено.

— Тогава поне ѝ разреши да вземе лодката си и да слезе нейде на брега! — помоли се жената.

— Но по този начин няма да се отървем от тези негодници — измърмори мъжът. — Или ще забележат светлата ѝ рокля в кануто, така че тя няма да успее да им се изплъзне, или пък ще продължат да гребат подир нас и ще ми създадат кой знае какви усложнения в най-близкото селище.

— Предайте ме — обади се внезапно момичето с тих, но решителен глас, — чувствавам, че нямам право да ви излагам на подобна опасност, а... и без това съм загубена. Дори и да избягам в гората, каква полза от това — бих загинала в тази пустош. Ако пък отида в някое населено място, навсякъде важат тези страшни закони, според които съм прокълната. Предайте ме. Не ми остава друг избор, освен да умра.

— А може би все пак има друг избор — обади се един спокоен и сериозен глас и когато всички се обърнаха учудено натам, откъдето идваше, Джек пристъпи напред от тъмния ъгъл на помещението, в който се бе оттеглил при влизането на търговеца. — Ще предоставиш ли съдбата си в мои ръце, момиче?

— В твои ръце ли, Джек? — каза Поулридж. — Момко, какви ги приказваш? Лодката е отговорна за действията на своите хора и дали аз ще я скрия тук, или ще я крие някой друг от екипажа, е все едно.

— Знам — отвърна спокойно лодкарят. — Знам също така, че дори и да искате, пак не бихте могли да я спасите, но първоначалният страх за участието на нещастното дете така ми обърка главата, че даже и не помислих за това. Тази нещастница няма да може да избяга с кануто, ако е самичка. Колкото и добре да умее да върти греблото, ръцете ѝ са като схванати от изтезанията и скоро ще се измори. Поразмислих и реших... да я придружа.

— Глупости — изръмжа североамериканецът, — да не си мислиш, че с кануто ще се изплъзнеш от лодката, дето четири гребла я карат? След половин час ще те догонят и после? Върви, че се оправяй с тукашните робовладелци! И без това са побеснели от нашата дейност в Севера срещу робството и паднеш ли в ръцете на някоя банда, ще те обесят на най-близкото дърво напук на всички съдилища и шерифи по целия свят.

— Ако ме заловят жив, да — изсмя се ядно младият лодкар. — Кои са чак толкова ония в лодката? Онзи бял мерзавец с четирима чернокожи!

— Предостатъчни са, момчето ми — каза Стария. — Надзирателят едва ли е избрал за гребци хора, на които да не може твърдо да се уповава. Ами накъде ще се отправиш? Отдясно е Луизиана, а отляво — Мисисипи. И единият щат е робовладелчески, и другият. И в единия, и в другия се съблюдават законите им с еднаква педантичност и строгост. А добереш ли се щастливо до някой свободен щат, дори и там няма да си в безопасност, защото нашите свободни щати също връщат обратно избягалите негри.

— Всичко това ми е известно — каза спокойно Джек, — обмислих тези обстоятелства и планът ми е готов. Вас няма да ви сполети никакво наказание, след като момичето напусне лодката ви. Никой не е в състояние да докаже, че е била на борда, а само за да си спестите някакво неудобство, няма да предоставите тази нещастница на ужасната ѝ участ, нали? Но дори и да искате да постъпите тъй — продължи разпалено младежът, обзет от неукротима пламенност, — даже и да не ми дадете съгласието си, кълна ви се, че напук на вас и на всички ще отведе момичето оттук или... ще загина заедно с нея. Тогава вие ще бъдете виновен за смъртта ми, помислете си само как ще се мернете пред очите на баща ми, вашия приятел от младежките години.

— Виж го ти само каква уста е отворил този младок — рече Стария, поглеждайки смаяно своя лодкар, — а пък през целия ден не обели дума... искаш да дезертираш от лодката ми, така ли?

— Вие не се нуждаете повече от мен — каза Джек, комуто при този въпрос сякаш тежък камък падна от сърцето. Той разбра, че Поулридж беше съгласен. — На това място реката е широка и дълбока, опасностите са зад гърба ни. Дайте ми каквото съм спечелил при вас... не искам нищо повече... и ме оставете сам да се погрижа за останалото.

— А какво ще каже момичето? — попита Стария, хвърляйки към нея изпитателен поглед.

Затаила дъх от напрежение, нещастницата внимателно бе слушала думите, обещаващи ѝ нова надежда, колкото и слаба да бе тя. Та нали на нея ѝ бяха известни всички очакващи ги по пътя им опасности много по-добре, отколкото на младия момък, чието

благородно сърце и младежка смелост дръзваха да се изправят срещу тях.

— Ще ми повериш ли съдбата си — каза Джек, като се приближи до нея и ѝ подаде ръка. — Ще ме последваш ли, момиче, и вярваш ли, че ще бъда почтен към тебе и ще ти бъда предан?

При тези думи гъста руменина обагри преbledнялото лице на девицата. Тя се надигна трепереца, сложи длан в ръката на младежа и със силен, дълбоко развълнуван глас каза:

— Ще ви следвам, както бих следвала своя роден брат и нека бог ви възнагради за всичко, което правите за едно бедно, изоставено създание!

— Тогава с божия помощ на път! — възкликна ликуващо Джек. — А ако горе на небето наистина има бог, той сигурно ще ни закриля, непременно ще ни избави от гибел. Да тръгваме, нощта е дълга, а на сърцето ми е тъй весело и леко, че ми се иска да закрепця от щастие.

— Би било съвсем уместно — обади се Стария безучастно. — Поне мистър Хуф незабавно ще се осведоми какво желаем. Но както и да е, щом си решил тъй сляпо и безразсъдно да вървиш право към гибелта си, то аз нямам нито правото, нито властта да те спра. Ние сме свободни хора и всеки от нас може да постъпва както си иска. Вярно, че ако се измъкнеш оттук незабелязано, онези ще ми създадат неприятности, обаче едва ли има защо да се страхувам — тяхната лодка сигурно няма да се отдалечи дотолкова, та да успее да им се изплъзне едно кану. Въпреки това ще направя всичко, което е по силите ми, за да ти помогна да избягаш, пък макар и да е само за да видя как мистър Хуф си отива с провесен нос. А сега се подготви. Междувременно ще се изкача на палубата, за да видя какво става горе. Не е необходимо да прибързваш, почти цялата нощ е все още пред теб.

Поулридж му обърна гръб и се накани да излезе от каютата, но неговата жена му препречи пътя и го улови за ръката. По страните ѝ се стичаха едри сълзи.

— Добре, добре, старо — каза той, като бавно, но дружелюбно я избута настрана, — знам, че върша една глупава щуротия. Но щом онази луда глава не отстъпва, нека си тегли последствията. Ако по негова вина понеса някакви загуби, тогава у дома баща му ще трябва да ме обезщети — бъди сигурна.

После той излезе от каютата и в първия момент Джек остана да стои в нерешителност, без да знае откъде да започне.

Но мисис Поулридж, която бе образец на практична жена, го побутна към изхода и припряно каза:

— А сега да те няма, Джек! Оправи кануто и се пригответи да тръгнеш веднага щом мъжът ми реши, че е настъпил подходящият момент. Аз в това време ще превържа това нещастно създание и ще му облека нещо да го пази от студения нощен въздух. Ще ви опаковам и провизии, в случай че ви потрябват из пътя. И нека бог ми прости, ако с това върша грях и престъпвам законите. Но пък не е възможно бог да е създал подобни закони, под чиято закрила зли хора изтезават други живи създания на същия тези бог. И затова, като им помагаш, не може да вършиш грях... А ти, дете мое, горе главата — обърна се тя към момичето, щом младежът напусна малката каюта, — Джек има храбро и честно сърце като всички хора от обширните равнини. Не е от онази грубиянска и негодническа лодкарска паплач, а е син на свестни родители и ние всички сме го обикнали. Просто е човек на място, сърцат е и ако из всичките щати има някой човек, който може да доведе започнатото докрай, това е той.

Още докато говореше, тя разголи раменете на момичето и щом видя ужасните белези, оставени от бича на палача по нежната кожа, по страните ѝ отново започнаха да се стичат сълзи. Но с лека и пъргава ръка тя почисти раните, постави им чисти превръзки, после се погрижи и за дрехи, та да не простине израненото тяло на нещастното създание.

При това не преставаше да клати глава и да се чуди, че едно толкова бяло момиче е причислявано към негрите и че може да бъде изтезавано по такъв начин. Междувременно Джек не бездействуваше, а доколкото бе възможно по-безшумно, с помощта на един от своите другари, повдигна първо от едната страна полупотопеното кану, за да го изпразни наполовина от водата, а после изчерпи остатъка с един съд. Разбира се, че всичко това нямаше как да стане без никакъв шум, обаче лодката, която в момента се намираще пред тях, беше на твърде голямо разстояние, за да могат да забележат какво се вършеше тук. Скоро малкият плавателен съд отново лежеше върху водата сигурно и леко.

В този момент тежката товарна лодка се приближаваше към един от често срещаните острови по Мисисипи и понеже при високото ниво на водата беше без значение от коя страна ще минат, старият Поулридж реши да избере страната, на която островът хвърляше сянка. Луната се бе спуснала вече доста ниско и под закрилата на дърветата в крайна сметка не беше невъзможно кануто да се измъкне щастливо. Междувременно той запозна хората си с бягството, планирано от техния другар, и Бил се закле, че нищо на света не би му направило по-голямо удоволствие от това да тръгне заедно с него. Ала кануто беше твърде малко за тази цел, а и Стария го попита дали смята, че той самичък би могъл да води тежката лодка надолу по реката.

— Достатъчно е — изръмжа той, — че разрешавам на тази луда глава да тръгне, а вие останалите можете само да паднете на колене и да благодарите на бога, че не е необходимо да участвувате в тази щуротия. Хич няма да се учудя, ако след няколко дни прочетем в Ню Орлиънс, че са заловили някакъв аболиционист заедно с една избягала негърка и са ги обесили за назидание на останалите. А сега изчезвай, Джек, или поне си стой при лодката и се погрижи пътничката ти да бъде готова. А вие, останалите, да си държите устата затворена. Никой от вас не е виждал нищо!

— Би трябвало да ни мислиш за ужасни тъпаци, за да ни напомняш подобно нещо! — измърмори Бил. — Желая ти успех, стари приятелю, дръж се храбро! Един срещу петима не е чак толкова страшно, а и ти си тъкмо човекът, който може да им даде да се разберат.

Джек подаде поред ръка на всички свои другари и всеки от тях му каза по няколко добри думи, макар и понякога примесени с ужасна ругатня. Цялата тази история допаднаше твърде много на техните характери, свикнали на волен, изпълнен с приключения живот, тъй че той можеше да бъде напълно сигурен в искрените им симпатии към него.

Междувременно Стария се завърна в каютата и не успя да потисне едно възклицание на удивление, когато жена му приближи до него вече преоблеченото момиче. Той едва успя да разпознае избягалата робиня в една от тъмните рокли на жена си и с американско боне на главата, което засенчваше лицето ѝ, макар и да не го скриваше напълно.

— Дете мое — каза той съвсем смаян, — сигурен съм, че онзи, който те види в тези одежди и все пак заподозре, че в жилите ти тече негърска кръв, не ще да е обикновен човек и ще има по-остър поглед от стария Поулридж. Ако момчето успее да те изведе от тази околност, после наистина всичко би могло да мине съвсем добре. А къде е Джек? Ама че дявол момче, ако бях на неговите години, кой знае как щях да постъпя и аз самият. Ама такива хлапета, голи като пушка, с имущество, което може да се побере само в джоба на жилетката им, са винаги като сух барут — избухват при най-малката искра... Е. момчето ми, ето ти твоята дама — обърна се той към току-що влезлия Джек, — тя е едно по-младо копие на мисис Бетси Поулридж, а сега хайде, дим да те няма! Ей там пред нас е островът. Взе ли си одеялото?

— Всичко е наред, сър!

— Тъй... а ето ти и парите, дето си спечелил при мен... има няколко долара повече, понеже съм ги изчислил до края на месеца. Ако те обесят, ще си ги взема от твоя старец... добре де... карабината ти в ред ли е?

— Напълно, имам и достатъчно куршуми, а също и парче олово, за да си отлея нови, ако тези не ми стигнат.

— А как е барутницата?

— Пълна.

— Е, тогава бог да те закриля, дръж се храбро и сбогом... трябва да се кача на палубата.

Той здравата стисна ръката на младежа и се наклони да излезе от каютата, но внезапно се спря, размисли нещо за секунда-две, обърна се и подаде ръка и на момичето. Та тя бе само една презряна негърка и на него не му беше тъй лесно да превъзмогне предрассъдъка, пуснал корени даже и в сърцата на североамериканците. Но тя изглеждаше досущ като бяла жена, а той се сети и за разкъравения гръб на нещастното създание, тъй че пое ръката на момичето и сърдечно я разтърси.

— Сбогом — каза ѝ той. — Не знам дали постъпваш правилно. Самият аз върша една глупава щуротия, ама нека изчакаме да видим как ще завърши всичко това.

След тези думи той се изкачи бавно на палубата, без повече да се обърне.

В КАНУТО

В това време Бил, предоставил кормилото на друг от екипажа, бе застанал на носа на лодката и се оглеждаше внимателно наоколо. Вярно, че луната се бе спуснала вече твърде ниско, но все още беше достатъчно светло, за да се вижда надалеч. Стария размисляше дали нямаше да е най-добре, ако Джек и момичето изчакаха луната да залезе. Но тогава пък щяха да се изложат на друга опасност — преследвачите щяха да се приближат съвсем до лодката на Поулридж и щом забележеха бягството, неминуемо щяха да ги догонят за съвсем кратко време. А сега те се държаха на известно разстояние от тях и дори и да останеха да гребат зад тежката лодка, щом отминеха острова, бегълците все пак щяха да имат някаква надежда да им се изплъзнат. Поне можеха да спечелят такава преднина, която да им позволи да достигнат брега на щата Мисисипи. В гората Джек се чувствуваше като у дома си, а освен това там надзирателят трябваше първо да вземе от тамошния шериф пълномощно, „урънт“, заповед за задържане, за да може да преследва избягалата робиня с помощта на съдебните власти и за да му бъде предадена от тях.

От вниманието на Бил не убягна това, че лодката на надзирателя спря при горния нос на острова, за да ги изчака и да види кой от двата фарватера щяха да изберат — десния или левия. Вярно, че островът не беше голям, обаче бе гъсто обрасъл с висок памуков храсталак и върби и надзирателят не биваше да допуска островът да скрие от погледа му преследваната лодка. Впрочем, дебнейки плячката си с омраза и злоба в сърцето, мистър Хуф разбираше много добре, че това място е идеално за бягство. Въпреки цялата предпазливост на Джек, той бе дочул шума от изгребването на водата от кануто и знаеше какво може да означава това. Белите нямаха намерение да изчакват деня, а за да се отърват от всяка отговорност, вероятно тук под прикритието на сянката на острова щяха да изпратят момичето на неговия бряг, откъдето тя покъсно можеше безпрепятствено да продължи бягството си, щом неговата лодка вече отминеше. Трябваше непременно да им попречи,

ето защо той спря спокойно лодката си в сянката на едно повалено от реката дърво. Искаше оттук нататък да застане между острова и търговската лодка. А отминеха ли острова, в откритата река едва ли имаше основание да се страхува, че кануто би могло незабелязано да му се изплъзне.

Само че на борда на лодката на Поулридж бяха разгадали намеренията му и Джек бе съобразил плана си с тях. Мистър Хуф не се бе сетил, че бегълците изобщо нямаше да рискуват да спират на остров, защото ако бъдеха открити, нямаше да успеят да се изплъзнат оттам от преследвачите си. Островът се намираше почти в средата на реката, но все пак малко по-близо до щата Мисисипи, тъй че разстоянието до другия бряг не беше чак толкова голямо. Кануто бе строено великолепно и се движеше съвсем леко. Дори и да започнеха да ги преследват, с две гребла те можеха доста дълго да запазят преднината си. Ето защо момичето трябваше да седне отпред в кануто с лице към носа, та в най-лошия случай да използва и своето гребло.

Джек пък, взел от Стария един падел^[1], се държеше за носа на голямата лодка и само чакаше знака, който Поулридж щеше да му даде.

Стария не изпускаше из очи мястото, където знаеха, че се намират преследвачите. В момента, когато тежката лодка бавно преминаваше на около стотина крачки покрай тях, той прошепна: — Хайде! — на чакащия нетърпеливо под него Джек. — Внимавай само нашата лодка винаги да бъде точно между теб и острова и доколкото е възможно, избягвай всякакъв шум.

Предупреждението му бе излишно. Джек сам знаеше много добре какво трябва да прави и с пушка в едната ръка и гребло в другата зае мястото си в кануто. Жената отвърза тънкото въже, хвърли го в малката лодка и след едно тихо прошепнато „сбогом“ острият нос на кануто се извъртя, поемайки през реката. Младият лодкар потапяше във водата късото и леко гребло свършено безшумно и само от време на време обръщаше глава през дясното си рамо, за да види дали остава на една и съща линия с лодката на Поулридж. И двамата мълчаха. Преди всичко трябваше да отклонят преследвачите от своите дири, а после бог все щеше да им помогне.

Всичко потръгна превъзходно. Доколкото бе възможно, Хуф държеше лодката си между острова и търговската лодка, а така можеше добре да оглежда цялата река с изключение само на мястото,

оставащо зад нея. Обаче в близост до острова последното прииждане на реката бе надовлякло цели дървета и много клонаци и за да не се закачи в тях някое от дългите гребла или пък даже да заседне и самата лодка, Хуф се видя принуден да я отдалечи от острова. Но така лодката на Поулридж спечели известна преднина и изведнъж един от помощниците на надзирателя, който отдавна бе настоявал да не изостават толкова много от лодката на търговеца, а да се придържат близо до нея, откри бягащото кану, отдалечило се вече на доста голямо разстояние.

Няколко кратки думи бяха достатъчни, за да обърне внимание на седящия до кормилото надзирател върху кануто, и Хуф веднага извъртя носа на лодката си, за да започне преследването, като изкрещя:

— Натиснете греблата, момчета!

Разбира се, Стария веднага забеляза това раздвижване и предположи каква ще е причината, ала не биваше да дава на кануто никакъв знак, че е открито, за да не си навлече по-късно неприятни последици. Затова пък можеше да завърже разговор с другата лодка, в което нямаше нищо престъпно.

— Ало, сър! — извика той към тях, и то с глас, далеч по-силен, отколкото бе необходимо да се подвигне на някоя лодка, намираща се дори на двойно по-голямо разстояние. — Накъде сега пък се разбързахте толкоз? Струва ми се, че желаехте да ни придружавате.

— Гадина! — промърмори през здраво стиснатите си зъби надзирателят, но после се изсмя ехидно като на себе си. — Но и това няма да ти помогне, негоднико, момичето ще ми падне в ръцете, преди още да успее да се доближи до брега. Давай, момчета, давай, натискайте здраво греблата, а аз ще наградя всеки един от вас с по пет долара от собствения си джоб, ако я видя тук, на лодката.

Хората му не се нуждаеха от втора подкана. Заловиха се с греблата с всички сили и леката, великолепно строена лодка се понесе напред, разлепвайки водата. Но Джек бе дочул силния глас на Поулридж и макар че все още не можеше да забележи какво се разиграва в сянката на острова, не му бе трудно да отгатне причината.

— А сега, дете, вземи и ти греблото — подвижна той на момичето, притаило се безмълвно в лодката. — И ако си в състояние да си движиш ръцете, помагай ми колкото можеш, за да избягаме от онези мерзавци. Не се страхувай, мила — продължи той е повишено

настроение, — дори и наистина да ни настигнат, това не означава все още, че ще им паднем в ръцете. Веднъж съм тръгнал с теб и или ще те спася, или ако е неизбежно... ще загинем заедно. Но в едно можеш да бъдеш сигурна — няма да те оставя в ръцете на онзи тип.

Момичето не продума. Макар да я боляха ръцете, тя се подчини на нареждането му и взе греблото, а че умееше да си служи с него, вече бе доказала. Кануто с лекота полетя по водата и те започнаха да се приближават все повече към тъмната ивица гора, проточила се по речния бряг, който съвсем не бе вече толкоз далеч.

Другата лодка обаче бързо ги приближаваше и когато Джек извърна глава, измърмори тихо едно проклятие и не можа да не признае пред себе си, че стълкновението с неприятеля, преди да стигнат сушата, е почти неизбежно. Но карабината му беше до него и той бе твърдо решен да я използва в краен случай. Само че изстреляше ли я веднъж, изобщо нямаше да бъде в състояние да я зареди отново в люлеещото се кану, а после? Беше забелязал, че кануто пори водата много по-бързо, когато го насочваше повече по течението, а не право към брега. Но по този начин те увеличаваха разстоянието до сушата, а от това преследвачите им можеха само да спечелят. Ето защо не му оставаше нищо друго, освен да държи курс право към най-близката част от брега, разбира се, доколкото бе възможно. Той не знаеше какви преимущества щеше да му предложи близостта на сушата, но бе твърдо решен да ги използва по най-добрия начин.

Междувременно момичето гребеше тихо и мълчаливо. Само веднъж обърна глава — когато за пръв път до тях долетя шумът от греблата на преследвачите, после продължи търпеливо да гребе. Зад нея се намираще смъртта, а пред нея животът и нещастното младо същество се вкопчи в тази мисъл с всяка фибра на своето тяло. Джек също гребеше с всичка сила и колкото по-ясно виждаше, че преследвачите ги догонват, толкова по-силно и яростно стискаше зъби. Не изпитваше никакъв страх, вече твърде често бе рискувал живота си и за далеч по-маловажни неща, но се ядосваше, че бе принуден да бяга от подлия и страхлив надзирател.

— Мерзавец такъв — мърмореше той под носа си, — да имах само под краката си лодка като твоята, в която да мога да се изправя, без да се опасявам, че в следващия миг ще се обърна, както би станало

с тази черупка, щях да те науча аз как се бичуват до кръв беззащитни момичета!

Той продължаваше да гребе неспирно. По челото му избиха едри капки пот, но въпреки всичко ударите от греблата на преследвачите долитаха до тях все по-силно и по-отчетливо. А при това имаше чувството, че сушата, сторила му се отначало тъй близка, изобщо не искаше да се приближава повече. Все още между тях и брега се намираше обширна водна площ, а преследващата ги лодка беше вече на един изстрел разстояние. Но той не каза нищо. Какво ли щяха да им помогнат приказките сега, когато трябваше да действуват и когато следващият четвърт час щеше да реши каква ще бъде участта им — зла или добра. Неприятелската лодка се приближаваше все повече, докато ръцете на момичето, отпаднали от възпалението, отслабваха, преследвачите все по-бодро движеха греблата, защото все по-ясно виждаха, че преднината на кануто се топи. От една страна, ги очакваше примамлива богата награда, от друга пък, ги заплашваше камшикът. Никак не беше чудно, че правеха всичко възможно, за да спечелят обявеното възнаграждение.

Изминаха още десет минути. Неприятелската лодка едва ли бе отдалечена на повече от стотина крачки от тях и до ушите им вече долиташе шумният смях на надзирателя, който ликуваше — ловът му завършваше успешно! Обзет от ярост, Джек скърцаше със зъби, изведнъж у него назря едно безумно решение.

— И все пак няма да те заловят, Сали! — прошепна той на момичето. — Дори и да не успеем да избягаме заедно, поне ще им разваля удоволствието на онези гадове.

— Всичко е напразно — простена момичето, отпусайки греблото. — Благодаря ви за всички добрини, които ми сторихте, и ако ми бяха останали сълзи, щях да се разплача, защото заради мен си навлякохте такава беда! Но всичко свърши — след броени минути ще бъдем в ръцете им.

— Но все още не сме — каза Джек и загреба с удвоена сила. — Дявол да го вземе! Брегът е най-много на двеста крачки от нас и тъй близо до спасителното пристанище да претърпим неуспех? Но все още има едно средство. Това късо разстояние можеш да изминеш и сама с кануто, а остави на мен да се погрижа онези да не могат да те последват. Сега ще те приближа до брега, колкото е възможно повече, а

когато ни догонят, ти се дръж здраво, понеже тогава ще скоча в лодката им и ще им попреча да гребат, докато ти бъдеш в безопасност.

— Ами вие? Какво ще стане с вас?

— Ха! — рече младежът. — Какво ли могат да ми направят? Нека вървят после да доказват, че тъкмо ти си била в туй кану... ако изобщо бъдат в състояние да ме задържат. Мога да плувам като риба и ще им се изплъзна.

— Безполезно е — каза момичето, поклащайки глава. — Какво ли би ми помогнало, ако се добера до брега сама и пак преследвана от тези хора! Ще намерят моето кану и ще го пробият, а на сутринта по следите ми ще тръгнат надзирателите от околните плантации със своите хрътки. Цялото ми бягство беше безумие и само послужи да въвлека и вас в моята гибел.

— Глупости — промърмори Джек, — все още не се е стигнало дотам и ти можеш поне да направиш опит да избягаш. Все по-добре е човек да опита и последната възможност, отколкото страховито да се примири с участието си.

Момичето замълча за малко и сведе глава. Най-сетне се обади с тих глас, който едва достигна до слуха на младежа:

— Нали казахте, че ще бягаме заедно. Докато достигна брега, ще ви убият... не, няма да тръгна... ще умра заедно с вас.

При тези думи сърцето на младежа бе пронизано от едно своеобразно, необичайно, буйно и болезнено, но все пак тъй приятно чувство.

— Да умреш заедно с мен, Сали? Е, добре тогава! Това, дете, наистина не е невъзможно! Обаче още не се е стигнало дотам. Ако онзи негодник ни принуди да стигнем до някоя крайност, тогава нека сам си носи последиците. Той самият не знае що е милост, затова не бива и от нас да я очаква, а щом ти така разбираш нещата, в такъв случай...

Той изведнъж замлъкна, но в очите му остана да гори някакъв див огън, макар още в същия миг да бе напуснат от всякаква душевна болка. Извърна рязко глава назад и видя, че лодката е на един хвърлей зад тях, в същото време се разнесе и заплашителният глас на надзирателя:

— Няма ли да се откажеш, съкровище мое, не разбра ли, че няма да успееш да ни избягаш?

Джек хвърли бърз поглед към сушата, която не беше вече тъй далеч, и му се стори, че има едно място, предлагащо възможност за слизване на брега. Тук той бе почти навсякъде стръмен или отвесно отсечен, само малко по-надолу започваше пясъчен нанос, в горния край на който се надяваше да успее да спре с кануто. В същото време той извърна носа малко повече срещу течението и надзирателят, седнал при кормилото с лице напред, за пръв път забеляза, че избягалата робиня не е сама.

— По дяволите! — изкрещя той. — Това пък какво е? Дали сме тръгнали подир някое друго кану, или с нея има някакъв придружител? Ето защо се движеха тъй бързо. Но почакай, съкровище, скоро ще ти се изпари желанието за повторно бягство... само съм любопитен да се запозная с твоя съучастник.

— Много скоро можеш да направиш това, негоднико! — извика Джек, извъртайки рязко носа на кануто срещу течението. Същевременно той грабна карабината, сложи я на колената си и насочи дулото и към неприятелската лодка, намираща се вече едва на двадесетина крачки от него. В това положение той имаше възможност да борави с оръжието си по-сигурно.

— Проклятие! — извика надзирателят. — Това не е гласът на някой негър... това е...

— Един твой добър познат и приятел, друже — подвижна младежът, захвърли греблото в кануто и вдигна карабината, прицелвайки се. — Задръж кануто за миг в това положение, Сали, докато се справя с тоя негодник... а сега да видя кърмата ти, подлец такъв, иначе... кълна се в бога, ще ти изпратя един куршум в главата.

— Това е лодкарят от онази търговска лодка! — изкрещя надзирателят, скачайки от мястото си. — Момчета, давам ви сто долара, ако ми хванете този тип жив, за да го видя как ще увисне на въжето!

Робите заработиха с всички сили, при всяко потапяне на греблата лодката буквално политаше напред. Същевременно кормчията насочи носа й право към борда на кануто и Джек мигновено прозря намерението му. Удадеше ли му се да удари нестабилното кану с далеч по-здравата, набрала такава скорост лодка, то неминуемо щеше да се напълни с вода и да потъне. Попаднали във водата, двамата нямаха никаква надежда да се изплъзнат от ръцете на преследвачите си.

Потръпвайки от ужас, момичето извърна глава. Гласът на нейния палач изпълваше сърцето ѝ със смъртен страх. Съвсем механично тя изпълняваше заповедта на своя придружител да държи все още носа на кануто насочен срещу течението на реката. Решаващият миг настъпи. Кануто лежеше съвсем спокойно във водата, носено бавно от течението, а неприятелската лодка, пенейки водната повърхност, се приближаваше като стрела. Карабината бавно се повдигна нагоре, залязващата луна освети лъскавата ѝ цев. Джек съзнаваше, че животът му зависи от сигурния изстрел, и щом главата на надзирателя, мушката и мерникът застанаха в права линия, дълга не повече от десетина крачки, той натисна спусъка.

Пронизителен вик се сля с пукота на карабината. А Джек, захвърляйки оръжието в кануто, мигновено улови греблото. Носът бързо се извъртя под ъгъл с посоката на преследващата ги лодка и когато тя връхлиташе, кануто светкавично се изплъзна встрани. Неприятелската лодка също промени посоката си — смъртно раненият надзирател бе рухнал назад върху кормилото и го бе извил надясно и носът на лодката му се бе насочил срещу течението. А чернокожите, които даже и не подозираха, че белият ще изпълни заплахата си така бързо, а може би и не повярваха, че има карабина, захвърлиха изплашени греблата и скочиха на крака, за да се притекат на помощ на своя повелител. Царството на мистър Хуф бе свършило. Куршумът на младия лодкар го бе улучил право в челото. Наистина той беше все още жив, но издаваше само дивашки нечленоразделни звуци, а ръцете му раздаваха наоколо резки удари. Това внесе объркване сред целия му екипаж, а Джек не бе човекът, който би пропуснал да използва времето, подарено му по такъв начин.

След успешния изстрел той не нададе никакъв ликуващ вик, нито пък хвърли поглед назад към извъртялата се в обратна посока лодка. Изпълнен с нова надежда, но и с неприятното чувство, че има в кануто си незаредена пушка, той натисна греблото и с всички сили загреба към сушата. Вярно, че неприятелите му забелязаха бягството на кануто, смятано вече за сигурна плячка, но преди да вземат отново греблата, то вече спечели солидна преднина и съвсем наблизо до брега двамата избавени се понесоха надолу по течението.

Избавени? Боже мили, кой знае какви опасности ги дебнеха занапред, може би много по-ужасни от бързата смърт в реката. Но все

пак се бяха изплъзнали от този първи удар. Обезвреден бе най-върлият враг, който имаха в тази страна, а на всички останали младежът гледаше с леко и радостно сърце, изпълнено с дръзновение.

Лодката продължи да ги преследва. Негрите бяха положили тялото на умирация на дъното на лодката, защото и бездруго не бяха в състояние да му помогнат. В преследването обаче нямаше вече предишната настървеност. Та какво ли можеха да предприемат срещу белия те, всички до един роби? Дали имаха правото да посегнат на него и не заплашваше ли смъртно наказание всекиго от тях, ако вдигнеше ръка срещу някой от привилегированата свободна каста? Наистина този човек бе откраднал една робиня и може би съдилищата нямаше да ги оправдаят, обаче само... може би. Всичко това не им беше съвсем ясно, а първият изстрел бе последвал тъй бързо и безпогрешно и тъй мигновено бе взел една жертва измежду тях... можеха ли да се изправят още веднъж срещу това оръжие? И защо ли?

Двамата помощници на надзирателя обсъждаха тихо това, докато въпреки всичко гребяха колкото можеха по-бързо подир кануто. Но и бездруго не им бе възможно повече да догонят бегълците по вода. Заобикаляйки около короната на повалено в реката дърво, кануто внезапно бе изчезнало от погледите им, а когато се озоваха при дървото и задържайки лодката на едно място, се заловиха за стърчащите клони, забелязаха, че едно друго дърво, надвесило се ниско над реката, бе взело вече двамата под своя закрила.

Освен застреляния надзирател в лодката се намираха четирима чернокожи: двамата помощник-надзиратели, мулати, и двама от най-благонадеждните роби, избрани от Хуф за гребци. Но без бял предводител те не биваше да предприемат нищо на своя глава. Даже и ако отидеха в най-близката плантация, те се излагаха на опасността да бъдат заловени и задържани като избягали роби. Въпреки всичко двамата помощник-надзиратели имаха за свой дълг поне да отрежат на бегълците пътя по вода, като изтикат обратно в реката или пък пробият спрялото нейде на брега кану, което вероятно бе вече изоставено от двамата. В такъв случай възможността да ги открият и заловят в гората беше по-голяма. След кратко съвещание решиха да навлязат с лодката си сред хаоса от клонаци, през който тясното кану се бе промъкнало далеч по-лесно. После трябваше да съобщят за случилото се недалеч, оттук малко по-нагоре по реката и дори и да ги задържаха, лесно

можеше да се докаже тяхната невинност. Ето защо те предпазливо се заловиха за работа, като оставиха греблата върху пейките и започнаха бавно да придвижват лодката си напред, дърпайки околните клони. Скоро достигнаха мястото, където бе спряло кануто. Но преди да успеят да го различат добре в тъмните сенки на дърветата, бяха посрещнати от гръмовния глас на лодкаря:

— Назад, негодници! Промъкнете ли лодката си само на метър по-напред, ще понижа с куршума си първата къдрокоса катуна, която ми се мерне! Разбрахте ли ме!

Чернокожите не отговориха. Но за това, че човекът не се шегува, имаха кърваво доказателство на дъното на собствената си лодка и този път се измъкнаха от клонците по-бързо, отколкото бяха навлезли сред тях. Явно със сила нищо не можеше да се направи и те трябваше да измислят някакъв друг план, за да пресекат по-нататъшния път за бягство на кануто.

Междувременно Джек си бе изработил вече план. Щом кануто докосна с носа си речния бряг, който на това място не беше особено стръмен, Сали изскочи от лодката и застана трепереща на брега, за да изчака своя закрильник. Младият лодкар побърза да я последва и като стъпи веднъж на твърда земя, на сърцето му стана по-леко и радостно. Но първата му грижа бе отново да зареди изпразнената карабина — с готовото за стрелба оръжие той знаеше, че нямаше да му е трудно да държи невъоръжените роби на нужното разстояние. Той постоя известно време, ослушвайки се предпазливо, докато все още можеше да долавя гласовете им, а после отново безшумно се качи в кануто.

— Какво мислите да правите? — прошепна Сали и склучи изплашено ръце.

— Бъди спокойна, мила — предупреди я лодкарят със също тъй тих глас. — Най-напред трябва да разбере какво замислят онези негодници. Остани тук спокойно и не се бой от нищо. Ей сега ще се върна.

След като остави карабината в кануто, той започна бавно да го провира все по-напред и по-напред, докато най-сетне изчезна от погледа на страхливо следящото го момиче, потъвайки в сянката на тъмната корона на дървото. Изминаха няколко дълги минути, а той не се завръщаше. Дали не бе избягал? Дали не я бе предоставил сама на собствената ѝ съдба? При тази мисъл тя потрепери, мрачните корони

на дърветата отново зловещо зашумоляха над главата ѝ, а плачевният вопъл на кукумявката се разнесе из смълчаната гора. Цял половин час изтече в такова мъчително очакване. Най-сетне ѝ се стори, че долавя шума от разтварящи се храсти. Сърцето ѝ лудо заблъска в гърдите и ето че... той най-сетне се завърна. Дългото тясно кану си проправи път към брега и когато тя се наведе напред, за да улови и задържи носа му, Джек изскочи от него с карабина в ръка и се приближи до нея.

Не каза нищо, само взе всичко, каквото имаше в лодката, и започна да изтегля кануто по меката земя все по-нагоре и по-нагоре по брега. Трябваше да напрегне всички сили и да го повдига ту от единия, ту от другия му край, понеже момичето почти не беше в състояние да му помага. Най-сетне му се удаде да прикрие лодката зад един храсталак, а след това, доколкото можеше, се залови да заличава останените в меката почва следи. Според възможностите си и Сали подкрепяше усилията му. После той улови момичето за ръка, помогна ѝ да се изкачи по стръмния бряг, след което бързо навлязоха в гората. Той все още мълчеше и избираше за момичето по-откритите места, за да го улесни по възможност из този тежък път, докато оставиха брега далеч зад себе си.

Сали го следваше през тръстики и блата, през повалени дървета и клонаци, без да му задава никакви въпроси, нито пък да се оплаква. Ето че той внезапно се спря, хвърли одеялото си на земята, подпря карабината на един повален дънер, до който се бяха изправили, и дружелюбно каза:

— Е, дете, поне засега избегнахме опасността от преследване. Но ще имаш ли сили да ме следваш още няколко часа през този хаос от тръстика и храсталаци?

— Да — каза тихо нещастното момиче, — ще ви следвам, накъдето и да ме поведете. Няма да питам какво вършите и защо.

— О, не, мила, нямах това предвид — каза засмяно младежът. — Разбира се, че ще научиш съвсем точно какво мисля да правя. А дали ще успея, това е вече божия работа. Слушай: понеже прогоних онези негодници далеч от нашата лодка, те, естествено, ще си помислят, че искаме да им избягаме по вода. Знаят достатъчно добре колко сурови и диви са тези гори и няма да могат да си представят, че някакъв чужденец ще съумее да се промъкне през тях. Обаче в гората аз съм

като у дома си, тя ми е стар приятел и ти не би могла да си пожелаеш по-добър водач от мене.

— Но нали преследвачите ни ще отидат до най-близката плантация и ще насъскат тамошните хора по следите ни.

— Ако възнамерявах да го сторят тази нощ, сега щяхме отново да седим в кануто и да пътуваме по реката — каза Джек, — а сигурно щеше да ни бъде и значително по-удобно. Но те са завързали лодката си по-нагоре за храстите и искат до сутринта да ни попречат да се впуснем отново по реката. Това беше и най-умното, което можеха да направят, понеже през нощта не бива да слизат никъде на брега, пък и никой не би помислил да ни преследва през гората в тази тъмнина. Не знам как ще постъпят, когато се зазори. Но се надявам, че дотогава ще бъдем извън всяка опасност от тяхна страна. Когато се оглеждах за удобно място за слизане на брега, забелязах в гората по-надолу край брега да блещука слаба светлинка на не повече от половин час път. Сигурно там се намира къщурката на някой от онези дървари, които се заселват по целия бряг и струпват запаси от дървен горивен материал за преминаващите параходи. Всички те имат пред домовете си по някоя лодка или кану и доберем ли се до тази къща преди изгрев-слънце, нека тези четиримата си киснат горе и пазят колкото си щат. А после, ако е рекъл господ, ще те поведе към свободен и щастлив живот.

— Щастлив живот? — повтори с въздишка нещастното момиче. — Нима мога да се надявам на някакво щастие?

— Да, дете — каза с нежен глас иначе загрубелият, кален от студ и жег лодкар, като улови и задържа ръката на момичето. — Да, Сали. Измъкнем ли се невредими от всички заобикалящи ни опасности, можеш да се надяваш. Заслужила си го може би повече от хиляди други, които още с раждането си тънат в щастливо безгрижие. А сега горе главата! Веднъж си ми поверила живота си и аз ще се погрижа никога да не съжаляваш за това. Но да тръгваме! Само пилеем скъпоценното време в приказки, а ни предстои най-трудното; дълъг път през тръни и гъсталаци. Страхувам се да не бъде непосилен за тебе.

— О, не се грижете за мен! — възкликна момичето и за пръв път гласът ѝ прозвуча радостно и безгрижно. — Ще видите колко бодро ще ви следвам. Имам чувството, че от сърцето ми е паднал тежък камък. Боже мой, никога през живота си не съм знаела как се чувства едно

същество, за което се грижи някой друг! Вие сте първият човек, който се отнася към мен дружелюбно и от чиято уста не чувам груби и гневни думи. Даже и отново да попадна в ръцете на моите мъчители, дори и цял живот да трябва да изкупвам този единствен щастлив миг... пак не бих възроптала... ще кажа, че съм живяла.

— Бедно, нещастно дете — каза Джек. — Как е възможно да има такива дяволи с човешки мутри, които се наричат „подобие на бога“, а създават около себе си ад! Но може би ще дойде време, когато това робство ще бъде заклеймено като позор и проклятие, когато ще бъде забранено на тази престъпна паплач да размахва бича над един нещастен народ!... Но да оставим тези мисли... не се отделяй от мен, храбро момиче, а издържат ли силите ти само още няколко часа, тогава, струва ми се, ще сме преодолели най-лошото.

Той грабна от земята одеялото си, в което бяха огънати и завързани провизиите им, взе карабината и закрачи през тъмната гора, която луната вече не осветяваше. Внимателно избираше всяко място, което не беше тъй гъсто обрасло с растителност, и се спираше там, където гъстите корони на дърветата позволяваха да се ориентира по звездите. Грижовно помагаше на момичето да се прехвърли през всяко повалено дърво, изпречило се на пътя им, превеждаше я покрай зейналите тук-там ями и макар и бавно, двамата продължаваха да напредват. Вървяха тъй може би цели два часа, Джек бе тръгнал покрай един тръстикова пояс, където хрусталаците не растяха тъй нагъсто. Ето че скоро се озоваха на малко открито място, а там едно дърво, отсечено от човешка ръка, издаде близостта на някакво жилище.

Джек бързо се наведе и опипа с ръка земята. После енергично се изправи с тържествуващ възглас:

— Тук има път, има път!

— Път ли? — попита момичето, застанало вече до него.

— Да, съкровище мое, и при това коларски път, по който хората откарват дървата до реката. Брегът не може вече да бъде далеч. Чува ли шума от парахода, дето се спуска по Мисисипи? Ако знаехме точно къде се намира онази къща, за още по-кратко време щяхме да я достигнем.

— Ей там лае куче! — възкликна внезапно Сали, сграбчвайки ръката на младежа.

— Оттам се чува и камбаната! — извика ликуващо Джек. — Паракходът ще спре на брега да натовари дърва. След пет минути ще разберем как стоят нещата.

— Но той плава надолу по реката — каза боязливо момичето.

— И какво от това? — засмя се Джек със сърце, изпълнено с нова вяра и надежда. — Обичам гората, мила, и съм най-щастлив, когато чувам над главата си шумоленето на зелените върхари. Но от това странствуване из нея тя ми опротивя поне за няколко дена, а в крайна сметка ще е по-добре да се махнем отгук и заради дълбоките следи, които оставихме в меката ѝ почва. Дай боже да се доберем до парахода!

Нейде пред тях отново заби камбаната. Отривистите звуци се чува съвсем ясно, а Джек знаеше много добре, че този сигнал се дава през нощта само тогава, когато има пътници да слизат на брега или ако параходът ще товари дърва. Първият случай беше малко вероятен, понеже гъстата гора не издаваше никакви признаци за някаква плантация в близост. А ако параходът действително искаше да товари дърва, те щяха да имат достатъчно време, за да се доберат до пристана. Сега се налагаше преди всичко да разберат в каква посока се намира мястото, където плавателният съд щеше да акостира. Не останаха за дълго в неизвестност. Отново прозвучаха няколко кратки удара на камбана, а само след няколко минути те дочуха и остро свистене на изпусканата пара.

— Ура, вече знаем накъде! — засмя се Джек с несдържана веселост в гласа. — А сега напред! Още малко и сме при нашата цел.

Той закричи бодро по пътя и скоро двамата се озоваха на широка горска поляна. Може би отгук започваше фермата. Внезапно Джек забеляза пред себе си отражението на блещукащите звезди в някакво водно огледало и за свой ужас разпозна, че са застанали пред голямо блато, разположено между тях и речния бряг.

— По дяволите! — промърмори тихо под носа си той. — Ама че история — тъй близо пред целта и изведнъж това проклето блато.

— Подобни места гъмжат от алигатори — простена ужасено момичето, а Джек, комуто бе минала през главата същата мисъл, се почеса зад ухото.

— Да, знам, мила — измърмори той, — нали съвсем наскоро имахме такова приключение.

Отново се разнесе тънкото свистене на пара и тук, над откритата горска поляна, то прозвуча тъй, сякаш параходът се намираще на не повече от петстотин крачки.

— Ами ако се опитаме да заобиколим блатото? — обади се плахо момичето.

— Не става! — възкликна Джек. — Ще ни отнеме цялата нощ и освен това ще си изпотрошим кокалите в проклетите корени на кипарисите. Не, Сали, щом сме стигнали веднъж дотук, трябва да минем през блатото. Онова, което видях днес сутринта, ме кара да мисля, че алигаторите са страхливи зверове. Ето защо събери кураж и дръж карабината ми... само внимавай да не запънеш спусъка, а аз ще те пренеса отвъд.

— През блатото ли?

— Не се страхувай. На такива места водата много рядко е дълбока, навсякъде растат дървета. Няма да се оставим да ни изплаши една локва, я! Или все пак се боиш?

— Боя се за вас — отвърна тихо момичето и колебливо пое подаденото ѝ оръжие. — Но предпочитам да стана плячка на алигаторите, отколкото на моите преследвачи.

— И в единия, и в другия случай изгледите не са приятни — отговори Джек, — но се надявам да се изплъзнем и на едните, и на другите. А сега напред!

Той внимателно вдигна на ръце стройното момиче и със сигурна и дръзка крачка навлезе в ширналото се пред него пусто блато. Дъното му беше твърдо, а водата достигна само малко над коленете му — та оттук бяха минавали вече и колите, натоварени с дърва. Той продължи да крачи все по-навътре. От време на време вляво или вдясно се разнасяше някакво пляскане във водата и боязливо шарещият му поглед забелязваше тъмни предмети. Подозрителността му го караше да мисли за онези кафеникави зверове с огромни челюсти. Но при шума, който той правеше във водата, те се отдалечаваха и след не повече от четвърт час Джек отново усети, че стъпва по суха земя.

Ето къде се намираще и параходът. През храсталаците лодкарят различи огньовете по брега, запалени от екипажа, и след като се насочиха бързо към тях, двамата видяха и малката къща, разположена сред тясна полянка. Параходът бе спрял близо до брега, дебелите и здрави дъски-трапове бяха спуснати и по тях между сушата и борда

пъргаво сновяха хора — нагоре се изкачваха, нарамили на плещите си тежък товар дърва, а слизаха с празни ръце.

— Ами дали ще ни вземат? — прошепна боязливо момичето, в чието сърце отново се промъкна предишният страх поради близостта на толкова много бели.

— Изобщо няма да ги питаме — засмя се Джек. — Сега изправи глава, момичето ми, и не показвай, за бога, никаква уплаха! Качваме се право на борда. Докато тръгне параходът, никой за нищо няма да ни попита — сега хората нямат време за подобни неща. После остави на мен да се погрижа за всичко друго.

Той улови ръката на Сали и бавно навлезе сред тълпата от хора, които, без да му обръщат внимание, продължиха да се движат насамнатам, погълнати от работата си. Вярно, че неколцина от тях загледаха учудени женската фигура. Помислиха си: може би са пътници от парахода, а може би са и от тукашната къща. Но какво ли ги засягаше това.

Двамата закрачиха по дъските зад един от носачите на дърва и после, без да се бавят, се отпавиха към тъмната средна палуба, минавайки между спящи и играещи хазарт различни хора. Никой не им обърна внимание и скоро Джек откри една койка, която бе свободна в момента. Той хвърли в нея одеялото си, после издуха барута от гнездото на запалката на карабината си, постави оръжието в ъгъла и изглеждаше така, сякаш вече се чувствуваше напълно като у дома си.

В този миг камбаната заби отново. Хората бяха приключили работата, плавателният съд бавно се насочи навътре в реката. Онези от пътниците, които бяха помагали при пренасянето на дървата, се завърнаха на средната палуба.

— Ехей, приятелю — обади се един висок кентъкиец, който се бе накарал да се върне на изоставеното си място за спане, но съвсем неочаквано го намери заето. — В тази койка спя аз, я си извади одеялото оттам!

— Това място ваше ли е? — попита Джек.

— Да, имаш ли нещо против? — дръзко попита мъжът.

— Не, приятелю — прозвуча спокойният отговор. — Но току-що се качих на борда с жена си и не виждам никакво друго място за нея. Ако настояваш да спиш в койката, тя ще трябва да прекара нощта върху някой сандък, ако пък ѝ отстъпиш мястото си, ще ти го заплатя.

— Не исках да кажа такова нещо — измърмори добродушно човекът, хвърляйки поглед към миловидното лице на момичето, покрито се с гъста руменина. — Мадам, легнете си спокойно в койката и ще се радвам, ако използвате одеялото ми за възглавница. Иначе ще ви бъде доста твърдичко.

— Благодаря ти, приятелю — каза Джек, хвана ръката на човека и я раздруса.

— Глупости — промърмори той, — няма защо. След тези думи той се обърна, изпъна се върху един от най-близките сандъци и въпреки неудобното си положение скоро заспа сладко и непробудно.

В това време Джек подреди за спане предоставената им койка, зави с вълненото одеяло измореното момиче, а после се отправи към предната част на парахода при огнярите, да изсуши на огъня измокрените си дрехи.

---

[1] Гребло, употребявано за лодки от типа „Русалка“. — Б.пр. ↑

СОЛОМОН

Все още нямаше причина да се страхува за своята безопасност. Сали беше достатъчно бяла, за да не възникнат подозрения у когото и да било, че в жилите ѝ тече негърска кръв, освен ако не я познаваха лично. Обикновено у кварталонките остава само едно по-тъмно оцветяване на ноктите, издйнически известяващо произхода им. Но и то е толкова незначително, че би направило впечатление само на някой внимателен наблюдател, самата Сали знаеше това и би могла да се предпази от подобно разкритие.

Джек обаче не можеше да заспи въпреки неимоверното напрежение през последната нощ, въпреки възбуденото състояние, в което се бе намирал непрекъснато. За пръв път ясно осъзна опасността, на която се излагаше, едва сега, когато се озова сред хора, в чиито ръце би бил безнадеждно загубен само ако научеха нещичко за случилото се през изминалия ден. Докато бе траяла възбудата, тя бе потискала всяка друга мисъл у него освен мисълта, как да се изплъзне от преследвачите. Но сега, когато се бе поуспокоил и не го застрашаваше вече непосредствена опасност, кръвта му се охлади и той започна да премисля. Попаднал сред робовладелческите щати на параход, който в този момент, пъхтейки, бързо го отнасяше все по на юг, той всяка минута бе изложен на опасността някой да разпознае момичето или пък да се усъмни в произхода му. В такъв случай или трябваше да се откаже от нея, или... да даде обяснение за присъствието ѝ тук. Джек не желаше първото, нито пък можеше да стори второто, а навлечеше ли си веднъж някакви подозрения, беше загубен. Настъпващият ден неизбежно щеше да разкрие тяхното успешно бягство, както и убийството на надзирателя, а макар и да не изпитваше никакви угризения на съвестта относно смъртта на последния, знаеше много добре, че около нея щеше да се вдигне страшна шумотевица и вестниците щяха да разпространят вестта заедно с точното описание на избягалото момиче с най-голямата възможна бързина.

На всичко отгоре никога досега озлоблението на Южните щати срещу Севера не е било по-голямо. Никога досега робовладелците не са бдели тъй строго над своите въображаеми „права“, както през последните месеци. Страшно сурово наказваха всички негри, срещу които се появеше и най-малкото подозрение, че таят метежнически замисли. С най-голямо усърдие се преследваше всичко, което можеше да има и най-незначителна връзка с дейността на противниците на робството в Севера, и в почти всички по-големи градове на Юга се провеждаха събрания за взаимно подпомагане на робовладелците с всички налични сили и средства в борбата им срещу Севера. Джек бе чувал тези неща още преди тръгването им от Северните щати и с болезнена яснота си припомни предупреждението на Стария да се пази и да внимава в името на бога, за да не бъде обесен.

В никакъв случай нямаше намерение да продължи да пътува надолу по реката повече, отколкото бе необходимо. И както се оказа, още с настъпването на деня щеше да му се предложи удобен случай да си избере място за слизане на брега. Много добре му бе известно, че единствената по-сигурна закрила на първо време можеше да се намери само в някой по-голям град. И когато научи от един от моряците, че при изгрев-слънце ще достигнат Начес, най-значителния град в щата Мисисипи, той реши да слезе там заедно с момичето. Не бе възможно все още новината за избягалата робиня да е стигнала дотам, а всеки ден, та често и по три-четири пъти на ден от един такъв град той щеше да има възможност да вземе някой пътуващ нагоре по реката параход.

На зазоряване излезе от каютата си човекът, който имаше задачата да огледа и провери стоките, предназначени за Начес, както и слизащите там пътници. Джек му се обади преди всичко, за да си заплати пътуването.

— Ха! — възкликна учудено оня, когато разбра какво иска от него младежът. — Ами къде се качихте?

— При последното спиране на брега, там, където натоварихте дърва — отвърна Джек, който знаеше много добре, че не съществуваше никаква опасност, ако кажеше истината. — С жена си бях на гости на моя брат и сега се връщам у дома. Живея в Начес.

— Аха! — измърмори само човекът, който не видя в думите му нищо необичайно. Подобни неща ставаха всеки ден. — Значи такса за двама, за вас и за жена ви, така ли?

— Да, за двама ни.

— Е, дайте общо два долара — гласеше отговорът. — Ако се бяхте качили още от Виксбърг, трябваше да платите три.

Джек брой парите, получи квитанция и събуди Сали, за да не пропуснат спирката. Когато стъпиха безпрепятствено на брега, Джек веднага влезе в една немска странноприемница, разположена в подножието на хълма, тъй като искаше да избегне всяка възможност за среща с каквито и да било познати. Единствена пречка им създаде намирането на самостоятелна стаичка, но най-сетне и това им се удаде. Така бегълците бяха в безопасност и Джек с мъчително нетърпение зачака появянето на първия параход, пътуващ нагоре по реката. Но параходът все не идваше и не идваше!

През целия ден той многократно се изкачва по Наческия хълм, за да погледне надолу по реката. Но колкото и често да минаваха параходи по нея, колкото и много да бяха срещали самите те пътем, толкова по-пуста изглеждаше в този ден Мисисипи. Дори и да се чуеше някой параход да пухти, той винаги слизаше надолу по реката.

Така Джек прекара нащрек цялата нощ. Само от време на време оставаше при нещастното момиче да го поуспокои, защото то вече примираше от панически страх. Времето минаваше, а при бързината, с която подобни новини се разпространяваха из щатите, можеше всеки миг да се очаква да почне тяхното издирване.

Най-сетне Джек изпадна в такава страшна възбуда, че щом видеше нейде двамина тайно да си шушукат или пък само някой да го погледнеше въпросително, макар и случайно, сърцето му започваше да бие по-бързо и на няколко пъти едва не се издаде сам.

И най-сетне, най-сетне, когато изгряващото слънце позлати къщите по хълма и лъскавите стъкла на прозорците им започнаха да хвърлят отражения от неговите лъчи, по реката се зададе широк и мощен параход — от онези, които плават редовно между Ню Орлиънс и Сейнт Луис. Всички те спират и в Начес, за да слязат и се качат пътници, да разтоварят стоки, а понякога и да вземат някакъв товар за Севера.

Впрочем, ако новината за случилото се бе достигнала вече до Начес и ако търсеха бегълците и в този град, Джек знаеше много добре, че на пристана ще има поставени полицаи, които да оглеждат слизащите и качващите се пътници. Колкото дръзко и безстрашно да

посрещаше всяка ясно видима опасност, толкова по-сковаващо му въздействува сега тази — неизвестната. Това положение на несигурност, в което се намираха, го бе обезсилило съвсем и когато влезе в стаята при Сали, за да я изведе, колената на момичето се подгънаха разтреперани, защото смъртнобледото му лице я бе накарало да си помисли най-ужасното.

— Открити сме! — възкликна тя и скри лице в дланите си. — О, не крийте от мен — преследвачите са по следите ни!

— Но, дете, знаеш ли как ме изплаши! — рече младежът и сам усети как се разтреперват и неговите колене. — И не говори толкова силно! Тези стени са тъй тънки, а достигнат ли подобни думи до уши, до които не бива да достигат, това би могло да бъде гибелно за нас! Успокой се, ела, все още не се е случило нищо, което да ми дава повод да си мисля подобни неща. Но и ние самите не трябва да губим кураж. Никой не бива да разбере по лицата ни, че се боим от нещо. Едва тогава можем да се надяваме всичко да мине добре. И тъй, горе главата, момичето ми! Твоето бягство вече показва, че имаш решителен характер. Довърши докрай започнатото. Само след няколко дни ще бъдем в безопасност.

— Тогава да тръгваме — каза момичето, съвземайки се с усилия, — имате право... няма да ви разочаровам.

Джек видя как миловидните ѝ, замъглени от сълзи очи го поглеждат усмихнато и този поглед сякаш възвърна предишната дръзновена смелост в сърцето му. Той забрави съществуващата за самия него опасност и загрижен само за прелестното същество, предоставило се на неговата закрила, почувствува, че има необходимата сила, за да довърши започнатото дело. Дори и слабоволевите хора биват обзети от своеобразно, непознато чувство на сила, от едно твърдо упование, когато към тях обърне очи за помощ някой още по-слаб човек. А колко по-възвисен трябва да се почувствува от това усещане един млад и енергичен момък, свикнал на опасности още от юноша, разколебал се само за миг. Ръката му стисна още по-здраво вярната карабина, която отново праметна през рамо, и когато момичето закрачи редом с него към парахода, погледът му беше твърд, макар и тайно изпитателно да оглеждаше всичко наоколо.

Пресрещаха го само непознати хора с безразлични лица, но уловил момичето за ръка, той с мъка си проби път до палубата,

провирайки се сред страхотната блъсканица от зяпачи, които винаги се натрупват при пристигането на някой параход сред носачите на багаж и слизащите пътници.

Впрочем Джек не бе пропуснал да вземе всички предпазни мерки и добре бе използвал свободното си време в Начес, за да прикрие по момичето всичко, което би могло да бие на очи. Твърде широката рокля на добрата достопочтена мисис Поулридж бе заменена с друга, вече по мярка на Сали. Ново боне предпазваше лицето ѝ както от слънчевите лъчи, така и от любопитните погледи на тълпата, а леки ръкавици скриваха издйническото оцветяване на ноктите.

И ако отначало, преди да бяха огледали всички пътници около тях, за да се убедят, че са заобиколени само от непознати, те изпитваха твърде неприятно усещане на борда, после то отстъпи място на едно друго чувство — чувство на по-голяма сигурност. Веднъж само да останеше плантацията зад гърба им, да можеха да се измъкнат от непосредствената близост на най-опасните си врагове, тогава най-тежкото щеше да бъде преодоляно. Наистина Джек се бе надявал още предишната вечер да вземат някой параход, пътуващ нагоре по реката, тогава те биха минали през онази тъй опасна за тях местност още през нощта и на зазоряване тя щеше да остане далеч зад гърба им, но пък такива големи плавателни съдове като този, на който се намираха сега, много рядко спират при самотни плантации. А това намаляваше опасността и за двамата. Но каквото и да ги застрашаваше, те нямаха никаква друга възможност да се доберат бързо до свободните щати.

„Кралицата на Запада“, както се казваше параходът, се бореше с всички сили срещу силното течение на Мисисипи и докато Сали си избра едно тъмно ъгълче в средната палуба, Джек се отправи към предната палуба, за да огледа хората, които се намираха там.

От откритата предна палуба, където беше първият етаж на каютите, в момента слизаше възрастен господин, който бе пожелал да бъде свален на брега при следващата плантация. Прислугата, обслужваща каютите, го следваше с багажа му. Междуременно моряците бяха пригответили отстрани на парахода лодката, в която той след малко се качи. Докато моряците го откарваха на брега, машините на парахода работеха на бавен ход, достатъчен, за да не може течението да повлече надолу плавателния съд. Така огромният параход застана почти неподвижен във водата.

В същото време по реката се спускаше малка флотилия от тежки търговски лодки и екипажите им работеха усилено, за да избегнат парахода, който нямаше възможност да се приближи повече до брега, понеже газеше поне пет-шест метра.

Джек бързо огледа търговските лодки. Не беше лесно да ги различиш една от друга, всички сковани по един и същ начин от груби нерендосани дъски, с еднаква форма и само някои от тях по-големи, а други по-малки. И много трудно би могло да се отличат една от друга, ако този или онзи собственик не изрисува нарочно по продължението на лодката бяла или червена ивица или пък не постави някакво флагче.

До кормилото на първата лодка, която бързо се спускаше по реката, стоеше мъжка фигура, приличаща отдалеч на стария Поулридж. Обаче лодката беше с широка бяла ивица, а нямаше никакво флагче. Следователно не можеше да е неговата. Погледът на Джек бързо се отмести вече към другите лодки, когато на първата се появи малко кученце и започна да лае по пухтящия параход.

— Дакелът! — неволно възкликна високо Джек и веднага след това разпозна своя стар капитан.

— Хей, лодката! — извика той ликуващо от предната палуба и Поулридж, който току-що с все сила бе извил кърмата на своя плавателен съд, за да мине свободно покрай парахода, сега бързо се извърна по посока на вика.

— Хей, как е на борда? — подвижна им Джек, скачайки върху ниския парапет. — Всички добре ли са?

— Джек! Да пукна, ако не е той! — изкрещя Бил.

— Джек! — извика ликуващо Стария, който също го разпозна и размаха шапката си за поздрав. — Ура! Момче, всичко наред ли е?

— Всичко е наред! — изкрещя в отговор Джек, докато лодката бързо преминаваше покрай него.

— Чудесно... чудесно — кимна старият човек, а Бил като че ли се нагани да изреве едно силно „ура“. Но дори и действително да бе имал подобно намерение, той все пак навреме се опомни и всички размахаха шапки за поздрав към своя другар. В същото време Стария подвижна нещо под палубата на лодката си и изведнъж се появи и достопочтената мисис Поулридж. Бяха отминали вече доста надалеч, за да му извика нещо, но тя развя за поздрав някаква стара кърпа, грабната набързо отнейде, и не престана да маха, докато параходът не

пое шумно отново срещу течението. След няколко минути лодките изчезнаха.

Неколцина от екипажа на парахода бяха гледали как лодкарите ликуващо поздравиха пътника. Такива сцени се случваха много често, понеже тези хора се спускат по течението на реката с непохватните си плавателни съдове, а после се завръщат обратно в родния си край още с първия параход. Съвсем естествено беше да се поздравят стари познати, срещнали се случайно.

Но срещата зарадва Джек не само заради това. От една страна, беше радостен, че можа да извика на другарите си последно „довиждане“, а от друга — защото се убеди, че лодката е в безопасност, че не е била повече преследвана или ако е била, то не са я открили. Следователно не е било възможно да я подведат под отговорност заради закрилата, дадена през онази вечер на избягалата робиня, макар и за кратко.

Впрочем за по-голяма сигурност старият Поулридж бе свалил своето флагче и бе изрисувал на лодката си бяла линия. Така че разпознаването ѝ измежду стотици други плаващи по реката лодки, бе почти невъзможно или поне страшно трудно. Между другото той хич не се беше бавил там горе и във всеки случай правеше всичко възможно час по-скоро да се измъкне от района на тамошната плантация. По-надолу по реката нямаше защо повече да се бои за себе си, нали и преследвачите му знаеха, че кварталонката бе напуснала лодката му.

Джек бързо се върна на средната палуба, за да съобщи на момичето новината, че бе видял тъй познатата им лодка. После той още веднъж положи най-топли грижи за това същество, поверило се в неговите ръце, за да се чувства то колкото е възможно по-удобно.

Запознат от доста дълго време с живота на борда на тези параходи, тъй като бе пътувал с тях неведнъж по Охайо и по горното течение на Мисисипи, лодкарят бе накупил в Начес какви ли не готварски съдове и провизии, които щяха да им бъдат необходими за около една седмица. Впрочем пресни хранителни продукти можеха да се купят из всички малки или по-големи градове нагоре по течението на реката, където параходът щеше да спира — Джек се зае със задачата да приготви обяда, нещо, което става много често на борда на параходите, и затова не направи никакво впечатление. Сали имаше

възможността да остане скрита в своето ъгълче. Впрочем обядът се състоеше само от кафе и студен бюфет, следователно не беше трудна работа да се приготви и на Джек му остана достатъчно свободно време да излиза навън от време на време, за да се ориентира къде са. Та нали отново се приближаваха до онова място, където предната вечер през блатото се добраха до къщата и намериха убежище на борда на парахода.

Междувременно „Кралицата на Запада“ отново спря при една плантация, за да могат да слязат или да се качат някакви пътници. Джек обаче умишлено не се показва навън, защото не желаше да се среща повече с никакви познати из тази опасна местност.

Впрочем престоят бе съвсем кратък и параходът продължи нагоре по реката, но по-близо до левия ѝ бряг, на който се намираще къщата на дърваря, където ги бе извел през онази нощ техният път през гората. Наистина младежът бе огледал мястото само на несигурната светлина от високо лумналите огънове, но въпреки това той различи местността и сърцето му заби по-силно, щом видя пред себе си да изплува онази позната околност.

Много му се искаше да извика и Сали, да ѝ покаже мястото, което бе свързано с толкова техни спомени, обаче голяма част от пътниците на средната палуба бяха потърсили в този жарък ден по някое по-прохладно местенце навън, в сянката на покритата част от палубата, още повече че долу непрекъснато гореше и готварската печка. А Джек се стремеше да избегне всяка излишна поява на Сали пред погледите на човешката тълпа.

Но този път не спряха. Параходът имаше на борда си дърва, които щяха да стигнат чак до вечерта. За кратко време минаха разстоянието, измъчило ги предния ден толкова много, защото трябваше да си пробиват път през гората. От борда Джек ясно различи откритото блато, което бе прегазил през онази нощ със Сали на ръце... а дали преследвачите не търсеха все още нейде отсреща следите му? При тази мисъл той се позасмя тихичко с чувство на превъзходство, но в същия миг брегът отново привлече вниманието му. Преминаваха близо покрай гората и малко по-нагоре се виждаше вече и островът, откъдето кануто бе започнало бягството си. Ей там беше тръстиковият пояс, през който с голяма мъка си бяха пробивали път... а ето къде започваше пясъчният нанос, зад който бяха потърсили убежище, там

водата бе подмила стръмния бряг и смъкнала в реката отделни коренища. А там при ниско сведеното дърво с широката корона, разрошвана от мътните талази, трябва да беше мястото, където бе останала упорито на пост онази лодка, да ги изчаква, тогава...

— Там било, масса — внезапно прошепна тих глас край него и когато той се огледа изплашено, видя до себе си някакъв стар негър, който само с очи му направи знак да го последва.

Джек имаше чувството, че всичката му кръв се бе смразила, а крайниците му се бяха парализирали. А старият негър, без да му обръща повече внимание, закрачи бавно към другата страна на парахода, към нажежения от пламтящото обедно слънце коридор, избягван от всички пътници. Там нямаше никои и след като Джек последва чернокожия съвсем механично, без да бъде способен да разсъждава смислено, последният отново се обърна към него:

— Вие сте от лодка на масса Поулридж, нали?... Псст — предупреди го той, макар че Джек продължи да мълчи, неспособен да пророни и дума, — аз знае всичко... бил съм в лодка, къде вие на масса Хуф стреляли в чело с куршум тъй хубав, че той можал само да размаха малко ръце и ритне с крака. Никога не живял по-лош букра от него и нещастни чернокож на колене благодари на бог, че дявол взел лош букра... Соломон не издаде вас...

— Ама ти откъде се взе? — едва прошепна Джек, все още неспособен на някаква друга мисъл.

— По-скоро аз трябва тъй пита вас — отвърна негърът, като се засмя безшумно, — откъде взели вие... сигур страшно хитро подхванали неща, та още днес отново пътува оттук нагоре, сякаш идва откъм Ню Орлиънс. Аз съм тук с наша лодка, а двама мулати, помощници на надзирател, и Сципион седят отпред на носа и спят на слънце... всички те кат кучета изморени. А сега и най-хубавото: мастър също на борд.

— Твоят господар?

Соломон кимна широко ухилен, при което се видяха два реда бели зъби.

— Страшно би се зарадвал, ако знаел колко близо... — Соломон първо се огледа предпазливо, за да види дали някой не се е приближил зад него, и после тихо прошепна: — ... до Сали.

— Ти видя ли я? — попита Джек изплашено. Негърът се засмя и намигна.

— Соломон не глупав... макар тя носи изискан рокля и боне, а и ръкавици имат кат знатен лейди. Но, боже, благослови туй дете! Те отнесли с нея тъй зле, че камък можел заплаче... масса Хуф и онез две женища, и Соломон предпочете жив одерат кожа, отколкото издаде нея.

— Ами ако някой от другите види момичето, някой от мулатите...

— Псст! — Соломон усмихнато поклати глава. — Тя видяла вече Соломон и знае, че той не издаде. Миналата година, кога Соломон бил болен, тя грижила за него кат дете и му носила хубав неща и затова масса Хуф нея бил. Е, най-сетне, той лежи там отсреща заровен. Не можем получи по-зъл надзирател от него...

— Но аз трябва да предупредя Сали.

— Няма защо. — Негърът го задържа. — Видяла вече Соломон. Соломон на нея леко кимнал и тя чевръст се мушнала в койка и спи сега с лице към стена.

— Ами ако господарят ти накара да претърсят парахода?

— Ха, глупости — изсмя се старият негър, — не сеща дори, че вие могли отидете толкоз далеч надолу, а пък сега вече отново минава оттук нагоре. Вчера, кога ние не намерили кану, Соломон не казал нищо, кат видял следа къде някой изтеглил кану нагоре по бряг. После продължили гребе нагоре към плантация, изпратили веднага вестоносец до господар, а труп оставили лежи на бряг. И докато бели полицаи с кучета влезли в гора да правят лов на Сали и букра, наша лодка с друг полицаи се спуснала по Мисисипи — далеч, далеч надолу, и известили всички палестинци, и бели направили хайка из гора, и оставили постове при всички лодки по бряг. Но мастър дошъл с първи параход долу при нас и понеже не останал никой надзирател в негов дом, той сам трябвало се връща колкото може по-бързо. Обаче утре иска отново спусне надолу по река.

— Но ако ме познае някой от вашите хора?

— Ами — каза Соломон, поклащайки глава. — Не разпознае вас, ако не заедно със Сали. Един букра също кат всеки друг букра. Но вие влезе вътре, седне в някой ъгъл, нахлупи ниско шапка и спи. Никой не погледне вас, а след половин час ние вече стигне плантация.

— Сбогом, Соломоне — каза Джек, подавайки му ръка, — ти си славен и честен човек.

Негърът се огледа боязливо, преди да поеме подадената му ръка. После я сграбчи, стисна я сърдечно и след като бързо отдръпна своята, прошепна:

— Благодаря, масса, но ако някой види, че подава на беден черен негър ръка... тогава, о, голи, голи, каква тупурдия се вдигне! Поздрави от мен Сали, Соломон не бива при нея отива... нека ѝ каже, че чернокожи мъже молят за нея и... масса се отнася добре с нея, нали?

— Като към моя сестра, Соломоне — сърдечно каза младежът.

— Бог благослови вас, масса... бог благослови вас! — прошепна старият негър, като стисна още веднъж бегло ръката на белия. — А сега да тръгва и сигурното си е сигурно.

Без да продума повече, той се извърна и се намери да се върне в закритото помещение на средната палуба.

— Хей, Соломоне? Къде си се сврял, нехранимайко? — извика тъкмо в този момент някакъв бял, който излизаше от средната палуба. Той имаше висока, яка фигура, облечен бе много елегантно в светли летни дрехи, на главата си носеше широкопола извънредно фина панамена шапка, а в ръката си държеше бамбуково бастунче.

— Ето мен, масса — извика Соломон. — Тъкмо връща, погледнал сал дали наша лодка здраво вързана.

— Аха — рече плантаторът и се обърна с лице към реката. — Бен, ела насам! Къде е Сципион? Идвайте тук, по дяволите, колко пъти трябва да ви вика човек. При следващата плантация искам да слеза на брега. Ще се справите ли после с греблата срещу течението?

— Много трудна работа, масса — каза Сципион, другият негър, сваляйки шапка със страхопочитание. — Точно там страшно силно течение.

— Хич не трудна работа, масса, Сип толкоз разбира от течение — увери го обаче Соломон, за когото най-важното бе господарят му и неговите роби час по-скоро да напуснат борда. — Само две места то малко по-силно.

— Добре тогава, щом спрат парахода, бъдете готови за работа!

— Само на две места малко по-силно, как не — промърмори Сип недоволено под носа си. — Ама ще види... само на едно място малко по-силно и туй място по целия ни път.

Сложил крак на напречната летва на парапета, подпрял лакът на коляното си, плантаторът стоеше на задната част от палубата, заобиколен от своите негри, за да изчака спирането на парахода.

Джек знаеше, че се намира пред господаря на Сали, и макар да не съществуваше опасността той да го познава, лодкарят не можеше да не се страхува от среща с някого от другите чернокожи. Наистина съвсем близо до колелото на парахода, защитена с предпазен навес, имаше още една врата, водеща към средната палуба, обаче там също бе възможно да срещне някой от току-що повиканите негри... Ами Сали... но нали тя бе видяла Соломон и бе предизвестена за заплашващата я опасност. За момента не му оставаше нищо друго, освен да прикрие самия себе си колкото може по-добре.

Заедно с тъй внезапно надвисналата над главата му опасност у Джек отново се породил неговото безстрашие и дързост. Ето защо, щом плантаторът се появи на тесния външен открит коридор, лодкарят спокойно го погледна, после бавно се обърна и облегнал на парапета, се зазяпа във водата. Той чуваше чернокожите да разговарят зад него и до него, чувствуваше как го докосваха, преминавайки покрай него, обаче не обръщаше глава ни наляво, ни надясно, а силно и невъзмутимо си подсвиркваше „Янки Дудъл“, американския национален химн.

Ето че изведнъж колелата престанаха да бият водата, разбунените талази, в които се бе загледал, се поуспокоиха и тежкия параход продължи да пори водите, тласкан само от собствената си инерция.

— Сип, я помага тук — подвикна Соломон, усърдно развързвайки въжето, с което стройната им йола бе завързана отстрани на широкия параход, — скачай долу, момче, помагай маса слезе в лодка!

Чернокожите чевръсто приближиха колкото бе възможно повече лодката под издадената навън кърма на парахода и докато двамата мулати, застанали горе, помагаха на господаря си да се спусне, отдолу двамата негри го подкрепяха, да не би да си удари крака в пейката.

Спокойно и невъзмутимо, без никаква дума на благодарност, плантаторът посрещна тази проява на услужливост, която се разбираше от само себе си, и хващайки се здраво за рамото на Соломон, запрескача пейките, за да стигне до меко тапицираната

седалка при кормилото. Двамата мулати бързо го последваха, от борда им хвърлиха въжето и гласът на капитана извика на лоцмана:

— *Go ahead!*^[1]

След сигнала за тръгване колелата пак заработиха, параходът отново се напъна срещу течението, а лодката се насочи към брега.

Соломон, който беше на задното гребло, хвърли поглед към средната палуба на парахода, но младият лодкар вече бе изчезнал от мястото си.

---

[1] *Go ahead!* (англ.) — Напред! — Б.пр. ↑

ПЪТУВАНЕ КЪМ СВОБОДАТА

Междувременно Сали преживя един час в същински адски мъки, в това кратко време изпита с двойна сила страха и терзанията от последните дни.

Тя си седеше пред койката полубудна-полузадрямала, със сърце, изпълнено от розови надежди за свободен живот. Забравила всяка опасност, тя вече почти не мислеше за заобикалящата я действителност, а изпитваше само блаженото чувство, че пухтейки и боботейки, параходът я отнася все по-далеч на север. Но ето че в един момент някой от преминаващите през средната палуба се спря пред нея и като си мислеше, че е Джек, тя вдигна поглед към него, ала в следващия миг усети как сърцето ѝ спира да бие, защото пред нея стоеше Соломон, негрът на нейния господар. Тя дори не бе в състояние да свали поглед от него. Само видя как старият чернокож първо се озърна предпазливо наоколо, а после приятелски ѝ смигна и посочи към койката. След това той пак се огледа, сякаш очакваше някой да се появи зад гърба му, и бавно напусна палубата.

Тя дойде на себе си едва когато негрът извърна поглед от нея и го видя да изчезва през тясната врата. Знаеше, че Соломон никога не би стъпил сам на парахода, и смътно надявайки се, че той все пак не би я издал, тя се изправи, обърна се бавно към стената и покривайки главата си с бонето, легна в ниската койка с гръб към палубата. Когато малко по-късно Соломон отново хвърли бегъл поглед в помещението, за голямо свое задоволство я видя сгушена по описания начин и тогава, както вече ни е известно, той се нареди да намери и нейния придружител.

През всичкото това време момичето остана неподвижно в същото положение и макар че тялото ѝ си отпочиваше, сърцето ѝ се разкъсваше от мъчителен панически страх. Ето че в този момент тя долови гласа на своя господар... разбра, че нейният закрилник, сигурно нищо неподозиращ, е изложен на същата опасност, на която бе изложена и тя, но не биваше да се показва, за да го предупреди. Долови

и гласовете на мулатите, на нейните палачи... Най-сетне параходът спря. Бяха ли я открили, бяха ли достигнали вече плантацията, дали някоя груба ръка нямаше внезапно да я сграбчи и тъкмо когато е застанала пред прага на щастието си, на вече докоснатата свобода, брутално да я повлече назад, към предишния ужасен живот?

Всичко беше спокойно. Параходът отново потегли, забоботи машината, засвистя парата, зашумяха тежките колела и вълните зад кърмата с плясък се заблъскаха една о друга. Сали едва смееше да диша — искаше да се моли, не можеше. Мислите ѝ се объркаха и пред нея отново възкръснаха старите кошмари от изтеклите години. Ето че някаква ръка докосна рамото ѝ... дали бяха открили избягалата робиня? Тя се разтрепери, сякаш обхваната от силна треска.

— Сали — прошепна тихо до ухото ѝ дружелюбният утешаващ глас на Джек, — успокой се, мила, и стани. Опасността отмина — последната, която ни заплашваше. Спасени сме.

Момичето все още не помръдваше. Твърде бързо бе последвал обратът — обрат от току-що изживените страх и мъка към щастие и сигурност. Най-сетне мъчително потисканите чувства намериха свободен отдушник в порой от облекчителни сълзи. Джек отдръпна ръката си — та нали сълзите отпускат свитото сърце — и тихо и мълчаливо седна под койката, изпълнен с онова нежно чувство, което твърде често проявяват дори и най-грубите и сурови американски пионери, особено спрямо жените. Ала нещастното момиче бе калено в страдания и много скоро превъзмогна моментното чувство на слабост, което се опитваше да я обезсили. Още в койката тя свали бонето, отметна гъстите коси от челото си и бавно се надигна от постелята.

Щом Джек видя, че се кани да стане, безмълвно напусна мястото си, отново излезе навън и застана до парапета на левия борд. Параходът все повече и повече се приближаваше към плантацията, където бе живяла Сали. Най-сетне той успя да различи носа, зад който реката описваше широка дъга на запад. Ето че вече видя сред тъмната зеленина на градинските дървета да надничат покривите на къщите, а все още се колебаеше дали да извика Сали или не. Обаче момичето се бе приближило вече до него и замислено и безмълвно гледаше към тъй добре познатата ѝ местност.

— Ей там са онези ужасни колиби — каза тя най-после сякаш на себе си и потръпна. — Там е и къщата, която се превърна в ад за мен и

която ще остане ад за още много бедни и окаяни създания... Не мога да я гледам повече — прекъсна тя внезапно мисълта си, — струва ми се, че усещам над главата си вдигнатия камшик и чувствавам как силните удари разкъсват кожата ми.

— Аз отмъстих за тебе, мое бедно дете — каза сериозно младежът. — Негодникът, който те изтезаваше, сега лежи заровен в земята с продупчен мозък. Няма повече да размахва камшика, няма да бъде вече бич за нещастниците.

— И заради мен проляхте човешка кръв — каза Сали, поглеждайки го трогната в очите, заради мен рискувахте собствения си живот, заради една нещастна презряна робиня.

— Сали — помоли я Джек, — нали знаеш много добре, че го сторих само заради теб? Но първо се успокой, мила, прогони тъжните мисли от главата си. Заедно с това място зад гърба ни остава и всяка опасност — отърси се от страха и грижите. Хората наоколо не бива да заподозрат какво все още те потиска. Покажи се ведра и безгрижна, не забравяй, че само след няколко дни завинаги ще се измъкнем от робовладелческите щати. Далеч нагоре по тази река се намира една свободна и красива страна — моята родина, която ще стане и твоя. Ще забравиш ли нерадостните грижи?

Сали отправи към него поглед, в който сякаш като на длан бе разкрита цялата ѝ душа, после му кимна приветливо и с умоляващ глас каза:

— Дайте ми още само един-единствен час, после всичко ще премине и ще бъде... забравено.

И преди той да успее да отговори каквото и да било, тя отново изчезна в средната палуба. А на Джек му се искаше просто да изкрещи от радост и блаженство и с бързи крачки се изкачи нагоре към мелтердека^[1]. Изпитваше необходимостта да бъде сам, за да овладее чувствата, бушуващи в него, а останеше ли долу, едва ли щеше да се въздържи да не се хвърли на врата на първия срещнат непознат, за да му каже колко е радостен и щастлив. А когато след около час отново слезе долу, момичето го посрещна с ведра и весела усмивка. Цялата мъка, всички грижи бяха изчезнали от прелестното и мило лице на момичето, последните сълзи бяха изтрити и всяка следа от тях заличена.

Времето летеше, сякаш имаше крила. Те прекарваха дните си в разговор. Джек трябваше да разкаже на момичето за начина на живот, който водеха в Севера, за нивите, които обработваха, без да ги торят с кръвта и потта на негрите, за своите родители, братя и сестри, за чудно красивата страна с нейните обширни прекрасни прерии и възвишения, покрити с гори. А през нощта Джек, завит в одеялото си, лежеше пред койката като нейна вярна стража. Грижеше се за момичето като за своя родна сестра — както бе обещал на стария негър.

Тъй изминаха пет дена и ако отначало Джек все още изпитваше неприятно чувство, щом параходът спреше при някой по-голям град или ако откъм брега се приближеше някоя лодка, за да докара на борда нови пътници, това чувство скоро го напусна. Наближаваха Севера. Щатите Арканзас и Мисисипи бяха останали вече зад тях. От лявата им страна се простираше Мисури, а отдясно пък се бяха проточили планинските вериги на Кентъки, покрити с гори. Неуморният боботещ параход се изкачваше все по-нагоре по реката и веднъж, когато слънцето отново залезе, Джек улови нежно ръката на Сали и за пръв път я поведе със себе си горе на мелтердека, откъдето можеха да обхванат с един поглед необятните брегове. Но той бе тъй необичайно възбуден, както момичето не го бе виждало никога дотогава. Погледна го учудено. Тогава той протегна ръка и посочвайки към десния бряг, с разтреперан от вълнение глас каза:

— Виждаш ли там, мила?... Виждаш ли красивата широка река, която идва от изток и влива водите си в Мисисипи? На нейното устие е разположен онзи малък град пред нас.

— Да, да — гласеше боязливият отговор на момичето, което не можеше да си обясни вълнението на младежа.

— Това е Охайо — възкликна Джек, — а онази земя ей там отсреща, до която след не повече от половин час ще приближи носът на нашия параход, е Илинойс, първият свободен щат и нашата бъдеща родина. Там ще слезем на сушата и още тази вечер някое от малките параходчета, които плават по Охайо и сега се виждат пристанали ей на онова място, ще ни понесе нагоре по тази чудно красива река и ще ни остави в прегръдките на моите родители... на баща ми, на майка ми.

— Баща... майка... — прошепна тихо и тъжно момичето. — Колко сладко и нежно звучат тези думи. Никога не съм могла да кажа някому „татко“ или „майко“!

— Но ще се научиш да го казваш, момичето ми — отвърна ѝ младежът, развълнуван до дъното на душата си от трогателните ѝ думи. — Бедно дете, нека моята бащина къща стане от този момент и твоя и сега, когато си свободна като птичка, когато няма да те търси и открие никой робовладелец, а дори и да те открие, никога не би те изтръгнал от мене, аз те питам: искаш ли да бъдеш моя... искаш ли да бъдеш моя жена, моя добра и мила жена в мъка и радост, пък каквото и да ни чака занапред?

Сали пребледня, боязливо и смаяно вдигна към него големите си сини очи и рече:

— Искате да издигнете робинята до ваша жена?

— О, не ми споменавай повече тази дума! — помоли я Джек, улови ръката ѝ и я задържа в своята. — Както те отвлякох от твоите мъчители, тъй искам и ще ти осигуря свободата дори ако се наложи да се преселя заедно с тебе в Канада. Откакто те видях за пръв път, мило момиче, аз се влюбих в теб от цялото си сърце. Ще имаме благословията на моите родители. Те ме познават добре и ще одобрят избора ми. Няма нищо друго по света, което баща ми да мрази повече от робовладелческия Юг. И тъй, Сали, съгласна ли си... ще станеш ли моя жена?

За пръв път той любящо обхвана талията ѝ с ръка и почувствува как стройното ѝ тяло потрепна от този допир. Сали остана безмълвна, от миловидните ѝ устни не се отрони нито дума, тя само склони глава на гърдите на верния си придружител, а щастливецът здраво прегърна любимото момиче.

---

[1] *Мелтердек* — горна покрита палуба на пътнически параход.
— Б.пр. ↑

КРАЯТ НА ИСТОРИЯТА

Изминаха три години от описаните по-горе събития. Плантаторите от Луизиана бяха много заети с прибирането на реколтата от памук, която през тази година бе великолепна. Под палещите обедни лъчи на слънцето из памуковите ниви, където нямаше никаква сянка, се виждаха негри да берат белите пухчета и да пълнят с тях леки тръстикови кошове, за да съберат определеното им количество още преди завършването на работния ден. Вярно, че то не бе извън техните възможности, но не им оставаше много време нито за бавене, нито за почивка, а накрая, липсваше ли макар и съвсем малка част от определеното тегло, рядко оставаше някой от тях ненаказан.

Из нивята яздеше надзирателят, за да наблюдава работата на отделните групи. Но около господарския дом цареше дълбока тишина, несмущавана от нищо и от никого. Господарите се наслаждаваха на своята сиеста и би било абсолютно неблагоприятно от страна на някой негър да причини какъвто и да е шум в близост до жилището им, та да смути тази свещена почивка.

Широката Мисисипи бе придошла необичайно, по това годишно време от Скалистите планини я подхранваха големи водни маси и тя беше извънредно много оживена. Не минаваше четвърт час, през който да не преминеше с пъшкане някой параход или пък да не се спуснеха по реката тежки търговски лодки или ветроходи. Но никой от плантацията не им обръщаше внимание, защото тази картина отдавна бе станала за тях всекидневие. Дебелите завеси на прозорците на господарската къща бяха плътно придръпнати, жалюзите затворени и само отворените врати, водещи към верандата, откриваха достъп за полъхващия откъм реката ветреца. Дори и коларският път, който минаваше покрай Мисисипи, беше съвсем безлюден. Само една самотна стара жена седеше в сянката на високостеблен pekan и пазеше малко стадо пасящи овце.

Тъжна гледка представляваше старата съсухрена като мумия жена, свита, загледана тъпо в някаква точка пред себе си. В младостта

си може да е била любовница на някой надзирател и да е била пощадена от тежката работа; после, в зрялата си възраст, е била изпратена на памуковите ниви, докато са изцедили и последните сили от нея. Даже сега не бе оставена на спокойствие. И тя самата вече не знаеше годините си. Всъщност бе все едно, понеже това не интересуваше никого. Но тя трябваше да седи тук през целия божи ден и да пази овцете, които търсеха храна покрай дигата. Тежко ѝ, ако някоя от тях се изгубеше. Овцете обаче не се отдалечаваха, макар и само от съжаление към нещастната жена, защото после тя би трябвало с пъшкане да ги събира. Спокойно пощипваха от високия насип сладката трева, наречена „коко“, а старицата седеше край тях и гонеше мухите, които се навъртаха около нея.

По реката се зададе тясна и стройна лодка, карана с гребла. Тя не пенеше водата с носа си, а я режеше като с нож и отхвърляше от двете си страни. Носеше се като стрела по талазите и изглежда, че въпреки горещината двамата мъже, които работеха с греблата, изпитваха голямо удоволствие от летящия ход на бързоходната лодка.

На кормилото седеше трети, по-възрастен мъж и държеше курс в най-силното течение, докато се озоваха точно срещу мястото за приставане. После той насочи лодката почти напреко през реката, като изви носа ѝ може би на половин румб срещу течението и на разстояние от около стотина крачки то не успя да отмести плавателния съд нито на една педя от посоката му — толкова сигурно се движеше лодката.

Някакъв стар негър, застанал малко по-нагоре до самия бряг с кука за измъкване на плаващия по водата дървен материал на сушата в ръка, изостави заниманието си и с възхищение се заяпа във великолепно направената стройна лодка, видя рязкото обръщане на острия ѝ нос напреко на течението и я проследи, докато за броени секунди тя достигна стръмния бряг, където спря и бе завързана за един стърчащ корен.

На брега слязоха трима мъже, нарамили своите дълги американски карабини, и бавно заизкачваха насипа. Само единият от тях избърза напред, сякаш изгаряше от нетърпение час по-скоро да огледа намиращата се пред тях местност. Но горе той все пак изчака другите двама, които се спряха край него и постояха известно време в мълчание. Най-сетне най-възрастният, който бе седял в лодката на кормилото, каза:

— Слушай, Джек, внимавай и не прави никакви глупости или в краен случай поне гледай да си близо до лодката. Седнеш ли веднъж в нея, ти си в безопасност, защото никой друг плавателен съд не може да настигне малката „Сали“.

— Не се страхувай за мене, сър — засмя се младият човек, — дълги години изминаха от времето, когато бяхме спрели тук, на този бряг, и едва ли някой би разпознал младежа, който тогава стъпи на сушата за толкова кратко. Но дори и да стане, какво ли могат да докажат и в най-лошия случай? Впрочем отдавна съм си наумил самият аз да отнеса известието на плантатора и ще трябва да ме оставите да изпълня желанието си.

— Отдавна знам, че си луда глава — каза Стария, добродушно усмихнат, — но сега няма да можеш да разговаряш с никого. По това време тук всички бели, с изключение на надзирателите, се наслаждават на сиестата и за нищо на света няма да позволят да бъдат смущавани.

— Какво от това? — отвърна неговият по-млад придружител. — И бездруго първо имам да уреждам още една работа. Не знаеш ли, че обещах на Сали кожа за седлото ѝ от един от тукашните алигатори? Нея трябва да осигуря преди всичко, защото кой знае дали после ще имам време!

Стария се засмя и поклати глава.

— Ще си строшиш ти някъде главата — каза той. — Но какво да се прави, онзи, който не поумнява и след като си изпати, е напълно загубен човек. Е, хайде, върви където искаш! Ние ще останем да си лежим тук на сянка, не се ли върнеш навреме, ще хапнем без теб. В никакъв случай няма да чакаме!

Младият човек кимна приятелски на двамата и бавно закрачи по коларския път в посока към градинската порта. А другите двама отново слязоха до самия бряг, където насипът ги прикриваше и откъм сушата никой не можеше да ги забележи. Наблизо се зеленееше малка горичка от орехови дървета и бодливи палми, в чиято сянка те удобно се настаниха и, изглежда, търпеливо зачакаха развитието на понататъшните събития. Лодката се намираще съвсем близо под тях, напълно скрита от стръмния, но немного висок бряг на реката.

Междувременно младият човек достигна градинската порта, но разбра, че е затворена от вътрешната страна с резе. Видя се принуден да продължи по пътеката, водеща покрай градината зад господарската

къща, където бе разположено негърското село. Тук всичко живо сякаш бе измряло, дори децата и старците се бяха изпокрили в сянката на къщурките от палещите лъчи на слънцето. Само няколко кучета и прасета се скитаха насам-натам отпуснато и сънливо. Младият човек спря и започна да се оглежда за някое човешко същество, от което би могъл да получи някакви сведения, скоро видя, че по пътя, водещ към нивите, се приближаваше в галоп един ездач. Не след дълго той спря коня си пред него. Беше висок слаб човек с мрачно, но не злобно изражение на лицето. Той попита учтиво непознатия дали търси някого.

— Разбира се — отвърна младият човек, — искам да говоря с мистър Бийчамс, ако в момента се намира в плантацията. Става въпрос за една сделка.

— Тогава съм принуден да ви помоля да изчакате малко — отговори ездачът. — Тъкмо сега е сиестата и мистър Бийчамс си почива — в никакъв случай не разрешава да го смущаваме по това време.

— А кога би било най-удобно да разговарям с него?

— Най-добре след около час и половина — по време на кафето или след него. Ако междувременно нямате нищо против да постоите в малкото ми жилище, с удоволствие ще ви го предоставя.

— Благодаря за любезното ви предложение — каза младият човек, — но имам отколешно желание да застрелям някой алигатор и бих могъл да използвам времето за тази цел. Навъртат се тук наблизо, нали?

— Боже мили — изсмя се ездачът, — с лопата да ги ринеш. Би ми се искало да събирате годишно толкова бали памук, колкото алигатори имаме на територията на нашата плантация, ей там вътре в онази горска ивица, която виждате оттук.

— Вие сте надзирателят на плантацията?

— На вашите услуги.

— А ще получа ли разрешение да отида дотам?

— Изобщо нямате нужда от него — каза надзирателят. — Нашите алигатори са на ваше разположение. Впрочем ако ме почакате тук за момент или ако тръгнете бавно по пътя, по който дойдох преди малко, аз самият ще ви придружа. Имам само да изпълня няколко поръчения и скоро ще ви настигна. А ако вие застреляте един или

няколко алигатори, много даже ще ме зарадвате, понеже тъкмо сега ще можем чудесно да използваме маста им за смазка на нашите памукочистачни машини.

Младият човек се съгласи с охота и бавно закрачи по посочения му път. Отляво и отдясно работеха негри, а пред него се простираше обширното блато, обградено с горички от кипариси и блатен дъб. Впрочем, преди да достигне края на нивите, той отново долови зад гърба си тропот от копита на препускащ кон и видя, че идва надзирателят, метнал зад себе си малко негърче. В ръката си държеше дълъг харпун с три остриета.

— Тъй — подвикна той и се засмя, когато догони непознатия посетител, а малкото хлапе като змия се плъзна от коня на земята и заприпка подир двамата, — сега можем да започнем нашия лов. Ето един харпун, да измъкваме от водата каквото застреляме, а хлапето ще подмамва онези господа, та да застават по-добре пред мушките ни.

— Може ли да лае? — попита младият човек.

— Аа! Значи не ви е за пръв път тази работа — рече надзирателят, — личи си. Не, не може да лае, обаче квичи също като прасе — ще видите как побесняват зверовете, щом го чуят. Ами какво ще правите с алигатора, ще го ядете ли?

— Не, макар да ми казаха, че опашките им имали горе-долу сносен вкус. Искам само кожа за няколко седла.

— Да, тя служи чудесно за тази цел и е много красива. Били ли сте някога в тази област?

— Аз ли? Не, за пръв път съм в Луизиана — каза непознатият, като се извърна, за да проследи с поглед рееция се над главите им син сокол. Само горе край Ред ривър застрелях веднъж един алигатор.

— Да, там се въдят масово — потвърди надзирателят. — Четири години бях надзирател на една плантация в Червената земя^[1] и понякога едва сме се спасявали от тях. Но и тук не са по-малко, ако не са и повече!

— Отдавна ли сте в тази плантация?

— Почти от три години, откакто последният надзирател е бил застрелян от някакъв крадец на негри.

— Аа, чувал съм за тази история — каза младият човек с безразличие. — Не отвлякоха ли тогава някаква жена?

— Не е била жена, а младо момиче, кварталонка, казват, че била дяволски хубава. Впрочем аз не можах да разбера много добре цялата работа, защото не ми се щеше да разпитвам негрите, а пък господарите хич не обичат да им се напомня за тази история. Чух само, че момичето било изпратено да иде ей по онзи насип, дето е пред нас, до някакво място в гората, което било осечено и разчистено от някакъв американец. Младата господарка била изгубила там едно малко кученце и момичето трябвало да го намери и донесе. Дали от злоба го е хвърлила на някой алигатор, или пък е станало някакво нещастие, не знам, но накратко някъде по пътя малкото пале било изядено и затова момичето получило порядъчна порция бой. Още същата нощ тя избягала, както казват, подстрекавана от някакъв лодкар, чиято търговска лодка непрекъснато се мотаела покрай тукашните брегове. А когато мистър Хуф, предишният надзирател, тръгнал да ги преследва с неколцина от хората си, крадецът го застрелял.

— И заловили ли са момичето? — попита непознатият.

— Ами, опазил бог — промърмори надзирателят. — По дяволите, Мисисипи е широка, а гората — гъста, и колкото и да е трудно за един чернокож да се измъкне оттук, все пак това може да стане, ако му помага някой бял, който се представя за негов господар. Ето защо тук непрекъснато се крадат негри и ние можем донейде да обуздаваме негодниците само като изобщо не се церемоним със заловените крадци.

— Ами как постъпвате с тях? — попита младият човек. — Доколкото знам, законът предвижда затвор.

— Да — изсмя се надзирателят, — ако ги предадем на шерифа. Но обикновено я караме по късата процедура и ги бесим по най-близките дървета. През последните години се справихме с трима по този начин... Но ето го мястото — прекъсна се той внезапно, — тук наоколо плават поне няколко бурета алигаторска мас. А сега се пригответе, онова момче, Нед, ще ни покани неколцина гости.

Обаче Нед, едно дребно, извънредно мръсно чернокожо хлапе, изглежда, нямаше особено желание да последва това нареждане. То се оглеждаше с широко опулени очи и хвърляше боязливи погледи към водата.

— Аха! — засмя се надзирателят. — Преди няколко дни този глупак се покатери самичък на насипа, седна точно по средата му и

започна да квичи. Един от големите алигатори за малко не го свали оттам. Оттогава не ще и да чуе за подобно нещо. Е, хайде, момчето ми, отведи коня първо ей там отсреща и му закачи юздите, а после се покатери на онзи нисък дъб. Там нищо не може да ти се случи и ще можеш да ги подмамваш колкото ти душа иска.

Хлапето чевръсто последва заповедта, а в това време младият човек стоеше унесен върху тесния дълъг насип. Пред вътрешния му взор се нижеха картини от отдавна изминалото време и дори не чу как от клоните на ниското дърво хлапето започна да имитира квиченето на прасенце по поразителен начин.

— Ето ги, вече идват — прошепна надзирателят, сграбчвайки внезапно ръката на непознатия.

— Кой? — извика младият човек, като се стресна.

— Как кой! Ами половин дузина алигатори, едри като мечки — засмя се надзирателят. — Не виждате ли онези тъмни петна, дето плуват във водата, дето приличат на обгорени дънери? Това са те!

— Аха, да... наистина — каза непознатият, като бързо се съвзе и приготви карабината си за стрелба, — бива си ги тези юначаги.

— Стреляйте... ей там напред е излязъл един, няма и десет стъпки до него.

— Чакайте, още не. Нека малко се извърти, иначе куршумът би могъл да отскочи.

— Хайде... хайде, време е!

Карабината се повдигна и щом дулото ѝ избълва острото пламъче, алигаторът тутакси показа светлия си корем.

В същото време надзирателят бе застанал в самия край на насипа с вдигната ръка, готова да хвърли харпуна, и щом дългият звяр, шибайки водата с опашка в предсмъртна агония, се приближи до сушата, той здраво заби в корема му желязото с кукички на края. Подпомогнат от своя придружител, той веднага изтегли на брега алигатора, който раздаваше бесни удари наоколо, а непознатият му отрязва главата с помощта на своя широк и остър нож.

Подплашени от изстрела, останалите се поотдалечиха с плуване. Обаче щом чернокожото хлапе отново започна да ги подмамва и едва-що непознатият бе заредил карабината си, те се извърнаха и стръвно заплуваха към ловците.

Когато и вторият се преметна след изстрела, надзирателят учудено възкликна:

— Стреляте като самия дявол и ми се струва, че можете да улучите каквото пожелаете. Не би ми било много приятно, ако някой път ви се наложи да се целите в мене.

— Едва ли би имало такъв случай — отвърна непознатият през смях. — И изобщо по алигатор се стреля по-лесно, отколкото по човек.

— А опитвали ли сте някога да стреляте по хора?

— Не е имало такъв случай — каза младият човек. — Не съм участвувал още във война, а при нас в Севера няма и лов на хора.

— В Севера ли живеете? — възкликна надзирателят припряно и учудено. Елегантното леко лятно облекло на непознатия, както и панамената му шапка го бяха заблудили, че пред него стои някакъв плантатор, и може би това бе причината за Изключителната му любезност и услужливост. Но щом чу, че непознатият е северняк, той отведнъж се сети, че трябва да наглежда хората си. Обеща веднага да изпрати някой от младите негри, които разбират от тази работа, за да одере алигаторите и да вземе маста им. Не можел да остави това занимание на един бял.

— Ако сега тръгнете бавно към къщата — продължи той, — струва ми се, че ще заварите господаря на крак. Дръж, Нед, вземи харпуна и върви у дома. Довиждане! — кимна той за поздрав на непознатия, метна се на седлото и в бърз тръс се отправи обратно към работещите из нивята негри.

Младият човек остана още дълго време на онова място. Настанил се под сянката на малка групичка дървета, той се оглеждаше наоколо, погълнат от мислите си. Ала тези мисли едва ли бяха тъжни, защото често се усмихваше като на себе си. А когато слънцето започна да се спуска все по-ниско и по-ниско на хоризонта, подканяйки го да си тръгне, той с весела и лека стъпка отново закрачи по пътеката, водеща към плантацията.

Без да се допитва до негрите, той скоро почука на вратата на главната сграда и когато една млада мулатка му отвори, той попита за „мастър Бийчамс“.

— Масса горе — каза момичето, — веднага му каже, че джентълмен иска говори с него.

— Добре, дете мое — отвърна непознатият, като кимна с глава, — кажи му само, че идвам при него по делова работа и няма да му отнема дори и четвърт час.

Момичето се втурна нагоре по стъпалата, а младият човек облегна карабината си в един ъгъл и бавно закрачи из преддверието, почти цялото изпълнено с цветя. Не се наложи да чака дълго — само след пет минути момичето се върна и го помоли да я последва.

Тя го поведе по широкото излъскано дървено стълбище, после минаха през няколко проветриви и просторни стаи и се озоваха в приятно малко помещение, където все още полюляващият се хамак издаваше, че домакинът съвсем наскоро е станал от него. В момента мистър Бийчамс се бе излегал със задоволство в удобен китайски стол от бамбук и при влизането на своя гост се понадигна леко само за да му посочи подобен стол точно срещу себе си.

— Сър, моля, ви, пурите са ей там — бяха първите му думи. — Вземете си сам... а пък огънче имате съвсем близо до вас.

Джек го поздрави, взе си от отворената кутия едно „Кралско достойнство“^[2], запали пурата и без много церемонии се настани в стола, предложен му с едно движение на ръката.

— Искали сте да разговаряте с мен?

— Да, господине.

— А с кого ще имам удоволствието?

— Хенри Додж, от щата Кентъки — каза младият човек без никакво колебание.

— И с какво мога да ви бъда полезен?

— Идвам по поръчение на един мой приятел — каза Джек, — който научи, че тръгвам на юг. Ще ми разрешите да мина право на въпроса, нали?

— Моля ви — отвърна плантаторът, поучуден от подобно запитване.

— Толкоз по-добре, тъкмо ще се улесни цялата работа. По-рано сте имали робиня на име Сали, нали? Струва ми се, тя ви е избягала или пък е била открадната — подробностите не са ми известни.

— Вярно е — възкликна плантаторът изненадан и очаквателно се поизправи в стола си. — Знаете ли нещо за нея?

— Да — каза Джек, — заради нея съм дошъл тук.

— Значи сте я заловили в Кентъки? — извика бързо зарадваният плантатор и ръцете му стиснаха по-силно страничните облегалки на стола.

— За съжаление не — отвърна непознатият с безизразно лице и сви рамене. — Тя е в Канада.

— По дяволите! — извика плантаторът и удари с крак в земята. — Не е ли срам и позор за нас, че оставихме британците да се ширят в Канада по границата ни? Че търпим въпреки законите ни да закрилят нашите избягали роби и при това да ни се смеят в лицето? Но всичко трябва да се промени, Канада трябва да стане наша. Ами ако речем да им я вземем, какво ли биха могли да сторят англичаните?

— Наистина, че е неприятно — рече непознатият, — обаче засега нищо не може да се направи. При това ние в Кентъки сме много по-зле, отколкото сте вие тук на юг. Ами каква цена имаше момичето?

— Не бих я продал за по-малко от осемстотин долара — каза мрачно мистър Бийчамс. — И съм твърдо убеден, че на пазара в Ню Орлиънс щях да получа за нея хиляда.

— Хмм, за тези пари при нас ще купите две такива момичета — каза младият човек. — Сигурно тук цените им страшно много са се повишили.

— Съвсем не! — възкликна плантаторът. — Но момичето беше почти бяло, което несъмнено е улеснило и бягството ѝ, а Ню Орлиънс представлява превъзходен пазар за такива като нея. Знаете, да имате сред прислугата си кварталонка, е всъщност нещо като любителска мания, но в някои области се смята за неразделна част от добрия тон.

— А вие бихте ли имали желание все още да продадете момичето? — попита непознатият, кръстоса крак върху крак и тръсна пепелта от пурата си навън, през вратата.

— Да го продам ли? — възкликна учудено плантаторът. — Че кой ще купи избягала робиня?

— Да, в повечето случаи това наистина е лоша сделка — засмя се непознатият — и все пак съм дошъл тук с поръчението да ви направя такова предложение.

— Заловили сте я в Кентъки и сега искате да я купите евтино, нали така? — рече припряно плантаторът с недоверие в гласа.

— Драги господине — отвърна студено младият човек, — ако беше така и исках, тъй да се каже, да ви измамя с част от цената, тогава

не е трудно да се досетите, че бих могъл да си спестя и останалата сума. Щеше да е необходимо само да отведа момичето до Тенеси, Каролина или Алабама и там бих могъл да я продам на пълна цена. Не, тя действително е в безопасност и хич не би й притрябвал някакъв си документ за покупка, ако мъжът ѝ за щастие не се бе вразумил и не изпитва угризения на съвестта.

— Нейният мъж? Та тя омъжена ли е?

— Ами да, и то за заможен бял фермер. Запознах се с него случайно по време на едно мое неотдавнашно пътуване из Канада. Щом разбра, че живея в робовладелчески щат, веднага ме попита какво мисля за тази история. Твърдеше, че нямало да се почувствува спокоен, докато не се сдобие с удостоверение за покупката на момичето, и тъй като аз, естествено, се съгласих с него и той разбра, че наскоро се каня да предприема пътуване до Ню Орлиънс, успях да го склоня да ми предостави решаването на този въпрос и да откупя жена му.

— А каква сума ви е упълномощил да заплатите за нея?

— Е, ами аз я оцених само бегло — рече непознатият — и според нашите цени ми се струва, че стойността ѝ е около шестстотин долара — в сметката включвам и предпочитанията към кварталонките. Самият аз бих дал най-много петстотин за такова слабоватичко същество. Склонен ли сте да приемете тази сума?

— В коя област на Канада живее тя?

— В Квебек... в околностите на Квебек. Не, нищо не можете да направите, за да си я възвърнете — усмихна се младият човек, предполагайки каква е подбудата за този въпрос. — Според мен при дадените обстоятелства ще направите все пак превъзходна сделка.

Плантаторът се бе изправил на крака и с ръце на гърба мереше стаята с бързи крачки. Внезапно той се спря пред непознатия и хвърляйки, остър поглед, каза:

— Знаете ли, мистър...

— Додж — допълни Джек най-спокойно, тръсвайки отново пепелта от пурата си.

— Мистър Додж, знаете ли, че цялата работа ми се струва твърде съмнителна?

— И аз имах същото чувство — засмя се непознатият — и макар да не си отворих устата, все пак си помислих, че онзи фермер трябва

да е побъркан, щом е в Канада, а иска да ви плати.

— Ами ако откажа да ви издам документ за покупка?

— Ако откажете? Ами това, естествено, си е ваша работа — каза Джек. — Разбира се, тогава бихте постъпили правилно, но само в случай, че познавате някой друг, който ще ви даде повече пари за момичето, или по-точно казано, за жената.

Плантаторът прехапа устни и замълча. Най-сетне попита:

— Парите у вас ли са?

— Упълномощен съм — гласеше отговорът да ви изплатя шестстотин долара срещу удостоверение за покупка, при което ще получа комисиона от сто долара за моя труд и загубата на време. Тя ще ми бъде изплатена от фермера веднага щом му изпратя документа за покупка.

— А как се казва онзи... фермер?

— Трябваше да дам честната си дума, че няма да споменавам името му. Нека в документа остане свободно място за името. След всичко, което чух, мисля, че човекът малко се е компрометирал в тази история.

— Беше застрелян моят надзирател — рече плантаторът.

— И вие мислите, че фермерът е извършил това престъпление? — запита Джек. — Хмм, в крайна сметка не е изключено. Но налага ми се да ви помоля по-бързо да вземете решение. Очаквам първия параход, който ще мине надолу по реката, а вече си изгубих целия следобед, за да не ви смутя сиестата.

— Но документът трябва да се завери от съдията.

— Разбира се... далече ли живее?

— А, не — в съседната плантация.

— Чудесно, значи ще можем бързо да уредим работата. Ако не се лъжа, вашият надзирател идва насам... а, ей го и онзи момък, дето носи моите алигатори. Имах достатъчно свободно време да застрелям няколко от вашите зверове.

Изглежда, че плантаторът все още не можеше да реши. Той бавно се приближи до прозореца и се загледа навън. Най-сетне продума:

— Аз самият ще отида на кон до съдията.

— Чудесно, междувременно ще се поразходя малко край реката.

— А не бихте ли желали и вие да дойдете с мен? Това би опростило нещата значително.

— Благодаря ви — каза Джек, — положих доста труд и изгубих твърде много време с тази работа и не ми се иска да се занимавам с нея повече, отколкото е наложително. Ако нямате нищо против и ако изобщо имате желание да извършите продажбата, бъдете тъй добър и уредете документите. Предлагам ви шестстотин долара за момичето и поддържам предложението си до осем вечерта. След този час няма да се чувствавам обвързан с нищо.

Плантаторът, изглежда, се поучуди от тези недотам любезни думи. Обаче повече по инстинкт, отколкото с разума си Джек бе налучкал верния тон, с който трябваше да отговори на този човек. Необходимо бе да му импонира, иначе щеше да се изложи на опасността да затвърди вече породилото се съмнение. Без много церемонии той се изправи на крака, взе шапката си, която преди това бе свалил, и се наклони набързо да се сбогува. В този миг вратата се отвори и в стаята се показа главата на млада жена.

— О, татко... извинявай — каза тя, като се поклони бегло на непознатия, — мислех, че си сам.

— Влез, моля — подвикна ѝ мистър Бийчамс. — Това е мистър Додж от Кентъки... а това е най-голямата ми дъщеря Луиз. Ами къде е Юджиния, мила?

— Вън на верандата, тате. Тъкмо се канехме да те повикаме за разходка.

— В такъв случай ще помоля мистър Додж да ме замести днес. Имам малко работа със съдията и ще отсъствам за около половин час.

— О, това е чудесно! Ще трябва подробно да ни разкажете за Кентъки. Там имате все още такива страшни гори и както ми казаха, били пълни с мечки и пантери. Кентъки е много далеч на север и е покрит със снегове и ледове, нали?

— Не е чак толкова далеч на север, госпожице — усмихна се Джек. — Но ако ми разрешите, ще ви придружа, за да не караме вашата сестра да ни чака много дълго.

С лек поклон той се сбогува с плантатора, който изпрати едно от негърчетата, оставени в къщата като прислуга, да му доведе коня. Джек помоли младата дама да му разреши да я остави за малко, докато вземе от чакащия го долу негър своя ловен трофей — кожата на

алигаторите. После щяло да бъде за него цяло удоволствие да я почака долу в градината.

Впрочем той скоро си свърши работата. Докато мистър Бийчамс препускаше нагоре покрай дигата върху гърба на доведеното му пони, Джек взе от момчето алигаторските кожи и сам ги отнесе до онези дървета, където лагеруваха приятелите му. Той размени с тях няколко кратки думи, остави им карабината си и после се върна в градината, където двете млади дами вече го очакваха.

Впрочем Джек имаше всички качества, за да може да ги забавлява. Още от ранна възраст, навикнал на живот деен, изпълнен с приключения, той бе пребродил северните щати във всички посоки и умееше великолепно да разказва за тях. Не само че говореше добре, но знаеше как да опише нравите и обичаите на Севера, и то с толкова живописни краски, че грабна вниманието на двете си придружителки и един час измина за тях с наистина неподозирана бързина.

След като излязоха от градината, той успя неусетно за дамите да ги поведе по пътя, минаващ покрай дигата. Обаче не обърна никакво внимание на намиращата се все още наблизо лодка, още повече че тя изобщо не можеше да бъде забелязана откъм пътя. По време на разходката той се стремеше да бъде винаги близо до онези дървета, където знаеше, че бяха неговите приятели. Дърветата стърчаха над дигата и се виждаха много добре.

Слънцето се спускаше все по-ниско над хоризонта, вече бе станало по-хладно, а над Мисисипи започнаха да се събират пухкави къдели мъгла. Тук-там те я покриваха като тънка бяла тъкан, през която все още ясно можеха да се различат буйните кипнали талази. На други места пък мъглата започва да образува малки млечнобели облаци, покриващи реката с плътна завеса, висока десетина метра.

Ето че, препускайки, по пътя се зададоха двама ездачи, следвани от един негър, и тъй като тримата пешеходци вървяха право срещу тях, те много скоро щяха да се срещнат.

— Ах, ето че татко идва! — възкликна зарадвано мис Юджиния.

— А кой е господинът до него?

— Съдията — отвърна мис Луиз. — Мосю Лакост, наш семеен приятел.

Джек се подсмихна леко и поздрави двамата мъже, които пристигнаха в галоп и подхвърлиха юздите на конете си на следващия

ги негър.

— Е, носите ли удостоверениеето за покупка, мистър Бийчамс? — попита младият човек.

— Да — отвърна плантаторът, — но... преди това ще ви помоля да ми дадете някои по-подробни разяснения относно цялата работа.

— С най-голямо удоволствие, доколкото, разбира се, ми е възможно. Ще ми разрешите ли да видя документа?

Плантаторът се поколеба, но в крайна сметка все пак извади удостоверението, даде го на младия човек да го прегледа и каза:

— Издадено е с пълна правна валидност. Но ми се налага да... ви помоля да останете известно време да ми погостувате, докато ми дадете доказателства, че Сали действително се намира вече извън юрисдикцията на Съединените щати.

— Сали? — възкликна смаяно мис Луиз. — Какво е станало с нея? Татко, чувал ли е господинът нещо за нея?

— Да, госпожице — усмихна се младият човек, който без много церемонии пъкна удостоверението за покупка в собствения си джоб, след като го прегледа бегло. — Разрешете ми преди всичко да ви връча съответната сума.

При тези думи той подаде на плантатора пакетче навити на руло и свързани банкноти, ала последният ги задържа в ръката си, без да ги погледне, и настоя:

— Първо моля за вашите доказателства — докато не ми ги дадете, сделката ни няма да бъде валидна.

— Ще ви бъдат ли достатъчни двама поръчители, които мога да ви представя? — попита Джек.

— Зависи кои са — каза съдията. — Трябва искрено да ви призная, че цялата работа ми се струва малко подозрителна, и в никакъв случай няма да напуснете областта, преди да сте ни доказали, че вие самият нямате никаква връзка с онзи грабеж и особено с убийството на надзирателя.

— Аз самият ли? — усмихна се Джек, като се спря и погледна съдията. Намираха се тъкмо срещу малката група дървета, при които лагеруваха двамата му приятели и чиито корони надничаха над дигата, висока на това място около 3–4 метра. — Уважаеми господине, безкрайно сте любезен, като ме смятате способен на подобно нещо. Но може би моите поръчители ще ви накарат да мислите другояче.

— А кои са те? — попита мистър Бийчамс.

— Истински мъже! — каза Джек сериозно. — Веднага ще бъдате на ваше разположение. Е, хей! — подвикна той, обръщайки се към дигата. — Тук ли сте?

Мистър Бийчамс и съдията бързо и учудено се извърнаха натам, а момичетата тихо извикаха, когато в същия миг на дигата изникнаха яките фигури на двамата лодкари с карабини в ръка.

— Всичко наред ли е, Джек? — подвикна отгоре Стария.

— Да — отвърна Джек, като му кимна приятелски. — Господа, достатъчно ли ви е тяхното поръчителство?

— Стой! — каза съдията, като свали шапка и я размаха над главата си. — Това е заплаха срещу закона и ще отговаряте за нея, сър!... Вие сте мой пленник!

Джек гръмка се разсмя. Но един поглед, хвърлен нагоре по пътя, му бе достатъчен, за да разбере, че по него се спускаха в галоп няколко ездачи.

— Съжалявам — извика той, — че се виждам принуден да ви откажа тази услуга... но ми е невъзможно да оставя Сали да ме чака толкова дълго.

— Сали? — възкликна мис Луиз, която бе следила всичко с нарастващо учудване, докато Юджиния се отдръпна плахо назад. — Къде живее сега момичето и какво е станало с нея?

— Любезна госпожице — каза с висок глас младият човек, — от три години Сали е моя жена и изпраща на всички ви сърдечни поздрави.

— Света Богородице! — изписка младата дама. — В името на бога, това е същият човек, който навремето искаше да ни попречи да бичуваме Сали!

— Имате великолепна памет, госпожице — засмя се Джек, — но вече наистина трябва да си тръгвам.

— Стой! — извика съдията, като се опита да му пресече пътя. — Вие сте убиецът на надзирателя!

— Соломоне, дръж го! — закрещя и плантаторът, призовавайки чернокожия, който през целия следобед бе събирал дървен материал край реката и в тези минути незабелязано се бе промъкнал по-наблизо. Обаче Джек не беше човекът, който щеше да се остави да го заловят тъй лесно. Отдавна бе предвидил този миг и като отблъсна

протегнатата към него ръка на съдията, с два бързи скока се озова горе на дигата.

— Съжалявам — изсмя се той, сочейки с ръка бързо приближаващите галопиращи ездаци, — че сте накарали господата напразно да положат толкова усилия. Сбогом, дано не се срещаме повече!

С тези думи той изчезна зад дигата.

При очакваното нападение над своя другар двамата лодкари инстинктивно и почти едновременно вдигнаха карабините си в положение за стрелба и съдията страхливо отстъпи пред това заплашително движение. Но щом видяха Джек до себе си, те също тъй бързо изчезнаха заедно с него зад високия насип. Долавяха ясно ехтящия тропот от конски копита по твърдия коларски път, но само с няколко скока се намериха в лодката. Едно замахване с ножа преряза тънкото въже, което ги свързваше с брега, и лекият и повратлив плавателен съд се понесе навътре в реката.

В този миг преследвачите се появиха на дигата, но вече беше късно. Носът на чудесно построената лодка бе обърнат към реката и тя летеше като стрела по своя предназначан път. Един от ездачите, който пристигна измежду последните, полицаят, носеше двуцевна сачмалийка и стреля подир лодката. Но сачмите паднаха твърде близко във водата и когато ниският плавателен съд вече изчезваше в спусналата се над реката мъгла, хората от брега успяха да забележат как, изправил се, един от лодкарите размахваше подигравателно шапката си. Вярно, че белите незабавно се втурнаха към завързаната недалеч лодка, за да преследват бегълците. Обаче двамата лодкари, лагерували толкова дълго край дигата, бяха използвали времето си по великолепен начин и поне временно бяха направили малкия плавателен съд неизползваем, пробивайки в дъното му няколко дупки. Докато успеяха да го поправят, бегълците отдавна щяха да бъдат далеч от всяка опасност и ето защо с люти проклетия на уста плантаторът се върна у дома си, последван от своите гости.

След като си тръгнаха, нагоре по дигата изпълзя фигурата на стария негър. Показвайки предпазливо само главата си над насипа, той гледа подир тях, докато изчезнаха в градината и портата се хлопна зад гърба им. А после старият негър светкавично се смъкна до брега,

грабна шапката от главата си, размаха я във въздуха, затанцува на един крак и смеейки се, тържествуващо си затананика:

— Маса Поулридж, маса Поулридж, и Сали жена на млад фермер, жена на бял човек, жена на букра на север, и мадам, о, голи, голи, голи!

— Какво, по дяволите, си се разтанцувал и какво си се разскачал там? — извика му внезапно груб глас откъм дигата и когато негърът погледна учудено нагоре, забеляза надзирателя.

— О, голи, маса — възкликна чернокожият, възвръщайки си бързо самообладанието, — току-що изпуснал голям парче дърво върху крака, о, голи, голи!

— Винаги си бил и ще си останеш вързан в ръцете — подвижна му белият. — Хайде, изчезвай към дома на господаря! Какво още се мотаеш самичък тук?

— Веднага, маса, веднага — каза старият негър, вдигна на рамо един тежък клон, който лежеше до него на земята, и пъшкайки, закуцука с товара си подир надзирателя право към негърското село.

---

[1] Червена земя — имат се предвид районите край Ред ривър, Червената река. — Б.пр. ↑

[2] Вид пури, известна марка за времето си. — Б.пр. ↑

ИЗОСТАВЕНИЯТ ПИРАТСКИ КОРАБ

LA PULPERIA

В страничната стаичка на малка, но затова пък не незначителна pulperia, или пивница, в западните покрайнини на град Валпарайсо, седяха вечерта на 5 август през особено важната за Чили 1810 година^[1] доста посетители; насъбраната пъстра смесица от различни нации обсъждаше оживено главните новини на деня — свалянето на главнокомандуващия Караско, което бе станало на 18 юли в Сантяго, столицата на страната, както и предложението на прочутия Алварес де Хонте, дошъл при тях през Кордилерите, да свика правителствената хунта и така да премахне испанското робство, което още тегнеше на плещите им и с всяка изминала година ставаше все по-тежко и непоносимо.

Сеньора Фостеро, впрочем най-великолепната жива реклама, седяла някога зад тезгяха на една пивница, а в случая същевременно и почтена притежателка на това оживено заведение, положително би ни се разсърдила, ако не се позанимаем с нея поне за минутка, пък макар и да е само с кратък поздрав, преди да се обърнем към нейните гости.

Сеньора Фостеро, или накратко сеньора, както биваше наричана от непознатите, и нерядко Tía mía или „леличка“, от по-възрастните, по-близките и постоянни посетители, се равняваше наистина на две други кръчмарки, и то не само по предвидливост и присъствие на духа в трудните условия на живота, по житейски опит, не, тя се равняваше на две други кръчмарки и по действително чилийско пазарно тегло и освен това можеше във всяко отношение да бъде посочена като образец на една наистина превъзходна кръчмарка, дори и в морално отношение, което във Валпарайсо никак не е малко. Но младостта ѝ не бе протекла така спокойно и безгрижно, както обещавахе да протече старостта ѝ — в добро материално положение и крепко здраве. Два пъти се бе женила, но бе загубила и двамата си съпрузи. Първият от тях беше човек с буен и необуздан характер, не можеше да понася благоприличното и спокойно стоене вкъщи, както подобава на един женен мъж, и за да задоволи неспокойните си наклонности, купи с

парите на жена си малка шхуна и започна с нея търговия между островите и чилийското крайбрежие. Няколко години всичко вървеше великолепно, но веднъж след изтичането на обичайното време за завръщането му той не дойде... Бедната жена го чака една, две, три години, той все не се завръщаше и най-сетне тя се видя принудена да повярва на капитана на една друга шхуна, който бил тръгнал от Таити заедно с Лоренсо Фахардо, после недалеч от островите преживял един от нередките за онези места тайфуни, от който едва се отървал, като загубил и двете си мачти. Та той бил видял след два дни останките от някакъв кораб и по боята и някои букви ги взел за шхуната на Фахардо; тъй като нещастникът не се появи и през следващите години, вече нямаше съмнение, че е намерил ранната си смърт сред вълните.

Жена му имаше от него едно-единствено дете, дъщеря. Шест години след загубата на първия си мъж тя се омъжи втори път за един чилиец — Фостеро. Но този брак остана бездетен, а и Фостеро умря още на третата година след сватбата от последиците при едно нещастно падане от гърба на подивял кон. Сеньора Фостеро не пожела да се омъжи отново, а продължи сама да се грижи за пивницата си, по-скоро за да има някакво занимание, отколкото да припечелва хляба си; след като дъщеря ѝ Мануела поотрасна, тя я заведе при една от сестрите си в Сантяго, за да получи възпитание в столицата. Валпарайсо беше по онова време все още малко, незначително пристанищно градче и една пивница не бе най-подходящото място за възпитанието на младо красиво момиче. Сега едва от няколко дни Мануела се намираще отново при майка си на кратко посещение.

За да обслужва посетителите си, сеньора Фостеро бе взела в дома си две млади момичета от Гилота — Марекита и Хуана, които се промъкваха леко, като бързоноги грации насам-натам из малкото, но не особено добре осветено помещение, за да поднесат пожеланите напитки или плодове — маслини, портокали и грозде. Но най-уютният и удобен ъгъл на салона беше зает от четирима души, с които преди всичко трябва да запозная читателя. Най-напред заслужава вниманието ни не най-възрастният от тях, а онзи, чиято личност, а може би и някои малки особености в облеклото му дотолкова правеха впечатление на влезлите след него, че те, макар и напразно, питаха за името и общественото положение на непознатия. Очевидно думата му се чуваше най-много, той се държеше твърде интимно към сеньора

Фостеро, да, дори бих казал покровителствено, въпреки че този ден кракът му за първи път прекриваше прага ѝ; шегуваше се с двете прислужнички, без да се появи усмивка по лицето му, и изобщо се държеше толкова непринудено и свободно, но и винаги подчертано възпитано, като че ли посещаваше пивницата от години, ала никой от присъстващите не можеше да си спомни да го е виждал макар и веднъж. При това той познаваше всички страни по света — тъй говореше за най-отдалечените краища на земята, та човек все си мислеше, че говори за своята собствена родина, а тъмният загар на кожата, суровите черти, закалени, изглежда, в много опасности и лишения, както и силата, лъхаща от цялото му тяло, подкрепяха това впечатление.

Не беше много висок, но все пак добре развит човек, във всеки случай беше раждан в някоя южна страна, имаше къдрава черна коса и голяма, още по-черна, накъдрена и добре поддържана брада, с която обикновено си играеше лявата му ръка, докато дясната поднасяше към устата му пълната чаша. Но напреко през високото му чело минаваше тесен чер пластир, който започваше от косата, стигаше до носа и му придаваше своеобразен, но в никакъв случай не и приветлив израз; още при влизането му двете момичета бяха забелязали пластира и си размениха няколко думи със скрит трепет. Особено докато говореше, тъмните му очи издаваха темперамент и ум. Но когато за кратко време не участвуваше в разговора, той седеше като унесен и хвърляше из помещението продължителни изпитателни погледи към насъбралите се в него посетители, та дори и към благодушната кръчмарка, която обаче не се чувствуваше особено добре под тези погледи и се боеше да вдигне очи към него; защото тогава изпод рунтавите му вежди и черния пластир очите му започваха да горят с почти див и зловещ блясък. Дори прелестното лице на Мануела, седнала от около половин час край майка си — но положително не заради него, — едва ли можеше да посмекчи застиналите сурови черти на лицето му, когато погледът на този мрачен мъж попаднеше върху нея.

Първоначалното бегло оглеждане оставяше впечатлението, че той бе облечен в обикновените чилийски дрехи, каквито носят понисшите слоеве, защото горната част на тялото му беше напълно закрыта от най-обикновено синьо пончо с жълти и червени фигури по края, каквото носят почти само пеоните^[2] и по-бедните фермери. Но

през отвора за главата на пончото се виждаше яката на жакет от фино сукно и яката на снежнобяла риза, а от ниския стол под пончото висяха и стигаха почти до земята двата пискюла на чилийски шарф от тежка коприна, какъвто всъщност носят само знатни и заможни чилийци, а понякога и моряци, плавали често из чилийското море. Широкополата му черна филцова шапка, опасана с дебел шнур от червена коприна, висеше на облегалката на стола зад него.

Другият, който имаше запазен стол край масата, а прекарваше повечето време при сеньора Фостеро и Мануела, за да бърбри с тях, и само от време на време — особено когато Мануела напускаше стаята, за да помага на майка си — се връщаше на мястото си, беше млад мъж на двацет и пет, двацет и шест години, с къси, почти светлокафяви мустаци, кестенява къдрава коса и яносини живи очи. Облеклото му, направено от най-фина материя, златните нашивки и синята шапка от вълнен плат издаваха, че е английски морски офицер. Едуард Уилкинсън беше лейтенант на „Терпсихора“, фрегата на нейно кралско величество, но преди известно време при сражение с един френски военен кораб бе ранен толкова тежко, че неговият капитан, след като видя, че животът му е все още в опасност, го остави малко по-късно във Валпарайсо, за да може лечението на младия човек да се проведе по-леко и при по-добри грижи. Корабът му имаше заповед да се отправи към перуанското крайбрежие, но по-късно щеше да се върне отново във Валпарайсо, за да го вземе.

От огнестрелната рана на французите Уилкинсън бе оздравял още преди няколко седмици, но затова пък бе получил друга рана, много по-опасна и може би нелечима: тя бе причинена от любовта към прелестната дъщеря на кръчмарката, с която се бе запознал в Сантяго, в дома на нейната леля.

Самият той беше сираче, но независим в материално отношение, бе започнал да плава по море повече от любов към него, отколкото за да припечелва прехраната си. Но любовта му към милото същество не можеше да се съчетае с дивия скитнически морски живот; тя значително охлади страстта му към морето и той вече кроеше най-различни хубави оптимистични планове за заселване в красивата страна Чили заедно с младата си съпруга, като се откаже завинаги от отечеството си и от морските вълни. Но изпълнението на всички тези горещо лелеяни и с такава трепетна радост непрекъснато преследвани

мечти се натъкна на една коварна и както изглеждаше, непреодолима пречка. Той бе възпитан в протестантски дух, а Мануела беше, разбира се, католичка. Испанските закони забраняваха много строго подобни смесени бракове. Но дори той да можеше да бъде въведен в католическата вяра, майката на Мануела, една строга и усърдна католичка, нямаше никога да даде съгласието си за този брак; щом видя всички тези пречки, дори хубавото религиозно момиче, привързало се вече твърде силно към младия еретик, се опитваше с болка в сърцето да се отърси от обичта си, сплела се вече така здраво с нейния вътрешен мир. Тя самата още не разбираше колко много го обича и все вярваше във възможността за една раздяла, докато сърцето ѝ постоянно, макар и тайно, но затова пък толкова по-силно казваше не, не и пак не.

Иначе сеньора Фостеро положително също обичаше младия човек, а и който и да се запознаеше с него, не можеше да не го заобича. Но сега и тя самата искаше да не беше се запознавал никога с дъщеря ѝ и само усърдно поддържаната надежда от страна на нейния изповедник, дори неговото насърчаване да се използва именно любовта на дъщеря ѝ за покръстването на еретика в католическата вяра, я бе възпирала досега да не го отблъсне официално и сериозно. Младият човек произхождаше от едно от най-видните английски семейства и за католическото духовенство бе особено важно не само този човек да бъде въведен в католическата вяра, но и да се даде жив пример на останалите.

Другите двама, които седяха на тази маса, също бяха моряци. Те бяха не само капитани на малки чилийски или по-скоро испански крайбрежни кораби, но и постоянни посетители при сеньора Фостеро; идваха тук веднага щом имаха малко свободно време, да си отпочинат в приветливия Валпарайсо от неудобствата на неспокойния морски живот. Къщата на сеньора Фостеро бе наистина една от най-добрите винарски къщи във Валпарайсо, ако не и най-добрата. Но много от посетителите, както и тези двама възрастни капитани, идваха тук почти толкова често и заради приветливите лица на момичетата, които ги обслужваха. Особено моряците, които се скитат самотни продължително време из далечните и пусти морета, непрекъснато изложени на опасности и лишения, дори нерядко принудени да виждат пред себе си студения зловещ лик на смъртта, могат най-добре да

оценят какво означават две такива мили добросърдечни очи, макар да не са очите на собствената любима; а колко са приятни мелодичните звуци, излизащи между тези сладки устни, в сравнение с глухото бучене на морето и ужасното свирене на вятъра в такелажата и скрипците! Дори стари морски вълци, прекарвали по петдесет-шестдесет години сред вълните, седят усмихнати и приятно заслушани в толкова отдавна липсващите им звуци, които прозвучават като далечен камбанен звън в закоравелите им сърца, иначе немного достъпни за красивото.

Последните трима, за които споменахме, бяха седнали пред няколко бутилки френско вино на една ъглова маса, малко отделена от останалите, когато вътре влезе описаният в началото непознат, той огледа бегло присъстващите и като поръча на по-близко стоящото до него момиче бутилка бордо, седна при тримата мъже с един почти интимен поздрав. От този момент изглеждаше, че ако не напълно, поне в голяма степен разговорът се поддържа и насочва от него, тъй като вниманието на младия англичанин бе твърде заето с друг, много по-интересен за него обект. Новодошлият беше напълно незапознат само с новото политическо положение в Чили, защото, според неговото собствено изказване, бил влязъл в залива едва същия ден следобед с малката шхуна „Албатрос“, след като тръгнал от Манила и минал през Таити. Но сигурно и политическото положение не го интересуваше особено много, понеже щом разговорът се насочеше най-непринудено към тази тема, той винаги му даваше друга насока. Изглежда, че новото положение на нещата не се харесваше твърде на един от двамата капитани или той най-малкото се страхуваше, че ще се попречи значително на търговията на страната така; той изказа опасенията си, че Испания ще изпрати през океана мощен флот, ще блокира пристанищата им и ще наводни с войници страната.

— Ами, приятелю! — извика непознатият и напълни първата си чаша от бутилката, останала известно време недокосната. — Това са празни приказки, испанците нямат достатъчно кораби дори да прочистят тук крайбрежието си от пирати, а камо ли... о, Марекита... — прекъсна внезапно той думите си, — я ела, *carisima*^[3], и ми донеси друга бутилка; *Tia mia*, това бордо е кисело, сигурно имаш в избата по-хубаво!

Сеньора Фостеро, та дори и останалите посетители го изгледаха с широко отворени от почуда очи при неговото интимно „Tia mia“ — възрастната жена не бе свикнала да чува толкова бързо това обръщение от устата на един непознат; но той продължи, без ни най-малко да обръща внимание на това, като подаде отворената и неодобрена от него бутилка на приближилото се момиче.

— Недалеч оттук бяхме преследвани от шхуна с мизерна външност и ако не се беше появил съвсем случайно един по-голям търговски кораб, който пресече нашия курс и вероятно се стори на пирата по-добра плячка, така че той ни заряза, за да подгони него, то едва ли щях да мога да прекарам тази вечер във вашата приятна компания. И така, толкова за вашата испанска морска мощ! О, благодаря, благодаря — обърна се той в същото време към младото момиче, което тъкмо слагаше на масата друга бутилка, като го поглеждаше плахо, защото се боеше от тъмните страшни очи и черния пластир на този човек, — а дори и да беше същата бутилка, Марекита, тя сигурно щеше да изгуби киселата си жилка в твоите нежни ръце.

— Сеньор, вие сте единственият, който намира недостатъци на виното ни — обади се пообидено възрастната жена, въпреки ласкателното „Tia mia“ на непознатия. Ядосана немалко от забележката, отправена към предишната бутилка, при това на такъв висок глас и толкова категорично пред всички, нейни постоянни клиенти, тя добави: — Получаваме виното си от най-добър източник и на най-високи цени.

— Не се и съмнявам, леличко, не се и съмнявам — каза непознатият, когото нищо не можеше да смути, опитвайки новата бутилка с видимо задоволство, — една лоша коркова тапа може да развали понякога и най-хубавото вино, както лошото вино може да развали и най-добрия човек.

— Вас са ви преследвали пирати? — намеси се младият англичанин за първи път в разговора, тъй като бе засегната тема, интересна и за него. Впрочем той говореше испански перфектно. — Къде се случи това приблизително и кога?

— Мда, не мога съвсем точно да ви опиша мястото, сеньор — каза непознатият, — аз не съм моряк и за нас, селяните, навсякъде морето си прилича, но това стана може би на около осем дни път оттук, а трябва да беше и малко по на юг от Валпарайсо, защото си

спомням, че през последните дни на плаването ни Южният кръст се виждаше все зад нас.

— Да се надяваме, че вашият капитан ще направи оплакване до местните власти — каза младият човек. — Тъкмо сега в пристанището има много военни кораби, както английски, така и испански, и би си заслужавало труда да се изпрати някой кръстосвач подир него.

— Значи дяволът пак е надул ветрилата на такъв сатанински пират, а? — извика един от старите капитани. — А аз си мислех, че откакто очистиха Тенарес и цялата му банда, това племе е изцяло унищожено или че поне за няколко години нито ще се видят, нито ще се чуят.

— Да, този Тенарес трябва да е бил някой опасен юначага — каза непознатият, като изпразни чашата си на един дъх. — А кои бяха корабите, които го плениха навремето?

— „Сан Антонио“ и „Пенденсиеро“ — отвърна англичанинът.

— Сигурно това са корабите, които се намират в момента в пристанището? — попита отново непознатият.

— Не — каза старият капитан, — „Сан Антонио“ отплава за Испания, а „Пенденсиеро“ кръстосва край перуанските брегове.

— Хмм — промърмори непознатият и кимна замислено с глава, — а... ааа, какво исках да кажа... да... а как се казваше онзи търговец, дето купил, струва ми се, на търг от правителството шхуната, когато я докараха тук?... Не беше ли дон Пабло Мануто... или поне така си спомням. — Той беше взел отново бутилката, за да напълни пак чашата си, и като задържа спокойно гърлото ѝ на ръба на чашата, погледна съседа си, стария капитан.

— Да, дон Пабло — отвърна той и също напълни чашата си, — така се казваше поне предишният купувач на „Реконосидо“.

— Предишният купувач ли! — извика непознатият и струята на виното потече от чашата му по масата, преди да успее да се овладее дотолкова, че да вдигне бързо гърлото на бутилката. После я поднесе към светлината, напълни си чашата и отново я изпразни.

— *Caramba, amigo!*^[4] — извика младият офицер и го погледна учудено. — Изглежда, се интересувате от кораба. Да не би да имайте намерение да го купите?

— Хмм! — отвърна съвършено спокойно непознатият, изтри с лявата ръка виното от брадата си и приглади със средния си пръст

левия и десния мустак нагоре, за да открие горната си устна. — Мога и да имам причина да се интересувам от кораба, защото съм влизал в доста тясна връзка с него, но се надявам да не попадам пак в такава близост с някой от неговата паплач... учудването ми не се отнасяше до кораба, а до човека, за когото говорехме, и ми се стори, че казаното преди малко би трябвало да означава смъртта на стария господин; но се надявам, че това не е истина.

— Действително — каза капитанът — дон Пабло Мануто умря още същата вечер, след като беше купил шхуната, случайно. Но след смъртта му неговото материално положение се оказа в толкова лошо състояние, че беше обявен за неплатежоспособен; шхуната, след като стоя безпризорна известно време в залива и доста се повреди, беше продадена за втори път и беше купена — тук той направи лек поклон към непознатия — ... от мене. Но това е дълга история, сеньор, а тъй като вече е твърде късно, мисля, че е време да си тръгвам... утре трябва да...

— О, кабалерос! — обърна се непознатият с любезен поклон към седящите на масата. — Тази вечер съм за първи път отново на сушата след едно толкова дълго пътуване по море и се радвам твърде много, че намерих такава приятна компания, за да имам желание тъй бързо да се разделя с нея. Хуанита, *amiga mia*, още две бутилки от най-хубавото ти вино и две чисти чаши, сърце мое!

— Не знам, сеньор — каза старият моряк пообъркан, като видя момичето да носи бързо бутилките с оловни шапки на гърлата, — това е всъщност...

— Не бива да ми се сърдите за тази моя волност, кабалерос — прекъсна го умолително непознатият. — Както си личи, вие всички сте „морски плъхове“ и не сте свикнали на големи церемонии; разрешете веднъж на един „сухоземен плъх“ да се наслади по-добре на малкото дни, в които му е отредено да бъде между вас и сред родната ви стихия. А впрочем, за да ви обясня защо се интересувам така от „Реконосидо“, каква е причината, ще е необходимо само да ви кажа, че тъкмо този пират е виновен да изгубя цялото си състояние, и лесно можете да си представите какво удоволствие ще бъде за мене да чуя подробности за края на неговия престъпен живот. Ах, Марекита, *Chiquita*^[5], точно това са желаните бутилки... Стари добри познати от по-красиви, по-добри времена... да, прекрасна земя, тази Шампания,

една действителна Val paraiso^[6]... а сега, кабалерос... да пием за весел живот и бърза смърт!

Чашите бяха напълнени. У този човек имаше нещо толкова убеждаващо, толкова неподправено живо, че двамата стари моряци се срамуваха да не му изпълнят молбата. Само младият англичанин се извини, че не може да пие повече заради все още неукрепналото си здраве, и тримата мъже изпразниха високите си чаши след този повече сериозен, отколкото лекомислен тост.

Младият човек се оттегли от компанията не само поради неразположението си; той все пак участвуваше от време на време в техния разговор, но желаше преди всичко да се наслаждава на близостта на Мануела. Освен това непознатият някак си не му харесваше — защо — и той самият едва ли знаеше. Този човек имаше у себе си нещо, което го отблъскваше, макар и да не можеше да си даде някакво точно обяснение за причината.

— Добре, щом се интересувате от пиратския кораб, тогава мога да ви разкажа с няколко думи цялата история — поде най-сетне старият капитан разговора отново. — Разбира се, шхуната стоя тук в залива с години, докато ръцете на закона се занимаваха с въпроса за наследството след смъртта на предишния ѝ собственик; никой не се грижеше за нея, тя в известен смисъл не принадлежеше никому и стана така, че при един силен северен вятър — истински бич за този залив, — както вече споменах, тя беше захвърлена върху крайбрежните скали и се повреди толкова, че повече не може да се мисли за поправянето ѝ.

— Жалко — каза непознатият, — казват, че е била отличен кораб, в Мексиканския залив не можеха да нахвалят бързината и другите ѝ качества.

— Да, изглежда, затова я е купил и дон Пабло, но както казахме, северният вятър сложи край на всичко това и сега един основен ремонт би струвал сигурно толкова, колкото и построяването на нов кораб. Когато най-сетне нещата се регулираха и се стигна до продажба на търг, отначало никой не искаше да наддава за шхуната и в крайна сметка успях да купя останките от кораба твърде евтино, за да използвам от него онова, което все още можеше да се използва, та да си изкарам парите. Мачтите, които бяха напълно запазени, са вече свалени от шхуната и ще ги поставя на моя собствен кораб, ще използвам за себе си и вътрешното обзавеждане на каютата, подредена

с голям вкус, а с такелажа и веригите, които в по-голямата си част са вече свалени на сушата, се надявам да покрия разноските си при покупката.

— За мен ще бъде несравнимо удоволствие — каза непознатият, щом другият свърши — да посетя поне веднъж зловещия кораб, преди да бъде съвършено разглобен; толкова малко оставаше да бъде отвлечен като пленник на борда му, че имам голямото желание да стъпя сега на неговата палуба с чувството на сигурност. Тогава тя за малко щеше да се превърне в ешафод за мене. Дали ще е възможно желанието ми да бъде изпълнено?

— Защо не? — отвърна капитанът. — Ако искате, можете утре рано сутринта да дойдете с мен на борда или... почакайте, да, ако ви е удобно, бих могъл да мина да ви взема оттук, от пивницата на сенъора Фостеро, в десет часа. Преди това имам да свърша някои работи.

— Bueno^[7]! — извика непознатият, като кимна с глава в знак на благодарност. — Благодаря ви още веднъж, че ми определяте така любезно среща... и на такова място — прибави той и направи твърде величествен поклон към сенъора Фостеро, докато двете момичета се позасмяха тихичко на странните маниери на непознатия.

— Наистина в известна степен е интересно — намеси се младият човек, — макар да е малко страшно да се посети този кораб, на чиято палуба се е проляла толкова кръв, и ако ми разрешите, капитане, ще участвувам и аз — изобщо от доста отдавна си бях намислил да отида някой път при тези останки. Такъв е човекът, не обръща внимание на това, което му е подръка, а се стреми, и то с цената на всичко, към онова, което е недостижимо за него. Сега всеки ден имам възможност да отида на шхуната, но не съм отишъл, а съвсем не беше далеч времето, когато с „Терпсихора“ преследвахме ден и нощ този неуморим дявол около половината земно кълбо, без да успеем да го пипнем, и какво ли не давах по онова време само да мога да скоча на палубата му със сабя в ръка!

— Може би това удоволствие щеше да ви излезе малко скъпо — подхвърли непознатият, — както са ми разказвали, този така зловещо прославил се пират е изхвърлил много хора от палубата си в морето, но не познавам нито един, който да се е прехвърлил на палубата му и после да е имал възможността да опише събитията; изключение прави последният случай, когато чрез един нещастен изстрел, искам да кажа

нешастен за него, изстрел, даден от „Сан Антонио“, той е изгубил и двете си мачти и, естествено, не е могъл да устои на численото превъзходство. Но все още си остава загадка за мен как са могли тогава да го открият, защото превъзходно заетите позиции от двата военни кораба едва ли са били случайност.

— Изглеждате отлично информиран за подробностите — каза Едуард Уилкинсън.

— Само отчасти — отвърна спокойно непознатият, — имах удоволствието да се запозная в Манила с един млад лекар от „Пенденсиеро“, който беше слязъл от кораба, за да посети родителите си. Той ми разказа някои неща, но не можа да ми каже причината за онази среща.

— Възможно е — каза младият англичанин, — защото, когато военните кораби излизаха от тукашното пристанище, капитаните им пазеха всичко в тайна. Но всъщност бяха научили местоположението на пирата случайно или по-скоро чрез едно от неговите собствени кървави престъпления — може би последното. Той взел един кораб на абордаж и го ограбил, после наредил да вържат хората от екипажа му на различни места и пробил дъното му, като предоставил нещастниците на съдбата им. Само юнгата, изглежда, не е бил достатъчно добре вързан, защото успял да се освободи малко преди потъването на кораба, макар че вече не бил в състояние да се притече на помощ на другите. Останал няколко дни в морето, вкопчен в една дъска, и най-после бил прибран от испански кръстосвач. Обаче юнгата бил чул случайно (тъй като на пиратите и през ум не им е минавало да мълчат пред хора, които са щели да лежат на морското дъно след шест или осем часа), че пиратският кораб щял да се отправи към Таити. Ето така станало, че бързо изпратените след пиратите кораби успели да ги намерят на посоченото място.

— Да, връзването си остава несигурна работа — каза непознатият, като изпразни чашата си. — Странно — прибави той след малко, — но такива неща кога да е все излизат на бял свят. Капитанът е бил обесен, нали? Мисля, че докторът каза подобно нещо.

— Не — рече англичанинът, — всъщност не се знае нищо определено за съдбата му, защото трупът му не е бил намерен никъде. Естествено, екипажът се бранел отчаяно, а самият Тенарес получил удар в главата от капитана на „Сан Антонио“, който се биел сред

своите хора. Но после Тенарес изчезнал и сигурно е намерил своя гроб заедно с останалите си другари сред вълните веднага щом наскачали от борда, за да се спасят от въжето. Страшна е била гледката, когато насъбралите се многобройни акули започнали да вилнеят сред жертвите си.

— Не знам — извика старият капитан потресен — дали в такъв случай не бих се оставил да бъда по-скоро обесен, отколкото да скоча между тези проклети зверове, акулите.

— *Contra gusto no hay disputa*^[8] — каза сухо непознатият. — Но исках да питам още нещо... сигурно корабите, пленили „Реконосидо“, са пипнали отлична плячка — *saramba, amigo*, навремето си той беше заловил в Мексиканския залив няколко кораба, които били славно натоварени. Самите ние се изплъзнахме от ръцете му, и то с един товар, който си заслужаваше осемстотинте си хиляди, а всички разправяха, че на борда му имало нечувани богатства.

— Ако е било така — каза младият англичанин, — тогава или пиратът е съумял преди това да ги отнесе и скрие някъде добре, или пък ги е изхвърлил през борда, защото не са намерили почти никакви пари. А това учуди тогава всички.

— И диаманти ли не са намерени? — попита непознатият. — По онова време се говореше в залива много за някакъв кораб, който бил нападат от пирата и носел на борда си значително количество бразилски благородни камъни, предназначени за Португалия.

— Не си спомням да съм чувал подобно нещо — гласеше отговорът. — Не, пляката е била съвсем незначителна. Впрочем „Реконосидо“ е бил малко преди това край южноамериканското крайбрежие с фалшиви документи и много е вероятно там да са прахосали всичко така лесно, както лесно са го и спечелили. Във всеки случай хората, които са ги пленили, са получили повече рани, отколкото долари.

Устните на непознатия потръпнаха, като да се усмихне, но ако от това трябваше да излезе усмивка, то тя замря още в зародиш на суровото му лице и той каза с безразличие:

— Да, да, така става обикновено в подобни случаи. Хора, които имат пред себе си войнишка смърт, а зад гърба си бесило, се бият винаги по-добре от онези, които знаят, че пътят им за отстъпление е свободен, и последното нещо, което си пожелавам, е да се опитам да

взема на абордаж някой докаран до отчаяние пират, въпреки че и аз съм преживявал трудни моменти през живота си и съм отнесъл не една рана.

Междувременно и двамата капитани поръчаха вино и разговорът отново се прехвърли от пиратите към по-близките и актуални събития. Двата моряци заявиха, че и те трябвало да се явят в десет часа на своите кораби, и си тръгнаха.

— И така, довиждане до утре сутринта, кабалерос! — каза по-възрастният от тях, като се изправи и тръгна към вратата заедно със своя другар. — Но сутринта точно в десет съм тук! — И двамата напуснаха пивницата, след като се сбогуваха дружелюбно и почитателно със сеньората и дъщеря ѝ и кимнаха приятелски на двете момичета.

Непознатият остана още известно време сам на масата, подпрял с ръка главата си, при което често отправяше поглед към миловидната дъщеря на кръчмарката; на няколко пъти черните му очи я заглеждаха тъй втренчено и мрачно, че сърцето на бедното момиче се сви от страх, то не издържа и напусна стаята. Веднага след това непознатият се приготви да си върви, изправи се, изпразни чашата си, приближи се до тезгяха, за да си плати сметката, и все още някак дълбоко замислен, нахлупи ниско над челото си широкополата филцова шапка.

— Апропо, леличко! — рече той изведнъж, като се обърна отново към възрастната жена. — Сега тук ви наричат сеньора Фостеро, но трябва да се заблуждавам много, ако по-рано не сте имали друго име... но все пак не мога да твърдя със сигурност.

— Моят първи мъж загина в морето каза възрастната жена, като се изчерви леко. Но този път тя не се почувствува така засегната от това „леличко“, защото проявената накрая щедрост от непознатия я бе настроила по-дружелюбно към него.

— А сеньор Фостеро още ли е жив? — продължи той. — Днес нямах удоволствието да се...

— Мъртъв е от много години — каза с въздишка възрастната жена, — но — продължи тя по-бързо — откъде ме познавате и знаете името ми, сеньор?... Все пак не знам...

— О, *carissima*, нима съвсем си забравила един стар познат? — каза мъжът с добродушен упрек в гласа, като поклати глава.

— Не знам — каза достопочтената сеньора пообъркана, като го погледна остро в очите, — лицето ви ми се струва познато, цяла вечер мислих къде ли съм го виждала, но вече нищо не мога да си спомня. Били ли сте някога във Валпарайсо?

— О, разбира се, леличко, и то съм седял дълги, дълги вечери в тази приятна пивница, но дали твоите тефтери за дълговете на клиентите ти нямат по-добра памет, драгоценна?

— Моите тефтери ли? — попита бързо сеньора Фостеро, защото това засегна нейното слабо място. — О, не мисля, че един толкова порядъчен господин може да бъде дълги години в лошата компания на моите длъжници.

Устните на непознатия потрепнаха в ъглите, сякаш щеше да се усмихне, поне къдравата му брада се раздвижи рязко няколко пъти в тази област, но изразът в горната част на лицето му остана все така студен, както досега, и с въздишка и почти комична сериозност той каза:

— Боже мой, леличко, в борбата си с живота един мъж попада понякога в обществото на чудновати хора; ако не бях живял никога в обществото на още по-лоши хора, с удоволствие щях да отговарям пред изповедника си за общуването ми с твоите клиенти — тогава тук се събираше весел, жизнерадостен народец и аз съм сигурен, че всеки от тях е записан в твоята книга за постоянни посетители.

— Да ме пази светата дева! — извика жената, обърна очи към небето и сложи ръка на възглавничката от тлъстина, под която според анатомията трябваше да се намира сърцето ѝ. — Истина е и е цял позор за всички мъже, взети заедно, а особено за някои от тях, че могат лесно да прогуляят малкото имотец на една бедна вдовица, без ни най-малко да ги е еня дали за самата нея ще остане някой залък, след като се е погрижила да има за тях и храна, и напитки в изобилие. Не всички са така честни като вас, кабалеро, та след дълги години да се върнат и да поправят младежките си прегрешения, но как ви е името, сеньор?

— Моето име? — попита непознатият и поглади брадата си, като че ли се замисляше. — Името ми е... но ние ще се срещаме често, леличко, и за тази вечер ще ти задам приятна за разрешаване гатанка — да отгатнеш името ми. Потърси малко из твоя каталог и за да те улесня, ще ти кажа: името, зад което стои добре закръглена сума, е търсеното име. Но сега buenas noches, señoritas^[9]! — и с дружелюбно

махване на ръка, без да се обърне повече, той напусна помещението и къщата и закрачи бавно надолу по тихата улица.

— Ave Maria purissima!^[10] — извика Мануела, която се появи в момента, когато той затваряше вратата зад гърба си. При тези думи тя се прекръсти смирено: — Камък ми падна от сърцето, че този човек си излезе.

— Да, и мен ме беше страх от него — прошепна Марекита, сякаш се опасяваше, че той може да я чуе, — наблюдавах го през цялото време, докато седеше тук; как не се усмихна поне веднъж, да не говорим за това, че не се засмя! Не, лицето му беше каменно и студено като ледовете на Кордилерите, а очите му искряха доста зловещо под смръщените вежди и ужасния черен пластир, който минава през челото му.

— Да не се беше заглеждала толкова дълбоко в очите му, Марекита! — усмихна се младият човек, който също бе станал и се приготвяше да си върви.

— Пресвета дево! — извика момичето, като потрепера и хвърли плах поглед наоколо. — Как можете да кажете такова нещо макар и на шега, дон Едуардо!

— А какво ще каже Хуана, за странния непознат? — обърна се младият англичанин към другото момиче.

— Той е най-ужасното същество, което съм виждала! — извика момичето бързо, почти трескаво. — Погледът му е като на сатана, а лицето му — като че е лежал осем дни в гроба, нека ни пази светата Дева, но никак не ми се вярва да е обикновен човек.

Възрастната жена вече отдавна се бе прибрала в стаята си и умуваше над тефтерите, като се мъчеше да извади на бял свят личността на непознатия от съкровищницата на спомените си, из хаоса от стари имена и цифри. Марекита и Хуана бяха заети с малкото останали посетители, а когато Мануела се отправи към преддверието, Едуард Уилкинсън, или дон Едуардо, както го наричаха познатите му на испански, я последва.

— Лека нощ, Мануелита! — каза ѝ той, като ѝ подаде ръка и погледна в нежните ясни очи с един повече от приятелски поглед.

— Buenas noches, Don Eduardo! — отвърна момичето смутено и се обърна да си върви.

— Нима ще трябва да се разделя тази вечер с Мануела само с тези хладни думи? — замоли се младият човек натъжено и се опита да хване галовно ръката ѝ. Тя я остави за момент в ръцете му, но после пак бавно я изтегли. — Мануела, никаква надежда ли не мога да имам?

— Знаеш много добре, Едуардо, какъв е моят единствен отговор — каза младото момиче сериозно. — Знаеш — продължи тя, изчервявайки се — колко... колко те обичам, но и законът, и майка ми държат на това, че един протестант не бива да се жени за католичка, и ти не можеш да искаш да жертвувам душеспасението си дори и заради тебе.

— Но майка ти е винаги мила към мен, Мануела, а тя нали знае какви надежди тая! Може ли да се държи така, щом е изцяло срещу намеренията ми?

— Майка ми се залъгва с една надежда — каза тъжно младото момиче, — която е напуснала отдавна самата мен. Не, Едуардо! — продължи тя с поомекнал, почти нежен глас. — Нашите пътища се разделят, колкото и да ме боли сърцето. Твоите роднини са вероятно строги протестанти и никога не биха се съгласили някой от рода им да се ожени за католичка дори ако можеха да се примирят с мисълта да приемат в своята среда бедната дъщеря на някаква кръчмарка. Но не е само това, аз самата никога няма да погазя нашите закони и нашата религия дотам, че да пристъпя към олтара с мъж, враждебно настроен към нашата религия, дори и ако твоите духовници нямат нищо против това.

— Но, момиче, кой ти е казал, че съм враждебно настроен към католическата религия? — попита бързо Едуард. — Кой ти е казал, че не я ценя толкова, колкото и нашата религия, или с други думи, че и двете са равностойни за мен?

Младото момиче го гледа известно време учудено с големите си тъмни очи, но след това каза бързо и умолително, като хвана ръката му:

— Не, не, Едуардо, не говори така, забиваш нож дълбоко в сърцето ми, човек трябва да има някаква вяра и ти никога няма да ме докараш дотам да мисля толкова лошо за тебе, дори и сам да се очерниш в моите очи.

— А би ли могла да ме обичаш, ако се откажа от моята вяра и приема твоята, която ти считах за единствено истинската? — попита

внезапно младият човек съвсем сериозно и я погледна твърдо в очите, пълни със сълзи.

— О, ако го направеше от убеждение! — извика замечтаното момиче бързо и въодушевено. — От все сърце ще благодаря на бога! Но — прибави тя бавно и тъжно — ти би го сторил само заради мен самата, Едуардо! Навярно и тогава свещеникът би казал, че това е богоугодно дело, но на мен винаги ще ми се струва като грях и вече сама не знам дали се лъжа или не.

Младият човек дълго стоя мълчаливо, притиснал ръка о челото си. Най-сетне тихо каза:

— И така ти ми отнемаш всяка надежда, Мануела?

— Не бих искала да направя това и на най-върлия си враг, Едуардо — промълви младото момиче, като се усмихна през сълзи, — а още по-малко на тебе, не, ще се моля, ще се моля най-горещо бог да те просветли и бъди сигурен, Едуардо, че тогава по цялото земно кълбо няма да има по-щастливо същество от бедната Мануела!

С тези думи тя сама му подаде ръката си, а той я пое и притисна пламенно до устните си, след което бързо напусна помещението.

---

[1] През юли 1810 година в Сантяго избухнало въстание, след което на власт дошла креолската хунта. Свиканият през 1811 г. конгрес приел конституция и обявил премахването на робството. — Б.пр. ↑

[2] *Пеон* (исп.) — слуга, селски ратай. — Б.пр. ↑

[3] *Carisima* (исп.) — скъпа, многообичана. — Б.пр. ↑

[4] *Caramba, amigo!* (исп.) — дявол да го вземе, приятелю! — Б.пр. ↑

[5] *Chiquita* (исп.) — скъпа малка. — Б.пр. ↑

[6] *Val paraiso* (исп.) — райска долина. — Б.пр. ↑

[7] *Bueno!* (исп.) — Добре! — Б.пр. ↑

[8] *Contra gusto no hay disputa* (исп.) — въпрос на вкус. — Б.пр. ↑

[9] *Buenas noches, señoritas* (исп.) — Лека нощ, госпожици! — Б.пр. ↑

[10] *Ave Maria purisima!* (исп.) — Пресвета дево! — Б.пр. ↑

РАЗБИТИЯТ КОРАБ

На следващото утро сеньората седеше сама във все още празното от посетители помещение и държеше в скута си нещата за шев. Обикновено толкова пъргава, сега иглата почиваше в ръцете ѝ и тя гледаше замислено пред себе си — нещо, което беше за нея също така извънредно необичаен случай. Искрено казано, мислите ѝ бяха заети с непознатия. Подпомагана от Мануела, тя почти до полунощ бе преровила от край до край имената и сумите на всички свои стари длъжници, а те наистина никак не бяха малко — чилийци и англичани, французи и немци, американци и италианци и какви ли не още съдбата бе изхвърляла на нейния бряг, но не бе намерила нито един-единствен между тях, който по външност или по количество на сумата да приличаше поне донякъде на странния непознат. Възрастната жена се радваше на отлична памет и в тефтерите ѝ имаше много малко имена, които да не извикват в съзнанието ѝ приблизителната външност на техния собственик. Обаче голямата брада и дългата, ниско спусната над лявата половина на лицето коса не напомняха за нито един от тези образи. Черният пластир, който минаваше от косата чак до носа, закриваше голяма част от малкото останало нескрито от брадата лице. Но най-лошото бе, че при малкото имена, чиито собственици тя наистина изобщо не можеше да си спомни, стояха малки суми от по два или три долара, така че и от тях никой не подходеше на непознатия, нали самият кабалеро ѝ беше казал, че зад неговото име трябва да има солидна сметка. Кой ли, за бога, можеше да бъде този човек?

Докато все още умуваше и мъдруваше над това, вратата се отвори и сърцето ѝ се разтупа, когато в рамката изведнъж застана непознатият, хвърли бегъл поглед из помещението и тъй като нямаше никой друг, се упъти към нея, подаде ѝ ръка и най-дружелюбно и непринудено се осведоми за здравето ѝ.

— А откри ли името ми в паметта си или в твоите положително по-надеждни тефтери? — попита той накрая, след като се бе настанил

на една маса, бе поздравил влязлата Хуана и я бе помолил за бутилка вино. — Как се казвам?

— Сеньор — отвърна жената смутено, — ще трябва вие самият да ми помогнете, защото не мога да си спомня нито вашите черти, нито сметката ви, а иначе тефтерите ми са в безупречен ред.

— *Всичките* ли прелисти, сеньора? — попита непознатият, напълни си чашата и отпи бавно от виното.

— Всички, поне пълните регистри с имена и суми, но наистина не знам...

— А не водиш ли отчет и за онова, което ти дължиш на другите? — попита сега непознатият и поднесе чашата към устните си, така че ръката и чашата захриха цялата му брада. Широкополата филцова шапка, която той още не беше свалил, криеше в сянката си челото му с широкия дълъг пластир и само в тъмните очи, отправени към нея, проблясваше толкова особен хумор и своеобразен пламък, че тя направо усети как я пробожда сърцето, и в първоначалната ѝ уплаха ѝ се стори, че вината бе в неговите очи. Въпреки всичко изговорените от непознатия думи се оказаха по-силни от това впечатление, защото те притиснаха душата ѝ като с воденичен камък. Той бе говорил за онова, което тя дължеше на *другите*, за това се отнасяше в крайна сметка и солидната сума, спомената предната вечер от него! Света дево! Тя наистина не бе и помисляла за *такива* дългове. Дъхът ѝ направо замря от внезапното смайване.

Но преди да може да отговори нещо, в помещението влязоха господата от предната вечер, старият капитан и младият моряк, и тъй като първият от тях увери останалите, че лодката му вече ги очаквала и колкото по-бързо слезели към пристанището, толкова било по-добре, те незабавно напуснаха пивницата.

Човекът, който остана сам в най-мъчително неловко положение, беше сеньора Фостеро, която вече нито за миг не се съмняваше, че някой от нейните „негодни половинки“ е теглил полица на нейно име и сега тя, бедната, измамена и продадена вдовица, ще бъде принудена да я осребри. Но скоро, изглежда, тя взе решение — да не дава нито един-единствен долар от парите си, за да покрива разходите от безпътния, разгулен живот на хора, които само са ѝ вгорчавали дните по време на земното си съществуване, а сега дори и след смъртта си искаха да я измъчват с дълговете си.

— Само да ми дойдеш пак с твоето „леличко“! — извика тя внезапно, след като обичайното ѝ настроение се бе възвърнало. — Ще те науча аз, драги! Ах ти... влечуго такова!

Сеньора Фостеро се бе разлютила здравата и още повече се ядоса за това, че беше пропиляла така позорно цяла вечер да се рови из всичките списъци на длъжниците си — една на всичко отгоре извънредно неприятна и още повече извънредно неблагоприятна работа.

В това време тримата мъже бързо крачеха надолу по една от малките напречни улички, които водеха към морето, и като стигнаха до брега, се качиха в очакващата ги лодка — тъкмо имаше прилив; за няколко минути четири здрави ръце я изведоха в залива и откараха до мястото, където някогашният пиратски кораб, „Реконосидо“, всяващият по-рано такъв ужас, лежеше, изхвърлен върху скалите, печален и оголен, една тъжна картина на отминало величие.

Най-напред се качи капитанът, като се хвана за едно от поставените жезла, които придават устойчивост на вантите; естествено, че навън нямаше спусната въжена стълба, а горе нямаше никой, който да им помогне да се изкачат. Последва го непознатият, и то с нетърпение, което едва смогваше да обуздае. Последен беше нашият млад англичанин.

— Е — каза той, смеейки се, като се прехвърли през фалшборда след непознатия и се отправи към средата на палубата, — за един „сухоземен плъх“, както вчера сам се нарекохте, сеньор, умеете твърде сръчно да се катерите по кораби. — Но непознатият не отговори нищо: той едва ли бе чул забележката, а и да бе доловил думите, едва ли беше разбрал смисъла им. С особен и зловещ израз погледът му бързо обходи палубата на малкия изящен кораб, той се отдели от мъжете и се отправи бързо към задната палуба, от която гледа далеч над водата цяла минута.

Когато се завърна, погледът му беше пак така спокоен и студен, както преди, но лицето му бе станало мъртвешки бледо и оглеждайки изпитателно цялата конструкция на малката шхуна, той каза:

— Жалко, че малкият нещастен кораб е намерил тук такъв край. Трябва да е бил великолепен ветроход и положително щеше да донесе на собствениците си още много пари, ако го използваха за почтени цели.

— Да, това е бързоходен модел — увери ги старият капитан самодоволно, — казват, че е строен от янките, наистина такелажът му беше изцяло американски, а американците са все още недостигнати в уменията си да строят такива шхуни. Но що се касае до понататъшното използване на кораба, може би все пак така е по-добре; лично аз признавам искрено, че не бих желал да изляза в морето с кораб, използван за *такива* цели като „Реконосидо“ и на чийто борд са били извършени толкова ужасни жестокости, каквито е описвал страшният капитан на същия кораб, самият Тенарес.

— Ами — обади се непознатият, — станалото станало, а безжизненият материал лесно може да бъде преработен както в разпятие, така и в кама. От всички, които биха излезли в морето с шхуната, може би никой няма да си спомня за онова, което се е случило на борда ѝ.

— Тогава може би самият кораб да им го напомни! — усмихна се малко загадъчно старият човек. — Хората си шепнат най-различни странни истории за него.

— Наистина ли? — попита бързо непознатият. — А какви са тези истории, ако мога да попитам?

— О, суеверия — каза старият човек леко смутен, — самият аз не вярвам на нито една дума, но хората с удоволствие все приказват и одумват нещо. Така например разправят, че на годишнината от пленяването на шхуната... чакайте малко... това беше на... триста дяволи, това се пада тези дни — на осми август през нощта страшният Тенарес щял пак да посети стария си кораб между дванайсет и един часа. Моряци, които са се връщали с лодките си късно вечерта от погребение — защото както знаете, сеньор, тук всички трупове трябва да бъдат погребани в полунощ, — са готови да се закълнат, че са го видели да стои на палубата с бледо лице, покрито с рани. Дали е вярно или не, все едно, но на мен ми се струва, че в целия град няма да намерите нито един човек, който може да бъде принуден да прекара самичък нощта на осми срещу девети на борда на „Реконосидо“ дори и срещу истинските перуански съкровища.

— При това най-страшното е — засмя се младият човек, — че го били виждали не само веднъж, а всяка година досега; през първите две години този слух предизвиква голяма сензация. Но тъй като призракът се ограничавал единствено с това да стои на палубата и да гледа

морето, никой не му обърна повече внимание и ми се струва дори, че през последната година той не се и появи.

— Моля за извинение — отвърна му старият моряк, — но през последната година са го видели хората от моя собствен кораб. Тъкмо беше умрял готвачът ми и като минавали оттам с лодката няколко минути след полунощ, видели, че всичко било все още тихо и тъмно на стария кораб; моят кърмчия нарочно насочил лодата малко по-наблизо. Но когато се връщали, а това било може би след един час, понеже готвачът беше тежък човек и много бавно се изкачвали с него по стръмнината към гробището, те забелязали светлина на борда.

— Светлина? — повтори бързо непознатият.

— Да, светлина — потвърди старият моряк, — но не някоя обикновена светлина като от лампа или от фенер, които дават жълто или червеникаво отражение, а по-скоро като светлина от сиянието на медузите в морето или като огъня на света Елма^[1], бледа и студена светлина. Моят кърмчия, юначага със смело сърце, който не се бои и от дявола, поискал да се отпрати директно към шхуната и да се качи на борда или поне да види дали някъде няма завързана лодка. Обаче, мили боже, струва ми се, че и да беше обещал на всеки от хората си по сто долара, пак не биха гребали в тази посока, защото край мачтата, която по онова време се издигаше на мястото си, те могли ясно да различат бледа човешка фигура; един от моряците се кълнеше във всичко, което му беше свято, че видял как бледата фигура протегнала към тях ръка. Наистина, че моят кърмчия не видял подобно нещо, но ме увери, че видял човешката фигура или поне му се е сторило, че я вижда.

Непознатият бе изслушал този разказ с най-напрегнато внимание, като при това наблюдаваше особено изпитателно лицата на двамата си придружители, за да прочете в тях какви бяха техните собствени възгледи по този въпрос. Впрочем колкото и да твърдеше капитанът, че всичко това било за него разюздано суеверие на хората, все пак му личеше ясно, че ни най-малко не се съмнява в реалността на едно такова привидение, докато младият, далеч по-образован моряк с мъка и положително от учтивост към по-възрастния човек едва сдържаше подигравките си.

— А какво се разправя в града за тази история? — обърна се най-сетне непознатият към англичанина.

— Не се говори много — гласеше явно уклончивият отговор, — въпреки това сега тези развалини са известни под името „шхуната на призрака“ или „корабът на духовете“. При многобройните кървави злодеяния, извършени на този борд, е твърде естествено хората да се опитват в известна степен да ги свързват твърде лесно с появата на някакви видения отмъстителни. Но няма ли да слезем за малко в каютата? Аз самият не съм бил още долу.

— Само че там цари голям безпорядък — каза старият капитан и изпълнявайки желанието им тръгна напред, защото все пак тук той беше домакин. — Вече съм извадил различни полици и чекмеджета, а на борда нямам дори бутилка вино, за да я предложа на господата.

Но, изглежда, двамата мъже изобщо не чува извиненията му, защото в момента всеки от тях беше твърде зает със своите собствени мисли. Когато заслизаха към каютата по тясната стълба, обезопасена с елегантен бронзов парапет, те бяха посрещнати от извънредно приятния мирис на сандалово дърво. И наистина подпорите на вътрешните помещения бяха направени от това скъпоценно дърво; широки дървесни плоскости от махагон покриваха средната част на стените, а по краищата им имаше изкусни инкрустации от слонова кост и седеф. Явно можеше да се вярва на капитана, когато твърдеше, че само каютата на малкия кораб струвала повече, отколкото бил платил за цялата шхуна заедно с такелаж и веригите. Впрочем тук долу всичко изглеждаше променено твърде малко; работниците се бяха занимавали само с едната стена, бяха извадили две полици и тъкмо сега, както каза старият капитан, се намирали с тях на борда на неговата собствена шхуна, за да ги поставят. Този следобед щели да продължат тук работата си и без прекъсване щели да разглобят цялата каюта.

Непознатият изглеждаше странно развълнуван, лицето му беше придобило буквално пепелив цвят и той се видя принуден да седне на канапето, някога облечено въз великолепно кадифе, но вече силно повредено.

— За бога, сеньор, не сте добре! — извика младият човек, който първи забеляза движението му. — Приличате повече на труп, отколкото на жив човек — какво ви е?

— Ох... нищо... нищо! — успокои го непознатият. В последно време това ми се случва няколко пъти... струва ми се, че е от силната

миризма на сандаловото дърво, а може би е и от вълнението, да стъпиш на кораб като този... о, сеньор капитано... не се ли намира на борда нито капка вода?

— Вероятно има — каза бързо старият човек, който също се изплаши от вида на непознатия. — Дърводелците държат тук в едно малко шкафче фаянсов съд... ах! Тук има и едно шише *agardieute*, една капка от него ще ви подействува по-добре от цяла кофа вода. — Той бързо напълни чаша с огненото питие и я подаде на болния, които я изпразни на един дъх, после скочи и няколко пъти премери с припрени крачки каютата. През това време държеше дясната си ръка здраво притисната към очите и когато най-сетне я свали, отново се показва предишното му свършено спокойно, студено, почти безразлично лице.

— Е, по-добре ли сте сега, сеньор? — попита старият капитан.

— Съвсем добре — отвърна му той приятелски, — само съжалявам, че ви създадох грижи и ви изплаших, ще трябва все пак да се обърна за съвет към някой лекар, защото в последно време имах подобни пристъпи по-често, отколкото ми е приятно.

— Ха, какво ли ще ви помогне лекарят? — засмя се старият. — Това се случва понякога със силните натури, но винаги им минава; някой ден в мозъка на човека се поразхлабва някое въже, изглежда, се скъсва някоя тънка нишка, когато стои твърде дълго обтегната; но винаги се свързва пак самичка и при първото опъване на ветрилата всичко се оправя... — Да, жалко — каза той, като сам прекъсна мисълта си и се приближи до непознатия, който се беше спрял пред една от махагоновите плоскости със скръстени ръце и както изглеждаше, бе втренчил внимателно погледа си в едно повредено място, — ... сигурно тук някога е бил нанесен удар с брадва или подобен предмет; най-лошото е, че сега не мога да намеря нито едно парче от това дърво във Валпарайсо, за да го поправа, както трябва; не искам да го изкърпам с друго дърво и, изглежда, ще се наложи това място да си остане така, докато ми се предложи по-добра възможност.

Точно до една от колоните от сандалово дърво бе нанесен силен удар като че с някое широко длето или може би, както каза и капитанът, с брадва, която бе проникнала надълбоко в дървото, и то така, че бе засегнала и колоната, и махагоновата плоскост, а

същевременно беше разсякла и един от обкръжаващите махагона венци от слонова кост и седеф.

— Кой знае какво ужасно престъпление е извършено тук — каза младият човек, след като разгледа мястото и се извърна, потръпвайки, — но устата, която би могла да ни даде сведения, е била затворена завинаги... убиецът и неговата жертва спят заедно в дълбините. Какво мислите, сеньор, какво може да се е случило тук?

— Кой?... Аз? — попита той бързо, — ... о... о, фатално място, което сигурно пак може да бъде поправено, в предната част на кораба трябва да има парче сандалово дърво... о, извинете — прекъсна се той веднага и кръвта нахлу в лицето му, като че се беше засрамил, — ... в този момент наистина си бях представил, че се намирам на борда на същото малко корабче, с което пристигнах вчера тук. Ако не се лъжа, моряците имаха там парче сандалово дърво и може би ще можете да го получите от тях, капитане.

— Така ли? О, би ми било много приятно — отвърна той.

— Как се казваше корабът?

— „Албатрос“ от Таити... но може би са го продали вече тук. И така искате да демонтирате всичко от каютата? Да извадите и пренесете всичко във вашата каюта?

— Да, и ще стане превъзходно, защото размерите са почти същите; необходимо е само да поставя долу една черна летва, широка два цола, и каютата ми ще стане приблизително също толкова висока.

— Изглежда, че тук под капака водят надолу стъпала — обади се непознатият равнодушно, като посочи към малка месингова халка, забита в пода.

— Да — каза капитанът, като отвори капака, защото масата, която стоеше над него, беше изнесена, — изглежда, по-рано тук е имало нещо като склад за хранителни продукти.

— Какво голямо помещение! — каза непознатият и скочи долу.

— Да, и са използвали забележително дебели греди, които да носят лекия под на каютата — каза старият, — дори и под оръдейната палуба на някой линеен кораб няма да са по-дебели, а иначе цялата шхуна не е построена така несъразмерно здраво. Изобщо тези греди ми направиха вече впечатление, тъй като съвсем не продължават напред и следователно не могат да допринесат ни най-малко за здравината на цялата шхуна; изглеждат ми поставени значително по-

късно, отколкото е бил строен целият кораб. Личи си по дървото. Самата шхуна е скована от американски дървета, а тези греди — ето, виждате ли, където е паднала боята, това е, изглежда, от онзи вид кедрово дърво, което можете да намерите в голямо количество в Сингапур. Казах вече и на дърводелците да извадят гредите тези дни, сетне ще ги накарам да ги разрежат на дъски; от тях ще станат великолепни врати, защото дървесината не е много тежка, леко се обработва и въпреки това е здрава.

Долу непознатият направи приведен няколко крачки и бавно опипа едната страна с ръката си, като че търсеше нещо. После се върна, изкачи се и каза равнодушно:

— Да, струва ми се, че това дърво е превъзходно за тази цел. Но мисля, че ви отнехме твърде много време, сеньор, и навярно би било уместно да се отправим към сушата.

— Все пак много би ми се искало да огледам долната палуба — обади се младият човек, — искам да кажа, ако не ви задържам вас двамата твърде дълго.

— Шхуната няма долна палуба — отвърна му капитанът, — силата ѝ се е състояла всъщност само в две дълги, много тежки въртящи се оръдия, които са били монтирани на палубата. Трябва да са били много майсторски изработени, но заедно с всички принадлежни муниции те положително са били взети от военните кораби. Както ми разказаха, името „Реконосидо“ стояла на тях и до ден-дневен.

Тримата мъже походиха още известно време по палубата и огледаха съоръженията на пиратския кораб, доколкото бе останало нещо от тях при това състояние на кораба, след което загребаха обратно към сушата; там се разделиха, като оставиха лодката с моряците на брега.

— Антонио — каза един от моряците, когато отново отблъснаха лодката и бавно я насочиха към корабостроителницата, за да не остане на сухо при предстоящото настъпване на отлива, — виждал съм някъде този човек.

— Кой човек? — попита Антонио. — Лейтенанта ли? Ами сигурно, можеш да го видиш по два пъти на ден при дебелията вдовица, стига да имаш желание и пари да пийнеш нещо.

— Не, нямам пред вид него — промърмори първият моряк, като поклати глава, — а онзи чернокосия, с големия пластир на челото...

сагајо! Цяла сутрин ми се върти в главата, откак се е качил в лодката... и не е свързано с нещо добро... diablo^[2], ама че бледо и мрачно лице има този приятел, хич не ми се ще да го срещна самичък вечерно време из планините!

— А той от дълго време ли е във Валпарайсо? — попита Антонио.

— Не знам — промърмори другият под носа си все още замислен, — днес го видях тук за първи път, то трябва пак да се поразровя из паметта си да видя дали няма да го открия все пак някъде сврян из ъглите ѝ. Не може да се каже, че лицето му е толкова обикновено, та да бъде така скоро забравено.

— Ами — каза Антонио, — скитал си може би шест-седем години по различни военни кораби, а там човек вижда какви ли не лица... сигурно си присъствувал и на онази история с Тенарес... по дяволите, как ми се иска старият веднъж завинаги да разглоби този пиратски сандък, защото това гребане насам-натам ми омръзна страшно много.

Неговият другар не му отговори, мислите му бяха твърде много заети — ликът на непознатия витаеше в главата му и когато най-сетне стигнаха сушата и завързаха лодката за един от коловете, той се заизкачва нагоре по брега, като непрекъснато се почесваше зад ухото. Горе седна на една купчина дърва, потъна в мислите си и зачака връщането на своя капитан.

---

[1] *Огънят на света Елма* — бледо електрическо сияние по корабните мачти. — Б.пр. ↑

[2] *Diablo* (исп.) — по дяволите! — Б.пр. ↑

ТРЕВОГАТА

Дните на шести, седми и осми август изминаха, без нашите познати от предишните глави да се срещнат отново. Междувременно работите на борда на изоставения кораб се вършеха колкото се може по-бързо и тъй като хората рядко успяваха същата вечер да пренесат на борда на другия кораб извадения твърде скъпоценен материал, те обикновено оставаха да спят на „Реконосидо“. Четиримата не можеха да бъдат уплашени толкова лесно от един призрак. Все пак не им се искаше да слизат във вътрешните помещения и затова бяха предпочели да издигнат на палубата нещо като палатка, в която можеха да спят великолепно, защото въпреки настъпването на дъждовния период нощите бяха топли и сухи.

Но на 8 август — ден, много добре познат на всички — те направиха така, че приключиха напълно работата си до вечерта, прибраха си вещите и слязоха на сушата. Старият капитан имаше пълно право, на никого от тях не би хрумвало да прекара тази нощ на пиратския кораб и за десеторно, дори за петдесеторно по-голямо възнаграждение. Освен това всичко, което оставиха, с изключение на инструментите си, бе здраво закрепено и заситено; но дори и по палубата да бяха свободно разхвърляни съкровища, тази вечер и най-дръзките крадци на Валпарайсо щяха да потиснат апетита си.

Вечерта на осми в пивницата на сенъора Фостеро отново се бе събрал същият кръг от посетители, обслужвани от приветливите момичета. Поне старият капитан и нашият млад приятел бяха седнали на познатата ни маса, недалеч от обичайното място на „леличката“, и тъй като случайно и двамата бяха служебно възпрепятствувани да се появят предишните вечери, беше доста обяснимо, че разговорът им скоро се насочи към непознатия, присъединил се към тях през последната заедно прекарана вечер в пивницата.

— Идвал ли е оттогава пак, сенъора? — обърна се младият човек към възрастната жена, след като всички го бяха уверили, че изобщо не са го виждали.

— Не, сеньори! — гласеше резкият отговор. — И никак няма да съжалявам, ако не видя мрачните му очи никога вече през живота си.

— Ха, ха, леличко — засмя се старият капитан, — какво се е случило? Не спомена ли той, че името му още стояло в списъците на длъжниците ти, не го ли намери?

— Страхувам се, страхувам се, че фигурира и в списъците за други дългове — промърмори старата жена, всъщност ядосана, че не може да отговори нищо определено; но беше твърдо решила да не говори нищо хубаво за човек, който, както бе сигурно в този случай, искаше да измъкне от нея пари.

— Странен чудак! — обади се капитанът. — А знаете ли какво твърди един от моите хора, моряк, който дълги години е служил на военни кораби и е участвувал също в акцията срещу Тенарес? Казва, че е виждал вече това лице тъкмо на борда на „Реконосидо“ и че бил един от предводителите на пиратите. Но това е невъзможно, понеже нито един-единствен човек от целия им екипаж не достигна сушата; онези, които не бяха съсечени или не скочиха зад борда, умряха по реите.

— Капитане — каза сега младият човек, комуто изглежда, при тази забележка светкавично мина през главата една мисъл, — в крайна сметка вашият човек има право. Спомняте ли си как този иначе толкова студен и мрачен хубостник преbledня като мъртвец, когато стъпихме на шхуната? А няма ли връзка с това в крайна сметка и туй, дето отмаля в каютата?

— Не, друго е забележително — засмя се капитанът, — спомняте ли си, дон Едуардо, че той спомена за някакво парче сандалово дърво, което се намирало в предната част на кораба?

— Да, в предната бронирана кула на „Албатрос“ с който е пристигнал от Таити.

— Но на „Албатрос“ нямаше сандалово дърво — продължи бързо старият, — наредих още същия следобед да ме откарат с лодката до „Албатрос“, но там нито един човек не беше чувал нещо за сандалово дърво, а също потвърдиха, че не са имали такова нещо по време на цялото си пътуване.

— А не се ли осведомихте там за името, за произхода на този човек, който бил пристигнал с тях? — попита веднага сеньората.

— Разбира се, че разпитах — засмя се старият, — можеш да бъдеш сигурна в това, леличко, но без особен успех. Качил се като

пътник от Папеете за Валпарайсо, и то с напълно редовен паспорт, като някой си сеньор Олварес от Манила, заплатил си пътуването със златни монети и през цялото време се държал напълно спокойно и прилично.

— А откъде ли е тази рана на челото му? — попита младият офицер.

— Това, изглежда, е единственото, което е направило впечатление на хората от „Албатрос“ — отвърна старият, — понеже той е имал вече пластира на челото си, когато се качил на борда, а те са пътували четири седмици. Дявол знае какво има отдолу.

— Олварес... Олварес... — повтори старата жена под носа си, като поклащаше глава, — познавам един, двама, трима Олварес, но никой от тях не прилича на него... само дано това е истинското му име... и имал редовен паспорт?

— Напълно редовен — увери я капитанът, — но аз съвсем се отклоних от онова, което исках да разкажа в началото. И така на „Албатрос“ нямаше сандалово дърво, но къде мислите, намерих сандалово дърво? В носовата част на „Реконосидо“!

— Caramba! — тихо каза младият човек и погледна капитана изненадано и изпитателно.

— Добре, ама не разбирам — намеси се един от седящите наблизо — какво толкова особено виждате в това, че на „Реконосидо“ се търкаляло някакво парче сандалово дърво.

— Не проумявате ли? — извика старият и удари по масата с юмрук. — Това е, да го вземем от най-невинната страна, едно извънредно чудновато съвпадение, понеже вие не знаете...

Тук те бяха прекъснати от отварянето на вратата, през която бързо влезе висок строен мъж с тъмни мустаци и дебела синя моряшка куртка, закопчана догоре. Огледа се изпитателно из помещението и щом погледът му падна на дон Едуардо, се приближи към него.

Англичанинът веднага стана от стола си, като се изчерви леко, но току-що влезлият човек му махна приятелски с ръка да остане седнал, поздрави почтително първо жените, а после и посетителите, седящи на масата на дон Едуардо, придърпа един свободен стол до младия човек и му пошушна няколко думи на ухото. Той му отвърна също така тихо, по все пак седящият до него капитан успя да чуе следните думи:

— Не, и както научих, от три вечери не е... странно... тъкмо говорехме за него, а както изглежда по някои неща, стават странни съвпадения.

— Тогава може би ще мога да се обърна към другите господа — каза новодошлият на малко по-висок глас, но все пак така, че останалите посетители по другите маси можеха да го чуят много трудно. Обаче сеньора Фостеро се погрижи да не бъде от последните. — Господа, знаете, че тук пребивава от няколко дни един непознат, или по-точно е бил видян тук преди три дни, защото оттогава следите му изглежда напълно изчезнали. Лесно се различава по големия черен пластир на челото му. Може ли някой от вас да даде по-големи подробности за него?

— Сеньор капитано! — обади се старият капитан, поклащайки глава, понеже новодошлият беше капитан на чилийската фрегата „Нуестра Сеньора“. — Тъкмо сега мъдрувахме за този човек, макар и никой от нас, както изглежда, да не е в състояние да съобщи някакви подробности за него. Но съм твърдо убеден, че в него се крие нещо недобро. Тъкмо когато влязохте, бяхме започнали да го свързваме по някои неща със стария „Реконосидо“.

— Ха, тогава мислите ни съвпадат! — извика бързо капитанът. — Както ми казаха, видели са в лодка сеньор Уилкинсън заедно с един друг господни и непознатия да отиват към пиратския кораба затова дойдох тук, да поразпитам по-подробно господата. Предполагах, че ще заваря на това място моя млад приятел — прибави той с дружелюбен поглед към Уилкинсън, който накара кръвта да нахлуе в главата му и даде повод на кръчмарката да заклати глава недоволно и многозначително. — Ето защо засега под печата на строгата тайна ще ви кажа откровено причината, която ми даде този повод. Но може би ще е по-добре да отидем в друго помещение, защото тук — той сниши гласа си — ... има твърде много уши, желаещи да чуят неща, които е по-добре за момента да не се превръщат в новината на деня за целия град.

— Сеньора Фостеро ще ни предостави за трийсетина минути малката задна стая — каза старият капитан с приятелски поглед към нея и старата жена, колкото и голямо да бе неудоволствието ѝ, че този разговор щеше да стане далеч от нея, трябваше волю-неволю да изпълни това желание. Скоро в малката ъглова стаичка бяха донесени

свещи и вино; тя беше украсена с едно разпятие и икони, които ѝ придаваха по-скоро вид на параклис, отколкото на обитавана стая; това обаче не ѝ пречеше да играе ролята на будоар на достопочтената възрастна жена.

Сеньората искаше да остане в стаята, за да се грижи, както каза тя, да не им липсва нищо, но тримата господа не проявиха желание да я обременяват повече, след което тя вече нямаше никакъв повод да дари ушите си с положително невинното удоволствие да научи нещо лошо за мъжа, за когото не без основателно подозрение мислеше, че има намерение да я изнуди да му даде пари.

Старият моряк разказа колкото можеше по-накратко на капитана на „Нуестра Сеньора“ онова, което знаеше за непознатия, и основанията за своите подозрения, а младият офицер го запозна с поведението на този странен мрачен човек, което му бе направило силно впечатление. Капитанът го изслуша мълчаливо, без да пророни нито дума; но след като чу всичко, каквото двамата мъже можеха да му съобщят, той проговори с тих глас, като преди това хвърли предпазлив поглед към вратата да не би някой да ги подслушва. (А тази предпазливост съвсем не беше излишна, защото отвън леличката си бе изподрала ухото от притискане към вратата, за да чуе какво се говори вътре.)

— Сеньори, след всичко, което ми казахте, и като се има предвид онова, което при други обстоятелства би изглеждало незначително, за мен вече няма ни най-малко съмнение, че непознатият не е никой друг, освен всяващият ужас Тенарес, считан за мъртъв през последните години.

— Тенарес! — извика капитанът изплашен, а младият човек кимна с глава в знак на съгласие.

— По-тихо, сеньор! — зашепна капитанът. — Наистина стените нямат уши, но ги има сеньора Фостеро, а аз и е се съмнявам нито за миг, че в момента тя ги употребява по най-добрия възможен начин. Слуховете, които се носят за смъртта на Тенарес през последните години, са твърде неясни — едни твърдят, че се бил застрелял сам, други, че скочил зад борда. Доколкото знаем, трупът му никога не се намери, а ние тримата сме запознати твърде добре с морето, за да знаем, че е възможно някой да издържи известно време в морето, плувайки, след което не е изключено да бъде спасен от случайно

минаващ кораб. Освен това онази битка се разрази в близост до малка група коралови рифове, където не растяха никакви палми и бяха необитаеми и съвсем пусти, но на които или пък в довлечените край тях морски водорасли много лесно може да се е скрил някой пират, въпреки че тогава много старателно претърсихме всичко. Във всеки случай това никак не е невъзможно. Тук в града има две лица, които твърдят със сигурност, че са го разпознали. И двамата са били по-рано моряци на „Сан Антонио“, на който имах тогава честта да бъда капитан. Единият от тях служи сега при вас, сеньор, а другият е инвалид оттогава и сега също живее тук, в града. Именно първият от тях е превозил непознатия до борда на „Реконосидо“ и твърди, че си спомня много добре да го е видял сред пиратите по време на битката. Важен свидетел обаче е другият, който е бил ранен от самия Тенарес, след което е изгубил дясната си ръка. Той е готов да се закълне във всичко най-свято, че преди няколко дни го е срещнал случайно в града. Този човек се яви веднага при мен и ме увери, че просто се вкаменил от ужас, защото в първия момент, естествено, помислил, че вижда пред себе си духа на убития пират; нали ви е известна вече легендата за призрака на пиратския кораб. Но Тенарес, изглежда, твърде много е бил зает със собствените си мисли, за да го забележи — струва ми се, че тъкмо тогава се е връщал от посещението си на своята стара шхуна, и бързо влязъл в една от улиците, които водят нагоре към планината. А човекът, след като се посъзвел, започнал да обмисля работата и се оказал достатъчно разумен да ме посети веднага и да ми съобщи каквото беше видял. Аз самият познавам Тенарес много добре и мога да разчитам на собствената си преценка, ако някога застана очи в очи с него. Онзи моряк е бил твърде близо до него и има достатъчно причини да си го спомня много добре. Освен това възможността да се появи не може да бъде отречена и след като съпоставя всичко това с посещението на „Реконосидо“ и поведението на непознатия, сам започвам да вярвам, че този опасен човек е жив и е отново тук, в нашия град.

— Но с каква цел би могъл да се върне тук, сред неприятелите си? — попита старият капитан, поклащайки глава. — Тази работа ми се струва все още твърде невероятна. Да не би пък шхуната, с която е пристигнал, да е негова и да преследва тъмни цели?

— Не — каза капитанът на военния кораб, — естествено, че това беше и моето първо предположение, и затова проведохме най-строги разследвания. Но документите на кораба са в безупречен ред и просто няма за какво да се заловим. Не, изглежда, Тенарес е пристигнал от Таити сам като обикновен пътник, това е сигурно, за нас остава все още загадка само това „защо“?

— Която може би ще мога да разреша! — извика веднага младият офицер, който бе седял известно време мълчаливо, подпрял глава на дланите си.

— Спомняте ли си, че онази вечер ни питаше особено настоятелно дали на борда на „Реконосидо“ са намерени много пари и бразилски диаманти?

— Това ще е! — извика капитанът на „Нуестра Сеньора“. — В такъв случай вече няма съмнение, че той има още някакво тайно скривалище на борда, което въпреки най-грижливото ни претърсване, не сме открили. Дошъл е да спаси плячката си. Но къде е бил през тези дълги години, защо не е дошъл по-рано?

— Не знам — каза старият капитан, — но ако наистина се е върнал за това, в което вече вярвам и аз, плячката му трябва да е скрита в малкото помещение под каютата, през което минават двете дебели греди. Той скочи долу да огледа това място и, после веднага поиска да се върне на брега — нищо повече не го интересуваше. Да, сега си спомням много добре, че по едно време пожела да остане отзад на палубата, докато ние двамата се отправихме към предната ѝ част. Но, разбира се, че тогава не си помислих нищо особено и това изобщо не ми направи впечатление. А какво ще правим сега? Къде ли е този дявол и дали ще се появи отново?

— *Por vida mia*^[1]! — извика капитанът. — Да знаех по-рано, че този сеньор се е отбивал онази вечер насам. А сега в крайна сметка той е свършил тук каквото е искал, без някой да е заподозрял каквото и да било, и отдавна е офейкал надалеч. Но по суша не е могъл да избяга, а в тези дни е отплавал само един-единствен кораб — за Рио де Жанейро.

— През това време той не е могъл да отиде на „Реконосидо“ — каза старият капитан, — дърводелците бяха там денонощно, а дори и да са се отдалечавали през деня за няколко часа, той едва ли е рискувал да се качи на борда. Знаем също със сигурност, че са преспивали на

палубата, защото трябваше да им дам едно старо платно, та да си направят от него палатка. Не им се искаше да спят под палубата.

— Какъв е този шум оттатък? — попита капитанът на „Нуестра Сеньора“, като наостри уши, щом до тях достигнаха неясни припрени гласове откъм близкото помещение на пивницата.

— О, нищо — каза старият, — това са неколцина, на които виното се е качило в главите... но ние самите седим на сухо. — Той взе оставената на масата камбанка и позвъни. — Изобщо необходимо е да вземем някакво решение — продължи той след това — и на мен ми се струва, че най-доброто би било да поставим на борда постоянна вахта, докато се убедим, че там няма нищо повече за отмъкване, или докато спипаме този господин. Саганба, капитане, ако открием някое скрито съкровище, тази покупка ще е направо щастлива за мене!

— Но най-напред от него ще трябва да се приспадат сумите като награда за залавянето му! — усмихна се другият. — Но за бога, нека не слагаме тигана на огъня, докато рибата е все още в морето... о, сеньорита, какъв беше този шум оттатък преди малко, наредил съм на неколцина от моите хора да се явят тук, но се надявам, че не са направили някоя поразия!

— Не, сеньор капитане — усмихна се младото момиче, — това е пак старият разговор за кораба на призрака — нали знаете.

— За „Реконосидо“? — извика старият, като скочи от мястото си. — Саганба, каква дата сме днес?

— Осми, а никой от нас не се сети за това! — каза младият офицер, като също тъй бързо се изправи. — Но какво е станало с шхуната, Марекита?

— О, нищо, дон Едуардо! — засмя се хубавото момиче. — Един моряк влезе преди малко и се закле с хиляди клетви, че на стария пиратски кораб отново имало призраци. Казва, че бил видял на борда светлина и някаква фигура... нали знаете, днес е годишнината и това са все старите приказки.

— Сеньори, струва ми се, че този път тук има нещо повече от празни приказки! — извика капитанът на „Нуестра Сеньора“, като скочи и грабна шапката си. — Ще ни извините, сеньорита, но ние трябва да вървим... по дяволите, призракът... днес наистина е годишнината... но призракът се е появил рано, едва ли има единайсет часа.

— Няма още, сеньор — каза младият офицер, — но какви са заповедите ви?

— Твърде прости — гласеше бързият, решителен отговор. — Сеньор, мислите ли, че вашите дърводелци ще останат на борда на шхуната през тази нощ, която има толкова лоша слава из целия град?

— Дърводелците ли? — засмя се старият капитан. — Няма да останат дори да обещава на всеки от тях по един златен трион — не, абсолютно съм сигурен, че са на брега, само не мога да разбера как не ми мина това нещо през ума по-рано.

— Добре — каза капитанът, — тогава вече няма съмнение, че Тенарес, на когото, както ми казахте, сте разправили цялата история, ще се опита тази нощ като единствено подходяща да изпълни онова, което си е намислил. Но за щастие съм подготвен: моите две лодки са на пристана с достатъчно екипаж; с тях мога да стигна до пиратския кораб за десет минути, преди това по уговорен знак ще бъде съобщено на екипажа на моя кораб какво да направи и оттам могат да ни дойдат на помощ четири лодки с бързина, каквато им позволяват греблата. Навън от залива няма да може да прехвъркне и пиле, а камо ли да излезе лодка, но има опасност пиратът да ни избяга на сушата, щом разбере, че е преследван. Не се съмнявам нито за миг, че ще се отпрати най-напред насам. Ако имаме на разположение достатъчно време, за да се приближат насам лодките от „Нуестра Сеньора“, тогава всякакъв опит за бягство ще му бъде отрязан. Аз пък ще се движа с една лодка от брега до пиратската шхуна и обратно, ако не го срещнем още на отиване, което обаче не ми се вярва.

— А какво ще кажете, сеньор — попита младият офицер, — ако тръгна аз с моята лодка, намира се до първите къщи, точно в посоката, която би избрал той, ако реши да слезе на този бряг?

— О, приемам безусловно, щом имате тук лодка и искате да участвувате доброволно! — извика капитанът. — Наистина дълг на всеки честен моряк е да помогне при унищожаването на този кървав пират, а сигурно ще минат цели пет минути, преди да пристигна с моята лодка; вашата напълно готова ли е?

— Наредих да изнесат греблата на сушата, след две минути ще бъдем вече на път.

— Вуено, а вие, капитане?

— И моята лодка е тук — каза старият, — заедно с дон Едуардо ще му отрежем пътя за отстъпление към сушата, ако нямате нищо против, разбира се.

— Напълно съм съгласен. И така довиждане, господа, и помнете, че за мен е много важно да заловя, този дявол жив; той уби двама от моите братя по най-зверски начин, клал е жени и деца само за да премахне всякакви свидетели, и затова, кълна се в името на бога, не е заслужил войнишка смърт! Но нека се заловим на работа!

Сеньор Олинда, капитанът на „Нуестра Сеньора“, излезе бързо от пивницата, докато другият капитан, се затича заедно с моряците си надолу към пристана, а Едуард Уилкинсън накара да съобщят на хората му, намиращи се в една съседна къща, да го чакат тук и забърза към жилището си през няколко къщи да си вземе pistolетите. Върна се след няколко минути, изпрати бързо хората си надолу към брега и се забави само за миг, защото искаше, ако бе възможно, да се сбoguва с Мануела. Разбира се, че междувременно тревогата се бе разпространила сред всички посетители и те бяха последвали вкупом капитан Олинда. А той, едва достигнал брега, нареди да изстрелят две сини ракети, на които един кораб от пристанището отговори след половин минута. Къщата на сеньора Фостеро се бе опразнила напълно. На младия човек не се наложи да чака дълго любимата си, защото и тя самата, изглежда, бе изчаквала този миг; тя пристъпи бързо към него и като сложи сама ръката си в неговата, каза:

— Едуардо, днес през целия ден ми е било, ах, толкова тежко на сърцето! Имах предчувствието за някакво нещастие, но не можех да го определя по-точно... но сега вече знам... отиваш към опасност, която е по-голяма, отколкото предполагаш.

— Дори и да ми струва живота, Мануела, пак бих тръгнал с удоволствие, защото сега забелязвам, че това не ти е безразлично! — извика младият човек и целуна ръката ѝ с блеснали от радост очи.

— Оо, не говори така — помоли момичето, — това означава да предизвикваш бога, а ти още не си подготвен да се появиш пред съдническия му трон.

— Не се страхувай за мен, скъпо мое сърце — прошепна сега той, като я притисна пламенно до гърдите си, — тревожиш се за цялата работа повече, отколкото си заслужава; трябва само да заловим един-единствен престъпник, който досега се е укривал от правосъдието, а

ние сме достатъчно на брой, за да пленим и цял кораб — и така лека нощ, скъпа моя Мануела, и нека бог те утеши!

Той притисна бързо уста към бледите, студени и покорни устни, изскочи навън и се отправи към лодката си, а Мануела се хвърли на земята пред разпятието, започна да се моли горещо и най-сетне болката ѝ намери облекчение в сълзите. Но страхът остана загнезден в сърцето ѝ — с трескаво напрежение тя се вслушваше и в най-малкия шум, идващ откъм улицата.

---

[1] *Por vida mia* (исп.) — за бога! — Б.пр. ↑

ПИРАТЪТ

На осми август вечерта заливът на Валпарайсо бе тих и приветлив, такъв, какъвто можеха да го направят само топлият ароматен въздух, ясното, напълно безоблачно небе и огледалната вода, в която се отразяваше блясъкът на хилядите звезди.

Въздухът беше замрял. Тишината бе нарушавана само от време на време от равномерните удари на гребла на лодки, които отиваха към сушата или се връщаха оттам, а откъм града, само че твърде отдалече, от една ярко осветена къща долитаха меките хармонични акорди на весела музика.

От един от многобройните военни кораби, намиращи се тъкмо по онова време в пристанището, проехтяха надалеч ясните равномерни удари на камбана, означаващи изтичането на два часа от вахтата. В бърза последователност долетя отговорът на останалите кораби. Беше десет часът.

Може би бе изминал четвърт час, когато откъм западния бряг на залива се приближи съвсем малка тясна лодка, плъзгайки се най-напред покрай няколко кораба, като все пак се стараеше да остане възможно по-надалеч от тях, след което се насочи напреко през залива, сякаш искаше да достигне пристана. Тази лодка, която приличаше по форма на кану и едва ли можеше да побере двама души, бе карана бързо от самотен човек с едно гребло. Но след като премина известно разстояние в тази посока, той промени курса си и се насочи почти на юг, право към пиратския кораб „Реконосидо“, заседнал на скалите. Човекът, който гребеше, изглежда, бе много добре запознат с този курс, защото едва бе достигнал тъмната сянка, която хвърляше малкият кораб върху водата, и почти в същия момент лодката му беше завързана. Няколко секунди след това той се изкатери на кораба, прехвърли се през фалшборда и в следващия миг изчезна зад него. Това беше нашият стар познат с черния пластир на челото, когото ще проследим сега по време на неговата среднощна работа.

Палубата бе осветена слабо от блещукащите звезди, а помещенията под нея бяха съвсем тъмни и когато непознатият започна да слиза по тясната стълба, защото той остана горе, колкото да хвърли бегъл поглед наоколо, извади малък затъмнен фенер изпод пончото си и влезе в каютата. На прага ѝ обаче се спря, като че обхванат от неясен трепет, и преди да продължи, обходи с тесния лъч на фенера малкото помещение, сякаш бе очаквал да завари някого тук. Но, изглежда, опустошението, предизвикано от ръцете на дърводелците, го успокои. От едната страна ламперията от скъпоценно дърво бе напълно свалена и стените оголени. Дърводелците бяха започнали разрушителната си дейност дори и от другата страна. Канапето също бе изнесено. Бързо и предпазливо той прескочи натрупаните в средата купчини от дъски и летви и се отправи към задната част на каютата, където се намираще капакът на пода, водещ към долното помещение. Но ето че светлият лъч на фенера падна върху лявата, още недокосвана страна и с едно неволно изтръгнало се от устата му „ха!“ неговата десница хвана дръжката на пистолета в пояса му, докато с другата ръка освети добре едно определено място на стената.

По нея не се виждаше нищо, което би могло да го обезпокои, но лъчът осветяваше точно мястото, което още в деня на посещенията му бе привлякло така неудържимо неговия поглед и където ялната следа от някакво забито оръжие твърде красноречиво говореше за извършено страшно насилие.

— Странно — промърмори тихо под носа си мрачният човек, — бих могъл да се закълна, че тук видях някаква бяла сянка... сигурно ме е заслепила светлината. Ама че невероятно съвпадение днес, точно годишнината от онзи страшен час... а глупците от града били виждали призраци... ха-ха-ха... — засмя се той тихо, но това беше демоничен смях, по-скоро конвулсия на лицевите мускули, отколкото изблик на весело настроение; човекът с мъртвешки бледото лице и пламтящите очи не изглеждаше никак весел.

Той мина бързо покрай това място и се насочи към малкия четириъгълен капак в пода. Но ето че се натъкна на препятствие, което му отне известно време. Тъй като никой не слизаше в долното помещение, дърводелците бяха натрупали през последните дни всички летви и дъски, които им пречеха, в средата и особено в дъното на каютата. Сега те трябваше най-напред да бъдат преместени и след като

сложи фенера на пода до себе си, самотният работник започна да прехвърля настрани дървения материал безшумно и колкото можеше по-бързо, като от време на време мърмореше люти проклетия. Най-сетне малкото пространство бе освободено, капакът вдигнат и той слезе с фенера, без повече да се оглежда.

Там долу той веднага насочи светлината от фенера си към една от дебелиите греди. Не стана нужда да търси дълго, силната светлина скоро му показва една тъмна точка в сиво-кафявото дърво. С малкия, своеобразно оформен инструмент, който държеше в ръката си, той натисна едновременно две различни места, след което се чу шумът от освобождаването на пружина; сега изкусно изработеният капак се отвори съвсем лесно и пиратът измъкна отвътре малко абаносово ковчеже, което сигурно беше много тежко, защото той използва и двете си ръце, за да го повдигне; извади още и няколко по-големи и по-малки торбички. По-малките натъпка в джобовете си, а всичко друго сложи в доста обемиста кожена чанта, която откопча от колана под пончото си. След това бръкна още веднъж с ръка в отвора, като че ли искаше да се увери, че вътре няма нищо друго. Изглежда, че намери още нещо, защото измъкна ръката си и я поднесе към светлината. В нея имаше малко обикновено разпятие. Но щом лъчът от фенера го освети, пиратът трепна и направи неволно движение, като че искаше да хвърли кръстчето. Въпреки това го задържа здраво в конвулсивно свития си юмрук, след което го тикна бързо нейде под пончото, без да посмее да го погледне втори път.

— По дяволите! — промърмори той под носа си, като затвори отново скривалището, при което се чу как пружината пак шумно щракна. — Непрестанно споменът за онова престъпление!

Но моментът изискваше действие, а не размишления и като закрепил бързо на кожената торба късо, но здраво копринено въже, той я вдигна, взе и фенера и се изкачи обратно в каютата. Тук се поколеба за момент, загледан в купа от летви, които бе нахвърлял настрани.

— Дали да върна всичко на мястото му, както го заварих? — каза си той замислено. — Тогава никой не би имал и най-малкото подозрение, че... но какво значение има! — прекъсна се сам бързо и без дори да затвори капака, довърши: — Докато заподозрат нещо, отдавна ще съм офейкал, а тогава нека припишат всичко на призрака... глупаци такива.

Той се обърна бързо, за да напусне каютата, но ясно съзря стройна, светла човешка фигура, застанала точно на пътя му; ала не се изплаши, защото нервите му и без това бяха твърде много изопнати от напрежението през последния час, за да позволят да се появи подобно чувство у него. Първото му движение бе към оръжието, но... какво можеха да му помогнат оръжия, направени от човешки ръце, срещу образа, предизвикан от неговата собствена фантазия, срещу зримите спомени на съвестта му! Той съзираше пред себе си видение, извикано като с магическа пръчка от съпадението на времето и мястото, видение, на което от години сам бе давал в сънищата си плът и кръв, с едно мъчително любопитство, което заплашваше да скъса нервите му, той по-скоро почувствува, отколкото да бе получил зрительно впечатление, как устните ѝ се раздвижиха — и кръв, потекла по нея червена кръв закапа по бялата ѝ рокля; той виждаше и чуваше всяка отделна капка да пада по пода с такава яснота, че ужасът покри челото му със студена пот.

— Хосефа! — изтръгна се несъзнателно от устните му, но миг след това у него светкавично се възвърнаха старата му сила и упорство. — Дявол го взел — извика той, — ти знаеш, че кръвоносните съдове на мозъка ми и без това са изопнати до пръсване, да не би да имаш за цел да ме побъркаш днес? Махай се, върви където ти е мястото, не можеш да ме изплашиш!

И като насочи лъча на фенера право към това място, той закричи упорито и непоколебимо натам. Стените бяха пусти и голи, но кракът му се спря уплашено, защото пред него на пода имаше кръв... толкова прясна кръв, като че бе току-що изтекла. И беше близо, много близо до белега от брадвата в стената...

Но и това трая само миг; в следващия момент той я прескочи и с няколко крачки се озова на палубата. Щом го лъхна чистият студен нощен въздух, цялата му енергия, цялото му хладнокръвие се възвърнаха.

— Успях! — промърмори тихо той, след като огледа с триумфален поглед залива и се послуша внимателно, но не чу никакъв звук, който би издал някакъв живот в иначе толкова оживеното пристанище. Само откъм брега, в посока на пристана, успя да долови човешки гласове и да забележи отделни светлини, които се движеха по улиците. Но какво го интересуваше брегът, щом пътят му беше към

входа на пристанището, където блещукаше малка, но ярка светлинка от гафела на шхуната, хвърлила там котва. Това беше „Албатрос“, с който бе пристигнал от Таити.

Но въпреки това той не биваше да губи време и бързо се приближи към кърмата на шхуната; малката му лодка лежеше неподвижно на същото място и като прехвърли през борда скъпоценния си товар, спусна го долу внимателно с помощта на коприненото въже, после отвори и изгаси фенера, оставен през това време на палубата, и го хвърли през борда във водата. Дочу се шум, като че над водата бе изскочила някоя от рибите, които се намираха в голямо количество в залива. Още един поглед към залива в посока на неговия път и той се прехвърли през фалшборда; в този миг вниманието му бе привлечено внезапно от две ярко извисили се сигнални ракети, които бяха изстреляни откъм сушата и осветиха за миг брега; стори му се, че там различи насъбрано човешко множество.

— Ха! Какво ли означава това? — промърмори той под носа си, — някакъв сигнал... а ето че му отговарят.

В същия миг от един от военните кораби в залива към небето се издигна отговорът.

— Но какво ли ме интересува това? — каза си той мрачно, като се спусна в малката си лодка и се отблъсна от кораба. — Нека си дават сигнали колкото си щат, отново им измъкнах плячката измежду зъбите. — Загреба няколко пъти с веслото към изхода на залива, но пак спря за момент и се замисли. Ракетите можеха да са сигнал за някои лодки да се приберат от сушата или пък да се отправят към кея; по-добре беше да се държи настрана от пътя им, като се придържа повече към западния бряг, в чиято тъмна сянка би могъл лесно да се скрие. Носът на малката лека лодка се извъртя за миг и тя се плъзна като стрела по огледалната водна повърхност, карана от опитната ръка на гребеца.

— Caracho! — измърмори внезапно самотният гребец през зъби, когато бе изминал може би половин миля в посока към брега; същевременно загреба към сянката на закотвения на това място кораб, защото точно в посоката, в която смяташе да продължи, забеляза бързо плъзгащата се сянка на една голяма лодка.

При това не самата лодка го безпокоеше. Той не чуваше шума от греблата, следователно екипажът ѝ ги бе обвил с нещо и положително се намираше на път в изпълнение на някаква извънредна задача. Но

кой, по дяволите, можеше да знае, че той се намира в лодката тук в залива! Това не беше възможно.

— Глупости — измърмори пак под носа си той, — тези момчета си имат своя работа, а аз моята, няма какво да си пречим взаимно.

Той подкара отново лодката си напред с няколко удара на веслата, като се насочи малко по на север, за да изчака отминаването на другата лодка и да остави достатъчно разстояние между себе си и нея, но изведнъж забеляза, че се задава втора лодка, която бе все още доста далече, ала и тя държеше същия курс; не можеше да рискува да продължава в същата посока, защото не биваше сам да се излага на опасността да бъде спрял тук посред нощ с онова, което имаше в лодката си.

Докато все още стоеше в нерешителност и се чудеше какво да прави, той забеляза как първата лодка промени посоката си и както му се стори, се насочи право към него. И наистина беше така. В задната ѝ част седеше млад офицер, който непрекъснато бе оглеждал залива с нощен бинокъл в ръка и едва бе съзрял тъмната точка, в която скоро разпозна малка лодка, след като тя изпъля из сянката на големия кораб — и моментално насочи лодката си към нея.

— Diablo! — измърмори човекът, като извъртя бързо леката си лодка само с едно натискане на греблото. — Тогава по-добре в открития залив — и се накани да се насочи право към светлинката от „Албатрос“, която му служеше за ориентир, когато забеляза и в тази посока придвижването на две лодки, които му отрязваха пътя.

— Caramba! — извика той и бързо надигна глава, за да огледа целия залив, доколкото бе възможно. — Да не би да се е намесил и дяволът в играта, нима иска сега да изостави един свой стар другар? Да не би тези проклети копои да са надушили нещо? И как? Все едно, но аз познавам всичко тук по-добре, отколкото може и да ви се присъни, деца мои, и дори уловът за вас да не е хич лош, положително няма да ви излезе евтин.

Като взе бързо решение, той насочи лодката си отново към скалите, откъдето бе потеглил, докато сянката от разбития пиратски кораб застана между него и преследвачите му (защото те наистина се оказаха такива), после лодката полетя с бързина, каквато ѝ придаваха силните удари с греблото, право към брега и към онзи хаос от построени върху дебели греди къщи, които се вдаваха навътре в

залива, в чиито мрачни сенки той можеше да гледа на всякакво преследване със злорада насмешка.

Тъкмо когато се намираще на около стотина крачки от това място и беше избрал вече тъмния вход, където искаше да се вмъкне между гредите, ето че малко пред него излетя голяма лодка с четири гребла; на кормилото ѝ бе застанала здрава широкоплещеста човешка фигура. Положително той е бил забелязан от голямата лодка отпреди известно време и е бил наблюдаван, защото се опитваха сега да му пресекат пътя, а кормчията подканяше хората си да наблегнат здраво греблата.

Впрочем пиратът познаваше предимствата на малката си лодка твърде добре, за да се страхува от тази по-голяма, но тромава лодка. Само тя му бе застанала сега на пътя и той трябваше да я подмами по някакъв начин да напусне мястото си. Престорвайки се, че се страхува да не бъде изпреварен от голямата лодка и че бе предпочел да се отпрати навън към открития залив, отколкото към брега, той извъртя малката си лодка така, че накара преследвачите си да обърнат носа на своята право на запад. Същевременно той ги остави да го позастигнат, като продължаваше да гребе бързо, но не натискаше силно греблото. Това, разбира се, създаде впечатление у хората в другата лодка, че силите му се изчерпват и че не би могъл вече да им се изплъзне. Но тук те се лъжеха много. Пиратът познаваше лодката си много добре, за да им отстъпи дори и педя разстояние повече от онова, което смяташе за необходимо, а що се отнасяше до собствените му сили, той би могъл цяла нощ да гребе неуморно и с неотслабващо темпо. Жилите му бяха изплетени като от стоманени въжета и бяха неизтощими. Освен това той имаше сега още едно преимущество — недалеч бе хвърлил котва голям празен баркас; пиратът го заобиколи така, че го остави между себе си и лодката, и когато преследвачите му се бяха приближили плътно до баркаса, той рязко измени посоката на малката си лодка, подобна на кану, и се стрелна в обратна посока, преди те самите да бяха в състояние да спрат хода на тежката и тромава лодка, а освен това бяха възпрепятствувани в употребата на дългите си гребла и от намиращия се в непосредствена близост баркас. Нито лодките на военните кораби, нито добрият стар капитан (който щом видя, че му се изплъзва между пръстите считаната вече за сигурна плячка, процеди между здраво стиснатите си зъби една ругатня) бяха в състояние да му попречат да слезе на сушата, ако тъкмо в този момент не беше се

появила насред пътя му малко позакъснялата лодка на младия офицер — една малка лека йола, — карана от двама яки английски моряци.

— Сатана, целият пъкъл ли е днес против мене! — изскърца със зъби пиратът, като успя да избегне новата опасност, на която за малко не налетя, само с едно ново бързо обръщане на лодката. — Но пазете се, приятелчета, пазете се... танцувате като комарите около огъня, жив никога няма да пипнете Тенарес, а дори и мъртъв ще ви представи голяма сметка за плащане!

Той беше превъзхождал първата лодка по бързина и повратливост, но сега бе намерил противник, който дори и сам би му създал доста затруднения, и то в момент, когато, притиснат отвсякъде от неприятели, не знаеше какво да направи; лодките от военните кораби се бяха приближили междувременно толкова, че той не можеше да се надява вече да се измъкне от залива към морето.

Най-неповратливата лодка беше безспорно лодката на испанеца. Пиратът се страхуваше най-малко и от нейните огнестрелни оръжия, тъй като знаеше добре, че хората не биха ги използвали току-така срещу него. Ето защо той се насочи към тази лодка, която междувременно бе успяла да обърне носа си. Само да можеше тук някъде да стигне дъното, той бе запознат толкова добре с всички улици и сгради, щото не се съмняваше нито за миг, че ще избяга от преследвачите си, ако ще би и половината град да се втурне по петите му. Като обърна наново носа на малката си лодка повече към открития залив, той се опита пак да накара неприятелите си да помислят, че има намерение да избяга извън залива. Обаче старият капитан не се остави да бъде изигран за втори път през една и съща вечер по един и същ начин и като знаеше, че най-много след десет минути всички лодки на военните кораби ще отрежат всяко бягство на пирата към изхода на залива, щом видя пирата да се отправя към него, той нареди на хората си да държат греблата така, че моментално да могат да насочат лодката към брега, тъй като не бяха в състояние да развият по-голяма скорост от беглеца. Мястото, което бе заел в момента, беше превъзходно, можеше да наблюдава и изчаква движенията на пирата, защото в посока към брега плаваха няколко дълги дъски и греди, довлечени от водата откъм корабната работилница; лодката му се бе спряла край тях и всеки, който искаше да мине оттам, трябваше да се промъкне или съвсем близо до него, или да се насочи право към лодките от военните

кораби, приближаващи се в момента все повече под силните удари на греблата.

Пиратът, чийто поглед, изглежда, ставаше все по-остър, колкото повече го обграждаха и колкото по-голяма ставаше опасността за живота му, видя навреме надовлечения дървен материал и с няколко удара на греблото наистина се насочи навътре в залива, за да се отдалечи от последните си и най-опасни преследвачи. Но Едуард Уилкинсън знаеше добре, че той не можеше да му избяга в тази посока.

— Backwater^[1]! — извика той на двамата си гребци и за секунда грациозната лодка застана на място, като че бе хвърлила котва, докато той извъртя носа ѝ навън, за да бъде готов да потегли в която и да било посока. Преследваният обаче нямаше вече никакво време за маневриране и като се уповаваше на бързината на малката си лодка, отново я извъртя, за да си пробие път до сушата покрай леката лодка на младия англичанин.

Уилкинсън обаче не последва веднага движението на неприятеля си. Опасяваше се от някой нов финт и искаше най-напред да се увери напълно в посоката, която щеше да избере пиратът. По този начин пиратът успя, естествено, пак да спечели малка преднина, но тъй като все пак англичаните държаха вътрешната страна, той трябваше да ги заобиколи или отпред, или отзад, за да достигне брега; най-напред се опита да ги заобиколи отзад, но бдителността на Уилкинсън осуети намерението му и двете лодки се понесоха с невероятна бързина успоредно една до друга на не по-голямо разстояние от две дължини на лодка.

— Предайте се, сеньор! — извика му Едуард. — Излишно се напрягате, заобиколен сте... предайте се или ще ни принудите към крайни мерки!

— Caracho! — бе единственият отговор, който изсъска пиратът през зъби. — Като че ли не взимате крайни мерки от толкова време, за да ме спипате... но расіencia!^[2] — И с бърз удар на греблото си той насочи носа на лодката точно към неприятелите си.

— Backwater! — извика младият човек и светкавично скочи от мястото си. — Backwater, хора — касае се за живота ви!

Моряците се хвърлиха с цялата тежест на телата си върху бързо задържаните гребла и еластичното ясеново дърво се изви до счупване,

когато се опитаха да спрат внезапно бързия ход на лодката с обратен натиск върху греблата. Тя успя да измине все пак едно разстояние, не по-голямо от собствената си дължина, толкова бързо и енергично бе изпълнена заповедта. Но пък това разстояние бе напълно достатъчно за малката, къса, подобна на кану лодка на пирата, за да се извие и да се насочи зад кърмата на неприятелската лодка; още два удара с греблото и пиратската лодка щеше да бъде в безопасност, преди още другата да се бе извъртяла, когато Уилкинсън, който само с поглед схвана предимството на неприятеля си, взе бързо решение, стъпи на кърмата и с един скок се хвърли върху беглеца, който прелиташе в момента на не повече от четири стъпки покрай него.

Пиратът беше видял движенията му, беше отгатнал намерението му и за секунда успя да измести кърмата на лодката си колкото можеше по-далече от мястото на скока на неприятеля си. Но той не беше в състояние вече да попречи на протегнатата му лява ръка да се вкопчи в борда на лодката му, нито пък на дясната ръка на безумно смелия млад човек, която се впи със страхотна сила в пояса на своя враг. Слабата лодка, която и без това плаваше само на педя над водата, не можа да издържи внезапно стоварилата се върху нея тежест.

— Diablo! — изрева пиратът и се хвърли почти инстинктивно към противоположната страна, за да запази равновесието ѝ, като същевременно захвърли непотребното вече гребло и измъкна бързо дългия си нож; но в същия миг малката лодка се преобърна и двамата счепкали се врагове потънаха във водата, която ги погълна веднага.

Когато Уилкинсън скочи от лодката си, той, естествено, я отблъсна няколко стъпки назад; тъй като тя бе започнала вече да се извърща, този тласък завъртя носа ѝ още по-бързо; не беше изминала и половин минута, когато остро изрязаният ѝ нос се стрелна точно над мястото, където бяха изчезнали двамата мъже и водата бе все още развълнувана; с едно обратно загребване на веслата лодката остана на място. Малката преобърната лодка се носеше по повърхността на водата като орехова черупка и бавно се приближаваше към брега...

Сега за първи път се показва някаква глава на повърхността — обаче само една. Но който и да беше това, двамата моряци в същия миг посегнаха към плаващата над водата дълга коса... в следващия момент прихванаха тялото и го изтеглиха в лодката.

— Пипнахте ли пирата? — бяха първите думи на младия офицер, щом бе в състояние да проговори.

— Все още не се е появявал на повърхността — гласеше отговорът на моряците, които междувременно не сваляха поглед от водата и не обърнаха повече внимание на офицера си, за когото мислеха, че е вече в безопасност.

— Търсете, търсете! — изтръгна се от гърдите на младия човек и той се отпусна в безсъзнание на дъното на лодката.

Колкото и малко минути да бяха изминали, докато траеха описаните дотук сцени, времето се бе оказало все пак достатъчно, за да се съберат всички останали лодки на това място.

С няколко думи английските моряци обясниха цялото положение на капитана на „Нуестра Сеньора“ и той даде своите бързи и ясни заповеди. Всички лодки без една, която беше изостанала, за да претърси останките на „Реконосидо“, трябваше да кръстосват из залива и пред сушата, да претърсват най-старателно всяка празна лодка, хвърлила някъде котва, всяко място, където имаше навлечен дървен материал, и да внимават да не им се изплъзне беглецът с плуване. В самия град бе вдигната на крак цялата полиция, така че едва ли бе възможно пиратът да избяга през града. Капитанът даде заповед на своите гребци да пригответ вестлата и извъртя лодката си към брега.

— Но къде е дон Едуардо? — попита той внезапно и вдигнатата му ръка възпря греблата на неговите хора. — Какво стана с него, спасен ли е?

— Страхувам се, че е мъртъв! — каза един от английските моряци, който се бе навел над младия човек и усети по ръката си неговата бликаща кръв. — Във всеки случай е тежко ранен и е в безсъзнание.

В следващия миг лодката на капитана се плъзна до лодката на младия офицер. По негова заповед той бе вдигнат и пренесен в лодката му колкото може по-предпазливо, след което се понесоха към най-близкото място на брега с възможно най-голяма бързина на осемте гребла в силните ръце на моряците.

---

[1] *Backwater* (англ.) — гребла на вода! — Б.пр. ↑

[2] *Paciencia* (исп.) — търпение, почакайте. — Б.пр. ↑

СРЕЩАТА

По онова време полицията на Валпарайсо не беше организирана така отлично, както сега; въпреки това през нощта по улиците непрекъснато се движеха конни полицаи със саби на колана и ласо на седлото или пък стояха неподвижно на пост на различни места. Но изглежда, че тези саби им служеха в известна степен само като парадно оръжие — нещо като шпагата за придворните в по-стари времена, — защото ги бяха окачили отстрани повече за да им дрънчат, отколкото за да ги употребяват сериозно. Но затова пък толкова по-опасно бе ласото за нощните престъпници, които по време на бягството си не успеяха достатъчно бързо да се сврат в някое ъгълче. Служителите на закона се носеха подир тях с гръмкия тропот на конските копита и тежко им, ако се намереха в обсега на непогрешимото ласо — на двадесет и пет, та дори на тридесет крачки излиташе примката и който попаднеше веднъж в желязната ѝ хватка, успяваше изключително рядко да се освободи от нея.

Сеньор Олинда даде необходимите разпореждания на предводителя на този полицейски отряд, или това беше поне отрядът, отговарящ за квартала, в който се намираха сега и който по онова време далеч не бе така гъсто населен, както днес; доколкото бе възможно полицаите трябваше да се разпръснат покрай брега, да залавят всяко подозрително лице, което и да е то, и да го задържат до сутринта. На насъбралия се на това място народ сеньор Олинда съобщи, че обявява награда от петстотин долара за онези, които заловят беглеца, и човек лесно може да си представи, че полицията, както и пеоните правеха всичко възможно, за да спечелят богатото възнаграждение.

Четирима от неговите хора междуременно бяха последвали заповедта му да отнесат ранения в дома на сеньора Фостеро, докато един друг трябваше да доведе лекар. Капитанът знаеше добре, че на това място щяха да се погрижат най-добре за ранения.

Тъй като всичко беше разпоредено, той изпрати лодката си с мичмана обратно в залива да се присъедини към другите лодки и на всяка цена да възпрепятствува бягството на пирата към морето. Той самият остана на сушата да бди над изпълнението на разпоредените от него мерки.

В дома на нашата стара позната, сеньора Фостеро, обикновено така весело оживен, сега се бяха вселили тъга и печал. Откак се бе разделила с любимия си, Мануела бе седяла в мъчително очакване. Пред очите ѝ все още блестяха пистолетите, които беше затъкнал в пояса си. Той бе тръгнал срещу смъртна опасност и тя се страхуваше, ах, тя всеки миг очакваше с разтуптяно сърце, което застрашаваше да ѝ пръсне гърдите, да дочуе звука на далечни изстрели. Не можеше да заплаче, смъртният страх задържаше безмилостно облекчителните сълзи, тя седеше само край прозореца, който гледаше към залива, с конвулсивно сплетени ръце и смъртнобледо лице, а студените ѝ устни се движеха в шепота на тиха, но гореща молитва.

В този момент откъм улицата се разнесе шум, много гласове закрещяха силно, един през друг, хората пред вратата на нейния дом зачукаха и след минута четиримата моряци внесоха вътре безжизненото тяло на младия офицер.

Сеньората извика от ужас и хвана главата си с ръце. Дори Марекита и Хуана стояха безмълвни от уплаха пред внезапната смърт на младия човек, който малко преди това бе напуснал къщата жив и здрав. Само Мануела показва самообладание. Докато опасността я тровеше, сърцето ѝ за малко щеше да се пръсне от ужасното чувство, че може би ще я срещне лице в лице, но сега, когато страшното се беше случило, когато съдбата студено и сериозно се намесваше в живота ѝ и разрушаваше най-хубавите ѝ блянове, в същия миг у нея изчезна всяка слабост, всяко колебливо чувство и тя даде всички необходими в случая разпореждания с такова спокойствие и разсъдливост, които изпълниха с учудване и възхищение дори и майка ѝ.

Раненият, когото отначало всички бяха помислили за мъртъв и само моряците успяха да ги уверят, че в тялото му все още има живот и в най-скоро време ще дойде лекар да прегледа раната му, бе отнесен в малката задна стаичка, най-спокойното помещение в цялата къща. Там му бе приготвено набързо легло и Мануела собственоръчно свали

дрехите от горната част на тялото на нещастника, за да спре кръвта, докато дойде лекарят да направи нещо повече за него.

Заедно с ранения в пивницата беше влязла тъмна любопитни и от тях сенъора Фостеро скоро научи всичко, каквото знаеха тези хора за досегашните събития. Още в разгара на разказа вътре се отби един пеон и съобщи, че сенъор капитано на „Нуестра Сенъора“ обявил награда от петстотин долара за залавянето на пирата, буквално цяло състояние за тези хора, и моментално сред посетителите се зароди таква усърдие да заловят един човек, от когото не бяха видели до този момент нищо лошо, който никога не им беше пречил с нещо и когото през целия си живот дори не бяха виждали, а може би не бяха и чували за него, че само след пет минути в пивницата не остана жива душа, а всички се завтекоха с шеметна бързина към пристанището, за да допринесат по възможност за спечелването на безславната награда за главата на пирата. Но предупредителният пример, който току-що бяха видели с очите си, ги запозна едновременно с онова, което можеха да очакват, в случай че тръгнеха лекомислено срещу опасността. Положително мнозина от тях стигнаха до твърде похвалното заключение да бъдат особено бдителни относно собствената си кожа при това начинание.

Междувременно лекарят беше дошъл и Мануела бе изпратила човек да доведе някой свещеник, за да мироса умирация за последен път, в случай че изявеше такова желание. Тя забрави, че той изповядваше чужда на нея религия — виждаше пред себе си само умирация любим и самото нейно сърце, обхванато от трескав страх и задушавано от болката, изпитваше в този момент нужда от утеха на църквата — нима на земята ѝ оставаше някаква друга утеха?

Скоро се появи духовникът. Но докато лекарят (също англичанин) заяви, че раната е много сериозна и вероятно смъртоносна, и докато младият човек за първи път отвори очи и се усмихна слабо, щом видя милото лице на Мануела надвесено над леглото си, францисканският монах отказа по най-категоричен начин да даде светото причастие на един еретик.

Мануела коленичи в безмълвна болка до леглото на умирация любим. С целия жар и плам на южняшката си кръв тя обичаше мъжа, който сега, изглежда, бе завинаги безвъзвратно загубен.

Лекарят, който забеляза нарастващото ѝ отчаяние и може би се опасяваше от лоши последици за самата нея, ако бъдеше обхваната от такова трескаво възбуждение, се опита да я утеша и я помоли да се успокои. Каза ѝ, че раната на младия човек наистина била опасна, но може би все още било възможно да го спасят, обаче ако и тя самата го разтревожела, тогава той, лекарят, не бил повече в състояние да отговаря за нищо. Но обичащото сърце не можеше да бъде заблудено с такива приказки, в чертите на лицето на любимия се бе загнездила смъртта и утешителните думи само я потресоха и развълнуваха още повече, вместо да я успокоят.

— Не! — извика тя внезапно, като се хвърли към любимия си и покри с целувки бледите му устни. — Няма да отидеш сам в ужасната нощ на вечното проклятие, бедни нещастни приятелю, ти нямаш вече никого по широкия свят, който да изпита състрадание към теб, който да пролее сълзи на твоя гроб освен мене; хората не бива да казват, че съм била твоя само в щастие и радости, че съм искала да бъда до теб само в слънчеви дни. Бих могла да се откажа от тебе, да се откажа от всяко блаженство, което щеше да ми донесе твоята любов, само ако знаех, че ти самият ще бъдеш щастлив, или ако виждах някаква възможност бог да може да те просветли и да те поведе по своите пътища. Но сега всичко това свърши. Ти си сам и изоставен; целият свят те отритна, дори самата църква те отблъсна, а ти не бива, о, не, кълна се в името на вечния бог, не бива да умреш в отчаяние. Мануела е твоя както в живота, така и в смъртта и кълна се в призрачно бледия лунен сърп, който, изгрял ей там, те осветява, кълна се в онзи тайнствен свят, който не сме в състояние да прозрем, че религията, в чиято вяра умираш, богът, в когото вярваш, ще бъдат и мои, няма да носиш сам тъмата и мъките на проклятието, защото Мануела, която ти принадлежи в живота, няма да те остави и в смъртта!

Лекарят стоеше дълбоко потресен от тази любов, която бе дори в състояние да се възправи срещу онези ужаси на вечното проклятие, пред които чистото сърце на милото момиче доскоро потръпваше в страхлива боязън. Свещеникът обаче, изпаднал в богобоязлив ужас, се кръстеше непрекъснато в осквернената от такива греховни думи стая и най-сетне дори хвана ръката на момичето, за да го отведе от опасното място, което застрашаваше и нейното собствено душеспасение. Тя обаче издърпа ръката си бързо и решително.

В този момент раненият, който беше слушал пламенните думи на любимата си с блажено изражение на лицето, вдигна умолително ръка и се опита да се поизправи. Лекарят поиска да му попречи и го помоли да говори колкото се може по-малко, тъй като това положително щяло да бъде опасно за него, но болният поклати глава с дружелюбен и тъжен израз, като тихо каза:

— Трябва да говоря, драги докторе, имам много малко време за губене на земята и сам искам да си подготвя радостен и спокоен предсмъртен час, както и да влея във вярното смирено сърце на това мило създание край мен вяра и утеха.

— Преподобни отче! — обърна се после той към духовника с глас, който почти напълно си беше възвърнал предишната сила и енергия. — Искате ли да изпълните молбата на един умиращ, който преди смъртта си желае да премине в лоното на вашата църква, както и да умре с утехата, дадена му от вашата света религия?

— Не... не! Ти не бива заради мене... — извика в този момент Мануела, чийто лик засия от една почти неземна радост, щом разбра смисъла в думите на любимия си. Този израз обаче веднага бе изместен отново от връхлитащите я мрачни мисли, от старата разяждаща болка. — Не трябва да си отиваш от този свят с болезнено огорчение, не е нужна такава безполезна жертва. Не се самозалъгвай, твоят бог не би могъл да ти прости, ако призовеш милостта му заради такава причина. Не, не, вече е твърде късно, в душата си ти си оставаш протестант. Само празен звук са думите, които не могат да те примирят с твоя Творец, и ти искаш да измамиш и себе си, и мен с фалшиво лицемерно възбунтуване. Но не се страхувай за мен, любими — извика тя с въодушевление, което придаде на очите ѝ неземен блясък — и аз не ти принасям никаква жертва, просто не се боря повече срещу невъзможното. Без теб даже и небето би било за мене ад и бог би трябвало да разкъса бедното ми сърце, ако би пожелал да го раздели от твоето дори и в отвъдния живот.

И с това смирено богохулство тя изхлипа високо, отпусна се върху ръката на Едуард и я покри с горещи сълзи.

Но умирацията повдигна главата ѝ леко нагоре, докато просълзените ѝ очи срещнаха погледа му, и после ѝ каза усмихнато, но с твърд глас:

— Изслушай ме, Мануела, и после кажи сама дали можеш да наречеш сегашната ми постъпка жертва и дали бог няма да приеме радушно в обятията си своето често лутало се чедо, което копнее за неговото бащино сърце. Имам чувството, че ти би била нещастна, ако умра без благословията на твоята религия. Ще мога ли да напусна този свят доволен, със съзнанието да те изоставя така, тебе, която обичах повече от собствения си живот? Но не е само това; религията, на която може да бъде предано с толкова много страст едно така чисто и вярно сърце като твоето, моя Мануела, трябва да бъде религия, която носи утеха и спасение, и можеш ли да ми се сърдиш за това, че и моята душа жадува за думите на нейната благословия? Бог познава сърцето ми и вижда в него, моя Мануелита. Той знае какви сериозни причини го подтикваат към тази крачка, която смятам да направя сега с негова помощ и с помощта на този преподобен отец. Ще ме укоряваш ли все още и мислиш ли, че всевишният би ми отказал милосърдието си?

Бяха необходими само още няколко обещаващи утеха слова на духовника, който се възползува с набожно усърдие от случая да спаси навеки една душа, смятана вече за изгубена, за да се примири милото момиче с мисълта, че любимият ѝ е избрал пътя на спасението по собствено, вътрешно убеждение. С ликуващо, преливащо от благодарност сърце тя се отпусна край постелята му в пламенна молитва.

Докато траеше гореописаната сцена в стаичката на втория етаж, сеньора Фостеро подслушваше доста дълго време отвън пред вратата. Едно особено чувство я въздържаше да смути сега дъщеря си, чиято силна болка прониза и нейното сърце, което иначе не можеше така лесно да бъде трогнато. Ето защо тя се оттегли тихо от вратата тъкмо когато свещеникът започваше да задава въпросите си на умиращия и да изговаря обичайните си фрази.

Междувременно улицата се беше оживила твърде много и това събуди у нея опасения относно сигурността на собствения ѝ дом, останал почти без надзор в този късен нощен час. И така тя отново слезе в долните помещения, провери дали външната врата е здраво заключена и дали кукичките на капациите на прозорците бяха сложени. Сега се нареди да погледне и малката задна врата, за да види дали прислужничките ѝ не бяха забравили в страха и объркаността си да я заключат тъкмо тази вечер. Доста време преди това тя бе изпратила

Хуана и Марекита да си отидат в стаята. В този момент вратата, която водеше към тесния заден двор, се отвори бързо и неочаквано и старата жена остана безмълвно на мястото си като закована от уплаха и ужас, когато близо пред нея застана страшната, сега още по-ужасяващата я фигура на непознатия, който по думите на всички беше кръвожаден пират и чиято жертва дори лежеше окървавена в собствената ѝ къща.

Тенарес, всяващият панически ужас пират на южните морета, изглеждаше в сегашното си състояние подгонен като див звяр, наистина достатъчно страховит, за да създаде грижи и на някоя далеч по-сърцата жена от сенъора Фостеро за всичко, което можеше да се загуби или отнеме от този земен свят. Лицето му беше мъртвешки бледо, дългата му черна коса бе провиснала на дебели мокри кичури покрай слепоочията и се смесваше с брадата, от която се оцеждаше вода; очите му бяха като тъмни искрящи въглени, а на челото, откъдето водата бе отнесла при продължителното гмуркане черния пластир, гореше дълъг, широк, кървавочервен белег, който се връзваше дълбоко между очите му.

Дрехите му бяха съвсем мокри, водата все още се оцеждаше на тежки капки от тях, шапката му се беше изгубила във водите на залива и само десницата му продължаваше да стиска конвулсивно последното оръжие за отбрана — дългия остър като бръснач нож, с който се бе отървал вече от първия си неприятел.

Но колкото по-отчаяно бе положението му, толкова по-бързо и решително действуваше той — едно заплашително движение на въръжената му ръка по посока на треперещата жена ѝ показва ясно опасността, на която би се изложила при първия вик за помощ; сетне той затвори бързо вратата след себе си, като обърна веднъж ключа, защото съвсем нямаше намерение да се барикадира тук. Искаше само да се предпази от всяка изненада. После сложи резето на вратата, която водеше към стълбите, нададе ухо за момент към шума, идващ откъм улицата, и отмахна с ръка дългите мокри коси от лицето си, като от гърдите му се изтръгна дълбока въздишка.

— Така — каза той с подигравателна усмивка, която призрачно обезобрази чертите му, — за момента съм спасен, но още не напълно... е, леличко, харесвам ти така, нали... да, съкровище, времената се промениха, откакто се видяхме за последен път... преди около час бях милионер, а сега заради бесния скок на един безумец съм просяк, но

все пак ще ми дадеш едно шише вино на кредит, нали, леличко? Тихо! — каза той сериозно, когато тя, изглежда, се наклони да изтръгне някакви думи от скованото си от страх гърло. — Тихо, гълъбчето ми, тази вечер не ми е до шеги, но не ми се иска да причинявам зло тъкмо на тебе.

С тези думи той взе едно от пълните шишета на полицата, удари го с тъпото на ножа си през гърлото, като отнесе горната част на шийката заедно с тапата и напълни една от намиращите се на масата чаши, които бяха вече употребявани и оставени нераздигнати поради бъркотията тази вечер.

— Хмм — каза той, след като изпразни чашата на един дъх и я напълни отново, — виното ми се отразява добре и влива в жилите ми нови сили, а това ми беше необходимо, защото наистина ми се струва, че тази вечер къораво и сакато е на крак. Но сега на работа, леличко, имам една молба към теб и не бива да ми отказваш — нуждая се от твоя месингов ключ, за да мога да избягам през малката жълта стаичка... нали я знаеш, но побързай, carissima, защото, бога ми, преследвачите няма да изпуснат дирята ми. Вярно, че тук на височината им се изплъзнах, тези негодници дори ме бяха хванали с ласо, но струва ми се, че един подлец забеляза, когато свих в малката странична уличка насам, и ако не се лъжа, чувам вече копоите в съседната къща. Но нямам нищо против да проследят дирята ми дотук, ти знаеш добре, amiga mia^[1], че от жълтата тайна стаичка мога да избягам лесно, освен ако нямам изключително лош късмет; оттук никой не може да предположи съществуването ѝ, а докато мислят със сигурност, че се намирам в къщата, аз ще бъда вече през девет села в десетото.

Сеньора Фостеро, отначало ужасена и изплашена от появяването на пирата, забрави действително в този момент всичките си страхове само поради чувството на удивление и изненада, тъй като тайната на този ключ, доколкото знаеше тя, не беше известна на друг жив човек освен на самата нея. Кой ли можеше да бъде този загадъчен мъж, който още от първата вечер на появяването си показва такава непринуденост, сякаш само той можеше да се разпорежда тук; ето че сега се оказва запознат с най-съкровената ѝ и всъщност единствена тайна, която бе успяла да запази, и искаше от нея съдействие, като че тя бе длъжна да му помогне при неговото бягство, а не да го издаде на преследвачите

му веднага щом ѝ обърнеше гръб?... Или може би се канеше да я убие, след като получише ключа? Тази мисъл накара кръвта ѝ да се смръзне и тя се огледа наоколо страхливо и трескаво, като търсеше помощ и спасение.

Пиратът, изглежда, можа да прочете в объркания израз на бледото ѝ лице онова, което ставаше в нейната душа, но той не биваше да се бави повече и да се излага на опасност, тъй като в съседната къща се чуха силни гласове и всеки момент преследвачите му можеха да почукат на вратата, която нямаше да представлява пречка за тях, ако употребяха насилие. И така той каза бързо с приглушен глас:

— Не се страхувайте за живота си, *carissima* — имам други средства да си осигуря мълчанието ти, но по дяволите, времето на маскарада вече свърши! Беатрис, винаги съм бил достатъчно суетен да вярвам, че щом веднъж съм бил в толкова близки отношения с някоя жена, в каквито всъщност живеят съпрузите, вече не мога да бъда забравен така лесно от нея.

— Пресвета Дево! Лоренсо Фахардо! — простена глухо жената, понеже пиратът вдигна предупредително пръст; после тя се отпусна на колене от изненада, но и сломена от обзелия я ужас и страх.

— Да, да — каза тихо мъжът, като кимаше с глава, втренчил поглед пред себе си, — това беше името, което носех някога, и струва ми се, че онези дни бяха горе-долу щастливи... но това е минало! — извика той, като изведнъж се изпъна енергично. — Да, Беатрис, аз водих див, изпълнен с опасности живот, откакто моята съдба, всъщност трябва да кажа моята зла участ, ме поведе по света от този бряг. Ту преследвах, ту ме преследваха... накрая ме победиха и с един-единствен удар изгубих всичко онова, което бях спечелил в дълги години на смъртни опасности и много пролята кръв; после избягах, пак ме плениха и ме държаха затворен в Манила, където страшните мисли заплашваха да пръснат кръвоносните съдове на мозъка ми; отново се изплъзнах и вече се канех напук на всички врагове пак да нарека всичко онова мое, мое, когато отново се озовах по гръб на земята. Ето ти с няколко думи целия мой житейски път. Имах най-добри намерения към теб, ако планът ми беше успял, но не било писано — колелото на съдбата се върти неудържимо напред и ето че отново ме завлече най-долу, но при следващата обиколка пак ще ме издигне на върха; все още не им е паднал в ръцете бедният Лоренсо

Фахардо, когото презират тук, но който като Тенарес караше лицата им да бледнеят в смъртен страх, щом чуеха името му, и кълна се в дявола, няма и да го заловят, докато може да движи ръцете си и да държи нож! Но сега, *carísima*, няма повече време за приказки — прекъсна се той изведнъж и тикна в капията ножа, който бе държал досега в ръката си като унесен. — Дай ми ключа, защото чувам гласове на улицата. Ако влязат тук и видят мокрите петна из стаята и следите, оставени от краката ми, които сега не можеш да прикриеш, кажи им само, че съм бил тук и вероятно съм избягал през задната врата; никой друг не знае пътя през покрива. Оттук отивам направо към хълмовете и преди да се е съмнало, ще намеря спасение на моя кораб въпреки техните лодки и сигнали. Чумата да ги тръшне, Тенарес е твърде жилав, че да може да го спре една банда полицейски слуги или пък няколко лодки, пълни с дрипави моряци, да го измъкнат от водата, от родната му стихия! Ключа, *carísima*, дай ми ключа!

В това време жената го бе наблюдавала в ням ужас и изпод разрошената коса и сплъстената, покрила сега почти цялото му лице брада, каквато той по-рано никога не бе носил, тя разпозна (и това бе една твърде страшна истина) в лицето на подгонения кървав пират чертите на съпруга си, смятан за умрял. Опасността, в която се намираще той, я накара обаче твърде скоро да се опомни и с бързи крачки тя се отправи към малко шкафче в един от ъглите на стаята, отвори го и извади от едно странично полуприкрито чекмедже малко месингово ключе. Но тъкмо когато се канеше да го даде на беглеца, тя се стресна, уплашена от една нова, внезапна мисъл.

— За бога, Лоренсо! — извика тя тихо и припряно. — Не можеш да минеш горе — в стаята лежи офицерът, смъртно ранен от твоята ръка, а при него е Мануела, заедно с лекаря и един свещеник.

— *Diablo!* — извика пиратът, като удари по пода с крак в дива ярост. — Но по дяволите! — скръцна той със зъби в диво упорство, като грабна ключа от ръката ѝ и го стисна здраво в десния си юмрук, — само двама са, които биха могли да ми попречат... лека нощ, Беатрис!

— За бога, не проливай повече кръв в къщата ми! — извика жената, като се хвърли на колене пред него, обзета от смъртен страх. — Причини по-голямо зло, отколкото предполагаш, а единият от онези двамата е божи служител.

— Бъди спокойна, от него и без това няма какво да се опасявам, но твоите крясъци ще привлекат хората от улицата. Ха! Чувам гласове по стълбите — той отвори бързо и тихо малката врата и се послуша навън.

— Спри се, в името на раните Христови! — замоли се жената. — Отиваш право в ръцете им!...

— Псстт — прошушна пиратът, който бе твърде добре запознат с обстановката, за да скрои набързо плана си, — те слизат надолу, а през това време ще се свия тук зад тъмния парапет; отвори вратата, щом чуеш да идват отгоре — ярката светлина тук в стаята ще ги заслепи по-силно; аз самият ще се държа настрани от нея. Лека нощ, Беатрис, лека нощ, ако се измъкна щастливо, пак ще се видим!

Тъмната му фигура се плъзна като змия навън през вратата, която се затвори бързо зад него, докато отгоре заслизаха по стълбите тежки и бавни крачки.

Бедната жена направи в страха си онова, което ѝ бе заповядал мъжът — тя блъсна вратата така, че яркият сноп от светлината падна върху долните стъпала на стълбата, след което обаче, обладана от смъртния страх, потискан с такава голяма мъка през последния час, тя се строполи върху най-близкия до нея стол, като се разрида силно и закри лицето си с ръце.

Веднага след това лекарят и отецът влязоха в стаята; духовникът вървеше първи и щом забеляза седналата недалеч от вратата фигура на жената, сломена от мъка и обезсилена от болка, той се спря до нея и като положи ръка на главата ѝ, каза с успокояващ и почти мек глас:

— Плачи, плачи, бедно изтерзано сърце, това ще ти донесе облекчение и утеха. Той сега е добре — пресели се във вечния мир и се помири със своя бог.

Жената, чиито сълзи отначало затекоха по-силно при тези утешителни думи, макар още да не схващаше истинския им смисъл, погледна нагоре към него рязко и объркано — за кого ли говореше той? Но лекарят, мислейки също, че ѝ беше мъчно за нещастния млад човек, който скоро трябваше да ѝ стане още по-близък, каза тихо, надявайки се да я утеши поне малко с новината за въвеждането му в нейната вяра:

— Той умря леко и спокойно, като преди това бе въведен в нашата вяра; изглежда, че така дъщеря ви намери безкрайна утеха и е съвършено сдържана, успокойте се и вие, сенъора, това е трагична

случка, но кой знае дали чрез божията ръка всичко не се нареди най-добре.

Бедната жена, която се сети за всичко случило се, скри отново лице в ръцете си и само каза с тих, но много развълнуван глас:

— Бедна, бедна Мануела!

Тук я прекъсна силно тропане едновременно по двете врати, един през друг закрепяха човешки гласове и докато лекарят, като чу отвън вика „В името на закона!“, се приближи към главната врата и я отвори, слабата брава на задната врата се счупи под напора на блъскащата се човешка тълпа, която се опитваше да влезе оттам; и от двете страни напиреха да влязат много хора. Но моментално и на двете врати застанаха полицаи и като подканиха останалото множество да обгради отвсякъде цялата къща и да бди внимателно да не я напуска никой, който и да било, нито в мъжко, нито в женско облекло, те разрешиха всъщност на много малко хора да проникнат в сградата. Между тях се намираха дон Олинда, двама от шефовете на полицията и неколцина въоръжени полицаи; един от тях беше ранен в ръката и беше дошъл само затова, защото знаеше, че тук има лекар.

— Сеньора! — каза капитан Олинда, след като влезе в стаята и хвърли бегъл поглед наоколо. — Извънредно ми е неприятно да ви безпокоя посред нощ, но належащите причини за това положително ще ме извинят. Казват, че избягалият пират, когото търсим и който ни избяга в залива, бил влязъл в тази къща; забелязан е от две лица и ето защо се виждаме принудени да претърсим къщата от горе до долу. Но вие се приберете спокойно във вашата стая, гарантирам за сигурността на вашата собственост с цялата си власт и сила. Ах, докторе, а как е нашият болен? Надявам се, че не... нещастни Едуардо — прекъсна се той веднага с болезнен глас, щом забеляза тъжното поклащане на главата на лекаря, — мъртъв ли е? Ах, в името на бога, с това престъпление чашата вече преля. Време е да потърсим сметка от този човек!

Междувременно старата жена се беше изправила и се бе приближила към вратата, водеща към стълбите. Сърцето ѝ заблъска страхливо в гърдите, защото дочу отгоре гласове; онзи безумно дързък човек все още не беше избягал и... велики боже, ако го заловяха в нейната собствена къща! Тя се заклатушка нагоре по стъпалата, следвайки по-скоро чувствата си, отколкото някаква определена воля.

— Е, господа — обърна се сега капитанът на бойния кораб към полицейските служители, които бяха застанали край него с шапки в ръцете, — сигурни ли сте, че не може да напусне тази къща, без да бъде забелязан и задържан от вашите полицаи?

— Всички улици са завардени от много хора, сеньор — отвърна един от двамата, — във всички съседни сгради и дворове са се разположили моите хора и многобройни доброволци, привлечени от богатото възнаграждение, което обявихте за залавянето на престъпника. Ако не може да лети или да скача от покрив като котка, ще го пипнем непременно. Но... какво е това?

Той посочи пред себе си към пода, където все още ясно можеха да се видят мокрите следи от капещите дрехи на беглеца.

— Сагамба! — извика капитанът. — По следата сме... но не... мокрите следи отиват към стълбите, трябва да са от дрехите на нещастника, когото раниха тежко преди малко и после внесоха тук все още капещ от вода.

— Ами тази бутилка — каза полицаят, който междуременно се бе огледал изпитателно из стаята и, разбира се, беше забелязал все още стоящата на масата полуизпразнена бутилка с отрязано гърло, което се търкаляше недалеч на пода. — Някои, който е бързал много, си е наливал тук вино... доста е разляно наоколо, а в чашата има парче стъкло... изглежда много подозрително.

— Прав сте! — извика сеньор Олинда, който бързо се беше приближил. — Но ако той се намира тук, тогава няма да ни избяга!

— Тук има мокри следи от стъпки! — извика друг полицаи, който в това време бе огледал мястото по-внимателно. — Раненият обаче не е бил в състояние да се движи изправен и трябва...

Прекъсна го силен вик, който проехтя отгоре.

— Там е! — извика Олинда. — Дайте знак за тревога около къщата, а ние да вървим на помощ! — И докато един от полицаите изскочи през вратата и извика навън да внимават, че беглецът бил открит, другите, предвождани от сеньор Олинда с пистолет в ръка, полетяха с бързи скокове по стълбите нагоре, натам, откъдето се беше разнесъл силният вик за помощ на Мануела, показвайки им така посоката, в която трябваше да се отправят.

— Желая ви успех при залавянето му — каза раненият полицаи, който стискаше зъби от болки под ръцете на лекаря, — това изобщо не

е човек, а тигър. Досега винаги съм си мислил, че ни е в ръцете всеки, който е стегнат така здраво от ласото като него; нали го видях със собствените си очи; ала той преряза жилавия ремък като конец и преди да мога да се отдръпна от пътя му, си отнесох, каквото ми се полагаше... само малко по-надясно и с мен щеше да е свършено.

---

[1] *Amiga mia* (исп.) — приятелко моя. — Б.пр. ↑

МАНУЕЛА

Докато отецът и лекарят слизаха бавно по стъпалата, беглецът с голия нож в ръка се намираще толкова близо до тях, че бялата одежда на свещеника наистина го докосна. И най-малкото движение встрани на ръката на отца щеше положително да засегне плътно притиснатата към стената тъмна фигура. Ала пиратът не трепереше за безопасността си, защото знаеше, че в този миг не го грозеше по-голяма беда от онази, която бе започнала да го застрашава още от първата минута на неговото преследване. Дори по тъмните му черти се плъзна сатанинска усмивка, когато го прониза светкавично мисълта, с какво безкрайно спокойствие и непринуденост минаваше достопочтеният отец край ръба на зейналия си гроб, защото пиратът бе твърдо решен да обезвреди и двамата веднага щом откриеха скривалището му, в противен случай, ако бъдеше преследван, сигурността му щеше да бъде извънредно застрашена. Богобоязливият човек наистина не подозираше в този момент доколко животът му зависеше от движенията на лакътя му, иначе едва ли би минал през тесния коридор така отпуснато и спокойно, с абсолютно сигурното чувство на безопасност. Но сетният му час не бе ударил още, той мина покрай опасността нищо неподозиращ и влезе в стаята, последван от доктора.

Все пак измина още време, докато двамата се отдалечиха дотолкова от все още отворената врата, че беглецът можеше да рискува да стъпи на долните, силно осветени стъпала... Най-сетне широката фигура на свещеника закри предателския сноп светлина, но пиратът все още се колебаеше, защото обърнеше ли се един от двамата, изскърцаше ли стълбата, нищо не можеше да предотврати откриването му. Но той не биваше да губи време, защото изостреният му още повече от опасностите слух долови гласовете на нахлуващите в къщата врагове.

— По дяволите, открият ли ме, да му мислят! — промърмори той тихо под носа си. — Последствията ще се стоварят на техните глави! — С тези думи той скочи леко на стъпалата и се заизкачва предпазливо

нагоре, без някой да го забележи. След като се озова горе, той отвори тихо вратата на стаята, която двамата бяха напуснали току-що, и бързо се вмъкна вътре, като затвори вратата след себе си. Но сцената, разкрила се пред очите му, го прикова на място за известно време.

На един дюшек на пода, покрит със снежнобял чаршаф, който имаше само в горната си част тъмночервена кървава ивица, лежеше трупът на Едуард Уилкинсън; спокойните бледи черти на лицето му бяха просветлени от изражението на неописуемо блаженство. При краката му, на ниско кресло, бяха поставили желязното украсено с цветя разпятие така, че очите на умирация да го виждат добре. Обикновено мястото му беше в ъгъла на стаята, в малкия семеен олтар. А отстрани на постелята бе коленичила Мануела, потънала в дълбока, гореща молитва, наведена над студената ръка на мъртвеца, която умирация бе поставил в нейните ръце.

Дори и пиратът стоеше покъртен пред тази свята, неизказано трогателна картина. Той хвърли наоколо из стаята див, объркан поглед, отхвърли с лявата си свободна ръка дългите мокри коси от челото, тъй като дясната му ръка все още стискаше почти несъзнателно ножа, след което притисна с ръка слепоочието си, като че ли искаше да прогони от главата си лоши, измъчващи го мисли.

В този момент долу се чуха силни гласове, задната врата бе изкъртена и той трябваше да действа. Но при първата крачка, която направи напред, молещото се момиче вдигна хубавото си смъртнобледо лице, смутено в смирената си молитва от виковете и тропота навън, както и от така близкия до нея шум; очите ѝ срещнаха погледа на убиеца, който се опитваше боязливо да гледа настрани. Но тя не се изплаши — страшното се бе случило, дори изникналата като изпод земята пред нея ужасна човешка фигура с лъскавия нож в ръката не бе в състояние да я накара да се страхува; в момента тя едва ли възприе реално появяването му.

Тенарес постоя един миг сякаш в нерешителност, втреченият почти несъзнателен поглед на нещастницата прониза сърцето му с едно отдавна неизпитвано чувство на разкаяние. Ала той трябваше да използва тъкмо този първоначален момент на нейната изненада, защото пътят му към вратата минаваше покрай самата нея, пътят, който щеше да го отведе на свобода.

Но едва бе направил първата крачка към нея, когато момичето протегна ръка срещу него и каза с тих, но твърд глас:

— Назад, убиецо, назад от това свято място, не се ли боиш сам да се появиш така пред жертвата си с още кървави ръце? Или още не си се наситил? Ето, удряй тук, не се боя от твоя нож, ти стори вече най-лошото!

— По-скоро би ми изсъхнала ръката, Мануела! — каза пиратът покъртен. — Не, не се страхувай от нищо, момиче, по целия широк свят ти си последният човек, комуто бих причинил и най-малкото зло. Опасявам се, че тази нощ ти сторих голяма злина, дете... но тази луда глава просто ме принуди... никога не съм му правил някакво зло; с удоволствие бих ви видял двамата... но времето минава, пусни ме да мина, Мануелита, няма да ти сторя нищо лошо.

— Назад, убиецо! — извика момичето, което чу добре и с нарастващо удивление думите на ужасния човек, но едва ли ги разбра. Ала когато той се приближи към трупа, тя си възвърна изцяло присъствието на духа и долавяйки в същото време гласовете от долния етаж на къщата, започна да проумява какво го е довело всъщност тук. — Отдръпни се от трупа на този, когото си убил. Ха, чуваш ли как приближават отмъстителите на вечния съд? Тежкоо, тежкоо на виновния!

— Бъди разумна, Мануела! — извика пиратът, като се приближи бързо към нея, за да я успокои. — Не знаеш какво вършиш... аз съм...

— На помощ, убиец! — извика доведеното до отчаяние момиче с всичката сила на гласа си. Тя предчувствуваше опасност, само не можеше точно да я определи с думи. Но Тенарес нямаше повече време за обяснения.

— Глупачка! — извика той и сграбчвайки ръката ѝ със страшна сила, я запрати настрани и си освободи пътя. — Тогавя направи най-лошото, което можеш да направиш, а след това се мъчи от угризение на съвестта, като разбереш истината!

И с леки скокове той достигна добре познатата му тайна врата, правена от самия него, за да крие контрабандна стока. Отвори я за секунди и изчезна, докато Мануела остана безмълвна от изненада, тъй като този изход бе неизвестен дори за самата нея.

Тя дочу шума от бързо изкачващите се по стълбата мъже и повторният ѝ вик за помощ ги подтикна към трескава бързина. В този

миг вратата се отвори шумно и в стаята се втурна майка ѝ, призрачно бледа, с възбудено и объркано изражение на лицето.

— Помощ! — извика отново измъченото и изплашено момиче, щом видя майка си. — Помощ, мамо... убиецът е...

— Твоят баща, нещастнице! — простена жената и скри лицето си с ръце.

При тези страшни думи Мануела остана като поразена от гръм. Очите ѝ, изгубили блясъка си, се втренчиха във фигурата, която ѝ бе съобщила ужасяващата вест, а ръцете ѝ останаха все така протегнати пред нея като защита. Ала щом сеньор Олинда се появи на прага и скочи в стаята с пистолет в ръка, нещастното момиче вдигна бързо ръце над главата си, изсмя се звънко и рухна в безсъзнание на пода.

Веднага стаята се изпълни с въоръжени хора, но въпреки че претърсиха всяко ъгълче и огледаха внимателно всички прозорци, не можаха да открият никаква следа от беглеца.

Дали наистина е бил в тази стая? Прозорците ѝ гледаха надолу към препълнената с хора улица, втората врата беше заключена отвътре, а в цялото помещение нямаше никакъв друг изход, никакво скривалище. Олинда се огледа отчаяно за Мануела. Тя бе единствената, която можеше да даде сведения, а тъкмо тя лежеше в безсъзнание в ръцете на майка си, която приведена се грижеше за нея.

— Проклятие! — измърмори капитанът и тропна с крак по пода. — Жените припадат от всяка дреболия и обикновено в най-неподходящото време... бедни Едуардо... нима ще трябва да лежиш неотмъстен в твоя кървав гроб? Не, все още не губя надежда, защото той не може да е потънал в земята... потънал в земята... но тук нямаме повече работа!

По негов знак останалите го последваха мълчаливо и безшумно извън тази печална стая, за да продължат да търсят в другите помещения.

КРАЯТ

Цялата къща беше обградена, всички улици завардени и наистина още отсега кажи-речи целият град беше на крак, защото онези, които не бяха извадени от леглата си от любопитството, бяха подгонени навън от страха. Слухът за отново появилия се и преследван пират не само проникна до най-отдалечените части на града за по-малко от час, но, разбира се, че с всяка улица, която преминаваше, той се раздуваше и растеше, тъй както отърколената снежинка нараства до огромна снежна топка. Сега той не беше самотен пират, който, подгонен като вълк, се опитваше да избяга от съдиите си, не, цяла пиратска флота бе хвърлила котва през нощта в залива и дивите ѝ орди вече плячкосваха и палеха из града, отвличаха в плен жени и деца.

Това, че в същото време в залива се намираха пет или шест бойни кораба и че такова нападение изобщо не бе възможно, не идваше никому наум — в такива моменти с помощта на страха и изненадата няма нищо невероятно, хората са готови да повярват на всичко.

— Пипнаха го, пипнаха го! — понесе се от уста на уста. — Скрил се е в къщата и не може да излезе — съобщаваха си тържествуващо един на друг, като че ли се касаеше за някаква весела игра, а не за човешки живот. — Горее в стаичката е, където се мяркат сенките. — Друг пък викаше: — Избил е всички жени в къщата! Господи Исусе, как викаха за помощ! Той е цял тигър, сагамба, бих язвил сто мили, за да видя как го бесят!

Проклетия и остроумия се разнасяха от тълпата, която жадуваше за кръвта на жертвата си, а в същото време тя се промъкваше безшумно над главите на хората в дълбок улей за дъждовна вода, който водеше от една къща към друга, свързвайки два косо спускащи се един към друг покрива. Оттам пиратът се добра до следващата сграда и бавно, но с безкрайна предпазливост, като използваше и най-малкото преимущество, предоставено му от околността, той достигна до стръмния терасовиден глинест склон, който огражда от тази страна стария пристанищен град с многобройните си тераси, разположени

една над друга; те се простират отчасти все още незастроени и преминават навътре, в посока към сушата, в голи необработвани и до ден-днешен хълмове, прорязани нарядко от дълбоки падини.

Щом се добра до тях, преследваният като подгонен вълк пират се почувствува свободен. Пропълзя по една от тези падини и след като се изкачи по хълмовете, той можа оттам да огледа целия терен наоколо — видя пред краката си залива, а вдясно долу, потънал в тъмнината, разпозна града, из който продължаваха бързо да се мяркат светлинки. Дори от време на време до слуха му долиташе приглушеният звук от човешки гласове, преследвачите му все още бяха на крак, ала плячката им се бе изплъзнала из ръцете отдавна. Известно време постоя така заслушан към града, но сетне по лицето му пробягна изразът на дива радост и той се отпрати бързо към залива, защото съвсем не се намираще още в безопасност, а и му стори, че откъм изток забелязва вече първите признаци за сипването на зората.

Още кратко време, може би половин миля или малко повече, той повървя покрай хълмовете, в чиито тъмни сенки бе сигурен, че никой не можеше да го открие. Далеч по-нагоре брегът отново преминаваше в нисък скалист нос, който се връзваше навътре в залива и ако влезеше във водата от това място, той имаше да преплува едва ли повече от половин английска миля. Светлинката блещукаше все още от гафела на „Албатрос“; тя беше скъпоценна звезда за него — там беше свободата, там той беше в безопасност, можеше да кове планове за отмъщение, понеже в него беснееха едва сдържани бурни чувства, а само на борда беше сигурен, че няма защо да се бои от откриване, дори и ако корабът бъдеше претърсен из основи, което обаче беше малко вероятно.

Естествено, той бе изтощен не само от бягството и досегашните уморителни усилия през нощта, а и от страхотната възбуда, в която бе държан непрекъснато; но онова кратко разстояние той можеше все още да премине леко с плуване, тъй като между брега и шхуната имаше няколко кораба, покрай които трябваше да мине. В случай на нужда можеше да си отпочине за кратко, хванат за котвената им верига. От тези кораби нямаше защо да се страхува (бяха само търговски кораби), защото, първо, едва ли можеха да бъдат запознати с онова, което ставаше на сушата, и, второ, лодките им са винаги в такъв безпорядък, че не можеше и да се мисли за бързото им спускане във водата — дори и ако действително биха пожелали да си направят този труд.

Издигналият се доста нависоко лунен сърп осветяваше спокойния, притихнал залив дори повече, отколкото му беше приятно, а засилването на отлива призори му напомняше и за една друга опасност, която обаче му беше много добре известна — опасността да бъде отнесен от течението покрай кораба, който искаше да достигне, преди да преплува достатъчно голямо разстояние от брега, и така да не достигне котвената му верига или въжето, което щяха да му хвърлят. Той знаеше много добре, че на борда на „Албатрос“ бяха поставени постове в очакване на лодката му, защото положително бяха дочули шумното раздвижване в града. Не биваше и да се движи съвсем близо до водата по брега — ето защо, щом сметна, че е достигнал най-подходящото място за отплаване, седна в сянката на висок скален блок, за да си отпочине няколко минути и да се убеди окончателно, че не го заплашва опасност.

Не се виждаха никакви лодки, доколкото погледът му можеше да проникне в здрачевината — отникъде не се долавяше и най-тихийт плясък от гребло по водата; изглежда, че всички лодки се бяха отправили тази нощ към сушата, за да вземат участие в „удоволствието на лова“ или поне да задоволят любопитството си; струваше му се, че от тях нямаше защо да се опасява. Но вече бе дошло време за тръгване, тъй като ивицата небе на изток започна да просветлява — нямаше съмнение, денят настъпваше и пиратът знаеше, че обикновено при зазоряване събуждаха моряците от намиращите се в залива търговски кораби. Той се изправи, за да се спусне към брега, но тънкият му слух долови лек шум откъм морето — сякаш някой внимателно потапяше и изваждаше от водата гребла. Шумът се приближаваше и след две минути около носа се плъзна малка лодка, която се придържаше близо до брега и сега се насочи точно към мястото, където се намираще той.

Сърцето му заби несдържано и радостно — това се казваше помощ навреме; сигурно „Албатрос“ бе изпратил малката си лодка, за да го търси, доколкото това бе възможно. Но той все пак беше длъжен да действа предпазливо, да не би да се издаде на някой от враговете си. В лодката седяха само трима души — двама гребяха, а другият беше при кормилото. Обаче очертанятията на фигурите им не се различаваха много ясно. Ако бяха от „Албатрос“, трябваше да знаят сигнала, уговорен помежду им, и щом лодката се озова точно срещу

него, той издаде лек вик, какъвто надават понякога спящите по скалите чайки през нощта.

Ръката на кормчията възпря за миг греблата на неговите хора и откъм лодката се разнесе предпазливият отговор: не беше съвсем същият.

Тенарес стисна здраво зъби, разочарован в очакванията си, и ръката му почти неволно потърси дръжката на ножа — това не беше уговореният отговор, въпреки че донякъде го наподобяваше — може би случайно. Слухът му не можеше да бъде измамен с такава непохватна хитрост и той остана неподвижно притиснат до скалата, на която се беше облегнал.

Известно време всичко бе тихо и спокойно. Лодката се намираше на тридесетина крачки от него и ако се беше изправил, те щяха да го забележат веднага отдолу, ала сега сянката на скалата го скриваше напълно от погледите им.

— Джек — обади се внезапно един младежки глас на английски, като от предпазливост говореше приглушено, — какво извика сега всъщност — птица или човек?

— Трябва да е била чайка — промърмори груб басов глас, който принадлежеше на един от гребците, — когато им отговориш, почти винаги се успокояват — така и стана.

— Да, беше като вик на чайка, само че по-тих.

— Трябва да е било нещо такова — измърмори другият, — damn it, ама че скучно удоволствие, да обикаляш нагоре-надолу край този проклет бряг цяла нощ и да внимаваш да не изпуснеш някоя лодка, която отива към брега или се връща оттам. А при това нямаме нито капчица прог на борда!

Междувременно, докато хората държаха спокойно греблата в ръце, лодката бе отвлечена малко навътре от силния отлив. Сега моряците отново спуснаха греблата във водата, но измина може би минута, докато върнат лодката пак на предишното ѝ място, откъдето чува вика на чайката. Младият човек в задната част на лодката се изправи на крака и заоглежда внимателно обления в матова лунна светлина бряг, докато хората му продължаваха да гребат.

— Проклятие, защо нямах нощен бинокъл! — каза той накрая, като се отпусна отново на мястото си. — Дявол знае какво точно става на сушата сега.

Лодката се отдалечи бавно от мястото си и придържайки се близо до брега, се насочи към града, но от чутото Тенарес разбра, че щом достигнеше някое определено място, тя щеше да се върне отново, а тогава щеше да ѝ помага течението. Той едва изчака да се скрият от погледа му патрулиращите неприятели и се спусна безшумно по брега във водата, твърдо решен сега да се насочи право към „Албатрос“.

Отминалата лодка беше същата, която бе създала на пирата тази вечер толкова неприятности в лицето на Едуард Уилкинсън.

Сеньор Олинда беше заповядал на един млад мичман да патрулира покрай тази част на брега; един от английските военни кораби в същата част на залива му бе предоставил за през нощта лодките си. Възможно бе някаква лодка да се приближи до брега, за да вземе пирата, или пък може би самият той имаше някъде лодка, с която да се измъкне, след като избяга от града.

Тъй като впрочем бе много невероятно пиратът да извърши подобен опит за бягство към рейда, сеньор Олинда бе сметнал за абсолютно достатъчно да повери тази задача на младия мичман, който беше всъщност още момче. Обаче той се погрижи да има в лодката няколко сигнални ракети с горящ фитил и беше издал строга заповед да се даде сигнал за тревога и при най-малкото подозрение. В такъв случай лодките на всички военни кораби в залива, намиращи се в готовност, можеха веднага да се притекат на помощ.

Съвсем близо до брега скалистите блокове скриваха пирата от окоето на всеки, който би погледнал откъм морето — безшумно и леко той се плъзна във водата и с бавни, но мощни и равномерни движения скоро остави брега зад гърба си и достигна онова място от залива, където пръснатите тук и там кораби пречупваха светлината по водната повърхност и правеха откриването му още по-невъзможно. Обаче течението, образувано от отлива, беше толкова силно, че плувецът трябваше да напегне всичките си сили, за да не бъде отвлечен много навътре, и когато достигна първия закотвен кораб, един английски търговски кораб, той се зарадва, че ще може да си отпочине няколко минути на котвената му верига и да събере нови сили. Този кораб се намираще на около триста крачки от брега — същото разстояние го делеше и от борда на „Албатрос“.

За да могат да си отпочинат ръцете му, той беше обвил с десния си крак изпънатата котвена верига и се беше подпрял с върховете на

пръстите на левия си крак на една халка от веригата, като ги беше пъхнал в нея. По този начин даваше възможност на гърдите си да дишат свободно. Но щом се опита да се поизправи, пръстите на крака му се изплъзнаха от хлъзгавата кръгла халка и макар че се задържа веднага с двете си ръце, той не можа да избегне тихия плясък и лекото разтърсване на веригата. Ето защо той се потопи бързо във водата и се послуша, за да разбере дали е имало човек на борда, като се канеше веднага след това да продължи пътя си.

Горе от бака на кораба се показва нечия глава и се надвесил над водата. Беше боцманът, който, току-що станал от койката си, беше излязъл с полузалепнали от сън очи да види какво е времето и колко е часът. Протягайки ръце, той се бе накарал да се върне, за да разбуди екипажа, защото се зазоряваше.

И както се прозяваше сладко-сладко, той долови шума откъм водата. С вдигнат ляв лакът, полусвита длан към ухото си и с изпъната в цялата ѝ дължина дясна ръка, той прекъсна бързо прозявката си и обърна глава, като остана известно време в тази стойка. Отново се бе възцарила тишина — той погледна надолу през клюза, но тъй като луната се издигаше от североизток и точно през десния клюз се спускаше котвената верига, не успя да види нищо оттам.

— Хмм — промърмори той в брадата си, като се обърна отново, — ако е било риба, трябва да е връхлетяла здравата на веригата... корабът направо се разтресе — ах!...

Последното възклицание бе предизвикано от нов шум, доловен от него. Плувецът, който не беше забелязал никакъв човек по палубата и се бе почувствувал в безопасност сред царящата наоколо тъмнина, току-що бе започнал да се придвижва бавно около носа на кораба към борда, защото корабът беше обърнат, естествено, срещу течението на отлива, с насочен на юг нос, точно срещу града.

Човекът постоя така облегнат на релинга още известно време и тъй като не долови повече никакъв шум, се накарал за втори път да се върне, когато разпозна върху светлата водна повърхност тъмната сянка на плувец, който в този момент се стараеше да се отдалечи от кораба с бавни, но мощни движения. В първия момент боцманът помисли, че е един от неговите моряци, който искаше да се измъкне в града, тъй като той нямаше никаква представа от случилото се на брега. Ето защо извика:

— Хей, Бил — where the devil are you going? (Къде отиваш по дяволите?) Ей, ти там долу!

Не получи никакъв отговор, а изглежда, че плувецът се разбърза.

— Damn it — измърмори боцманът, — не ще да е от моите хора... може би е някой, който през нощта е ходил тайно на сушата... е, какво ли ме интересува.

— Hallo, the ship!^[1] — извика някакъв глас в този момент откъм сушата по моряшки.

— Hallo? — отвърна боцманът, като погледна в тази посока, без да се интересува повече от плувеца. — Какво има пак? Какъв кораб? — извика той.

— Какво беше това, какво извикахте? — разнесе се отново гласът и една малка лодка се отправи към него откъм сушата с бързи удари на веслата — той можеше ясно да различи светлия корпус на лодката.

— Не знам! — извика боцманът. — Стори ми се, че има човек във водата.

— Плуващ човек? — попита гласът бързо и енергично, изглежда, за да се убеди най-напред в правотата на чутоето.

— Ау, ау! — извика боцманът и добави, мърморейки: — А може да е било и куче. Охо! — добави той учудено, когато почти в същия миг откъм малката лодка се разнесе пистолетен изстрел и към небето се издигнаха бързо една подир друга три сигнални ракети. — Дявол да го вземе! Ама че бързат — каква ли я е забъркал този?

Боцманът остана изправен горе на бака, докато лодката летеше към кораба, карана от огъващите се гребла с най-голяма възможна бързина. Дежурният моряк, който бе лежал дотогава удобно до корабната кухня и бе проспал вахтата си, се събуди от шума и се приближи към боцмана.

— Hallo, the ship! — извика в този момент отново тънкият, но затова пък ясен и звънък глас на младия мичман, когато лодката се приближи стремглаво към носа на английския кораб. — В каква посока плуваше човекът?

— Право към зорницата — гласеше точният отговор на боцмана, който хвърли бегъл поглед към указаната посока.

— Благодаря! — чу се от лодката и тя последва указанието, като изстреля и четвърта ракета, за да посочи мястото, където се намираше.

Бягащият пират знаеше какво му предстои — малко се страхуваше от хората на търговския кораб, — известно му беше равнодушието им към всичко, което не бе в тясна връзка със собствения им кораб. Ала щом дочу вика откъм сушата, който долетя твърде ясно дори до неговите уши, той почувствува, че приближава решителният миг, а при изстрела и издигащите се ракети дори престана да плува.

О, колко близо се намираше спасителният кораб. Нима трябваше да бъде върнат обратно от ръката на един юноша, кажи-речи още дете, тъкмо сега, когато почти бе достигнал целта си, когато се бе измъкнал щастливо от ръцете на всички, дори на най-върлите си и опасни врагове?

Но може би сигналът се отнасяше до намиращите се край брега лодки и докато те дойдеха на помощ, той можеше да бъде отдавна вече в безопасност. Надяваше се да се измъкне от бдителността на отделния неприятел, щом като тази нощ му се беше удало да избяга между гъсто стегнатите около него обръчи от преследвачи.

Той загреба отново с ръце, но не беше проплувал и дължината на една лодка, когато разбра безполезността, не, опасността от понататъшното плуване в същата посока. Между корабите бе настанало оживление и той можа ясно да долови пляска от бързото потапяне на гребла.

Единственото спасение се криеше в завръщането му на сушата. Ако се оставеше почти изцяло на течението, то трябваше да го изведе извън района, където положително щяха да го търсят неприятелите му. Ала като се обърна, той видя, че малката лодка на преследвачите му се бе насочила право към него. Впрочем те още не го бяха забелязали и като разчиташе на това, той се гмурна и те прелетяха над главата му. Когато отново излезе на повърхността, лодката се бе отдалечила поне с една корабна дължина и тъй като човекът на кормилото ѝ гледаше втренчено напред, пиратът можеше да се надява да се измъкне незабелязано. Щом достигнеше сушата, той вярваше, че ще успее да се скрие някъде до следващата нощ, след което сигурно с лекота щеше да се добере до „Албатрос“ от най-дълбоко врязалата се в морето част от брега на залива; приливът и пълната тъмнина щяха да му помогнат.

Но за него вече слънцето никога нямаше да изгрее. Един от моряците, които седяха с гръб към носа на лодката, бе зърнал за миг

тъмната точка, представляваща всъщност главата на пирата над водата, и внезапният му вик скова греблата. В следващия миг течението ги затласка назад и малката лодка спря неподвижно върху водата.

— Видя ли го? — попита мичманът и бързо извъртя носа на лодката в указаната от моряка посока.

— Ей там, назад, видях тъмно петно като човешка глава — каза човекът, като се оглеждаше наоколо след завъртането на лодката. — Но може да е била и шамандура.

— Във всеки случай трябва да видим какво е било! — извика младежът, изпълнен от чувството на важност, тъй като на него се беше паднало да даде алармения сигнал за всички лодки. — Той трябва да се намира някъде наблизко. Ето отсреща се задават вече и останалите лодки, докато онези откъм сушата могат буквално да долетят дотук с помощта на течението. Дръжете се, момчета, натиснете веслата!

И хората, разгорещени от гонитбата и подтиквани от мисълта да отмъстят за младия лейтенант, загребах с такова желание, че малката пъргава лодка полетя като стрела под ударите на огъващите се весла.

— Тук беше! — извика изведнъж морякът, като се загледа във водата. — Но тук не виждам никъде шамандура — damn it! В крайна сметка е бил все пак той!

— Там изплува пак! — изкрещя в този миг младият кадет и обхванат от трескаво вълнение, скочи от седалката си, за да може да вижда по-добре наоколо. — *By George, boys!*^[2] Ей го къде плува — гребете с все сила, ще го пипнем!

— По-добре дайте на другите лодки нов сигнал, сър! — предупреди обаче един от моряците, стар опитен юначага, който не се бе поддавал на възбуждението като младия мичман и смяташе, че е по-добре да действуват сигурно. — Той е дяволски хитър и свиреп негодник, а и така подгонен, е готов на всичко.

Младият човек много искаше да обере самичък лаврите от залавянето на пирата, но не посмя да отхвърли това разумно предложение. Веднага след това нагоре изсъска ярък лъч и се разпръсна високо на светещи и искрящи частици, които показаха новата посока на всички лодки. Но щом се огледаха отново за плувеца, той бе изчезнал. След кратко време, подпрени на веслата, те го съзряха да изплува в малко по-друга посока, но далеч по-близко до сушата, отколкото можеха да предполагат.

— Ако достигне брега — каза един моряк, когато отново се заловиха на работа с греблата, — ще офейка.

— Но няма да успее, ако съумеем да му попречим! — извика мичманът. — Ето там вече идват други лодки на помощ, трябва да се промъкнем между него и брега!

Тенарес беше великолепен плувец, а мускулите му, изглежда, бяха направени от стомана — така неуморимо бе устоявал тази нощ на цялото напрежение и на всички пречки. Ала сега той все пак започна да усеща как силите му, подложени на свръхнапрежение толкова продължително време, се канеха да го напуснат. Не можеше да издържа повече, особено на гмуркането, в което беше такъв майстор. А щеше ли да успее сега да избяга по сушата от многобройния си неприятел, тръгнал отново по следите му, когато светлината на настъпващото утро проникваше все по-силно и по-силно иззад облаците и изпълваше целия залив с все по-бързо нахлуващия светлик.

Брегът се намираше на не повече от петдесет крачки, но течението влечеше всички силно към изхода на пристанището, когато той отново забеляза бързо приближаващата се малка лодка, която все още беше начело на всички негови преследвачи. Ако успееше да я обезвреди, може би имаше някаква възможност за спасение; надеждата напуска нещастното човешко сърце едва с живота.

Той отново изчезна под вълните — но този път лодката нямаше намерение да спира, за да изчаква появяването му, а се стремеше да достигне брега колкото се можеше по-бързо, та да попречи на беглеца да излезе на сушата, докато успее да се притече на помощ някоя от лодките на военните кораби, носещи се към тях с бясна бързина. Изведнъж желязната ръка на пирата сграбчи току-що потопеното във водата гребло откъм десния борд на лодката и го изхвърли от ръцете на смаяния и съвсем неподготвен за това действие моряк само с едно дръпване, тъй като то не беше поставено в металически ключ, а в направен за тази цел отвор в ръба на лодката. Носът на лодката се обърка бързо, защото от другата страна морякът бе продължил да гребе със същата сила; за миг кърмата на лодката се извъртя към сушата и в същото време над водата се показа, макар и неволно, бледото лице на пирата със страшния червен белег и искрящите очи, който се стремеше да изтика надалеч отмъкнатото гребло, та да забави лодката. Но младият мичман, дочул неволния вик на моряка, бе помислил в първия

момент, че пиратът е решил в отчаянието си да нападне лодката; ето защо той грабна намиращия се до него пистолет и във внезапната си уплаха, загубвайки присъствие на духа, натисна спусъка почти без да се цели по посока на главата, която го гледаше с див и втренчен поглед.

— Тук е, тук е...! — изкрещя той към следващата ги лодка, отдалечена на не повече от стотина крачки, като размаха шапката си и сграбчи другия пистолет. — Бързо, бързо, иначе ще избяга, ние не можем да се движим повече!

В този момент пиратът се гмурна, отново изчезна под водата и се опита да се отдалечи... но силите му се бяха изчерпали, куршумът бе пронизал дясното рамо и ръката му беше безсилна и безполезна. Само с няколко замаха той би могъл да достигне брега, но почувствува, че последният му час бе ударил.

Когато отново се показва над водата, той вече не съзнаваше заобикалящата го опасност — сетивата му го бяха изоставили и само инстинктът за самосъхранение го бе изтласкал механично нагоре, за да си поеме въздух.

— Ето там изплува отново, там е! — изкрещя младият мичман извън себе си, тъй като не можеше да се придвижи с лодката си, и скочи към носа ѝ, докато старият моряк вдигна греблото си и забърза към кърмата, за да се опита да докопа изгубеното весло.

— Виждам го! — гласеше отговорът на лейтенанта от първата лодка на военния кораб, която се приближи с голяма бързина. Той също бе застанал на носа ѝ с пистолети в ръце, докато боцманът седеше на кормилото.

Очите на пирата се втренчиха с див поглед в него — той гледаше към врага си, но едва ли го виждаше. Белегът на челото му приличаше на зееща рана, а тялото му изскочи над водата почти до гърдите.

— Предай се, сеньор, или ще стрелям! — извика отдалече лейтенантът, чиято лодка летеше право към него.

Тялото на Тенарес остана над водата неподвижно може би минута.

— Приблужи се към него с левия борд! — извика лейтенантът към боцмана на кормилото. — Хора, помагайте и го изтеглете в лодката.

Лодката се отклони малко от него, а после, когато носът ѝ бе отминал вече главата му, спря и се насочи пак към пирата; ала под

протегнатите към него ръце трупът потъна в дълбините, като дори и след смъртта си се изплъзна от своите неприятели; само тъмна кървава ивица издаваше мястото, където бе изчезнал.

Лодката се плъзна по-нататък, после се върна отново на старото място. Но морето не им отстъпи жертвата си.

Лейтенантът тикна пистолетите обратно в пояса си и се обърна към мичмана, чиято лодка бе прибрала греблото си и се беше приближила също тъй бързо.

— Меримън — извика му той, — поздравявам те! Добре си улучил негодника!

Момчето пребледня като платно и скри лице в ръцете си — за първи път проливаше човешка кръв...

---

[1] *Hallo, the ship!* (англ.) — хей, от кораба! — Б.пр. ↑

[2] *By George, boys!* (англ.) — За бога, момчета! — Б.пр. ↑

Издание:

Фридрих Герстекер. Съчинения в четири тома. Том първи —
разкази, новели и романи

Немска. Първо издание

Съставител: Веселин Радков

Редактор: Ася Къдрева

Художник: Владислав Паскалев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.